Holy Bible

Aionian Edition®

Новий Переклад Українською

New Ukranian Translation

AionianBible.org

Перша в світі Біблія перекладається зворотним шляхом

100% безкоштовне копіювання та друк

також відомий як “ Фіолетова Біблія ”

Holy Bible Aionian Edition ®
Новий Переклад Українською
New Ukranian Translation

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2025
Source text: eBible.org
Source version: 5/21/2025
Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0, International
Biblica, Inc., 2022
Original work available for free at www.biblica.com and open.bible

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, https://Nainoia-Inc.signedon.net
All profits are given to https://CoolCup.org

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Передмова

Український at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Український at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Зміст

Старий заповіт

Псалми 11

НОВИЙ ЗАВІТ

Від Матвія 159
Від Марка 232
Від Луки 278
Від Івана 356
Дії 415
До римлян 493
1 до коринтян 525
2 до коринтян 555
До галатів 575
До ефесян 586
До филип'ян 596
До колоссян 604
1 до солунян 611
2 до солунян 618
1 Тимофію 622
2 Тимофію 631
До Тита 638
До Филимона 642
До євреїв 644
Якова 668
1 Петра 676
2 Петра 685
1 Івана 691
2 Івана 699
3 Івана 700
Юда 701
Об'явлення 704

Додаток
Керівництво для Читачів
Глосарій
Карти
Доля
Ілюстрації, Doré

Старий заповіт

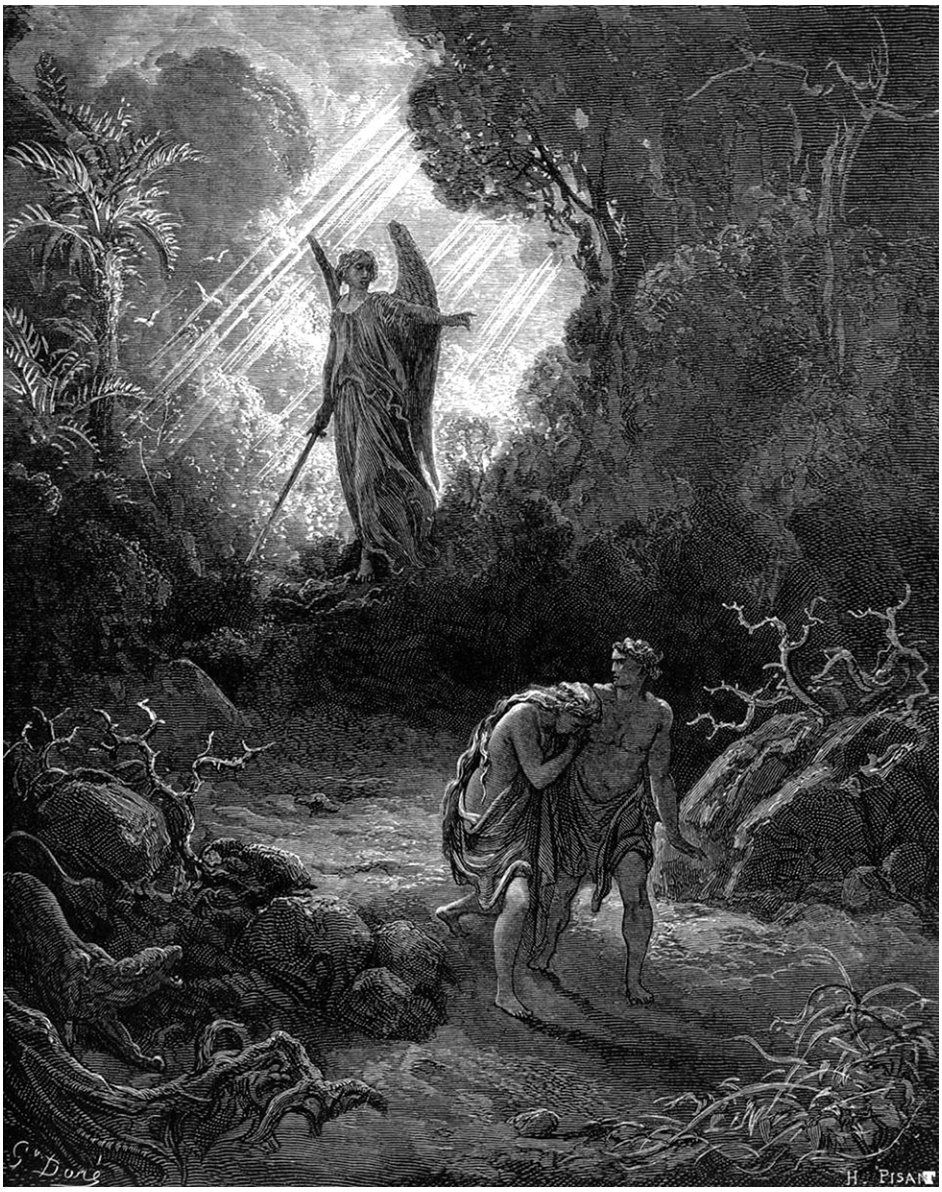

І вигнав Господь Бог Адама. А на схід від еденського раю поставив Херувима і меча полум'яного, який обертáвся навколо, щоб стерегти дорогу до дерева життя.
Буття 3:24

Псалми

1 Блаженна та людина, що не ходить на раду нечестивих, не стоїть на дорозі грішників і не сидить на зборищі глумливих! **2** Але в Законі Господнім її насолода і про Закон Його роздумує вдень та вночі. **3** І буде вона як дерево, посаджене над водними потоками, що плід свій дає вчасно, і листя його не зів'яне. Що б вона не робила, щаститиме їй. **4** Не так нечестиві! [Вони] – як полова, що вітер розносить [усюди]. **5** Тому не встоять нечестиві на суді ані грішники – на зборах праведних. **6** Адже знає Господь[життєвий] шлях праведних, а шлях нечестивих загине.

2 Чому бентежаться народи і племена задумують марне? **2** Повстають царі землі, і можновладці гуртуються разом проти Господа й проти Його Помазанця. **3** «Розірвемо їхні кайдани, – [кажуть вони], – скинемо їхні пута!» **4** Той, Хто сидить на небесах, сміється, Володар глузує з них. **5** Тоді Він промовить до них у гніві Своєму і полум'ям [люті] Своєї настрашить їх: **6** «Ось Я поставив царя Мого над Сіоном, Моєю святою горою». **7** Сповіщу-но я постанову Господню: Він промовив до мене: «Ти Мій Син, Я сьогодні породив Тебе. **8** Проси в Мене – і Я дам Тобі народи у спадок, і володіння Твоє – аж до країв землі. **9** Ти уразиш їх жезлом залізним, як посуд, [виріб] гончаря, розіб'єш їх». **10** Отже, царі, схаменіться, отямтеся, судді землі! **11** Служіть Господеві зі страхом і радійте з тремтінням. **12**

Цілуйте Сина, щоб Він не розгнівався і щоб ви не загинули на своєму шляху, бо гнів Його спалахне вмить. Блаженні ті, хто на Нього надію покладає!

3 Псалом Давидів, коли він втікав від свого сина Авесалома. Господи, як багато супротивників у мене стало! Як багато тих, хто повстає проти мене! **2** Багато хто каже про мене: «Немає йому порятунку від Бога». (Села) **3** Але Ти, Господи, – щит для мене, слава моя, [Ти] підносиш мою голову. **4** Голосом моїм я кличу до Господа, і Він відповідає мені зі святої гори Своєї. (Села) **5** Я лягаю і сплю, прокидаюся знову, адже Господь мене підтримує. **6** Не боятимусь я десятків тисяч людей, що з усіх боків мене обступили. **7** Повстань, Господи! Врятуй мене, Боже мій! Адже Ти вражав усіх ворогів моїх у щелепу, трощив зуби нечестивих. **8** Тільки в Господа спасіння! Над народом Твоїм благословення Твоє, [Господи]. (Села)

4 Керівнику хору. На струнних інструментах. Псалом Давидів. Коли я кличу, дай мені відповідь, Боже моєї правди! Коли мені [було] тісно, Ти давав мені простір. Змилуйся наді мною і почуй мою молитву. **2** О сини людські, доки ви честь мою безчестити будете? [Доки] будете любити марне [й] прагнути неправди? (Села) **3** Знайте ж, що Господь відокремив для Себе вірного [слугу], Він чує, коли я кличу до Нього. **4** Тремтіть [перед Ним] і не грішіть; поміркуйте в серцях ваших на ложах ваших і заспокойтеся. (Села) **5** Принесіть жертви правди і надію на Господа покладайте. **6** Багато хто каже: «Хто нам покаже добро?» Пролий на

нас світло Твого обличчя, Господи! **7** Ти дав моєму
серцю більшу радість, ніж у них в той час, коли
зарясніло їхнє зерно й молоде вино. **8** У повному
спокої я ляжу й засну, бо тільки Ти, Господи, даєш
мені жити в безпеці.

5 Керівнику хору. Для виконання в супроводі сопілок.
Псалом Давидів. Зваж на слова мої, Господи, зрозумій
мій стогін! **2** Прислухайся до звуків мого зойку, Царю
мій і Боже мій, бо Тобі я молюся. **3** Господи, вранці
Ти почуй мій голос, вранці я постану перед Тобою й
чекатиму. **4** Адже Ти не той Бог, Якому до вподоби
беззаконня, зло не мешкатиме поряд із Тобою. **5** Не
встоять пихаті перед Твоїми очима, Ти ненавидиш
усіх тих, хто поводиться свавільно. **6** Ти знищиш
тих, що промовляють неправду; людина кровожерна
й підступна гидка [для Тебе], Господи. **7** Але я,
завдяки великій Твоїй милості, увійду до дому Твого,
поклонюся у бік Храму святині Твоєї, [сповнений]
страхом побожним перед Тобою. **8** Господи, веди
мене Твоєю правдою заради ворогів моїх; вирівняй
шлях Твій переді мною. **9** Адже немає у вустах їхніх
щирості, їхній внутрішній [світ] – руїна, гортань
у них – відкрита могила, язики у них слизькі. **10**
Оголоси їм вирок, Боже! Нехай впадуть вони через
підступні задуми свої, відкинь їх через численні
беззаконня їхні, адже вони повстали проти Тебе. **11**
І тоді радітимуть усі, хто на Тебе надію покладає;
їхні вигуки щастя лунатимуть вічно. Простягни Свій
покров над ними, і звеселяться Тобою ті, що ім'я

Твоє люблять. **12** Бо Ти благословляєш праведного, Господи, наче великим щитом, вкриваєш його [Твоєю] прихильністю.

6 Керівнику хору. У супроводі струнних інструментів. Псалом Давидів. Господи, не докоряй мені у гніві Твоєму, І не карай мене в люті Своїй. **2** Помилуй мене, Господи, бо я знемігся. Зціли мене, Господи, бо кістки мої зомліли. **3** Душа моя вкрай збентежена. А Ти, Господи, доки [мовчатимеш]? **4** Повернися [до мене], Господи, визволи мою душу, врятуй мене заради милості Твоєї. **5** Адже в смерті немає згадки про Тебе. Хто прославить Тебе в царстві мертвих? **(Sheol h7585)** **6** Я виснажився від стогнання мого, щоночі обливаю постіль свою [плачем], сльозами ложе своє зволожую. **7** Очі мої змарніли від смутку, виснажилися через [погрози] моїх супротивників. **8** Відступіться геть від мене всі ті, хто поводиться свавільно, бо почув Господь голос плачу мого! **9** Почув Господь благання моє, Господь прийняв молитву мою. **10** Нехай засоромлені будуть і збентежені вкрай усі вороги мої, обернуться назад і вкриються ганьбою зненацька.

7 Жалобна пісня Давида, яку він співав Господеві стосовно Куша, із коліна Веніаміна. Господи, Боже мій, на Тебе я надію покладаю. Врятуй мене від усіх, хто мене переслідує, визволи мене, **2** щоб душу мою не розтерзав [ворог]; як лев; шматуватиме він – і не буде визволителя. **3** Господи, Боже мій! Якщо я зробив це, якщо є беззаконня на руках моїх, **4** якщо злом я віддячив тому, хто [жив] у мирі зі мною, і

[якщо] я супротивника мого грабував даремно, **5** [то] нехай ворог переслідує мою душу, наздожене [мене], і втопче в землю життя моє, і честь мою в пилюці перебувати змусить. (Села) **6** Устань, Господи, у гніві Твоєму, піднімися проти люті супротивників моїх, повстань за мене на суд [справедливий], що Ти заповів. **7** Нехай оточить Тебе зібрання племен, а [Ти] сядеш над ним на висоті. **8** Нехай Господь судить народи! Суди мене, Господи, за моєю правдою і за невинністю моєю, о Всевишній! **9** Нехай же буде покладено край злу нечестивих, а праведного зміцни, Боже праведний, адже [Ти] випробовуєш серця й нутрощі. **10** Щит мій – Бог Всевишній, що рятує [людей] із справедливими серцями. **11** Бог – суддя праведний, [це той] Бог, Який щодня гнів [справедливий] виявляє. **12** Якщо хтось не навернеться, Він нагострить Свій меч, натягне Свій лук, націлить його **13** і приготує смертоносну зброю, палючими зробить Свої стріли [проти грішника]. **14** Ось той, хто зачинає беззаконня і вагітніє лихом, народить неправду. **15** Він рив яму, викопав її, але [сам] упаде в зроблену ним пастку. **16** Повернеться [задумане ним] лихо на його ж голову, і на маківку йому впаде власне насильство. **17** Прославлю Господа за Його правду й заспіваю [хвалу] імені Господа Всевишнього!

8 Керівнику хору. Виконання в стилі ґіттіт. Псалом Давидів. Господи, Володарю наш, яке величне ім’я Твоє усюди на землі! Ти підніс велич Свою понад небеса. **2** Із вуст малих дітей і немовлят Ти влаштував

твердиню проти супротивників Твоїх, щоб змусити замовкнути ворога й месника. **3** Коли дивлюсь я на небеса Твої, творіння Твоїх пальців, на місяць і зорі, що Ти встановив їх, **4** [то роздумую:] «Хто така людина, що Ти пам'ятаєш про неї, і [хто] син людський, що Ти турбуєшся про нього?» **5** Лише трохи применшив Ти його перед Богом і славою та величчю коронував його. **6** Ти поставив його панувати над творіннями Твоїх рук, усе підкорив йому під ноги: **7** усю дрібну худобу й волів, а також польових звірів, **8** птахів небесних і риб морських, [усе живе], що проходить стежками моря. **9** Господи, Володарю наш, яке величне ім'я Твоє усюди на землі!

9 Керівнику хору. На мотив «Смерть сина». Псалом Давидів. Славитиму [Тебе], Господи, від щирого серця, сповіщатиму всі чудеса Твої. **2** Радітиму й веселитимусь Тобою, співатиму імені Твоєму, Всевишній! **3** Коли вороги мої відсахнулися назад, то спіткнулися й загинули перед обличчям Твоїм. **4** Бо Ти підтримав мене на суді у позові моєму [проти них]; Ти сів на престолі, судив по правді. **5** Ти звинуватив народи, згубив нечестивих, імена їхні стер навіки [із пам'яті]. **6** Руйнування ворога завершене навіки; його міста Ти викорінив, [Господи], навіть пам'ять про них згинула. **7** А Господь перебуватиме вічно, Він встановив для [праведного] суду престол Свій. **8** Він судитиме всесвіт за правдою, вершитиме суд народам справедливо. **9** І буде Господь сховищем пригніченому, притулком у часи скорботи. **10** Надію

покладатимуть на Тебе [всі], хто знає ім'я Твоє, адже Ти не покинеш тих, хто прагне Тебе, Господи. **11** Співайте Господеві, Що мешкає на Сіоні, звіщайте народам Його звершення. **12** Бо Він вимагає [розплати] за кров [невинних], пам'ятає про них, не забуває волання пригнічених. **13** Змилуйся наді мною, Господи, поглянь, [як] гнітять мене мої ненависники, підніми мене, [віддали] від воріт смерті, **14** щоби звіщав я хвалу Тобі у воротах Доньки Сіону, радіючи порятунку Твоєму. **15** Народи попадали в яму, яку [самі ж і] викопали, упіймалися їхні ноги в сіть, яку вони ж таємно розставили. **16** Виявив Себе Господь, вчинивши суд: нечестивий потрапив у пастку вчинків своїх рук! Гіґайон. (Села) **17** Зійдуть нечестиві до царства мертвих – усі народи, що Бога забувають. **(Sheol h7585)** **18** Але вбогий не назавжди буде забутий, [і] надія пригнічених не зникне навіки. **19** Повстань, Господи! Нехай не перемагає людина! Нехай стануть народи на суд перед обличчям Твоїм! **20** Наведи жах на них, Господи, нехай пізнають народи, що вони – лише [смертні] люди. (Села)

10 Чому, Господи, Ти стоїш осторонь, ховаєш Себе [від нас] у часи скорботні? **2** Нечестивий пихато переслідує пригніченого – нехай сам потрапить у задумані ним каверзи! **3** Бо хизується нечестивий пристрастями душі своєї і жадібний ганьбить, зневажає Господа. **4** Зухвало нехтує нечестивець тим, щоб Господа шукати, немає [місця для] Бога в жодному його підступному задумі. **5** Його справи йдуть успішно повсякчас,

[занадто] високі для нього закони справедливості
Твоєї, глузує він з усіх супротивників своїх. **6** Говорить
він у серці своєму: «Не похитнуся, ніколи лихо мене
не спіткає!» **7** Його вуста наповнені прокляттям,
підступом і пригніченням, під язиком у нього лихо й
сваволя. **8** Залягає він у засідку [біля] огороджених
поселень, у глухих місцевостях вбиває невинного, очі
його стежать за вбогим. **9** Чатує у схованці, немов
лев у лігві; чигає, щоб схопити пригніченого; хапає
бідаря, тягнучи його у свої сіті. **10** Понівечений, він
згинається й падає, і могутність [нечестивця] вражає
знедолених і нещасних. **11** Говорить [безбожний] у
своєму серці: «Бог забув, Він сховав обличчя Своє,
повік не побачить [цього]». **12** Повстань, Господи!
Здійми руку Твою, Боже! Не забувай пригнічених! **13**
Чому нехтує Богом нечестивий, говорить у своєму
серці, що не відплатиш Ти [за зло]? **14** Але ж Ти
бачиш! На утиск і гніт Ти уважно дивишся, щоб рукою
Своєю покарати [винного]. Убогий Тобі ввіряється, Ти
помічник сироті. **15** Зламай же плече нечестивому
й злому, відплати за його беззаконня так, щоб не
знайшлося [нічого після нього]. **16** Господь – Цар на
віки вічні, згинуть народи [чужі] із землі Його. **17**
Бажання бідних Ти чуєш, Господи, підтримуєш їхні
серця, схиляєш вухо Своє [до їхнього зойку], **18** щоб
здійснити правосуддя для сироти й пригніченого,
щоб [смертна] людина не наводила більше жаху на
землі.

11 Керівнику хору. Псалом Давидів. На Господа
я надію покладаю. Як же ви можете казати мені:
«Лети-но на гору, мов птах!» **2** Бо ось нечестиві
натягують луки, прикладають стріли на тятиву,
щоб у темряві стріляти в справедливих серцем. **3**
Адже коли руйнуються підвалини, що може зробити
праведний? **4** Господь у Своєму святому Храмі,
Господь на Своєму небесному престолі. Його очі
бачать, Його повіки випробовують синів людських.
5 Господь випробовує праведного, а нечестивого й
того, хто любить насильство, ненавидить Його душа.
6 Він проллє дощем на нечестивих нещастя, вогонь,
сірку, і вітер палючий – їхня частка з чаші [гніву]. **7**
Бо праведний Господь, любить правду; [тому тільки]
справедливі побачать Його обличчя.

12 Керівнику хору. У супроводі восьмиструнного
інструмента. Псалом Давидів. Врятуй, Господи, бо
не стало справедливого, бо зникли вірні з-посеред
синів людських! **2** Марне говорять одне одному, вуста
слизькі [в них], глибоко в серці промовляють [інше].
3 Нехай розрубає Господь кожні слизькі вуста [й]
зухвалий язик тих, **4** що говорять: «Нашим язиком
здолаємо [кого завгодно]; вуста наші з нами – то хто
нам пан?» **5** «Через те, що грабують пригноблених,
що бідняки стогнуть, нині повстану Я, – говорить
Господь, – врятую від тих, хто зводить на них наклеп».
6 Слова Господні – слова чисті, немов срібло, що в
горнилі земляному очищене, сім разів переплавлене.
7 Ти, Господи, берегтимеш [нужденних], стерегтимеш

нас від роду цього [злого] повіки, **8** [поки] навколо
тиняються нечестиві й людська нікчемність у пошані.

13 Керівнику хору. Псалом Давидів. Доки, Господи?
Невже Ти забув мене навіки? Доки ховатимеш обличчя
Своє від мене? **2** Доки тяжкі роздуми носитиму я в
душі своїй [і] муку в серці своєму день у день? Доки
величатиметься ворог мій наді мною? **3** Згляньсяж, дай мені відповідь, Господи, Боже мій! Очі мої
просвіти, щоб сном смертним я не заснув, **4** щоб не
говорив мій ворог: «Я здолав його!» Щоб не раділи
супротивники мої, коли я похитнуся. **5** Я ж бо на
милість Твою покладаю надію, радітиме серце моє
через порятунок, [посланий] Тобою, **6** співатиму я
Господеві, бо Він виявив до мене прихильність.

14 Керівнику хору. Давидів. Промовив безумний
у своєму серці: «Немає Бога». Розбестились вони,
огидними стали їхні вчинки, немає [нікого], хто б
чинив добро. **2** Господь із небес поглядає на синів
людських, щоб побачити, чи є [серед них] розумний,
що шукає Бога. **3** Усі як один вони збочили [з дороги],
зіпсувалися; немає того, хто робив би добро, жодного
немає. **4** Невже не схаменуться всі ті, хто чинить
беззаконня, хто пожирає народ мій, немов хліб,
хто Господа не кличе? **5** Там, [на шляху їхньому],
охопить їх страх, адже Бог серед праведного роду. **6**
Ви глузуєте зі сподівань пригнобленого, але Господь
– його притулок. **7** О, хто дав би із Сіону порятунок
Ізраїлеві! Коли Господь поверне з полону народ Свій,
веселитиметься Яків, радітиме Ізраїль!

15 Псалом Давидів. Господи, хто може мешкати у
Твоєму наметі? Хто житиме на Твоїй святій горі?
2 Той, хто ходить бездоганно [життєвим шляхом]
і хто чинить правду; хто істину говорить у своєму
серці **3** і наклепів язиком своїм не зводить; не чинить
зла ближньому своєму і [нічого] ганебного на свого
ближнього не намовляє; **4** очима своїми він не гляне
на негідника, але тих, хто Господа боїться, шанує;
[навіть коли] він склав собі присягу на збиток, то не
змінить [свого слова]. **5** Срібла свого він на лихву не
позичає і хабара проти невинного [на суді] не бере.
Хто чинить усе це, той повіки не захитається.
16 Міхтам Давидів. Бережи мене, Боже, адже на Тебе
я надію покладаю! **2** Сказав я Господеві: «Ти мій
Володар, немає в мене іншого блага, окрім Тебе».
3 [Також] до святих, що на землі, і до шляхетних –
до них моє бажання. **4** Нехай же численні скорботи
спіткають тих, хто іншим [богам] прагне служити. Я не
литиму їм крові жертовних виливань, не згадуватиму
імен тих [богів] моїми вустами. **5** [Лише]Господь –
наділений мені спадок і мій келих; Ти тримаєш мій
жереб. **6** Межі мого [наділу] пролягли через приємні
місця – так, гарний спадок для мене! **7** Благословлю
я Господа, Який дає мені поради, навіть уночі моє
нутро наставляє мене. **8** В уяві своїй завжди я бачу
перед собою Господа, адже Він по правиці моїй, щоб я
не похитнувся. **9** Тому радіє серце моє й веселиться
слава моя, також тіло моє перебуватиме в безпеці,
10 бо не залишиш Ти душі моєї в царстві мертвих,

не дозволиш вірному Твоєму побачити тління. (Sheol h7585) **11** Ти стежку життя мені показуєш; наповнив мене радощами перед обличчям Твоїм, насолодою по правиці Твоїй навіки.

17 Молитва Давидова. Почуй, о Господи, [благання про] правду; прислухайся до мого волання, зваж на мою молитву, що з вуст нелукавих [лине]. **2** Від Тебе Самого нехай прийде мені суд справедливий, нехай очі Твої побачать правду. **3** Ти випробував моє серце, дослідив [мене] вночі, переплавив мене, але не знайшов [того], щоб слова мої розходилися з думками. **4** Щодо справ людських, то згідно зі словом, що [вийшло] з вуст Твоїх, я зберіг себе від того, щоб [стати] на шлях гнобителя. **5** Стопи мої крокували [тільки] Твоїми стежками, ноги мої не оступалися. **6** Я кличу до Тебе, бо Ти відповіси мені, Боже; нахили вухо Твоє до мене, почуй мову мою. **7** З'яви дивну милість Твою, о Визволителю, Що рятуєш правицею Своєю тих, хто надію покладає на Тебе в протистоянні з ворогами. **8** Бережи мене мов зіницю ока, у тіні крил Твоїх сховай мене **9** від нечестивих, що грабують мене, від смертельних ворогів моїх, що мене оточили. **10** Вони заплили жиром, вуста їхні говорять пихато. **11** Підкрадалися до мене [таємно], а тепер оточили мене, їхні очі шукають нагоди, аби кинути [мене] на землю. **12** Немов той лев, що прагне терзати [здобич], і як лев молодий, що в засідці залягає. **13** Піднімися, Господи, стань перед ним, кинь додолу його; мечем Своїм визволи душу мою від нечестивого, **14** рукою

Твоєю від мужів, Господи, – від людей плинного
світу, чия доля лише в цьому житті. То нехай же їхнє
черево наповниться із Твоєї скарбниці нехай діти
їхні наситяться і залишок передадуть малюкам своїм.
15 А я в правді побачу обличчя Твоє, прокинувшись,
образом Твоїм насичуватися буду.

18 Керівнику хору. Псалом раба Господнього Давида.
Він заспівав слова цієї пісні Господеві того дня, коли
визволив його Господь від руки всіх ворогів його й від
руки Саула. І сказав він: «Я люблю Тебе, Господи, сило
моя!» **2** Господь – бескид [крутий] для мене, твердиня
моя і мій Визволитель. Мій Бог – моя скеля, на Нього
я надію покладаю, [Він] – мій щит і ріг порятунку
мого, притулок мій. **3** До Господа прославленого
кличу я – від ворогів моїх врятований буду. **4** Облягли
мене пута смерті, потоки зради затягнули мене у
вир. **5** Пута царства мертвих охопили мене, тенета
смерті постали переді мною. **(Sheol h7585)** **6** У скорботі
моїй я кликав Господа й волав до Бога мого. Він
почув мій голос зі святого Храму Свого, і волання
моє до вух Його дійшло. **7** Тоді здригнулася земля,
захиталась, затремтіли підвалини гір, стрепенулися,
бо розгнівався Він. **8** Дим піднявся із ніздрів Його, і
вогонь, що [все] пожирає, – із вуст Його, розжарене
вугілля [посипалося] від Нього. **9** Він нахилив небеса
і зійшов, і під ногами Його – хмара імли. **10** Він сів
верхи на херувима й полетів, понісся на крилах вітру.
11 Морок зробив Він Своїм покровом, [немов] шатро
навколо Нього – темні хмари дощові, клуби пилу. **12**

Від сяйва, що перед Ним, випливають хмари – [вони несуть] град і спалахи вогню. **13** Тоді загримів на небесах Господь, Всевишній подав Свій голос – град і спалахи вогню. **14** І пустив Він стріли Свої, і розсіяв [ворогів], численними блискавками розгромив їх. **15** Тоді з'явилися джерела води й підвалини всесвіту відкрилися від докору Твого, Господи, від подиху вітру із ніздрів Твоїх. **16** Він схилився з висоти, узяв мене, витягнув мене із вод глибоких. **17** Визволив мене від сильного мого ворога й від ненависників моїх, що сильніші були від мене. **18** Вони стали переді мною в день лиха, але Господь був моєю опорою. **19** Він вивів мене на просторе місце, визволив мене, бо Він мене уподобав. **20** Віддячив мені Господь за правдою моєю, за чистотою рук моїх винагородив мене. **21** Адже я тримався шляхів Господніх і не чинив нечестиво, відвернувшись від мого Бога. **22** Бо всі закони Його правосуддя – переді мною, і від постанов Його я не ухилявся. **23** Я був бездоганний перед Ним і від гріха оберігав себе. **24** Тому й винагородив мене Господь за правдою моєю, за чистотою рук моїх перед Його очима. **25** Ти вірність виявляєш тому, хто сам вірний, з людиною бездоганною й Ти поводишся бездоганно, **26** із чистим Ти обходишся щиро, але з підступним – відповідно до його підступності. **27** Адже Ти рятуєш людей смиренних, а тих, у кого очі зухвалі, принижуєш. **28** Ти запалюєш мій світильник; Господь, Бог мій, освітлює мою темряву. **29** [Разом] із Тобою я змушую [вороже] військо тікати, і з Богом

моїм я долаю стіну. **30** Бог! Бездоганний шлях Його, слово Господа чисте. Він – щит для всіх тих, хто на Нього надію покладає. **31** Бо хто [ще] є Богом, окрім Господа? І хто є скелею, крім нашого Бога? **32** Бог підперізує мене силою і бездоганним чинить мій шлях. **33** Він робить ноги мої, мов у лані, і ставить мене на узвишшях. **34** Він привчає руки мої до битви, так що плечі мої можуть зігнути бронзовий лук. **35** Ти дав мені щит порятунку Твого, і правиця Твоя підтримує мене, милість Твоя звеличує мене. **36** Ти розширюєш мій крок піді мною, так що не тремтять мої ступні. **37** Я переслідую ворогів моїх і наздоганяю їх, не повертаюся назад, поки їх не знищу. **38** Я вражаю їх так, що не можуть більше встати, вони падають під мої ноги. **39** Ти підперезав мене силою для битви, упокорив тих, хто повстав проти мене. **40** Ти ворогів моїх обернув до мене спиною, і ненависників моїх я знищив. **41** Вони волали [про допомогу], але не було рятівника, до Господа[кликали], та Він їм не відповідав. **42** Я стер їх у порох, у пил, що [розноситься] на крилах вітру; я топтав їх, як бруд на вулицях. **43** Ти визволив мене від заколоту в народі, поставив мене головувати над іноземцями. Народи, яких я не знав, служать мені, **44** слухаються мене, лише почувши краєм вуха [про мене]. Сини чужинців плазують переді мною. **45** Понурилися сини чужинців і завмирають [від страху], [виходячи] зі своїх укріплень. **46** Живий Господь і благословенна Скеля моя! Нехай звеличений буде Бог порятунку

мого! **47** Він – Бог, Який помсту за мене вчиняє,
підкорює мені народи **48** й визволяє мене від ворогів
моїх. Ти підніс мене над тими, хто повстав проти
мене, врятував мене від людини жорстокої. **49** За це
я славитиму Тебе серед народів, Господи, та імені
Твоєму співатиму [хвалу]. **50** Звеличує Він перемогою
[поставленого] Ним царя і милість виявляє Своєму
помазанцю Давиду й нащадкам його повіки.

19 Керівнику хору. Псалом Давидів. Небеса
проголошують славу Божу, і про діяння рук Його
сповіщає небесна твердь. **2** День у день виливають
вони мову [свою] й щоночі відкривають знання. **3**
Хоча без слів їхня мова і не чути звуків від них,
4 по всій землі розходиться їхній голос, і до краю
всесвіту – їхні слова. [У небесах] поставив Він шатро
для сонця, **5** і воно виходить [із нього], немов
наречений із весільної світлиці, і радіє, наче бігун,
що пробігти має [свою] стежину. **6** З одного краю
небес воно виходить, пробігає коло до іншого краю,
і ніщо не сховається від його спекоти. **7** Закон
Господа бездоганний, оновлює душу. Одкровення
Господні гідні довіри, мудрими роблять простих.
8 Настанови Господні справедливі, радують серце.
Заповідь Господа промениста, просвітлює очі. **9**
Страх Господній чистий, перебуває повіки. Закони
правосуддя Господа істинні, усі вони праведні. **10**
Вони бажаніші від золота, навіть від безлічі золота
щирого; і солодші вони від меду, меду стільникового.
11 Тож Твій слуга бережеться ними; за їх дотримання

– велика нагорода. **12** А помилки [свої] – хто їх помітити може? Від неумисних провин очисти мене **13** і від свідомих [гріхів] стримай раба Твого – нехай не панують наді мною. Тоді я буду досконалий і чистий від великого беззаконння. **14** Нехай приємні Тобі будуть слова вуст моїх і роздуми серця мого, Господи, Скеле моя й Відкупителю мій!

20 Керівнику хору. Псалом Давидів. Нехай відповість тобі Господь у день скорботи. Нехай підніме тебе ім'я Бога Якова. **2** Нехай пошле Він тобі допомогу зі Святилища і підтримає тебе із Сіону. **3** Нехай Він згадає усі твої жертвоприношення [з прихильністю] і твоїми цілопаленнями задоволений буде. (Села) **4** Нехай Він дасть тобі те, чого бажає твоє серце, здійснить усі твої наміри. **5** Ми радісно гукатимемо про твою перемогу, і в ім'я Бога нашого піднімемо знамена. Нехай виконає Господь усі прохання твої. **6** Тепер я знаю, що рятує Господь помазанця Свого, відповідає йому зі святих небес Своїх переможною силою правиці Своєї. **7** Дехто [хвалиться] колісницями, дехто – конями, а ми хвалитися будемо іменем Господа, Бога нашого. **8** Вони похилилися й впали, а ми встали й зміцнюємося. **9** Господи, даруй перемогу! Нехай Цар відповість нам того дня, коли ми кличемо до Нього!

21 Керівнику хору. Псалом Давидів. Господи, цар радіє міці Твоїй і порятунком Твоїм надзвичайно веселиться. **2** Ти дав йому те, чого бажало його серце, і благання вуст його не відхилив. (Села) **3** Але зустрів його рясними благословеннями, поклав йому на

голову вінок зі щирого золота. **4** Він просив життя у Тебе – Ти дав йому, навіки [наділив] довголіттям. **5** Велика слава в нього через перемоги, [даровані] Тобою; Ти наділив Його славою й величчю. **6** Ти обдарував його благословеннями навіки, звеселив його радістю від присутності Твоєї. **7** Бо на Господа цар покладає надію, і завдяки милості Всевишнього він не похитнеться. **8** Знайде рука Твоя всіх ворогів Твоїх, правиця Твоя досягне Твоїх ненависників. **9** Ти зробиш їх подібними до вогняної печі у час Твого з'явлення. У гніві Своєму Господь знищить їх, і вогонь їх спалить. **10** Нащадків їхніх Ти знищиш із землі, і насіння їхнє – з-поміж синів людських. **11** Бо вони задумують зло проти Тебе, плетуть каверзи, але не досягнуть [мети]. **12** Ти зробиш їх ціллю для [лука Свого], проти облич їхніх натягнеш тятиву. **13** Піднімися, о Господи, у міці Твоїй! Ми співатимемо й хвалитимемо могутність Твою.

22 Керівнику хору. На мотив «Лань на світанку». Псалом Давидів. Боже мій, Боже мій, чому Ти покинув мене? [Чому] Ти стоїш осторонь, коли я волаю про порятунок? **2** Боже мій, я кличу вдень – Ти не відповідаєш, вночі – і немає мені спокою. **3** Але ж Ти – Святий; Ти, [оточений] хваліннями Ізраїлю, сидиш [на престолі]. **4** На Тебе покладалися батьки наші, надію покладали, і Ти рятував їх. **5** До Тебе волали й були визволені, на Тебе надію покладали й не зганьбилися. **6** Я ж – черв'як, а не людина, ганьба серед людей, засоромлений серед народу.

7 Усі, хто бачить мене, глузують з мене: кепкують
вустами, похитують головою. **8** «Він покладався на
Господа, [тож] нехай визволить його, нехай врятує
його, якщо Він його уподобав». **9** Ти ж, Господи, вивів
мене з утроби, навчив мене довіряти [Тобі] ще біля
грудей моєї матері. **10** На Тебе я покинутий від самого
народження, від лона матері моєї Ти – мій Бог. **11**
Не віддаляйся від мене, адже скорбота близько, а
помічника немає. **12** Оточили мене численні бугаї,
міцні бугаї з Башану обступили мене. **13** Пащі свої
роззявили на мене, немов лев, що терзає здобич і реве.
14 Я розлився, як вода, і всі кістки мої роз'єдналися,
серце моє перетворилося на віск, розтануло серед
моїх нутрощів. **15** Моя [життєва] сила висохла, немов
череп'я, і язик мій прилип до піднебіння. Ти поклав
мене до смертного пороху. **16** Пси обступили мене,
збіговисько злодіїв оточило мене, прокололи руки
мої та ноги мої. **17** Усі кістки свої я можу перелічити,
а вони вирячилися й глузливо дивляться на мене.
18 Вони ділять між собою мої шати й за одяг мій
кидають жереб. **19** А Ти, Господи, не віддаляйся! Сило
моя, поспіши мені на допомогу. **20** Визволи мою
душу від меча, мою єдину – від псів. **21** Врятуй мене
від пащі лева, і від рогів диких биків – смиренну
[душу] мою. **22** Я звіщатиму ім'я Твоє братам моїм,
посеред зібрання хвалитиму Тебе. **23** Ті, хто Господа
боїться, хваліть Його! Усі нащадки Якова славте Його!
Тремтіть перед Ним, усі нащадки Ізраїля! **24** Бо не
знехтував Він і не відцурався приниження убогого,

і не відвернув обличчя Свого від нього, але почув, коли той волав до Нього. **25** Тобі моя хвала у зібранні великому. Я виконаю обітниці мої перед тими, хто Його боїться. **26** Бідняки їстимуть і наситяться, хвалитимуть Господа ті, хто Його шукає. Нехай живуть повіки серця ваші! **27** Згадають Господа й навернуться до Нього всі краї землі, і поклоняться перед Тобою усі сім'ї народів. **28** Бо Господеві належить царство, Він править народами. **29** Усі багатії землі будуть їсти й поклоняться Йому; схиляться на коліна всі, що сходять до [смертного] пороху й не можуть душу свою зберегти живою. **30** Нащадки служитимуть Йому, розповідатимуть наступному поколінню про Володаря. **31** Прийдуть і звіщатимуть Його правду народові, що має народитися, про те, що зробив Він.

23 Псалом Давидів Господь – мій Пастир, я нічого [більше] не потребую. **2** Він дає мені спочинок на трав'янистих пасовищах, водить мене до тихих вод. **3** Він оживляє мою душу, веде мене стежками правди заради Свого імені. **4** Навіть коли я піду долиною тіней смерті, то не боятимусь зла, адже Ти зі мною; Твій жезл і Твій посох – вони заспокоюють мене. **5** Ти готуєш для мене [святковий] стіл на очах у моїх супротивників, Ти намастив мою голову олією, мій келих наповнений вщерть. **6** Тож нехай добро й милість супроводжують мене в усі дні мого життя, а я перебуватиму в домі Господньому повіки.

24 Псалом Давидів Господеві належить земля і все, що її наповнює, всесвіт і все, що живе в ньому. **2** Адже

Він заклав її основи в [глибинах] морів і над ріками встановив її. **3** Хто може зійти на гору Господню? Хто зможе стати на Його святому місці? **4** Той, чиї долоні чисті й серце невинне, хто не надимався марно своєю душею й оманливо не присягався. **5** Отримає він благословення від Господа й виправдання від Бога, Спасителя Свого. **6** Ось такий рід тих, хто шукає Його, шукає обличчя Твого, Боже Якова. (Села) **7** Ворота, підніміть ваші верхи, підніміться, о двері вічні, щоб увійшов Цар слави! **8** Хто ж Він, цей Цар слави? Господь могутній і сильний, Господь сильний у битві. **9** Ворота, підніміть ваші верхи, підніміться, о двері вічні, щоб увійшов Цар слави! **10** Хто Він, цей Цар слави? Господь Воїнств, Він – Цар слави! (Села)

25 Псалом Давидів. До Тебе, Господи, я підношу мою душу. **2** Боже мій, на Тебе надію покладаю; тож не дай мені вкритися соромом, нехай вороги не радіють перемозі наді мною. **3** Не дай жодному з тих, хто на Тебе надію покладає, бути посоромленим, але нехай вкриються ганьбою ті, хто безпідставно чинить віроломство. **4** Покажи мені, шляхи Твої, Господи, навчи мене стежок Твоїх. **5** Веди мене істиною Твоєю й навчи мене, адже Ти – Бог спасіння мого, на Тебе я надію покладаю щодня. **6** Згадай, Господи, любов Твою й Твоє милосердя, адже вони споконвіку. **7** Гріхів юності моєї й беззаконь моїх не згадуй, [але] заради милосердя Твого згадай мене, заради доброти Твоєї, Господи. **8** Добрий і справедливий Господь, тому наставляє грішників

на [істинний] шлях. **9** Він спрямовує смиренних до
справедливості й покірливих навчає дороги Своєї.
10 Усі стежки Господні – милість та істина для тих,
хто дотримується Його Завіту й одкровень. **11** Заради
імені Твого, Господи, прости беззаконня моє, бо
велике воно. **12** Хто той муж, що Господа боїться?
Вкаже йому [Бог] дорогу, яку треба обрати. **13** Душа
його житиме в достатку, і нащадки його успадкують
землю. **14** Таємницю [Свою]Господь[довіряє] тим, хто
боїться Його, і Завіт Свій відкриває їм. **15** Очі мої
завжди [звернені] до Господа, бо Він звільняє ноги
мої із пастки. **16** Згляньсяна мене й змилуйся наді
мною, бо я самотній і пригнічений. **17** Скорботи мого
серця примножилися – виведи мене зі страждань
моїх. **18** Поглянь на приниження моє й муку мою і
прости усі гріхи мої. **19** Подивися на ворогів моїх,
які численні вони стали і якою ненавистю лютою
ненавидять мене. **20** Збережи мою душу й визволи
мене, не дай мені вкритися ганьбою, адже на Тебе
надію покладаю. **21** Невинність і справедливість нехай
стережуть мене, бо на Тебе я покладаю надію. **22**
Визволи, Боже, Ізраїля від усіх скорбот його!

26 Псалом Давидів. Суди мене, Господи, адже я
ходив бездоганно, і на Господа я покладав надію
непохитно. **2** Випробуй мене, Господи, оціни мене,
досліди серце моє й моє нутро. **3** Бо милість Твоя
перед моїми очима, тому я [завжди] ходжу в істині
Твоїй. **4** Я не сиджу з нікчемними людьми й не піду з
підступними. **5** Я ненавиджу зборище злодіїв і не сяду

з нечестивими. **6** Омиватиму свої руки в невинності
й навколо жертовника Твого, Господи, ходитиму, **7**
голосно звіщаючи подяку й проголошуючи всі чудеса
Твої. **8** Господи, я полюбив оселю Твого дому, те
місце, де мешкає Твоя слава. **9** Не дай душі моїй
загинути з грішниками й [не згуби] життя мого з
людьми кровожерними, **10** у чиїх руках злий задум і
чиї правиці повні хабарів. **11** А я бездоганно ходжу
[життєвим шляхом]. Визволи мене й помилуй! **12**
Нога моя стоїть на рівній [землі]; серед присутніх на
великих зборах благословлятиму Господа.

27 Псалом Давидів. Господь – моє світло й моє
спасіння: кого мені боятись? Господь – твердиня
мого життя: кого мені лякатись? **2** Коли наблизяться
до мене злодії, щоб пожерти моє тіло, коли
супротивники й вороги мої [повстануть] проти мене,
вони спіткнуться й впадуть. **3** Якщо військо стане
табором проти мене, моє серце страх не охопить; якщо
війна спалахне проти мене – і тоді я почуватимусь
у безпеці. **4** Одного лиш просив я в Господа, тільки
того шукаю: щоб мешкати мені в домі Господньому
всі дні життя мого, щоб споглядав я спокійГоспода й
поринав у роздуми в Храмі Його. **5** Бо Він сховає мене
в помешканні Своєму в день лиха, убереже мене під
подолом Свого шатра [й] здійме мене на скелю. **6**
Тоді піднесеться голова моя над ворогами моїми, що
оточують мене, і принесу я біля шатра Його жертви з
вигуком радості, співатиму й гратиму для Господа. **7**
Почуй, Господи, мій голос, [адже] кличу я, помилуй

мене і дай мені відповідь. **8** «До Тебе!» – каже серце моє. «Шукайте обличчя Моє!» Обличчя Твоє, Господи, шукатиму я. **9** Не відвертай обличчя Твого від мене, не відкинь у гніві раба Твого, [адже] Ти був допомогою моєю. Не покинь мене, не залиши, Боже спасіння мого! **10** Хоча мої батько й мати полишили мене, але Господь прийме мене. **11** Покажи мені, Господи, дорогу Твою і стежкою справедливості веди мене заради ворогів моїх. **12** Не віддавай мене на поталу супротивникам моїм, бо свідки неправдиві повстали проти мене й дихають насильством. **13** Однак я твердо вірю, що побачу доброту Господню на землі живих. **14** Надійся на Господа, будь мужнім і серце своє зміцни. Надійся на Господа!

28 Псалом Давидів. До Тебе, Господи, я кличу, Скеле моя, не будь байдужим до мене! Якщо Ти мовчатимеш, я стану подібним до тих, що сходять до прірви. **2** Почуй голос благань моїх, коли я волаю до Тебе, коли я піднімаю руки свої до Святая Святих Храму Твого. **3** Не став мене на один рівень із нечестивими, з тими, що роблять беззаконня, що про мир говорять із ближніми своїми, та в серцях у них зло. **4** Віддай їм за їхніми вчинками, за мірою зла у їхніх справах. Так, як вчинили руки їхні, віддай їм, поверни їм те, що вони заслужили. **5** За те, що не задумуються вони над звершеннями Господа й над діянням рук Його, Він їх зруйнує й не відбудує знов. **6** Благословенний Господь, бо почув Він голос моїх благань. **7** Господь – твердиня моя й щит мій; на Нього покладалося

моє серце. Він допоміг мені, і серце моє зраділо, тож піснею своєю я прославлю Його. **8** Господь – сила Свого народу, Він – рятівна твердиня для Свого помазанця. **9** Врятуй народ Твій і благослови Свій спадок; Будь їхнім Пастирем і веди їх повік!

29 Псалом Давидів. Віддайте Господеві, о сини Божі, віддайте Господеві славу й могутність! **2** Віддайте імені Господа славу, вклоніться Господеві в Його величному святилищі. **3** Голос Господа – над водами; Бог слави гримить, Господь – над водами могутніми. **4** Голос Господа сильний; Голос Господа величний. **5** Голос Господа ламає кедри, Господь ламає кедри Лівану. **6** Він змушує їх танцювати, як телят, а [гори] Ліван та Сиріон – немов молодого дикого бика. **7** Голос Господа викрешує язики полум'я. **8** Голос Господа змушує тремтіти пустелю, Господь потрясає пустелю Кадеш. **9** Голос Господа гне дуби й оголює ліси, а в Храмі Його всі вигукують: «Слава!» **10** Господь сидів над [водами] потопу; Господь як Цар сидітиме навіки! **11** Господь дає міць Своєму народові; Господь благословляє народ Свій миром.

30 Псалом. Пісня Давидова на посвячення дому. Величатиму Тебе, Господи, бо Ти витягнув мене [із безодні] й не дав ворогам моїм порадіти над моїм [падінням]. **2** Господи, Боже мій, я волав до Тебе, і Ти зцілив мене. **3** Господи, Ти вивів мою душу із царства мертвих, зберіг моє життя, щоб я не зійшов у провалля. **(Sheol h7585)** **4** Співайте Господеві, вірні Йому, славте пам'ять Його святині. **5** Адже гнів Його триває

лише мить, тоді як прихильність Його – на [все] життя. Звечора й усю ніч може тривати плач, але на ранок – вигуки радості. **6** У добробуті [перебуваючи], сказав я: «Не захитаюся повіки». **7** Господи, через Твою прихильність [до мене] Ти зробив гору мою [непохитною] твердинею. Та як тільки сховав Ти Своє обличчя, я збентежився. **8** До Тебе, Господи, я кличу, і Володаря мого благаю. **9** Яка користь від того, що кров моя [проллється], що зійду я до ями погибелі? Хіба славитиме Тебе порох [мерця]? Чи звіщатиме він Твою істину? **10** Почуй, Господи, і помилуй мене! Господи, будь мені помічником! **11** Ти ридання моє перетворив на [веселий] хоровод, зняв із мене лахміття й підперезав мене радістю, **12** щоб слава Тобі звучала й не змовкала. Господи, Боже мій, повіки славитиму Тебе!

31 Керівнику хору. Псалом Давидів. На Тебе, я Господи, покладаю надію, [тож] нехай не посоромлюся повіки! Врятуй мене у Своїй праведності! **2** Схили до мене вухо Твоє, поспіши визволити мене, будь для мене скелею пристановища, домом твердині, щоб врятувати мене. **3** Бо Ти моя скеля й твердиня моя; заради імені Твого веди мене й керуй мною. **4** Витягни мене з тенет, які вони для мене таємно розставили, адже ти моє пристановище. **5** У руки Твої я вверяю дух мій; визволи мене, Господи, Боже істини. **6** Ненавиджу тих, що шанують марних ідолів; я ж надію покладаю на Господа. **7** Веселитимусь і радітиму Твоєму милосердю, бо Ти побачив моє

пригнічення, дізнався про скорботи мого серця **8** й
не віддав мене в руки ворога мого на поталу, але
поставив мої ноги на просторому місці. **9** Помилуй
мене, Господи, бо тісно мені, згасли від смутку мої
очі, моя душа й нутро моє. **10** Бо життя моє згасає в
журбі, і роки мої – у зітханнях. Моя сила спіткнулася
через гріхи мої, і кістки мої виснажилися. **11** Через
усіх супротивників моїх став я ганьбою для своїх
сусідів і страхом для тих, хто [добре] знав мене; хто
бачить мене на вулиці – тікає від мене. **12** Забутий
я в серцях [їхніх], немов померлий; став я немов
розбитий глек. **13** Бо чую я наклепи від багатьох,
жах навколо. Змовляються вони разом проти мене,
задумують життя моє забрати. **14** Але я на Тебе надію
покладаю, Господи! Кажу я: «Ти мій Бог!» **15** У Твоїй
руці час мого [життя]; визволи мене від руки ворогів
моїх і від тих, хто мене переслідує. **16** Нехай засяє
обличчя Твоє над рабом Твоїм, врятуй мене в милості
Твоїй. **17** Господи, нехай не буде мені соромно, що
я до Тебе кличу. Нехай соромно стане нечестивим,
нехай замовкнуть вони в царстві смерті. **(Sheol h7585)** **18**
Нехай оніміють вуста брехливі, що проти праведника
говорять зухвало, пихато й з презирством. **19** Які ж
великі Твої блага, котрі приховав Ти для тих, хто
боїться Тебе, які Ти здійснюєш на очах синів людських
для тих, хто надію покладає на Тебе! **20** Ти вкриваєш
їх покровом Свого обличчя від [підступних] змов
людських, ховаєш їх у наметі [Своєму] від лайливих
язиків. **21** Благословенний Господь, Що з'явив мені

дивовижну Свою милість, коли я був в оточеному [ворогами] місті. **22** Я ж сказав у тривозі моїй: «Я вигнаний геть від очей Твоїх!» Але Ти почув голос благань моїх, коли я волав до Тебе. **23** Любіть Господа, усі вірні Його! Оберігає Господь відданих [Йому] та відплачує сповна гордим. **24** Будьте мужніми й зміцніться серцем, усі, хто на Господа сподівається.

32 Псалом Давидів. Повчання. Блаженний той, чиї беззаконня прощені, чиї гріхи покриті! **2** Блаженна та людина, якій Господь не залічить її гріха, у дусі якої немає підступності! **3** Поки я мовчав, виснажилися мої кості через моє щоденне стогнання. **4** Бо вдень і вночі тяжіла наді мною рука Твоя; волога [життєдайна] в мені перетворилася на літню посуху. (Села) **5** Та визнав я свій гріх перед Тобою й не приховав моєї провини. Я сказав: «Визнаю перед Господом мої беззаконня», і Ти простив провину мого гріха. (Села) **6** Тому помолиться Тобі кожен вірний у той час, коли можна знайти [Тебе], і навіть потік могутніх вод до нього не підступить. **7** Ти – потаємний притулок для мене; Ти стерегтимеш мене від лиха, оточиш мене вигуками радості визволення. (Села) **8** «Я тебе наставлятиму й спрямовувати тебе буду на шлях, яким належить тобі йти. Я буду давати поради, Моє око [наглядає] за тобою». **9** Тож не будьте як кінь чи мул, що не мають розуміння, чий норов треба стримувати вудилом і вуздечкою, бо інакше не наблизяться вони до тебе. **10** Багато скорбот у нечестивого, а того, хто надію на Господа

покладає, оточує [Його] милість. **11** Радійте в Господі
й веселіться, праведні! Голосно співайте, усі щирі
серцем!
33 Веселіться, праведні, у Господі! Справедливим
личить хвалити [Його]. **2** Славте Господа під [звуки]
арфи, співайте для Нього під ліру десятиструнну!
3 Співайте Йому нову пісню, грайте майстерно, зі
звуком сурми! **4** Бо Слово Господа справедливе і
всі Його дії гідні довіри. **5** Він любить праведність і
справедливість; земля повна милості Господньої. **6**
Словом Господа створені небеса, і духом вуст Його –
усе воїнство їхнє. **7** Він збирає грудами води моря,
кладе безодні [океану] в сховища. **8** Нехай боїться
Господа вся земля; нехай тремтять перед Ним усі
мешканці всесвіту. **9** Бо Він сказав – і стало, Він заповів
– і з'явилося. **10** Господь руйнує намір народів, знищує
задуми племен. **11** А намір Господа стоятиме повіки,
задуми Його серця – з роду в рід. **12** Блаженний
народ, чиїм Богом є Господь, народ, який Він обрав
Собі у спадок. **13** Господь поглядає з небес, бачить
усіх синів людських. **14** Із місця Свого перебування
приглядається пильно до всіх, хто живе на землі, – **15**
Творець усіх сердець їхніх із розумінням вникає в усі
їхні дії. **16** Царя не врятує численне військо, воїна
не визволить велика сила. **17** Кінь ненадійний для
порятунку: великою силою своєю він не врятує. **18**
Ось очі Господні звернені на тих, хто боїться Його,
хто на милість Його сподівається, **19** щоб від смерті
врятувати їх і живити під час голоду. **20** Душа наша в

надії чекає на Господа, Він – наша допомога і щит.
21 Ним радіє наше серце, бо на святе Його ім'я ми
покладаємось. **22** Нехай милість Твоя, Господи, буде
над нами, як ми на Тебе й сподіваємося.

34 [Псалом] Давидів, коли він вдавав із себе
божевільного перед Авімелехом, був вигнаний від
нього й пішов. Благословлятиму Господа повсякчасно,
хвала Йому завжди в моїх устах. **2** Душа моя
хвалитиметься Господом; нехай почують смиренні й
зрадіють. **3** Величайте Господа зі мною; звеличуймо
разом ім'я Його! **4** Я шукав Господа, і Він відповів мені
й від усіх жахів моїх визволив мене. **5** Хто погляд свій
звертав на Нього, ті засяяли [від радості], обличчя їхні
не вкриються ганьбою. **6** Цей пригноблений кликав,
і Господь почув і від усіх скорбот врятував його.
7 Ангел Господній стає табором довкола тих, хто
боїться Його, і визволяє їх. **8** Скоштуйте й побачте,
що добрий Господь! Блаженний той, хто надію на
Нього покладає! **9** Бійтеся Господа, святі Його, адже
немає нестатку ні в чому у тих, хто боїться Його.
10 Молоді леви терплять нестачу й голодують, а
ті, хто Господа шукає, у жодному добрі нестатку
не відчувають. **11** Приходьте, нащадки, послухайте
мене, я навчу вас боятися Господа. **12** Той, хто бажає
насолоджуватися життям, хто хотів би бачити добро
в [усі] дні, **13** стримуй язик свій від зла й вуста свої
від того, щоб говорити підступне. **14** Ухиляйся від
зла й чини добро, шукай миру й прагни його. **15**
Очі Господа – на праведних, і вуха Його до зойку

їхнього [прихилені]. **16** Обличчя Господа – проти тих,
хто чинить зло, щоб викорінити з землі пам'ять про
них. **17** Кличуть [праведні], і Господь чує й від усіх
скорбот їх визволяє. **18** Близький Господь до [людей]
зі зламаним серцем, і тих, у кого дух розбитий, Він
рятує. **19** Багато лих у праведного, та від усіх них
врятує його Господь. **20** Береже Він усі кістки його,
жодна з них не буде зламана. **21** Зло приведе до
смерті нечестивого, і ті, хто ненавидить праведника,
будуть засуджені. **22** Визволяє Господь душі слуг
Своїх, і не буде засуджений жоден із тих, хто надію
на Нього покладає.

35 Псалом Давидів. Господи, втруться в суперечку
з тими, хто зі мною сперечається, почни воювати з
тими, хто воює проти мене! **2** Візьми щит і обладунки
й повстань мені на допомогу! **3** Махни списом і
загороди дорогу тим, хто переслідує мене. Скажи
душі моїй: «Я – порятунок твій!» **4** Нехай посоромлені
й принижені будуть ті, хто прагне згубити мою душу.
Нехай розвернуться назад і вкриються ганьбою, хто
зло проти мене задумує. **5** Нехай будуть вони як
полова перед вітром, коли ангел Господній гнатиме
їх. **6** Нехай шлях їхній буде темний і слизький,
коли ангел Господній переслідуватиме їх. **7** За
те, що приховали для мене тенета без причини й
безпідставно викопали яму для душі моєї. **8** Нехай
погибель прийде на нього несподівано, й у тенетах,
що він для мене таємно розставив, заплутається сам і
впаде в них собі на погибель. **9** А моя душа веселитись

буде в Господі, піднесеться від радості через Твоє спасіння. **10** Усі кістки мої нехай скажуть: «Господи, хто подібний до Тебе? Ти визволяєш приниженого від того, хто сильніший від нього, приниженого й бідного – від того, хто грабує його». **11** Повстали проти мене жорстокі свідки, розпитують мене про те, чого я не знаю. **12** Віддячують мені злом за добро, [тяжкою] втратою моїй душі. **13** Та коли вони хворіли, я вдягався в лахміття, постом виснажував мою душу, та молитва моя поверталася в нутро моє [без відповіді]. **14** Я ходив, наче за другом чи братом моїм [сумуючи], наче матір оплакуючи, схилившись понуро. **15** А коли я спіткнувся, вони зраділи, і збиралися проти мене негідники, котрих я не знав, терзали мене безупинно. **16** Безбожними глузуваннями насміхалися, скреготіли на мене своїми зубами. **17** Володарю, доки Ти дивитимешся на це? Відведи мою душу від їхніх згубних вчинків, від цих левів самотню мою! **18** Я прославлю Тебе в зібранні великому, посеред велелюддя хвалитиму Тебе. **19** Нехай же не зловтішаються наді мною вороги мої неправедно, що даремно ненавидять мене. Нехай не підморгують очима [зловтішно] ті, хто ненавидить мене даремно. **20** Бо не про мир вони говорять, але на мирних мешканців землі задумують підступне. **21** Роззявляють на мене свої пащі, кажучи: «Ага! Ага! Побачили цю [біду] наші очі!» **22** [Але ж і] Ти, Господи, побачив це, не мовчи! Владико, не віддаляйся від мене! **23** Пробудися і встань на мій суд, [втруться]

в мою суперечку, Боже мій, Володарю мій! **24** Суди мене за правдою Твоєю, Господи, Боже мій; і нехай не зловтішаються вони наді мною. **25** Нехай не говорять вони в серцях своїх: «Ага, сталося, як ми хотіли!» Нехай не промовляють: «Ми проковтнули його!» **26** Нехай посоромляться й ганьбою вкриються всі, хто радіє моєму лихові. Нехай одягнуться у сором і безчестя ті, хто величається наді мною. **27** Нехай же веселяться й радіють ті, кому до вподоби моя правда; нехай завжди промовляють вони: «Хай звеличиться Господь, Що бажає миру слузі Своєму!» **28** Тоді язик мій проголошуватиме Твою правду, цілий день хвалитиме Тебе!

36 Керівнику хору. Псалом слуги Господнього, Давида. Промовляє беззаконня до нечестивця в глибинах його серця, немає страху Божого перед його очима. **2** Адже він так сам себе улещує в очах своїх, що не може знайти гріха в собі, щоб його зненавидіти. **3** Слова вуст його – беззаконня й підступ; він неспроможний мислити розсудливо й робити добро. **4** Він задумує беззаконня [навіть] на своєму ложі, стає на недобрий шлях, не цурається зла. **5** Господи, Твоя милість [сягає] небес, Твоя вірність – аж до хмар. **6** Праведність Твоя – немов могутні гори, Твій [справедливий] суд – велика безодня. Людей і тварин Ти бережеш, Господи. **7** Яка дорогоцінна милість Твоя, Боже! Тому сини людські в тіні Твоїх крил спочивають безпечно. **8** Насичуються вони від достатку [благ] Твого дому, і потоком насолод Своїх

Ти їх напуваєш. **9** Адже в Тебе джерело життя, у світлі
Твоєму ми бачимо світло. **10** Продовж Свою милість
для тих, хто Тебе знає, і праведність Свою – для
щирих серцем. **11** Нехай не наступить на мене нога
зухвалого, нехай не вижене мене рука нечестивого. **12**
[Поглянь-но:] ось там упали ті, що чинять беззаконня,
вони повалені й встати не можуть!

37 Псалом Давидів. Не роздратовуйся через злих
[людей], не заздри тим, хто чинить беззаконно;
2 адже вони, немов трава, скоро засохнуть, і, як
зелена поросль, зів'яють. **3** Покладай надію на
Господа й роби добро, мешкай на землі й оберігай
вірність. **4** Насолоджуйся Господом, і Він дасть
тобі те, чого прагне твоє серце. **5** Розкрий перед
Господом шлях, [задуманий] тобою, довірся Йому,
і Він [усе] здійснить; **6** Він виведе твою правду,
як світло [дня], і справедливість твою – як сяйво
[сонця] опівдні. **7** У безмовній тиші будь перед
Господом і на Нього сподівайся. Не роздратовуйся,
коли дорога [нечестивого] успішна, коли він здійснює
свої підступні задуми. **8** Вгамуй гнів і полиши
роздратування, не дратуйся, бо це [призводить] лише
до лиха. **9** Адже злодії будуть викорінені, а ті, хто
надію покладає на Господа, вспадкують землю. **10** Ще
трохи, і не стане нечестивого, придивишся до місця,
де він був, а його там немає. **11** А смиренні вспадкують
землю і будуть насолоджуватись величним спокоєм.
12 Задумує нечестивий лихе на праведного й скрегоче
на нього своїми зубами, **13** та Володар посміється

з нього, адже Він бачить, що наближається день його [покарання]. **14** Мечі із піхов дістають нечестиві й натягують свої луки, щоб на землю повалити пригніченого й бідняка, щоб згубити тих, чиї дороги справедливі. **15** Та мечі їхні у їхні ж серця увійдуть, і луки їхні зламаються. **16** Невеликий статок праведника кращий, ніж багатство численних нечестивців, **17** бо рамена нечестивих зламаються, а праведних підтримає Господь. **18** Знає Господь дні невинних, і спадщина їхня буде повіки. **19** Не будуть вони вкриті ганьбою в час біди і в дні голоду ситими будуть. **20** Але нечестиві загинуть, і вороги Господа, як краса пасовищ, зникнуть, розвіються, мов дим. **21** Позичає нечестивий, та не повертає боргу, а праведний милує і дає. **22** Тому благословенні Господом успадкують землю, а прокляті Ним викорінені будуть. **23** Господь утверджує кроки [праведного] мужа, і його шлях Йому до вподоби. **24** Якщо той спіткнеться, то не впаде, бо Господь підтримує його за руку. **25** Я був юнаком і вже постарів, та не бачив, щоб праведний був покинутий і щоб нащадки його просили хліба. **26** Щодня він виявляє милосердя й позичає [іншим], тому нащадки його будуть благословенні. **27** Ухиляйся від зла й роби добро – і житимеш повік. **28** Бо Господь любить справедливий суд і вірних Йому не покине. Вони будуть збережені навіки, а нащадки нечестивих будуть викорінені. **29** Праведні вспадкують землю й мешкатимуть на ній

повіки. **30** Вуста праведного промовляють мудрість,
і язик його говорить справедливе. **31** Закон його
Бога у нього в серці, [тому] не похитнуться його
кроки. **32** Нечестивий підстерігає праведного й шукає
[можливості] його вбити. **33** Та Господь не залишить
його в руках [зловмисника] й не дасть звинуватити
його на суді. **34** Надійся на Господа й тримайся Його
дороги, тоді Він звеличить тебе, щоб ти вспадкував
землю, і побачиш ти, як будуть викорінені нечестиві.
35 Я бачив жорстокого нечестивця, що буяв, немов
міцно укорінене дерево з пишним листям. **36** Та
минув він, і ось тепер немає його; шукав я його,
та не знайшов. **37** Тримайся того, як поводиться
невинний, і дивися на праведного, адже майбуття
належить людині мирній. **38** А всі беззаконні будуть
знищені, майбуття нечестивих буде викорінене геть.
39 Порятунок праведних – від Господа, Він твердиня
їхня в час скорботи. **40** Допоможе їм Господь і
визволить їх, визволить їх від нечестивих і врятує, бо
на Нього вони покладають надію.

38 Псалом Давидів. На спомин. Господи, не докоряй
мені у гніві Твоєму й не картай мене у люті Твоїй.
2 Бо стріли Твої пронизали мене й рука Твоя мене
тяжко вдарила. **3** Немає [жодного] цілого місця на
моєму тілі через пересердя Твоє, немає здоров'я в
кістках моїх через гріх мій. **4** Бо беззаконня мої
накрили мою голову, немов важкий тягар, тяжіють
наді мною. **5** Смердять, ятріють мої рани через
божевілля моє. **6** Похилений і занадто пригнічений,

цілий день ходжу я понуро. **7** Бо стегна мої повні
палючого болю, і немає цілого місця на тілі у мене. **8**
Я заціпенілий і вкрай розбитий духом, волаю через
стогони мого серця. **9** Володарю, усі бажання мої
перед Тобою, і зітхання мої від Тебе не приховані.
10 Серце моє тріпотить, сила моя полишила мене, і
світла в очах моїх не стало. **11** Мої друзі й приятелі
уникають мене через мої побої, і близькі мої стали
поодаль. **12** Розставляють пастки ті, хто шукає душі
моєї; про загибель мою розмовляють ті, хто бажає
мені зла; цілий день міркують про підступи. **13** А я,
наче глухий, не чую, як німий, не відкриваю вуст.
14 Я став ніби той, що не чує і в чиїх вустах немає
виправдання. **15** Та на Тебе, Господи, сподіваюся; Ти
відповіси мені, мій Володарю, мій Боже! **16** Бо казав
я [Тобі]: «Нехай же вони не зловтішаються з мене;
коли похитнулася нога моя, нехай не величаються
наді мною». **17** Бо я стою хитаючись, і скорбота моя
завжди переді мною. **18** Адже я визнаю беззаконня
моє, сумую через мій гріх. **19** А вороги мої живі та
могутні, численними стали ті, хто ненавидить мене
даремно. **20** Вони віддячують мені злом за добро,
ворогують проти мене за те, що я прагну добра. **21** Не
покинь мене, Господи, Боже мій, не віддаляйся від
мене! **22** Поспіши мені на допомогу, Володарю мій,
Спасителю мій!

39 Керівнику хору Єдутуну. Псалом Давидів. Я сказав:
«Я стежитиму за своїми [життєвими] дорогами,
від гріха утримуватиму язик свій, вустам моїм

поставлю перепону, поки нечестивий переді мною».
2 Я онімів, затих, мовчав навіть про добре, та біль мій
[внутрішній] лише роз'ятрився, **3** серце моє запалало
зсередини. Коли я роздумував, загорівся вогонь,
[тоді] я промовив язиком своїм: **4** «Дай мені знати,
Господи, [час] мого кінця і яка кількість моїх днів?
Хотів би я знати, наскільки швидкоплинне життя
моє. **5** Ось Ти дав мені днів лише на ширину долоні,
і тривалість мого життя – як ніщо перед Тобою.
Справді, кожна людина, що існує, – лише пара. (Села)
6 Так, людина снує в сутінках, марно клопочеться,
накопичує, та не знає, хто забере все це. **7** Тож на що
мені тепер надіятися, мій Володарю? Лише на Тебе
моє сподівання. **8** Визволи мене від усіх беззаконь
моїх, не віддавай мене на глузування нерозумним. **9**
Я онімів, не відкриваю вуст моїх, бо Ти зробив так.
10 Відведи від мене удар Твій; від стусанів Твоїх я
гину. **11** Докорами за беззаконня Ти караєш людину
й нищиш її красу, як міль. Справді, кожна людина
– марнота. (Села) **12** Почуй молитву мою, Господи,
і прислухайся до зойку мого; не мовчи щодо сліз
моїх, адже я лише приходько в Тебе, [тимчасовий]
поселенець, як і всі прабатьки мої. **13** Відведи Свій
[суворий] погляд від мене, щоб я трохи порадів, перш
ніж я піду й мене не стане».

40 Керівнику хору. Псалом Давидів. Непохитно я
надіявся на Господа, і Він прихилився до мене й
почув моє волання. **2** Він підняв мене зі згубної ями,
із багнистої трясовини. Він поставив мої ноги на

скелі, непохитними зробив мої стопи. **3** І вклав Він в
уста мої нову пісню – хвалу нашому Богові. Багато
хто побачить це й наповниться страхом, і на Господа
покладатися буде. **4** Блаженний той, хто поклав свою
надію на Господа й хто не звертається до пихатих
і схильних до брехні. **5** Численні чудеса, які Ти,
Господи, Боже мій, здійснив, і задуми Твої щодо нас!
Немає того, хто став би нарівні з Тобою! Я сповіщав би
та розповідав [про них], [та] настільки численні вони,
що не переповісти. **6** Не забажав Ти ані жертви, ані
дару, та вуха мої зробив чуйними. Ні цілопалення, ні
жертви за гріх Ти не вимагав. **7** Тоді сказав я: «Ось я
прийшов, у сувої книги написано про мене. **8** Я бажаю
виконати Твою волю, мій Боже, і Закон Твій у нутрі
моєму». **9** Я звіщав правду у великому зібранні; вуст
своїх я не стуляв – Ти, Господи, знаєш. **10** Праведність
Твою я не приховував у моєму серці, говорив про
вірність Твою й спасіння Твоє. Не затаїв я милості
й істини Твоєї перед великим зібранням. **11** Ти ж,
Господи, не стримуй Свого милосердя від мене, Твоя
милість та істина нехай завжди мене оберігають. **12**
Бо оточили мене біди – немає їм ліку! Настигли мене
беззаконня мої, так що не можу я бачити. Вони стали
численнішими за волосся на моїй голові; серце моє
завмерло. **13** Нехай бажанням [Твоїм], Господи, буде
визволити мене! Господи, поспіши мені на допомогу!
14 Нехай посоромляться й ганьбою вкриються ті, хто
шукає душі моєї, щоб забрати її. Нехай відсахнуться
назад і спіткнуться ті, хто бажає мені зла. **15** Нехай

вжахнуться через свій сором ті, що говорять мені: «Ага! Ага!» **16** Нехай же веселяться й радіють Тобою всі, хто шукає Тебе. Нехай ті, хто любить спасіння Твоє, говорять безупинно: «Звеличився Господь!» **17** Я ж принижений та бідний, нехай Владика думає про мене. Ти – Допомога моя і Визволитель мій; Боже мій, не зволікай!

41 Керівнику хору. Псалом Давидів. Блаженний той, хто дбає про слабкого: у день лиха Господь його врятує. **2** Господь берегтиме його й додасть йому життєвих сил, нагородить його щастям на землі й не віддасть його на поталу ворогам. **3** Господь підтримає його на ложі [під час] недуги, відновить його повністю після хвороби. **4** Я сказав: «Господи, помилуй мене, зціли мою душу, бо я згрішив перед Тобою». **5** Вороги мої злісно говорять про мене: «Коли ж він нарешті помре й ім'я його загине?» **6** А коли хто приходить побачитись зі мною, то промовляє нікчемні [слова], у серці своєму збирає [чутки] про беззаконня, а потім виходить і поширює скрізь. **7** Шепочуться разом проти мене всі, хто ненавидить мене, думають про мене зле: **8** «Кара за віроломство спіткала його; він зліг [через хворобу] й більше не встане». **9** Навіть близький друг мій, якому я довіряв, той, хто їв мій хліб, підняв на мене свою п'яту. **10** Ти ж, Господи, помилуй мене; підніми мене, і я віддячу їм! **11** Через це я дізнаюся, що Ти прихильний до мене, коли не вигукне переможно мій ворог наді мною. **12** Адже Ти підтримаєш мене заради невинності моєї

й поставиш мене перед обличчям Твоїм навіки. **13** Благословенний Господь, Бог Ізраїлю, споконвіку й навіки!

42 Керівнику хору. Повчання синів Кореєвих. Як олень лине до потоків води, так душа моя лине до Тебе, Боже. **2** Душа моя спрагла Бога, живого Бога. Коли ж прийду я й постану перед Богом? **3** Сльози мої були для мене хлібом вдень і вночі, коли говорили мені щодня: «Де твій Бог?» **4** Ось про що я згадую, і виливається [від туги] душа моя: коли проходив я у велелюдній ході, підступаючи до дому Божого із вигуками радості й слави серед святкового натовпу. **5** Чому ти сумуєш, душе моя, і чому журишся в мені? Сподівайся на Бога, адже я ще прославлятиму Його – мого Спасителя! **6** Боже мій, за Тобою сумує душа моя, тому я згадую про Тебе із землі Йордану, із висот Хермону, з гори Міцар. **7** Безодня до безодні кличе шумом Твоїх водоспадів; усі Твої буруни та хвилі пройшли наді мною. **8** Удень заповість Господь Своїй милості [прийти до мене], а вночі у мене [лине] Йому пісня, молитва Богові мого життя. **9** Скажу-но я Богові, скелі моїй: «Чому Ти забув мене? Чому я ходжу понуро, пригнічений ворогом?» **10** У кістках моїх – виснаження; глузують з мене мої супротивники, щодня промовляючи до мене: «Де твій Бог?» **11** Чому ти сумуєш, душе моя, і чому журишся в мені? Сподівайся на Бога, адже я ще прославлятиму Його – Спасителя мого й Бога мого.

43 Суди мене, Боже, і вступися за мене в суперечці
моїй із невірним народом, від людини підступної й
беззаконної визволи мене. **2** Адже Ти – Бог, твердиня
моя. Чому Ти відкинув мене? Чому я ходжу понуро,
пригнічений ворогом? **3** Пошли Твоє світло й істину –
нехай вони керують мною, нехай приведуть мене на
гору святині Твоєї, до місця, де Ти мешкаєш. **4** Тоді я
підійду до жертовника Божого, до Бога, Який [дарує]
мені радість і втіху. І я прославлю Тебе [грою] на арфі,
о Боже, Боже мій! **5** Чому ти сумуєш, душе моя, і
чому журишся в мені? Сподівайся на Бога, адже я ще
прославлятиму Його – Спасителя мого й Бога мого.
44 Керівнику хору. Повчання синів Корея. Боже, ми
чули своїми вухами, батьки наші розповідали нам
про величні діяння, що вчинив Ти у давні дні. **2** Ти
вигнав Своєю рукою народи, а предків наших насадив
[на цій землі], Ти вразив племена і вислав їх геть. **3**
Адже не мечем своїм [батьки наші] взяли у спадок
землю і не їхня міцна рука принесла їм перемогу,
а Твоя правиця, Твоя міць і світло Твого обличчя,
бо Ти вподобав їх. **4** Ти – Цар мій, Боже. Накажи
дати перемогу Якову! **5** З Тобою ми здолаємо в битві
супротивників наших, в ім'я Твоє потопчемо тих, хто
повстав проти нас. **6** Бо не на лук свій я покладаю
надію і не меч мій дарує мені перемогу. **7** Але Ти
рятуєш нас від супротивників наших і ненависників
наших вкриваєш ганьбою. **8** Богом ми хвалимось
цілий день і Твоє ім'я прославлятимемо повік. (Села)
9 Тепер же Ти покинув і посоромив нас, і більше не

виходиш разом із воїнствами нашими [на битву].
10 Ти змусив нас втікати назад від супротивника, і
ненависники наші грабують нас. **11** Ти віддав нас,
як овець, на поїдання і розсіяв нас серед народів.
12 Ти продав народ Твій за безцінь, не отримавши
від його продажу жодного зиску. **13** Ти вкрив нас
ганьбою перед сусідами нашими, глузуванням і
знущанням перед усіма, хто оточує нас. **14** Приказкою
[глузливою] Ти зробив нас серед народів, племена
хитають [насмішливо] головами в наш бік. **15** Щодня
безчестя моє переді мною, і сором вкриває моє
обличчя **16** через те, що голос лихослова й глузія [я
чую], через ворога й месника. **17** Усе це лихо спіткало
нас, хоча ми не забули Тебе й не зрадили Завіту
Твого. **18** Серця наші не відступили назад, і наші
стопи не збочили з Твоєї стежки. **19** Але Ти вразив
нас у [пустельному] місці, де мешкають шакали,
і вкрив нас тінню смерті. **20** Якби ми забули ім'я
Бога нашого й простягнули долоні наші до чужого
бога, **21** хіба Бог не виявив би цього? Адже Він знає
приховані глибини серця. **22** Однак заради Тебе нас
убивають щодня, вважають нас за овець, призначених
на заколення. **23** Прокинься! Чому Ти спиш, Владико?
Пробудись! Не покидай нас навіки. **24** Чому Ти ховаєш
Своє обличчя, забуваючи про приниження й гніт
наш? **25** Адже до пороху земного зведена душа наша,
до землі прилинуло нутро наше. **26** Повстань, будь
нам допомогою! Визволи нас заради милості Твоєї.

45 Керівнику хору. На мотив «Лілея». Повчання синів Корея. Пісня кохання. Зворушилося моє серце від слова прекрасного, я виконаю свій твір для царя. Язик мій – тростина вправного писця. **2** Ти став найгарнішим серед усіх синів людських, благодать вилилась на вуста твої, тому Бог благословив тебе навіки. **3** Підпережи, о могутній, свої стегна мечем, славою твоєю й величчю! **4** І в такому величному вбранні своєму переможно мчися верхи заради істини, смирення й правди. Нехай правиця твоя звершить грізні вчинки. **5** Твої стріли нагострені – нехай впадуть під твої ноги народи, [нехай вразять вони] серця ворогів царя. **6** Престол Твій, Боже, – повік-віків, жезл справедливості – жезл Твого Царства. **7** Ти полюбив правду й зненавидів беззаконня; тому помазав Тебе Бог, Твій Бог, олією радощів більше, ніж Твоїх друзів. **8** Миром, алое й корицею пашіють усі твої шати; із палаців, прикрашених слоновою кісткою, струни арф тебе радують. **9** Серед [придворних] шляхетних жінок твоїх – доньки царів. Стоїть цариця по твоїй правиці – уся в щирому золоті з Офіру. **10** Послухай-но, донько, обміркуй і [ось до чого] прихили твоє вухо: забудь народ твій і дім твого батька, **11** і тоді цар зажадає твоєї краси, адже він – твій володар, тож вклонися йому. **12** Тоді донька Тиру[прийде] з дарами й багатії з народу твого шукатимуть прихильності твоєї. **13** Уся слава доньки царя – усередині [покоїв], її одяг гаптований золотом. **14** У вишиваних шатах ведуть її до царя; весільних

подруг підводять до тебе услід за нею, [о царю]. **15** Ведуть їх із радістю й веселощами, вони входять до палацу царя. **16** Замість предків твоїх, [о царю], будуть сини твої; Ти поставив їх князями по всій землі. **17** Я зроблю так, що ім'я твоє пам'ятатимуть із роду в рід, тому народи прославлятимуть тебе повік-віків.

46 Керівнику хору. Синів Кореєвих пісня. На мотив аламот. Бог – пристановище наше й міць, допомога в скорботах, що завжди знаходиться [поруч]. **2** Тому ми не злякаємось, хоч би навіть земля здригнулася й гори ринули в морську безодню, **3** так що заревли б і запінилися води [від їхнього падіння], і скелі б затремтіли від [того] збурення води. (Села) **4** Річкові потоки радують місто Боже, святилище, де мешкає Всевишній. **5** Бог посеред нього – воно не захитається; Бог допоможе йому ще вдосвіта. **6** Збентежилися народи, похитнулися царства, подав Він Свій голос – тане земля. **7** Господь Воїнств із нами; Твердиня наша – Бог Якова. (Села) **8** Підіть-но, погляньте на діяння Господа, які спустошення здійснив Він на землі, **9** припиняючи війни аж до краю землі. Він ламає лук і розщеплює [древко] списа, колісниці спалює вогнем. **10** «Вгамуйтеся й пізнайте, що Я – Бог; Я буду звеличений серед народів, звеличений на землі». **11** Господь Воїнств із нами, Твердиня наша – Бог Якова. (Села)

47 Керівнику хору. Псалом синів Кореєвих. Усі народи, плескайте в долоні, вигуки радості нехай лунають [на славу] Богові. **2** Бо Господь Всевишній

грізний, Він Цар великий над усією землею! **3** Він
підкорив нам народи й племена [кинув] під наші ноги.
4 Він обрав для нас спадок – гордість Якова, якого
полюбив. (Села) **5** Бог піднявся під радісні вигуки,
Господь піднісся під голос сурми. **6** Співайте Богові,
співайте! Співайте Цареві нашому, співайте! **7** Бо Цар
усієї землі – Бог, співайте псалом із розумінням. **8** Бог
царює над народами, Бог сидить на Своєму святому
престолі. **9** Шляхетні з народів зібралися разом із
народом Бога Авраамового, адже Богу належать
захисники землі – Він високо піднесений [над ними].

48 Пісня. Псалом синів Кореєвих. Великий Господь і
прославлений вельми у місті нашого Бога, на Своїй
святій горі. **2** Краса невимовна, радість усієї землі
– гора Сіон на північних околицях, місто великого
Царя. **3** Бог перебуває в її палацах, Він знаний як
твердиня. **4** Ось царі зібралися, пішли разом [проти
нас] **5** та, побачивши таку [святість], здивувалися,
збентежилися, пустилися навтіки. **6** Трепет охопив їх
там, мука, як у породіллі. **7** Східним вітром розбив
Ти кораблі Таршишу. **8** Про що ми чули раніше, те й
побачили у місті Господа Воїнств, місті Бога нашого:
Бог утверджує його навіки. (Села) **9** Ми роздумували,
Боже, про милість Твою всередині Твого Храму. **10** Як
ім'я Твоє, Боже, так і хвала Твоя – до самого краю
землі! Твоя правиця сповнена правди. **11** Радіє гора
Сіон, веселяться доньки Юдеї через Твоє правосуддя.
12 Обійдіть навколо Сіон, порахуйте його вежі. **13**
уважно розгляньте його укріплення, пройдіть між

палацами, щоб [потім] ви розповіли наступному поколінню. 14 Адже це – Бог, наш Бог на віки вічні! Він вестиме нас аж до смерті.

49 Керівнику хору. Синів Кореєвих псалом. Послухайте це, усі народи, зважте, усі мешканці плинного світу, 2 сини Адамові, сини людські, – як багаті, так і бідні. 3 Вуста мої промовлять мудрість, і роздуми мого серця – [глибоке] розуміння. 4 Схилю своє вухо до притчі, відкрию під [звуки] арфи мою загадку: 5 Чого мені боятися в дні лиха, коли беззаконня лукавих оточить мене – 6 тих, хто на власні статки покладає надію й багатством своїм вихваляється? 7 Але ж брата ніхто не зможе викупити, ніхто не дасть Богові [належного] викупу за нього. 8 Бо занадто дорогим [був би] викуп за його душу, тому повік не досягти того, 9 щоб хтось жив вічно й не побачив безодні смерті. 10 Адже кожен бачить, що мудрі помирають, і поряд із ними дурень і невіглас гине, залишаючи іншим свої статки. 11 Могили стали для них вічним домом, помешканнями їхніми з роду в рід. А вони називали своїми іменами землі! 12 Але ж людина не [завжди] перебуватиме в пошані, подібна вона до тварин, що гинуть. 13 Так, [життєві] дороги їхні – невігластво! Однак їхні наступники схвалюють те, що в них на вустах. 14 Немов вівці, вони приготовані для царства смерті; смерть пастиме їх, а на ранок праведники пануватимуть над ними. Їхня міць виснажиться, безодня смерті – омріяне житло для них. (Sheol h7585) 15 Але Бог викупить душу мою з-

під [влади] царства мертвих, коли прийме мене [до Себе]. (Села) (Sheol h7585) 16 Не переймайся, коли хтось багатіє, коли посилюється слава дому його. 17 Адже в час смерті нічого не візьме він із собою, слава його не зійде вслід за ним [до царства мертвих]. 18 Навіть якщо за життя він вважав себе благословенним, – адже хвалять тебе люди, коли ти добре собі робиш, – 19 однак піде він до роду своїх предків, так що повік світла не побачить. 20 Людина в пошані, але нерозумна, подібна до тварин, що гинуть.

50 Псалом Асафів. Бог богів – Господь! Він промовляє, закликає землю від сходу сонця аж до заходу. 2 Із Сіону, досконалої краси, Бог з'явився в сяйві. 3 Іде наш Бог і не мовчить; вогонь перед Ним пожирає й навколо Нього сильно вирує. 4 Він закликає небеса вгорі і землю на суд зі Своїм народом: 5 «Зберіть-но до Мене Моїх вірних, хто уклав Завіт зі Мною при жертві». 6 І небеса сповіщатимуть правду Його, адже Суддя – Сам Бог! (Села) 7 «Слухай, народе Мій, Я говоритиму; Ізраїлю, Я свідчити буду проти тебе: Я – Бог, твій Бог. 8 Не за жертвоприношення твої Я докорятиму тобі – твої цілопалення завжди переді Мною. 9 Я не прийму вола із твого дому, ані козлів із твоїх кошар. 10 Адже всі тварини в лісі – Мої, і худоба на тисячі пагорбів. 11 Я знаю кожного птаха в горах, і все, що рухається на полях, – зі Мною. 12 Якби Я був голодний, то не сказав би тобі про це, адже Мені належить всесвіт і все, що його наповнює. 13 Хіба Я їм м'ясо биків чи п'ю кров козлів? 14 Принеси Богові

в жертву подяку й виконай перед Всевишнім твої обітниці. **15** Поклич Мене в день скорботи – Я визволю тебе, а ти Мене прославиш». **16** Нечестивому ж говорить Бог: «Як ти смієш Мої постанови сповіщати і Завіт Мій в устах своїх носити? **17** Ти ж ненавидиш настанови й кидаєш Слова Мої позад себе? **18** Коли ти бачиш крадія, заводиш із ним приязні стосунки; і від перелюбників маєш свою частку. **19** Вуста твої вживаєш для зла, і язик твій плете підступні каверзи. **20** Сидиш [на суді], намовляєш на брата твого, проти сина своєї матері свідчиш ганебне. **21** Ти чинив це, а Я мовчав, [тому] уявив ти [собі], що Я такий, як ти. Я покараю тебе й виставлю [звинувачення] перед очима твоїми. **22** Зрозумійте ж це ті, хто забуває Бога, щоб Я не розтерзав [вас], і не буде кому врятувати. **23** Той, хто приносить у жертву подяку, шанує Мене; і тому, хто торує дорогу [правди], покажу Я спасіння Боже».

51 Керівнику хору. Псалом Давидів, коли приходив до нього пророк Натан, після того, як Давид учинив перелюб із Вірсавією. Помилуй мене, Боже, заради милості Твоєї, заради великого милосердя Твого загладь мої беззаконня. **2** Обмий мене від переступу мого й від гріха мого мене очисти, **3** адже я усвідомлюю беззаконня своє, і гріх мій завжди переді мною. **4** Проти Тебе Самого згрішив я і зло вчинив у Твоїх очах. Тому Ти справедливо виконуєш Свій вирок, бездоганно здійснюєш Твій суд. **5** Ось у беззаконні я народжений, і мати моя зачала мене в гріху. **6** Ось

істину Ти вподобав у надрах внутрішнього світу і мудрість сповіщаєш мені утаємничено. **7** Очисти мене гісопом від гріха – і буду чистий; ретельно обмий мене – і буду біліший від снігу. **8** Дай мені почути [звуки] веселощів і радості, нехай зрадіють кістки, вражені Тобою. **9** Відверни обличчя Своє від гріхів моїх і загладь усі мої беззаконня. **10** Створи в мені серце чисте, Боже, і дух непохитний обнови всередині мене. **11** Не відштовхни мене від обличчя Свого й не забирай від мене Твого Святого Духа. **12** Поверни мені радість Твого спасіння і Духом Твоїм турботливим підтримай мене. **13** Тоді беззаконних я навчатиму шляхів Твоїх і грішники навернуться до Тебе. **14** Зніми з мене [тягар вини] кровопролиття, Боже, Боже мого спасіння, тоді язик мій радісно прославлятиме Твою праведність. **15** Володарю, відкрий вуста мої, і вони сповіщатимуть Тобі хвалу. **16** Бо жертвоприношення Тобі не до вподоби – я приніс би його, цілопалення Ти не бажаєш. **17** Жертва Богові – дух зламаний; серцем зламаним і розбитим Ти не знехтуєш, Боже. **18** Ощаслив Сіон прихильністю Твоєю, збудуй стіни Єрусалима. **19** Тоді приємними Тобі будуть жертви правди, цілопалення та жертвоприношення, тоді покладуть на жертовник Твій волів.

52 Керівнику хору. Повчання Давидове, коли прийшов Доеґ-едомітянин до Саула й повідомив йому: «Давид у домі Ахімелеха». Чому ти хизуєшся злодійством, сильний? Милість Божа [зі мною] цілий день! **2** Язик твій задумує загибель, він [у тебе] –

немов нагострене лезо, підступнику! **3** Ти полюбив
зло більше, ніж добро, брехню – сильніше, ніж правду
говорити. (Села) **4** Ти любиш усілякі згубні слова,
о, підступний язику! **5** Але Бог уразить тебе навіки;
вирве тебе й викине із шатра, і коріння твоє – із
землі живих. (Села) **6** Тоді побачать це праведні
й сповняться страхом, і сміятимуться над ним: **7**
«Ось муж, що не Бога зробив своєю твердинею, а
покладався на безліч свого багатства, зміцнював
себе згубною пристрастю своєю!» **8** А я, немов
ряснолиста маслина в домі Божому, на милість Божу
сподіватимусь повік-віків. **9** Прославлятиму Тебе
вічно перед Твоїми вірними за те, що Ти зробив, і
надію покладатиму на ім'я Твоє, бо воно добре.

53 Керівнику хору. На мотив махалат. Повчання
Давидове. Промовив безумний у своєму серці: «Немає
Бога». Розбестились вони, вчинили огидні беззаконня,
немає [нікого], хто б чинив добро. **2** Бог із небес
поглядає на синів людських, щоб побачити, чи є
[серед них] розумний, що шукає Бога. **3** Усі як один
збочили [з дороги], зіпсувалися; немає того, хто робив
би добро, жодного немає. **4** Невже не схаменуться
всі ті, хто чинить беззаконня, хто пожирає народ
мій, немов хліб, хто Бога не кличе? **5** Там охопить їх
страх, де немає чого боятися, Бо розкидає Бог кістки
тих, хто оточив тебе; ти вкриєш їх ганьбою, адже Бог
відцурався від них. **6** О, хто дав би із Сіону порятунок
Ізраїлеві! Коли Бог поверне з полону народ Свій,
веселитиметься Яків, радітиме Ізраїль!

54 Керівнику хору. На струнних інструментах. Повчання Давидове, коли прийшли зіф'яни й сказали Саулові: «Хіба не у нас ховається Давид?» Боже, врятуй мене іменем Твоїм і могутністю Своєю вступися на суді за мене! **2** Боже, почуй мою молитву, прислухайся до слів уст моїх. **3** Бо чужинці повстали проти мене й жорстокі серцем шукають душі моєї – ті, хто Бога не уявляє перед собою. (Села) **4** Ось Бог мені допомагає; Володар Вишній серед тих, хто підтримує мою душу. **5** Він віддячить за зло моїм супротивникам, знищить їх заради вірності Своєї. **6** Із доброї волі принесу я Тобі жертву, прославлю ім'я Твоє, Господи, бо добре воно. **7** Адже від усіх скорбот Ти врятував мене, і око моє [переможно] дивилося на моїх ворогів.

55 Керівнику хору. На струнних інструментах. Повчання Давидове. Прислухайся, Боже, до моєї молитви, не ховайся від мого благання; **2** прислухайся до мене і дай мені відповідь! Я блукаю в тяжких думках своїх і зітхаю **3** від голосу ворога, від утисків нечестивого. Бо вони наводять на мене беззаконня й гнівно ворогують зі мною. **4** Серце моє тремтить у моєму нутрі, жахи смерті напали на мене. **5** Страх і трепет увійшли в мене, і тремтіння охопило мене. **6** Сказав я: «Хто б дав мені крила голубині! Я полетів би й віднайшов спокій, **7** полинув би вдалечінь, спочив би в пустелі. (Села) **8** Поспішив би знайти собі прихисток від рвучкого вітру й бурі». **9** Збентеж їх, Владико, розділи їм язики, бо бачу я насильство й заколот у місті. **10** Удень та вночі вони обходять

його на стінах, беззаконня й утиск всередині нього. **11** Погибель серед міста, його гноблення й підступ не покидають вулиць. **12** Адже не ворог ганьбить мене, – я перетерпів би це, – не ненависник мій величається наді мною, – я сховався б від нього. **13** Але ти, кого я вважав одним цілим із собою, приятель мій, щирий друг мій, **14** з ким разом ми насолоджувалися щирим спілкуванням, у дім Божий ми ходили однодушно. **15** Нехай же смерть спіткає їх, нехай вони зійдуть живими до царства мертвих, бо зло в їхніх помешканнях та в нутрощах їхніх. **(Sheol h7585)** **16** Я ж до Бога кличу, і Господь врятує мене. **17** Увечері, вранці й опівдні я бідкаюся й бентежуся, і Він чує мій голос. **18** Він мирно визволить мою душу від битви проти мене, бо численні ті, хто [повстав] на мене. **19** Бог почує та упокорить їх, Той, Хто справіку сидить [на престолі]. (Села) Бо вони не змінюються й Бога не бояться. **20** Підняв [товариш мій] руки свої на близьких друзів, знехтував своїм заповітом. **21** Вуста його слизькі, немов масло, але війна в його серці; слова його ніжніші за олію, але вони – оголені мечі. **22** Переклади свій тягар на Господа – і Він підтримає тебе; Він ніколи не дасть праведникові похитнутися. **23** Але Ти, Боже, скинеш їх до прірви загибелі. Люди кровожерні й підступні не дотягнуть навіть до половини своїх днів. А я на Тебе покладаюся.

56 Керівнику хору. На мотив «Голубка в далекій діброві». Міхтам Давидів, коли филистимляни

схопили його в Ґаті. Помилуй мене, Боже, бо цькує мене людина, цілий день, нападаючи, тисне на мене. **2** Цькують мене супротивники цілий день: багато-бо тих, хто гордовито воює проти мене. **3** У день страху я на Тебе покладаю надію. **4** Я сподіваюся на Бога, Чиє слово прославляю, на Бога тільки й не боюся: що зробить мені тілесна [істота]? **5** Цілий день мої слова перекручують, усі їхні думки щодо мене – лише зло. **6** Вони сперечаються, спостерігають, стежать за моїми кроками, чатують на мою душу. **7** Не дай же їм уникнути кари за беззаконня; у гніві, Боже, кинь долілиць народи. **8** О, якби полічив Ти мої поневіряння! Збери мої сльози в посудину, – хіба ж вони не у Твоїй книзі? **9** Тоді вороги мої обернуться назад, коли я покличу Тебе. Через це дізнаюсь я, що Бог зі мною. **10** На Бога, Чиє слово я прославляю, на Господа, Чиє слово я славлю, **11** на Бога покладаюсь я, тому не боятимуся: що зробить мені людина? **12** На мені, Боже, обітниці, що дав я Тобі, – я виконаю [обіцяні] Тобі жертви подяки. **13** Бо Ти визволив мою душу від смерті, не дав спіткнутися нозі моїй, щоб я ходив перед Богом у світлі життя.

57 Керівнику хору. На мотив «Не згуби». Міхтам Давидів, коли він втік від Саула в печеру. Помилуй мене, Боже, помилуй мене! Бо в Тобі лише знаходить притулок душа моя і в тіні Твоїх крил сховається, поки лихо мине. **2** Я кличу до Бога Всевишнього, до Бога, Який віддячує за мене [ворогам моїм]. **3** Він пошле з небес і врятує мене, посоромить того, хто

прагне мене схопити; (Села) пошле Бог милість Свою й істину. **4** Душа моя – посеред левів; лежу я серед тих, що дихають полум'ям, серед синів людських, чиї зуби – списи й стріли, а язики їхні – гострий меч. **5** Піднімися понад небесами, Боже; над усією землею – слава Твоя. **6** Вони розкинули тенета стопам моїм; понурилася душа моя. Викопали переді мною яму – самі упали в неї! (Села) **7** Серце моє непохитне, Боже, непохитне серце моє! Співати буду й грати! **8** Прокинься, славо моя! Прокинься, ліро й арфо! Розбуджу-но я зорю досвітню! **9** Прославлю Тебе серед народів, Владико, співатиму Тобі поміж племенами. **10** Бо велика аж до небес милість Твоя і аж до хмар – істина Твоя. **11** Піднімися понад небесами, Боже; над усією землею – слава Твоя.

58 Керівнику хору. На мотив «Не згуби». Міхтам Давидів. Чи справді ви, можновладці, говорите правду? Чи справедливо судите синів людських? **2** Авжеж! У серці чините беззаконня, на землі руки ваші наважуються на насильство. **3** Відступники нечестиві вже від утроби матері, блукають ще від лона материнського, брехню промовляючи. **4** Їхня отрута подібна до отрути зміїної, до [отрути] глухої рогатої змії, що затуляє свої вуха, **5** щоб не чути голосу шептунів, які вміло складають свої заклинання. **6** Боже, розтрощи зуби в їхніх устах; вирви ікла у левів молодих, Господи! **7** Нехай зникнуть, як вода, що розтікається. Коли натягуватимуть лука, нехай стріли їхні будуть надломлені. **8** Нехай будуть немов

слимак, що спливає слизом [у спеку]; як викидень у жінки, що сонця не бачив. **9** Перш ніж казани ваші відчують [розпалений] хмиз, – чи зелений ще, чи сухий вже, – нехай вихор рознесе його! **10** Радітиме праведник, коли побачить помсту на них, коли обмиє стопи свої у крові нечестивого. **11** Тоді скаже людина: «Справді, є плід у праведника! Справді, є Бог, Що судить на землі!»

59 Керівнику хору. На мотив «Не згуби». Міхтам Давидів, коли Саул послав людей стерегти його дім, щоб убити його. Визволи мене від ворогів Моїх, Боже мій, захисти мене від тих, хто підноситься проти мене. **2** Від тих, що чинять беззаконня, визволи мене і від людей кровожерних врятуй мене. **3** Ось вони чатують на душу мою, сильні змовляються проти мене не за беззаконня моє чи гріх, Господи. **4** Немає беззаконня в мене, але збігаються вони й готуються [до нападу]. Піднімися назустріч мені й поглянь. **5** Ти, Господи, Боже Воїнств, Боже Ізраїлю, пробудися, щоб покарати всі народи; не помилуй жодного з нечестивих зрадників! (Села) **6** Вони повертаються в сутінках вечірніх, виють, немов пси, обступають місто звідусіль. **7** Ось вивергають вони ганьбу, в устах у них – мечі! На їхніх язиках [приказка]: «Хто чує?» **8** Але Ти, Господи, посмієшся з них, поглузуєш з усіх народів. **9** Сило моя, Тебе я пильную очікуючи, адже Ти, Боже, твердиня моя. **10** Бог, Що милує мене, піде поперед мене [переможно]; Бог покаже мені [падіння] супротивників моїх. **11** Не вбивай їх, щоб не забув мій

народ; розкидай їх силою Своєю і кинь їх долілиць, щите наш, Владико! **12** Гріх вуст їхніх – це слова, що губи їхні [промовили]. Нехай впіймані вони будуть гординею своєю за прокляття й кривду, що вони розповсюджують. **13** Знищ їх у гніві, знищ, щоб не було їх! Тоді відомо стане аж до країв землі, що Бог володарює серед Якова. (Села) **14** А вони повертаються в сутінках вечірніх, виють, немов пси, обступають місто звідусіль. (Села) **15** Вони вештаються в пошуках їжі, та, не наситившись, ночують. **16** А я буду співати про міць Твою і вранці радісно про милість Твою виспівувати. Адже Ти був для мене прихистком, притулком у день моєї скорботи. **17** Сило моя, Тобі я співатиму, адже Ти, Боже, твердиня моя, Бог, Який милує мене.

60 Керівнику хору. На мотив «Лілея свідчення». Міхтам Давидів. Для повчання. Коли він виходив на війну проти Арам-Нагараїма й Арам-Цови, і коли Йоав повернувся і вразив дванадцять тисяч едомітів у Соляній долині. Боже, Ти відкинув нас і зламав; Ти прогнівався на нас – повернися ж до нас знову! **2** Ти змусив землю тремтіти, вкрив її тріщинами; зціли її розломи, бо вона здригається. **3** Ти дав народові Своєму зазнати важких [часів]. Ти напоїв нас вином, від якого нас хитає. **4** Ти дав знамено тим, хто боїться Тебе, щоб вони, згуртувавшись навколо нього, стали недосяжними для [ворожого] лука. (Села) **5** Щоб улюблені Твої були визволені, врятуй нас правицею Своєю і дай нам відповідь. **6** Бог промовив у Своєму

святилищі: «Урочисто святкуватиму перемогу, Я розділю Сихем і розміряю долину Суккот. **7** Мені належить Ґілеад, і Манассія – Мій, Єфрем – міць Моєї голови, Юда – Мій законодавець. **8** Моав – Моя чаша для омовіння, на Едом Я кину Свою сандалію, гукай радісно до Мене, о земле филистимлян!» **9** Хто введе мене в місто укріплене? Хто доведе мене до Едома? **10** Хіба не Ти, Боже, Котрий відкинув нас і не виходиш, Боже, з воїнствами нашими? **11** Подай нам допомогу [в боротьбі] з ворогом, адже марний порятунок людський. **12** У Бозі ми виявимо силу, і Він розтопче наших ворогів.

61 Керівнику хору. На струнних інструментах. Псалом Давидів. Почуй, Боже, моє волання, зваж на мою молитву! **2** Від краю землі я кличу до Тебе в немочі мого серця. Підніми мене на скелю, що вища від мене. **3** Адже Ти – пристановище для мене, міцна вежа від [нападів] ворога. **4** Нехай би мешкав я в шатрі Твоєму вічно, спочивав би під покровом крил Твоїх безпечно. (Села) **5** Адже Ти, Боже, почув мої обітниці, дав мені спадщину тих, хто боїться Твого імені. **6** Додай цареві днів життя, продовж роки його в майбутніх поколіннях. **7** Нехай він перебуває вічно перед Богом, накажи милості й істині оберігати його. **8** Тоді я співатиму імені Твоєму повік, виконуючи мої обітниці щодня.

62 Керівнику хору, Єдутуну. Псалом Давидів. Лише в Бозі спокій моєї душі, від Нього моє спасіння. **2** Тільки Він – моя скеля і мій порятунок, твердиня моя

– не захитаюся дуже. **3** Доки ви будете нападати на
людину, усі разом добивати її, як похилену стіну,
немов розхитану огорожу? **4** Радяться лише про
те, щоб скинути її з високого місця, задоволення
знаходять у брехні. Устами своїми благословляють, а в
серці проклинають. (Села) **5** Лише в Бозі заспокоюйся,
душе моя; бо [лише] на Нього надія моя. **6** Тільки
Він – моя скеля і мій порятунок, твердиня моя – не
захитаюся. **7** У Бозі спасіння моє і слава моя; Він
– могутня скеля моя, пристановище моє в Бозі. **8**
Народе, покладайся на Нього повсякчас, серця ваші
виливайте перед Ним; Бог – пристановище наше.
(Села) **9** Сини людські – лише марнота, сини мужів –
омана; якщо покласти їх на ваги, усі разом вони легші
від пари. **10** Не покладайтеся на гноблення [інших]
і не хизуйтеся грабунком. Коли сила зростає, не
прикладайте до неї серця. **11** Один раз Бог промовив,
двічі я почув це: у Бога могутність, **12** у Тебе, Володарю,
милість. Адже Ти віддячуєш кожному за його вчинки.

63 Псалом Давидів, коли він був у пустелі Юдейській.
Боже, Ти – мій Бог, Тебе я пристрасно шукаю.
Душа моя спрагла Тебе, тіло моє тужить за Тобою
у землі висохлій і виснаженій, де немає води. **2**
Так я споглядав Тебе у святилищі, щоб побачити
могутність Твою і славу. **3** Бо милість Твоя краща від
[самого] життя, [тому] вуста мої хвалитимуть Тебе. **4**
Я благословлятиму Тебе, поки житиму, в ім'я Твоє
піднесу мої руки. **5** Неначе лоєм і олією, насичується
душа моя, і вуста мої радісно прославляють Тебе, **6**

коли я згадую Тебе на моєму ложі, у нічні години
роздумую про Тебе. 7 Бо Ти був мені допомогою, і
в тіні Твоїх крил я радітиму. 8 Прилинула до Тебе
душа моя, правиця ж Твоя підтримує мене. 9 А ті,
хто прагне загибелі для душі моєї, нехай зійдуть у
глибини землі. 10 Нехай віддані мечу, вони стануть
здобиччю лисиць. 11 Цар же нехай радіє Богом,
нехай прославляють Його всі, хто Ним присягає, та
замовкнуть вуста тих, хто промовляє неправду.

64 Керівнику хору. Псалом Давидів. Боже, почуй
мій голос, коли я скаржуся; убережи мою душу від
погроз ворога. 2 Сховай мене від таємних задумів
злочинців, від збурення тих, хто чинить беззаконня.
3 Вони нагострили язики свої, немов мечі, націлили
свої стріли – гіркі слова, 4 щоб стріляти зі своїх
засідок у невинного. Вони стріляють зненацька й
не бояться. 5 Підбадьорюють себе у справі лихій,
радяться, як таємно розставити тенета, і кажуть: «Хто
їх побачить?» 6 Ретельно обдумують свої [майбутні]
беззаконня: «Ми склали змову досконало!» Справді,
глибока внутрішність людини та її серце! 7 Але Бог
випустить у них стрілу зненацька – вони будуть
уражені. 8 Він зробить так, що вони спіткнуться
через язик свій [і впадуть]; відсахнуться від них усі,
хто їх побачить. 9 Тоді страх охопить усіх людей, і
будуть сповіщати про діяння Бога й про справи Його
роздумувати. 10 Нехай праведник радіє в Господі й
покладає на Нього надію. Тоді прославлені будуть усі
щирі серцем.

65 Керівнику хору. Псалом Давидів. Пісня. Тобі, Боже, належить тиха хвала на Сіоні, і перед Тобою будуть виконані обітниці. **2** Ти чуєш молитву; усе живе приходить до Тебе. **3** Здолали мене справи беззаконні, [але] Ти очистиш нас від переступів наших. **4** Блаженний той, кого Ти обираєш і наближуєш, щоб він мешкав у Твоїх дворах! Ми наситимося благами Твого дому, святого Твого Храму. **5** Ти справедливо відповідаєш нам [діяннями], що страх наводять, Боже, Рятівнику наш, надіє всіх країв землі й далеких морів! **6** Ти, підперезаний могутністю, утверджуєш гори Своєю силою. **7** Ти втихомирюєш шум морів, шум їхніх хвиль і рик племен. **8** І злякаються мешканці країв землі через знаменні діяння Твої. Вихід ранку й захід вечора Ти вигуками радості наповнюєш. **9** Ти турбуєшся про землю й напуваєш її, збагачуєш її щедро. Потік Божий повний води – Ти готуєш людям зерно, бо так влаштував Ти землю. **10** Ти зволожуєш її ріллю, рівняєш її борозни, розм'якшуєш рясними дощами, благословляєш її збіжжя. **11** Ти увінчуєш рік добротою Своєю, і стежки Твої крапають жиром. **12** Крапають вологою пустельні пасовища, і радістю оперізуються пагорби. **13** Луги вдяглися отарами худоби, і долини вкрилися зерном. [Усі] радісно вигукують і співають!

66 Керівнику хору. Пісня. Псалом. Радісно вигукни Богові, уся земле! **2** Співайте славу імені Його, хвалу Йому гідно віддайте. **3** Скажіть Богові: «Які грізні діяння Твої! Заради великої могутності Твоєї плазують

перед Тобою вороги Твої. **4** Уся земля вклоняється Тобі
й співає Тобі, співає [славу] імені Твоєму». (Села) **5**
Прийдіть, погляньте на звершення Бога – Його справи
викликають страх у синів людських. **6** Він перетворив
море на суходіл, через річку перейшли вони ногами,
там ми раділи в Ньому. **7** Він панує в могутності Своїй
вічно, Його очі стежать пильно за народами – нехай
не підносяться бунтівники! (Села) **8** Благословляйте,
народи, Бога нашого й звіщайте голосно хвалу Йому.
9 Він зберіг серед живих душу нашу й не дав ногам
нашим похитнутися. **10** Ти випробував нас, Боже,
переплавив нас, як переплавляють срібло. **11** Ти
завів нас у сіть, поклав тягар на наші стегна. **12**
Дозволив вершникам проїхати по головам нашим.
Ми пройшли крізь вогонь і воду, але Ти вивів нас
на благодатне місце. **13** Увійду я до дому Твого із
цілопаленнями, виконаю для Тебе всі мої обітниці,
14 що їх висловили вуста мої і промовив язик мій у
скорботі. **15** Цілопалення жирних овець піднесу Тобі
разом із димом [від спалення] баранів; я принесу
Тобі [в жертву] биків і козлів. (Села) **16** Прийдіть,
послухайте, усі, хто боїться Бога, і я сповіщу вам, що
Він зробив для душі моєї. **17** До Нього я кликав моїми
вустами, і хвала піднесена на язиці у мене. **18** Якби
я бачив беззаконня у своєму серці, то не почув би
мене Володар. **19** Але Бог почув, зважив на голос моєї
молитви! **20** Благословенний Бог, Що не відхилив
моєї молитви й [не забрав] від мене милості Своєї!

67 Керівнику хору. На струнних інструментах. Псалом. Пісня. Боже, змилуйся над нами й благослови
нас; нехай засяє над нами Твоє обличчя, (Села) **2**
щоб на землі пізнали Твої дороги, і в усіх народах
– Твоє спасіння. **3** Нехай прославлять Тебе народи,
Боже, нехай прославлять Тебе усі народи! **4** Нехай
радіють і радісно вигукують племена, бо Ти судиш
народи справедливо й керуєш племенами на землі.
(Села) **5** Нехай прославлять Тебе народи, Боже, нехай
прославлять Тебе усі народи! **6** Земля принесла свій
врожай; нехай благословить нас Бог, наш Бог! **7** Нехай
благословить нас Бог, і боятимуться Його всі краї
землі.

68 Керівнику хору. Псалом Давидів. Пісня. Нехай
устане Бог, нехай розсіються вороги Його; нехай
втікають від Його обличчя ненависники Його! **2**
Як розвіюється дим, так Ти їх розсій! Як тане
віск від вогню, так нехай згинуть нечестивці від
обличчя Божого. **3** А праведники нехай радіють,
нехай веселяться перед Богом і тішаться в радості. **4**
Співайте Богові, грайте, підносьте ім'я Того, (Села)
Хто на хмарах, як на колісниці, їде, Чиє ім'я – Господь;
радійте перед обличчям Його! **5** Батько сиріт і Суддя
вдів – Бог у Своїй Святій оселі. **6** Бог поселяє самотніх
у дім, звільняє в'язнів на благодатні простори, а
непокірні мешкають на виснаженій землі. **7** Боже,
коли Ти йшов перед народом, коли Ти крокував дикою
пустелею, (Села) **8** земля здригалася, навіть небеса
розпливалися перед обличчям Бога; перед Тим, Хто

на Синаї, перед обличчям Бога Ізраїлю. **9** Рясним
дощем Ти зрошував, Боже, Свій спадок – [землю Твою].
А коли вона виснажувалася, Ти підтримував її. **10**
Твій люд поселився на ній; за добротою Твоєю, Боже,
Ти підтримував пригнобленого. **11** Володар промовив
слово – сила-силенна благовісників передають його:
12 «Царі з військами зазнають поразки й втікають,
а жінка, що мешкає вдома, ділить здобич війни.
13 Навіть якщо ви затишно спочиваєте вдома, [ви
будете як] та голубка, чиї крила вкриті сріблом, а
пір'я її – переливним золотом». **14** Коли Всемогутній
розсіяв царів на обраній Ним землі, це було як
сніг, що випадає на гору Цальмон. **15** Гора Божа
– гора Башан; гора кількох вершин – гора Башан!
16 Чому ви заздрісно поглядаєте, гори з кількома
вершинами, на гору, яку вподобав Бог, щоб перебувати
на ній? Господь буде перебувати там повіки! **17**
Колісниць Божих – десятки тисяч, тисячі тисяч.
Володар прийшов від Синаю у Своє святилище. **18** Ти
піднявся на висоту, полонив бранців, прийняв дари
від людей, навіть від непокірних, щоб вони могли
мешкати [там], Господи Боже. **19** Благословенний
Володар! Він щоденно носить тягарі наші; Він –
Бог, Який рятує нас. (Села) **20** Бог для нас – Бог
спасіння, і в Господа Володаря – визволення від
смерті. **21** Так, Бог вразить голову ворогів Своїх,
волохату маківку того, хто вперто ходить у своїх
гріхах. **22** Сказав Володар: «Із Башану поверну тебе,
витягну з безодні морської, **23** щоб ти занурив ногу

твою у кров ворогів і язики твоїх псів почастувалися [нею]». **24** Побачили вони ходу Твою, Боже, – як іде Бог мій, Цар мій у Святилищі. **25** Попереду співаки йдуть, позаду – ті, хто грає на струнах, посередині – дівчата дзвенять на бубнах. **26** Благословіть Бога на зборах, [благословіть]Господа, нащадки Ізраїля. **27** Там їх веде наймолодший Веніамін, [потім] князі Юди гуртом великим, [а також] князі Зевулонові й Нефалимові [йдуть]. **28** Наказав Бог Твій зміцнити тебе. Дай, Боже, сили, як Ти робив це для нас [раніше]. **29** Заради Храму Твого в Єрусалимі царі принесуть Тобі дари. **30** Пригрози тому звірові в очереті, отому зібранню найсильніших телят народів, які забруднюють себе заради шматків срібла; розсій народи, що бажають війни. **31** Прийдуть вельможні з Єгипту, Куш простягне свої руки до Бога. **32** Царства землі, співайте Богові! Грайте [на славу] Володареві нашому, (Села) **33** Який їде на колісниці в небесах споконвічних: ось Він подасть Свій могутній голос. **34** Визнайте, що сила у Бога, над Ізраїлем – Його велич, і могутність Його – на хмарах. **35** Страшний Бог у святилищі Своєму, Бог Ізраїлю, Який дає силу й міць народові. Благословенний Бог!

69 Керівнику хору. На мотив «Лілея». Псалом Давидів. Врятуй мене, Боже, бо води дійшли аж до шиї! **2** Я загруз у глибокій трясовині й не маю опори; увійшов у глибокі води, віруючий потік накрив мене. **3** Я виснажився від крику, моє горло палає. Очі мої вичерпалися [від сліз], виглядаючи мого Бога. **4**

Ненависників моїх стало більше, ніж волосся на моїй голові. Численними стали вороги мої, що хочуть знищити мене безпідставно: те, чого я не забирав у них, усе ж мушу повернути. **5** Боже, ти знаєш мою нерозсудливість, і провина моя не прихована від Тебе. **6** Нехай же не будуть через мене засоромлені ті, хто на Тебе, Владико, Господи воїнств, покладає надію. Нехай не будуть принижені через мене ті, хто шукає Тебе, Боже Ізраїля! **7** Адже заради Тебе я несу ганьбу, і безчестя вкрило моє обличчя. **8** Вигнанцем став я для братів моїх і чужинцем для синів моєї матері; **9** бо ревність до Дому Твого з'їдає мене, і образи тих, хто ганьбить Тебе, впали на мене. **10** Коли душа моя плакала постячись, то на ганьбу мені це обернулося. **11** Коли вдягав на себе лахміття, я став для них приказкою [глузливою]. **12** Пересуджують мене ті, хто сидить біля воріт, і наспівують про мене ті, що п'ють міцний напій. **13** А я молюся до Тебе, Господи, у сприятливий час. Боже, за великою милістю Своєю дай мені відповідь, заради вірності [обіцяному] Тобою спасінню. **14** Визволи мене з багнюки – нехай я не загрузну, але врятуюся від ненависників моїх і від водних глибин! **15** Нехай не накриє мене бурхливий водний потік, і не поглине мене трясовина, і провалля не зімкне наді мною своєї пащі. **16** Дай мені відповідь, Господи, бо добра милість Твоя; повернися до мене з усією щедрістю милосердя Твого. **17** Не ховай обличчя Свого від раба Твого, бо тісно мені. Поспіши відповісти мені!

18 Наблизься до душі моєї, визволи її; відкупи її
заради ворогів моїх. **19** Ти знаєш, наскільки вкритий
я ганьбою, соромом і безчестям – перед Тобою всі
супротивники мої. **20** Ганьба розбила моє серце, і
я розчавлений. Мав надію уникнути [гніту], та не
вдається, сподівався на втіху, та не знайшов її. **21** Але
дали мені замість втішної їжі жовч; і під час спраги
моєї напоїли мене оцтом. **22** Нехай трапеза їхня стане
для них пасткою, а їхній добробут – тенетами. **23**
Нехай потемніють їхні очі, щоб не бачили, а їхні
стегна завжди тремтять. **24** Вилий на них Свій гнів, і
лють обличчя Твого нехай впаде на них. **25** Нехай
будуть спустошені поселення їхні; у шатрах їхніх
нехай не буде мешканця. **26** Адже вони переслідують
тих, кого Ти вразив, і про муки поранених Тобою
розповідають. **27** Додай же [і цей] гріх до їхніх гріхів, і
нехай не увійдуть вони до праведності Твоєї. **28** Нехай
вони викреслені будуть із книги життя і не будуть
записані разом із праведниками. **29** Я ж пригнічений
і сповнений болю – нехай Твій порятунок, Боже,
підніме мене! **30** Я прославлю ім'я Бога піснею і
величатиму Його подякою. **31** Це буде приємніше
Господеві, ніж віл, ніж молодий бичок із рогами й
роздвоєними копитами. **32** Побачать пригнічені й
зрадіють – ви, що Бога шукаєте, нехай серця ваші
оживуть! **33** Бо прислухається до бідних Господь і
в'язнів Своїх не цурається. **34** Нехай прославляють
Його небеса і земля, моря і все, що роїться в них, **35** бо
врятує Бог Сіон і збудує міста Юди. І поселяться там, і

вспадкують їх, **36** нащадки рабів Його вспадкують їх, і ті, хто любить ім'я Його, мешкатимуть у них.

70 Керівнику хору. Псалом Давидів. На спомин. Боже, визволи мене! Господи, поспіши мені на допомогу! **2** Нехай посоромляться й ганьбою вкриються ті, хто шукає душі моєї. Нехай відсахнуться назад і спіткнуться ті, хто бажає мені зла. **3** Нехай назад обернуться через свій сором ті, що говорять мені: «Ага! Ага!» **4** Нехай же веселяться й радіють Тобою всі, хто шукає Тебе. Нехай ті, хто любить спасіння Твоє, говорять безупинно: «Звеличився Бог!» **5** Я ж принижений та бідний. Боже, поспіши до мене! Допомога моя і Визволитель мій – Ти; Господи, не зволікай!

71 У Тебе, Господи, я шукаю захисту, тож нехай не посоромлюся повіки! **2** У Своїй праведності визволи мене і врятуй; схили до мене вухо Твоє і спаси мене. **3** Будь для мене скелею для оселі [моєї], куди я завжди міг би прийти. Дай наказ врятувати мене, бо Ти моя скеля й твердиня моя. **4** Боже мій, визволи мене від руки нечестивого, від долоні беззаконного й кривдника. **5** Бо Ти – надія моя, Владико Господи, сподівання моє від [часів] юності моєї. **6** На Тобі я утверджувався від самого народження; Ти витягнув мене з утроби матері моєї; Тобі – хвала моя безупинно! **7** Я став ніби знаком для багатьох, але Ти – тверде пристановище моє. **8** Нехай вуста мої наповняться хвалою Тобі, цілий день [оспівуючи] красу Твою величну. **9** Не залиши

мене в час старості; не покинь мене, коли сила моя виснажиться. **10** Бо подейкують про мене вороги мої, і ті, хто душу мою підстерігає, радяться разом між собою, **11** кажучи: «Бог покинув його. Переслідуйте й схопіть його, бо немає [в нього] рятівника!» **12** Боже, не віддаляйся від мене! Боже мій, поспіши мені на допомогу! **13** Нехай посоромлені будуть і загинуть супротивники душі моєї; нехай зодягнуться в ганьбу й безчестя ті, хто прагне вчинити мені зло. **14** А я завжди сподіватимуся і все більше й більше хвалу Тобі примножувати буду. **15** Вуста мої проголошуватимуть Твою праведність [і] спасіння Твоє цілий день, бо не знаю, як [їх] полічити! **16** Я увійду в роздуми про могутність Владики Господа, буду нагадувати [всім] про праведність Твою, що лише Тобі належить! **17** Боже, Ти вчив мене від [часів] юності моєї, і донині сповіщаю я чудеса Твої. **18** Тож і до старості й сивини, Боже, не покидай мене, аж поки не звіщу про силу правиці Твоєї поколінню цьому й усім прийдешнім – про могутність Твою. **19** А праведність Твоя, Боже, до висот сягає; те, що вчинив Ти, – величне! Боже, хто подібний до Тебе? **20** Хоча Ти показав мені чимало тяжких скорбот, та знову Ти повертав мене до життя і з безодень землі знов виводив мене. **21** Ти примножував велич мою й огортав мене втіхою Своєю. **22** Тож і я прославлю Тебе струнами ліри за вірність Твою, Боже мій; співатиму Тобі під [звуки] арфи, Святий Ізраїлів! **23** Радісно вигукують уста мої, коли я співаю для Тебе, і душа

моя, яку Ти визволив, **24** також і язик мій цілий
день промовлятиме правду Твою, бо посоромлені й
ганьбою вкриті ті, хто прагнув вчинити мені зло.

72 Про Соломона. Боже, даруй Твоє правосуддя
цареві і праведність Твою – синові царя. **2** Нехай
судить він народ Твій справедливо й страдників
Твоїх – чесно. **3** Нехай гори принесуть народові
мир, а пагорби – праведність. **4** Нехай судить він
пригнічених народу, врятує дітей бідняків і вразить
гнобителя. **5** Будуть боятися Тебе, аж поки сонце і
місяць існують, із роду в рід. **6** Нехай зійде він як
дощ на покіс, як рясний дощ, що зрошує землю. **7** У
дні його нехай процвітає праведник і мир великий
не припиняється, аж поки місяць не згасне. **8** Він
пануватиме від моря й до моря і від ріки аж до
країв землі. **9** Схилять перед ним коліна мешканці
пустель, і вороги його лизатимуть пил. **10** Царі
Таршишу й віддалених берегів платитимуть йому
данину, царі Шеви і Севи піднесуть дари [на знак
покори]. **11** І вклоняться йому всі царі, усі народи
служитимуть йому. **12** Бо врятує він бідного, коли той
волатиме, і пригніченого, у якого немає помічника.
13 Він милість виявить убогому й бідняку і врятує
душі злидарів. **14** Викупить душі їхні з-під влади
насильства, адже кров їхня буде дорогоцінна в очах
його. **15** Нехай він живе [довго], і нехай дано йому
буде золото Шеви. Нехай моляться за нього завжди,
нехай цілий день благословляють його! **16** Нехай
пшениці буде вдосталь на землі; на вершинах пагорбів

нехай коливається колосся, немов на Лівані, і люд рясніє в містах, немов трава на землі. **17** Нехай ім'я його перебуває вічно, аж поки існує сонце. Через нього благословенними будуть усі народи; вони вважатимуть його тим, що щастя приносить. **18** Благословенний Господь, Бог Ізраїля, Який один лиш творить чудеса! **19** Благословенне ім'я слави Його повік, і вся земля наповниться Його славою! **20** Завершилися молитви Давида, сина Єссеєвого.

73 Псалом Асафів. Який же добрий Бог до Ізраїля, до чистих серцем! **2** А в мене ледь не похитнулися мої ноги, мало не втратили опору мої стопи, **3** коли я позаздрив нерозумним, побачивши добробут нечестивих! **4** Адже немає в них страждань до самої смерті й тіла їхні пашіють здоров'ям. **5** Вони вільні від тягарів людських, і труднощі людські не торкаються їх. **6** Тому пиха вкрила їм шию намистом, насильство вдягає їх неначе шати. **7** Вирячилися від жиру їхні очі – збулися [в них] розбещені задуми серця. **8** Глузують і говорять злісно, розмовляють зухвало про пригнічення. **9** На небеса зазіхають вуста їхні, і язик їхній по землі походжає. **10** Тому туди ж народ Його звертається, п'ють собі жадібно воду повною мірою. **11** Вони говорять: «Як дізнається Бог? Хіба є знання у Всевишнього? **12** Ось вони нечестиві, але завжди безтурботні й примножують статки!» **13** Так чи не дарма я тримав у чистоті моє серце й обмивав у невинності мої руки? **14** Я був уражений картанням цілий день і докорами сумління – щоранку. **15** Якби

сказав я сам собі: «Буду міркувати, як вони!», то цим
я зрадив би рід синів Твоїх. **16** І роздумував я, щоб
пізнати це, але воно було тяжким в очах моїх. **17**
Аж поки не увійшов я до святилища Божого й не
зрозумів, яким буде їхній кінець. **18** Так, Ти ставиш їх
на стежках слизьких і [потім] штовхаєш їх до загибелі.
19 Як несподівано вони перетворилися на руїну,
зникли, згинули від жаху! **20** Як сновидіння [зникає]
після пробудження, так і Ти, Владико, повставши,
їхні мрії обернеш на сором. **21** Коли ж серце моє
гарячилося й нутрощі мої терзалися, **22** тоді я був
невігласом і нерозумним, мов худоба, перед Тобою.
23 Та я завжди з Тобою: Ти тримаєш мою правицю
у [Своїй] руці. **24** Ти ведеш мене Своєю порадою, а
потім приймеш мене у славу. **25** Хто є в мене на
небі, [крім Тебе]? Коли Ти зі мною, нічого на землі
не хочу! **26** Виснажилося моє тіло й моє серце, та
скеля серця мого й доля моя навіки – Бог! **27** Ось ті,
хто далекий від Тебе, загинуть; Ти знищиш усіх, хто
блукає [вдалині] від Тебе. **28** А щодо мене, то добре
мені наближатися до Бога; у Володаря Господа мій
притулок, щоб я міг звіщати Його діяння.

74 Повчання Асафа. Боже, чому Ти покинув [нас]
навіки? Чому гнів Твій палає на овець Твого пасовища?
2 Згадай громаду Свою, яку придбав Ти віддавна,
викупив як плем'я Свого спадку, гору Сіон, на якій Ти
оселився. **3** Спрямуй кроки Твої до вікових руїн –
усе зруйнував ворог у святилищі! **4** Супротивники
Твої ревли посеред місць зборів Твого [народу],

поставили знамена свої як знаки [свого панування]. **5** Поводилися ніби лісоруб, що замахнувся сокирою на гущавину лісу. **6** Та й тепер стесують разом різьблення [Храму] сокирами й топірцями. **7** Вогню віддали святилище Твоє, збезчестили, із землею зрівняли помешкання імені Твого. **8** Промовили в серцях своїх: «Знищимо їх дотла!» Вони спалили усі місця зборів Божих на землі. **9** Ми не бачимо ознак Божих, немає більше пророка, і немає з нами того, хто знав би, доки так буде. **10** Доки, Боже, глумитиметься супротивник? Невже вічно глузуватиме ворог з імені Твого? **11** Чому Ти стримуєш руку Свою, правицю Свою? Витягни її із пахви, вразь [їх]! **12** Боже, Царю мій споконвічний, що здійснюєш спасіння посеред землі! **13** Ти розділив море міццю Своєю, розтрощив голови морським чудовиськам. **14** Ти розбив голову Левіятана, віддав [його] на поживу народові пустелі. **15** Ти висікав джерело і потік, Ти висушував ріки, завжди повноводні. **16** Тобі належить і день, і ніч; Ти встановив світило [небесне] й сонце; **17** Ти визначив усі межі землі, Ти створив літо й зиму. **18** Згадай, як ганьбив ворог [Тебе], Господи, і народ безумний зневажав Твоє ім'я. **19** Не віддавай звірам душі голубки Своєї, про життя страдників Твоїх не забувай навіки. **20** Поглянь на Завіт [Свій], бо наповнилися темні кутки землі осередками насильства. **21** Нехай пригнічений не повертається посоромленим, пригноблений і бідний нехай прославлять ім'я Твоє. **22** Повстань, Боже, втруться в судову суперечку Свою; згадай,

як ганьбить Тебе нерозумний цілий день. **23** Не забувай крику супротивників Своїх, лементу, що його здіймають безупинно бунтівники проти Тебе.

75 Керівнику хору. На мотив «Не згуби». Псалом Асафа. Пісня. Славимо Тебе, Боже, славимо, бо близьке ім'я Твоє; [люди] проголошують чудеса Твої. **2** Бо Ти сказав: «Я оберу певний час і справедливо судитиму. **3** Тане земля й мешканці її – Я утверджу її стовпи». (Села) **4** Сказав Я зухвалим: «Не бундючтеся!» – і нечестивим: «Не підносьте рога!» **5** Не підносьте високо роги ваші, не говоріть [зухвало], твердо [поставивши] шию. **6** Бо не зі сходу, не із заходу й не з пустелі [приходить] піднесення. **7** Адже Бог – Суддя: одного принижує, іншого підносить. **8** Бо чаша в руці Господа – пінисте вино, повна суміші вона, і Він виливає з неї; навіть гущу її висмокчуть і вип'ють усі нечестивці землі. **9** А я звіщатиму [це] повіки, співатиму Богові Якова: **10** «Усі роги нечестивих повідрубую, а роги праведних піднесуться».

76 Керівнику хору. На струнних інструментах. Псалом Асафа. Пісня. Відомий в Юдеї Бог, в Ізраїлі величне ім'я Його. **2** Був у Салемі намет Його, і помешкання Його – на Сіоні. **3** Там зламав Він полум'яні стріли лука, щит і меч, і війну [припинив]. (Села) **4** Ти осяяний величчю більше, ніж [ті] гори, [що] здобичі [повні]. **5** Міцні серцем стали здобиччю, заснули сном своїм [останнім]; Сильні мужі не можуть поворухнути своїми руками. **6** Від грізних докорів Твоїх, Боже Якова, застигли колісниця і кінь.

7 Ти – грізний, хто встоїть перед обличчям Твоїм
у час гніву Твого? **8** З небес Ти проголосив суд
– земля злякалась і затихла, **9** коли повстав Бог,
щоб судити, щоб врятувати всіх пригнічених землі.
(Села) **10** Адже навіть гнів людський [обернеться] на
славу Тобі, а рештою гніву Ти [переможно] оперезаєш
Себе. **11** Давайте обітниці Господеві, Богові вашому, і
виконуйте їх; усі, хто навколо Нього, нехай принесуть
дар Грізному. **12** Він приборкує дух вождів, страшний
Він для царів землі.

77 Керівнику хору, Єдутуну. Псалом Асафів. Голосом
своїм я волатиму до Бога, голосом моїм – до Бога,
і Він прислухається до мене. **2** У день скорботи
моєї я шукав Володаря; [цілу] ніч моя рука була
простягнута й не затерпла. Моя душа відмовлялася
від втіхи. **3** Згадаю про Бога – і охопить мене трепет;
пороздумую – і знемагає дух мій. (Села) **4** Ти тримав
розплющеними повіки очей моїх; я вражений і не
можу говорити. **5** Подумав я про дні давноминулі, про
роки давні. **6** Згадую наспіви мої вночі, із серцем своїм
веду розмову, і дух мій дошукується: **7** Невже навіки
покинув [нас] Володар і більше не буде прихильним?
8 Невже назавжди зникла Його милість, припинилося
Його слово на [всі] наступні покоління? **9** Хіба забув
Бог, як милувати, чи замкнув у гніві милосердя Своє?
(Села) **10** Тоді сказав я: «Що гнітить мене, так це те,
що Всевишній змінив [дію] правиці Своєї щодо нас».
11 Згадаю я про діяння Господа; нагадаю-но собі про
чудеса стародавні. **12** Споглядатиму всі справи Твої

і про звершення Твої роздумувати буду. **13** Боже, у святості шлях Твій! Який бог настільки великий, як [наш] Бог? **14** Ти – Бог, Який творить чудеса; Ти з'явив могутність Свою серед народів. **15** Ти визволив рукою Своєю народ Твій, синів Якова і Йосифа. (Села) **16** Побачили Тебе води, Боже, побачили Тебе води й затремтіли, здригнулися безодні. **17** Потоками лилася вода із темних хмар, свій голос подали хмарини, і стріли Твої розліталися. **18** Гуркіт Твого грому на небокраї, спалахи блискавок освітлювали всесвіт, земля тремтіла й здригалася. **19** Шлях Твій [пролягав] через море, і стежки Твої – через води великі, та слідів Твоїх не було видно. **20** Ти вів, немов отару, народ Свій рукою Мойсея і Аарона.

78 Повчання Асафові. Послухай-но, народе мій, настанову мою, схиліть вуха свої до слів моїх вуст! **2** Відкрию в притчі вуста мої, промовлю загадки прадавніх часів, **3** які ми чули й пізнали і які розповідали нам предки наші. **4** Не будемо приховувати їх від синів наших, розкажемо наступному поколінню про хвалу Господа й могутність Його, про чудеса, які Він здійснив. **5** Він засвідчив одкровення [Своє] Якову й встановив в Ізраїлі Закон [Свій], який заповідав предкам нашим, щоб вони навчили нащадків своїх, **6** щоб знало наступне покоління, щоб діти, що народитися мають, сповістили свого часу й своїм нащадкам. **7** Тоді вони сподівання своє покладуть на Бога, і не забуватимуть діянь Божих, і будуть дотримуватися Його заповідей.

8 Вони не будуть подібні до своїх предків, покоління
впертого й бунтівного, роду, чиє серце непевне і
чий дух невірний Богові. **9** Сини Єфремові, [хоча] й
озброєні стрільці з лука, назад повернулися у день
битви. **10** Не дотримувалися вони Завіту Божого й
відмовилися ходити в Законі Божому. **11** Вони забули
про Його звершення й чудеса, що Він їм показав. **12**
Перед предками їхніми здійснив Він чудо в землі
Єгипту, в околицях Цоану. **13** Він розділив навпіл море
й провів їх через нього, і поставив води грудами. **14**
Вів їх хмарою вдень, і цілу ніч – світлом вогню. **15** Він
розсікав скелі в пустелі й напував їх, немов із великої
безодні. **16** Із скелі вивів потоки, і потекли рікою води.
17 Але вони продовжували грішити проти Нього,
бунтувати проти Всевишнього на висохлій землі. **18**
Випробовували Бога в серцях своїх, вимагаючи їжу за
своїми примхами. **19** Вони говорили [зухвало] проти
Бога, кажучи: «Чи не міг би Бог накрити стіл у пустелі?
20 Ось Він вдарив скелю, і потекли води, хлинули
потоки. Хіба ж не може Він дати хліба чи приготувати
м'яса народові Своєму?» **21** Тому, коли почув це
Господь, то розгнівався: вогонь загорівся проти Якова,
і гнів [Його] спалахнув на Ізраїля, **22** бо не повірили
вони Богові й не покладали надії на Його спасіння.
23 Тож наказав Він хмарам вгорі, і відчинив ворота
небес, **24** і дощем пролив на них манну, щоб їли, і дав
їм зерно небесне. **25** Хліб могутніх їла людина, Він
послав їм їжі вдосталь. **26** Він здійняв східний вітер у
небесах і навів Своєю могутністю вітер південний.

27 Дощем пролив Він на них м’ясо, немов пил, і,
неначе пісок морський, – птахів крилатих, **28** яких
розкидав Він серед табору, навколо помешкань їхніх.
29 Вони їли й добре наситилися – Він задовольнив
бажання їхнє. **30** Та ще не встигли вони вгамувати
своєї примхи, ще їжа була в них на вустах, **31** як
гнів Божий піднявся проти них, і вигубив найбільш
пишних із них, і повалив додолу юнаків Ізраїля. **32** Та
попри все це вони далі грішили й не вірили чудесам
Його. **33** Тому Він загубив дні їхні в марноті й роки
їхні – у смутку. **34** Коли Він вбивав їх, тоді вони
шукали Його, і наверталися, і прагнули Бога. **35** І
згадували, що Бог – їхня скеля і що Бог Всевишній –
їхній Визволитель. **36** Тоді промовляли Йому лестощі
устами своїми і язиками своїми неправду перед Ним
говорили; **37** та серцями своїми не були вони з Ним
щирі й не берегли вірності Його Завітові. **38** Та Він,
милостивий, прощав гріх і не знищував їх. Багато
разів відвертав гнів Свій і не будив усієї Своєї люті.
39 Він пам’ятав, що вони – тіло, вітер, що йде й не
повертається. **40** Скільки разів вони бунтували проти
Нього в пустелі, засмучували Його в дикій землі! **41**
Знову й знову випробовували Бога й засмучували
Святого Ізраїлевого. **42** Не пам’ятали ні [діянь] руки
Його, ні того дня, коли Він визволив їх від ворога,
43 коли ознаки Свої показав у Єгипті й чудеса Свої
в околицях Цоану. **44** Він перетворив їхні ріки на
кров, і з потоків своїх вони пити не могли. **45** Він
послав на них рої комах, які пожирали їх, і жаб, що

губили їх. **46** Він віддав врожай їхній гусені й збіжжя
їхнє – сарані. **47** Побив виноградники їхні градом і
шовковиці – кригою. **48** Він віддав на поталу градові
їхню худобу й отари їхні – блискавкам. **49** Він послав
на них полум'я Свого гніву, лють, обурення й біду
– посольство злих ангелів. **50** Вирівняв стежку для
гніву Свого; не утримав їхніх душ від смерті, але
віддав життя їхнє на поталу моровиці. **51** І вразив
усіх первістків у Єгипті – перші плоди сили чоловічої
в шатрах Хамових. **52** Немов овець отару, Він вивів
народ Свій, і, неначе стадо, провадив їх у пустелі. **53**
Вів їх у безпеці, так що вони не боялися, а ворогів їхніх
вкрило море. **54** І привів їх до границь святині Своєї, до
тієї гори, яку здобула Його правиця. **55** Прогнав перед
ними народи, і простягнув мотузку землемірну,
щоб спадок їхній переділити, і в наметах їхніх
поселив племена Ізраїлеві. **56** Але вони випробовували
Бога Всевишнього, бунтували проти Нього й не
дотримувалися Його одкровень. **57** І відступали,
і зраджували, як і батьки їхні; викручувалися, як
[висковзує з рук] кривий лук. **58** Гнівили Його [в
капищах] на своїх пагорбах та ідолами своїми будили
Його ревнощі. **59** Почув Бог, і запалав гнівом, і геть
відцурався Ізраїля. **60** Покинув Оселю Свою в Шило –
шатро, в якому Він мешкав серед людей. **61** І віддав
Він могутність Свою у полон і красу Свою – у руки
ворога. **62** Віддав Він народ Свій мечу на поталу й
гнівом запалав на спадщину Свою. **63** Юнаків їхніх
пожер вогонь, а їхнім дівчатам весільних пісень не

співали. **64** Священники його попадали від меча, а вдови його не плакали. **65** Тоді прокинувся Володар, немов від сну, неначе воїн, що витверезився від вина. **66** І вразив ворогів його ззаду, вкрив їх вічною ганьбою. **67** Тоді відцурався Він шатра Йосифового й не обрав племені Єфремового. **68** Але вибрав Він плем'я Юди, гору Сіон, яку полюбив. **69** Він збудував, немов висоти [небес], святилище Своє, і, як землю, заклав основи його навіки. **70** І обрав Свого слугу Давида, узявши його від кошар овечих, **71** привів його від овечок дійних, щоб пасти Якова, народ Свій, Ізраїля, Свій спадок. **72** І він пас їх у невинності свого серця і вів їх розумно руками своїми.

79 Псалом Асафів. Боже, чужі народи увійшли у Твій спадок, спаплюжили Храм святині Твоєї, перетворили Єрусалим на руїни. **2** Віддали трупи рабів Твоїх на поживу птахам небесним, тіла вірних Твоїх – звірам земним. **3** Вони пролили кров їхню, як воду, навколо Єрусалима, немає кому поховати [їх]. **4** Ми стали ганьбою у сусідів наших, глузуванням і наругою у тих, хто нас оточує. **5** Доки, Господи, гнів Твій триватиме – вічно? [Доки] палатиме ревність Твоя, немов вогонь? **6** Вилий лють Свою на народи, які Тебе не знають, і на царства, що імені Твого не кличуть, **7** бо пожерли вони Якова й спустошили його обійстя. **8** Не згадуй нам гріхів наших попередників; нехай милосердя Твоє поспішить нам назустріч, бо ми геть знесилені. **9** Допоможи нам, Боже спасіння нашого, заради слави імені Твого. Визволи нас і прости

нам гріхи наші заради імені Твого. **10** Чому мали б
народи говорити: «Де Бог їхній?» Нехай же відомою
стане серед народів помста за пролиту кров рабів
Твоїх і нехай очі наші [побачать це]. **11** Нехай стогін
в'язня дійде до обличчя Твого; могутністю руки Твоєї
збережи [життя] приреченим на смерть. **12** Віддяч
усемеро в саме нутро сусідам нашим за наругу їхню,
якою вони ганьбили Тебе, Владико. **13** А ми, народ
Твій, вівці Твого пасовища, будемо прославляти Тебе
вічно, з роду в рід сповіщати будемо хвалу Твою.

80 Керівнику хору. На мотив «Лілея». Свідчення.
Псалом Асафів. Почуй нас, о Пастирю Ізраїля! Ти,
Що ведеш Йосифа, немов отару овець, Котрий
сидиш на престолі між херувимами, з'яви Себе **2**
перед Єфремом, Веніаміном і Манассією! Пробуди
могутність Свою й прийди, щоб врятувати нас! **3**
Боже, віднови нас, засяй обличчям Твоїм, і ми будемо
врятовані! **4** Господи, Боже Воїнств, доки таїтимеш
гнів на молитви народу Свого? **5** Ти нагодував нас
хлібом скорботним, напоїв нас сльозами сповна,
6 зробив нас причиною суперечки між сусідами
нашими, і глузують з нас вороги наші. **7** Боже Воїнств,
віднови нас, засяй обличчям Твоїм, і ми будемо
врятовані! **8** Ти приніс з Єгипту виноградну галузку,
прогнав народи, а її насадив. **9** Ти очистив місце
для неї – вона пустила своє коріння й наповнила
землю. **10** Гори вкрилися її тінню, і кедри могутні – її
гілками. **11** Розкинула свої пагони аж до моря і аж
до ріки [Євфрат] – своє молоде галуззя. **12** Навіщо ж

зруйнував Ти її огорожу, так що плоди її зривають усі перехожі? **13** Підриває її вепр лісовий, і все, що рухається на полях, об'їдає її. **14** Боже Воїнств, повернися до нас, поглянь із небес, на нас подивися! Збережи цю виноградну лозу, **15** це коріння, яке насадила Твоя правиця, галуззя, яке Ти зміцнив для Себе. **16** Вогнем обпалена, обсічена [лоза], від докорів Твоїх гине [люд Твій]. **17** Нехай рука Твоя буде над мужем правиці Твоєї, над сином людським, якого Ти зміцнив для Себе. **18** Тоді ми не відступимо від Тебе; оживи нас, і будемо кликати ім'я Твоє. **19** Господи, Боже Воїнств, віднови нас! Нехай засяє над нами обличчя Твоє, і ми будемо врятовані!

81 Керівнику хору. У стилі ґіттіт. Псалом Асафів. Радісно співайте Богові, твердині нашій, вигукніть переможно Богові Якова! **2** Заспівайте пісню, вдарте у бубон, заграйте на арфі милозвучній і лірі. **3** Сурміть у ріг на свято нового місяця і в повний місяць, у день святкування нашого. **4** Бо це постанова для Ізраїля, правило від Бога Якова. **5** Він встановив це як одкровення для Йосифа, коли Він проходив по землі Єгипетській. Я чув мову, якої не знав: **6** «Я зняв ярмо з його плеч, його руки звільнилися від коша. **7** У скорботі ти покликав [Мене], і Я визволив тебе; відповідав тобі з-під покрову грозової хмари; випробовував тебе при водах Мериви. (Села) **8** Слухай, народе Мій, Я буду свідчити тобі. О Ізраїлю, якби ти послухався Мене! **9** Нехай не буде в тебе чужого бога, і не вклоняйся богові чужоземному. **10** Я –

Господь, Бог твій, Який вивів тебе із землі Єгипетської. Розкрий свої вуста, і Я наповню їх. **11** Але народ Мій не слухався Мого голосу, Ізраїль не вподобав Мене. **12** Тому полишив Я їх владі впертості власних сердець – нехай ходять за своїми задумами. **13** О, якби народ Мій слухався Мене, Ізраїль ходив би Моїми дорогами! **14** Ще трохи, і Я підкорив би ворогів їхніх і на супротивників їхніх простягнув би руку Мою. **15** Ті, хто Господа ненавидить, плазували б перед Ним, і час [їхньої кари] тривав би вічно. **16** Я годував би Ізраїля найкращою пшеницею й насичував би тебе медом зі скелі».

82 Псалом Асафів. Бог стоїть у божественному зібранні, судить серед богів: **2** «Доки ви будете судити беззаконно й догоджати нечестивим? (Села) **3** Судіть [чесно] бідняка й сироту, виправдайте приниженого й злидаря. **4** Визволяйте вбогого й бідного, рятуйте [їх] від руки нечестивих. **5** Не знають, не розуміють [судді], вони ходять у темряві. Здригаються всі основи землі. **6** Я сказав: „Ви – боги, усі ви – сини Всевишнього“, **7** але ви помрете, як люди, попадаєте, як будь-хто інший із князів». **8** Повстань, Боже, суди землю, адже Ти приймеш у спадок усі народи!

83 Пісня. Псалом Асафів. Боже, не залишайся в тиші, не мовчи й не заспокоюйся, о Боже! **2** Адже вороги Твої гомонять і ненависники Твої підняли голови. **3** Складають змову проти Твого народу й радяться проти тих, кого Ти бережеш. **4** Сказали вони: «Ходімо, знищимо їх з-поміж народів, і не згадається більше

ім’я Ізраїля». **5** Змовилися одностайно, уклали проти
Тебе угоду – **6** шатри Едомові й ізмаїльтяни, Моав
і аґаряни, **7** Ґевал, Аммон і Амалик, Филистея із
жителями Тира. **8** Навіть Ассирія приєдналася до них,
ставши сильним плечем для синів Лотових. (Села)
9 Зроби з ними так, як із Мідіаном, як із Сісерою й
Явіном при потоці Кішон, **10** що були знищені в Ен-
Дорі й стали гноєм землі. **11** Учини з вельможами
їхніми, як з Оревом і Зевом, і з князями їхніми, як
із Зевахом і Цальманом, **12** що говорили: «Візьмемо
собі у спадок угіддя Божі». **13** Боже мій, нехай будуть
вони, як курява, як полова на вітрі. **14** Як вогонь
пожирає ліс і як полум’я обпікає гори, **15** так Ти
пожени їх Своєю бурею й вихором Своїм збентеж їх.
16 Вкрий їхні обличчя безчестям, і нехай шукають
вони ім’я Твоє, Господи! **17** Нехай вони посоромляться
й збентежаться навіки, нехай вкриються ганьбою
й загинуть. **18** Нехай пізнають, що Ти, Чиє ім’я –
Господь, лише Ти один Всевишній над усією землею.

84 Керівнику хору. На мотив ґіттіт. Псалом синів
Кореєвих. Які любі оселі Твої, Господи Воїнств! **2**
Душа моя охоплена прагненням і тужить за дворам
Господа, серце моє і тіло волають до Бога живого.
3 Навіть пташка знаходить собі домівку й ластівка
– гніздо собі, щоби покласти пташенят своїх біля
жертовників Твоїх, Господи Воїнств, Царю мій і Боже
мій. **4** Блаженні ті, що живуть у домі Твоєму – вони
безупинно прославлятимуть Тебе. (Села) **5** Блаженна
людина, чия міць у Тобі, у чиєму серці стежки

[спрямовані до храму]. **6** Проходячи долиною плачу,
вони джерела води в ній відкривають, і ранній дощ
вкриває її благословеннями. **7** Зростають їхні сили,
з'являються вони перед Богом на Сіоні. **8** Господи,
Боже Воїнств, почуй мою молитву, прислухайся,
Боже Яковів! (Села) **9** Щите наш, Боже, подивися,
поглянь на обличчя Твого помазанця. **10** Адже [один]
день у Твоїх дворах кращий від тисячі [днів] деінде. Я
вибрав би перебувати біля порогу дому Бога мого,
аніж мешкати в наметах нечестивців. **11** Бо сонце і
щит – Господь Бог! Він нагороджує милістю й славою
Своєю; не позбавить Він добра тих, хто ходить у
невинності. **12** Господи Воїнств! Блаженна людина,
що на Тебе покладає надію!

85 Керівнику хору. Псалом синів Кореєвих. Ти
вподобав землю Свою, Господи, повернув із полону
Якова. **2** Ти простив беззаконня народу Твого, покрив
усі гріхи його. (Села) **3** Ти забрав [від нас] увесь
Свій гнів, відвернув усю лють обличчя Твого. **4**
Віднови нас, Боже спасіння нашого, і припини Свій
гнів на нас. **5** Невже Ти гніватимешся на нас вічно,
продовжуватимеш гнів Свій із роду в рід? **6** Невже не
оживиш нас знову, щоб народ Твій радів Тобою? **7**
З'яви нам, Господи, милість Свою і даруй нам Твоє
спасіння. **8** Послухаю-но, що скаже Бог, Господь, адже
Він скаже: «Мир!» народові Своєму й вірним Своїм.
Лише б вони знову не повернулися до безглуздя!
9 Справді, близьке спасіння Його до тих, хто Його
боїться, щоб слава [Його] замешкала в землі нашій.

10 Милість та істина зустрінуться, правда і мир
поцілуються. **11** Істина проросте із землі, і правда з
небес поглядатиме, **12** і дасть Господь добро, і земля
наша принесе врожай. **13** Правда піде перед Ним,
поставить на дорогу свої кроки.

86 Молитва Давидова. Прихили, Господи, вухо Своє,
дай мені відповідь, бо я пригнічений і бідний. **2**
Збережи душу мою, адже я вірний Тобі. Врятуй раба
Твого, який довіряє Тобі, Ти – Бог мій; **3** помилуй
мене, Владико, бо до Тебе я кличу цілий день. **4**
Даруй радість душі раба Свого, бо до Тебе, Владико,
підношу душу мою. **5** Адже Ти, Владико, добрий і
прощаєш, щедрий на милість для всіх, хто кличе до
Тебе. **6** Зваж, Господи, на мою молитву, прислухайся
до голосу мого благання. **7** У день скорботи своєї я
кличу до Тебе, адже Ти мені відповідаєш. **8** Немає
подібного до Тебе серед богів, Владико, немає діянь
таких, як Твої. **9** Усі народи, створені Тобою, прийдуть
і поклоняться перед Тобою, Володарю, і прославлять
ім'я Твоє. **10** Бо Ти великий і твориш чудеса; Ти – Бог,
тільки Ти! **11** Покажи мені, Господи, дорогу Твою, і я
ходитиму в істині Твоїй. Зроби моє серце цілісним,
щоб я боявся імені Твого. **12** Прославлю Тебе, Владико,
Боже мій, усім своїм серцем; прославлятиму ім'я
Твоє вічно. **13** Бо велика милість Твоя до мене; Ти
визволив душу мою від глибин царства смерті. **(Sheol
h7585)** **14** Боже, зухвальці повстали на мене, зборище
гнобителів шукає душі моєї, не уявляють вони Тебе
перед собою. **15** Але Ти, Володарю, Бог милостивий і

милосердний, довготерпеливий і багатий на милість та істину. **16** Обернися до мене й помилуй мене; дай Свою міць рабу Твоєму й врятуй сина раби Твоєї. **17** Дай мені знак, що Ти добрий до мене; тоді побачать це ті, хто ненавидить мене, і посоромляться, бо Ти, Господи, допоміг мені й втішив мене.

87 Псалом синів Кореєвих. Пісня. **2** Основи його – на горах святих. Господь любить ворота Сіону більше від усіх осель Якова. **3** Славне говорять про тебе, місто Боже! (Села) **4** Я нагадаю тим, хто знає мене, про Раав і Вавилон, ось Филистея і Тир із Кушем [казатимуть]: «Цей народився там». **5** І про Сіон скажуть: «Такий-то й такий-то народився в ньому, і Сам Всевишній утвердить це [місто]». **6** Господь запише при переписі народів: «Цей народився там». (Села) **7** Співаючи й пританцьовуючи, скажуть: «Усі мої джерела в тобі, [Сіоне]!»

88 Пісня. Псалом синів Кореєвих. Керівнику хору. На мотив махалат лаанот. Повчання Гемана-езрахітянина. Господи, Боже мого спасіння, вдень я волаю до Тебе, вночі – я перед Тобою. **2** Нехай молитва моя дійде до Твого обличчя, схили Твоє вухо до крику мого. **3** Бо душа моя наситилася стражданнями й життя моє наблизилося до царства смерті. **(Sheol h7585)** **4** Мене зараховано до тих, хто спускається до прірви; я став як муж, що не має сили. **5** Я покинутий між мертвими, немов ті убиті, що лежать у могилі, про яких Ти більше не згадуєш і які відкинуті від руки Твоєї. **6** Ти поклав мене в глибоку прірву, у темні

закутки безодні. **7** Твій гнів тяжіє наді мною, і усіма
могутніми хвилями Твоїми Ти пригнітив мене. (Села)
8 Ти віддалив від мене моїх знайомих, зробив мене
огидою для них. Мене замкнуто, і я не можу вийти;
9 очі мої виснажилися від гніту. Я кликав до Тебе,
Господи, щодня, простягав до Тебе свої долоні. **10** Хіба
Ти твориш чудеса для померлих? Чи духи померлих
встануть, щоб славити Тебе? **11** Чи буде звіщатися
в могилі милість Твоя і вірність Твоя – в безодні
Погибелі? **12** Хіба серед мороку звіщають чудеса Твої
і праведність Твою – у землі забуття? **13** Я ж, Господи,
волаю до Тебе, із самого ранку моя молитва йде Тобі
назустріч. **14** Чому, Господи, Ти цураєшся душі моєї,
ховаєш обличчя Твоє від мене? **15** Від юності своєї я
пригнічений і виснажений, знесилився, несучи тягар
жахів Твоїх. **16** Твоя лють пройшла наді мною, жахи
Твої знесилили мене. **17** Вони, як вода, оточують мене
цілий день, разом облягають мене. **18** Ти віддалив від
мене приятеля й друга, темні закутки [стали] моїми
знайомими.

89 Роздуми Етана-езрахітянина. Про милість Господа
повіки співатиму, з роду в рід звіщатиму Його
вірність. **2** Кажу-бо я: навіки поставлена милість,
на небесах утверджена Твоя вірність. **3** «Уклав Я
Завіт Свій з обраним Моїм, поклявся Я Давидові, рабу
Своєму: **4** навіки утверджу насіння Твоє, із роду в рід
[непохитно] поставлю престол твій». (Села) **5** І небеса
прославлять чудеса Твої, Господи, Твою вірність – на
зібранні святих. **6** Бо хто на хмарах може стати в один

ряд із Господом? Хто серед синів Божих міг би бути
подібним до Господа? **7** Бог трепетно вшанований на
великій раді святих і грізний серед усіх, хто Його
оточує. **8** Господи, Боже Воїнств, хто такий могутній,
як Ти? Вірність Твоя – навколо Тебе. **9** Ти панує ш
над розбурханим морем; коли здіймаються хвилі
його, Ти втихомирюєш їх. **10** Ти вразив Раава, немов
убитого в бою; Своїм раменом міцним Ти розсіяв
ворогів Своїх. **11** Твої небеса і земля Твоя; Ти заснував
всесвіт і все, що наповнює його. **12** Ти створив північ
і південь; гори Тавор і Хермон веселяться іменем
Твоїм. **13** Рамено Твоє могутнє, рука Твоя міцна,
піднесена правиця Твоя. **14** Правда й справедливість
– основа Твого престолу, милість та істина йдуть
перед Твоїм обличчям. **15** Блаженний народ, що знає
звук сурми – у світлі Твого обличчя, Господи, вони
ходять. **16** Іменем Твоїм веселяться цілий день і
праведністю Твоєю підносяться. **17** Бо окраса їхньої
міці – Ти, і завдяки прихильності Твоїй наш ріг
піднесеться. **18** Адже від Господа – щит наш, і від
Святого Ізраїлевого – цар наш. **19** Колись промовляв
Ти у видінні вірним Своїм, кажучи: «Я подав допомогу
воїну, підніс обраного з народу. **20** Я знайшов Давида,
раба Мого, олією святою помазав його. **21** Рука Моя
підтримає його, рамено Моє зміцнить його. **22** Не
здолає його ворог, і син беззаконня не буде його
гнітити. **23** Пошматую перед ним усіх ворогів його й
розіб'ю ненависників його. **24** Вірність і милість Моя
з ним, і в ім'я Моє піднесеться ріг його. **25** Покладу

його руку на море, а його правицю – на ріки. **26** Він буде кликати Мене: „Ти – мій Батько, мій Бог і скеля мого спасіння!“ **27** Я зроблю його первістком, вищим від усіх царів землі. **28** Повіки берегтиму милість Мою до нього, і Завіт Мій з ним буде непорушним. **29** Продовжу насіння його навіки, і престол його – як дні неба. **30** Якщо ж залишать нащадки його Закон Мій і не будуть ходити за Моїми законами правосуддя, **31** якщо статутами Моїми знехтують і заповідей Моїх дотримуватися не будуть, **32** то Я жезлом покараю беззаконня їхні й ударами – їхні гріхи. **33** Але милості Моєї не відійму від нього й не зраджу вірності Моєї. **34** Не збезчещу Завіт Мій і того, що вийшло із вуст Моїх, не зміню. **35** Одного разу заприсягнув Я святістю Моєю, як же [тепер] скажу Я неправду Давидові? **36** Насіння його повік перебуватиме, і престол його, як сонце, переді Мною, **37** як той місяць – свідок вірний на хмарах – навіки утверджений». (Села) **38** Але Ти знехтував, відкинув, розгнівався на Свого помазанця. **39** Ти зневажив Завіт із рабом Своїм, кинув на землю вінець його. **40** Ти зруйнував усі огорожі його, перетворив фортеці його на руїну. **41** Грабують його всі, хто проходить дорогою; він став ганьбою для сусідів своїх. **42** Ти підніс правицю супротивників його, порадував усіх його ворогів. **43** Ти повернув назад вістря його меча й не підтримав його на війні. **44** Ти поклав край його величі й престол його кинув на землю. **45** Ти скоротив дні юності його, вкрив його соромом. (Села)

46 Доки, Господи, ховатися будеш? Чи назавжди? [Доки] палатиме, як вогонь, гнів Твій? **47** Згадай, яке швидкоплинне життя моє! Для якого марного [життя] Ти створив усіх синів людських! **48** Чи може хто жити й не побачити смерті? Чи може хто врятувати душу свою від царства мертвих? (Села) **(Sheol h7585)** **49** Де ж милість Твоя, яку раніше Ти з'являв, Володарю, про яку присягався Давидові вірністю Своєю? **50** Згадай, Володарю, ганьбу рабів Твоїх, яку я терплю в нутрі моєму від численних народів, **51** як безчестять вороги Твої, Господи, як неславлять сліди помазанця Твого. **52** Благословенний Господь повіки!

90 Молитва Мойсея, чоловіка Божого. Владико, Ти був пристановищем нашим з роду в рід. **2** Перш ніж народилися гори й Ти утворив землю і всесвіт, від віку й до віку Ти – Бог. **3** Ти повертаєш людину назад у порох і кажеш: «Поверніться назад, сини людські!» **4** Адже тисяча років в очах Твоїх, немов день вчорашній, що минає, як сторожа вночі. **5** Потоком Ти несеш людей, немов сон минули вони; як трава, що вранці сходить, **6** вранці цвіте й рясніє, а ввечері в'яне й засихає. **7** Ми щезаємо у гніві Твоєму, і через лють Твою ми збентежені. **8** Ти поклав наші беззаконня перед Собою, наші приховані [гріхи вивів] на світло Твого обличчя. **9** Бо всі дні наші проходять у люті Твоїй; роки наші згасають, немов стогін. **10** Днів наших – сімдесят років, а якщо є сила, то вісімдесят років, і найкраще в них [забирає] праця й смуток; вони минають швидко, і ми відлітаємо. **11** Хто знає

силу гніву Твого? Страх перед Тобою, [настільки великий], як і лють Твоя. **12** Навчи нас так лічити дні наші, щоб ми набули мудре серце. **13** Повернися ж, Господи, доки так буде? Змилуйся над рабами Твоїми! **14** Насичуй нас милістю Твоєю вранці, тоді ми веселитися й радіти будемо по всі дні наші. **15** Дай нам порадіти за ті дні, коли Ти упокорював нас, за ті роки, коли ми бачили лихо. **16** Нехай з'явиться Твоє діло рабам Твоїм, і велич Твоя – синам їхнім. **17** І нехай перебуватиме прихильність Володаря, Бога нашого, на нас. Справу рук наших утверди для нас, справу рук наших зміцни нам.

91 Той, хто живе під покровом Всевишнього, у тіні Всемогутнього спочиватиме. **2** Скажу Господеві: «Пристановище моє й твердиня моя – Бог мій, на Нього я надію покладаю». **3** Адже Він визволить тебе від тенет людолова [й] від згубної моровиці. **4** [Мов птах], вкриє тебе Своїм пір'ям, і під крилами Його спочиватимеш безпечно. Щит великий і обладунок – істина Його. **5** Не будеш боятися жаху нічного, ані стріли, що вдень летить, **6** ані моровиці, що в пітьмі ходить, ані пошесті, що спустошує опівдні. **7** Впаде поруч із тобою тисяча [ворогів], і десять тисяч – праворуч від тебе, але до тебе вони не наблизяться. **8** Тільки очима своїми будеш дивитися й побачиш покарання нечестивих. **9** Оскільки ти Господа – притулок мій, Всевишнього – зробив пристановищем своїм, **10** не спіткає тебе лихо й хвороба не наблизиться до твого шатра. **11** Бо Він

ангелам Своїм про тебе накаже, щоб оберігали тебе
на всіх твоїх дорогах. **12** Вони понесуть тебе на своїх
долонях, щоб не спіткнулася нога твоя об камінь. **13**
На лева й на кобру наступиш, розтопчеш молодого
лева й змію. **14** «За те, що він полюбив Мене, врятую
його, піднесу його, бо він пізнав ім'я Моє. **15** Коли він
покличе Мене, Я відповім йому, у біді з ним буду,
визволю його й прославлю. **16** Довголіттям насичу
його й з'явлю йому Моє спасіння».

92 Псалом. Пісня на день суботній. Як добре славити
Господа й співати імені Твоєму, Всевишній, **2** звіщати
вранці милість Твою і вірність Твою вночі **3** на
лірі десятиструнній і на арфі мелодійній! **4** Бо Ти
порадував мене, Господи, діянням Своїм, я веселюся
справами рук Твоїх. **5** Які величні діяння Твої,
Господи, і які глибокі задуми Твої! **6** Невіглас не
знає, і нерозумний не збагне цього. **7** Хоча нечестиві
розростаються, як трава, і розквітають усі, хто чинить
беззаконня, це лише, щоб зникнути навіки. **8** Ти ж,
Господи, навіки піднесений. **9** Бо справді, вороги Твої,
Господи, справді, вороги Твої загинуть, розсіються
усі, хто чинить беззаконня. **10** А Ти підніс мій ріг, як
ріг тура, – я намащений свіжою олією. **11** Око моє
бачить [падіння] ворогів моїх, про злочинців, що
проти мене повстали, чують мої вуха. **12** Праведник
цвіте, мов пальма, височить неначе кедр на Лівані. **13**
Посаджені в домі Господньому, вони цвістимуть у
дворах Бога нашого. **14** Навіть у старості принесуть
плоди, будуть соковитими та свіжими, **15** щоб звіщати,

що справедливий Господь, скеля моя, і немає у Ньому кривди.

93 Господь царює. Зодягнений Він у велич, Господь зодягнений [і] підперезаний силою. Тому твердо стоїть всесвіт, не захитається. **2** Престол Твій утверджений спрадавна, Ти – споконвіку. **3** Піднесли ріки, Господи, піднесли ріки Свій голос, підносять ріки хвилі свої. **4** Та могутніший, ніж шум вод великих, [ніж] могутні хвилі морські, – Господь могутній на висотах [небес]. **5** Одкровення Твої, безсумнівно, надійні; дому Твоєму, Господи, личить святість на довгії дні.

94 О Боже помсти, Господи, Боже помсти, з'яви Себе! **2** Піднімися, Судде землі, віддай гордим по заслугам! **3** Аж доки нечестиві, Господи, доки нечестиві торжествувати будуть? **4** Вивергають, промовляють вони пиху, нахваляються всі, хто чинить гріх. **5** Народ Твій, Господи, вони вражають ударами й пригнічують Твій спадок. **6** Вдову й приходька вбивають, сироту гублять **7** кажучи: «Не бачить Господь, і не вникає [в це] Бог Якова». **8** Схаменіться, невігласи серед народу! Коли ви станете розумнішими, безумці? **9** Той, Хто насадив вухо, хіба не почує? Чи Той, Хто око створив, не побачить? **10** Той, Хто народи карає, хіба не докорить? Той, Хто сам людині дає знання? **11** Господь знає думки людини, що вони – марнота. **12** Блаженний муж, якого Ти наставляєш, Господи, і Законом Твоїм навчаєш його, **13** щоб заспокоїти його у дні лиха, поки буде викопана

яма нечестивому! **14** Адже не покине Господь народу
Свого й спадку Свого не полишить. **15** Суд знову стане
справедливим, і підуть услід за ним усі, праведні
серцем. **16** Хто стане за мене проти злодіїв? Хто
стоятиме за мене проти тих, що чинять гріх? **17** Якби
Господь не був допомогою моєю, то оселилася б душа
моя в [країні] мовчання. **18** Коли сказав я: «Хитається
нога моя», милість Твоя, Господи, підтримала мене. **19**
Коли тривожні думки множаться в нутрі моєму, Твоя
втіха збадьорює мою душу. **20** Хіба може мати щось
спільне з Тобою престол загибелі, що діє всупереч
постанові [Закону]? **21** Натовпом тиснуть вони на
душу праведника, і кров невинну засуджують [на
страту]. **22** Але Господь став моєю твердинею, і Бог
мій – скеля мого притулку. **23** Він поверне проти них
їхні власні гріхи і їхніми ж злодійствами знищить їх;
знищить їх Господь, Бог наш.

95 Прийдіть, заспіваємо радісно Господу, вигукнемо
піднесено скелі спасіння нашого. **2** Прийдемо перед
обличчя Його з подякою, піснями прославимо Його.
3 Адже Господь – Бог великий і Цар могутніший від
усіх богів. **4** У руці Його глибини землі, і вершини
гір належать Йому; **5** море – Його, Він створив
його, і суходіл Його руки утворили. **6** Прийдіть,
поклонімося, впademo долілиць, схилимо коліна
перед Господом, Творцем нашим, **7** бо Він – наш
Бог, а ми – народ Його пасовища, вівці, про яких Він
піклується. Сьогодні, коли ви почуєте Його голос, **8**
не зачерствійте серцями вашими, як у Мериві, як

було того дня у Массі в пустелі, **9** де спокушали Мене
предки ваші, випробовували Мене, хоча й бачили Моє
діяння. **10** Сорок років дратував Мене цей рід, тоді
сказав Я: «Вони народ, що блукає серцем, не знають
шляхів Моїх. **11** Тому присягнув Я у гніві Моєму: не
увійдуть вони до Мого спокою!»

96 Співайте Господеві нову пісню; співай Господеві,
уся земле! **2** Співайте Господеві, благословляйте
ім'я Його, звіщайте день у день Його спасіння! **3**
Розповідайте серед народів про славу Його, серед
усіх племен – про чудеса Його. **4** Господь великий і
вельми прославлений; Він грізніший за усіх богів.
5 Адже всі боги народів – [лише] ідоли, а Господь
створив небеса. **6** Слава й велич перед обличчям
Його, сила й краса у Його святилищі. **7** Віддайте
Господеві, сім'ї народів, віддайте Господеві славу й
силу. **8** Віддайте Господеві славу, [належну] Його
імені. Несіть дар і йдіть у двори Його. **9** Вклоніться
Господеві у величі святині. Тремти перед обличчям
Його, уся земле! **10** Скажіть серед народів: «Господь
царює!» Тому всесвіт утверджений непохитно; Він
судитиме народи справедливо. **11** Нехай радіють
небеса й веселиться земля; нехай гуркотить море і
[все], що наповнює його. **12** Нехай радіє поле і все, що
в ньому; нехай вигукують піднесено усі дерева лісові
13 перед обличчям Господа, бо Він іде, іде судити
землю. Він судитиме всесвіт справедливо і народи –
за Своєю істиною.

97 Господь царює! Нехай веселиться земля, радіють численні острови! **2** Хмара й імла навколо Нього;
справедливість і правосуддя – основа Його престолу.
3 Вогонь іде перед Ним і спалює навкруги ворогів
Його. **4** Блискавки Його освітлюють всесвіт, земля
бачить і тремтить. **5** Гори тануть, немов віск, перед
обличчям Господа, перед обличчям Володаря всієї
землі. **6** Небеса сповіщають Його правду, усі народи
бачать Його славу. **7** Нехай соромом вкриються
всі, хто служить ідолам, хто хвалиться нікчемними
божками. Вклоніться Йому, усі боги! **8** Почув це Сіон
і зрадів, звеселилися доньки Юди через суди Твої,
Господи. **9** Адже Ти, Господи, Всевишній над усією
землею, піднесений високо над усіма богами. **10**
Ті, хто Господа любить, ненавидьте зло! Він береже
душі Своїх вірних, визволяє їх від руки нечестивих.
11 Світло посіяне у праведника, і радість – у щирих
серцем. **12** Радійте, праведні, у Господі, і славте
пам'ять Його святині!

98 Псалом. Співайте Господеві нову пісню, бо Він
здійснив чудеса; перемогу принесла Йому правиця
Його і рамено Його святе. **2** Звістив Господь спасіння
Своє, відкрив перед очима народів праведність Свою.
3 Згадав Він милість Свою й вірність Свою дому
Ізраїля. Усі краї землі побачили спасіння Бога нашого.
4 Вигукни радісно Господеві, уся земле! Кричи від
радості, веселися й співай! **5** Грайте Господеві на
арфі, на арфі зі звуками співу! **6** Під звуки труб і
сурми вигукуйте радісно перед Царем, Господом!

7 Нехай гуркотить море і все, що його наповнює,
всесвіт і все, що мешкає в ньому. **8** Нехай ріки
плещуть у долоні, нехай гори веселяться разом **9**
перед обличчям Господа, бо Він іде судити землю. Він
судитиме всесвіт праведно й народи – справедливо.

99 Господь царює – нехай тремтять народи! Він
сидить на херувимах – нехай здригнеться земля! **2**
Господь великий на Сіоні, Він піднесений над усіма
народами. **3** Нехай прославлять вони ім'я Твоє велике
й грізне: воно святе! **4** Могутнє правління Царя
любить правосуддя. Ти утвердив справедливість,
здійснив суд і правду у Якова. **5** Піднесено славте
Господа, Бога нашого, і вклоняйтеся біля підніжжя
Його: Він святий! **6** Мойсей і Аарон серед священників
Його, і Самуїл серед тих, хто кличе Його ім'я; кликали
вони до Господа, і Він відповідав їм. **7** У хмарному
стовпі говорив до них; вони ж дотримувалися Його
одкровень і постанов, які Він дав їм. **8** Господи, Боже
наш, Ти відповідав їм! Ти був для них Богом, Який
прощає, але й карав їх за провини їхні. **9** Піднесено
славте Господа, Бога нашого, і вклоняйтеся на горі
Його святій, бо святий Господь, Бог наш.

100 Псалом хвали. Вигукни радісно Господеві, уся
земле! **2** Служіть Господеві з радістю, прийдіть перед
обличчя Його зі співом піднесеним. **3** Пізнайте, що
Господь є Бог, Він створив нас, і ми Йому належимо;
ми – Його народ і вівці Його пасовища. **4** Увійдіть
у ворота Його з подякою, у двори Його – із хвалою;
славте Його й благословляйте ім'я Його. **5** Адже

добрий Господь, милість Його навіки, із роду в рід вірність Його.

101 Псалом Давидів. Про милість і справедливість заспіваю; Тобі, Господи, я співатиму. **2** Я уважно стежитиму за дорогою невинною. Коли Ти прийдеш до мене? Ходитиму в невинності мого серця серед дому свого. **3** Не покладу перед очима своїми нічого підступного. Я ненавиджу вчинки невірних, вони не пристануть до мене. **4** Зіпсоване серце віддалене буде від мене; я не знатиму зла. **5** Того, хто таємно зводить наклепи на ближнього свого, я знищу; зарозуміло піднятих очей і гордого серця не терпітиму. **6** Очі мої – на вірних землі, щоб мешкали вони зі мною; Той, хто ходить невинним шляхом, мені служитиме. **7** Віроломний не житиме в домі моєму, і той, хто говорить неправду, не встоїть перед моїми очима. **8** Щоранку знищуватиму всіх нечестивців землі, щоб викорінити із міста Господнього всіх, хто чинить гріх.

102 Молитва страдника, коли він знемагає й виливає перед Господом свій жаль. Господи, почуй мою молитву, і нехай дійде до Тебе мій зойк. **2** Не ховай від мене Твого обличчя у день, коли мені тісно, нахили до мене вухо Твоє. Того дня, коли я кличу, дай мені відповідь негайно. **3** Бо дні мої щезли, мов дим, і кості мої обгоріли, наче купа золи. **4** Немов витоптана трава, висохло серце моє, так що я забуваю їсти свій хліб. **5** Від голосу мого зітхання прилипли кості мої до тіла. **6** Я уподібнився до сича в пустелі,

став немов пугач на руїнах. **7** Не сплю, став наче
птах, що самотньо [сидить] на даху. **8** Щодня вороги
мої ганьблять мене, неславлять мене, промовляють
ім'я моє, як прокляття. **9** Я їм попіл замість хліба й
питво моє зі сльозами змішую **10** через гнів Твій і
лють, бо Ти підняв мене й кинув додолу. **11** Дні мої –
немов нахилена тінь, я сохну, наче трава. **12** А Ти,
Господи, житимеш повіки, і пам'ять про Тебе – із
роду в рід. **13** Ти встанеш, змилуєшся над Сіоном, бо
настав час помилувати його, бо прийшла пора. **14**
Адже слуги Твої уподобали [навіть] каміння його, і
милим став для них його пил. **15** Тоді будуть боятися
народи імені Господа, і всі царі землі – слави Твоєї.
16 Бо відбудує Господь Сіон, з'явиться Він у славі
Своїй. **17** Зглянеться на молитву нужденних і не
знехтує благаннями їхніми. **18** Нехай записано це буде
для прийдешнього покоління, і народ майбутнього
прославлятиме Господа. **19** Бо Він поглянув із висот
святині Своєї, Господь із небес подивився на землю,
20 щоб почути стогони в'язня й звільнити приречених
на смерть, **21** щоб сповістити на Сіоні ім'я Господа й
хвалу Його – в Єрусалимі, **22** коли зберуться народи
й царства разом, щоб служити Господеві. **23** Він
виснажив силу мою в дорозі, скоротив мої дні. **24** Я
сказав: «Боже мій, не забирай мене в середині днів
моїх, Той, Чиї роки – із роду в рід. **25** На початку Ти
заклав основи землі, і небеса – діяння рук Твоїх. **26**
Вони згинуть, а Ти існуватимеш завжди; усі вони, як
одяг, зносяться, і Ти поміняєш їх, немов [старі] шати,

і вони зміняться. **27** Але Ти – Той самий, і роки Твої
нескінченні. **28** Сини рабів Твоїх житимуть, і нащадки
їхні міцно стоятимуть перед Твоїм обличчям».

103 [Псалом] Давида. Благослови, душе моя, Господа,
і все нутро моє [прослав] святе ім'я Його! **2**
Благослови, душе моя, Господа, і не забувай усіх
добрих діянь Його! **3** Він прощає всі беззаконня
твої, зцілює всі твої хвороби, **4** визволяє від безодні
смерті життя твоє; Хто вінчає тебе милістю й
щедротами, **5** задовольняє бажання твої добром
– [тоді] оновлюється, немов орел, юність твоя. **6**
Господь творить справедливість і правосуддя всім
пригніченим. **7** Він показав шляхи Свої Мойсею і
діяння Свої – синам Ізраїлевим. **8** Милостивий і
милосердний Господь, довготерпеливий і щедрий
на доброту. **9** Він не буде постійно вести судову
суперечку й [гнів] триматиме не вічно. **10** Не за
нашими гріхами Він вчинив нам і віддячив нам не
так, як ми заслужили нашими переступами. **11** Адже
як високо небо над землею, так звеличилася милість
Його над тими, хто Його боїться. **12** Як далеко схід від
заходу, так віддалив Він від нас наші беззаконня. **13**
Як милує батько синів, так милує Господь тих, хто
боїться Його. **14** Бо Він знає нашу сутність, пам'ятає,
що ми – порох. **15** Дні людини – немов трава; як
цвіт польовий, так цвіте вона. **16** Як тільки вітер
пронесеться над ним, не стане його, і більше не
впізнає його місце, [де він ріс]. **17** А милість Господа
споконвіку й навіки над тими, хто боїться Його, і

праведність Його – на синах синів, **18** що бережуть
Його Завіт і пам'ятають настанови Його, щоб їх
виконувати. **19** Господь на небесах утвердив престол
Свій, і Царство Його панує над усім. **20** Благословіть
Господа, ангели Його, могутні силою, що виконують
сказане Ним, слухаючись голосу Його слова! **21**
Благословіть Господа, усі воїнства Його, слуги Його,
що виконують Його волю! **22** Прославте Господа,
усі діяння Його, на всіх місцях Його панування!
Благослови, душе моя, Господа!

104 Благослови, душе моя, Господа! Господи, Боже
мій, Ти звеличився, зодягнувся у славу й велич. **2**
Він огортається світлом, немов шатами; розстилає
небеса, як покривало; **3** закладає на водах основи
Своїх вишніх світлиць. Він робить хмари Своєю
колісницею, крокує на крилах вітру. **4** Він робить
Своїми посланцями вітри, Своїми слугами – полум'я
вогню. **5** Він заклав землю на її основах, тому не
похитнеться вона повік-віків! **6** Ти вкрив її безоднею,
мов одягом, на горах стояли води, **7** [та] від грізного
крику Твого побігли вони, від голосу грому Твого
пустилися навтіки. **8** Піднялися були в гори вони
та спустилися в долини, до місця, яке Ти влаштував
для них. **9** Ти поклав межу, яку вони не перейдуть,
не вкриють вони знову землі. **10** Ти посилаєш води
джерела в річища, між горами течуть вони, **11**
напувають усіх звірів польових; [там] втамовують
свою спрагу дикі віслюки. **12** При [водах] тих живуть
птахи небесні, з-поміж гілля подають голос. **13** Він

напуває гори з вишніх світлиць Своїх. Від плоду діянь
Твоїх насичується земля. **14** Ти вирощуєш траву для
худоби й збіжжя для потреб людини, щоб вивести
їжу із землі, **15** і вино, що серце людське веселить,
щоб сяяло обличчя від олії і хлібом зміцнилося серце
людини. **16** Насичуються дерева Господні, кедри
ліванські, які Він насадив. **17** Там птахи в'ють гнізда,
домівка лелеки – на кипарисах. **18** Високі гори диким
козлам належать, скелі – притулок даманів. **19** Він
створив місяць, щоб час визначати; сонце знає, коли
йому заходити. **20** Ти наводиш темряву, і настає
ніч, коли рухаються всі звірі лісові. **21** Молоді леви
ричать за здобиччю, просячи собі у Бога їжу. **22**
Сходить сонце – вони збираються разом і лягають у
своє лігво. **23** Людина виходить на свою працю й на
роботу свою аж до вечора. **24** Які численні діяння Твої,
Господи! Усе Ти мудро створив; земля наповнена
створіннями Твоїми. **25** Ось море велике й просторе,
там живина кишить без ліку, живі істоти – малі й
великі. **26** Там ходять кораблі, там цей Левіятан,
якого Ти створив, щоб бавився він у морі. **27** Усі вони
очікують від Тебе, що Ти даси їм їжу своєчасно. **28** Ти
даєш їм – вони приймають, відкриваєш руку Твою
– насичуються благом. **29** Сховаєш обличчя Своє –
вони бентежаться. Забираєш дух їхній – гинуть і
повертаються в порох [земний]. **30** Пошлеш духа Свого
– вони створюються, і Ти оновлюєш обличчя землі.
31 Нехай буде слава Господня навіки, нехай радіє
Господь діянням Своїм! **32** Він погляне на землю, і

вона затремтить; торкнеться до гір, і вони задимлять.
33 Я співатиму Господеві[усе] життя моє; співатиму
Богові моєму, поки існую. **34** Нехай буде приємним
Йому мій роздум: я радітиму в Господі. **35** Нехай
згинуть грішники із землі й нечестивих більше не
буде. Благослови, душе моя, Господа! Алілуя!
105 Славте Господа, кличте ім'я Його; серед народів
звіщайте діяння Його! **2** Співайте Йому, грайте
для Нього, звіщайте всі чудеса Його, **3** хваліться
іменем Його святим! Нехай веселиться серце тих,
хто шукає Господа! **4** Прагніть Господа й сили Його,
шукайте обличчя Його завжди. **5** Пам'ятайте про
чудеса Його, які Він здійснив, про знамення та суди
Його. **6** О нащадки Авраама, слуги Його, сини Якова,
Його обранці! **7** Він – Господь, Бог наш; суди Його
справедливі по всій землі. **8** Він вічно пам'ятає Завіт
Свій, слово, яке Він заповів для тисяч поколінь, – **9**
[Завіт], який Він уклав з Авраамом, і присягу Його
Ісааку. **10** Він встановив його статутом для Якова, як
Завіт вічний для Ізраїля, **11** кажучи: «Тобі віддам Я
землю Ханаану як долю вашого спадку». **12** Коли вони
були людом нечисленним, незначним, і мешкали як
приходьки на ній, **13** то мандрували вони від народу
до народу, від одного царства до іншого племені. **14**
Він не дозволяв нікому їх гнобити й докоряв за них
царям: **15** «Не чіпайте помазанців Моїх і пророкам
Моїм не робіть зла». **16** Він накликав голод на землю,
зламав стебло хлібне. **17** Послав перед ними чоловіка
– у рабство був проданий Йосиф. **18** Його ноги стисли

кайданами, на шию йому наклали залізо, **19** до того
часу, поки не здійснилося сказане Господом, поки
слово Господа не очистило його. **20** Послав цар [слуг
своїх] і розв'язав його; правитель народів звільнив
його. **21** Він поставив його володарем над домом своїм
і правителем над усім своїм майном, **22** щоб він князів
його міг стримувати на свій розсуд і старійшин його
повчав. **23** Тоді прийшов Ізраїль до Єгипту, оселився
Яків у землі Хамовій. **24** І дуже розмножив [Бог] народ
Свій і зробив його сильнішим від супротивників його,
25 чиї серця Він налаштував, щоб ненавиділи Його
народ, щоб лукавили вони з Його рабами. **26** Він
послав Мойсея, слугу Свого, і Аарона, якого обрав
Собі. **27** Вони з'явили знамення Його серед них і
чудеса – у землі Хамовій. **28** Він послав морок, і стало
темно, і вони не посміли суперечити Його слову. **29**
Він перетворив води їхні на кров і умертвив рибу в
них. **30** Закишіла земля їхня жабами, навіть у покоях
царів їхніх [були вони]. **31** Він сказав, і прийшли рої
мух, комарі були на всіх теренах їхніх. **32** Він дав
їм замість дощу град, палючий вогонь – на землю
їхню; **33** він побив у них виноград та смоковницю,
зламав дерева в їхньому краї. **34** Сказав Він, і прийшла
сарана і гусінь – немає їм ліку! **35** І з'їли вони всю
траву в землі їхній, пожерли плоди їхніх ґрунтів.
36 Тоді вразив Він усіх первістків у землі їхній –
першоплоди сили чоловічої. **37** І вивів Він ізраїльтян
зі сріблом і золотом, не було серед племен їхніх того,
хто спотикався. **38** Зрадів Єгипет, коли вони вийшли,

бо страх напав на нього через них. **39** Розгорнув
[Бог] хмару, як покривало, [вдень], і вогонь, щоб
світити вночі. **40** Просив [народ], і послав їм [Господь]
перепілок і хлібом небесним наситив їх. **41** Відкрив
Він скелю – і полилися води, потекли рікою в сухій
землі. **42** Бо згадав Він слово Своє святе, [що дав]
Авраамові, слузі Своєму. **43** І вивів Він народ Свій у
радості, обраних Своїх – із вигуком переможним. **44**
Він дав їм землі народів, і вспадкували здобутки праці
їхньої, **45** щоб вони дотримувалися Його постанов і
берегли закони Його. Алілуя!

106 Алілуя! Славте Господа, бо Він добрий, бо
навіки Його милосердя! **2** Хто може виразити
словами могутність Господа й сповістити всю хвалу
Його? **3** Блаженні ті, хто стереже правосуддя, хто
справедливо діє повсякчасно! **4** Згадай мене, Господи,
заради прихильності до Свого народу, з'яви Себе
мені в порятунку Твоєму, **5** щоб [міг я] побачити
добробут обраних Тобою, радіти радістю за народ
Твій, похвалитися разом зі спадком Твоїм. **6** Згрішили
ми, як і предки наші, вчинили беззаконно, діяли
нечестиво. **7** Батьки наші в Єгипті не збагнули
Його чудес, не пам'ятали величі милості Твоєї,
але збунтувалися біля моря, моря Червоного. **8**
Та Він все ж врятував їх заради Свого імені, щоб
виявити Свою могутність. **9** Пригрозив Він морю
Червоному, і висохло воно, і провів Він їх через
безодні морські, як по пустелі. **10** І врятував їх від
руки ненависника, визволив від руки ворога. **11**

Покрили води супротивників їхніх – жоден з них
не лишився [живим]. **12** Тоді повірили вони словам
Його й заспівали Йому хвалу. **13** Та швидко забули
Його діяння, не чекали на пораду від Нього. **14**
Запалали пристрастю в пустелі й випробовували
Бога в дикій землі. **15** Тоді Він задовольнив прохання
їхнє, але послав виснаження їхнім душам. **16** Та
вони позаздрили Мойсею у стані й Аарону, святому
Господа. **17** Відкрилася земля, і поглинула Датана,
і накрила все зборище Авірама. **18** Запалав вогонь
серед їхнього зборища, полум'я пожерло нечестивих.
19 Вони зробили теля на Хориві й вклонилися
істукану, вилитому з металу, **20** проміняли Славу
свою на зображення бика, що їсть траву. **21** Забули
Бога, Рятівника свого, Що звершив великі діяння в
Єгипті, **22** чудеса в землі Хамовій, дії страшні на
морі Червоному. **23** Він наказав би знищити їх, якби
Мойсей, обранець Його, не став перед Ним у проломі,
щоб відвернути гнів Його, аби Він не погубив [їх]. **24** І
знехтували вони Землею Бажаною, не повірили Його
слову, **25** і ремствували в шатрах своїх, і не слухали
голосу Господа. **26** Тоді Він простягнув руку Свою
на них, щоб повалити їх в пустелі, **27** і розкидати
нащадків їхніх поміж народами, і розсіяти їх по
[чужих] землях. **28** Вони пристали до Ваал-Пеора і їли
жертви мертвим [богам]. **29** І гнівили [Бога] вчинками
своїми, тоді спалахнула серед них моровиця. **30**
Постав Пінхас і вчинив суд, і моровиця припинилася.
31 Це зараховано було йому в праведність з роду в

рід, навіки. **32** І розлютили Його при водах Мериви, і
Мойсей зазнав через них лиха, **33** бо засмутили вони
його дух, і він говорив нерозсудливо своїми вустами.
34 Вони не знищили народів, про які сказав їм Господь,
35 але змішалися з народами й навчилися [діяти] за
їхніми вчинками; **36** служили ідолам їхнім, які стали
для них пасткою. **37** Приносили синів своїх і доньок
у жертву бісам **38** і проливали невинну кров, кров
своїх синів і доньок, яких вони приносили в жертву
ідолам ханаанським, і осквернилася земля кров'ю. **39**
Вони стали нечистими через свої діяння, розпусно
поводилися у своїх вчинках. **40** Тоді спалахнула лють
Господа на народ Його, гидким став Йому спадок
Його. **41** І віддав Він їх у руки народів, і ненависники
їхні панували над ними. **42** Вороги гнобили їх, і
вони підкорилися під їхню руку. **43** Він багато разів
визволяв їх, але вони бунтували у своїх задумах і
занурилися у гріхи свої. **44** Але Він глянувся на
скорботу їхню, коли почув їхнє волання, **45** і згадав
про Завіт Свій з ними, і змилувався через велике Своє
милосердя. **46** І викликав співчуття до них у тих, хто
тримав їх у полоні. **47** Врятуй нас, Господи, Боже
наш, і збери нас з-поміж народів, щоб прославити
Твоє святе ім'я, піднесено співати Тобі хвалу. **48**
Благословенний Господь, Бог Ізраїлю, споконвіку й
повіки! І нехай скаже увесь народ: «Амінь!» Алілуя!

107 Славте Господа, бо Він добрий, бо милість Його
навіки! **2** Нехай скажуть це викуплені Господом,
ті, кого Він визволив від руки ворога **3** й зібрав із

різних земель – зі сходу, заходу, з півночі й від моря.
4 Вони блукали в пустелі, дорогою в дикій землі,
не знаходили [там] ні міста, ні поселення. **5** Були
голодні й спраглі, виснажилися в них душі їхні. **6**
Тоді заволали вони до Господа у своїй скорботі, і Він
врятував їх від їхніх страждань. **7** І повів їх шляхом
прямим, щоб привести у місто, де будуть вони
мешкати. **8** Нехай славлять Господа за милість Його й
чудеса Його для синів людських, **9** бо задовольнив
Він душу спраглу й душу голодну наситив добром. **10**
Вони сиділи в темряві й тіні смерті, закуті гнітом
і залізом, **11** за те, що повстали проти слів Бога й
знехтували порадою Всевишнього. **12** Він упокорив
серця їхні працею тяжкою, вони спіткнулися, і ніхто
не допомагав. **13** Тоді заволали вони до Господа у
своїй скорботі, і Він врятував їх від їхніх страждань.
14 І вивів їх із темряви й тіні смерті, і розірвав їхні
кайдани. **15** Нехай славлять Господа за милість Його й
чудеса Його для синів людських, **16** бо зламав Він двері
бронзові й розбив засуви залізні. **17** Нерозумні, через
шлях беззаконь і гріхів своїх вони були пригнічені. **18**
Будь-яка їжа стала гидкою душам їхнім, і підступили
вони до воріт смерті. **19** Тоді заволали вони до Господа
у своїй скорботі, і Він врятував їх від їхніх страждань.
20 Послав Своє слово й зцілив їх, і визволив їх від
погибелі. **21** Нехай дякують Господеві за милість
Його й чудеса Його для синів людських, **22** і нехай
приносять жертви подяки й сповіщають про діяння
Його з вигуками радості. **23** Ті, хто виходить у море

на кораблях, промишляють у великих водах, **24** бачили діяння Господа й чудеса Його в глибині. **25** Він сказав – і піднявся вітер штормовий, здійняв високо хвилі. **26** Вони підняли [кораблі] до небес і скинули в безодню – душа моряків розтала через те лихо. **27** Кружляють, хитаються вони, немов п'яні, і вся мудрість їхня щезла. **28** Тоді заволали до Господа у своїй скорботі, і Він визволив їх від їхніх страждань. **29** Він перетворив вітер штормовий на тишу, і замовкли морські хвилі. **30** Тоді [моряки] зраділи, що стихли [хвилі], і Він привів їх до бажаної пристані. **31** Нехай славлять Господа за милість Його й чудеса Його для синів людських. **32** Нехай величають Його в зібранні народу й на засіданні старійшин нехай прославляють Його. **33** Він перетворює ріки на пустелю й джерела води – на спраглу землю, **34** землю родючу – на солончак за злі вчинки тих, хто живе на ній. **35** Він перетворює пустелю на болотистий став і землю висохлу – на джерела води. **36** І поселяє там голодних, і вони будують місто для мешкання, **37** засівають поля й насаджують виноградники, що приносять рясний врожай. **38** Він благословляє їх, і вони розмножуються вельми, і худоба в них не убуває. **39** Та коли зменшуються числом і поникають вони через утиск, лихо й журбу, **40** Він виливає презирство на шляхетних [мужів], і блукають вони в пустелі, де немає дороги. **41** А бідного Він підіймає із приниження і родину його робить численною, як отара овець. **42** Побачать це праведники й зрадіють, а

кожен беззаконник стулить свої вуста. **43** Хто мудрий,
нехай збереже ці [слова] й зрозуміє милість Господа.

108 Пісня. Псалом Давидів. Серце моє непохитне,
Боже; я співатиму й гратиму [Тобі] мою славу.
2 Прокинься, ліро й арфо! Розбуджу-но я зорю
досвітню! **3** Я прославлю Тебе серед народів, Господи,
співатиму Тобі поміж племенами. **4** Бо велика
понад небеса милість Твоя і аж до хмар – істина
Твоя. **5** Піднімися понад небесами, Боже; над усією
землею – слава Твоя. **6** Щоб улюблені Твої були
визволені, врятуй нас правицею Своєю і дай нам
відповідь. **7** Бог промовив у Своєму святилищі:
«Урочисто святкуватиму перемогу, Я розділю Сихем і
розміряю долину Суккот. **8** Мені належить Ґілеад,
і Манассія – Мій, Єфрем – міць Моєї голови, Юда –
Мій законодавець. **9** Моав – Моя чаша для омовіння,
на Едом Я кину Свою сандалію, гукай радісно до
Мене, о земле филистимлян!» **10** Хто введе мене
в місто укріплене? Хто доведе мене до Едома? **11**
Хіба не Ти, Боже, Котрий відкинув нас і не виходиш,
Боже, з воїнствами нашими? **12** Подай нам допомогу
[в боротьбі] з ворогом, адже марний порятунок
людський. **13** У Бозі ми виявимо силу, і Він розтопче
наших ворогів.

109 Керівнику хору. Псалом Давидів. Боже моєї
хвали, не мовчи, **2** адже нечестиві й підступні
люди відкрили на мене вуста свої, говорять зі
мною брехливим язиком. **3** Оточили мене словами
ненависті й даремно воюють зі мною. **4** За любов мою

ворогують зі мною, а я [заглиблюся] в молитву. **5** Вони віддячують мені злом за добро й ненавистю – за мою любов. **6** Постав над ним нечестивця, і обвинувач нехай стане по його правиці. **7** Коли постане він перед судом, нехай виявиться винним і молитва його нехай вважається гріхом. **8** Нехай дні його будуть нечисленними, нехай інший займе його становище. **9** Нехай діти його стануть сиротами, а дружина його – вдовою. **10** Нехай нащадки його тиняються й жебрають, нехай просять на руїнах своїх [домівок]. **11** Нехай захопить лихвар усе, що є в нього, і чужі пограбують плоди його праці. **12** Нехай не буде нікого, хто виявив би йому співчуття, і над сиротами його нехай ніхто не змилується. **13** Нехай будуть викорінені його нащадки й зітреться ім'я його в наступному поколінні. **14** Нехай згадаються перед Господом беззаконня його предків і гріх матері його не буде стертий. **15** Нехай [гріхи його] будуть завжди перед Господом і нехай викорінена буде з землі пам'ять його **16** за те, що він не пам'ятав виявляти [іншим] милість, але переслідував пригніченого, бідного й зламаного серцем, щоб умертвити його. **17** Він любив прокляття – воно прийде до нього; йому не подобалося благословення – воно від нього віддалиться. **18** Оскільки він вдягався в прокляття, мов у шати, воно просякло, як вода, в його нутро, і, немов олія, – у його кістки. **19** Нехай стане воно для нього одягом, у який він огортається, і поясом, яким він завжди підперізується. **20** Така відплата

від Господа тому, хто ворогує проти мене, і тим, хто зле говорить на душу мою. **21** Ти ж, Господи, Володарю, вступися за мене заради імені Твого; через доброту милосердя Твого визволи мене. **22** Адже я пригнічений і бідний і серце моє зранене в нутрі моєму. **23** Я сную, немов похилена тінь, як сарану, струшують мене. **24** Мої коліна ослабли від посту, і тіло моє геть виснажилося без олії. **25** Я став посміховищем для них: ті, що бачать мене, похитують [глузливо] головами своїми. **26** Допоможи мені, Господи, Боже мій, врятуй мене за милістю Твоєю. **27** Нехай же знають, що це рука Твоя, що це Ти зробив, Господи. **28** Нехай вони проклинають, а Ти благослови; вони повстануть, але посоромляться, а слуга Твій радітиме. **29** Нехай вдягнуться в безчестя ті, хто проти мене ворогує, і огорнуться ганьбою, немов шатами. **30** Я буду славити вустами моїми Господа завзято й серед велелюддя хвалитиму Його. **31** Бо Він стоїть по правиці від бідняка, щоб врятувати його від тих, хто судить його душу.

110 Псалом Давидів. Промовив Господь Володареві моєму: «Сядь праворуч від Мене, доки Я не покладу ворогів Твоїх, як підніжок для Твоїх ніг». **2** Жезл сили Твоєї простягне Господь із Сіону – пануй серед ворогів Твоїх! **3** Народ Твій готовий у день з'явлення сили Твоєї, він [вишикувався] у величний святий стрій. Із надр досвітньої зорі, немов вранішня роса, народження Твоє. **4** Поклявся Господь і не відмовиться: «Ти – священник навіки за чином Мельхіседека». **5**

Володар по правиці від Тебе, Він вразить царів у день гніву Свого. **6** Судитиме Він народи, вкриє [землю] трупами, вразить голову [ворога] на широкому полі. **7** Питиме із потоку при дорозі, тому підніме голову.

111 Алілуя! Я Господа славити буду всім серцем на раді справедливих і в зібранні. **2** Діяння Господа величні, бажані для всіх, хто вподобав їх. **3** Слава й велич – діяння Його, і правда Його перебуватиме повіки. **4** Пам'ятними зробив Він чудеса Свої; милостивий і милосердний Господь. **5** Їжу дає Він тим, хто боїться Його, пам'ятає вічно Завіт Свій. **6** Силу діянь Своїх з'явив Він народові Своєму, віддавши їм спадщину народів. **7** Діяння рук Його – істина й справедливість, усі настанови Його варті довіри. **8** Вони утверджені на віки вічні, засновані на істині й справедливості. **9** Він послав визволення Своєму народові, уклав навіки Свій Завіт. Святе й грізне ім'я Його. **10** Початок мудрості – страх Господній. Добре розуміння мають усі, хто виконує Його настанови. Хвала Йому перебуватиме повіки!

112 Алілуя! Блаженний той, хто Господа боїться і в заповідях Його має велике задоволення! **2** Будуть сильними на землі нащадки його; покоління справедливих благословиться. **3** Достаток і багатство в домі його, і праведність його повік перебуватиме. **4** Сяє в темряві світло для справедливих: милостиве, милосердне й праведне воно. **5** Добре тому, хто милує й позичає, хто справи свої веде правосудно! **6** Бо він не похитнеться повіки; праведник буде у вічній пам'яті.

7 Не злякається лихої чутки, серце його непохитне,
упевнене в Господі. **8** Утверджене його серце, не
злякається, аж поки не побачить [падіння] ворогів
своїх. **9** Він щедро роздав бідним, його праведність
стоятиме повіки, ріг його піднесеться у славі. **10**
Нечестивий побачить [це] й розгнівається, заскрегоче
зубами своїми й розтане. Бажання нечестивців
загине.

113 Алілуя! Хваліть, раби Господні, хваліть ім'я
Господа! **2** Нехай буде ім'я Господнє благословенне
віднині й повіки! **3** Від сходу сонця й до його заходу
прославлене ім'я Господа! **4** Господь піднісся високо
над усіма народами, вище небес Його слава. **5** Хто
подібний до Господа, Бога нашого, Який, мешкаючи
на висотах, **6** схиляється подивитися на небеса
і землю? **7** Він піднімає із пилу вбогого, із купи
сміття підносить бідняка, **8** щоб посадити [його]
зі шляхетними, зі шляхетними його народу. **9** Він
неплідну жінку вселяє в дім радісною матір'ю дітей.
Алілуя!

114 Коли Ізраїль виходив з Єгипту, Яків від народу
чужоземного, **2** тоді Юда став Його святинею, Ізраїль
– Його володінням. **3** Море побачило [це] й кинулося
навтіки, Йордан повернувся назад. **4** Гори скакали,
немов барани, пагорби – наче ягнята. **5** Що з тобою,
море, що ти втікаєш, і з тобою, Йордане, що ти назад
повертаєшся? **6** Що це ви, гори, скакаєте, як барани, і
ви, пагорби, – немов ягнята? **7** Тремти, земле, перед

Володарем, перед Богом Якова, **8** Який перетворює
скелю на водойму, кремінь – на джерело води.

115 Не нам, Господи, не нам, але імені Твоєму дай
славу за милість і вірність Твою. **2** Чому б народи
говорили: «Де ж це Бог їхній?» **3** А Бог наш на небесах,
Він чинить усе, що Йому до вподоби. **4** Ідоли їхні
– срібло й золото, витвір рук людських. **5** У них є
вуста, але вони не говорять; у них є очі, але вони
не бачать; **6** у них є вуха, але не чують; вони мають
ніздрі, але не відчувають запаху; **7** у них є руки, але не
відчувають дотику; вони мають ноги, але не ходять; не
видають звуків своєю гортанню. **8** Подібними до них
нехай стануть ті, хто їх робить, усі, хто на них надію
покладає! **9** Ізраїлю, покладай надію на Господа – Він
для них допомога й щит! **10** Доме Ааронів, покладай
надію на Господа – Він для них допомога й щит! **11** Ті,
хто Господа боїться, покладайте надію на Господа –
Він для них допомога й щит! **12** Господь пам'ятає нас і
благословить: благословить дім Ізраїлів, благословить
дім Ааронів, **13** благословить тих, хто боїться Господа,
малих і великих. **14** Нехай Господь примножить вам
[добро], вам і нащадкам вашим! **15** Благословенні ви
у Господа, Творця неба і землі. **16** Небеса – Господеві
належить небо, а землю Він дав синам людським. **17**
Не мертві хвалитимуть Господа і не всі, хто сходить
у [країну] мовчання, **18** але ми благословлятимемо
Господа віднині й повіки. Алілуя!

116 Люблю я Господа, бо Він чує мій голос, мої
благання. **2** Через те, що прихилив Він вухо Своє

до мене, я буду кликати до Нього [всі] дні мої. **3** Облягли мене кайдани смерті, муки царства мертвих спіткали мене, знайшов я скорботу й страждання. **(Sheol h7585)** **4** Тоді я кликав ім'я Господа: «Господи, благаю, врятуй мою душу!» **5** Милостивий Господь і праведний, милосердний Бог наш. **6** Господь береже недосвідчених: я знемігся, та Він врятує мене. **7** Повернися, душе моя, до свого спокою, адже Господь віддячив тобі добром. **8** Бо Ти визволив душу мою від смерті, очі мої – від сліз, ногу мою – від спотикання. **9** Я буду ходити перед обличчям Господа на землі живих. **10** Я вірив [Богові], коли говорив: «Я дуже пригнічений». **11** Сказав я у розпачі: «Кожна людина говорить неправду!» **12** Чим я віддячу Господеві за всі Його добродійства для мене? **13** Піднесу келих спасіння й покличу ім'я Господнє. **14** Виконаю усі свої обітниці Господеві перед усім народом Його. **15** Цінна в очах Господніх смерть Його вірних. **16** Благаю, Господи, я ж раб Твій, я раб Твій і син служниці Твоєї; Ти розв'язав мої пута! **17** Тобі принесу я жертву подяки й покличу ім'я Господа. **18** Виконаю усі свої обітниці Господеві перед усім народом Його, **19** у дворах дому Господнього, посеред тебе, Єрусалиме! Алілуя!

117 Славте Господа, усі народи! Хваліть Його, усі племена! **2** Бо велика милість Його над нами й істина Господня – навіки. Алілуя!

118 Славте Господа, бо Він добрий, бо навіки Його милосердя. **2** Нехай скаже Ізраїль: «Бо навіки Його

милосердя!» **3** Нехай скаже дім Ааронів: «Бо навіки
Його милосердя!» **4** Нехай скажуть ті, що бояться
Господа: «Бо навіки Його милосердя!» **5** Із тісноти
покликав я Господа – Господь відповів мені, [вивів
мене] на просторе місце. **6** Господь зі мною – не
боятимуся! Що зробить мені людина? **7** Господь
зі мною, щоб допомагати мені – буду дивитися
[переможно] на моїх ненависників. **8** Краще захисту
шукати в Господа, ніж надіятися на людину. **9**
Краще захисту шукати в Господа, ніж надіятися на
шляхетних [мужів]. **10** Усі народи оточили мене, та
іменем Господнім я знищив їх. **11** Оточили мене,
обступили з усіх боків, та іменем Господнім я знищив
їх. **12** Оточили мене, як бджоли, та згасли, немов
вогонь у терені: іменем Господнім я знищив їх. **13**
Ти штовхнув мене, [вороже], так сильно, щоб я впав,
та Господь допоміг мені. **14** Сила моя і пісня моя –
Господь; Він став моїм спасінням. **15** Голос радості й
перемоги в наметах праведників: правиця Господня
діє могутньо! **16** Правиця Господня піднята вгору,
правиця Господня діє могутньо! **17** Не помру, але
буду жити й розповідати про діяння Господа. **18**
Господь покарав мене тяжко, та не віддав мене на
смерть. **19** Відчиніть мені брами правди, я увійду
до них, прославлю Господа. **20** Це брама Господня,
у яку входять праведні. **21** Прославлю Тебе, бо Ти
відповів мені й став моїм спасінням. **22** Камінь, який
відкинули будівничі, став наріжним каменем! **23**
Від Господа це було, як дивно це в очах наших! **24**

Цей день створив Господь: веселімося й радіймо сьогодні! **25** О Господи, врятуй же, о Господи, даруй нам успіх! **26** Благословенний Той, Хто йде в ім'я Господа! Благословляємо вас із дому Господнього! **27** Бог – це Господь, і Він осяяв нас. В'яжіть мотузками жертву святкову, ведіть до рогів жертовника. **28** Ти – мій Бог, і я прославлю Тебе. Боже мій, я величатиму Тебе. **29** Славте Господа, бо Він добрий, бо навіки Його милосердя.

119 Блаженні ті, чия дорога невинна, хто ходить [по ній] за Законом Господнім. **2** Блаженні ті, що дотримуються одкровень Його, усім серцем шукають Його. **3** Вони не чинять беззаконня, ходять Його шляхами. **4** Ти заповів настанов Твоїх триматися твердо. **5** О, якби утверджувалися дороги мої в дотриманні постанов Твоїх! **6** Тоді не посоромився б я, дивлячись на всі Твої заповіді. **7** Буду славити Тебе в щирості серця, навчаючись законів правосуддя Твого. **8** Постанов Твоїх я дотримуватися буду, не покидай же мене назавжди. **9** Як зможе юнак тримати стежку свою в чистоті? Дотримуючись Твого слова. **10** Усім серцем моїм шукаю Тебе, не дай мені ухилитися від заповідей Твоїх. **11** У серці моєму сховав я сказане Тобою, щоб не згрішив я проти Тебе. **12** Благословенний Ти, Господи! Навчи мене постанов Твоїх. **13** Вустами моїми я звіщаю усі закони правосуддя із уст Твоїх. **14** На шляху одкровень Твоїх радію я, ніби великими статками. **15** Про настанови Твої я роздумую й стежки Твої споглядаю. **16** Я

підбадьорююся постановами Твоїми, не забуваю
Твого слова. **17** Віддяч добром слузі Своєму, я житиму
й буду дотримуватися слова Твого. **18** Відкрий мої очі,
і я побачу чудеса Закону Твого. **19** Приходьком живу
я на землі, не приховуй від мене заповідей Твоїх.
20 Зомліла душа моя, прагнучи повсякчасно Твоїх
законів правосуддя. **21** Ти звинуватив проклятих
зухвальців, що від заповідей Твоїх ухиляються. **22**
Зніми з мене ганьбу й сором, адже одкровень Твоїх
я дотримуюся. **23** Хоча князі сидять і змовляються
проти мене, та слуга Твій роздумує над постановами
Твоїми. **24** Одкровення ж Твої – мої радощі, порадники
мої. **25** Прилинула до пороху душа моя, оживи
мене згідно зі словом Твоїм. **26** Я розповів [Тобі]
про дороги свої, і Ти відповів мені; навчи мене
постанов Своїх. **27** Дай мені зрозуміти шлях настанов
Твоїх, і я роздумувати буду над чудесами Твоїми. **28**
Розпливлася від смутку душа моя, зміцни мене згідно
зі словом Твоїм. **29** Дорогу неправди віддали від мене
і Законом Твоїм як милістю мене обдаруй. **30** Я обрав
дорогу істини, закони правосуддя поставив [перед
собою]. **31** Я прилинув до одкровень Твоїх, Господи,
не дай мені осоромитися. **32** Побіжу я дорогою
заповідей Твоїх, коли ти розуміння моє розшириш. **33**
Навчи мене, Господи, шляху постанов Твоїх, і я буду
дотримуватися його до кінця. **34** Дай мені розуміння,
і я дотримуватися Закону Твого буду й виконуватиму
його всім серцем. **35** Поведи мене стежкою заповідей
Твоїх, адже на ній я знаходжу задоволення. **36**

Прихили серце моє до Твоїх одкровень, а не до корисливості. **37** Відведи очі мої, щоб не бачили марноти; оживляй мене на шляху Твоєму. **38** Виконай усе сказане Тобою рабові Своєму, який боїться Тебе. **39** Відверни від мене ганьбу, якої я жахаюся, адже закони правосуддя Твого добрі. **40** О, як я прагну настанов Твоїх! Оживляй мене праведністю Своєю. **41** Нехай прийде до мене, Господи, милість Твоя, спасіння Твоє згідно зі словом Твоїм. **42** Тоді відповім я тому, хто словом ганьбить мене, адже я слову Твоєму довіряю. **43** Ніколи не забирай слова істини від моїх вуст, бо на суди Твої [справедливі] я сподіваюся. **44** Я буду дотримуватися Закону Твого завжди, повік-віків, **45** і ходитиму вільно, бо настанов Твоїх я шукаю. **46** І говоритиму я про одкровення Твої перед царями, і не буду осоромлений; **47** і радітиму Твоїм заповідям, які я полюбив. **48** Тоді простягну долоні свої до заповідей Твоїх, які я полюбив, і роздумувати буду про постанови Твої. **49** Згадай слово [Своє] до слуги Твого, на яке Ти заповів мені сподіватися. **50** Це – втіха у скорботі моїй, що слово Твоє оживляє мене. **51** Зухвальці надмірно насміхаються з мене, та від Закону Твого я не ухиляюся. **52** Згадую Твої одвічні закони правосуддя, Господи, і втішаюся я. **53** Жах охоплює мене через нечестивців, що Закон Твій полишають. **54** Співом стали для мене постанови Твої в домі, де я мешкаю. **55** Я згадую вночі ім'я Твоє, Господи, і дотримуюся Закону Твого. **56** Моїм він став, бо настанов Твоїх я дотримуюся. **57** Господи, –

сказав я, – доля моя – дотримуватися Твоїх слів. **58** Шукав я прихильності обличчя Твого усім серцем: помилуй мене згідно зі словом Твоїм. **59** Я обдумував дороги свої й повертав ноги мої до одкровень Твоїх, **60** поспішав і не зволікав виконувати заповіді Твої. **61** Кайдани нечестивців облягли мене, та не забув я Закону Твого. **62** Опівночі вставав я славити Тебе за справедливі суди Твої. **63** Я спільник усім, хто боїться Тебе й хто дотримується настанов Твоїх. **64** Милістю Твоєю, Господи, наповнена земля; навчи мене постанов Твоїх. **65** Добре вчинив Ти зі слугою Своїм згідно зі словом Твоїм, Господи. **66** Доброго розуміння й пізнання навчи мене, адже я повірив заповідям Твоїм. **67** Перш ніж я зазнав страждання мого, я блукав, але тепер слова Твого дотримуюся. **68** Добрий Ти і чиниш добро, [тож] навчи мене постанов Своїх. **69** Плетуть зухвальці на мене неправду, я ж усім серцем триматимусь настанов Твоїх. **70** Нечулим, немов лій, стало їхнє серце, я ж Законом Твоїм себе підбадьорюю. **71** Добре мені, що постраждав я, щоб навчитися постанов Твоїх. **72** Ліпший для мене Закон Твій, аніж тисячі [зливків] золота й срібла. **73** Руки Твої створили й утвердили мене; дай мені розуміння, і я навчуся заповідей Твоїх. **74** Побачать мене ті, хто боїться Тебе, і зрадіють, бо на слово Твоє я сподіваюся. **75** Я знаю, Господи, що справедливі суди Твої, і через вірність Свою Ти дав мені зазнати страждання. **76** Нехай милість Твоя стане втіхою моєю, згідно зі словом Твоїм, [даним] слузі Твоєму. **77** Нехай прийде

до мене милосердя Твоє, і я оживу, адже Закон Твій –
втіха моя. **78** Нехай же посоромляться зухвальці за те,
що безвинно пригнічують мене; а я роздумувати буду
над настановами Твоїми. **79** Нехай навернуться до
мене ті, хто боїться Тебе й знає одкровення Твої. **80**
Нехай серце моє буде невинним щодо постанов Твоїх,
щоб я не осоромився. **81** Знемагає душа моя від туги
за спасінням Твоїм, але я на слово Твоє сподіваюся.
82 Тануть очі мої, на слово Твоє [чекаючи] й кажучи:
«Коли Ти втішиш мене?» **83** Бо я став, немов міх у
диму, та постанов Твоїх я не забуваю. **84** Скільки днів
[відведено] слузі Твоєму? Коли ж Ти вчиниш суд над
переслідувачами моїми? **85** Зухвальці викопали мені
ями всупереч Закону Твоєму. **86** Усі заповіді Твої –
істина. Мене неправедно переслідують, допоможи
мені. **87** Мало не згубили мене на землі, та настанов
Твоїх я не залишив. **88** За милістю Своєю оживи мене,
і я буду дотримуватися одкровення вуст Твоїх. **89**
Навіки, Господи, слово Твоє утверджене на небесах;
90 з роду в рід – вірність Твоя. Ти утвердив землю, і
вона стоїть; **91** за Твоїми законами правосуддя все
стоїть донині, бо все Тобі служить. **92** Якби Закон Твій
не був моєю втіхою, то я загинув би в скорботі своїй.
93 Я повіки не забуду настанов Твоїх, адже ними Ти
оживляєш мене. **94** Я – Твій, врятуй же мене, адже
прагну я настанов Твоїх. **95** Нечестиві очікують, щоб
погубити мене, та я роздумую над одкровеннями
Твоїми. **96** Я бачив межу всілякої досконалості, та
заповідь Твоя безмежно широка! **97** Як люблю я Закон

Твій! Роздумую над ним цілий день. **98** Заповіддю
Своєю Ти зробив мене мудрішим від ворогів моїх, бо
вона навіки зі мною. **99** Я став розумнішим від усіх
вчителів моїх, бо одкровення Твої – мої роздуми.
100 Я розумію більше, ніж старці, бо настанови Твої
дотримую. **101** Від усілякої лихої стежки утримую
ноги мої, щоб виконувати Твоє слово. **102** Від Твоїх
законів правосуддя не відступаю, адже Ти навчаєш
мене. **103** Які солодкі для мого піднебіння слова Твої!
Вони солодші, ніж мед, для вуст моїх. **104** Від настанов
Твоїх я набираюсь розуміння, тому ненавиджу всяку
стежку неправди. **105** Слово Твоє – світильник для
ноги моєї і світло для стежки моєї. **106** Присягнув я
виконувати справедливі закони правосуддя Твого
і виконаю це. **107** Постраждав я занадто, Господи,
оживи мене згідно зі словом Твоїм. **108** Добровільні
жертви вуст моїх нехай приємними будуть Тобі,
Господи, і навчи мене Твоїх законів правосуддя. **109**
Душа моя завжди в моїй руці, та Закону Твого я
не забуваю. **110** Нечестиві розставили тенета для
мене, але від настанов Твоїх я не ухиляюся. **111** Я
прийняв, як вічний спадок, одкровення Твої, адже
вони – радість мого серця. **112** Нахилив я серце своє
до того, щоб дотримувати постанови Твої повіки, до
кінця. **113** Ненавиджу двоєдушних людей, а Закон Твій
люблю. **114** Ти – сховище моє й щит; на слово Твоє
сподіваюся. **115** Відступіться від мене, злодії, і я буду
дотримуватися заповідей Бога мого. **116** Підтримай
мене згідно зі словом Твоїм, і я житиму; і не дай мені

осоромитися в надії моїй. **117** Підтримай мене, і я буду врятований, і постанови Твої завжди споглядатиму. **118** Ти відкидаєш усіх, хто ухиляється від постанов Твоїх, бо хитрощі їхні – неправда. **119** Немов золу, відкинеш Ти усіх нечестивців землі; тому я полюбив одкровення Твої. **120** Тремтить від страху перед Тобою тіло моє, і судів Твоїх я боюся. **121** Я чинив правосудно й справедливо, – не залишай же мене [на поталу] моїм гнобителям. **122** Заступися за слугу Свого на добро, не дай зухвалим пригнічувати мене. **123** Очі мої тануть, чекаючи на Твій порятунок і на слова Твоєї правди. **124** Вчини з рабом Своїм за милістю Твоєю й навчи мене постанов Своїх. **125** Я – слуга Твій, настав мене, і я пізнаю одкровення Твої. **126** Час діяти, Господи: Законом Твоїм знехтували. **127** Тому полюбив я заповіді Твої більше від золота, щирого золота; **128** тому всі настанови Твої визнаю справедливими, а всіляку стежку неправди ненавиджу. **129** Дивовижні одкровення Твої, тому душа моя береже їх. **130** Розкриття Твоїх слів просвітлює, напоумлює простих. **131** Уста свої розкриваю й прагну, бо жадаю заповідей Твоїх. **132** Обернися до мене й змилуйся, як [зазвичай поводишся] Ти справедливо з тими, хто любить ім'я Твоє. **133** Зміцни мої стопи словом Твоїм і не дай жодному беззаконню оволодіти мною. **134** Визволи мене від гноблення людського, і я дотримуватися буду настанов Твоїх. **135** Обличчям Своїм осяй слугу Твого й навчи мене постанов Твоїх. **136** Потоками водними течуть мої очі, бо не дотримуються Закону

Твого. **137** Праведний Ти, Господи, і справедливі суди Твої. **138** Одкровення, заповідані Тобою, досконало справедливі й істинні. **139** Знесилився я через ревність мою, бо забули мої супротивники слова Твої. **140** Слово Твоє випробуване досконало, і слуга Твій любить його. **141** Я нікчемний і зганьблений, [але] настанов Твоїх не забуваю. **142** Правда Твоя – правда вічна, і Закон Твій – істина. **143** Тіснота й скорбота спіткали мене, [але] заповіді Твої – втіха моя. **144** Правда одкровень Твоїх вічна, напоум мене, і я житиму. **145** Я кличу всім серцем – дай мені відповідь, Господи, і я буду дотримуватися постанов Твоїх. **146** Я кличу Тебе, врятуй мене, і я буду дотримуватись одкровень Твоїх. **147** Перед ранковими сутінками волаю я, на слово Твоє сподіваюся. **148** Випереджають очі мої ранкову сторожу, щоб роздумувати над словом Твоїм. **149** Почуй мій голос заради милості Твоєї, Господи, відповідно до [справедливого] суду Твого оживи мене. **150** Наблизилися до мене зловмисники, [та] від Закону Твого віддалилися. **151** Ти ж близько, Господи, і всі заповіді Твої – істина. **152** Здавна знаю я про одкровення Твої, що Ти їх встановив навіки. **153** Поглянь на приниження моє й визволи мене, адже Закону Твого не забуваю я. **154** Вступися в судову тяганину мою й визволи мене, оживи мене згідно зі словом Твоїм. **155** Далеке від нечестивців спасіння, бо не шукають постанов Твоїх. **156** Щедроти Твої численні, Господи, оживи мене відповідно до [справедливого] суду Твого. **157** Численні

переслідувачі й супротивники мої, але від одкровень
Твоїх я не ухиляюся. **158** Дивлюся на відступників
з огидою, бо слова Твого вони не дотримують. **159**
Подивися, як люблю я Твої настанови, Господи,
заради милості Твоєї оживи мене. **160** Сутність слів
Твоїх – істина, вічні справедливі закони правосуддя
Твого. **161** Князі переслідують мене безвинно, але
серце моє боїться Твого слова. **162** Радію я слову
Твоєму, наче спіткав здобич велику. **163** Я ненавиджу
неправду, бриджуся нею, Закон же Твій люблю. **164**
Сім разів на день прославляю Тебе за справедливі
суди Твої. **165** Великий мир у тих, хто любить Закон
Твій, немає в них спотикання. **166** Очікую спасіння
Твого, Господи, і виконую заповіді Твої. **167** Душа
моя береже одкровення Твої і любить їх дуже. **168**
Я дотримуюсь настанов і одкровень Твоїх, бо всі
дороги мої перед Тобою. **169** Нехай наблизиться
волання моє до обличчя Твого, Господи, дай мені
розуміння, що відповідає слову Твоєму. **170** Нехай
прийде благання моє перед обличчя Твоє, визволи
мене за словом Твоїм. **171** Переливатимуться вуста
мої хвалою, коли Ти навчиш мене постанов Своїх.
172 Проголошуватиме язик мій слово Твоє, бо всі
заповіді Твої – справедливі. **173** Нехай рука Твоя буде
мені допомогою, адже я обрав Твої настанови. **174** Я
прагну спасіння Твого, Господи, і Закон Твій – втіха
моя. **175** Нехай живе душа моя й прославляє Тебе
і нехай допоможуть мені Твої закони правосуддя.

176 Заблукав я, немов вівця загублена. Шукай слугу
Свого, адже заповідей Твоїх я не забув.

120 Пісня сходження. У скорботі своїй я кликав до
Господа, і Він відповів мені. **2** Господи, визволи душу
мою від уст неправдивих і язика віроломного. **3** Що
тобі може дати і що ще додати віроломний язик? **4**
[Лише] гострі стріли воїна з розжареним вугіллям
дроку! **5** Горе мені, бо живу в Мешеху й мешкаю серед
шатрів Кедару! **6** Достатньо вже мешкала душа моя з
тими, хто ненавидить мир. **7** Я – за мир, але тільки
заговорю – вони [стають] на війну.

121 Пісня сходження. Зводжу очі свої на гори –
звідки ж прийде мені допомога? **2** Допомога моя
від Господа, Творця небес і землі. **3** Він не дасть
захитатися нозі твоїй, не задрімає Той, Хто береже
тебе. **4** Так, не задрімає й не засне Той, Хто стереже
Ізраїля. **5** Господь – сторож твій; Господь – тінь твоя
по правиці твоїй. **6** Сонце не вразить тебе вдень,
ані місяць – вночі. **7** Господь оберігатиме тебе від
усякого зла; Господь стерегтиме душу твою. **8** Господь
оберігатиме тебе, коли ти будеш виходити й входити,
віднині й навіки.

122 Пісня сходження Давидова. Зрадів я, коли мені
сказали: «Ходімо до дому Господнього!» **2** Наші ноги
стоять у воротах твоїх, Єрусалиме. **3** Єрусалиме, що
збудований щільно як місто, з'єднане в одне ціле, **4**
куди піднімаються племена, Господні племена, згідно
з одкровенням, [даним] Ізраїлю, щоб прославляти там
ім'я Господа. **5** Бо там стоять престоли судні, престоли

дому Давидового. **6** Просіть миру для Єрусалима:
«Нехай у добробуті живуть ті, хто любить тебе! **7**
Нехай мир буде в укріпленнях твоїх і добробут – у
палацах твоїх!» **8** Заради братів моїх і друзів скажу я:
«Мир тобі!» **9** Заради дому Господа, Бога нашого, я
щиро бажатиму тобі добра, [Єрусалиме]!

123 Пісня сходження. До Тебе підношу я очі свої, о,
Той, Хто мешкає на небесах! **2** Ось, як очі рабів – на
руку їхніх володарів, як очі служниці – на руку її пані,
так очі наші [звернені] до Господа, Бога нашого, доки
Він не помилує нас. **3** Помилуй нас, Господи, бо досить
наситилися ми безчестям, **4** досить наситилася душа
наша глузуванням пихатих, презирством від гордих.

124 Пісня сходження Давидова. Якби не був із нами
Господь, – нехай скаже Ізраїль, – **2** якби не був із
нами Господь, коли повстали проти нас люди, **3** то
вони живцем поглинули б нас, коли на нас спалахнув
їхній гнів. **4** Тоді води потопили б нас, потік пройшов
би над нашою душею; **5** тоді пронеслися б над нашою
душею води бурхливі. **6** Благословенний Господь,
Який не дав нас на здобич ненависникам нашим! **7**
Душа наша, мов птах, що звільнився з сильця ловців:
тенета розірвалися, а ми визволені! **8** Допомога наша
– в імені Господа, Творця небес і землі.

125 Пісня сходження. Ті, хто надію покладає на
Господа, – немов гора Сіон, яка не захитається, [але]
повік перебуває. **2** Як гори навколо Єрусалима, так
Господь навколо Свого народу віднині й повіки. **3** Не
спочине жезл нечестивих над долею праведних, щоб

не простягнули праведні руки свої до беззаконня. **4** Господи, будь добрим до добрих і справедливих у серцях своїх! **5** А тих, хто блукає манівцями своїми, нехай полишить Господь ходити разом із тим, хто чинить беззаконня. Мир над Ізраїлем!

126 Пісня сходження. Коли повертав Господь полон Сіону, ми були ніби уві сні. **2** Тоді наповнилися вуста наші сміхом і язик наш – вигуками радості. Тоді говорили серед народів: «Великі діяння звершив Господь для них!» **3** «Великі діяння звершив Господь для нас!» – раділи ми. **4** Поверни ж, Господи, наших бранців, як потоки в Неґеві. **5** Ті, що зі сльозами сіють, з радісними піснями будуть жати. **6** Хто ходить і плачучи несе торбину з насінням, неодмінно повернеться з радісним співом, несучи свої снопи.

127 Пісня сходження Соломонова. Якщо Господь не будує дому, марно працюють над ним будівничі. Якщо Господь не стереже міста, марно пильнує охорона. **2** Марно ви вдосвіта встаєте, допізна сидите [і] їсте хліб скорботний, тоді як Він дає сон Своєму улюбленцеві. **3** Ось спадщина Господня – діти, нагорода [від Нього] – плід утроби. **4** Як стріли в руці воїна, так сини юності. **5** Блаженний той, хто наповнив ними свій сагайдак. Не осоромляться вони, коли говоритимуть із ворогами біля воріт [міста].

128 Пісня сходження. Блаженний той, хто боїться Господа, хто ходить Його шляхами. **2** Ти їстимеш плоди праці рук своїх; блаженний ти і добре тобі! **3** Дружина твоя – немов плодовита лоза в покоях

твого дому, діти твої – як віття олив навколо твого
столу. 4 Ось так благословенний буде муж, що боїться
Господа. 5 Нехай благословить тебе Господь із Сіону,
щоб ти міг бачити процвітання Єрусалима в усі дні
життя свого 6 і щоб побачив ти синів своїх синів. Мир
над Ізраїлем!

129 Пісня сходження. Досить пригнічували мене
ще з юності, – нехай скаже Ізраїль, – 2 досить
пригнічували мене ще з юності, та не здолали
мене! 3 На спині моїй орали орачі, протягнули
свої довгі борозни. 4 Господь праведний: Він розсік
пута нечестивців. 5 Нехай осоромляться й назад
відсахнуться всі, хто ненавидить Сіон. 6 Нехай
стануть вони, як трава на даху, що засихає, перш ніж
виросте, 7 якою жнець не наповнить долоні своєї, і
той, хто снопи в'яже, не візьме її оберемком. 8 І не
скажуть перехожі: «Благословення Господнього вам!
Благословляємо вас іменем Господа!»

130 Пісня сходження. Із глибин кличу я до Тебе,
Господи. 2 Володарю, почуй же мій голос, нехай
схиляться вуха Твої до голосу благання мого! 3
Якщо беззаконня Ти, Господи, пильнуватимеш, хто
ж встояти зможе, Владико? 4 Але в Тебе прощення,
щоб мали страх [перед Тобою]. 5 Я покладаю надію
на Господа, надію має душа моя, і на слово Його
сподіваюся. 6 Душа моя на Владику чекає більше, ніж
сторожа ранку, так, більше, ніж сторожа ранку! 7
Нехай Ізраїль сподівається на Господа, адже в Господа

милість і велике визволення – у Нього. **8** І Він визволить Ізраїля від усіх його беззаконь.

131 Пісня сходження Давидова. Господи, не гордилося серце моє, і не підносилися очі мої, не втручався я у великі й недосяжні для мене дива. **2** Хіба не втихомирював і не заспокоював я душі своєї, немов немовля, від грудей матері відлучене? Як відлучене від грудей немовля – душа моя в мені. **3** Нехай Ізраїль сподівається на Господа віднині й повіки!

132 Пісня сходження. Згадай, Господи, Давида й усі смирення його, **2** коли він присягнув Господеві, дав обітницю Могутньому [Богові] Якова: **3** «Не увійду в шатро свого дому, не ляжу на постіль мого ложа, **4** не дам сну очам моїм і повікам моїм дрімання, **5** аж поки не знайду місця для Господа, помешкання для Могутнього Якового [Бога]». **6** Ось ми чули про нього в Ефраті, знайшли його на полях Яара. **7** Підійдімо ж до Його помешкання, вклонімося біля Його підніжжя. **8** Повстань, Господи, [прийди] до місця Свого спокою, Ти й ковчег могутності Твоєї. **9** Священники Твої нехай зодягнуться правдою і вірні Твої нехай радісно співають. **10** Заради Давида, слуги Свого, не відвертай обличчя від Твого помазанця. **11** Істинно присягався Господь Давидові, не зречеться Він цього: «[Нащадка] від плоду утроби твоєї посаджу на свій престол. **12** Якщо дотримуватися будуть сини твої Завіту Мого й одкровень Моїх, яких Я навчу їх, то й сини їхні повік-віків на престолі твоїм сидітимуть». **13** Адже

обрав Господь Сіон, уподобав мешкати на ньому: **14** «Це місце спочинку Мого на віки вічні, тут мешкати буду, бо Я вподобав його. **15** Щедро благословлю його їжею, бідняків його насичу хлібом. **16** Священників його зодягну спасінням, а вірні його будуть радісно співати. **17** Там Я дам розростися рогові Давидовому, встановлю світильника Моєму помазанцеві. **18** Ворогів його зодягну соромом, а на ньому сяятиме вінок його».

133 Пісня сходження Давидова. Як же добре і як приємно жити братам разом! **2** Це як олія дорогоцінна на голові, що стікає на бороду, бороду Ааронову, на краї шат його стікає. **3** Це як роса на Хермоні, що сходить на гори Сіонські, бо там заповів Господь благословення – життя навіки!

134 Пісня сходження. Благословіть Господа, усі слуги Господні, що стоять вночі у домі Господньому. **2** Здійміть руки ваші до святилища й благословіть Господа. **3** Нехай благословить тебе Господь із Сіону, Творець небес і землі.

135 Алілуя! Хваліть ім'я Господа! Хваліть, слуги Господні, **2** що стоять у домі Господньому, у дворах дому Бога нашого! **3** Хваліть Господа, бо добрий Господь; співайте імені Його, бо це приємно, **4** адже Господь вибрав Собі Якова, Ізраїля – як власність для Себе. **5** Бо пізнав я, що великий Господь і Володар наш [вищий] від усіх богів. **6** Усе, що бажає Господь, Він робить на небесах і на землі, у морях і в усіх безоднях океану. **7** Піднімає хмари від краю землі,

творить блискавки з дощем, виводить вітер зі Своїх сховищ. **8** Він вразив первістків Єгипту, від людини до худоби. **9** Послав знамення й чудеса посеред тебе, о Єгипте, на фараона й на всіх його слуг. **10** Він вразив численні народи й убив могутніх царів: **11** Сіхона, царя аморейського, Оґа, царя Башану, і всі царства Ханаану, **12** і віддав землі їхні у спадок, у спадок народові Своєму, Ізраїлеві. **13** Господи, ім'я Твоє – навіки; Господи, пам'ять про Тебе – з роду в рід. **14** Адже судитиме Господь народ Свій і змилується над рабами Своїми. **15** Ідоли народів – [лише] срібло й золото, витвір рук людських. **16** Є в них вуста, але вони не говорять; у них є очі, але вони не бачать; **17** у них є вуха, але вони не чують, і немає дихання в устах їхніх. **18** Подібними до них нехай стануть ті, хто їх робить, усі, хто на них надію покладає. **19** Доме Ізраїлів, благослови Господа! Доме Ааронів, благослови Господа! **20** Доме Левіїв, благослови Господа! Ті, хто Господа боїться, благословіть Господа! **21** Благословенний із Сіону Господь, Який мешкає в Єрусалимі! Алілуя!

136 Славте Господа, бо Він добрий, бо навіки Його милість. **2** Славте Бога над богами, бо навіки Його милість. **3** Славте Владику над владиками, бо навіки Його милість. **4** Того, Хто лише один здійснює чудеса великі, бо навіки Його милість; **5** Того, Хто створив небеса розумно, бо навіки Його милість; **6** Того, Хто розкинув землю над водами, бо навіки Його милість; **7** Того, Хто створив світила великі, бо навіки

Його милість; **8** сонце, щоб панувати над днем, бо навіки Його милість; **9** місяць і зорі, щоб керувати ніччю, бо навіки Його милість. **10** Він вразив Єгипет через його первістків, бо навіки Його милість; **11** і вивів Ізраїля з-поміж них, бо навіки Його милість; **12** рукою сильною й плечем простягнутим, бо навіки Його милість. **13** Того, Хто Море Червоне розділив навпіл, бо навіки Його милість; **14** і провів Ізраїля посеред нього, бо навіки Його милість; **15** але жбурнув фараона й військо його в Море Червоне, бо навіки Його милість. **16** Він провів народ Свій через пустелю, бо навіки Його милість. **17** Він вразив великих царів, бо навіки Його милість; **18** убив могутніх царів, бо навіки Його милість; **19** Сіхона, царя аморейського, бо навіки Його милість; **20** й Оґа, царя Башану, бо навіки Його милість; **21** і віддав їхню землю у спадок, бо навіки Його милість; **22** у спадок Ізраїлеві, слузі Своєму, бо навіки Його милість. **23** Того, Хто згадав нас у приниженні нашому, бо навіки Його милість; **24** і визволив нас від супротивників наших, бо навіки Його милість; **25** Того, Хто дає їжу всьому живому, бо навіки Його милість. **26** Славте Бога небес, бо навіки Його милість.

137 Біля річок Вавилона, там сиділи ми й плакали, згадуючи Сіон. **2** На вербах посеред міста ми повісили наші арфи, **3** бо там поневолювачі наші просили від нас слів пісні й гнобителі наші [вимагали від нас] радості: «Заспівайте нам одну з пісень Сіону!» **4** Як можемо ми пісню Господню на землі чужій

співати? **5** Якщо я забуду тебе, Єрусалиме, нехай
забуде правиця моя [рухи свої]. **6** Нехай прилипне
язик мій до піднебіння, якщо я не пам'ятатиму
тебе, якщо я не піднесу Єрусалима як найвищу
радість мою. **7** Нагадай, Господи, синам Едомовим
день [захоплення] Єрусалима, коли вони говорили:
«Руйнуйте, руйнуйте його до самих підвалин!»
8 Донько Вавилона, приречена на спустошення,
блаженний той, хто віддасть тобі за те, що ти накоїла
нам! **9** Блаженний той, хто схопить і розіб'є об скелю
твоїх немовлят!

138 Псалом Давидів. Буду славити Тебе всім серцем
своїм, співатиму Тобі перед богами. **2** Поклонюся
перед Храмом святині Твоєї і прославлю ім'я Твоє
за милість Твою й істину, бо звеличив Ти понад усе
ім'я Твоє й Слово Твоє. **3** Того дня, коли я кликав
Тебе, Ти відповів мені, розбудив у душі моїй силу.
4 Прославлять Тебе, Господи, усі царі земні, коли
почують слова вуст Твоїх, **5** і будуть оспівувати дороги
Господні, бо велика слава Господа. **6** Хоч високо
Господь, але бачить смиренного й гордого впізнає
здалека. **7** Навіть якщо я йтиму серед скорботи,
Ти оживиш мене, простягнеш руку Твою проти
гніву ворогів моїх, і врятує мене правиця Твоя. **8**
Господь здійснить правосуддя для мене. Милість
Твоя, Господи, повіки: не полишай того, що зробили
руки Твої.

139 Керівнику хору. Псалом Давидів. Господи, Ти
дослідив мене й знаєш. **2** Сідаю я чи встаю – Ти знаєш;

Ти розумієш думки мої здалека. **3** Ти спостерігаєш
за мандрівкою моєю й відпочинком, і всі шляхи мої
Тобі досконало відомі. **4** Ще немає слова на язиці у
мене, а Ти, Господи, уже знаєш його досконало. **5** Ти
оточив мене ззаду й спереду і поклав долоню Свою
на мене. **6** Дивне для мене знання [Твоє], піднесене,
не можу його осягнути. **7** Куди піти я можу від Духа
Твого? Куди втечу від обличчя Твого? **8** Якщо зійду
на небеса – Ти там; чи в царстві смерті влаштую собі
ложе – і там Ти! **(Sheol h7585)** **9** Чи піднесусь на крилах
досвітньої зорі, чи поселюся на краю моря – **10** навіть
там рука Твоя поведе мене, триматиме мене правиця
Твоя. **11** А якщо скажу: «Напевно, темрява сховає
мене і ніччю стане світло навколо мене», **12** то навіть
темрява не буде темною для Тебе, і ніч буде сяяти,
немов день: темрява як світло [для Тебе]. **13** Адже
Ти створив нутрощі мої, зіткав мене в утробі моєї
матері. **14** Буду славити Тебе за те, що дивовижно й
чудово створений я. Дивні діяння Твої, і душа моя
добре це знає! **15** Не були приховані від Тебе мої
кості, коли я був створений у таємниці, витканий
у глибинах землі. **16** Твої очі бачили мій зародок,
і в книзі Твоїй були записані всі дні, призначені
для мене, коли жодного з них ще не було. **17** Які ж
дорогі для мене думки Твої, Боже! Яка ж величезна
кількість їх! **18** Почну лічити їх – вони численніші, ніж
пісок. Коли прокидаюся, я все ще з Тобою. **19** О Боже,
якби Ти знищив нечестивого! Віддаліться від мене,
кровожерні! **20** Вони говорять про Тебе з лукавством,

супротивники Твої підносяться марно. **21** Як же не зненавидіти мені тих, хто ненавидить Тебе, Господи? Як не обридитися мені тими, хто повстає проти Тебе? **22** Ненавиджу їх повною ненавистю, вони стали мені ворогами. **23** Досліди мене, Боже, і пізнай моє серце; випробуй мене і пізнай тривожні думки мої. **24** І подивися, чи не на хибній я дорозі, і поведи мене шляхом вічності.

140 Керівнику хору. Псалом Давидів. Врятуй мене, Господи, від людини злої, оберігай мене від насильників, **2** які зло задумують у серці, щодня збурюють війни. **3** Гострять язики свої, наче змії; отрута аспидова на губах у них. (Села) **4** Оберігай мене, Господи, від рук нечестивця, врятуй мене від насильників, що задумали похитнути мої стопи. **5** Горді приховали пастку й мотузки для мене, розтягнули сіті вздовж стежки, розставили мені тенета. **6** Я сказав Господеві: «Ти – мій Бог! Почуй, Господи, голос мого благання! **7** Господи, Владико, сило спасіння мого, Ти прикрив голову мою в день битви. **8** Не дай, Господи, нечестивому того, що він бажає, не дай здійснитися його задуму, [бо] він загордиться». (Села) **9** Голови тих, хто оточив мене, нехай накриє лихо їхніх вуст. **10** Нехай впаде на них розжарене вугілля, нехай будуть вкинуті у вогонь, у провалля бездонне, щоб не встали більше. **11** Людина зі злим язиком не утвердиться на землі; насильника нехай вполює зло [йому] на погибель. **12** Я знаю, що Господь здійснить суд бідному, [вчинить] правосуддя

пригнобленому. **13** Так, прославлятимуть праведні ім’я Твоє, житимуть справедливі перед обличчям Твоїм!

141 Псалом Давидів. Господи, до Тебе кличу, поспіши до мене! Прислухайся до голосу мого, коли я кличу до Тебе. **2** Нехай молитва моя постане як кадіння приємне перед обличчям Твоїм і піднесені долоні мої – як жертвоприношення вечірнє. **3** Господи, постав варту біля моїх вуст, стережи двері моїх губ. **4** Не дай серцю моєму ухилитися в бік зла, щоб чинити нечестиво разом із беззаконними людьми, що коять гріх; і нехай не скуштую я їхніх насолод. **5** Нехай картає мене праведник – це милість; нехай докоряє мені – це [приємно], як олія на голову: не відмовиться голова моя від неї. Та все ще молюся я проти злодійства нечестивих: **6** Нехай би скинуті були судді їхні з країв скелі, і, може, тоді почули б слова мої, що вони лагідні. **7** Як орють землю й розбивають грудки на ній, так розкидані кості наші біля пащі царства смерті. **(Sheol h7585)** **8** Але до Тебе, Господи, Владико, [звернені] мої очі; у Тобі я притулок знайшов, не покинь напризволяще душі моєї. **9** Убережи мене від тенет, що розкинуті для мене, і від сітей беззаконників. **10** Нехай впадуть нечестиві у свої ж пастки, поки я мину [їх безпечно].

142 Роздуми Давидові, коли він був у печері. Молитва. Голосно до Господа волаю, голосно Господа благаю. **2** Виливаю перед Ним скаргу мою, розповів Йому про скорботу свою. **3** Коли знемагав у мені

дух, Ти знав стежину мою. На дорозі, якою я йшов, вони сховали для мене пастку. **4** Поглянь, [Господи], праворуч і побач: ніхто не впізнає мене, загинув притулок мій, нікому немає діла до душі моєї. **5** До Тебе волаю я, Господи, кажучи: «Ти – пристановище моє, доля моя на землі живих». **6** Прислухайся до волання мого, бо знемігся я дуже; визволи мене від моїх переслідувачів, адже вони сильніші за мене. **7** Виведи з в'язниці душу мою, щоб прославити мені ім'я Твоє. Зберуться праведні довкола мене, коли Ти мені віддячиш.

143 Псалом Давидів. Господи, почуй мою молитву, прислухайся до благань моїх. Заради вірності й праведності Своєї дай мені відповідь. **2** Не судися з рабом Своїм, бо ніхто із живих не виправдається перед Тобою. **3** Бо ворог переслідує душу мою, втоптав у землю моє життя, змусив мене мешкати в темних закутках, подібно до померлих навіки. **4** Знемігся в мені дух мій, скам'яніло в мені серце моє. **5** Я згадую дні прадавні, роздумую про всі діяння Твої, споглядаю те, що зробили руки Твої. **6** Простягаю руки свої до Тебе; душа моя, як виснажена земля, Тебе прагне. (Села) **7** Поспіши відповісти мені, Господи, [бо] знемагає мій дух. Не ховай обличчя Твого від мене, [бо] стану я подібним до тих, хто сходить до прірви. **8** Дай мені почути вранці про милість Твою, адже на Тебе я надію покладаю. Покажи мені дорогу, якою мені йти, адже до Тебе я підношу душу мою. **9** Визволи мене від ворогів моїх, Господи, бо біля Тебе

я шукаю притулок. **10** Навчи мене виконувати волю
Твою, адже Ти – Бог мій. Дух Твій добрий нехай веде
мене по рівній землі. **11** Заради імені Твого, Господи,
оживи мене; заради праведності Твоєї виведи душу
мою зі скорботи. **12** За милістю Своєю знищ ворогів
моїх і вигуби всіх, хто пригнічує мою душу, адже я
слуга Твій.

144 Псалом Давидів. Благословенний Господь, скеля
моя, Що привчає руки мої до битви й пальці мої
– до війни. **2** [Він] – милість моя, твердиня моя,
пристановище моє й визволитель мій, щит мій, на
Нього я надію покладаю; Він підкорює мені народ
мій. **3** Господи, хто така людина, що Ти знаєш про неї,
і син людський, що Ти думаєш про нього? **4** Людина
– немов подих вітру; дні її – немов тінь, що минає.
5 Господи, нахили небеса і зійди, торкнися гір – і
вони задимляться. **6** Блисни блискавкою й розсій їх,
випусти стріли Свої й нажахай їх. **7** Простягни руку
Твою з висоти, визволи мене й врятуй від великих
вод, від рук чужинців, **8** що вустами своїми марне
промовляють і чия правиця діє неправедно. **9** Боже,
пісню нову заспіваю Тобі, на лірі десятиструнній Тобі
граю – **10** Тому, Хто дає перемогу царям, визволяє
Давида, слугу Свого, від лютого меча. **11** Визволи
мене й врятуй від рук чужинців, що вустами своїми
марне промовляють і чия правиця діє неправедно.
12 Тоді будуть сини наші немов молоді пагони, що
розрослися, а наші доньки – наче різьблені колони
майстерно збудованого палацу; **13** комори будуть

повні різноманітним збіжжям; дрібної худоби нашої [будуть] тисячі, десятки тисяч на пасовищах наших; **14** бики наші будуть витривалими; не буде ні пролому [в стіні], ні виходу [в полон], ані зойку на вулицях наших. **15** Блаженний народ, що так йому ведеться; блаженний народ, чий Бог – Господь!

145 Хвала Давидова. Величатиму Тебе, Боже мій, Царю, і благословлятиму ім'я Твоє повік-віків **2** Щодня благословлятиму Тебе й хвалитиму ім'я Твоє повік-віків. **3** Великий Господь і вельми прославлений, і велич Його – неосяжна. **4** Покоління поколінню хвалитиме діяння Твої і про могутність Твою звіщатиме. **5** Про дивну славу величі Твоєї й про чудові діяння Твої я роздумувати буду. **6** Коли говоритимуть про силу грізних діянь Твоїх, і я звіщатиму про велич Твою. **7** На згадку про велику доброту Твою будуть промовляти й про праведність Твою радісно співатимуть. **8** Милостивий і милосердний Господь, довготерпеливий і багатий милістю. **9** Добрий Господь до всіх, і милосердя Його над усіма Його твореннями. **10** Прославлять Тебе, Господи, усі творіння Твої, і вірні Твої благословлятимуть Тебе. **11** Про славу Царства Твого розповідатимуть і про могутність Твою промовлятимуть, **12** щоб звістити синам людським про могутність Твою і про славу величі Царства Твого. **13** Царство Твоє – царство на всі віки, і панування Твоє – на всі покоління. Вірний Господь словам Своїм і праведний в усіх Своїх діяннях. **14** Господь підтримує усіх, хто падає, і випростовує всіх зігнутих.

15 Очі всіх на Тебе звернені з надією, і Ти даєш їм
їжу своєчасно. **16** Відкриваєш руку Свою й зичливо
насичуєш усе живе. **17** Праведний Господь в усіх
Своїх дорогах і милостивий в усіх Своїх діяннях. **18**
Близький Господь до всіх, хто кличе Його, до всіх, хто
кличе Його істинно. **19** Бажання тих, хто боїться Його,
Він здійснює, благання їхні чує і дає їм порятунок.
20 Оберігає Господь усіх, хто любить Його, а всіх
нечестивих знищить. **21** Хвалу Господеві проголосять
уста мої, і благословлятиме усе живе Його святе ім'я
повік-віків!

146 Алілуя! Хвали, душе моя, Господа! **2** Буду
Господа хвалити все життя моє, співатиму Богові
моєму, поки живу. **3** Не покладайте надії на [мужів]
шляхетних, на людину, у якій немає порятунку. **4** Дух
її виходить, і вона повертається в землю, – у той же
день зникають усі її задуми. **5** Блаженний той, чия
допомога – Бог Яковів, хто надію покладає на Господа,
Бога свого, **6** Того, Хто створив небеса, землю, море
й усе, що наповнює його, Хто вічно береже вірність
Свою; **7** Того, Хто правосуддя чинить для пригнічених,
дає хліб голодним. Господь звільняє в'язнів, **8**
Господь відкриває очі сліпим, Господь випростовує
зігнутих, Господь любить праведних. **9** Господь
оберігає приходьків, сироту й вдову підтримує, а
дорогу нечестивих викривлює. **10** Буде царювати
Господь повіки, Бог твій, Сіоне, – з роду в рід. Алілуя!

147 Алілуя! Як добре співати Богові нашому, яка ж
приємна належна Йому хвала! **2** Господь відбудовує

Єрусалим, збирає вигнанців Ізраїля; **3** зцілює розбитих
серцем і перев'язує їхні рани; **4** обчислює кількість
зірок і кожну називає поіменно. **5** Великий Володар
наш і вельми сильний, розум Його безмірний. **6**
Господь підтримує пригноблених, а нечестивих
принижує аж до землі. **7** Віддайте Господеві подяку,
співайте Богові нашому на арфі. **8** Він небеса вкриває
хмарами, готуючи дощ для землі, Хто на горах
вирощує траву, **9** дає худобі їжу й пташенятам ворона,
коли вони кричать. **10** Не міць коня Йому до вподоби,
не силу стегон людських Він уподобав; **11** Господь
уподобав тих, хто боїться Його, хто на милість
Його сподівається. **12** Хвали, Єрусалиме, Господа;
прославляй Бога твого, Сіоне! **13** Бо Він зміцнив засуви
воріт твоїх, благословив синів твоїх посеред тебе.
14 Він встановлює мир на твоїх кордонах, насичує
тебе відбірною пшеницею. **15** Він посилає наказ Свій
землі, швидко біжить Його Слово. **16** Він дає сніг,
немов вовну, розпорошує паморозь, наче попіл, **17**
кидає кригу Свою, ніби дрібні камінці; хто може
встояти перед Його морозом? **18** Він пошле слово
Своє, і [все] розтане, подує вітром Своїм – потечуть
води. **19** Він звіщає слово Своє Якову, постанови й
закони правосуддя – Ізраїлеві. **20** Він не зробив такого
жодному іншому народові, і правосуддя законів вони
не знають. Алілуя!

148 Алілуя! Хваліть Господа з небес, прославляйте
Його на висотах. **2** Хваліть Його, усі ангели Його,
прославляйте Його, усі воїнства Його. **3** Хваліть

Його, сонце і місяць, прославляйте Його, усі ясні зорі. **4** Хваліть Його, небеса небес, і води, що над небесами. **5** Хваліть ім'я Господа, бо Він наказав – і вони були створені. **6** Він утвердив їх на віки вічні – дав постанову, що не буде скасована. **7** Хваліть Господа з землі, морські чудовиська й усі безодні [океану], **8** вогонь і град, сніг і туман, вітер бурхливий, що виконує Його слово, **9** гори й усі пагорби, дерева плодоносні й усі кедри, **10** звірі й уся худоба, живина плазуюча й птахи крилаті, **11** царі земні й усі племена, князі й усі судді землі, **12** юнаки й дівчата, старі з юними – **13** хваліть ім'я Господа, бо лише Його ім'я піднесене й велич Його – над землею й небесами! **14** Він підняв ріг народу Свого, прославив вірних Своїх – синів Ізраїлевих, народу, що близький Йому. Алілуя!

149 Алілуя! Співайте Господеві нову пісню, хвалу Йому віддайте у зібранні вірних. **2** Нехай радіє Ізраїль своїм Творцем, сини Сіона нехай веселяться Царем своїм. **3** Хваліть ім'я Його в хороводі, співайте Йому з арфою й бубном, **4** бо вподобав Господь народ Свій, прикрашає смиренних спасінням. **5** Нехай вірні веселяться у славі, радіють на своїх ложах. **6** Богові хвала піднесена на вустах у них і меч обосічний у їхній руці, **7** щоб вчинити помсту народам, [здійснити] покарання над племенами, **8** щоб зв'язати царів їхніх кайданами й вельмож їхніх – залізними ланцюгами, **9** щоб звершити над ними записаний вирок. Така честь належить усім вірним Йому. Алілуя!

150 Алілуя! Хваліть Бога у святині Його, хваліть
Його на Його могутній тверді небес. **2** Хваліть Його за
могутні діяння Його, хваліть Його за безмірну велич
Його. **3** Хваліть Його зі звуком сурми, хваліть Його
на лірі й арфі. **4** Хваліть Його з бубном і хороводом,
хваліть Його струнами й сопілкою. **5** Хваліть Його
на звучних цимбалах, хваліть Його на дзвінких
цимбалах. **6** Усе, що дихає, нехай хвалить Господа!
Алілуя!

НОВИЙ ЗАВІТ

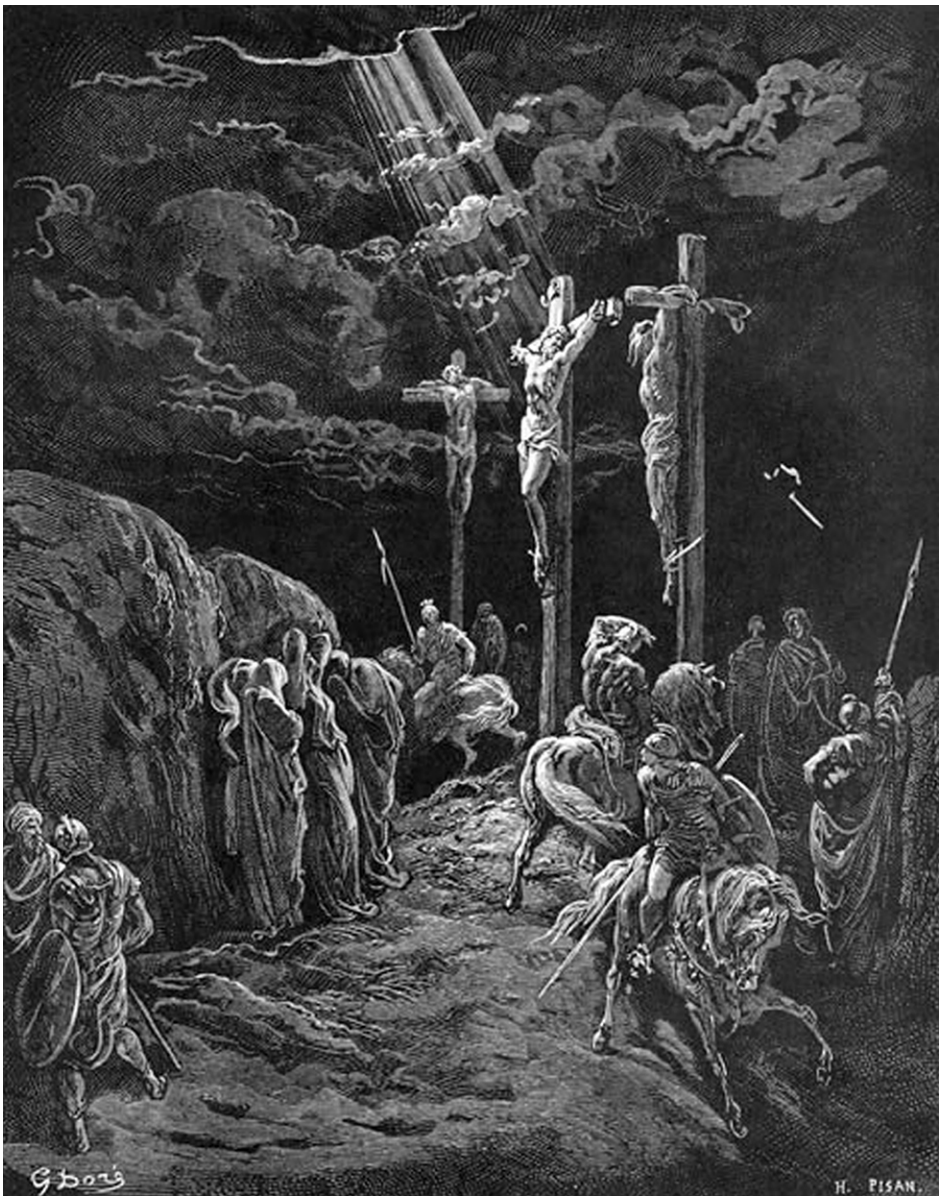

Ісус же казав: «Отче, прости їм, бо не знають, що чинять!»
Коли ж ділили Його одяг між собою, то кидали жереб.
Від Луки 23:34

Від Матвія

1 Книга родоводу Ісуса Христа, сина Давида, сина
Авраама: **2** Авраам був батьком Ісаака, Ісаак був
батьком Якова, Яків був батьком Юди та його братів, **3**
Юда був батьком Фареса та Зари від Тамари, Фарес був
батьком Есрома, Есром був батьком Арама, **4** Арам
був батьком Аммінадава, Аммінадав був батьком
Наасона, Наасон був батьком Салмона, **5** Салмон був
батьком Воаза від Рахав, Воаз був батьком Овіда від
Рут, Овід був батьком Єссея, **6** Єссей був батьком
Царя Давида. Давид був батьком Соломона від Урієвої
[вдови], **7** Соломон був батьком Ровоама, Ровоам був
батьком Авії, Авія був батьком Аси, **8** Аса був батьком
Йосафата, Йосафат був батьком Йорама, Йорам був
батьком Осії, **9** Осія був батьком Йотама, Йотам був
батьком Ахаза, Ахаз був батьком Езекії, **10** Езекія
був батьком Манасії, Манасія був батьком Амоса,
Амос був батьком Йосії, **11** Йосія був батьком Єхонії
та його братів під час переселення у Вавилон. **12**
Після переселення у Вавилон Єхонія був батьком
Салатиїла, Салатиїл був батьком Зоровавеля, **13**
Зоровавель був батьком Авіюда, Авіюд був батьком
Еліакима, Еліаким був батьком Азора, **14** Азор був
батьком Садока, Садок був батьком Ахіма, Ахім був
батьком Еліюда, **15** Еліюд був батьком Елеазара,
Елеазар був батьком Маттана, Маттан був батьком
Якова, **16** Яків був батьком Йосифа, чоловіка Марії,
від якої народився Ісус, названий Христом. **17** Отже,
від Авраама до Давида всього було чотирнадцять

поколінь, від Давида до переселення у Вавилон – чотирнадцять поколінь і від переселення у Вавилон до Христа – чотирнадцять поколінь. **18** Народження Ісуса Христа відбулося так: Марія, Його мати, була заручена з Йосифом. Перед їхнім одруженням виявилося, що вона вагітна від Святого Духа. **19** Але Йосиф, її чоловік, був праведним і, не бажаючи зганьбити Марію, вирішив таємно відпустити її. **20** Коли ж він про це думав, з'явився йому уві сні ангел Господній та сказав: «Йосифе, сину Давида, не бійся взяти Марію, дружину свою, бо зачате в ній – від Духа Святого. **21** Вона народить Сина, і ти назвеш Його Ісус, бо Він спасатиме народ Свій від його гріхів». **22** Усе це сталося, щоби сповнилось сказане Господом через пророка: **23** «Ось діва завагітніє й народить Сина, і дадуть Йому ім'я Еммануїл», що перекладається «З нами Бог». **24** Прокинувшись від сну, Йосиф зробив так, як звелів йому ангел Господній, і взяв Марію за дружину. **25** Але не знав її, поки вона не народила Сина свого первонародженого, і він дав Йому ім'я Ісус.

2 Коли за днів царя Ірода у Віфлеємі юдейському народився Ісус, до Єрусалима прийшли мудреці зі Сходу **2** й спитали: «Де Цар юдеїв, Який народився? Бо ми бачили Його зірку на Сході й прийшли поклонитися Йому». **3** Почувши про це, Цар Ірод занепокоївся, а з ним і весь Єрусалим. **4** Він покликав усіх первосвященників і книжників народу та запитав їх, де мав народитися Христос. **5** Вони відповіли йому:

«У Віфлеємі в Юдеї, бо ось як написано пророком:
6 „І ти, Віфлеєме, земле Юдина, нічим не менший
серед володінь Юдиних, бо з тебе вийде Володар,
Який буде пасти народ Мій, Ізраїль“». **7** Тоді Ірод
таємно покликав мудреців та довідався в них про
час, коли з’явилася зірка. **8** І, надіславши їх до
Віфлеєма, сказав: «Ідіть та добре розвідайте про Дитя,
а коли знайдете, то сповістіть мене, щоб я також
прийшов та поклонився Йому». **9** Вислухавши царя,
вони пішли. І ось зірка, яку бачили на сході, ішла
перед ними, доки не зупинилася над місцем, де
було Дитя. **10** Побачивши зірку, вони дуже зраділи.
11 Коли увійшли в дім, побачили Дитя з Марією,
Його матір’ю, і, впавши ниць, вони поклонилися
Йому; потім відкрили свої скарбниці й піднесли
Йому дари: золото, ладан та смирну. **12** І, отримавши
застереження уві сні, щоб не верталися до Ірода,
вони повернулися іншою дорогою до своєї країни.
13 Коли ж вони пішли, ангел Господній з’явився уві
сні Йосифові й сказав: «Встань, візьми Дитя та Його
матір і втікай до Єгипту. Залишайся там, доки я не
скажу, бо Ірод шукатиме Дитя, щоб убити Його». **14**
Йосиф піднявся вночі, узяв Дитя та Його матір і пішов
до Єгипту. **15** Він залишався там до смерті Ірода,
щоб збулося сказане Господом через пророка: «З
Єгипту Я покликав Мого Сина». **16** Коли Ірод побачив,
що мудреці його обманули, то дуже розлютився й
наказав повбивати у Віфлеємі та всіх його околицях
усіх хлопчиків віком від двох років і менше, згідно з

часом, про який дізнався від мудреців. **17** Тоді збулося
сказане через пророка Єремію: **18** «Голос чути в
Рамі, плач та ридання велике. Рахіль плаче за своїми
дітьми і не хоче втішитись, бо їх немає». **19** Після
смерті Ірода ангел Господній з'явився Йосифові уві
сні в Єгипті **20** та сказав: «Встань, візьми Дитя та Його
матір та йди в землю Ізраїльську, бо вмерли ті, що
бажали забрати життя Дитини». **21** Тоді він встав, узяв
Дитя та Його матір і прийшов до землі Ізраїльської.
22 Але, почувши, що в Юдеї царює Архелай замість
свого батька Ірода, [Йосиф] побоявся йти туди і,
попереджений уві сні, пішов у землю Галілейську.
23 Прибувши туди, оселився в місті, яке називалося
Назарет, аби збулося сказане через пророків, що Він
буде названий Назарянином.

3 У ті дні прийшов Іван Хреститель і проповідував у
пустелі Юдеї. **2** Він казав: «Покайтеся, бо наблизилось
Царство Небесне!» **3** Він той, про кого було
сказано через пророка Ісаю: «Голос кличе в пустелі:
„Приготуйте дорогу Господеві, вирівняйте шляхи
для Нього!“» **4** Іван же мав одяг із верблюжої шерсті
й шкіряний пояс довкола стегон. Його їжею була
сарана та дикий мед. **5** Тоді приходили до нього
[мешканці] Єрусалима, усієї Юдеї та всієї околиці
Йордану **6** й були охрещені Іваном у річці Йордані,
визнаючи свої гріхи. **7** Але побачивши багатьох
фарисеїв та садукеїв, які приходили охреститися, він
сказав їм: «Роде гадючий! Хто порадив вам тікати від
гніву, що наближається? **8** Чиніть же плоди, достойні

покаяння, **9** і не думайте говорити в собі: „Наш батько – Авраам!“Бо кажу вам: Бог може з цього каміння створити дітей для Авраама! **10** Уже й сокира лежить біля коріння дерев! Кожне дерево, яке не приносить доброго плоду, зрубають та вкидають у вогонь. **11** Я хрещу вас водою на покаяння, але після мене йде Сильніший за мене, Якому я не достойний нести сандалії. Він буде хрестити вас Духом Святим та вогнем. **12** У Його руці лопата, і Він ретельно очистить Свій тік і збере Свою пшеницю до житниці, а полову спалить у невгасимому вогні». **13** Тоді прийшов Ісус із Галілеї до Йордану, щоб Іван охрестив Його. **14** Іван же стримував Його, кажучи: —Це мені треба хреститися в Тебе, а Ти йдеш до мене? **15** Ісус відповів йому: —Облиш тепер так, бо нам належить виконати всю праведність. Тоді [Іван] дозволив Йому [охреститися]. **16** Тільки-но Ісус був охрещений, Він одразу вийшов із води, і ось небеса розкрилися Йому, і Він побачив Духа Божого, Який сходив на Нього, як голуб. **17** І голос із неба промовив: «Це Син Мій улюблений, Якого Я вподобав!»

4 Тоді Дух повів Ісуса в пустелю, щоб диявол спокушав Його. **2** Там постив сорок днів та сорок ночей, і зрештою Він зголоднів. **3** Тоді спокусник, підійшовши, промовив до Нього: —Якщо Ти Син Божий, скажи, щоб ці камені стали хлібами. **4** [Ісус] же у відповідь сказав: —Написано: «Не одним тільки хлібом буде жити людина, але кожним словом, яке виходить з уст Божих». **5** Тоді диявол узяв Його до святого міста

й, поставивши на покрівлю Храму, **6** сказав Йому:
—Якщо ти Син Божий, кинься вниз, бо написано:
«Ангелам Своїм Він віддасть наказ про Тебе, і на своїх
долонях вони понесуть Тебе, щоб не спіткнулася
нога Твоя об камінь». **7** Ісус відповів йому: —Також
написано: «Не спокушай Господа, Бога твого!» **8** Знову
диявол узяв Ісуса, повів на дуже високу гору й показав
Йому всі царства світу та їхню славу. **9** І сказав Йому:
—Усе це Тобі віддам, якщо впадеш ниць та поклонишся
мені. **10** Тоді Ісус відповів йому: —Відійди, сатано! Бо
написано: «Господу Богу твоєму поклоняйся і Йому
єдиному служи». **11** Тоді диявол залишив Ісуса, і
ось прийшли ангели та служили Йому. **12** Почувши,
що Івана ув'язнено, [Ісус] повернувся до Галілеї. **13**
І, залишивши Назарет, пішов жити до Капернаума
біля моря в околицях Завулона та Нафталі, **14** щоб
виповнилося те, що сказано через пророка Ісаю:
15 «Земля Завулона й земля Нафталі, дорогою до
моря та за Йорданом, Галілея язичників. **16** Народ,
який сидів у темряві, побачив велике світло, і над
тими, хто сидить у країні смертної тіні, засіяло
світло». **17** Відтоді Ісус почав проповідувати та казати:
«Покайтеся, бо наблизилось Царство Небесне!» **18**
Коли [Ісус] проходив біля Галілейського моря, то
побачив двох братів: Симона, якого звали Петром, та
Андрія, його брата, які закидали сіті в море, оскільки
були рибалками. **19** Він сказав їм: «Ідіть за Мною, і
Я зроблю вас ловцями людей». **20** Вони ж відразу
залишили сіті та пішли за Ним. **21** Потім пішов далі й

побачив двох інших братів: Якова, сина Зеведеєва, та Івана, його брата. Вони сиділи в човні разом зі своїм батьком Зеведеєм та лагодили сіті. [Ісус] покликав і їх. **22** Вони відразу залишили човен та свого батька й пішли за Ісусом. **23** [Ісус] ходив по всій Галілеї, навчаючи в їхніх синагогах та проповідуючи Добру Звістку Царства [Небесного]. Він зцілював усі хвороби та недуги в народі. **24** Звістка про Ісуса розійшлася по всій Сирії. До Нього приводили всіх хворих і тих, що страждали на різні недуги, а також біснуватих, епілептиків та паралізованих, і Він зціляв їх. **25** Великі натовпи з Галілеї, Десятимістя, Єрусалима, Юдеї та з-за Йордану йшли за Ним.

5 Побачивши натовп, [Ісус] зійшов на гору; коли Він сів там, Його учні підійшли до Нього. **2** Тоді Він відкрив Свої уста й навчав їх, кажучи: **3** «Блаженні бідні духом, бо їхнє Царство Небесне. **4** Блаженні ті, що плачуть, бо вони будуть втішені. **5** Блаженні смиренні, бо вони успадкують землю. **6** Блаженні голодні та спраглі праведності, бо вони наситяться. **7** Блаженні милостиві, бо вони отримають милість. **8** Блаженні чисті серцем, бо вони побачать Бога. **9** Блаженні миротворці, бо вони будуть названі синами Божими. **10** Блаженні переслідувані за праведність, бо їхнє Царство Небесне. **11** Блаженні ви, коли ображатимуть та переслідуватимуть вас, і казатимуть проти вас усяку брехню та зло через Мене. **12** Радійте та веселіться, бо велика ваша нагорода на небі. Так само переслідували пророків, котрі були до вас. **13**

Ви – сіль землі. Але якщо сіль втратить солоність, то
чим повернути її смак? Вона вже не придатна ні до
чого, хіба що викинути її на вулицю, щоб її топтали
люди. **14** Ви – світло світу. Не можна сховати міста,
яке стоїть на горі. **15** Ніхто не запалює світильник,
щоб поставити його під посудину, але [ставить] на
поставець, і він світить усім у домі. **16** Нехай ваше
світло так світить перед людьми, щоб вони бачили
ваші добрі діла та прославляли вашого Небесного
Отця. **17** Не думайте, що Я прийшов знищити Закон
або Пророків. Я прийшов не знищити, але сповнити.
18 Бо істинно кажу вам: доки не мине небо та земля,
ні одна йота й ні одна риска Закону не мине – усе
здійсниться. **19** Якщо хтось порушить одну з цих
найменших заповідей та навчатиме так людей, той
буде названий найменшим у Царстві Небесному, а хто
буде виконувати [заповіді] та навчатиме так [людей,]
той буде названий великим у Царстві Небесному. **20**
Бо кажу вам: якщо ваша праведність не перевершить
[праведності] книжників та фарисеїв, то ніяк не
увійдете до Царства Небесного. **21** Ви чули, що було
сказано людям у давнину: „Не вбивай!“Якщо хтось
вб’є, підлягає суду. **22** Але Я кажу вам: кожен, хто
гнівається на свого брата, підлягає суду. І кожен,
хто скаже своєму братові: „Нікчема!“– підлягає суду
Синедріона. А той, хто скаже: „Дурень!“– підлягає
вогню Геєни. **(Geenna g1067)** **23** Тому якщо навіть
приносиш свій дар до жертовника й там згадаєш, що
твій брат має щось проти тебе, **24** залиши свій дар

там, перед жертовником, та йди спочатку примирися
зі своїм братом, а потім прийди та принеси свій дар.
25 Примирися швидко зі своїм супротивником, поки
ти з ним у дорозі, щоби противник не віддав тебе
судді, а суддя – помічнику, і той не кинув тебе до
в'язниці. **26** Істинно кажу тобі: не вийдеш звідти,
поки не заплатиш усе до останнього кодранта. **27**
Ви чули, що було сказано: „Не чини перелюбу!". **28**
Але Я кажу вам: кожен, хто дивиться на жінку з
пожадливістю, уже вчинив перелюб у своєму серці.
29 Якщо твоє праве око спокушає тебе, вирви його
та викинь від себе. Бо краще для тебе втратити
одну з частин твого тіла, аніж щоб усе тіло було
кинуте в Геєну. **(Geenna g1067)** **30** І якщо твоя права
рука спокушає тебе, відрубай її та викинь від себе. Бо
краще втратити одну з частин твого тіла, аніж щоб
усе тіло йшло до Геєни. **(Geenna g1067)** **31** Було сказано:
„Хто розлучається зі своєю дружиною, нехай дасть
їй лист про розлучення". **32** Але Я кажу вам: кожен,
хто розлучається зі своєю дружиною, – за винятком
статевої розпусти, – той штовхає її до перелюбу. І той,
хто одружується з розлученою, чинить перелюб. **33** Ви
чули також, що було сказано людям у давнину: „Не
клянись неправдиво, а виконуй перед Господом свої
обітниці". **34** Але Я кажу вам: не кляніться взагалі, ні
небом, бо воно є Божим престолом, **35** ні землею,
бо вона є підніжжям Його ніг, ні Єрусалимом, бо це
місто великого Царя. **36** Не кляніться й своєю головою,
бо не можете жодної волосини зробити білою або

чорною. **37** Слово ж ваше нехай буде: так – так, ні – ні. А все, що більше за це, – від лукавого. **38** Ви чули, що було сказано: „Око за око і зуб за зуб“. **39** Але Я кажу вам: не противтеся злу. Якщо хтось вдарить тебе по правій щоці, підстав і другу. **40** І тому, хто судиться з тобою, щоб забрати сорочку, віддай і свій верхній одяг. **41** І коли хтось примусить тебе йти [з ним] милю, ти йди з ним дві. **42** Тому, хто просить у тебе, дай, і від того, хто бажає позичити в тебе, не відвертайся. **43** Ви чули, що було сказано: „Люби ближнього свого та ненавидь свого ворога“. **44** Але Я кажу вам: любіть ворогів ваших, благословляйте тих, хто вас проклинає, робіть добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто кривдить та переслідує вас, **45** щоб ви були синами вашого Небесного Отця. Адже Він наказує Своєму сонцю сходити над злими й над добрими та посилає дощ на праведних і на неправедних. **46** Якщо ви любите тільки тих, хто любить вас, яку нагороду маєте? Хіба митники не так само роблять? **47** І якщо ви вітаєте тільки ваших братів, що незвичайного робите? Хіба так не роблять і язичники? **48** Отже, будьте досконалі, як і Отець ваш Небесний є досконалим.

6 Стережіться: не чиніть вашої праведностіперед людьми, щоб вони вас бачили. Бо не будете мати жодної винагороди від вашого Небесного Отця. **2** Отже, коли даєш милостиню, не сурми перед собою, як це роблять лицеміри в синагогах та на вулицях, щоб їх прославляли люди. Істинно кажу вам: вони

вже отримують свою винагороду. **3** Коли ж ти даєш
милостиню, нехай твоя ліва рука не знає, що робить
права, **4** щоб твоя милостиня була таємна. Тоді твій
Отець, Який бачить таємне, віддасть тобі явно. **5**
Коли молитесь, не будьте як лицеміри, які люблять
стояти й молитися в синагогах та на перехрестях
вулиць, щоб їх бачили люди. Істинно кажу вам:
вони вже отримують свою винагороду. **6** Ти ж, коли
молишся, увійди у свою кімнату та, зачинивши двері,
помолися твоєму Отцю таємно. Тоді твій Отець, Який
бачить таємне, віддасть тобі явно. **7** Коли молитесь,
не говоріть багато, як язичники, які думають, що
завдяки своїй багатослівності будуть вислухані. **8**
Тож не будьте схожими на них, бо Отець ваш знає,
які ви маєте потреби, перш ніж ви попросите в Нього.
9 Тому моліться так: „Отче наш, Що на небесах, нехай
святиться ім'я Твоє! **10** Нехай прийде Царство Твоє!
Нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі! **11**
Хліб наш щоденний дай нам сьогодні. **12** І прости
нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям
нашим. **13** І не введи нас у спокусу, але визволи
нас від лукавого. Бо Твоє є Царство, і сила, і слава
навіки. Амінь!“ **14** Якщо будете прощати людям їхні
провини, то й Отець ваш Небесний простить вам.
15 Якщо ж ви не будете прощати людям, й Отець
Небесний не простить провин ваших. **16** Коли ви
постите, не будьте, як лицеміри, які сумують та
виснажують свої обличчя, щоб показати людям, що
вони постять. Істинно кажу вам: вони вже отримують

свою винагороду. **17** Ти ж, коли постиш, намасти
свою голову та вмий своє обличчя, **18** щоб твій піст
показувати не людям, а лише Отцеві, Який бачить
таємне. І твій Отець, Який бачить таємне, віддасть
тобі. **19** Не збирайте собі скарбів на землі, де міль та
іржа нищать їх і де злодії підкопують та крадуть їх. **20**
Натомість збирайте собі скарби на небі, де ані міль,
ані іржа не нищать їх і де злодії не підкопують і не
крадуть їх. **21** Бо де скарб твій, там буде й твоє серце.
22 Світлом для тіла є око. Тому якщо твоє око буде
здорове, то все твоє тіло буде наповнене світлом. **23**
Але якщо твоє око буде лихе, то й все тіло буде в
темряві. Отже, якщо світло, яке в тобі, – це темрява,
то наскільки ж велика [ця] темрява! **24** Ніхто не може
служити двом господарям, бо одного ненавидітиме,
а другого любитиме, або одним буде нехтувати, а
іншому буде відданим. Не можете служити Богові та
багатству. **25** Тому Я кажу вам: не турбуйтеся про
життя ваше – що будете їсти чи що будете пити, ні про
тіло ваше – що будете вдягати. Хіба життя не більше за
їжу, а тіло – за одяг? **26** Подивіться на птахів небесних:
вони не сіють, не жнуть і не збирають у сховище,
і все ж ваш Небесний Отець їх годує. Наскільки ж
ви цінніші за них? **27** І хто з вас, турбуючись, може
додати до свого зросту хоч один лікоть? **28** Чому
турбуєтеся про одяг? Подивіться на польові лілії, як
вони ростуть: не працюють і не прядуть. **29** Та Я кажу
вам: навіть Соломон у всій своїй величі не одягався
так, як будь-яка з них. **30** Якщо ж Бог польову траву,

котра сьогодні є, а завтра буде кинута у вогонь, так одягає, хіба не краще Він одягне вас, маловіри? **31** Не турбуйтеся кажучи: „Що ми будемо їсти?“, або: „Що ми будемо пити?“, чи: „У що зодягнемось?“ **32** Бо все це язичники шукають, але ваш Небесний Отець знає, що потребуєте цього. **33** Шукайте найперше Царства Божого й праведності Його, а все це додасться вам. **34** Не турбуйтеся про завтрашній день, бо завтрашній день турбуватиметься про себе сам. Вистачає дневі своєї турботи.

7 Не судіть, щоб і вас не судили. **2** Бо яким судом судите, таким і вас судитимуть. І якою мірою міряєте ви, такою і вам виміряють. **3** Чому ж ти дивишся на скалку в оці твого брата, а колоди у своєму оці не помічаєш? **4** Або як скажеш братові своєму: „Дозволь вийняти скалку з твого ока“, коли он колода у твоєму оці. **5** Лицеміре, витягни спочатку колоду зі свого ока, а тоді побачиш, як вийняти скалку з ока твого брата. **6** Не давайте святого псам і не кидайте перлин ваших перед свинями, щоб вони не потоптали їх ногами своїми й, обернувшись, не розірвали вас. **7** Просіть – і буде дано вам, шукайте – і знайдете, стукайте – і відчинять вам. **8** Бо кожен, хто просить, отримує, і хто шукає, знаходить, і тому, хто стукає, відчинять. **9** Чи є між вами людина, яка, коли її син просить хліба, подасть йому камінь? **10** І коли попросить риби, чи подасть йому гадюку? **11** Отже, якщо ви, будучи злими, вмієте давати добрі дари вашим дітям, то наскільки більше ваш Отець Небесний дасть добра

тим, хто просить у Нього? **12** Отже, усе, чого бажаєте,
щоб вам робили люди, так само й ви робіть їм, бо
в цьому Закон та Пророки. **13** Входіть через вузькі
ворота, бо широкі ті ворота й широка та дорога,
які ведуть до загибелі, і багато є тих, хто входить
ними. **14** Але вузькі ті ворота й вузька та дорога,
які ведуть до життя, і мало тих, хто знаходить їх.
15 Стережіться лжепророків, які приходять до вас
в овечих шкурах, а всередині вони – хижі вовки.
16 За їхніми плодами впізнаєте їх. Хіба збирають
виноград із терну чи смокву з будяків? **17** Так, усяке
добре дерево приносить добрий плід, а всяке погане
дерево приносить поганий плід. **18** Не може добре
дерево приносити поганий плід ані погане дерево
приносити добрий плід. **19** Кожне дерево, яке не
приносить доброго плоду, зрубують і кидають у
вогонь. **20** Отже, за їхніми плодами впізнаєте їх. **21** Не
кожен, хто говорить Мені: „Господи! Господи!“, увійде
до Царства Небесного, а лише той, хто виконує волю
Мого Небесного Отця. **22** Багато хто буде казати Мені
того дня: „Господи! Господи! Чи не Твоїм ім’ям ми
пророкували? Чи не Твоїм ім’ям виганяли демонів?
І чи не Твоїм ім’ям робили багато чудес?“ **23** Тоді
скажу їм: „Я ніколи не знав вас! Відійдіть від Мене
ви, що чините беззаконня!“ **24** Кожен, хто чує ці Мої
слова й виконує їх, схожий на чоловіка розумного,
який збудував свій дім на камені. **25** Коли пішов дощ,
ринули ріки, здійнялися вітри й вдарили в дім той,
він не впав, бо мав основу на камені. **26** А кожен, хто

чує ці Мої слова й не виконує їх, схожий на чоловіка нерозумного, який збудував свій дім на піску. **27** Коли пішов дощ, ринули ріки, здійнялися вітри й вдарили в дім той, він впав, і його падіння було велике». **28** Коли Ісус закінчив [промовляти] ці слова, люди дивувалися Його вченню, **29** бо Він навчав їх як Той, Хто має владу, а не як їхні книжники.

8 Коли [Ісус] зійшов з гори, багато людей пішло за Ним. **2** І ось один прокажений прийшов, поклонився Йому й промовив: —Господи, якщо хочеш, Ти можеш мене очистити. **3** [Ісус] простягнув руку, доторкнувся до нього й промовив: —Хочу, будь чистим! І вмить [чоловік] очистився від прокази. **4** Ісус сказав йому: —Дивись, нікому не кажи про це, але йди, покажи себе священникові та принеси дар, який наказав Мойсей, їм на свідчення. **5** Коли ж [Ісус] увійшов до Капернаума, прийшов до Нього сотник, який просив Його, **6** кажучи: —Господи, мій слуга лежить вдома паралізований і тяжко страждає. **7** [Ісус] сказав йому: —Я прийду та зцілю його. **8** Але сотник відповів: —Господи, я не достойний, щоб Ти увійшов під мій дах, але скажи лише слово, і одужає мій слуга. **9** Бо і я людина підвладна й маю під своєю владою воїнів. Кажу одному: «Іди!» – і він іде, а іншому: «Прийди!» – і він приходить, і рабу моєму: «Зроби це!» – і він робить. **10** Почувши це, Ісус здивувався та промовив тим, що йшли за Ним: —Істинно кажу вам: ні в кого в Ізраїлі Я не знайшов такої великої віри. **11** Кажу ж вам: багато хто прийде зі сходу та заходу і сядуть за

стіл разом з Авраамом, Ісааком та Яковом у Царстві Небесному. **12** А сини Царства будуть викинуті геть у темряву, де буде плач та скрегіт зубів. **13** А сотникові Ісус сказав: —Іди! Нехай станеться за твоєю вірою! І тієї ж миті його слуга одужав. **14** Прийшовши в дім Петра, Ісус побачив, що його теща лежить у гарячці. **15** Він доторкнувся до її руки – і гарячка залишила жінку. Вона встала та почала прислуговувати Йому. **16** Коли ж настав вечір, привели до Нього багатьох біснуватих. Він словом виганяв духів та зцілив усіх хворих на різні недуги, **17** щоб сповнились слова, сказані через пророка Ісаю: «Він узяв на Себе наші хвороби і поніс наші недуги». **18** Побачивши навколо Себе багато народу, Ісус наказав [учням] відплисти на другий бік [моря]. **19** Тоді підійшов до Нього один книжник і сказав: —Учителю, я піду за Тобою, куди б Ти не пішов! **20** Ісус відповів йому: —Лисиці мають нори, птахи небесні – гнізда, а Син Людський не має, де голову прихилити. **21** А інший з Його учнів сказав: —Господи, дозволь мені спочатку піти та поховати мого батька! **22** Але Ісус відповів: —Іди за Мною й залиши мертвим ховати своїх мерців. **23** Потім [Ісус] зайшов у човен, за Ним увійшли і Його учні. **24** І ось здійнялась на морі велика буря, так що хвилі заливали човен, а Він спав. **25** [Учні] підійшли й розбудили Його, кажучи: —Господи, спаси нас, бо ми гинемо! **26** Він сказав їм: —Чому ви злякалися, маловіри? Тоді, піднявшись, наказав вітрам та морю, і настала велика тиша. **27** Люди

дивувалися кажучи: —Хто ж Він такий, що вітри та
море підкоряються Йому? 28 Коли [Ісус] прийшов
на другий берег [моря], у землю Гадаринську, Його
зустріли двоє біснуватих, що вийшли з гробниць.
Вони були дуже люті, так що ніхто не міг пройти
тією дорогою. 29 І ось вони закричали: —Що Тобі до
нас, Сину Божий? Ти прийшов сюди, щоб мучити
нас завчасно? 30 Неподалік від них паслося велике
стадо свиней. 31 Демони просили Ісуса, кажучи:
—Якщо виганяєш нас, то надішли нас у це стадо
свиней. 32 Він сказав їм: —Ідіть! Тоді, вийшовши,
вони увійшли у свиней, і ось стадо кинулося з кручі
в море й потонуло у воді. 33 Свинопаси побігли й,
дiставшись до міста, сповістили про все, а також про
біснуватих. 34 І ось усе місто вийшло Ісусові назустріч
і, побачивши Його, благали, щоб Він залишив їхні
околиці.

9 [Ісус] сів у човен та, перепливши [море], прибув до
Свого міста. 2 І ось до Нього принесли паралізованого,
що лежав на носилках. Побачивши їхню віру, Ісус
сказав паралізованому: «Не бійся, сину! Прощаються
тобі гріхи твої!» 3 Але деякі книжники почали
говорити між собою: «Він богохульствує!» 4 Тоді Ісус,
знаючи їхні думки, сказав: «Чому ви думаєте погано
у ваших серцях? 5 Що легше сказати: „Прощаються
твої гріхи!“чи „Встань і ходи!“? 6 Але щоб ви знали:
Син Людський має владу на землі прощати гріхи».
Тоді сказав паралізованому: «Встань, візьми свою
постіль та йди додому!» 7 І, вставши, чоловік пішов

додому. **8** Побачивши це, натовп злякався й почав прославляти Бога, Який дав людям таку владу. **9** Коли Ісус повертався звідти, то побачив чоловіка, на ім'я Матвій, що сидів при збиранні мита, і сказав йому: «Іди за Мною!» Той, вставши, пішов за Ісусом. **10** І коли [Ісус] сидів за столом у домі [Матвія], то прийшло багато митників та грішників і їли разом з Ісусом та Його учнями. **11** Побачивши це, фарисеї сказали Його учням: —Чому ваш Учитель їсть разом із митниками й грішниками? **12** [Ісус] же, почувши це, відповів: —Не здорові потребують лікаря, а хворі. **13** Ідіть же й навчіться, що значить: «Милосердя хочу, а не жертви». Бо Я прийшов покликати до покаяння не праведних, а грішників. **14** Тоді прийшли до Нього Іванові учні й запитали: —Чому ми та фарисеї багато постимо, а Твої учні не постять? **15** Ісус відповів: —Чи можете друзів нареченого змусити постити, доки наречений з ними? Але настануть дні, коли наречений забереться від них, і тоді поститимуть. **16** Ніхто ж не пришиває латки з нової тканини до старої одежі, бо латка з неї збіжиться та відірве з одежі, і діра стає ще більшою. **17** Ніхто не наливає молодого вина в старі бурдюки, адже бурдюки розірвуться – і вино виллється, а бурдюки пропадуть. Молоде вино вливають у нові бурдюки – і збережеться й одне, і друге. **18** Коли [Ісус] казав їм це, ось прийшов один із керівників [синагоги], вклонився Йому та сказав: «Моя донька тільки що померла, але прийди та поклади на неї Свою руку – і вона оживе». **19**

Піднявшись, Ісус з учнями пішли за ним. **20** І ось одна жінка, яка дванадцять років страждала на кровотечу, підійшовши ззаду, доторкнулася до краю Його одежі, **21** бо вона говорила сама собі: «Якщо хоч доторкнуся до Його одежі, то одужаю!». **22** Ісус же, повернувшись, побачив її та сказав: «Не бійся, донько! Твоя віра врятувала тебе». І жінка одразу була зцілена. **23** Коли Ісус прийшов у дім керівника [синагоги,] то побачив там сопілкарів та засмучених людей. **24** Він сказав їм: «Вийдіть, бо дівчинка не померла, а спить». Але вони почали глузувати з Нього. **25** Коли ж натовп вивели, [Ісус] зайшов [до кімнати], узяв дівчинку за руку, і вона встала. **26** Звістка про це розійшлася по всій тій країні. **27** Коли Ісус вийшов звідти, за Ним пішли двоє сліпих, які кричали: —Змилуйся над нами, Сину Давидів! **28** Коли ж Він увійшов у дім, сліпі підійшли до Нього, і Ісус запитав їх: —Вірите, що Я можу це зробити? —Так, Господи, – відповіли вони. **29** Тоді Він доторкнувся до їхніх очей, кажучи: —За вірою вашою нехай станеться вам! **30** І їхні очі відкрилися. Ісус же суворо застеріг їх, кажучи: —Дивіться, щоб ніхто не довідався! **31** Але вони, вийшовши, розповідали про Нього всюди по тій країні. **32** Коли ж вони виходили, то ось привели до Нього німого чоловіка, який був біснуватим. **33** Як тільки демон вийшов, [німий] чоловік заговорив; і весь натовп дивувався кажучи: «Ніколи такого не траплялося в Ізраїлі». **34** Але фарисеї казали: «Він виганяє демонів [силою] володаря демонів». **35** Ісус ходив через усі міста та

села й навчав у їхніх синагогах, проповідуючи Добру Звістку Царства [Небесного]. Він зцілював усі хвороби та недуги. **36** Побачивши людей, [Ісус] змилосердився над ними, тому що вони були втомлені та безпорадні, як вівці, що не мають пастуха. **37** Тоді Він промовив до своїх учнів: «Жнива насправді великі, а робітників мало, **38** тож просіть Господа жнив, щоб послав робітників на жнива Свої».

10 Покликавши дванадцятьох Своїх учнів, [Ісус] дав їм владу виганяти нечистих духів та зцілювати всі хвороби й усі недуги. **2** Ось імена дванадцятьох апостолів: перший – Симон, якого назвав Петром, та Андрій, його брат, Яків, син Зеведеїв, і Іван, його брат, **3** Филип і Варфоломій, Фома і митник Матвій, Яків, син Алфеїв, і Тадей, **4** Симон Кананит і Юда Іскаріот, який зрадив Ісуса. **5** Цих дванадцятьох Ісус надіслав та наказав їм: «На дорогу язичників не йдіть і в міста самарянські не входіть. **6** А йдіть краще до загублених овець дому Ізраїля. **7** Ідіть та проповідуйте кажучи: „Наблизилось Царство Небесне“. **8** Хворих зцілюйте, мертвих воскрешайте, прокажених очищайте, демонів виганяйте. Даром отримали – даром давайте. **9** Не беріть ні золота, ні срібла, ні грошей до поясів своїх, **10** ні торбини в дорогу, ні двох сорочок, ні взуття, ні палиці, бо робітник достойний своєї їжі. **11** А коли увійдете в якесь місто чи село, дізнайтеся, хто в ньому достойний, і залишайтеся в нього, поки не вийдете. **12** Зайшовши в дім, привітайте його, кажучи: „Мир

цьому дому!“ **13** І якщо той дім дійсно достойний,
мир ваш зійде на нього. Якщо ж недостойний, ваш
мир повернеться до вас. **14** А якщо хтось не прийме
вас і не послухає ваших слів, то, виходячи з того дому
або з того міста, обтрусіть пил зі своїх ніг. **15** Істинно
кажу вам: легше буде землі Содомській і Гоморрській
у день суду, ніж тому місту. **16** Ось Я посилаю вас,
як овець поміж вовків. Тому будьте мудрі, як змії,
та невинні, як голуби. **17** Стережіться людей, бо
вони віддаватимуть вас до судів і у своїх синагогах
битимуть вас. **18** Поведуть вас до правителів та царів
заради Мене, на свідчення їм та язичникам. **19** Коли
видаватимуть вас, не турбуйтеся, як і що казати, бо
дано буде вам у той час, що казати: **20** не ви будете
говорити, а Дух Отця вашого промовлятиме через вас.
21 Брат видасть на смерть брата, а батько – дитину.
Повстануть діти проти батьків та вбиватимуть їх. **22**
І всі будуть ненавидіти вас через ім’я Моє. Але хто
витримає до кінця, той буде спасенний. **23** Коли ж
будуть вас переслідувати у цьому місті, тікайте до
іншого. Істинно кажу вам: ви не закінчите [обходити]
всі міста Ізраїлю, як прийде Син Людський. **24** Учень
не вищий за [свого] вчителя, а раб не вищий за свого
господаря. **25** Достатньо учневі стати, як його вчитель,
і рабу стати, як його господар. Якщо господаря
дому назвали Вельзевулом, то наскільки більше
[називатимуть так] Його домашніх. **26** Не бійтеся їх,
бо немає нічого захованого, що не відкрилося б, і
нічого таємного, що не стало б відомим. **27** Те, що

Я кажу вам у темряві, говоріть при світлі, і те, що
чуєте на вухо, проповідуйте з дахів. **28** Не бійтеся
тих, хто, вбиваючи тіло, не може вбити душі. Бійтеся
більше Того, Хто може і душу, і тіло знищити в Геєні.
(Geenna g1067) **29** Хіба два горобці не продаються за
асарій? Однак жоден із них не впаде на землю без
відома Отця вашого. **30** У вас же на голові навіть
волосся пораховане. **31** Отже, не бійтеся: ви набагато
цінніші за горобців. **32** Кожного, хто визнає Мене
перед людьми, і Я визнаю перед Моїм Небесним
Отцем. **33** Але кожного, хто зречеться Мене перед
людьми, зрікусь і Я перед Моїм Небесним Отцем. **34**
Не думайте, що Я прийшов принести мир на землю. Я
прийшов принести не мир, а меч. **35** Адже Я прийшов,
аби підняти „сина проти його батька, доньку проти
її матері, невістку проти її свекрухи, **36** і ворогами
людини будуть її домашні“. **37** Хто любитиме свого
батька та матір більше, ніж Мене, той не достойний
Мене, і хто любитиме сина або доньку більше, ніж
Мене, той не достойний Мене. **38** І хто не бере хреста
свого й не йде за Мною, той не достойний Мене. **39**
Хто зберігає життя своє, той втратить його, а хто
втратить його заради Мене, знайде його. **40** Хто
приймає вас, Мене приймає, а хто приймає Мене,
приймає Того, Хто надіслав Мене. **41** Хто приймає
пророка в ім’я пророка, отримає винагороду пророка,
і хто приймає праведника в ім’я праведника, отримає
винагороду праведника. **42** І хто дасть тільки чашу

холодної води одному з цих малих в ім’я учня, – істинно кажу вам, – не втратить своєї винагороди».

11 Коли Ісус закінчив навчати дванадцятьох Своїх учнів, то пішов звідти навчати та проповідувати в їхніх містах. **2** Іван, почувши у в’язниці про діла Христові, надіслав своїх учнів **3** спитати Його: —Ти Той, Хто має прийти, чи нам чекати іншого? **4** Ісус у відповідь сказав: —Ідіть і скажіть Іванові те, що ви бачите й чуєте: **5** сліпі прозрівають, каліки ходять, прокажені очищаються, глухі чують, мертві оживають, а бідним проповідується Добра Звістка. **6** І блаженний той, хто не спокуситься через Мене. **7** Коли ж вони пішли, Ісус почав говорити людям про Івана: «На що ви ходили подивитися в пустелю? На тростину, розхитану вітром? **8** На кого ви виходили дивитись? На людину в м’якій одежі? Але ті, що носять м’які одежі, знаходяться в царських палацах. **9** То на кого ж ви ходили дивитись? На пророка? Так, Я кажу вам, навіть більше, ніж на пророка. **10** Він той, про кого написано: „Ось Я посилаю Мого посланця перед обличчям Твоїм, який приготує дорогу перед Тобою“. **11** Істинно кажу вам: серед народжених жінками ще не було більшого за Івана Хрестителя, але найменший у Царстві Небесному більший за нього. **12** Від днів Івана Хрестителя й донині Царство Небесне здобувається силою, і хто докладає зусиль, той здобуває його. **13** Адже всі Пророки та Закон пророкували до Івана. **14** І якщо хочете знати, він – Ілля, який має прийти. **15** Хто має

вуха, нехай слухає! **16** Із ким же Мені порівняти цей рід? Він подібний до дітей, котрі сидять на базарі та, звертаючись до інших, **17** кажуть: „Ми грали вам на сопілці, а ви не танцювали. Ми співали вам жалібні пісні, а ви не ридали“. **18** Прийшов Іван, який не їсть і не п’є, а вони кажуть: „Має демона!“ **19** Прийшов Син Людський, Який їсть і п’є, а вони кажуть: „Ось чоловік – ненажера й п’яниця, приятель митників та грішників“. Однак мудрість виправдана її власними ділами». **20** Тоді [Ісус] почав докоряти містам, у яких сталося найбільше Його чудес, бо вони не покаялись: **21** «Горе тобі, Хоразине! Горе тобі, Віфсаїдо! Бо якби в Тирі та Сидоні сталися ті чудеса, які були у вас, то вони давно би покаялися в мішковині та попелі. **22** Проте кажу вам: Тиру та Сидону легше буде в день суду, ніж вам. **23** І ти, Капернауме, чи будеш піднесений до неба? Ні, ти до пекла зійдеш! Коли б у Содомі сталися чудеса, які сталися в тебе, він залишився б донині. **(Hadēs g86)** **24** Проте кажу вам: землі Содомській легше буде в день суду, ніж тобі». **25** У той час Ісус промовив у відповідь: «Славлю Тебе, Отче, Господи неба і землі, за те, що Ти приховав це від мудрих та розумних і відкрив дітям. **26** Так, Отче, бо такою була Твоя добра воля. **27** Усе Мені було доручено Моїм Отцем. Ніхто не знає Сина, окрім Отця, і ніхто не знає Отця, окрім Сина й того, кому Син хоче відкрити. **28** Прийдіть до Мене всі втомлені та обтяжені, і Я заспокою вас. **29** Візьміть на себе Моє ярмо й навчіться від Мене, бо Я лагідний та покірний

серцем, і знайдете спокій вашим душам. **30** Бо ярмо
Моє добре і тягар Мій легкий».

12 У той час Ісус проходив у Суботу через засіяні
поля пшениці. Його учні зголодніли й почали зривати
колосся та їсти. **2** Фарисеї ж, побачивши це, сказали
Йому: —Ось Твої учні роблять те, чого не дозволено
робити в Суботу! **3** Тоді Він сказав їм: —Ви не читали,
що зробив Давид, коли зголоднів він, а також і ті,
що були з ним? **4** Як увійшов у Дім Божий та з'їв
хліби покладання, котрі не дозволено було їсти ані
йому, ані тим, хто був із ним, а тільки священникам?
5 Або хіба ви не читали в Законі, що в Суботу в
Храмі священники порушують Суботу й залишаються
невинними? **6** Але Я кажу вам: тут щось більше, ніж
Храм. **7** Якби ви зрозуміли, що означає: «Милосердя
хочу, а не жертви», то не засуджували б невинних. **8**
Бо Син Людський – Господь Суботи. **9** Вирушивши
далі, Він зайшов у їхню синагогу. **10** Там був чоловік
із всохлою рукою. І щоб звинуватити Його, вони
запитали: —Чи дозволено зцілювати в Суботу? **11** Він
же промовив: —Хто з вас, маючи одну вівцю, якщо
вона впаде в Суботу в яму, не візьме й не витягне
її? **12** Наскільки ж людина цінніша за вівцю! Тому
в Суботу дозволено робити добро. **13** Тоді сказав
чоловікові: —Простягни свою руку! Той простягнув, і
його рука стала здоровою, як і друга. **14** Фарисеї ж
вийшли та радились проти Нього, як Його вбити. **15**
Дізнавшись [про це], Ісус пішов звідти. За Ним пішло
багато людей, і Він зцілив їх усіх. **16** Однак наказав їм,

щоб не виявляли Його, **17** аби збулося сказане через
пророка Ісаю: **18** «Ось Слуга Мій, Якого Я обрав, Мій
Улюблений, Якого вподобала душа Моя. Я покладу
Духа Мого на Нього, і Він звіщатиме суд народам.
19 Він не буде ні сперечатися, ні кричати, і ніхто
не почує Його голосу на вулицях. **20** Надломленої
тростини Він не доламає, ґнота світильника, що тліє,
не загасить, доки не встановить правосуддя. **21** І
на Його ім'я покладатимуть надію народи». **22** Тоді
привели до Нього біснуватого – сліпого та німого.
[Ісус] зцілив його, так що німий говорив та бачив. **23**
Усі люди дивувались та говорили: —Чи це не Син
Давидів? **24** Але фарисеї, почувши [це], казали: —Він
виганяє демонів не інакше, як [силою] Вельзевула,
володаря демонів. **25** [Ісус] же, знаючи їхні думки,
відповів: —Кожне царство, розділене в собі, буде
спустошене, і кожне місто чи дім, розділені в собі,
не встоять. **26** Якщо сатана виганяє сатану, то він
розділився в собі самому. Як же тоді встоїть його
царство? **27** І якщо Я виганяю демонів Вельзевулом, то
ким виганяють ваші сини? Тому вони будуть вашими
суддями. **28** Але якщо Я Духом Божим виганяю
демонів, то прийшло до вас Царство Боже. **29** Або як
може хтось увійти в дім сильного та забрати його
майно, якщо спочатку не зв'яже сильного? Лише тоді
пограбує його дім. **30** Хто не зі Мною, той проти Мене;
і хто не збирає зі Мною, той розкидає. **31** Тому кажу
вам: усякий гріх та богохульство проститься людям,
але богохульство проти Духа не проститься. **32** І

якщо хтось скаже слово проти Сина Людського, йому
проститься, але якщо хтось скаже проти Святого Духа,
не проститься йому ні в цьому віці, ні в майбутньому.
(aiōn g165) **33** Або визнайте дерево добрим і плід його
добрим, або визнайте дерево поганим і плід його
поганим. Бо дерево пізнається за плодом. **34** Роде
гадючий, як ви можете казати добре, будучи злими?
Адже чим переповнене серце, те говорять вуста. **35**
Добра людина з доброї скарбниці виносить добро, а
погана людина з лихого скарбу виносить зло. **36** Кажу
вам: за кожне пусте слово, яке скажуть люди, вони
відповідатимуть у день суду. **37** Бо з твоїх слів будеш
виправданий і з твоїх слів будеш засуджений. **38** Тоді
деякі книжники та фарисеї промовили: —Учителю,
ми хочемо побачити якесь знамення від Тебе. **39** [Ісус]
у відповідь промовив: —Рід лукавий та невірний
шукає знамення, та не дасться йому знамення, хіба
що тільки знамення пророка Йони. **40** Адже так,
як Йонабув у череві кита три дні та три ночі, так
буде й Син Людський у серці землі три дні та три
ночі. **41** Люди Ніневіївстануть на суд із цим родом і
засудять його, бо вони покаялись через проповідь
Йони, а ось тут Хтось більший за Йону. **42** Цариця
Півднявстане на суд із цим родом і засудить його,
бо вона прийшла з далекого краю землі послухати
Соломонову мудрість, а ось тут Хтось більший за
Соломона. **43** Коли нечистий дух виходить із людини,
то йде в місця безводні шукати відпочинку й, не
знаходячи, **44** каже: «Повернусь я у дім свій, звідки

вийшов». І, повернувшись, знаходить його порожнім, заметеним та прибраним. **45** Тоді він іде й бере з собою інших сімох духів, гірших за себе, і входять та живуть там. І для людини останнє стає гіршим за попереднє. Так буде і з цим злим родом. **46** Коли [Ісус] ще говорив до народу, прийшли Його мати та брати і, стоячи надворі, бажали говорити з Ним. **47** Хтось сказав Йому: —Ось Твоя мати й Твої брати стоять надворі, бажаючи говорити з Тобою. **48** Він же у відповідь сказав тому, хто говорив: —Хто Моя мати і хто Мої брати? **49** І, показавши рукою на Своїх учнів, промовив: —Ось Моя мати та Мої брати. **50** Бо той, хто виконує волю Мого Небесного Отця, є Моїм братом, сестрою і матір'ю.

13 Того ж дня Ісус, вийшовши з дому, сидів на березі моря. **2** І зібрався біля Нього великий натовп, так що Він зайшов у човен та сів, а всі люди стояли на березі. **3** Він багато навчав їх притчами, кажучи: «Ось сіяч вийшов сіяти. **4** Коли він сіяв, деякі [зерна] впали біля дороги; птахи, налетівши, повидзьобували їх. **5** Інші впали на кам'янистий ґрунт, де не було багато землі, і відразу проросли, бо земля була неглибока. **6** Коли ж зійшло сонце, то опалило паростки, вони зів'яли й, не маючи коріння, всохли. **7** Ще інші впали поміж терни. Терни виросли та заглушили їх. **8** А інші впали в добру землю та дали врожай: одні в сто, інші в шістдесят, треті в тридцять разів більше. **9** Хто має вуха, нехай слухає!» **10** Підійшовши, учні запитали Його: —Чому Ти говориш до них притчами?

11 Він же у відповідь сказав: —Бо вам дано пізнати
таємниці Царства Небесного, а їм не дано. **12** Адже
тому, хто має, додасться, і матиме надмірно, а від
того, хто не має, і те, що має, забереться. **13** Тому
до них Я говорю притчами, бо вони, «дивлячись,
не бачать, а слухаючи, не чують і не розуміють». **14**
Щодо них збувається пророцтво Ісаї, що каже: «Ви
будете слухати й слухати, але ніколи не зрозумієте;
будете дивитись і дивитись, але ніколи не побачите.
15 Бо серце цього народу згрубіло, важко стали чути
вухами й очі свої заплющили, щоб не побачити
очима, не почути вухами, не зрозуміти серцем і
не навернутись, щоб Я зцілив їх». **16** Блаженні очі,
які бачать, і вуха, які чують. **17** Істинно кажу вам:
багато пророків та праведників бажали побачити те,
що ви бачите, і не побачили, та почути те, що ви
чуєте, і не почули. **18** Отже, послухайте, [що означає]
притча про сіяча. **19** До кожного, хто слухає Слово
про Царство й не розуміє його, приходить лукавий і
викрадає посіяне в його серці. Це те, що посіяне біля
дороги. **20** Посіяне ж на кам'янисту землю – це той,
хто, почувши Слово, відразу з радістю приймає його.
21 Але він не має коріння в собі, є тимчасовим. Коли
настають труднощі або гоніння за Слово, він відразу
відпадає. **22** Посіяне серед тернів – це ті, що чують
Слово, але турботи цього віку й омана багатства
придушують Слово, і воно залишається безплідним.
(aiōn g165) **23** А посіяне в добру землю – це той, хто чує
та розуміє Слово. Він насправді приносить врожай: у

сто, у шістдесят або в тридцять разів більший. **24** [Ісус] розповів їм іншу притчу: «Царство Небесне подібне до чоловіка, який посіяв добре насіння на своєму полі. **25** Але коли чоловік спав, прийшов його ворог, посіяв кукіль серед пшениці та пішов. **26** А як зійшло посіяне та показався колос, тоді з'явився й кукіль. **27** Тоді прийшли слуги господаря та сказали йому: „Господарю, хіба ми не добре насіння посіяли на полі? Звідки ж узявся кукіль?" **28** Він відповів їм: „Це зробив ворог". Раби запитали його: „Хочеш, щоб ми пішли та випололи його?" **29** Він сказав: „Ні, щоб, виполюючи кукіль, не повиривали й пшениці". **30** Залиште, щоб обоє росли разом до жнив. А під час жнив я скажу женцям: „Зберіть спочатку кукіль та пов'яжіть його в снопи, щоб спалити, а пшеницю зберіть до моєї клуні"». **31** [Ісус] розповів їм іншу притчу: «Царство Небесне подібне до гірчичного зерна, яке чоловік узяв та посіяв на своєму полі. **32** Хоча воно і є найменшим серед усього насіння, але коли виростає, стає більшим за інші рослини й стає деревом, до якого прилітають птахи небесні та гніздяться на його гілках». **33** [Ісус] розповів їм ще іншу притчу: «Царство Небесне подібне до закваски, яку жінка взяла та поклала до трьох мір борошна, доки все вкисло». **34** Усе це Ісус говорив людям притчами й нічого не говорив їм без притчі, **35** щоб збулося сказане через пророка: «Відкрию в притчі вуста Мої, розповім про приховане від початку світу». **36** Тоді, відпустивши людей, [Ісус] зайшов у дім. Його учні

підійшли до Нього, кажучи: —Роз'ясни нам притчу про кукіль на полі. **37** Він, відповідаючи, сказав: —Сіяч доброго насіння – це Син Людський. **38** Поле – це світ, добре насіння – це сини Царства, а кукіль – це сини лукавого. **39** Ворог, який його посіяв, – це диявол. Жнива – це кінець світу, а женці – це ангели. **(aiōn g165)** **40** Отже, як збирають кукіль та палять його у вогні, так само буде при кінці світу. **(aiōn g165)** **41** Син Людський надішле своїх ангелів, і вони зберуть з Його Царства всі спокуси та тих, хто робить беззаконня. **42** І викинуть їх у вогняну піч, де буде плач та скрегіт зубів. **43** Тоді праведники сяятимуть, як сонце, у Царстві Свого Отця. Хто має вуха, нехай слухає! **44** Царство Небесне подібне до скарбу, захованого в полі. Чоловік, знайшовши його, знов ховає і на радощах іде, продає все, що має, і купує те поле. **45** Ще Царство Небесне подібне до купця, який розшукує гарні перлини. **46** Знайшовши одну дорогоцінну перлину, він іде, продає все, що має, і купує її. **47** Ще Царство Небесне подібне до невода, закинутого в море, який зібрав багато всякої [риби]. **48** Коли він наповнився, його витягли на берег і, сівши, відібрали все добре в посуд, а непридатне викинули геть. **49** Так буде й при кінці світу: вийдуть ангели, відділять злих з-поміж праведних **(aiōn g165)** **50** і викинуть їх у вогняну піч, де буде плач та скрегіт зубів. **51** Чи зрозуміли ви все це? Вони відповіли: —Так! **52** Він сказав їм: —Тому кожен книжник, навчений про Царство Небесне, подібний до господаря дому, який

виносить зі своєї скарбниці нове й старе. **53** Коли Ісус
закінчив розповідати ці притчі, то пішов звідти. **54**
Він прийшов на Свою батьківщину й навчав людей у
їхній синагозі, так що вони були здивовані та казали:
«Звідки в Нього така мудрість та сила? **55** Чи Він не
син теслі? Хіба Його мати не зветься Марією, а Його
брати – Яків, Йосиф, Симон та Юда? **56** Хіба всі Його
сестри не серед нас? Звідки в Нього все це?» **57** І вони
спокушалися через Нього. Ісус же сказав їм: «Не буває
пророка без пошани, хіба тільки на своїй батьківщині
та у своєму домі». **58** І не зробив там багато чудес
через їхнє невір'я.

14 У той час тетрарх Ірод почув про Ісуса **2** та сказав
своїм слугам: «Це Іван Хреститель. Він воскрес із
мертвих, і тому ці чудеса діються через Нього». **3**
Бо Ірод, схопивши Івана, зв'язав його та посадив
до в'язниці через Іродіаду, дружину Филипа, свого
брата, **4** тому що Іван казав йому: «Не годиться тобі
одружуватися з нею!» **5** Ірод бажав би вбити його, але
боявся народу, який вважав Івана пророком. **6** Коли
святкували день народження Ірода, дочка Іродіади
станцювала серед [гостей] і сподобалася Іродові. **7** За
це він клятвою обіцяв дати їй усе, що вона тільки
попросить. **8** Вона ж, навчена своєю матір'ю, сказала:
«Дай мені на блюді голову Івана Хрестителя». **9**
Цар засмутився, але через клятву й тих, що сиділи
з ним за столом, наказав виконати її бажання. **10**
Він надіслав [людей] до в'язниці відрубати Іванові
голову. **11** Його голову принесли на блюді та віддали

дівчині, а вона віднесла її своїй матері. **12** Після того
учні Івана прийшли, забрали його тіло та поховали,
а потім прийшли та сповістили про це Ісуса. **13**
Коли Ісус почув це, то сів у човен та відплив звідти
в пустинне місце, щоб бути на самоті. Але люди з
різних міст, дізнавшись про це, пішли пішки за Ним.
14 Вийшовши на берег, [Ісус] побачив багато людей,
змилосердився над ними та зцілив їхніх хворих. **15**
Коли настав вечір, Його учні підійшли й сказали:
—Тут пустинне місце, і година вже пізня, відпусти
людей, щоби пішли в села та купили собі їжу. **16** Ісус
же сказав їм: —Не треба їм іти, ви дайте їм їсти! **17**
Вони відповіли Йому: —Ми тут маємо лише п'ять
хлібів та дві рибини. **18** Він сказав: —Принесіть їх
Мені! **19** [Ісус] наказав людям посідати на траву.
Потім узяв п'ять хлібів та дві рибини, подивився на
небо, благословив їх і, розломивши, дав хліби учням,
а учні [роздали] людям. **20** Усі їли та наситилися,
і назбирали дванадцять повних кошиків залишків.
21 Тих, що їли, було близько п'яти тисяч чоловіків,
не рахуючи жінок та дітей. **22** Відразу після цього
[Ісус] звелів учням сісти в човен та переплисти на
другий бік раніше за Нього, поки Він відпустить
людей. **23** А відпустивши людей, [Ісус] зійшов на гору,
щоб помолитися на самоті. Коли настав вечір, Він
залишився там один. **24** Човен віддалився вже далеко
від берега, і через супротивний вітер його почали
кидати хвилі. **25** О четвертій сторожі ночі[Ісус] пішов
до Своїх учнів, ідучи по воді. **26** Побачивши, що Він

іде по воді, учні жахнулись і з переляку закричали:
«Це привид!» **27** Але Ісус тієї ж миті заговорив до
них: —Будьте сміливі! Це Я! Не бійтеся! **28** Тоді Петро
сказав у відповідь: —Господи, якщо це Ти, накажи,
щоб я пішов до Тебе по воді! **29** [Ісус] сказав: —Іди!
І, вийшовши з човна, Петро почав іти по воді до
Ісуса. **30** Але, побачивши сильний вітер, злякався,
почав тонути й закричав: —Господи, спаси мене!
31 Ісус, одразу простягнувши руку, схопив його та
промовив: —Маловіре, чому ти засумнівався? **32**
Коли вони сіли в човен, вітер стих. **33** Ті, що були
в човні, вклонилися Йому, кажучи: «Ти істинно –
Син Божий!» **34** Перепливши [море], вони прибули
до Генезаретської землі. **35** Люди з тієї місцевості
впізнали Ісуса та надіслали звістку по всій околиці.
До Нього принесли всіх хворих **36** і благали Його
дозволити лише торкнутися до краю Його одягу, і всі,
хто торкнувся, були зцілені.

15 Тоді деякі фарисеї та книжники з Єрусалима
підійшли до Ісуса й запитали: **2** —Чому Твої учні
порушують звичай наших батьків? Вони їдять, не
помивши своїх рук. **3** Він же відповів їм: —А чому ж
ви порушуєте заповідь Божу через ваш звичай? **4** Адже
Бог сказав: «Шануй батька та матір», а також: «Той,
хто зневажає батька або матір, нехай буде покараний
смертю!» **5** Ви ж говорите, що той, хто скаже батькові
або матері: «Те, чим я міг би допомогти тобі, – дар
Богові», **6** той [може] не шанувати своїх батьків.
Так ви скасували Слово Боже через свій звичай. **7**

Лицеміри, добре пророкував про вас Ісая, коли казав:
8 «Цей народ шанує Мене лише устами, а серце його
далеко від Мене. **9** Даремно вони поклоняються
Мені, навчаючи людей людських заповідей». **10**
Покликавши народ, [Ісус] промовив до них: «Слухайте
та зрозумійте! **11** Не те, що входить в уста, оскверняє
людину, але те, що виходить з уст, оскверняє людину».
12 Тоді учні підійшли до Нього й сказали: —Чи знаєш,
що фарисеї образилися, почувши [ці] слова? **13** [Ісус]
відповів: —Кожна рослина, яка не була посаджена
Моїм Небесним Отцем, буде викоренена. **14** Облиште
їх, вони сліпі поводирі сліпців. Якщо сліпий веде
сліпого, то обидва впадуть в яму. **15** Петро у відповідь
сказав: —Поясни нам цю притчу. **16** Тоді [Ісус] запитав:
—Невже ви ще не розумієте? **17** Не знаєте, що все,
що входить в уста, потрапляє в шлунок і виходить
геть? **18** А те, що виходить з уст, походить із серця,
саме це й оскверняє людину. **19** Бо з серця виходять
погані думки, вбивства, перелюб, статева розпуста,
крадіж, неправдиві свідчення та богохульство. **20**
Саме це оскверняє людину, а їсти немитими руками
не оскверняє людини. **21** Вийшовши звідти, Ісус пішов
до земель Тира й Сидона. **22** І ось прийшла до Нього
одна жінка-ханаанеянка з тієї землі. Вона казала
благаючи: —Господи, Сину Давида, змилуйся наді
мною! Моя донька одержима злим духом. **23** Але
[Ісус] нічого не відповів їй. Тоді підійшли Його учні та
благали Його, кажучи: —[Допоможи] їй та відпусти,
бо вона йде за нами й кричить. **24** У відповідь Він

сказав: —Я посланий лише до загиблих овець народу Ізраїля. **25** Вона ж, підійшовши, вклонилася Йому та сказала: —Господи, допоможи мені! **26** Він же відповів: —Не годиться брати хліб від дітей та кидати щенятам. **27** Проте вона сказала: —Так, Господи, але й щенята їдять крихти, які падають зі столу їхніх господарів. **28** Тоді Ісус відповів їй: —О жінко, твоя віра велика! Нехай станеться, як ти бажаєш. І тієї ж миті її донька була зцілена. **29** Відійшовши звідти, Ісус пішов до Галілейського моря, зійшов на гору й сів там. **30** І прийшло до Нього багато людей, які мали з собою кривих, сліпих, калік, німих та багатьох інших [хворих]. Вони поклали їх біля Його ніг, і Він зцілив їх. **31** Побачивши, що німі розмовляють, криві стають здоровими, каліки ходять і сліпі бачать, люди дивувались та прославляли Бога Ізраїлевого. **32** Ісус же покликав Своїх учнів та сказав: —Жаль Мені цих людей, тому що вже три дні залишаються зі Мною й не мають, що їсти. Я не хочу відпускати їх голодними, щоб не ослабли в дорозі. **33** Учні спитали Його: —Звідки в пустелі нам взяти стільки хліба, щоб нагодувати такий натовп? **34** Ісус сказав їм: —Скільки маєте хлібів? Вони відповіли: —Сім і декілька малих рибин. **35** Він звелів людям сісти на землю. **36** Потім узяв сім хлібів та рибу, подякував, розламав та дав учням, а учні [роздали] людям. **37** Усі їли та наситились. І зібрали сім повних кошиків залишків. **38** Тих, хто їв, було чотири тисячі чоловіків,

не рахуючи жінок та дітей. **39** Відпустивши людей, [Ісус] сів у човен та відплив до землі Магадана.

16 Фарисеї та садукеї прийшли до Ісуса й випробовуючи Його, просили показати їм знамення з неба. **2** Він відповів їм: «Коли настає вечір, ви кажете: „Буде ясна погода, бо небо червоне“. **3** А вранці [кажете]: „Сьогодні буде негода, бо небо похмуре“. Отже, обличчя неба ви можете розпізнати, а ознаки часу не можете? **4** Рід лукавий та невірний шукає знамення, та не дасться йому знамення, хіба що тільки знамення Йони». І, залишивши їх, пішов геть. **5** Перепливши на інший берег, учні забули взяти хліб. **6** Ісус сказав їм: —Дивіться та стережіться закваски фарисейської та садукейської. **7** Вони ж міркували між собою, кажучи: —Він каже так, тому що ми не взяли хліба. **8** Знаючи про це, Ісус промовив: —Маловіри, чому ви міркуєте між собою, що не взяли хліба? **9** Невже не розумієте? Не пам’ятаєте про п’ять хлібів для п’яти тисяч і скільки кошиків ви зібрали? **10** Ані про сім хлібів для чотирьох тисяч і скільки великих кошиків ви зібрали? **11** Як ви не розумієте, що не про хліб Я кажу вам? Стережіться ж закваски фарисейської та садукейської. **12** Тоді вони зрозуміли, що Він казав їм стерегтися не хлібної закваски, а вчення фарисейського та садукейського. **13** Коли Ісус прийшов у землі Кесарії Филипової, то запитав Своїх учнів: —За кого вважають люди Сина Людського? **14** Тоді вони відповіли: —Одні – за Івана Хрестителя, інші – за Іллю, ще інші – за Єремію або одного з

пророків. **15** [Ісус] же запитав їх: —А ви за кого Мене вважаєте? **16** Симон Петро відповів: —Ти – Христос, Син Бога Живого! **17** Ісус відповів йому: —Блаженний ти, Симоне, сину Йони, що не тіло та кров відкрили це тобі, а Отець Мій Небесний. **18** Я також кажу тобі: ти – Петро, і на цій скелі Я збудую Мою Церкву, і ворота пекла її не переможуть. **(Hadēs g86)** **19** Я дам тобі ключі Царства Небесного; і те, що зв'яжеш на землі, буде зв'язане на небі, і те, що розв'яжеш на землі, буде розв'язане на небі. **20** Тоді наказав учням, щоб нікому не казали, що Він – Христос. **21** Відтоді Ісус почав пояснювати Своїм учням, що Йому належить іти до Єрусалима й багато страждати, бути відкинутим старійшинами, первосвященниками та книжниками, бути вбитим, але третього дня воскресне. **22** Тоді Петро, відкликавши Ісуса вбік, почав докоряти Йому, кажучи: —Нехай помилує Тебе Бог, Господи! Хай з Тобою цього ніколи не станеться! **23** [Ісус] же, обернувшись до Петра, промовив: —Відійди від Мене, сатано! Ти спокушаєш Мене, бо думаєш не про Боже, а про людське. **24** Тоді Ісус сказав Своїм учням: —Якщо хтось хоче йти за Мною, нехай зречеться самого себе, візьме свій хрест та слідує за Мною. **25** Бо хто хоче спасти своє життя, втратить його, а хто втратить життя заради Мене, той знайде його. **26** Яка користь людині, якщо здобуде весь світ, а душу свою втратить? Або що дасть людина в обмін за свою душу? **27** Адже Син Людський має прийти в славі Отця Свого разом зі Своїми ангелами й тоді воздасть кожному

згідно з його ділами. **28** Істинно кажу вам: деякі з
присутніх не зазнають смерті, доки не побачать Сина
Людського, Який приходить у Царстві Своєму.
17 Через шість днів Ісус узяв із Собою Петра, Якова
та його брата Івана й вивів їх на високу гору. **2** Там
Він преобразився перед ними: Його обличчя засяяло,
мов сонце, а Його одяг став білим, як світло. **3** І ось
з'явились їм Мойсей та Ілля, які розмовляли з Ним. **4**
Петро звернувся до Ісуса й сказав: «Господи, добре
нам тут бути! Якщо бажаєш, зробимо тут три намети:
один для Тебе, один для Мойсея та один для Іллі». **5**
Коли він ще говорив, ось ясна хмара накрила їх, і з
хмари промовив голос: «Це Син Мій улюблений, у
Якому Моє вподобання. Його слухайте!» **6** Почувши
це, учні впали долілиць, бо дуже злякалися. **7** Але
Ісус підійшов та, доторкнувшись до них, сказав:
—Встаньте, не бійтеся! **8** Підвівши свої очі, вони
нікого не побачили, окрім Ісуса. **9** Коли вони сходили
з гори, Ісус наказав їм: —Не кажіть нікому про те,
що ви бачили, доки Син Людський не воскресне з
мертвих. **10** Учні запитали Його: —Чому книжники
кажуть, що Ілля має прийти першим? **11** Тоді [Ісус]
відповів: —Ілля дійсно приходить для того, щоб
відновити все. **12** Але кажу вам: Ілля вже прийшов, та
не впізнали його й вчинили з ним усе, що схотіли.
Так само й Син Людський має постраждати від
них. **13** Тоді учні зрозуміли, що Він говорив про
Івана Хрестителя. **14** Коли вони прийшли до людей,
підійшов чоловік, упав на коліна [перед Ісусом] **15**

і промовив: —Господи, змилуйся над моїм сином,
бо він – сновида й тяжко страждає, часто кидається
у вогонь або у воду. **16** Я приводив його до Твоїх
учнів, але вони не змогли його зцілити. **17** Ісус же
відповів: —О роде невірний та розбещений, доки буду
з вами? Доки терпітиму вас? Приведіть хлопчика
сюди до Мене! **18** Ісус наказав демону, і той вийшов із
хлопчика; тієї ж миті хлопець був зцілений. **19** Тоді
учні підійшли до Ісуса й наодинці запитали: —Чому
ми не змогли вигнати демона? **20** Він відповів: —Через
ваше маловір'я. Істинно кажу вам: якщо ви матимете
віру, як гірчичне зерно, і скажете цій горі: «Перейди
звідси туди!», – вона перейде. Нічого неможливого
для вас не буде. **21** Але цей рід [демонів] виганяється
лише постом та молитвою. **22** Коли ж вони разом
зібралися в Галілеї, Ісус сказав їм: «Син Людський
буде виданий у руки людські. **23** Його вб'ють, але
третього дня Він воскресне». Учні дуже засмутилися.
24 Коли вони прибули до Капернаума, прийшли до
Петра ті, що збирали дводрахмову данину, і запитали:
—Ваш учитель платить дводрахмову данину? **25** Він
відповів: —Так! Коли ж Петро зайшов у дім, Ісус
випередив його, запитавши: —Симоне, як ти думаєш,
від кого збирають данину або податок земні царі,
від своїх синів чи від чужих? **26** Симон відповів:
—Від чужих. Тоді Ісус сказав: —Отже, сини вільні [від
податку]. **27** Але щоб не спокушати їх, іди до моря,
закинь вудку й витягни першу рибу, яку впіймаєш.

Відкривши їй рота, ти знайдеш статер. Візьми його та віддай їм за Мене й за себе.

18 У той час учні прийшли до Ісуса, кажучи: —Хто найбільший у Царстві Небесному? **2** [Ісус] покликав дитину, поставив її посеред них **3** і сказав: —Істинно кажу вам: якщо не навернетесь і не станете, як діти, ніколи не увійдете в Царство Небесне. **4** Отже, хто впокориться, як ця дитина, той великий у Царстві Небесному. **5** І хто приймає таку дитину в ім'я Моє, Мене приймає. **6** Якщо хтось спокусить одного з цих малих, що вірують у Мене, то для нього було б краще, якби йому повісили млинове жорно на шию й втопили у відкритому морі. **7** Горе світові від спокус, бо спокуси повинні приходити, але горе тій людині, через яку приходить спокуса. **8** Якщо твоя рука або нога спокушає тебе, відріж її та відкинь від себе: краще тобі увійти в життя покаліченим чи кульгавим, ніж, маючи дві руки або дві ноги, бути вкинутим у вогонь вічний. **(aiōnios g166)** **9** І якщо твоє око спокушає тебе, вирви його та відкинь від себе. Краще тобі увійти в життя однооким, ніж, маючи два ока, бути вкинутим у Геєну вогняну. **(Geenna g1067)** **10** Стережіться, щоб ви не зневажали жодного з цих малих, бо кажу вам: їхні ангели на небі завжди бачать обличчя Мого Небесного Отця. **11** Адже Син Людський прийшов знайти та спасти загублене. **12** Як ви вважаєте, якщо в одного чоловіка буде сто овець і одна з них заблукає, чи не залишить він дев'яносто дев'ять на горах та не піде шукати заблудлу? **13** І коли станеться, що

знаходить її, істинно кажу вам: радітиме нею більше, ніж дев'яноста дев'ятьма, які не заблукали. **14** Так само й ваш Небесний Отець не бажає, щоб загинув хоч один із цих малих. **15** Якщо твій брат згрішив проти тебе, іди та докори йому наодинці. Якщо він послухає, то ти повернув собі брата. **16** Якщо ж не послухає, візьми з собою ще одного або двох, щоб устами двох або трьох свідків підтвердилось кожне слово. **17** Якщо ж він відмовиться слухати, скажи Церкві. Якщо не послухається Церкви, нехай буде для тебе, як язичник і митник. **18** Істинно кажу вам: зв'язане вами на землі, буде зв'язане на небі, і все, розв'язане на землі, буде розв'язане на небі. **19** Знов істинно кажу вам: якщо двоє з вас на землі погодяться просити про щось, то все їм буде дано Моїм Небесним Отцем. **20** Адже там, де двоє або троє з вас зберуться в ім'я Моє, там і Я посеред них. **21** Тоді підійшов Петро та спитав Ісуса: —Господи, як часто прощати брата, який згрішить проти мене? Чи до семи разів? **22** Ісус відповів йому: —Не кажу тобі до семи, а до сімдесяти разів по сім. **23** Отже, Царство Небесне схоже на царя, який бажав розрахуватись зі своїми рабами. **24** Коли почав розраховуватись, привели до нього одного, який був винен десять тисяч талантів **25** Оскільки він не мав, чим заплатити, господар наказав продати його, дружину, дітей та все його майно й заплатити [борг]. **26** Тоді раб, впавши ниць, благав його, кажучи: «Будь терплячим зі мною, і я все поверну тобі». **27** Змилосердившись, господар того

раба відпустив його та простив борг. **28** Коли той раб
вийшов, то зустрів одного зі своїх товаришів, який
був винен йому сто динаріїв, схопив його та почав
душити кажучи: «Віддай мені все, що винен!» **29**
Тоді його товариш упав ниць та благав його, кажучи:
«Будь терплячим зі мною, і я все поверну тобі». **30**
Але той не схотів і кинув його до в'язниці, доки
не віддасть боргу. **31** Побачивши, що сталося, його
товариші дуже засмутилися та пішли й сказали про
все, що сталося, господареві. **32** Тоді, покликавши
його, господар сказав йому: «Лукавий рабе! Я простив
тобі весь борг, як ти просив мене! **33** Хіба не належало
тобі змилосердитись над твоїм товаришем, як і я
змилосердився над тобою?» **34** І, розгнівавшись,
господар віддав його катам, поки не віддасть боргу.
35 Так зробить і Отець Мій Небесний з вами, якщо
кожен із вас не прощатиме свого брата від усього
серця.

19 Коли Ісус закінчив ці слова, Він вийшов із Галілеї
та пішов в околиці Юдеї, що за Йорданом. **2** За Ним
ішло багато людей, і Він зцілив їх там. **3** І підійшли до
Нього фарисеї та, випробовуючи Його, запитали: —Чи
дозволено чоловікові розлучатися зі своєю дружиною
з будь-якої причини? **4** [Ісус] же відповів: —Хіба ви не
читали, що Творець від початку «чоловіком та жінкою
їх створив»? **5** І додав: «Тому залишить чоловік батька
свого й матір свою і прилине до жінки своєї, і будуть
двоє одним тілом». **6** Тому більше не буде двох, а
одне тіло. Отже, те, що Бог з'єднав, людина хай не

роз'єднує. **7** Вони відповіли: —Чому тоді Мойсей звелів дати їй лист про розлучення та відпустити? **8** Він відповів: —Мойсей через вашу жорстокість дозволив вам розлучатися з вашими дружинами, але від початку не було так. **9** Кажу ж вам: кожен, хто розлучається зі своєю дружиною – за винятком статевої розпусти – і одружується з іншою, чинить перелюб. **10** Тоді Його учні сказали: —Якщо така справа чоловіка та жінки, то краще не одружуватись. **11** Він же відповів їм: —Не всі розуміють це слово, а лише ті, кому це дано. **12** Бо є євнухи, які такими народилися, є євнухи, яких оскопили люди, і є євнухи, які оскопили себе самі заради Царства Небесного. Хто може зрозуміти, хай зрозуміє! **13** Тоді привели до Нього дітей, щоб Він поклав на них руки та помолився, але учні забороняли їм. **14** Ісус же сказав: «Пустіть дітей, не забороняйте їм приходити до Мене, бо таким, як вони, належить Царство Небесне». **15** І, поклавши на них руки, Він пішов звідти. **16** І ось один [чоловік] підійшов та запитав: —Учителю, що мені зробити доброго, щоб мати життя вічне? **(aiōnios g166)** **17** [Ісус] відповів йому: —Чому питаєш Мене про добре? Ніхто не є Добрий, окрім Самого Бога. Але якщо бажаєш увійти в Життя, виконуй заповіді. **18** Той запитав: —Які? Ісус сказав: —«Не вбивай», «Не чини перелюбу», «Не кради», «Не обманюй», **19** «Шануй батька та матір», «Люби ближнього свого, як самого себе». **20** Юнак відповів Йому: —Усе це я зберіг змалку. Чого ще мені бракує? **21** Ісус відповів йому:

—Якщо бажаєш бути досконалим, піди, продай своє майно та роздай бідним, і матимеш скарб на небесах; а тоді приходь та слідуй за Мною. **22** Почувши ці слова, молодий чоловік відійшов засмучений, бо мав багато маєтків. **23** Ісус же сказав своїм учням: —Істинно кажу вам: важко багатому ввійти в Царство Небесне. **24** І ще кажу вам: легше верблюдові пройти через вушко голки, ніж багатому ввійти в Царство Боже. **25** Коли учні почули це, то дуже здивувалися й запитали: —Хто ж тоді може бути спасенний? **26** Подивившись [на них], Ісус відповів їм: —Для людей це неможливо, але для Бога все можливо. **27** Тоді Петро сказав Йому: —Ось ми залишили все та пішли за Тобою. Що ми будемо за це мати? **28** Ісус відповів йому: —Істинно кажу вам: у новому світі, коли Син Людський сяде на Свій престол слави, то й ви, котрі пішли за Мною, сядете на дванадцятьох престолах, судячи дванадцять племен Ізраїля. **29** І кожен, хто залишив дім, братів, сестер, батька, матір, дружину, дітей і поля заради Мого імені, той отримає в сто разів більше і вічне життя у спадок. **(aiōnios g166)** **30** Багато перших будуть останніми, а останні – першими.

20 «Царство Небесне подібне до господаря, який рано-вранці вийшов найняти робітників до свого винограднika. **2** Погодившись із робітниками по одному динарію день, він послав їх до свого винограднika. **3** Вийшовши о третій годині, він побачив інших, які стояли на ринку без роботи. **4** Він сказав їм: „Ідіть і ви в мій виноградник, і дам вам по

справедливості“. **5** Вони пішли. Вийшовши о шостій і
о дев’ятій годині, зробив так само. **6** Коли вийшов
об одинадцятій годині, побачив інших і сказав їм:
„Чому ви стоїте весь день без роботи?“ **7** Вони кажуть
йому: „Тому що ніхто нас не найняв“. Він говорить:
„Ідіть і ви в мій виноградник“. **8** Коли настав вечір,
господар винограднику каже своєму управителеві:
„Поклич робітників і заплати їм. Почни з останніх до
перших“. **9** Ті, що прийшли об одинадцятій годині,
отримали кожен по динарію. **10** Ті, що прийшли
першими, думали, що отримають більше, але й вони
отримали по динарію. **11** Отримавши, вони нарікали
на господаря, **12** кажучи: „Ці останні працювали
тільки одну годину, і ти зрівняв їх із нами, що
зносили тягар дня та спеку“. **13** Він же сказав одному
з них: „Друже, я не ображаю тебе, чи не за динарія
ти домовлявся зі мною? **14** Тож візьми своє і йди. Я
ж хочу й цьому останньому дати, як тобі. **15** Хіба я
не можу зробити того, що хочу, з тим, що моє? Чи
твоє око заздрісне через те, що я добрий?“ **16** Так
останні будуть першими, а перші – останніми. Бо
багато покликаних, та мало обраних». **17** Прямуючи
до Єрусалима, Ісус узяв дванадцятьох учнів окремо й
дорогою сказав їм: **18** «Ось ми йдемо до Єрусалима, і
там Син Людський буде виданий первосвященникам
і книжникам; вони засудять Його на смерть, **19**
віддадуть язичникам для знущання, катування та
розп’яття, але третього дня Він воскресне». **20** Тоді
підійшла до Нього мати синів Зеведеєвих разом зі

своїми синами. Вклонившись, вона [хотіла] щось попросити в Нього. **21** Він запитав її: —Що бажаєш Мені сказати? Вона сказала: —Накажи, щоб двоє моїх синів сиділи в Царстві Твоєму: один праворуч, а інший ліворуч від Тебе. **22** Ісус у відповідь сказав їм: —Не знаєте, чого просите. Чи зможете ви пити чашу, яку Я питиму, або хреститися хрещенням, яким Я хрещуся? Вони відповіли: —Зможемо! **23** Він сказав їм: —Чашу Мою ви будете пити, і хрещенням, яким Я хрещуся, ви будете хрещені. Але щоб сидіти праворуч або ліворуч від Мене – не Мені це вирішувати: ці місця належать тим, кому приготовлені Моїм Отцем. **24** Решта десятеро [учнів], почувши про це, обурилися на двох братів. **25** Ісус же, покликавши їх, сказав: «Ви знаєте, що керівники народів володіють ними, а сильні світу панують над ними. **26** Але серед вас не так має бути: хто хоче стати великим між вами, той має стати вашим слугою. **27** І хто хоче бути першим, нехай буде вашим рабом. **28** Так само й Син Людський прийшов не для того, щоб Йому служили, але щоб служити й віддати Своє життя як викуп за багатьох». **29** Коли вони виходили з Єрихона, багато людей пішло за Ним. **30** І ось двоє сліпих, котрі сиділи біля дороги, почувши, що Ісус проходить повз них, почали голосно кричати: —Змилуйся над нами, Господи, Сину Давидів! **31** Натовп докоряв їм, щоб мовчали. Але вони ще голосніше закричали: —Змилуйся над нами, Господи, Сину Давидів! **32** Ісус зупинився, покликав їх та сказав: —Що хочете, щоб Я зробив для

вас? **33** Вони відповіли: —Господи, щоб відкрилися наші очі! **34** Ісус, змилосердившись, доторкнувся до їхніх очей – і вони відразу прозріли та пішли за Ним.

21 Коли наблизились до Єрусалима й прийшли у Вітфагію, до Оливної гори, Ісус надіслав двох учнів **2** та сказав їм: «Ідіть у село, яке перед вами, і відразу знайдете прив'язану ослицю й осля з нею; відв'яжіть їх та приведіть до Мене. **3** І якщо хтось спитає вас, скажіть, що Господь потребує їх і відразу ж їх поверне». **4** Це сталося, щоб сповнились слова, сказані пророком: **5** «Скажіть дочці Сіону: „Ось Цар твій їде до тебе, покірний, верхи на ослиці та осляті, синові під'яремної“». **6** Учні пішли й зробили, як наказав їм Ісус. **7** Привели ослицю й осля, поклали на них свій одяг, і Він сів верхи. **8** Багато людей стелили свій одяг по дорозі, інші ж різали гілки з дерев і також стелили по дорозі. **9** Люди, ідучи попереду та позаду Нього, викрикували: «Осанна Синові Давидовому!» «Благословенний Той, Хто йде в ім'я Господа!» «Осанна на Небесах!» **10** Коли Він увійшов у Єрусалим, усе місто заворушилося питаючи: «Хто Він такий?» **11** Народ же казав: «Це Ісус, пророк із Назарета, що в Галілеї». **12** Ісус увійшов у Храм та вигнав усіх тих, хто продавав і купував у Храмі, перевернув столи тих, хто міняв гроші, та місця тих, хто продавав голубів. **13** Він казав їм: «Написано: „Дім Мій буде називатися Домом Молитви“, а ви зробили з нього „притулок розбійників!“» **14** І приходили до Нього в Храм сліпі та криві, і Він зцілив їх. **15**

Але первосвященники та книжники, побачивши чудеса, які Він робив, та дітей, які кричали в Храмі: «Осанна Синові Давидовому!» – обурилися **16** й сказали Йому: —Чуєш, що вони говорять? Ісус же відповів їм: —Так! А хіба ви ніколи не читали: «Із вуст [малих] дітей і немовлят Ти приготував Собі хвалу». **17** Залишивши їх, Він вийшов із міста, пішов до Віфанії та заночував там. **18** Вранці, повертаючись до міста, [Ісус] зголоднів. **19** І, побачивши біля дороги смоковницю, підійшов до неї, але нічого, окрім листя, не знайшов. Тоді промовив до неї: «Нехай же повік не буде плоду від тебе!» І смоковниця відразу всохла. **(aiōn g165)** **20** Побачивши це, учні здивувалися й запитали: —Як смоковниця відразу всохла? **21** Ісус сказав у відповідь: —Істинно кажу вам: якщо ви матимете віру й не будете сумніватися, то зробите не тільки те, що сталося зі смоковницею, але навіть якщо скажете цій горі: «Піднесися та кинься в море!» – станеться. **22** Усе, про що попросите в молитві з вірою, отримаєте. **23** Коли Він увійшов у Храм і навчав, до Нього підійшли первосвященники та старійшини народу й запитали: —Якою владою Ти це робиш? І хто дав Тобі таку владу? **24** У відповідь Ісус сказав їм: —Запитаю і Я вас про одне, і якщо відповісте Мені, Я скажу вам, якою владою це роблю. **25** Звідки було Іванове хрещення? З Неба чи від людей? Вони ж стали міркувати між собою, кажучи: —Якщо скажемо: «З неба», Він запитає нас: «Чому ж ви не повірили йому?» **26** Якщо ж ми скажемо: «Від людей», то

боїмося людей, бо всі вважають Івана пророком. **27** Тож вони відповіли Ісусові: —Не знаємо. [Ісус] сказав їм: —Тоді і Я не скажу, якою владою це роблю. **28** «Як ви вважаєте? В одного чоловіка було двоє синів. Він прийшов до першого й сказав: „Сину, іди та попрацюй сьогодні в [моєму] винограднику“. **29** Той відповів: „Не хочу!“Але потім, розкаявшись, пішов. **30** Пішовши до другого, сказав так само. Той відповів: „Я [піду,] господарю!“Але не пішов. **31** Хто з цих двох виконав волю батька?» Вони відповіли: —Перший. [Тоді] Ісус сказав їм: —Істинно кажу вам: митники та блудниці випереджають вас до Царства Божого. **32** Прийшов Іван до вас дорогою праведності, і ви не повірили йому, а митники та блудниці повірили. Ви ж, навіть побачивши це, все одно не розкаялися й не повірили йому. **33** Послухайте іншу притчу. Один чоловік-господар посадив виноградник, обвів його огорожею, вкопав у ньому давильню, збудував башту, здав його в оренду виноградарям та вирушив у подорож. **34** Коли настав час врожаю, він надіслав своїх рабів до виноградарів отримати свій прибуток. **35** Однак виноградарі схопили рабів, одного побили, іншого вбили, а ще іншого закидали камінням. **36** Тоді він надіслав інших рабів, більше, ніж раніше, але виноградарі вчинили з ними так само. **37** Нарешті надіслав до них свого сина, кажучи: «Мого сина поважатимуть!» **38** Але виноградарі, побачивши сина, сказали один одному: «Це спадкоємець, ходімо та вб’ємо його, і спадщина дістанеться нам!» **39** Вони

схопили його, вивели з виноградника та вбили. **40** Коли прийде господар виноградника, що він зробить із цими виноградарями? **41** Вони відповіли: —Тих злодіїв жорстоко покарає, а виноградник віддасть іншим виноградарям, які сплатять його прибуток вчасно. **42** Ісус сказав їм: —Хіба ви ніколи не читали в Писанні: «Камінь, який відкинули будівничі, став наріжним каменем. Господь зробив це, і воно є дивним у наших очах»? **43** Тому кажу вам: Царство Боже буде відібране від вас та дане народові, який буде приносити його плоди. **44** Хто впаде на цей камінь, буде розбитий, а той, на кого він впаде, буде розчавлений. **45** Почувши ці притчі, первосвященники та фарисеї зрозуміли, що Він говорить про них, **46** і шукали нагоди схопити [Ісуса], але боялися народу, який вважав Його пророком.

22 Ісус у відповідь продовжив говорити притчами: **2** —Царство Небесне подібне до Царя, який приготував весілля для свого сина. **3** Він надіслав своїх рабів покликати запрошених на весілля, але ті не захотіли прийти. **4** Тоді надіслав інших рабів сказати запрошеним: «Ось я приготував обід, моїх волів та вгодовану худобу вже забито, усе готове. Приходьте на весілля!» **5** Але вони знехтували й пішли: один – на своє поле, інший – торгувати. **6** Інші ж, схопивши його рабів, познущалися над ними та вбили їх. **7** Тоді цар обурився та надіслав своє військо, знищив тих убивць і спалив їхнє місто. **8** І сказав своїм рабам: «Весілля вже готове, а запрошені виявились недостойними. **9**

Отже, ідіть на перехрестя доріг та запрошуйте, кого зустрінете, на весілля». **10** Ті раби вийшли на дороги та покликали всіх, кого зустріли, – як поганих, так і добрих; і весільна зала наповнилася гостями. **11** Але коли цар прийшов подивитися на гостей, то побачив там чоловіка, який не був одягнений у весільний одяг. **12** І сказав йому: «Друже, як ти зайшов сюди, не маючи весільного одягу?» Проте той мовчав. **13** Тоді Цар сказав слугам: «Зв'яжіть йому руки та ноги й викиньте до зовнішньої тьми. Там буде плач та скрегіт зубів. **14** Адже багато покликаних, та мало обраних». **15** Тоді фарисеї пішли та радились, як спіймати Ісуса на слові. **16** І надіслали до Нього своїх учнів разом з іродіанами, які запитали: —Учителю, ми знаємо, що Ти праведний і правдиво навчаєш Божого шляху, ні на кого не зважаєш, адже не дивишся на людське обличчя. **17** Отже, скажи нам, як Ти вважаєш: чи годиться платити податок Кесареві, чи ні? **18** Але Ісус, зрозумівши їхнє лукавство, сказав: —Чому ви випробовуєте Мене, лицеміри? **19** Покажіть Мені монету для податку. Вони принесли Йому динарій. **20** Він сказав їм: —Чиє це зображення та напис? **21** Вони відповіли: —Кесаря! Тоді Він сказав їм: —Тож віддайте Кесареві – Кесареве, а Богові – Боже! **22** Почувши це, вони здивувалися й, залишивши Його, пішли геть. **23** Того ж дня прийшли до Нього садукеї, які кажуть, що не існує воскресіння з мертвих, і запитали Його: **24** —Учителю, Мойсей сказав: «Якщо хтось помре, не маючи дітей, то нехай його брат одружиться з

дружиною померлого та підніме нащадка своєму братові». **25** Було ж у нас семеро братів. Перший одружився та помер, і, не маючи дітей, залишив дружину своєму братові. **26** Так само другий і третій – аж до сьомого. **27** Після всіх померла й жінка. **28** Отже, при воскресінні дружиною котрого з семи вона буде? Адже всі мали її [за дружину]. **29** Ісус у відповідь сказав їм: —Помиляєтеся, бо не знаєте ані Писання, ані сили Божої. **30** При воскресінні не одружуються й не виходять заміж, а є як ангели на небі. **31** А щодо воскресіння з мертвих, хіба ви не читали, що сказав вам Бог: **32** «Я – Бог Авраама, Бог Ісаака і Бог Якова»? Він є Богом не мертвих, а живих! **33** Почувши це, люди були здивовані Його вченням. **34** Фарисеї, почувши, що Він змусив садукеїв замовкнути, зібралися разом. **35** Один із них, учитель Закону, запитав Його, випробовуючи: **36** —Учителю, яка заповідь найбільша в Законі? **37** Він відповів йому: —«Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, усією своєю душею і всім своїм розумінням!» **38** Це перша та найбільша заповідь. **39** А друга подібна до неї: «Люби ближнього свого, як самого себе». **40** На ці дві заповіді спираються весь Закон та Пророки. **41** Коли зібралися фарисеї, Ісус запитав їх: **42** —Що ви думаєте про Христа? Чий Він Син? Вони відповіли: —Давидів! **43** Він сказав: —Як же тоді Давид у Дусі називає Його Господом, коли каже: **44** «Господь сказав Господеві моєму: „Сядь праворуч від Мене, доки Я не покладу ворогів Твоїх, як підніжок для Твоїх ніг“». **45** Отже,

якщо Давид називає Його Господом, як Він може бути
його Сином? **46** І ніхто не міг Йому відповісти ані
слова. Від того дня ніхто не наважувався запитувати
Його.

23 Тоді Ісус промовив до народу та до своїх учнів: **2**
«На місці Мойсея сидять книжники та фарисеї. **3** Отже,
робіть та слухайтесь усього, що вони вам кажуть, але
не робіть їхніх вчинків, адже вони говорять одне,
а роблять інше. **4** Вони в'яжуть важкі тягарі, які
важко нести, і кладуть їх на плечі людей, але самі й
пальцем не хочуть їх поворухнути. **5** Вони роблять
усі свої вчинки, щоб їх бачили люди: розширюють
свої філактерії та збільшують китиці, **6** люблять
почесні місця на бенкетах, перші місця в синагогах,
7 привітання на ринках та щоб люди їх кликали:
Равві! **8** Але ви не називайте себе Равві, бо Один у
вас Равві, ви ж усі – брати. **9** Не називайте [нікого]
на землі своїм Отцем, бо лише Один у вас Отець
– Той, Що на Небі. **10** Також нікого не називайте
Наставником, бо Один у вас Наставник – Христос.
11 Найбільший з вас нехай буде вам слугою. **12** Бо
хто підноситиме себе, той буде принижений, а хто
себе принижуватиме, буде піднесений. **13** Горе вам,
книжники та фарисеї, лицеміри, бо ви зачиняєте
Царство Небесне перед людьми: самі не входите й
тим, хто бажає ввійти, не дозволяєте. **14** Горе вам,
книжники та фарисеї, лицеміри, бо ви поїдаєте доми
вдів і лицемірно довго молитесь. За це отримаєте
ще більшу кару. **15** Горе вам, книжники та фарисеї,

лицеміри, бо ви подорожуєте морем та суходолом, щоб здобути хоча б одного наверненого; і коли це стається, робите його сином Геєни, вдвічі гіршим за вас. **(Geenna g1067)** **16** Горе вам, сліпі поводирі! Ви кажете: „Якщо хтось клянеться Храмом, то це нічого не значить, а якщо клянеться золотом Храму, то він зв'язаний присягою". **17** Ви безумні та сліпі! Адже що більше: золото чи Храм, який освячує золото? **18** І [ще ви кажете]: хто клянеться жертовником, це нічого не значить, а якщо клянеться даром, що на ньому, то він зв'язаний присягою. **19** Сліпці! Що більше: дар чи жертовник, який освячує дар? **20** Отже, хто клянеться жертовником, клянеться ним і тим, що на ньому. **21** І хто клянеться Храмом, клянеться ним і Тим, Хто живе в ньому. **22** І хто клянеться небом, клянеться престолом Божим і Тим, Хто сидить на ньому. **23** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, бо ви даєте десятину з м'яти, кропу та тмину, але знехтували найважливішим у Законі: справедливістю, милістю та вірою. І це належить робити, і тим не нехтувати. **24** Сліпі поводирі, що відціджуєте комара, а ковтаєте верблюда. **25** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, бо ви очищуєте чашу та посуд ззовні, а всередині вони повні здирництва та ненажерливості. **26** Сліпий фарисею! Очисти спочатку чашу зсередини, щоб і ззовні вона стала чистою. **27** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, бо ви – як побілені гроби, які ззовні видаються гарними, а всередині повні кісток мерців та всякої нечистоти. **28** Так і ви ззовні

видаєтеся праведними людьми, а всередині повні лицемірства та беззаконня. **29** Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, бо ви будуєте гробниці пророкам, прикрашаєте пам'ятники праведникам **30** і кажете: „Якби ми жили за днів наших батьків, то не були б спільниками у крові пророків". **31** Цим ви свідчите, що ви є синами тих, що вбивали пророків. **32** Сповніть же до кінця приклад ваших батьків. **33** Змії, породдя гадюче! Як ви зможете уникнути суду Геєни? **(Geenna g1067)** **34** Ось тому Я посилаю до вас пророків, мудреців та книжників. Декого з них ви вб'єте та розіпнете, а декого з них ви будете бити у ваших синагогах та гнати з міста до міста. **35** І тому впаде на вас уся кров праведників, пролита на землі: від крові праведного Авеля до крові Захарії, сина Варахії, якого ви вбили між Храмом та жертовником. **36** Істинно кажу вам: усе це прийде на цей рід. **37** О, Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків і закидуєш камінням посланих до тебе! Скільки разів Я бажав зібрати твоїх дітей, як квочка збирає своїх курчат під крила, але ви не захотіли! **38** Ось ваш дім залишається порожнім. **39** Бо кажу вам: віднині не побачите Мене, доки не скажете: „Благословенний Той, Хто йде в ім'я Господа!"»

24 Коли Ісус виходив із Храму та віддалявся, Його учні підійшли, щоб показати Йому будівлі Храму. **2** Але Він сказав їм: —Бачите все це? Істинно кажу вам: не залишиться тут каменя на камені, який не був би зруйнований. **3** Коли [Ісус] сидів на Оливній горі, Його учні підійшли до Нього й наодинці запитали:

—Скажи нам, коли все це станеться і яка ознака Твого приходу та кінця світу? **(aiōn g165)** **4** Ісус відповів їм:
—Дивіться, щоб ніхто не ввів вас в оману! **5** Бо багато
хто прийде в ім'я Моє й казатиме: «Я – Христос!» І
багатьох введуть в оману. **6** Ви почуєте про війни
та чутки про війни. Дивіться, не лякайтеся: це має
статися, але це ще не кінець. **7** Повстане народ проти
народу й царство проти царства. У різних місцях
будуть землетруси та голод. **8** Але все це – лише
початок страждань. **9** Тоді видаватимуть вас на муки
та вбиватимуть вас, усі народи будуть ненавидіти вас
через ім'я Моє. **10** Тоді багато хто відступить, будуть
зраджувати й ненавидіти одне одного. **11** Підніметься
багато лжепророків, що багатьох зведуть в оману.
12 І через ріст беззаконня любов багатьох згасне. **13**
А хто витримає до кінця, той буде спасенний. **14**
Ця Добра Звістка Царства буде проповідуватись у
всьому світі на свідчення всім народам. І тоді настане
кінець. **15** Коли побачите у святому місці гидоту
спустошення, провіщену пророком Даниїлом, – хто
читає, нехай зрозуміє, – **16** тоді ті, що в Юдеї, нехай
тікають у гори. **17** Той, що буде на даху, хай не сходить
взяти щось зі свого дому; **18** той, що в полі, хай не
вертається взяти свою одежу. **19** Горе вагітним і тим,
що будуть годувати грудьми в ті дні. **20** Моліться,
щоб ваша втеча не сталася взимку або в Суботу. **21**
Бо такого великого страждання не було від початку
світу дотепер і ніколи не буде. **22** І якби ті дні не були
скорочені, то жодна людина не була б врятована, але

заради обраних ті дні будуть скорочені. **23** Якщо тоді
хтось скаже вам: «Ось тут Христос!» або «Ось Він!» –
не вірте. **24** Бо постануть лжехристи та лжепророки й
робитимуть великі знамення та чудеса, щоб ввести в
оману, якщо можливо, і обраних. **25** Ось Я попередив
вас! **26** Отже, якщо скажуть вам: «Ось Він у пустелі!»
– не виходьте; «Ось Він у таємних кімнатах!» – не
вірте. **27** Бо як блискавка виходить зі сходу й видно її
аж на заході, таким буде й прихід Сина Людського. **28**
Бо де буде труп, туди зберуться й орли. **29** Одразу
після тих днів страждання «сонце померкне, і місяць
не буде світити; зірки впадуть із неба, і сили небесні
захитаються». **30** Тоді на небі з'явиться знамення Сина
Людського. І заголосять усі народи землі й побачать
Сина Людського, Який приходить на хмарах небесних
із великою силою та славою. **31** Він надішле Своїх
ангелів, і вони гучним звуком сурми зберуть Його
обраних із чотирьох вітрів, від одного кінця неба до
другого. **32** Від смоковниці навчіться її притчі: коли
гілка стає вже м'якою й пускає листя, ви знаєте, що
літо близько. **33** Так і ви, коли побачите все це, знайте:
прихід близько, [уже] біля дверей. **34** Істинно кажу
вам: не мине цей рід, поки все це не станеться. **35** Небо
та земля проминуть, але слова Мої не проминуть.
36 А про той день і годину ніхто не знає: ні ангели
небесні, ні Син, а тільки Отець. **37** Бо як було за днів
Ноя, так буде й в годину приходу Сина Людського.
38 Як було в ті дні перед потопом: люди їли, пили,
одружувались, виходили заміж аж до дня, коли Ной

увійшов у ковчег, **39** і ніхто не знав, доки не прийшов
потоп і не знищив усіх, – таким буде й прихід Сина
Людського. **40** Тоді двоє будуть працювати в полі:
одного буде взято, а іншого залишено. **41** Дві жінки
будуть молоти на жорнах: одну буде взято, а іншу
залишено. **42** Отже, пильнуйте, бо не знаєте, якого
дня прийде ваш Господь. **43** Тож знайте, що якби
господар дому знав, о якій сторожі приходить злодій,
він пильнував би й не дозволив би вдертися до свого
дому. **44** Тому і ви будьте готові, бо Син Людський
прийде тієї години, про яку й не думаєте. **45** Хто
вірний та розумний раб, якого господар поставив над
іншими своїми слугами, щоб він давав їм їжу вчасно?
46 Блаженний той раб, якого господар знайде, що
він так робить. **47** Істинно кажу вам: він поставить
його над усім своїм майном. **48** Але якщо той раб,
будучи злим, скаже у своєму серці: «Мій господар
запізнюється!» **49** – і почне бити своїх товаришів, їсти
та пити з п'яницями, **50** то господар того раба прийде
того дня, коли він не сподівається, і о тій годині, якої
не знає. **51** Він розітне його та призначить йому місце
разом із лицемірами; там буде плач та скрегіт зубів.

25 Тоді Царство Небесне буде подібне до десяти
дів, які взяли свої світильники й вийшли назустріч
нареченому. **2** П'ять із них були нерозумні, а п'ять –
мудрі. **3** Нерозумні взяли світильники, але не взяли з
собою олії. **4** А мудрі разом зі своїми світильниками
взяли й олію в глечиках. **5** Оскільки наречений
запізнювався, усі задрімали й заснули. **6** Опівночі

пролунав крик: «Ось наречений іде! Виходьте йому
назустріч!» **7** Тоді всі діви встали та приготували свої
світильники. **8** Нерозумні сказали мудрим: «Дайте і
нам вашої олії, бо наші світильники гаснуть». **9** А
мудрі у відповідь сказали: «Не можемо, щоб і нам
часом не забракло. Ідіть і купіть собі». **10** Коли вони
пішли купувати, прийшов наречений. Ті, що були
готові, увійшли разом із ним на весілля, і ворота
зачинилися. **11** Потім повернулися й інші діви та
сказали: «Господарю! Господарю! Відчини нам!» **12**
Але він відповів: «Істинно кажу вам: я не знаю вас». **13**
Отже, пильнуйте, бо не знаєте ні дня, ні години, коли
Син Людський прийде! **14** Подібно як чоловік, який,
вирушивши в подорож, покликав своїх рабів і роздав
їм своє майно. **15** Одному дав п'ять талантів, другому
– два, іншому – один, кожному за його здібностями, і
відразу вирушив. **16** Той, що отримав п'ять талантів,
негайно пішов, вклав їх у діло й заробив ще п'ять. **17**
Так само й той, що [отримав] два, заробив ще два.
18 А той, що отримав один, пішов і закопав у землю
срібло свого господаря. **19** Коли минуло багато часу,
господар тих рабів повернувся, щоб розрахуватися з
ними. **20** Прийшов той, що отримав п'ять талантів,
приніс інші п'ять талантів і сказав: «Господарю, ти
мені доручив п'ять талантів, ось я заробив ще п'ять
талантів». **21** Господар сказав йому: «Добре, хороший
та вірний рабе! У малому ти був вірний, над великим
тебе поставлю. Увійди в радість твого господаря».
22 Прийшов той, що отримав два таланти, і сказав:

«Господарю, ти мені доручив два таланти, ось я заробив ще два таланти». **23** Господар сказав йому: «Добре, хороший та вірний рабе! У малому ти був вірний, над великим тебе поставлю. Увійди в радість твого господаря». **24** Прийшов і той, що отримав один талант, і сказав: «Господарю, я знав, що ти жорстока людина: жнеш там, де не сіяв, і збираєш там, де не розкидав. **25** Я побоявся та пішов і сховав у землю твій талант. Ось твоє!» **26** Господар сказав йому: «Злий та лукавий рабе! Ти знав, що я жну там, де не сіяв, і збираю там, де не розкидав? **27** Тобі слід було вкласти моє срібло в банк, щоб я, повернувшись, отримав своє з прибутком. **28** Заберіть від нього талант і віддайте тому, хто має десять талантів. **29** Бо тому, хто має, додасться, і матиме надмірно, а від того, хто не має, і те, що має, забереться. **30** А цього негідного раба викиньте в зовнішню темряву, там буде плач та скрегіт зубів. **31** Коли ж прийде Син Людський у славі Своїй і всі ангели з Ним, тоді Він сяде на престолі Своєї слави. **32** Усі народи зберуться перед Ним, і Він відділить одних від інших, як пастух відділяє овець від кіз. **33** І поставить овець праворуч від Себе, а кіз – ліворуч. **34** Тоді Цар скаже тим, хто праворуч: «Прийдіть, благословенні Мого Отця, й отримайте Царство, яке було приготовлене вам від початку світу. **35** Бо коли Я голодував, ви дали Мені їсти; коли страждав від спраги, ви дали Мені пити; коли був чужинцем, ви прийняли Мене; **36** коли був без одягу, ви одягли мене; коли був хворий, ви доглядали

Мене; коли був у в’язниці, ви відвідали Мене». **37** Тоді праведні у відповідь скажуть Йому: «Господи, коли ми бачили Тебе голодним і нагодували, або спраглим і дали пити? **38** Коли ми бачили Тебе чужинцем і прийняли, або без одягу та одягли? **39** Коли бачили хворим або у в’язниці й прийшли до Тебе?» **40** Цар відповість їм: «Істинно кажу вам: усе, що ви зробили одному з цих найменших Моїх братів, ви зробили Мені». **41** Тоді скаже тим, хто ліворуч: «Ідіть від Мене, прокляті, у вогонь вічний, який був приготовлений для диявола та його ангелів. **(aiōnios g166)** **42** Бо коли Я голодував, ви не дали Мені їсти; страждав від спраги, а ви не дали Мені пити; **43** коли був чужинцем, ви не прийняли Мене; коли був без одягу, ви не одягли Мене; коли був хворим і у в’язниці, ви не відвідали Мене». **44** Тоді вони у відповідь скажуть: «Господи, коли ми бачили Тебе голодним, або спраглим, або чужинцем, або без одягу, або хворим, або у в’язниці й не послужили Тобі?» **45** Тоді Він відповість їм: «Істинно кажу вам: якщо ви не зробили це одному з цих найменших, то й Мені не зробили». **46** І підуть вони у вічне покарання, а праведні – у життя вічне. **(aiōnios g166)**

26 Коли Ісус закінчив усе це говорити, Він звернувся до Своїх учнів: **2** «Ви знаєте, що через два дні Пасха і Сина Людського буде видано на розп’яття». **3** Тоді зібралися первосвященники та старійшини народу у дворі первосвященника, на ім’я Каяфа. **4** І змовилися підступом схопити та вбити Ісуса. **5** Але говорили:

«Не у свято, щоб не сталося заворушення в народі».
6 Ісус був у Віфанії, у домі Симона прокаженого. **7**
Коли Він сидів за столом, до Нього підійшла жінка,
яка принесла алебастровий глечик із дуже дорогим
миром, і вилила його на голову Ісуса. **8** Побачивши
це, учні обурилися й сказали: —Навіщо така трата? **9**
Адже це миро можна було продати дорого та роздати
бідним. **10** Але Ісус, знаючи це, сказав їм: —Чому
ви докоряєте жінці? Адже вона зробила добре діло
для Мене. **11** Бідних ви завжди маєте з собою, а
Мене не завжди матимете. **12** Виливши миро на
Моє тіло, вона приготувала Мене до поховання. **13**
Істинно кажу вам: всюди, де буде проповідуватись
ця Добра Звістка у всьому світі, будуть казати й те,
що вона зробила, на згадку про неї. **14** Тоді один із
дванадцятьох, якого звали Юда Іскаріот, пішов до
первосвященників **15** і сказав: «Що ви дасте мені,
якщо я віддам вам Ісуса?» Вони ж заплатили йому
тридцять срібних монет. **16** Відтоді він шукав слушної
нагоди, щоб Його видати. **17** У перший день свята
Опрісноків учні підійшли та запитали Ісуса: —Де Ти
хочеш, щоб ми приготували Тобі спожити Пасху? **18**
Він відповів: —Ідіть у місто до такого-то чоловіка й
скажіть йому: «Учитель каже: „Мій час наблизився, у
тебе Я буду споживати Пасху з Моїми учнями“». **19**
Учні зробили, як наказав їм Ісус, та приготували там
Пасху. **20** Коли ж настав вечір, Він сів до столу разом
із дванадцятьма. **21** А як вони їли, [Ісус] сказав їм:
—Істинно кажу вам: один із вас зрадить Мене. **22** Вони

дуже засмутилися й почали запитувати Його, один за одним: —Це не я, Господи? **23** Він сказав у відповідь: —Той, хто опустить руку разом зі Мною в миску, той Мене зрадить. **24** Син Людський, безумовно, іде, як про Нього написано, але горе тому чоловікові, через якого зраджено Сина Людського. Було б краще тому чоловікові не народжуватись. **25** Юда, який зрадив Його, спитав: —Це не я, Равві? [Ісус] відповів йому: —Ти сказав! **26** Коли вони їли, Ісус узяв хліб, благословив його, розламав та дав учням, кажучи: «Візьміть та їжте, це є тіло Моє». **27** Потім узяв чашу, подякував і дав її учням, кажучи: «Пийте з неї всі, **28** бо це кров Моя, [кров] Нового Завіту, яка проливається за багатьох для прощення гріхів. **29** Кажу вам: не питиму більше з цього виноградного плоду до дня, коли питиму з вами нове вино в Царстві Мого Отця». **30** І, проспівавши пісні, вони пішли на Оливну гору. **31** Тоді Ісус сказав [учням]: —Усі ви відмовитесь від Мене цієї ночі, бо написано: «Уражу пастиря – і вівці отари розсіються». **32** Але після Мого воскресіння Я піду до Галілеї, і там ми зустрінемось. **33** Тоді Петро відповів Йому: —Навіть якщо всі зречуться Тебе, я ніколи не зречусь. **34** Ісус сказав йому: —Істинно кажу тобі: цієї ночі, перед тим, як півень заспіває, ти тричі зречешся Мене. **35** Петро ж наполягав: —Навіть якщо треба буде померти разом із Тобою, усе одно я не зречуся. І всі учні сказали так само. **36** Тоді Ісус разом із ними прийшов до місця, яке називається Гефсиманія, і сказав учням: —Посидьте

тут, поки Я піду й помолюся там. **37** І, узявши з Собою
Петра та обох синів Зеведеєвих, почав сумувати та
тривожитись. **38** Тоді сказав їм: —Моя душа страждає
смертельно! Залишайтеся тут та пильнуйте зі Мною.
39 І, відійшовши трохи далі, Він упав долілиць та
молився кажучи: «Отче Мій, якщо можливо, нехай ця
чаша обмине Мене. Однак нехай буде не як Я хочу,
а як Ти». **40** Повернувшись до учнів, знайшов, що
вони заснули, та сказав Петрові: —Ви не могли навіть
однієї години пильнувати зі Мною? **41** Пильнуйте
та моліться, щоб вам не впасти в спокусу. Бо дух
бадьорий, а тіло немічне. **42** І вдруге Він відійшов
та молився кажучи: «Отче Мій, якщо неможливо,
щоб ця чаша Мене обминула і щоб Я не пив її, то
нехай станеться Твоя воля!» **43** Коли Він повернувся
до учнів, знову знайшов, що вони сплять, бо їхні
очі були обтяжені. **44** Залишивши їх утретє, Він ще
раз пішов молитися, промовляючи ті ж слова. **45**
Потім прийшов до учнів і сказав їм: —Ви все ще
спите та відпочиваєте? Ось наблизилась година, і Син
Людський віддається в руки грішників. **46** Вставайте,
ходімо! Ось наближається Мій зрадник. **47** Коли Він
ще говорив, ось підійшов Юда, один із дванадцятьох,
і з ним великий натовп із мечами та киями – від
первосвященників та старійшин народу. **48** Зрадник
дав їм такий знак, кажучи: «Той, Кого я поцілую, це
Він, арештовуйте Його!» **49** Він одразу підійшов до
Ісуса й промовив: —Вітаю, Равві! – і поцілував Його.
50 Ісус сказав йому: —Друже, [роби те,] для чого ти

прийшов! Тоді вони підійшли, наклали на Ісуса руки
та заарештували Його. **51** І ось один із тих, що були з
Ісусом, простягнув руку, вихопив свій меч, ударив
раба первосвященника й відрубав йому вухо. **52** Тоді
Ісус сказав: «Поверни свого меча на його місце! Бо
всі, хто береться за меч, від меча загинуть. **53** Чи ти
думаєш, що Я не можу просити Отця Мого надіслати
зараз більше дванадцяти легіонівангелів? **54** Але
як тоді сповниться Писання, яке каже, що так має
статися?» **55** У той час Ісус звернувся до натовпу: «Ви
вийшли проти Мене, як проти розбійника, з мечами
та киями, щоб заарештувати Мене. Щодня Я сидів та
навчав у Храмі, і ви не заарештовували Мене. **56** Але
все це сталося, щоб збулося Писання пророків». Тоді
всі учні, залишивши Його, втекли. **57** Ті, що схопили
Ісуса, привели Його до первосвященника Каяфи,
де зібралися книжники та старійшини. **58** Петро ж
ішов за Ісусом на відстані до двору первосвященника
й, зайшовши всередину, сів разом зі слугами, щоб
побачити, [чим усе] скінчиться. **59** Первосвященники
й весь Синедріон шукали неправдивого свідчення
проти Ісуса, щоб засудити Його на смерть, **60** але
не знаходили, хоча прийшло багато лжесвідків.
Наостанок прийшли двоє, **61** які сказали: —Він
говорив: «Я можу зруйнувати Храм Божий і за
три дні відбудувати його». **62** Первосвященник,
піднявшись, запитав Ісуса: —Нічого не відповідаєш на
те, що вони свідчать проти Тебе? **63** Але Ісус мовчав.
Первосвященник запитав Його: —Заклинаю Тебе

живим Богом, скажи нам: Ти – Христос, Син Божий?
64 Ісус відповів йому: —Ти сказав це! Навіть більше
скажу вам: відтепер побачите Сина Людського, Який
сидить праворуч від Всемогутнього й приходить на
хмарах небесних! **65** Тоді первосвященник розірвав на
собі одяг та сказав: —Він богохульствує! Навіщо нам
потрібні свідки? Ось тепер ви чули богохульство! **66**
Яке ваше рішення? Вони відповіли: —Він заслуговує
на смерть! **67** Тоді почали плювати Ісусові в обличчя
та бити кулаками, а інші били Його по щоках, **68**
кажучи: «Пророкуй нам, Христе, хто Тебе вдарив?»
69 Петро ж сидів назовні, у дворі. До нього підійшла
одна зі служниць і сказала: —І ти був з Ісусом із
Галілеї. **70** Але Петро заперечив перед усіма, кажучи:
—Не знаю, про що ти говориш. **71** Коли він виходив
за ворота, його побачила інша [служниця] й сказала
тим, що були там: —Цей [чоловік] теж був з Ісусом
із Назарета. **72** Петро знову заперечив, поклявшись,
що не знає Цього Чоловіка. **73** Згодом підійшли ті,
що стояли там, і сказали Петрові: —Ти й справді
один із них, бо й мова твоя викриває тебе. **74** Тоді
він почав клястися та присягати [кажучи]: —Не знаю
Цього Чоловіка! І одразу заспівав півень. **75** Тоді Петро
згадав слова, які сказав Ісус: «Перед тим, як заспіває
півень, ти тричі зречешся Мене». І, вийшовши геть,
він гірко заплакав.

27 Рано-вранці всі первосвященники та старійшини
народу зібралися, щоб винести Ісусові смертельний
вирок. **2** Вони зв'язали Ісуса та повели й передали Його

Пилатові, намісникові. **3** Коли Юда-зрадник побачив, що Ісуса засуджено, він розкаявся й повернув тридцять срібників первосвященникам та старійшинам. **4** Він сказав: —Я згрішив, видавши Невинного Чоловіка. А вони відповіли: —Що нам до того? Твоє діло. **5** Тоді, кинувши срібло в Храмі, він вийшов та пішов і повісився. **6** Первосвященники взяли срібло та сказали: «Не годиться ставити ці гроші в Храмову скарбницю, бо вони є платою за кров». **7** Порадившись, вони купили поле гончаря для похорону чужинців. **8** Тому те поле називається «Полем крові» до сьогоднішнього дня. **9** Тоді виповнилось сказане через пророка Єремію: «І взяли тридцять срібників – ціну Оціненого синами Ізраїля, **10** і віддали за поле гончаря, як наказав мені Господь». **11** Ісус представ перед намісником, і той запитав Його: —Ти Цар юдеїв? Ісус відповів: —Ти кажеш це! **12** Коли первосвященники та старійшини звинувачували Його, Він нічого не відповідав. **13** Тоді Пилат запитав Його: —Не чуєш, скільки проти Тебе свідчать? **14** Але Він не відповідав йому на жодне слово, так що намісник дуже здивувався. **15** На кожне свято намісник мав звичай відпускати народові одного з в'язнів, якого вони бажали. **16** Був тоді один відомий в'язень, на ім'я Ісус Варавва. **17** Коли вони зібралися, Пилат запитав: —Кого з двох бажаєте, щоб я відпустив вам: Ісуса Варавву чи Ісуса, Який називається Христом? **18** Бо він знав, що через заздрощі видали Ісуса. **19** Поки Пилат сидів на місці для судді, його дружина надіслала до

нього сказати: «Не роби нічого цьому Праведникові, бо сьогодні уві сні я багато страждала через Нього». **20** Але первосвященники й старійшини переконали людей, щоб просили відпустити їм Варавву й вбити Ісуса. **21** Намісник запитав: —Кого з цих двох хочете звільнити? Вони відповіли: —Варавву! **22** Тоді Пилат звернувся до них: —А що мені робити з Ісусом, Який зветься Христом? Вони всі сказали: —Хай буде розіп'ятий! **23** Він спитав: —Яке ж зло Він скоїв? Але вони ще сильніше закричали: —Хай буде розіп'ятий! **24** Коли Пилат побачив, що нічого не може зробити й що заворушення в народі тільки зростає, він узяв воду та вмив руки перед натовпом, кажучи: —Я не винний в Його крові! Дивіться самі! **25** Увесь народ відповів: —Нехай Його кров буде на нас і на наших дітях! **26** Тоді Пилат відпустив їм Варавву, а Ісуса наказав бичувати та віддав на розп'яття. **27** Після цього воїни намісника відвели Ісуса в преторію, де біля Нього зібрали всю когорту. **28** Вони роздягли Його й накинули на Нього багряницю. **29** Сплели та поклали на голову вінок із тернини, а в праву руку [дали] тростину. І, вклонивши коліна перед Ним, глузували з Нього, кажучи: «Вітаємо Тебе, Царю юдеїв!» **30** Потім вони плювали на Нього й, узявши тростину, били нею Ісуса по голові. **31** Коли закінчили знущатися, зняли з Ісуса плащ, надягнули на Нього Його одяг і відвели на розп'яття. **32** Коли вони виходили, то зустріли чоловіка з Кирени, на ім'я Симон, і змусили його нести хрест Ісуса. **33**

Коли прийшли на місце, яке називалося Голгофа (що
означає «місце Черепа»), **34** дали Йому випити вина,
змішаного з жовчю. Але, скуштувавши, Він не захотів
випити. **35** Розіп'явши Ісуса, вони розділили між
собою Його одяг, кидаючи жереб. **36** А потім сіли там
і стерегли Його. **37** Над Його головою прибили напис,
на якому була Його провина: це ісус, цар юдеїв. **38**
Тоді ж разом із Ним розіп'яли і двох розбійників:
одного – праворуч, а іншого – ліворуч від Нього.
39 Ті, що проходили повз, богохульствували проти
Нього. Вони хитали головами **40** й казали: «Ти ж
збирався зруйнувати Храм і відбудувати його за три
дні. Спаси Себе Самого. Якщо Ти Син Божий, то зійди
з хреста!» **41** Первосвященники разом із книжниками
та старійшинами також насміхалися з Нього, кажучи:
42 «Інших рятував, а Себе не може врятувати! Якщо
Він насправді Цар Ізраїля, то нехай зараз зійде з
хреста, і ми повіримо в Нього! **43** Він покладався на
Бога, тож нехай тепер Бог врятує Його, якщо хоче.
Адже Він казав: „Я Син Божий!“». **44** Розбійники,
розіп'яті разом із Ним, також насміхалися з Нього. **45**
Від шостої години настала темрява по всій землі –
аж до дев'ятої години. **46** Десь о дев'ятій годині Ісус
закричав гучним голосом: «Елі, Елі, лема савахтані?»,
що означає: «Боже Мій, Боже Мій, чому Ти покинув
Мене?» **47** Деякі з тих, що там стояли, почувши це,
казали: «Він кличе Іллю!» **48** Один із них одразу
ж побіг, узяв губку, наповнив її кислим вином,
настромив на тростину й дав Йому пити. **49** А інші

казали: «Облиш, побачимо, чи прийде Ілля спасти
Його!» **50** Але Ісус, знову голосно скрикнувши, віддав
духа. **51** І ось завіса в Храмі розірвалася надвоє
зверху донизу, земля затряслася, і скелі розкололися.
52 Гроби відкрилися, і багато тіл померлих святих
воскресло. **53** І, вийшовши з гробів після воскресіння
Ісуса, увійшли до святого міста та явилися багатьом.
54 Коли сотник і ті, що з ним стерегли Ісуса, побачили
землетрус і те, що сталося, вони дуже злякалися й
сказали: «Цей [чоловік] справді був Сином Божим!» **55**
Там було багато жінок, які стояли поодаль і дивилися.
Вони прийшли за Ісусом із Галілеї та служили Йому.
56 Серед них були Марія Магдалина, Марія – мати
Якова та Йосифа, і мати синів Зеведеєвих. **57** Коли
настав вечір, прийшов багатий чоловік з Ариматеї,
на ім'я Йосиф, який теж був учнем Ісуса. **58** Він
пішов до Пилата та попросив тіло Ісуса, і тоді Пилат
наказав віддати тіло [Йосифові]. **59** Йосиф узяв тіло
Ісуса, обгорнув у чисту льняну тканину **60** й поклав
до своєї нової гробниці, яку висік у скелі. До входу
в гробницю привалив великий камінь. **61** А були
там Марія Магдалина та друга Марія, які стояли
навпроти гробниці. **62** Наступного дня, що після
дня Приготування, первосвященники та фарисеї
зібралися разом у Пилата **63** й сказали: —Володарю,
ми пригадали, що Той обманщик, коли ще був живий,
казав: «Через три дні Я воскресну!» **64** Тож накажи
стерегти гробницю до третього дня. Щоб Його учні,
прийшовши, не вкрали Його й не сказали народові,

що Він воскрес із мертвих. І останній обман буде
гірший від першого. **65** Тоді Пилат відповів: —Ви
маєте охорону, ідіть та охороняйте, як знаєте. **66** Вони
пішли, поставили охорону біля гробниці та закріпили
камінь печаткою.

28 Після Суботи, на світанку першого дня тижня,
Марія Магдалина та друга Марія прийшли подивитись
на гробницю. **2** І ось стався великий землетрус, бо
ангел Господній, зійшовши з неба, підійшов, відкотив
камінь від гробниці та сів на нього. **3** Його вигляд був,
як блискавка, а одяг був білий, як сніг. **4** Від страху
охорона затремтіла перед ним і стала, як мертва.
5 Ангел сказав жінкам: «Не бійтеся! Я знаю, що ви
шукаєте Ісуса, Який був розіп'ятий. **6** Немає Його
тут: Він воскрес, як і казав. Підійдіть та подивіться
на місце, де Він лежав. **7** Ідіть скоріше та скажіть
Його учням, що Він воскрес із мертвих. Він іде перед
вами в Галілею, там Його побачите. Ось я сказав
вам». **8** Тоді жінки швидко відійшли від гробниці й
зі страхом та великою радістю побігли й розповіли
про все Його учням. **9** І ось Ісус зустрів їх та сказав:
«Радійте!» Вони ж наблизились, обійняли Його ноги
та вклонилися Йому. **10** Тоді Ісус сказав їм: «Не
бійтеся! Ідіть та сповістіть Моїх братів, щоб ішли
до Галілеї, там Мене побачать». **11** Коли вони ще
йшли, деякі охоронці прийшли до міста й сповістили
первосвященників про все, що сталося. **12** Тоді вони
зібралися разом зі старійшинами й вирішили дати
воїнам багато грошей, **13** сказавши їм: «Кажіть, що

Його учні прийшли вночі та вкрали Його, поки ви спали». **14** А якщо про це почує намісник, ми його переконаємо та позбавимо вас від неприємностей. **15** Вони взяли гроші та вчинили, як були навчені. І ця чутка поширилась серед юдеїв до сьогоднішнього дня. **16** А одинадцять учнів пішли до Галілеї, на гору, куди Ісус звелів їм прийти. **17** [Там] вони побачили Ісуса й вклонилися Йому, однак дехто з них засумнівався. **18** Ісус підійшов до них та промовив: «Мені дана вся влада на небі й на землі. **19** Тож ідіть і зробіть учнями всі народи, охрещуючи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. **20** Навчіть їх виконувати все, що Я заповів вам. І ось Я з вами в усі дні аж до кінця світу». **(aiōn g165)**

Від Марка

1 Початок Доброї Звістки Ісуса Христа, Сина Божого.
2 Як написано в пророка Ісаї: «Ось Я посилаю Мого
посланця перед обличчям Твоїм, який приготує
дорогу перед Тобою. **3** Голос кличе в пустелі:
„Приготуйте дорогу Господеві, вирівняйте шляхи для
Нього!“» **4** У пустелі з’явився Іван, який хрестив людей
та проповідував хрещення покаяння для прощення
гріхів. **5** І приходили до нього [люди] з усієї Юдейської
землі та всі мешканці Єрусалима й були охрещені
Іваном у річці Йордані, визнаючи свої гріхи. **6** Іван
носив одяг із верблюжої шерсті й шкіряний пояс
довкола стегон. Він їв сарану та дикий мед. **7** Він
проповідував та казав: «Після мене йде Сильніший
за мене, Якому я не достойний навіть, схилившись,
розв’язати ремінці Його сандалій. **8** Я хрещу вас
водою, а Він буде хрестити вас Духом Святим». **9** У
ті дні прийшов Ісус із Назарета, що в Галілеї, та був
хрещений Іваном у Йордані. **10** Коли [Ісус] виходив із
води, то відразу побачив розкриті небеса та Духа,
Який сходив на Нього, як голуб. **11** І голос із неба
пролунав: «Ти Син Мій улюблений, Тебе Я вподобав!»
12 І зразу ж Дух повів Ісуса в пустелю. **13** Він пробув
сорок днів у пустелі, і сатана спокушав Його. Там
Він перебував серед диких звірів, і ангели служили
Йому. **14** Після ув’язнення Івана Ісус прийшов до
Галілеї, проповідуючи Добру Звістку Бога. **15** Він
казав: «Настав час, і наблизилося Царство Боже.
Покайтеся та увіруйте в Добру Звістку!» **16** Коли

Ісус проходив біля Галілейського моря, то побачив Симона та Андрія, брата Симонового, які закидали сіті в море, оскільки були рибалками. **17** Ісус сказав їм: «Ідіть за Мною, і Я зроблю вас ловцями людей». **18** Вони відразу залишили сіті та пішли за Ним. **19** Потім пішов трохи далі й побачив Якова, сина Зеведеєва, та Івана, його брата. Вони були в човні та лагодили сіті. **20** Він зараз же покликав їх. Вони залишили свого батька Зеведея з наймитами в човні та пішли за Ісусом. **21** Коли прийшли до Капернаума, то відразу в Суботу пішли до синагоги, де Він почав навчати. **22** Люди дивувалися Його вченню, бо Він навчав їх як Той, Хто має владу, а не як книжники. **23** Саме тоді в синагозі був чоловік, одержимий нечистим духом. Він закричав **24** кажучи: —Що Тобі до нас, Ісусе з Назарета? Ти прийшов знищити нас? Я знаю, Хто Ти – Святий Божий! **25** Але Ісус наказав йому: —Замовкни та вийди з нього! **26** Тоді нечистий дух почав трясти чоловіка в конвульсіях і, голосно закричавши, вийшов із нього. **27** Усі здивувалися, так що запитували одне одного: «Що це таке? Нове вчення, яке має владу! Він наказує нечистим духам, і вони слухаються Його!» **28** Звістка про Ісуса негайно розійшлася всюди, по всій Галілейській околиці. **29** Коли вийшли з синагоги, вони з Яковом та Іваном відразу прийшли в дім Симона та Андрія. **30** Теща Симона лежала в гарячці, тож зараз же сказали Ісусові про неї. **31** Він підійшов, узяв її за руку та підняв, і гарячка залишила жінку, так що вона почала прислуговувати їм. **32** Коли ж

настав вечір, після заходу сонця, привели до Нього
багатьох хворих та біснуватих. 33 Усе місто зібралося
перед дверима. 34 Він зцілив багатьох хворих на різні
недуги та з багатьох вигнав демонів. Не дозволяв
демонам говорити, бо вони знали, Хто Він. 35 Рано-
вранці [Ісус] встав ще до світанку, вийшов та пішов
у пустинне місце й там молився. 36 Симон і ті, що
були з ним, пішли шукати Його 37 й, знайшовши,
сказали Йому: —Усі шукають Тебе! 38 Він відповів їм:
—Ходімо до інших міст, у сусідні села, щоб Я і там
проповідував, адже для цього Я прийшов. 39 Він пішов
та проповідував у їхніх синагогах по всій Галілеї,
виганяючи демонів. 40 Одного разу до Нього прийшов
прокажений, упав на коліна й благав: —Якщо хочеш,
можеш мене очистити. 41 [Ісус], змилосердившись,
простягнув руку, доторкнувся до нього й промовив:
—Хочу, будь чистим! 42 Тієї ж миті проказа залишила
його, і він був очищений. 43 [Ісус] негайно відіслав
його та попередив 44 кажучи: —Дивись, нікому не
кажи нічого, але йди, покажи себе священникові
та принеси жертву за своє очищення, як наказав
Мойсей, їм на свідчення. 45 Але той пішов і почав
всюди проповідувати та поширювати цю звістку,
так що Ісус більше не міг відкрито увійти в місто, а
перебував у пустинних місцях, і [люди] приходили
до Нього звідусіль.

2 Коли через декілька днів [Ісус] знов прийшов до
Капернаума, розійшлася чутка, що Він удома. 2 Тоді
зібралося так багато людей, що не було вже місця

навіть біля дверей. Коли [Ісус] проповідував їм Слово,
3 прийшли до Нього [якісь люди] із паралізованим,
якого несли четверо. **4** Побачивши, що не можуть
пройти через натовп, вони зійшли на покрівлю й,
розібравши її там, де був [Ісус], спустили ліжко,
на якому лежав паралізований. **5** Побачивши їхню
віру, Ісус сказав паралізованому: «Сину, прощаються
тобі гріхи!» **6** Деякі книжники, які там сиділи,
міркували у своїх серцях: **7** «Чому Він так говорить?
Він богохульствує! Хто може прощати гріхи, окрім
одного Бога?» **8** Але Ісус, відразу дізнавшись Своїм
Духом, про що вони в собі міркують, запитав їх:
«Чому ви так роздумуєте у ваших серцях? **9** Що легше
сказати паралізованому: „Прощаються твої гріхи!“чи
„Встань, візьми своє ліжко й ходи!“? **10** Але щоб ви
знали: Син Людський має владу на землі прощати
гріхи». І сказав паралізованому: **11** «Кажу тобі: встань,
візьми своє ліжко та йди додому!» **12** Той відразу ж
встав, узяв своє ліжко та на очах у всіх вийшов. Усі
були здивовані та прославляли Бога, кажучи: «Ніколи
ми такого ще не бачили!» **13** [Ісус] знову пішов до
моря. Увесь натовп приходив до Нього, і Він навчав їх.
14 Проходячи далі, Він побачив Левія, сина Алфеєвого,
який сидів при збиранні мита, і сказав йому: «Іди за
Мною!» Той, вставши, пішов за Ісусом. **15** І сталося,
коли Ісус сидів за столом у домі Левія, то багато
митників та грішників їли разом з Ісусом та Його
учнями, адже їх було чимало, і вони слідували за Ним.
16 Книжники та фарисеї, побачивши, що Він їсть разом

із митниками й грішниками, сказали Його учням:
—Чому Він їсть разом із митниками й грішниками?
17 Але Ісус, почувши це, відповів їм: —Не здорові
потребують лікаря, а хворі. Я прийшов покликати до
покаяння не праведних, а грішників. **18** У той час,
коли учні Івана та фарисеїв постилися, вони підійшли
до Ісуса й запитали Його: —Чому Іванові учні та
учні фарисеїв постять, а Твої учні не постять? **19** Ісус
відповів: —Чи можете друзів нареченого змусити
постити, доки наречений з ними? Доки наречений
з ними, не можуть постити. **20** Але настануть дні,
коли наречений забереться від них, і тоді, того дня,
поститимуть. **21** Ніхто не пришиває латки з нової
тканини до старої одежі, адже латка з нової тканини
збіжиться та відірве зі старої [одежі], і діра стає ще
більшою. **22** Ніхто не вливає молодого вина в старі
бурдюки, бо молоде вино розірве бурдюки – і вино та
бурдюки пропадуть. Але молоде вино [вливають] у
нові бурдюки. **23** Довелося Ісусові в Суботу проходити
через засіяні поля. Його учні почали дорогою зривати
колосся. **24** Фарисеї сказали Йому: —Дивись! Чому
вони в Суботу роблять те, чого не дозволено? **25**
Він сказав їм: —Ви ніколи не читали, що зробив
Давид, коли був у нужді й зголоднів він, а також і ті,
що були з ним? **26** Як увійшов у Дім Божий у часи
первосвященника Авіатара та з'їв хліби покладання,
котрі не дозволено їсти нікому, окрім священників,
і як дав і тим, хто був із ним? **27** Потім сказав їм:

—Субота створена для людини, а не людина для Суботи. **28** Адже Син Людський – Господь і Суботи.

3 [Ісус] знову зайшов у синагогу. Там був чоловік із всохлою рукою. **2** [Фарисеї] уважно стежили за Ісусом, чи зцілить його в Суботу, щоб звинуватити Його. **3** [Ісус] сказав чоловікові, що мав всохлу руку: «Стань посередині!» **4** Потім сказав їм: «У Суботу дозволено робити добро чи зло? Спасати життя чи вбивати?» Але вони мовчали. **5** Подивившись на них з обуренням та скорботою через впертість їхніх сердець, Він сказав чоловікові: «Простягни руку!» Той простягнув, і його рука була зцілена. **6** Фарисеї ж вийшли та радились з іродіанами проти Нього, як Його вбити. **7** Ісус же разом зі Своїми учнями відійшов до моря. За Ним ішов великий натовп із Галілеї та Юдеї, **8** Єрусалима, Ідумеї, з-за Йордану, з Тира та Сидона. Багато людей, почувши, що Він робить, прийшли до Нього. **9** [Ісус] звелів Своїм учням приготувати для Нього невеликий човен, щоб натовп не тиснув на Нього. **10** Адже Він зцілив багатьох, і всі, що мали недуги, тиснулися, аби доторкнутися до Нього. **11** Нечисті духи, коли бачили Його, падали долілиць перед Ним та кричали: «Ти – Син Божий!» **12** Однак Він суворо наказував їм, щоб не виявляли Його. **13** [Ісус] зійшов на гору та покликав до Себе, кого схотів Він, і вони прийшли до Нього. **14** І обрав дванадцятьох, яких назвав апостолами, щоб були з Ним, щоб посилати їх проповідувати **15** і щоб вони мали владу виганяти демонів. **16** Він обрав дванадцятьох: Симона, якому

дав ім’я Петро, **17** Якова, сина Зеведеєвого, і його
брата Івана, яких назвав Воанергес, що означає «сини
грому», **18** Андрія, Филипа, Варфоломія, Матвія, Фому,
Якова, сина Алфеєвого, Тадея, Симона Кананита **19**
і Юду Іскаріота, який зрадив Ісуса. **20** Потім, коли
прийшов додому, знову зібрався великий натовп,
так що Ісус та Його учні не могли навіть поїсти. **21**
Рідні Ісуса, почувши про це, прийшли, щоб забрати
Його, бо казали: «Він втратив розум». **22** Книжники,
які прийшли з Єрусалима, казали: «Він одержимий
Вельзевулом! Він виганяє демонів [силою] володаря
демонів». **23** Тоді Ісус, покликавши їх до Себе, сказав
їм притчами: «Як може сатана виганяти сатану? **24**
Якщо якесь царство розділене в собі, таке царство не
зможе встояти. **25** І якщо якийсь дім розділений в собі,
такий дім не зможе встояти. **26** Якщо сатана повстав
проти самого себе й розділився, то не зможе встояти.
Але йому прийшов кінець. **27** Ніхто не може увійти
в дім сильного та пограбувати його майно, якщо
спочатку не зв’яже сильного. Лише тоді пограбує його
дім. **28** Істинно кажу вам: людям простяться всі гріхи
та всі богохульства, **29** але той, хто богохульствує
проти Святого Духа, не має прощення довіку, а має
вічну провину». **(aiōn g165, aiōnios g166)** **30** [Він сказав
це], бо вони говорили: «Він одержимий нечистим
духом». **31** Прийшли Його мати та брати і, стоячи
надворі, послали до Нього, щоб покликати Його. **32**
Люди, що сиділи навколо Нього, сказали Йому: —Ось
Твоя мати, Твої брати та сестри стоять надворі та

кличуть Тебе. **33** Він відповів: —Хто Моя мати і Мої
брати? **34** І, подивившись на тих, хто сидів навколо,
сказав: —Ось Моя мати та Мої брати. **35** Бо той, хто
виконує волю Божу, є Мені братом, сестрою і матір'ю.

4 [Ісус] знов почав навчати на березі моря. І зібрався
біля Нього великий натовп, так що Він зайшов у
човен та сів [у ньому] на морі, а всі люди були біля
моря, на березі. **2** Він багато навчав їх притчами й
казав до них у Своєму навчанні: **3** «Слухайте! Ось сіяч
вийшов сіяти. **4** Коли він сіяв, деякі [зерна] впали
біля дороги; прилетіли птахи та повидзьобували їх. **5**
Інші впали на кам'янистий ґрунт, де не було багато
землі, і відразу проросли, бо земля була неглибока.
6 Коли зійшло сонце, то опалило паростки, вони
зів'яли й, не маючи коріння, всохли. **7** Ще інші впали
поміж терни. Терни виросли та задушили їх, і не
дали врожаю. **8** А інші впали в добру землю та дали
врожай, який зійшов, виріс та вродив у тридцять, у
шістдесят та в сто разів [більше]». **9** І сказав: «Хто має
вуха, щоб слухати, слухайте!» **10** Коли Ісус залишився
на самоті, ті, що були разом із Ним та дванадцятьма,
запитали Його про притчі. **11** Він відповів: «Вам дана
таємниця Царства Божого, а для тих, хто ззовні, усе
в притчах, **12** щоб „дивлячись очима, не бачили і,
слухаючи вухами, не розуміли, щоб не повернулися
і щоб не були прощені!“» **13** Потім сказав: «Невже
ви не зрозуміли цієї притчі? Як тоді ви зрозумієте
всі притчі? **14** Сіяч сіє Слово. **15** Те, що посіяне біля
дороги, – це ті, що чують Слово; але коли чують,

відразу приходить сатана й забирає Слово, посіяне в них. **16** Посіяне на кам'янисту землю означає тих, що, почувши Слово, відразу з радістю приймають його. **17** Але не мають коріння в собі, є тимчасовими. Коли настають труднощі або гоніння за Слово, вони відразу відпадають. **18** Посіяне серед тернів означає тих, що чують Слово, **19** але турботи цього віку, омана багатства та інших бажань придушують Слово, і воно залишається безплідним. **(aiōn g165)** **20** А посіяне в добру землю означає тих, що чують Слово, приймають його та приносять врожай: один у тридцять, інший у шістдесят, інший у сто разів більший». **21** [Ісус] сказав їм: «Хіба хтось приносить світильник, щоб поставити його під посудину або під ліжко? Ні, його приносять, щоб поставити на поставець. **22** Бо немає нічого прихованого, що не було б відкритим, і нічого таємного, що не виявилося б. **23** Якщо хтось має вуха, нехай слухає!» **24** І сказав їм: «Будьте уважні, що ви чуєте. Адже якою мірою міряєте ви, такою і вам виміряють і додадуть вам. **25** Бо тому, хто має, додасться, і матиме надмірно, а від того, хто не має, і те, що має, забереться». **26** Він сказав: «Царство Боже схоже на чоловіка, який засіяв поле. **27** І чи спить чоловік, чи прокидається, вночі чи вдень, насіння сходить та росте, а як це – він сам не знає. **28** Земля сама приносить плід: спочатку стебло, потім колос, а потім повний колос зерна. **29** Коли ж врожай дозріває, він одразу надсилає [женців] із серпами, бо настали жнива». **30** І сказав Він: «До чого подібне Царство

Боже? Якою притчею його пояснити? **31** Воно подібне до гірчичного зерна. Коли його сіють у землю, воно є найменшим серед усього насіння на землі, **32** але коли виростає, стає більшим за всі рослини й пускає великі гілки, так що птахи небесні можуть гніздитися в його тіні». **33** Багатьма такими притчами Він говорив їм Слово, стільки, скільки вони могли зрозуміти. **34** Не говорив їм без притчі, але коли був наодинці зі Своїми учнями, пояснював їм усе. **35** Коли настав вечір, Ісус сказав їм: «Переплиньмо на другий бік». **36** Відпустивши людей, вони сіли в човен, де вже був [Ісус]. Інші човни попливли за ними. **37** І здійнялася велика буря, і хвилі почали заливати човен, так що він вже наповнювався водою. **38** Ісус був на кормі та спав на подушці. Учні розбудили Його, кажучи: —Учителю, невже Тобі байдуже, що ми гинемо? **39** Уставши, Він наказав вітрові та сказав морю: —Тихо! Заспокойся! Вітер стих, і настала велика тиша. **40** Він сказав їм: —Чому ви злякалися? Чому ви все ще не маєте віри? **41** Перелякані, вони казали один одному: —Хто ж Він такий, що навіть вітер та море підкоряються Йому?

5 Вони перепливли на другий берег Генезаретського моря, у землю Герасинську. **2** Коли Ісус вийшов із човна, відразу назустріч Йому [вийшов] із гробниць чоловік, одержимий нечистим духом. **3** Він мешкав у гробницях, і ніхто не міг його зв'язати навіть ланцюгами. **4** Його часто зв'язували кайданами та ланцюгами, але він розривав ланцюги та розбивав

кайдани, і ніхто не міг його стримати. **5** Завжди, вдень та вночі, він перебував у гробницях та в горах, кричав та бився об каміння. **6** Побачивши Ісуса здалека, він прибіг, поклонився Йому **7** й голосно промовив: —Що тобі до мене, Ісусе, Сину Бога Всевишнього? Заклинаю Тебе Богом, не муч мене. **8** Бо [Ісус] казав: «Нечистий духу, вийди з цього чоловіка!» **9** [Ісус] запитав його: —Як тебе звати? Той відповів: —Моє ім'я Легіон, бо нас багато. **10** І дуже просив Ісуса, щоб Він не висилав їх із [тієї] місцевості. **11** А було там велике стадо свиней, що паслося на горі. **12** Демони просили Ісуса: —Надішли нас у свиней, щоб ми увійшли в них. **13** [Ісус] дозволив їм. Нечисті духи, вийшовши з чоловіка, увійшли у свиней. Тоді все стадо, десь дві тисячі [голів], кинулося з кручі в море та втопилося. **14** Свинопаси побігли та сповістили про це в місті та в селах. Тоді [люди] вийшли подивитися, що сталося. **15** Коли підійшли до Ісуса, то побачили, що одержимий, в якому був легіон демонів, сидить одягнений та при здоровому глузді, і вони злякалися. **16** Ті, хто бачив, розповідали, що сталося з біснуватим і про свиней. **17** Тоді вони почали просити Ісуса, щоб Він залишив їхні околиці. **18** Коли Ісус сідав у човен, той, хто був біснуватим, просив Його, щоб Він узяв його з Собою. **19** Але [Ісус] не дозволив йому, сказавши: «Іди до себе додому, до своїх, та розкажи, як багато зробив для тебе Господь, як Він змилосердився над тобою». **20** Той пішов і почав проповідувати в Десятимісті, як багато зробив для нього Ісус. І всі дивувалися цьому.

21 Коли Ісус на човні знов переплив на інший берег,
навколо Нього зібрався великий натовп. А був Він
біля моря. **22** І прийшов один із керівників синагоги,
на ім'я Яір, та, впавши Йому до ніг, **23** благав Його,
кажучи: «Моя донька помирає, прийди та поклади
на неї руки, щоб вона одужала та жила». **24** [Ісус]
пішов разом із ним. Великий натовп слідував за
Ним, люди з усіх боків тиснули на Нього. **25** І була
там одна жінка, яка дванадцять років страждала на
кровотечу. **26** Вона багато натерпілася від багатьох
лікарів та витратила все, що мала, але не отримала
ніякого полегшення, навпаки, їй ставало гірше. **27**
Вона почула про Ісуса і в натовпі, підійшовши ззаду,
доторкнулася до Його одежі. **28** Бо вона говорила:
«Якщо хоч доторкнуся до Його одежі, то одужаю!» **29**
І зараз же зупинилася її кровотеча, і вона відчула в
тілі, що зцілилася від своєї недуги. **30** А Ісус відразу
відчув у Собі, що з Нього вийшла сила. Повернувшись
до натовпу, запитав: —Хто доторкнувся до Мого
одягу? **31** Учні сказали Йому: —Ти ж бачиш, що
натовп тисне на Тебе з усіх боків, а Ти запитуєш: «Хто
доторкнувся до Мене?» **32** Але [Ісус] озирався, щоб
побачити, хто це зробив. **33** Тоді жінка зі страхом та
тремтінням, знаючи, що сталося, підійшла та, впавши
перед Ним, сказала всю правду. **34** [Ісус] же сказав
їй: «Донько, віра твоя врятувала тебе. Іди з миром
і будь зцілена від твоєї хвороби». **35** Коли Він ще
говорив, прийшли з [дому] керівника синагоги та
сказали: —Твоя донька померла. Навіщо турбуєш

Учителя? **36** Але Ісус, не зважаючи на сказані слова, сказав керівникові синагоги: —Не бійся, тільки віруй. **37** І не дозволив нікому йти з Ним, окрім Петра, Якова та Івана, брата Якового. **38** Коли прийшли в дім керівника синагоги, то [Ісус] побачив метушню і тих, що дуже плакали й голосили. **39** Він увійшов та сказав їм: «Чому ви тривожитесь та плачете, дитина не померла, а спить». **40** Але вони почали глузувати з Нього. [Ісус] же, наказавши всім вийти, узяв батька й матір дитини, а також тих, хто був із Ним, та увійшов туди, де лежала дитина. **41** Узяв дівчинку за руку й промовив до неї: «Таліта кум!» (що в перекладі означає: «Дівчинко, кажу тобі, встань!»). **42** Дівчинка негайно піднялася й почала ходити. Їй було дванадцять років. Усі відразу жахнулися від великого дива. **43** [Ісус] суворо наказав їм, щоб про це ніхто не дізнався, і велів дати дівчинці їсти.

6 Ісус вийшов звідти та прийшов на Свою батьківщину, а Його учні йшли за Ним. **2** Коли настала Субота, Він почав навчати людей у синагозі. Багато з тих, хто слухав Його, казали: «Звідки в Нього це? Що це за мудрість дана Йому? Як такі чудеса творяться Його руками? **3** Хіба Він не тесля, син Марії? Хіба Він не брат Якова, Йосії, Юди та Симона? Хіба Його сестри не серед нас?» І вони спокушалися через Нього. **4** Ісус же сказав їм: «Не буває пророка без пошани, хіба тільки на своїй батьківщині, серед своїх родичів та у своєму домі». **5** І не зміг там зробити жодного чуда, тільки зцілив кількох хворих, поклавши на них

руки. **6** І дивувався через їхнє невір'я. Потім [Ісус] ходив по навколишніх селах і навчав. **7** Покликавши до Себе дванадцятьох, [Ісус] почав надсилати їх по двоє, даючи їм владу над нечистими духами. **8** [Ісус] наказав їм: «Не беріть у дорогу ні хліба, ні торбини, ні грошей у пояс, а тільки одну палицю. **9** Взуйте сандалії й не беріть двох сорочок». **10** Потім додав: «Коли увійдете в дім, там залишайтесь, поки не вийдете звідти. **11** Коли ж десь вас не приймуть або не слухатимуть, то, виходячи звідти, обтрусіть пил зі своїх ніг на свідчення проти них!» **12** Вони пішли та проповідували, щоб люди покаялись, **13** і виганяли багатьох демонів, а багатьох хворих помазували олією та зцілювали. **14** Цар Ірод почув [про Ісуса], оскільки Його ім'я ставало все більш відомим. Дехто казав: «Іван Хреститель воскрес із мертвих, і тому ці чудеса діються через Нього». **15** Інші казали: «Це Ілля!» А ще інші: «Це пророк, як один зі [стародавніх] пророків». **16** Але Ірод, почувши це, казав: «Іван, якого я стратив, воскрес із мертвих». **17** Бо Ірод, надіславши схопити Івана, зв'язав його та посадив до в'язниці через Іродіаду, дружину Филипа, свого брата, з якою він одружився. **18** Іван казав Іродові: «Не годиться тобі одружуватися з дружиною твого брата!» **19** Іродіада була ворожою до Івана та бажала вбити його, але не могла. **20** Адже Ірод боявся Івана і, знаючи, що він чоловік праведний та святий, захищав його. Слухаючи Івана, він дуже непокоївся, однак слухав його з насолодою. **21** Та настав сприятливий

день, коли Ірод святкував свій день народження й влаштував бенкет для своїх вельмож, воєначальників та старійшин із Галілеї. **22** Дочка Іродіади увійшла до них та затанцювала, і так сподобалась Іродові й тим, що сиділи разом із ним за столом, що цар сказав дівчині: —Проси все, що бажаєш, і я дам тобі. **23** І поклявся їй: —Усе, що тільки попросиш, дам тобі, навіть і пів царства. **24** Вона вийшла та запитала в матері: —Що мені просити? Її мати відповіла: —Голову Івана Хрестителя. **25** Тоді вона відразу увійшла до царя та просила: —Хочу, щоб ти негайно дав мені на блюді голову Івана Хрестителя. **26** Цар дуже засмутився, але через клятву й тих, що сиділи з ним за столом, не схотів відмовити їй. **27** Тож цар відразу надіслав охоронця, наказавши принести голову Івана. Той пішов до в'язниці та відрубав Іванові голову, **28** приніс її на блюді та віддав дівчині, а вона віддала її своїй матері. **29** Коли про це довідались учні Івана, то прийшли, забрали його тіло й поклали в гробницю. **30** Апостоли повернулися до Ісуса й розповіли Йому про все, що зробили і як багато навчили [людей]. **31** [Ісус] сказав їм: «Ідіть тепер у пустинне місце та відпочиньте трохи». Адже багато було тих, хто приходив та відходив, і вони не мали часу навіть поїсти. **32** Тож відпливли на човні в пустинне місце, щоб бути на самоті. **33** Але люди побачили їх та впізнали, тож побігли пішки з усіх міст та дісталися до того місця раніше за них. **34** Вийшовши на берег, Ісус побачив багато людей і

змилосердився над ними, тому що вони були, як
вівці, що не мають пастуха. І почав їх багато навчати.
35 Коли минуло чимало часу, Його учні підійшли
до Нього й сказали: —Тут пустинне місце, і година
вже пізня. **36** Відпусти людей, щоби пішли в хутори
та села, які навколо, та купили собі їсти. **37** Але
Він сказав їм: —Ви дайте їм їсти! Вони запитали:
—Чи нам піти купити хліба на двісті динаріїв і дати
їм їсти? **38** [Ісус] сказав їм: —Скільки хлібів у вас
є? Ідіть та подивіться! Дізнавшись, вони сказали:
—П'ять хлібів та дві рибини. **39** Тоді наказав учням
розсадити всіх на зеленій траві. **40** І розсадили їх
групами по сто та по п'ятдесят [осіб]. **41** [Ісус] узяв
ті п'ять хлібів та дві рибини, подивився на небо,
благословив їх і, розломивши хліби, дав Своїм учням,
щоб роздали людям. Так само роздали всім обидві
рибини. **42** Усі їли та наситилися, **43** і назбирали
дванадцять повних кошиків із залишками від риби.
44 Тих, хто їв, було п'ять тисяч чоловіків. **45** Відразу
після цього [Ісус] звелів учням сісти в човен та
переплисти на другий бік до Віфсаїди, а Він тим
часом відпустить людей. **46** Відпустивши народ, [Ісус]
пішов на гору, щоб помолитися. **47** Коли настав
вечір, човен був посеред моря, а Він залишився сам
на березі. **48** Побачивши, що учні ледве веслують
через супротивний вітер, близько четвертої сторожі
ночі[Ісус], ідучи по воді, пішов до них і хотів їх
проминути. **49** Коли учні побачили, що Він іде по воді,
подумали, що це привид, і закричали. **50** Адже всі, хто

Його бачив, були налякані. [Ісус] відразу заговорив до них: «Будьте сміливі! Це Я! Не бійтеся!» **51** Тоді Він увійшов до них у човен, і вітер стих. Учні дуже в собі здивувалися, **52** адже не зрозуміли чуда з хлібами: їхнє серце було закам'яніле. **53** Перепливши [море], вони прибули до Генезаретської землі й причалили. **54** Коли вони вийшли з човна, [люди] відразу впізнали Ісуса. **55** Вони оббігли всю ту околицю й почали на носилках приносити до Нього хворих. **56** І куди б Він не заходив, – у села, міста або хутори, – скрізь на майдани виносили хворих і благали Його дозволити лише торкнутися до краю Його одягу; і всі, хто торкався, зцілялися.

7 Прийшли до Нього фарисеї та деякі книжники з Єрусалима. **2** Вони побачили, що деякі Його учні їли немитими, тобто нечистими, руками. **3** Адже фарисеї, і взагалі юдеї, дотримуючись традиції старійшин, не їдять, доки не омиють старанно рук. **4** Вони не їдять принесеного з ринку, доки не омиються. Є ще багато іншого, чого вони дотримуються, як-от: миття чаш, глечиків, мідного посуду, а також і лежаків. **5** Тож фарисеї та книжники запитали Ісуса: —Чому Твої учні не живуть згідно зі звичаєм наших батьків, а їдять немитими руками? **6** Він відповів: —Добре пророкував Ісая про вас, лицемірів, як написано: «Цей народ шанує Мене [лише] устами, а серце його далеко від Мене. **7** Даремно вони поклоняються Мені, навчаючи людей людських заповідей». **8** Залишивши заповідь Бога, ви тримаєтесь людських звичаїв. Миєте

глечики та чаші й багато чого іншого робите. **9** Потім
сказав їм: —Ви спритно відкидаєте заповідь Божу,
щоб зберегти ваш звичай. **10** Адже Мойсей сказав:
«Шануй батька та матір», а також: «Той, хто зневажає
батька або матір, нехай буде покараний смертю!» **11**
Ви ж говорите, що якщо людина скаже батькові або
матері: «Те, чим я міг би допомогти тобі, – Корбан»
(тобто дар [Богові]), **12** то ви вже дозволяєте йому
нічого не робити для свого батька або матері. **13** Так
ви скасовуєте Слово Боже через свій звичай, який
ви ж і встановили. І багато подібного до цього ви
робите. **14** Покликавши народ, [Ісус] знову промовив
до них: «Слухайте Мене всі та зрозумійте! **15** Не існує
нічого, що би ззовні входило в людину та могло
зробити її нечистою, але нечистою людину робить
те, що виходить з неї. **16** Якщо хтось має вуха, щоб
слухати, нехай слухає!» **17** Коли [Ісус] залишив людей
та увійшов у дім, Його учні запитали про цю притчу.
18 Він сказав їм: «Невже ви ще не розумієте? Не знаєте,
що все, що входить ззовні, не може людину зробити
нечистою? **19** Бо їжа не потрапляє до серця, а йде
до шлунка й потім виходить геть. Так Він оголосив
чистою всю їжу». **20** Потім сказав: «Оскверняє людину
те, що виходить з неї. **21** Адже з серця людини
виходять погані думки, статева розпуста, крадіж,
вбивства, **22** перелюб, жадібність, злоба, лукавство,
непристойність, заздрість, богохульство, гордість та
дурість. **23** Усе це зло виходить зсередини та оскверняє
людину». **24** Вирушивши звідти, [Ісус] попрямував

до земель Тира й Сидона. І, увійшовши в дім, не
хотів, щоб хтось дізнався, [що Він там], але не зміг
утаїтись. **25** Одна жінка, яка мала доньку, одержиму
нечистим духом, почувши про Ісуса, прийшла до
Нього та впала на коліна перед Ним. **26** Жінка була
гречанкою, родом із Сирійської Фінікії. Вона благала
Ісуса вигнати демона з її доньки. **27** Але Він сказав:
—Нехай спочатку наситяться діти, адже не годиться
брати хліб від дітей та кидати щенятам. **28** Вона ж
відповіла Йому: —Так, Господи, але й щенята під
столом їдять крихти після дітей. **29** Він сказав їй:
—За ці слова йди, демон вийшов із твоєї доньки. **30**
Вона пішла додому й знайшла дитину, що лежала в
ліжку, і демон вийшов із неї. **31** [Ісус] знов залишив
околиці Тира й через Сидон вийшов до Галілейського
моря на землі Десятимістя. **32** І привели до Нього
глухого, який говорив із труднощами, і просили, щоб
Він поклав на нього руки. **33** [Ісус] узяв його вбік від
натовпу та вклав пальці йому у вуха і, плюнувши,
торкнувся його язика. **34** Потім подивився на небо,
зітхнув і сказав глухому: «Ефата!», що означає:
«Відкрийся!» **35** І відразу відкрилися його вуха, язик
розв'язався, і він почав говорити правильно. **36** Ісус
наказав не розповідати про це нікому. Та чим більше
Він забороняв, тим більше вони розголошували. **37**
І дивувалися вкрай, кажучи: «Він усе робить дуже
добре: навіть глухим дає слух і німим – мову».

8 У ті дні, коли знову зібралося багато людей і не
мали, що їсти, [Ісус] покликав учнів та сказав їм:

2 —Жаль Мені цих людей, тому що вже три дні
залишаються зі Мною й не мають, що їсти. **3** І якщо
Я відпущу їх голодними додому, вони ослабнуть у
дорозі, бо деякі прийшли здалека. **4** Учні відповіли
Йому: —Звідки в цій пустелі хтось зможе взяти
стільки хліба, щоб нагодувати цих [людей]? **5** [Ісус]
запитав: —Скільки маєте хлібів? Вони відповіли:
—Сім. **6** [Ісус] звелів людям сісти на землю. Потім
узяв ті сім хлібів, подякував, розламав та дав Своїм
учням, щоб вони роздали людям. **7** Ще мали й кілька
малих рибин, Він благословив їх і звелів роздати й
рибу. **8** [Усі] їли та наситились. І зібрали сім повних
кошиків залишків. **9** Тих, що їли, було приблизно
чотири тисячі. Потім відпустив їх. **10** Після цього
[Ісус] відразу сів у човен разом зі своїми учнями
та відплив до землі Далманутської. **11** До [Ісуса]
підійшли фарисеї та почали сперечатися з Ним. Вони,
випробовуючи Його, вимагали знамення з неба. **12**
[Ісус], глибоко зітхнувши у Своєму дусі, сказав: «Чому
цей рід шукає знамення? Істинно кажу вам: цьому
роду не дасться ніякого знамення». **13** І, залишивши
їх, знову сів у човен та вирушив на другий бік [моря].
14 [Учні] забули взяти хліб і, крім однієї хлібини,
не мали в човні більше нічого **15** А [Ісус] застерігав
їх: —Дивіться та стережіться закваски фарисейської
та закваски Ірода. **16** Вони міркували між собою:
—Він говорить так, тому що ми не маємо хлібів. **17**
Знаючи про це, [Ісус] сказав: —Чому ви міркуєте між
собою, що не взяли хліба? Невже ви не збагнули й не

розумієте? Невже ваше серце все ще закам'яніле? **18** Маєте очі, але не бачите? Маєте вуха, але не чуєте? Невже не пам'ятаєте? **19** Коли п'ять хлібів Я розділив для п'яти тисяч, то скільки повних кошиків залишків ви зібрали? Вони відповіли: —Дванадцять. **20** — А сім хлібів для чотирьох тисяч? І скільки повних кошиків із залишками ви зібрали? Вони відповіли: —Сім. **21** Тоді [Ісус] сказав їм: —Усе ще не розумієте? **22** Коли прийшли до Віфсаїди, привели до Ісуса сліпого й просили доторкнутись до нього. **23** Він узяв сліпого за руку, вивів за межі села й, послинивши йому очі, поклав на нього руки та запитав: —Бачиш щось? **24** Подивившись, він сказав: —Бачу людей, але вони мов дерева, що ходять. **25** Тоді [Ісус] знов поклав руки на його очі. Чоловік подивився уважно, його зір повернувся, і він бачив усе чітко **26** [Ісус] вислав його додому та сказав: —Не заходь у село й не розповідай нікому. **27** Ісус зі Своїми учнями прийшов до сіл довкола Кесарії Филипової. Дорогою Ісус запитав Своїх учнів: —За кого вважають Мене люди? **28** Вони відповіли: —Одні – за Івана Хрестителя, інші – за Іллю, ще інші – за одного з пророків. **29** Тоді [Ісус] спитав їх: —А ви за кого Мене вважаєте? Петро сказав Йому: —Ти – Христос! **30** Тоді Він наказав їм нікому не казати про Нього. **31** Потім почав навчати їх, що Синові Людському належить багато страждати, бути відкинутим старійшинами, первосвященниками та книжниками, бути вбитим, але через три дні Він воскресне. **32** Він говорив їм прямо про це. Тоді Петро,

відкликавши Ісуса вбік, почав докоряти Йому. **33** [Ісус] же повернувся, подивився на Своїх учнів та докорив Петрові, кажучи: —Відійди від Мене, сатано! Бо ти думаєш не про Боже, а про людське. **34** І, покликавши до Себе народ разом зі Своїми учнями, сказав їм: «Якщо хтось хоче йти за Мною, нехай зречеться самого себе, візьме свій хрест та слідує за Мною. **35** Бо хто хоче спасти своє життя, той втратить його, а хто втратить його заради Мене та Доброї Звістки, той спасе його. **36** Яка користь людині, якщо здобуде весь світ, а душу свою втратить? **37** Або що дасть людина в обмін за свою душу? **38** Бо якщо хтось посоромиться Мене та Моїх слів перед цим грішним та невірним поколінням, того й Син Людський посоромиться, коли прийде в славі Свого Отця разом зі святими ангелами».

9 І сказав: «Істинно кажу вам: деякі з присутніх тут не зазнають смерті, доки не побачать Царства Божого, що прийшло в силі». **2** Через шість днів Ісус узяв із Собою Петра, Якова та Івана й вивів тільки їх на високу гору. Там Він преобразився перед ними: **3** Його одяг став блискучим і таким білим, що жоден відбілювач у світі не міг би так відбілити. **4** І з'явились їм Мойсей та Ілля, які розмовляли з Ісусом. **5** Петро сказав Ісусові: «Равві, добре нам тут бути! Зробімо три намети: один для Тебе, один для Мойсея та один для Іллі». **6** Бо не знав, що сказати, такі налякані були. **7** Тоді з'явилася хмара, яка накрила їх, і з хмари промовив голос: «Це Син Мій улюблений, Його

слухайте!» **8** І раптом, подивившись навкруги, вони
нікого не побачили, окрім Ісуса. **9** Коли вони сходили
з гори, [Ісус] наказав їм, щоб не казали нікому про
те, що бачили, доки Син Людський не воскресне
з мертвих. **10** Вони зберегли це Слово для себе,
тільки міркували між собою, що означає воскресіння
з мертвих. **11** Потім вони запитали Його: —Чому
книжники кажуть, що Ілля має прийти першим? **12**
[Ісус] відповів: —Ілля дійсно має прийти першим, щоб
відновити все. І, як написано про Сина Людського, Він
має багато постраждати та бути приниженим. **13** Але
кажу вам: Ілля прийшов, і вони вчинили з ним усе, що
схотіли, як написано про нього. **14** Повернувшись до
[інших] учнів, вони побачили навколо них великий
натовп і книжників, які сперечалися з ними. **15**
Як тільки ці люди побачили Ісуса, здивувалися й
побігли привітати Його. **16** Він запитав їх: —Чому
ви сперечалися з ними? **17** Один чоловік із натовпу
відповів: —Учителю, я привів до Тебе мого сина,
бо він одержимий духом німоти. **18** Коли дух його
хапає, то кидає на землю, з рота йде піна, хлопчик
скрегоче зубами й ціпеніє. Я просив Твоїх учнів
вигнати духа, але вони не змогли. **19** [Ісус] у відповідь
сказав: —О роде невірний, доки буду з вами? Доки
терпітиму вас? Приведіть хлопчика до Мене! **20** І
привели хлопчика до Ісуса. Коли дух побачив Ісуса,
відразу кинув хлопчика в судоми. Той, упавши на
землю, покотився й пустив піну з рота. **21** Ісус запитав
його батька: —Скільки часу з ним таке? Він відповів:

—З дитинства. **22** Часто [дух] кидає його у вогонь або
у воду, щоб вбити його. Якщо можеш щось зробити,
допоможи нам. Змилуйся над нами. **23** Ісус же сказав
йому: —Якщо можеш?! Усе можливе для того, хто
вірує! **24** Тоді батько хлопчика скрикнув: — Вірую!
Допоможи моєму невірству. **25** Коли Ісус побачив,
що люди збігаються, то наказав нечистому духові,
кажучи: «Духу німий та глухий, наказую тобі: вийди
з нього й більше не заходь у нього!» **26** Скрикнувши,
[дух] сильно потряс хлопця в конвульсіях і вийшов
із нього. Хлопець став як мертвий, так що багато
хто говорив, що він помер. **27** Але Ісус узяв його за
руку, підняв його, і він устав. **28** Пізніше, коли Ісус
увійшов у дім, учні наодинці запитали Його: —Чому
ми не змогли вигнати демона? **29** Ісус відповів: —Цей
рід можна вигнати лише молитвою та постом. **30**
Вийшовши звідти, вони пройшли через Галілею. [Ісус]
не хотів, щоб хтось дізнався про це, **31** бо Він навчав
Своїх учнів та казав їм: «Син Людський буде виданий
у руки людські. Його вб'ють, але через три дні Він
воскресне». **32** Однак [учні] не зрозуміли цих слів,
а спитати Його боялися. **33** Коли вони прийшли в
Капернаум і були в домі, [Ісус] запитав їх: —Про що
ви говорили в дорозі? **34** Але вони мовчали, тому що в
дорозі сперечалися між собою, хто з них найбільший.
35 Тоді [Ісус] присів, покликав до Себе дванадцятьох і
сказав їм: —Якщо хтось хоче бути першим, той хай
буде останнім серед усіх та слугою для всіх. **36** [Ісус]
узяв дитину, поставив посеред них і, обійнявши її,

сказав їм: **37** —Хто приймає таку дитину в ім'я Моє,
той не Мене приймає, а Того, Хто надіслав Мене.
38 Іван сказав Йому: —Учителю, ми бачили когось,
хто Твоїм ім'ям виганяв демонів, та ми заборонили
йому, бо він не ходить із нами. **39** Але Ісус сказав:
—Не зупиняйте його, бо немає такого, хто б робив
чудо в ім'я Моє й відразу злословив би Мене. **40** Той,
хто не проти нас, той за нас. **41** Адже хто подасть
вам чашу води в ім'я [Моє], бо ви Христові, – істинно
кажу вам, – не втратить своєї винагороди. **42** Якщо
хтось спокусить одного з цих малих, що вірують у
Мене, то було б краще, якби йому повісили млинове
жорно на шию й кинули в море. **43** Якщо твоя рука
спокушає тебе, відрубай її. Краще тобі увійти в життя
покаліченим, ніж, маючи дві руки, іти до Геєни, у
вогонь незгасимий, **(Geenna g1067)** **44** де черв'як їхній
не вмирає і вогонь не гасне. **45** Якщо твоя нога
спокушає тебе, відрубай її. Краще тобі увійти в життя
покаліченим чи кульгавим, ніж, маючи дві ноги,
бути вкинутим до Геєни, **(Geenna g1067)** **46** де черв'як
їхній не вмирає і вогонь не гасне. **47** Якщо твоє око
спокушає тебе, вирви його. Краще тобі увійти до
Царства Божого однооким, ніж, маючи два ока, бути
вкинутим у Геєну, **(Geenna g1067)** **48** «де черв'як їхній не
вмирає і вогонь не гасне». **49** Бо кожен буде вогнем
посолений і кожна жертва буде посолена сіллю. **50**
Сіль – добра річ, але якщо сіль втратить солоність, як
її знов зробити солоною? Майте сіль самі в собі та
зберігайте мир між собою.

10 [Ісус] піднявся звідти та пішов в околиці Юдеї та
в землі, що за Йорданом. До Нього знову сходилися
натовпи, і Він, за звичаєм, знову навчав їх. **2** Підійшли
фарисеї та, випробовуючи Його, запитували: —Чи
дозволено чоловікові розлучатися зі своєю дружиною?
3 [Ісус] у відповідь запитав: —Що наказав вам Мойсей?
4 Вони сказали: —Мойсей дозволив написати їй
листа про розлучення та відпустити. **5** Ісус же сказав
їм: —Через вашу жорстокість він написав вам цю
заповідь. **6** Від початку творіння [Бог] «чоловіком
та жінкою їх створив». **7** «Тому залишить чоловік
батька свого й матір свою і прилине до жінки своєї,
8 і будуть двоє одним тілом». Тому більше не буде
двох, а одне тіло. **9** Отже, те, що Бог з'єднав, людина
хай не роз'єднує. **10** У домі учні знову запитали про
це Ісуса. **11** Він сказав: —Кожен, хто розлучається зі
своєю дружиною та одружується з іншою, чинить
перелюб проти неї. **12** І якщо дружина розлучається
зі своїм чоловіком та одружується з іншим, також
чинить перелюб. **13** [Люди] приносили до Нього
дітей, щоб Він доторкнувся до них та [благословив],
але учні забороняли їм. **14** Ісус же, побачивши
це, розгнівався й сказав: «Пустіть дітей приходити
до Мене й не забороняйте їм, бо таким, як вони,
належить Царство Боже. **15** Істинно кажу вам: хто не
прийме Царства Божого, як дитя, той не ввійде до
нього!» **16** Він обійняв дітей і, поклавши на них руки,
благословив. **17** Коли Ісус відправився далі, підбіг
до Нього один чоловік, упав перед Ним на коліна й

запитав: —Учителю добрий, що мені робити, щоб успадкувати життя вічне? **(aiōnios g166)** **18** Ісус відповів йому: —Чому ти називаєш Мене добрим? Ніхто не є Добрий, окрім Самого Бога. **19** Ти знаєш заповіді: «Не вбивай», «Не чини перелюбу», «Не вкради», «Не обманюй», «Не кривдь», «Шануй твого батька та матір». **20** Він відповів: —Учителю, усе це я зберіг змалку. **21** Ісус подивився на нього з любов'ю та сказав йому: —Одного тобі ще бракує: піди, продай усе, що маєш, та роздай бідним, і матимеш скарб на небесах; а тоді приходь та слідуй за Мною. **22** Почувши це Слово, чоловік відійшов засмучений, бо мав багато маєтків. **23** Ісус подивився навкруги та сказав Своїм учням: —Як важко багатим увійти в Царство Боже! **24** Учні були вражені словами Ісуса. Ісус знову сказав їм: —Діти, як важко тим, хто покладається на багатства, увійти в Царство Боже. **25** Легше верблюдові пройти через вушко голки, ніж багатому ввійти в Царство Боже. **26** Тоді вони дуже здивувалися й казали між собою: —Хто ж тоді може бути спасенний? **27** Подивившись на них, Ісус сказав: —Для людей це неможливо, але не для Бога, адже для Бога все можливо. **28** Петро почав говорити: —Ось ми залишили все та пішли за Тобою. **29** Ісус відповів: —Істинно кажу вам: немає нікого, хто б залишив дім, братів, сестер, батька, матір, дітей і поля заради Мене та заради Доброї Звістки **30** і хто б не отримав у сто разів більше в цей час домів, братів, сестер, матерів, дітей і поля разом із гоніннями, а в майбутньому віці

– вічне життя. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Багато перших
будуть останніми, а останні – першими. 32 Вони
йшли дорогою до Єрусалима. Ісус ішов попереду
учнів, а вони, здивовані та сповнені страху, ішли за
Ним. Він знов узяв дванадцятьох окремо й почав
говорити про те, що має з Ним статися. 33 «Ось
ми йдемо до Єрусалима, і там Син Людський буде
виданий первосвященникам і книжникам. Вони
засудять Його на смерть та віддадуть язичникам. 34
Ті насміхатимуться з Нього, плюватимуть на Нього,
бичуватимуть Його та вб'ють, але через три дні Він
воскресне». 35 Яків та Іван, сини Зеведеєві, підійшли
до Нього й сказали: —Учителю, бажаємо, щоб Ти
зробив для нас те, що ми попросимо. 36 Він запитав їх:
—Що бажаєте, щоб Я зробив для вас? 37 Вони сказали
Йому: —Дозволь, щоб ми сиділи: один праворуч, а
інший ліворуч від Тебе у славі Твоїй. 38 Ісус сказав
їм: —Не знаєте, чого просите. Чи зможете ви пити
чашу, яку Я п'ю, або хреститися хрещенням, яким Я
хрещуся? 39 Вони відповіли: —Зможемо! Ісус сказав:
—Чашу, яку Я п'ю, ви будете пити, і хрещенням, яким
Я хрещуся, ви будете хрещені. 40 Але сидіти праворуч
або ліворуч від Мене – не Мені це вирішувати: ці
місця належать тим, кому приготовлені. 41 Решта
десятеро учнів, почувши про це, розгнівалися на
Якова та Івана. 42 Ісус же, покликавши їх, сказав: «Ви
знаєте, що ті, кого вважають керівниками народів,
володіють ними, а сильні світу панують над ними. 43
Але серед вас не так: хто хоче стати великим між

вами, той має стати вашим слугою. **44** І хто хоче бути
першим, нехай буде рабом для всіх. **45** Адже Син
Людський прийшов не для того, щоб Йому служили,
але щоб служити й віддати Своє життя як викуп
за багатьох». **46** Вони прийшли до Єрихона, і, коли
[Ісус] разом зі Своїми учнями та великим натовпом
людей виходили з Єрихона, син Тимея, Вартимей,
сліпий жебрак, сидів біля дороги. **47** Почувши, що Ісус
із Назарета проходить, він почав кричати: —Сину
Давидів, змилуйся наді мною! **48** Багато людей почали
докоряти йому, щоб він замовк, але він ще голосніше
закричав: —Сину Давидів, змилуйся наді мною! **49**
Ісус зупинився та сказав: «Покличте його!» Вони
покликали сліпого, кажучи: «Не бійся! Вставай! Він
кличе тебе». **50** Той скинув верхню одежу, підскочив
та прийшов до Ісуса. **51** Ісус у відповідь сказав: —Що
ти хочеш, щоб Я зробив для тебе? Сліпий Йому
відповів: —Равві, щоб я знову бачив! **52** Ісус сказав
йому: —Іди, твоя віра спасла тебе! Сліпий відразу ж
прозрів та пішов дорогою за Ісусом.

11 Коли наблизились до Єрусалима, до Вітфагії та
Віфанії, до Оливної гори, Він надіслав двох Своїх учнів
2 та сказав їм: «Ідіть у село, яке перед вами, і відразу,
як зайдете, знайдете прив'язане осля, на яке ще ніхто
з людей не сідав; відв'яжіть його й приведіть. **3** І якщо
хтось спитає вас: „Чому це робите?“, скажіть: „Господь
потребує його й відразу відішле назад“». **4** Вони
пішли й знайшли осля, прив'язане на вулиці біля
воріт, і розв'язали його. **5** Дехто з тих, що стояли там,

сказали їм: «Що ви робите? Чому відв'язуєте осля?» **6** Вони відповіли, як звелів їм Ісус; тоді відпустили їх. **7** І привели осля до Ісуса, поклали на нього свій одяг, і Він сів на нього. **8** Багато хто стелив свій одяг по дорозі, інші ж стелили по дорозі гілки, які відрізали на полях. **9** Ті, що йшли попереду та позаду Нього, викрикували: «Осанна!» «Благословенний Той, Хто йде в ім'я Господа!» **10** «Благословенне Царство батька нашого Давида, яке надходить!» «Осанна на небесах!» **11** Коли Він увійшов у Єрусалим, то пішов до Храму й оглянув усе. Та оскільки була вже пізня година, вийшов разом із дванадцятьма та пішли до Віфанії. **12** Наступного дня, коли виходили з Віфанії, [Ісус] зголоднів. **13** І, побачивши здалека смоковницю, яка була вкрита листям, Він підійшов подивитися, чи немає на ній плодів. Але не знайшов нічого, окрім листя, бо не був ще час для смокви. **14** Тоді промовив до неї: «Нехай же повік ніхто не буде їсти твоїх плодів!» Його учні почули це. **(aiōn g165)** **15** Коли прийшли в Єрусалим, [Ісус] увійшов у Храм та вигнав усіх тих, хто продавав і купував у Храмі, перевернув столи тих, хто міняв гроші, та місця тих, хто продавав голубів. **16** Він не дозволяв нікому переносити через Храм будь-які речі. **17** Навчав і казав їм: «Хіба не написано: „Дім Мій буде називатися Домом Молитви для всіх народів"? А ви зробили з нього „притулок розбійників!"» **18** Первосвященники та книжники почули про це й шукали нагоди вбити Ісуса, але боялися Його, бо весь народ був здивований Його

вченням. **19** Коли наставав вечір, вони виходили з
міста. **20** Вранці, проходячи повз смоковницю, вони
побачили, що вона всохла від самого коріння. **21**
Згадавши, [що сталося напередодні], Петро сказав
Йому: —Равві, ось смоковниця, яку Ти прокляв,
всохла! **22** У відповідь Ісус сказав: —Майте віру в
Бога! **23** Істинно кажу вам: якщо хтось скаже цій горі:
«Піднесися та кинься в море!» – і не буде сумніватися
у своєму серці, а буде вірити, що станеться, як сказав,
то так і буде. **24** Тому кажу вам: усе, про що молитесь
і просите, вірте, що [ви вже] отримали, – і буде [дано]
вам. **25** І коли стоїте в молитві, то прощайте, коли
маєте щось проти когось, щоб і Отець ваш Небесний
простив вам провини ваші. **26** Але якщо не прощаєте,
і Отець ваш Небесний не простить вам провин ваших.
27 Вони знову прийшли до Єрусалима. Коли Він
ходив у Храмі, до Нього підійшли первосвященники,
книжники та старійшини **28** й запитали Його: —Якою
владою Ти це робиш? Або хто дав Тобі таку владу
робити це? **29** Ісус сказав їм: —Запитаю і Я вас про
одне. Скажіть Мені, і Я скажу вам, якою владою це
роблю. **30** Іванове хрещення було з Неба чи від людей?
Дайте Мені відповідь. **31** Вони ж стали міркувати
між собою, кажучи: —Якщо скажемо: «З неба», Він
запитає: «Чому ж ви не повірили йому?» **32** Якщо ж
ми скажемо: «Від людей», – боїмося людей, бо всі
вважали Івана пророком. **33** Вони відповіли Ісусові:
—Не знаємо. Ісус сказав: —Тоді і Я не скажу, якою
владою це роблю.

12 [Ісус] почав говорити їм у притчах: —Один
чоловік посадив виноградник, обвів його огорожею,
вкопав давильню, збудував башту, здав його в оренду
виноградарям та вирушив у подорож. **2** Коли настав
час, він надіслав одного раба до виноградарів, щоб
отримати свою частину врожаю. **3** Однак виноградарі
схопили, побили його й відіслали назад ні з чим.
4 Тоді [господар] надіслав до них іншого раба. Але
вони й тому розбили голову та відіслали з ганьбою. **5**
Він надіслав ще одного, але вони його вбили. Також
і багатьох інших: одних побили, а інших убили. **6**
Нарешті надіслав до них свого єдиного улюбленого
сина, кажучи: «Мого сина поважатимуть!» **7** Але ті
виноградарі сказали один одному: «Це спадкоємець,
ходімо та вб'ємо його, і спадщина буде нашою!» **8**
Вони схопили його, вбили та вивели з винограднika.
9 Що ж зробить господар винограднika? Він прийде
та вб'є виноградарів, а виноградник віддасть іншим
виноградарям. **10** Хіба ви не читали в Писанні:
«Камінь, який відкинули будівничі, став наріжним
каменем. **11** Господь зробив це, і воно є дивним у
наших очах». **12** Вони зрозуміли, що Він про них
сказав цю притчу, і шукали нагоди схопити [Ісуса],
але боялися народу. Тому залишили Його й відійшли.
13 Потім вони надіслали до Нього деяких фарисеїв та
іродіан, щоб впіймати Його на слові. **14** Ті прийшли
та запитали Його: —Учителю, ми знаємо, що Ти
праведний, ні на кого не зважаєш, адже не дивишся на
людське обличчя, а правдиво навчаєш Божого шляху.

Чи годиться платити податок Кесареві, чи ні? Платити
чи не платити? **15** Ісус, знаючи їхнє лицемірство,
сказав їм: —Чому ви випробовуєте Мене? Дайте Мені
динарій, щоб побачити. **16** Вони принесли: Він сказав:
—Чиє це зображення та напис? —Кесаря! **17** Тоді
Ісус сказав їм: —Віддайте Кесареві Кесареве, а Богові
– Боже! І вони дивувалися з Нього. **18** Прийшли до
Нього садукеї, які кажуть, що немає воскресіння з
мертвих, і запитали Його: **19** —Учителю, Мойсей
написав нам: «Якщо чийсь брат помре та залишить
дружину, не залишивши жодної дитини, то нехай
його брат візьме дружину [померлого] та підніме
нащадка своєму братові». **20** Було семеро братів.
Перший одружився та помер, не залишивши дітей.
21 Другий одружився з вдовою, але він помер, не
залишивши дітей, також і третій. **22** І [ніхто] із сімох
не залишив дітей. Після всіх померла й жінка. **23** При
воскресінні, коли воскреснуть, дружиною котрого з
них вона буде? Адже всі семеро мали її за дружину.
24 Ісус сказав їм: —Чи не тому ви помиляєтеся,
що не знаєте ані Писання, ані сили Божої? **25** Бо
коли воскресають з мертвих, не одружуються й не
виходять заміж, а є як ангели на небі. **26** А щодо
воскресіння з мертвих, хіба ви не читали в книзі
Мойсея про те, що сказав йому Бог при полум'ї вогню
тернового куща: «Я – Бог Авраама, Бог Ісаака і Бог
Якова»? **27** Він є Богом не мертвих, а живих! Дуже
помиляєтесь! **28** Один із книжників, підійшовши,
послухав, як вони говорили й, побачивши, що Ісус

добре відповів садукеям, запитав Його: —Яка заповідь
перша з усіх? **29** Ісус відповів: —Перша є: «Слухай
Ізраїлю, Господь Бог твій – це єдиний Господь. **30** Люби
Господа Бога свого всім серцем своїм, усією своєю
душею, усім своїм розумом і всією силою своєю». **31**
А друга: «Люби ближнього свого, як самого себе».
Немає заповіді важливішої від цих двох. **32** Книжник
сказав Йому: —Добре, Учителю! Ти правильно сказав:
[Бог] єдиний, і немає іншого, крім Нього. **33** І любити
Його всім серцем, усім розумінням та всією силою,
і любити ближнього, як самого себе, – це більше
за всі цілопалення та жертви. **34** Побачивши, що
він мудро відповів, Ісус сказав йому: —Ти недалеко
від Царства Божого! І більше ніхто не наважувався
запитувати Його. **35** У відповідь Ісус, навчаючи в
Храмі, сказав: —Чому книжники кажуть, що Христос
є сином Давида? **36** Адже сам Давид через Духа
Святого сказав: «Господь сказав Господеві моєму:
„Сядь праворуч від Мене, доки Я не покладу ворогів
Твоїх, як підніжок для Твоїх ніг“». **37** Якщо сам Давид
називає Його Господом, як Він може бути його Сином?
Багато людей слухало Його із задоволенням. **38** У
Своєму навчанні Він сказав: «Стережіться книжників:
їм подобається одягатись у довгі одежі, вони люблять
привітання на ринках, **39** перші місця в синагогах
та почесні місця на бенкетах. **40** Вони з’їдають
доми вдів, але прикриваються довгими молитвами.
Вони отримають суворіше покарання». **41** [Ісус] сів
навпроти скрині для пожертв і дивився, як люди

клали гроші в скриню. Чимало багатіїв клали багато.
42 Але підійшла одна бідна вдова, яка поклала дві
лепти, що разом складають один кодрант. **43** Ісус
покликав Своїх учнів і сказав їм: «Істинно кажу вам:
ця бідна вдова поклала в скриню більше, ніж поклали
всі інші. **44** Адже всі клали зі свого достатку, а вона зі
своєї бідності поклала все, що мала на прожиток».

13 Коли [Ісус] виходив із Храму, один з Його учнів
сказав Йому: —Учителю, поглянь, яке каміння і які
будівлі! **2** Ісус сказав йому: —Ти бачиш ці величезні
споруди? Не залишиться тут каменя на камені, який
не був би зруйнований. **3** Потім, коли [Ісус] сидів на
Оливній горі навпроти Храму, Петро, Яків, Іван та
Андрій наодинці запитали Його: **4** —Скажи нам, коли
все це станеться і яка ознака того, що все це скоро
здійсниться? **5** Ісус почав їм говорити: —Дивіться,
щоб ніхто не ввів вас в оману! **6** Бо багато хто прийде
в ім'я Моє й казатиме: «Це Я!» І багатьох введуть
в оману. **7** Коли почуєте про війни та чутки про
війни, не лякайтеся: це має статися, але це ще не
кінець. **8** Повстане народ проти народу й царство
проти царства. У різних місцях будуть землетруси
та голод. Але це – лише початок страждань. **9**
Будьте обережні! Адже видаватимуть вас до судів і в
синагогах битимуть вас. Поведуть вас до правителів
та царів заради Мене, на свідчення їм. **10** Але спочатку
Добра Звістка має проповідуватись усім народам. **11**
Коли поведуть вас видавати [до суду], не турбуйтеся,
як і що казати. Але говоріть те, що буде дано вам у

той час. Адже не ви будете говорити, а Дух Святий.
12 Брат видасть на смерть брата, а батько – дитину.
Повстануть діти проти батьків та вбиватимуть їх.
13 І всі будуть ненавидіти вас через ім'я Моє. Але
хто витримає до кінця, той буде спасенний. **14** Коли
побачите гидоту спустошення, що сидить там, де їй не
слід, – хто читає, нехай зрозуміє, – тоді ті, що в Юдеї,
нехай тікають у гори. **15** Той, що буде на даху, хай не
сходить і не входить, аби взяти щось зі свого дому; **16**
той, що в полі, хай не вертається взяти свою одежу.
17 Горе вагітним і тим, що будуть годувати грудьми
в ті дні. **18** Моліться, щоб це не сталося взимку. **19**
Бо в ті дні буде таке страждання, якого не було від
початку світу, що його створив Бог, дотепер і ніколи
не буде. **20** І якби Господь не скоротив [тих] днів,
то жодна людина не була б врятована, але заради
обраних, яких Він обрав, [Господь] скоротив [ті] дні.
21 Якщо тоді хтось скаже вам: «Ось тут Христос!»,
«Ось [Він] там!» – не вірте. **22** Бо постануть лжехристи
та лжепророки й робитимуть знамення та чудеса,
щоб ввести в оману, якщо можливо, обраних. **23** Ви
ж стережіться. Я про все попередив вас! **24** Але в
ті дні, після того страждання, «сонце померкне, і
місяць не буде світити; **25** зірки впадуть із неба, і
сили небесні захитаються». **26** Тоді побачать Сина
Людського, Який приходить на хмарах із великою
силою та славою. **27** Тоді Він надішле ангелів, і вони
зберуть Його обраних із чотирьох вітрів, від одного
краю землі до краю неба. **28** Від смоковниці навчіться

її притчі: коли гілка стає вже м'якою й пускає листя, ви знаєте, що літо близько. **29** Так і ви, коли побачите, що це збувається, знайте: [прихід] близько, [уже] біля дверей. **30** Істинно кажу вам: не мине цей рід, поки все це не станеться. **31** Небо та земля проминуть, але слова Мої не проминуть. **32** А про той день і про ту годину ніхто не знає: ні ангели небесні, ні Син, а тільки Отець. **33** Стережіться, пильнуйте, бо не знаєте, коли прийде той час. **34** Подібно як чоловік, який, вирушивши в подорож, залишив свій дім і дав своїм рабам владу, кожному своє доручення, а сторожеві наказав пильнувати. **35** Пильнуйте, бо не знаєте, коли господар дому прийде: увечері, опівночі, коли заспіває півень або вранці, **36** щоб, прийшовши несподівано, не знайшов вас уві сні. **37** Те, що Я кажу вам, усім кажу: пильнуйте!

14 Через два дні була Пасха та свято Опрісноків. Первосвященники та книжники шукали, як би підступом схопити та вбити Ісуса. **2** Але говорили: «Не у свято, щоб не сталося якогось заворушення в народі». **3** [Ісус] був у Віфанії, у домі Симона прокаженого. Коли Він сидів за столом, прийшла одна жінка, яка принесла алебастровий глечик із дуже дорогим чистим нардовим миром. Вона розбила алебастровий глечик і вилила миро на голову Ісуса. **4** Однак деякі з обуренням [говорили] між собою: —Навіщо така трата мира? **5** Це миро можна було продати більше, ніж за триста динаріїв, та роздати бідним. І докоряли їй. **6** Але Ісус сказав: —Залишіть

її, чому ви докоряєте їй? Вона зробила добре діло для Мене. **7** Бідних ви завжди маєте з собоюі, коли схочете, можете їм допомогти, а Мене не завжди матимете. **8** Вона зробила, що змогла. Помазала миром Моє тіло, щоб приготувати до поховання. **9** Істинно кажу вам: всюди, де буде проповідуватись ця Добра Звістка у всьому світі, будуть казати й те, що вона зробила, на згадку про неї. **10** Юда Іскаріот, один із дванадцятьох, пішов до первосвященників, щоб видати їм Ісуса. **11** Почувши про це, вони зраділи та обіцяли дати Йому грошей. І [відтоді] він шукав слушної нагоди, щоб Його видати. **12** У перший день свята Опрісноків, коли приносили пасхальну жертву, учні запитали Ісуса: —Де Ти хочеш, щоб ми пішли та приготували Тобі спожити Пасху? **13** Він надіслав двох учнів і сказав їм: —Ідіть у місто, вас зустріне чоловік, який нестиме глечик із водою. Ідіть за ним. **14** Куди він увійде, скажіть господареві дому: «Учитель питає: „Де Моя кімната, у якій Я буду споживати Пасху з Моїми учнями?“» **15** І він покаже вам нагорі велику прибрану й готову кімнату – там і приготуйте для нас. **16** Учні пішли й, прийшовши в місто, знайшли все саме так, як казав їм [Ісус], та приготували там Пасху. **17** Коли настав вечір, Він прийшов разом із дванадцятьма. **18** А як вони сиділи за столом та їли, Ісус сказав: —Істинно кажу вам: один із вас, хто їсть зі Мною, зрадить Мене. **19** Вони засмутилися й почали запитувати Його, один за одним: —Це не я? **20** Він сказав їм: —Один із дванадцятьох, той, хто вмочає

[хліб] разом зі Мною в миску. **21** Син Людський,
безумовно, іде, як про Нього написано, але горе тому
чоловікові, через якого зраджено Сина Людського.
Було б краще тому чоловікові не народжуватись. **22**
Коли вони їли, [Ісус] узяв хліб, благословив його,
розламав та дав їм, кажучи: «Візьміть, це є тіло Моє».
23 Потім узяв чашу, подякував і дав її учням, і пили з
неї всі. **24** Він сказав їм: «Це кров Моя, [кров] Нового
Завіту, яка проливається за багатьох. **25** Істинно
кажу вам: не питиму більше з цього виноградного
плоду до дня, коли питиму нове вино в Царстві
Божому». **26** І, проспівавши пісні, вони пішли на
Оливну гору. **27** Тоді Ісус сказав [учням]: —Усі ви
відмовитесь [від Мене], бо написано: «Уражу пастиря
– і вівці розсіються». **28** Але після Мого воскресіння
Я піду до Галілеї, і там ми зустрінемось. **29** Петро
сказав Йому: —Навіть якщо всі зречуться, я – ніколи.
30 Ісус сказав йому: —Істинно кажу тобі: цієї ночі,
перед тим, як півень двічі заспіває, ти тричі зречешся
Мене. **31** Але Петро ще сильніше наполягав: —Навіть
якщо треба буде померти разом із Тобою, усе одно
я не зречуся. І всі сказали так само. **32** Потім вони
прийшли до місця, яке називається Гефсиманія, і
[Ісус] сказав Своїм учням: —Посидьте тут, поки Я
помолюся. **33** Він узяв з Собою Петра, Якова та Івана
й почав сумувати та тривожитись. **34** Він сказав їм:
—Моя душа страждає смертельно! Залишайтеся тут
та пильнуйте. **35** І, відійшовши трохи далі, упав на
землю та молився, щоб, якщо можливо, ця година

обминула Його. **36** Він казав: «Авва! Отче! Для Тебе
все можливо! Нехай ця чаша обмине Мене. Але нехай
буде не як Я хочу, а як Ти». **37** Повернувшись, знайшов,
що вони заснули, та сказав Петрові: —Симоне, ти
спиш? Чи не міг ти однієї години пильнувати? **38**
Пильнуйте та моліться, щоб вам не впасти в спокусу!
Бо дух бадьорий, а тіло немічне. **39** І знов відійшов та
молився, кажучи ті ж слова. **40** Коли Він повернувся
до учнів, знову знайшов, що вони сплять, бо їхні
очі були обтяжені. Вони не знали, що відповісти
Йому. **41** Коли прийшов утретє, сказав їм: —Ви все ще
спите та відпочиваєте? Досить, ось прийшла година,
і Син Людський віддається в руки грішників. **42**
Вставайте, ходімо! Ось наближається Мій зрадник. **43**
І відразу, коли Він ще говорив, підійшов Юда, один із
дванадцятьох, і з ним натовп із мечами та киями
– від первосвященників, книжників та старійшин.
44 Зрадник дав їм такий знак, кажучи: «Той, Кого
я поцілую, це Він, арештовуйте Його й візьміть під
варту!» **45** Наблизившись, він відразу підійшов до
Ісуса й сказав: «Равві!» – і поцілував Його. **46** Тоді
вони наклали на Нього руки та заарештували Його.
47 Один із тих, хто стояв поруч із Ним, вихопив меч,
ударив раба первосвященника й відрубав йому вухо.
48 Потім Ісус звернувся до них: «Ви вийшли проти
Мене, як проти розбійника, з мечами та киями, щоб
заарештувати Мене. **49** Щодня Я був із вами, навчав у
Храмі, і ви не заарештовували Мене. Але це сталося,
щоб збулося Писання». **50** І всі, залишивши Його,

втекли. **51** Один юнак слідував за Ним, обгорнувшись у
покривало на голе тіло. Вони схопили його, **52** але він,
залишивши покривало, утік голий. **53** Ісуса повели до
первосвященника, де зібралися всі первосвященники,
книжники та старійшини. **54** Петро ж ішов за Ісусом
на відстані аж у двір первосвященника, сів разом зі
слугами та грівся біля вогню. **55** Первосвященники
й весь Синедріон шукали свідчення проти Ісуса,
щоб вбити Його, але не знаходили. **56** Багато хто
неправдиво свідчив проти Нього, але їхні свідчення
не збігалися. **57** Деякі піднялися та неправдиво
свідчили проти Нього, кажучи: **58** —Ми чули, як
Він казав: «Я зруйную цей Храм рукотворний і за
три дні Я збудую інший, нерукотворний». **59** Але і
в цьому їхнє свідчення не підтвердилося. **60** Тоді
первосвященник, піднявшись, став на середину й
запитав Ісуса: —Нічого не відповідаєш на те, що вони
свідчать проти Тебе? **61** Але Він мовчав і нічого не
відповідав. Первосвященник запитав Його знову: —Ти
– Христос, Син Благословенного? **62** Ісус відповів:
—Я є. І ви побачите Сина Людського, Який сидить
праворуч від Всемогутнього й приходить на хмарах
небесних! **63** Тоді первосвященник роздер свій одяг
та сказав: —Навіщо нам потрібні свідки? **64** Ви чули
богохульство! Що скажете? І всі вони вирішили, що
Він заслуговує на смерть. **65** Деякі почали плювати на
Нього, закривали Йому обличчя та били кулаками,
кажучи: «Пророкуй!» І слуги теж били Його в обличчя.
66 У той час Петро був внизу, у дворі; туди підійшла й

одна зі служниць первосвященника. **67** Коли вона
побачила Петра, який грівся біля вогню, придивилася
до нього й сказала: —І ти був з Ісусом із Назарета.
68 Але Петро заперечив кажучи: —Я не знаю й не
розумію, про що ти говориш. Він вийшов геть на
переддвер'я. І тоді заспівав півень. **69** Служниця знов
побачила його й почала казати всім присутнім: —Цей
чоловік – один із них! **70** Але він знову заперечив
цьому. Трохи пізніше ті, що були присутні там,
сказали Петрові: —Ти й справді один із них, бо ти
галілеянин! **71** Але він почав клястися та присягати
кажучи: —Не знаю Цього Чоловіка, про Якого ви
говорите! **72** І одразу заспівав півень удруге. Тоді
Петро згадав слова Ісуса: «Перед тим, як двічі заспіває
півень, ти тричі зречешся Мене». І, згадавши, він гірко
заплакав.

15 Вранці наступного дня первосвященники
скликали раду разом зі старійшинами, книжниками
та всім Синедріоном. Потім зв'язали Ісуса та
повели й передали Його Пилатові. **2** Пилат запитав
Його: —Ти Цар юдеїв? [Ісус] відповів: —Ти кажеш
це! **3** Первосвященники звинувачували Його в
багатьох речах. **4** Пилат знов запитав Ісуса: —Ти
нічого не відповідаєш? Дивись, скільки проти Тебе
обвинувачень! **5** Але Ісус більше нічого не відповідав,
і Пилат дуже здивувався. **6** На кожне свято [намісник]
відпускав їм одного з в'язнів, якого вони просили.
7 У той час був один в'язень, на ім'я Варавва, який
разом із бунтівниками був винний у вбивстві. **8**

Люди прийшли й почали просити Пилата, щоб він
зробив, як завжди. **9** Пилат відповів їм: —Чи бажаєте,
щоб я відпустив вам Царя юдеїв? **10** Бо він знав, що
через заздрощі первосвященники видали Ісуса. **11**
Але первосвященники вмовили людей просити, щоб
краще відпустив їм Варавву. **12** Пилат знову звернувся
до них: —А що хочете, щоб я зробив із Тим, Кого
називаєте Царем юдеїв? **13** Вони ж знов закричали:
—Розіпни Його! **14** Пилат запитав: —Яке ж зло Він
скоїв? Але вони ще сильніше закричали: —Розіпни
Його! **15** І так Пилат, бажаючи догодити людям,
відпустив їм Варавву, а Ісуса наказав бичувати та
віддав на розп'яття. **16** Воїни відвели Ісуса до двору,
тобто до преторії, та скликали всю когорту. **17** Вони
наділи на Нього багряницю, сплели та поклали на
голову вінок із тернини. **18** І почали вітати Його:
«Вітаємо Тебе, Царю юдеїв!» **19** Вони били Його
тростиною по голові, плювали на Нього й, падаючи
на коліна, вклонялися Йому. **20** Коли закінчили
знущатися, зняли з Ісуса багряницю, надягнули на
Нього Його одяг і відвели, щоб розіп'яти Його. **21**
[Воїни] примусили одного перехожого, Симона з
Кирени, що повертався з поля, батька Олександра
та Руфа, нести хрест Ісуса. **22** Привели Ісуса на
Голгофу (що в перекладі означає «місце Черепа»).
23 Дали Йому [випити] вина, змішаного з миррою,
але Він не взяв. **24** Потім, розіп'явши Ісуса, вони
розділили між собою Його одяг, кидаючи жереб, хто
що візьме. **25** Коли Його розіп'яли, була третя година.

26 І написали Його провину: цар юдеїв. **27** Разом із
Ним розіп'яли двох розбійників: одного – праворуч,
а іншого – ліворуч від Нього. **28** І збулося сказане у
Святому Писанні: «Його зараховано до злочинців».
29 Ті, що проходили повз, богохульствували проти
Нього. Вони хитали головами й казали: «Гей! Ти
ж збирався зруйнувати Храм і відбудувати його
за три дні. **30** Спаси Себе Самого, зійди з хреста!»
31 Первосвященники разом із книжниками також
насміхалися з Нього, кажучи між собою: «Інших
рятував, а Себе не може врятувати! **32** Якщо Він
насправді Христос, Цар Ізраїля, то нехай зараз зійде з
хреста, щоб ми побачили й повірили!» І ті, що були
розіп'яті разом із Ним, також насміхалися з Нього. **33**
Близько шостої години настала темрява по всій землі
– аж до дев'ятої години. **34** А о дев'ятій Ісус голосно
закричав: «Елої, Елої, лема савахтані?» (що в перекладі
означає: «Боже Мій, Боже Мій, чому Ти покинув
Мене?») **35** Деякі з тих, що там стояли, почувши
це, казали: «Дивіться, Він кличе Іллю!» **36** Хтось
побіг, наповнив губку кислим вином, настромив
на тростину й дав Йому пити, кажучи: «Облиште,
побачимо, чи прийде Ілля зняти Його!» **37** Ісус же,
голосно скрикнувши, віддав духа. **38** Завіса в Храмі
розірвалася надвоє зверху донизу. **39** Сотник, який
стояв навпроти Нього, побачивши, як Він помер,
промовив: «Цей чоловік справді був Сином Божим!»
40 Були там і деякі жінки, які стояли поодаль і
дивилися. Серед них були Марія Магдалина, Марія –

мати Якова молодшого та Йосії, і Саломія. **41** Коли Він був ще в Галілеї, вони слідували за Ним та служили Йому. Було й багато інших, які прийшли з Ним до Єрусалима. **42** Коли настав вечір, – а був день Приготування перед Суботою, – **43** прийшов Йосиф з Ариматеї, поважний радник, який теж очікував Царства Божого. Він наважився піти до Пилата та просити тіло Ісуса. **44** Коли Пилат дізнався, що Ісус уже помер, то здивувався й, покликавши сотника, запитав у нього, чи давно Ісус помер. **45** Довідавшись від сотника, [що Ісус дійсно помер], він віддав тіло Йосифові. **46** [Йосиф] купив льняну тканину і, знявши [тіло Ісуса], обгорнув його в полотно й поклав до гробниці, яка була висічена в скелі. До входу в гробницю привалив камінь. **47** Марія Магдалина та Марія, [мати] Йосії, дивилися, де Його поховали.

16 Після Суботи Марія, Марія Магдалина, Марія, [мати] Якова, і Саломія купили пахощі, щоб піти та намастити Його. **2** На світанку першого дня тижня вони пішли до гробниці **3** й говорили між собою: «Хто відкотить нам камінь від входу в гробницю?» **4** Але коли придивилися, то побачили, що камінь, який був дуже великий, відкочено. **5** Увійшовши до гробниці, побачили юнака, одягненого в білий одяг, який сидів праворуч. Вони дуже злякалися. **6** Але він сказав їм: «Не бійтеся! Ви шукаєте Ісуса з Назарета, Який був розіп'ятий? Немає Його тут: Він воскрес! Подивіться на місце, де Його поклали. **7** Ідіть та скажіть Його учням та Петрові, що Він іде перед

вами в Галілею, там Його побачите, як Він казав вам».
8 Вони вийшли та побігли геть від гробниці, бо їх
охопило тремтіння та подив. Вони нікому нічого
не сказали, адже були охоплені страхом. **9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.)**
Після Свого воскресіння вранці першого дня тижня
[Ісус] найперше з'явився Марії Магдалині, з якої
вигнав сім демонів. **10** Вона пішла та сповістила Його
учнів, які плакали та сумували. **11** Почувши, що Він
живий і що вона Його бачила, вони не повірили.
12 Після цього, Він з'явився в іншому вигляді двом
із них, які йшли до села. **13** Вони повернулися
та сповістили іншим, але їм теж не повірили. **14**
Нарешті Він з'явився одинадцятьом, коли вони були
за столом. Він докоряв їм за їхню невіру та впертість,
бо не повірили тим, хто бачив Його воскреслим із
мертвих. **15** Потім промовив: «Ідіть по всьому світі
та проповідуйте Добру Звістку всім людям! **16** Хто
повірить та охреститься, буде спасенний, а хто не
повірить, буде засуджений. **17** Такі ознаки будуть
супроводжувати тих, хто увірував: в ім'я Моє будуть
виганяти демонів, говоритимуть новими мовами, **18**
якщо братимуть до рук змій або вип'ють отруту, це
не нашкодить їм, на хворих покладатимуть руки, і ті
зціляться». **19** Після того, як Господь Ісус промовив
до них ці слова, Він вознісся на небо й сів праворуч
від Бога. **20** Вони пішли та проповідували по всьому
світі, а Господь допомагав їм і підтверджував Слово
ознаками, що його супроводжували.

Від Луки

1 Оскільки багато хто вже намагався скласти
розповідь про події, які сталися між нами, **2** у такий
спосіб, як їх передали нам люди, що від самого
початку були свідками й котрі стали служителями
Слова, **3** то і я вирішив, дослідивши все ретельно від
самого початку, написати тобі, поважний Теофіле,
усе послідовно, **4** щоб ти міг досконало пізнати
достовірність слів, яких був навчений. **5** За днів Ірода,
царя Юдеї, був один священник, на ім'я Захарія,
із черги Авія, та його дружина, на ім'я Єлизавета,
одна з дочок Аарона. **6** Вони обоє були праведні
перед Богом, бездоганно виконуючи всі заповіді та
настанови Господа. **7** У них не було дітей, бо Єлизавета
була безплідна, і обоє були похилого віку. **8** Одного
разу, коли [Захарія] за порядком своєї черги служив
перед Богом, **9** згідно зі звичаєм священства, випало
йому через жереб зайти до Храму Господнього та
кадити. **10** Усе зібрання народу молилося зовні, коли
прийшов час кадити. **11** Тоді ангел Господній з'явився
перед ним, стоячи з правого боку жертовника для
кадіння. **12** Коли Захарія побачив його, то жахнувся, і
страх охопив його. **13** Але ангел сказав йому: —Не
бійся, Захаріє, твоя молитва почута! Твоя дружина
Єлизавета народить тобі сина, і назвеш його Іван.
14 Ти будеш радісним та щасливим, і багато хто
радітиме його народженню. **15** Він буде великий
перед Господом, вина та міцного напою не питиме; і
Дух Святий наповнить його ще з лона його матері.

16 І багатьох синів Ізраїлю він наверне до Господа
Бога свого. **17** Він ітиме перед Ним у дусі й силі
Іллі, наверне серця батьків до дітей та непокірних
до мудрості праведних, щоб підготувати народ до
приходу Господа. **18** Захарія відповів ангелу: —Як
я дізнаюся про це? Я вже старий, і дружина моя в
похилих літах. **19** Ангел у відповідь сказав йому:
—Я Гавриїл, що стою перед Богом, і мене послано
сказати тобі цю добру звістку, **20** але тепер ти будеш
мовчати й не зможеш говорити до дня, коли все
це станеться, бо ти не повірив моїм словам, котрі
здійсняться свого часу! **21** Народ же чекав на Захарію
та дивувався, чому він затримується в Храмі. **22**
Коли ж він вийшов, то вже не міг говорити, і всі
зрозуміли, що в Храмі він бачив видіння. [Захарія]
звертався до них знаками та залишався німим. **23**
Після закінчення днів його служіння, він повернувся
додому. **24** Невдовзі після цього Єлизавета, його
дружина, завагітніла й п'ять місяців ховалася, кажучи:
25 «Ось що для мене зробив Господь у ці дні, коли
зглянувся, щоб зняти ганьбу мою між людьми».
26 Шостого місяця Бог надіслав ангела Гавриїла в
галілейське місто, яке називалося Назарет, **27** до діви,
що була заручена з чоловіком, на ім'я Йосиф, з дому
Давида. Ім'я діви було Марія. **28** Прийшовши до неї,
ангел промовив: —Радій, та, що отримала благодать!
Господь із тобою! Благословенна ти між жінками. **29**
Ці слова здивували її, і вона почала роздумувати, що
може означати це привітання. **30** Ангел відповів їй:

—Не бійся, Маріє, бо ти знайшла благодать у Бога.
31 Ось завагітнієш та народиш Сина, і назвеш Його
Ісус. **32** Він буде великий, і Його називатимуть Сином
Всевишнього. Господь Бог дасть Йому престол Давида,
батька Його. **33** Він царюватиме над домом Якова
повіки, і Його Царству не буде кінця. **(aiōn g165)** **34** Марія
відповіла ангелу: —Як же це станеться, якщо я не
була з чоловіком? **35** У відповідь ангел сказав: —Дух
Святий зійде на тебе, і сила Всевишнього обгорне
тебе, тому Святий, Який народиться, назветься Сином
Божим. **36** Ось Єлизавета, твоя родичка, завагітніла
у своїй старості й чекає на сина; і оце вже шостий
місяць тій, що її звуть безплідною, **37** бо у Бога ніяке
слово не буває безсилим. **38** Марія відповіла: —Ось
я, раба Господня, нехай усе станеться за словом
твоїм. І ангел відійшов від неї. **39** Тими днями Марія
зібралася й пішла, поспішаючи, у гірську околицю,
в одне з міст Юдиних. **40** Вона зайшла в дім Захарії
і привітала Єлизавету. **41** Коли Єлизавета почула
привітання Марії, то дитя в її лоні заворушилося від
радості, а Єлизавета наповнилася Духом Святим. **42**
Вона голосно промовила: —Благословенна ти між
жінками, і благословенна Дитина, Яку ти народиш! **43**
І звідкіля мені це, що мати Господа мого прийшла до
мене? **44** Як тільки я почула голос твого привітання,
дитина в моєму лоні заворушилася від радості. **45**
Блаженна та, яка повірила, що здійсниться все сказане
їй від Господа! **46** І сказала Марія: «Величає душа
моя Господа, **47** та радіє дух мій у Бозі, Спасителі

моєму, **48** бо зглянувся Він на покору раби Своєї. Ось чому віднині всі покоління називатимуть мене блаженною, **49** бо велике вчинив мені Всемогутній. Святе ім'я Його! **50** Милість Свою Він [показує] з роду в рід тим, хто боїться Його. **51** Він зробив велику справу Своєю рукою, розсіяв гордих у думках сердець їхніх. **52** Скинув сильних з престолу та підняв принижених. **53** Голодних нагодував благами, а заможних відіслав ні з чим. **54** Допоміг Ізраїлеві, слузі Своєму, згадавши милість, **55** так, як обіцяв батькам нашим, Авраамові та нащадкам його повіки!» **(aiōn g165)** **56** Марія залишилася з Єлизаветою три місяці, а потім повернулася до себе додому. **57** Коли настав час, Єлизавета народила сина. **58** І почули сусіди та родичі, що Господь проявив Свою велику милість до неї, та раділи разом із нею. **59** Восьмого дня, коли прийшли обрізати немовля, хотіли назвати його ім'ям батька – Захарія. **60** Але мати його відповіла: —Ні! Він буде називатися Іван. **61** А вони сказали їй: —У твоїй родині немає нікого, названого таким ім'ям. **62** Знаками запитали його батька, як він бажає його назвати. **63** Він попросив дощечку для запису та написав: «Його ім'я – Іван!» І всі дивувалися. **64** Тієї ж миті відкрилися його вуста: він почав говорити, благословляючи Бога. **65** І страх охопив усіх сусідів, і всюди в гірській частині Юдеї говорили про ці події. **66** Кожен, хто чув це, говорив у своєму серці: «Ким же стане це дитя?» Бо рука Господа була з ним. **67** Захарія, батько його, наповнився Духом Святим і почав пророкувати: **68**

«Благословен Господь, Бог Ізраїлю, бо прийшов Він на
допомогу та визволив народ Свій. **69** Він підняв нам
ріг спасіння у домі Давида, слуги Свого, **70** як заповів
колись у давнину через вуста Своїх святих пророків,
(aiōn g165) **71** що визволить нас від ворогів наших та від
усіх, хто ненавидить нас. **72** Він проявив милість до
батьків наших, пам'ятаючи про Свій святий заповіт,
73 обітницю, яку Він дав нашому батькові Авраму, –
74 визволити нас від руки ворогів, щоб ми служили
Йому без страху **75** у святості й праведності перед
лицем Його в усі дні наші. **76** І ти, дитино, назвешся
пророком Всевишнього, бо йтимеш перед Господом,
готуючи шляхи Йому, **77** щоб дати пізнання спасіння
народові Його, через прощення гріхів їхніх. **78** Через
велику милість Бога нашого, з якою прийде нам
на допомогу, як Вранішня Зоря з висоти, **79** щоб
засіяти над тими, що живуть у темряві й у тіні смерті,
спрямовуючи наші кроки на шлях миру». **80** Дитина
ж росла та зміцнювалась духом і перебувала в пустелі
до дня, коли з'явилася перед Ізраїлем.

2 У ті дні вийшов наказ від Кесаря Августа зробити
перепис усього населення. **2** Це був перший перепис
за правління Квірінія Сирією. **3** І всі пішли записатися,
кожний до свого міста. **4** Пішов також і Йосиф із
Галілеї, з міста Назарета, в Юдею, у місто Давида,
що зветься Віфлеєм, бо він походив із дому та роду
Давида. **5** Він пішов записатися разом із Марією,
своєю нареченою, що була вагітна. **6** І сталося так,
що коли вони були там, настав їй час народити. **7**

І народила вона Сина, свого Первістка, і сповила
Його, і поклала в ясла, бо не було для них місця в
гостьовій кімнаті. **8** Були ж у тій місцевості пастухи,
які стояли в полі й охороняли вночі свою отару.
9 Аж ось ангел Господа з'явився біля них, і слава
Господня засіяла навколо, і великий страх охопив
їх. **10** І промовив до них ангел: «Не бійтеся! Я приніс
вам добру звістку, яка буде великою радістю для
всього народу! **11** Сьогодні в місті Давида народився
вам Спаситель – Христос Господь! **12** І ось вам знак:
знайдете сповите Немовля, Яке лежатиме в яслах». **13**
І раптом разом з ангелом з'явилося численне небесне
військо, яке прославляло Бога, кажучи: **14** «Слава Богу
на небесах, а на землі мир людям, в яких перебуває
Його добра воля!» **15** Коли ангели повернулися на
небо, пастухи почали говорити один одному: «Ходімо
до Віфлеєма й побачимо, що там сталося, про що
Господь сповістив нас». **16** І пішли вони швидко [до
Віфлеєма] й знайшли Марію, Йосифа й Немовля,
покладене в ясла. **17** Побачивши їх, вони розповіли
все, що їм було сказано про Цю Дитину. **18** Усі, хто
чув, дивувалися тому, що розповідали пастухи про
Нього. **19** Марія ж зберігала всі ці слова у своєму серці
та роздумувала над ними. **20** І повернулись пастухи,
прославляючи та вихваляючи Бога за все те, що
почули й побачили, і за те, що все було так, як їм було
сказано. **21** Восьмого дня, коли настав час обрізати
[Дитя], назвали Його Ісус – саме так, як оголосив ангел
ще до Його зачаття в утробі. **22** І коли, за Законом

Мойсея, закінчилися дні очищення, принесли Його до Єрусалима, щоб представити перед Господом, **23** як написано в Законі Господа: «Кожен первісток чоловічої статі має бути посвячений Господу». **24** За Законом Господа вони мали також принести жертву: «Дві горлиці або двох молодих голубів». **25** Був тоді в Єрусалимі чоловік, на ім'я Симеон. Він був чоловіком праведним та благочестивим, чекав на утіху Ізраїлю, і Дух Святий був на ньому. **26** І було відкрито йому Духом Святим, що він не бачитиме смерті, поки не побачить Христа Господнього. **27** [Керований] Духом, він прийшов у Храм, і коли батьки принесли Дитину Ісуса, щоб зробити з Ним за звичаєм Закону, **28** він узяв Його на руки, благословив Бога та промовив: **29** «А зараз, Владико, відпусти раба Твого з миром, за словом Твоїм, **30** бо побачили очі мої спасіння Твоє, **31** яке Ти приготував перед обличчям усіх народів, **32** світло одкровення для язичників і славу народу Твого Ізраїлю». **33** Батько та мати [Ісуса] дивувалися сказаному про Нього. **34** Симеон же благословив їх та сказав Марії, матері Його: «Ось Цей призначений для падіння й піднесення багатьох в Ізраїлі, Він буде знаком протиріччя, **35** так що думки багатьох сердець розкриються. І навіть душу твою пройме меч». **36** Була там і пророчиця Анна, дочка Фануїла, з роду Ашера; вона дожила до глибокої старості. Зі своїм чоловіком вона прожила сім років від одруження, **37** а потім стала вдовою, їй було вісімдесят чотири роки. Вона не відходила

від Храму, постом та молитвою служила вдень і вночі. **38** Прийшовши в той час, вона прославляла Бога і всім, хто чекав на визволення Єрусалима, говорила про Нього. **39** І коли виконали все згідно із Законом Господа, повернулися до Галілеї, до свого міста Назарета. **40** Дитина ж росла та зміцнювалась, сповнюючись мудрістю, і благодать Божа була на Ній. **41** Кожного року батьки Ісуса ходили до Єрусалима на свято Пасхи. **42** Коли виповнилося Йому дванадцять років, Він, за звичаєм, пішов разом із ними. **43** Коли ж закінчилися дні [свята] і всі поверталися додому, Хлопчик Ісус залишився в Єрусалимі, а батьки Його не знали про це. **44** Вони думали, що Він іде разом з іншими. Пройшовши день дороги, вони почали шукати Його серед родичів та знайомих. **45** І, не знайшовши, повернулися до Єрусалима шукати Його. **46** Через три дні знайшли Його в Храмі, де Він сидів серед учителів, слухав їх та розпитував. **47** Усі, хто Його чув, дивувалися Його розуму та відповідям. **48** Побачивши Його, вони здивувались, і мати промовила до Нього: —Дитино, чому Ти так вчинив із нами? Ось Твій батько і я з хвилюванням шукали Тебе. **49** Але Він відповів їм: —Чому ви шукали Мене? Хіба ви не знали, що Мені треба бути в тому, що належить Моєму Отцю? **50** Але вони не зрозуміли слів, які Він їм сказав. **51** Після цього вони повернулися до Назарета, і Він слухався їх. Мати Його зберігала всі ці слова у своєму серці. **52** Ісус же зростав мудрістю, ростом і благодаттю у Бога та людей.

3 П’ятнадцятого року царювання Кесаря Тиберія,
коли Понтій Пилат правив Юдеєю, Ірод був тетрархом
Галілеї, його брат, Филип, був тетрархом земель
Трахонії та Ітуреї, а Лісаній був тетрархом Авілінії,
2 коли первосвященниками були Анна та Каяфа,
було Слово Боже до Івана, сина Захарії, у пустелі. **3**
[Іван] пройшов усю околицю Йордану й проповідував
хрещення покаяння для прощення гріхів, **4** як
написано в книзі слів пророка Ісаї: «Голос кличе в
пустелі: „Приготуйте дорогу Господеві, вирівняйте
шляхи для Нього! **5** Нехай кожен яр наповниться і
всяка гора та пагорб знизяться. Криві дороги нехай
стануть прямими, а нерівні – рівними, **6** і всі люди
побачать спасіння Боже“». **7** [Іван] казав так народові,
що приходив хреститися в нього: —Роде гадючий!
Хто порадив вам тікати від гніву, що наближається?
8 Чиніть же плоди, достойні покаяння, і не думайте
говорити в собі: «Наш батько – Авраам!» Бо кажу вам:
Бог може з цього каміння створити дітей для Авраама!
9 Уже й сокира лежить біля коріння дерев! Кожне
дерево, яке не приносить доброго плоду, зрубають
та вкидають у вогонь. **10** Люди питали його: —Що ж
нам робити? **11** У відповідь він казав: —Хто має дві
сорочки, нехай віддасть одну тому, хто не має жодної,
і хто має їжу, хай зробить так само. **12** Прийшли й
митники хреститися та спитали його: —Учителю, а
нам що робити? **13** Він відповів: —Не беріть більше
від того, що вам призначено. **14** Воїни теж спитали
його: —А що нам робити? Він відповів: —Нічого не

беріть силою, не обвинувачуйте нікого неправдиво, задовольняйтеся своєю платнею. **15** Народ був в очікуванні, усі розмірковували у своїх серцях про Івана, чи не він Христос. **16** Іван, відповідаючи всім, сказав: —Я хрещу вас водою, але йде Сильніший за мене, Якому я не достойний розв'язати ремінці Його сандалій. Він буде хрестити вас Духом Святим та вогнем. **17** У Його руці лопата, Він ретельно очистить Свій тік, збиратиме Свою пшеницю до житниці, а полову спалить у невгасимому вогні. **18** І багато іншого казав він, звіщаючи Добру Звістку народу. **19** Але коли він почав осуджувати тетрарха Ірода за Іродіаду, дружину його брата, а також за все зло, що він зробив, **20** то [Ірод] до всього додав ще й те, що замкнув Івана до в'язниці. **21** І сталося, коли хрестився весь народ, і Ісус, охрестившись, молився, розкрилися небеса. **22** І Дух Святий зійшов на Нього в тілесному вигляді, як голуб, і голос із неба пролунав: «Ти Син Мій улюблений, Тебе Я вподобав!» **23** Ісус, починаючи [служіння], був років тридцяти, і всі вважали Його сином Йосифа, сина Іллі, **24** сина Матата, сина Левія, сина Мелхія, сина Янная, сина Йосифа, **25** сина Мататії, сина Амоса, сина Наума, сина Еслі, сина Наггея, **26** сина Маата, сина Мататія, сина Семена, сина Іосиха, сина Йоди, **27** сина Іоана, сина Риса, сина Зоровавеля, сина Салатиїла, сина Нерія, **28** сина Мелхія, сина Аддія, сина Косама, сина Елмадама, сина Іра, **29** сина Ісуса, сина Еліезера, сина Іоріма, сина Матати, сина Левія, **30** сина Симеона,

сина Юди, сина Йосифа, сина Йонама, сина Еліакима,
31 сина Мелея, сина Менна, сина Матати, сина Натама,
сина Давида, **32** сина Єссея, сина Овіда, сина Воаза,
сина Сала, сина Наасона, **33** сина Аммінадава, сина
Адміна, сина Арні, сина Есрома, сина Фареса, сина
Юди, **34** сина Якова, сина Ісаака, сина Авраама, сина
Тара, сина Нахора, **35** сина Серуха, сина Рагава, сина
Фалека, сина Евера, сина Селаха, **36** сина Каїнама, сина
Арфахада, сина Сима, сина Ноя, сина Ламеха, **37** сина
Метусали, сина Еноха, сина Ярета, сина Малелеїла,
сина Каїнама, **38** сина Еноса, сина Сета, сина Адама,
сина Бога.

4 Ісус, сповнений Духа Святого, повернувся від
Йордану, і Дух повів Його в пустелю. **2** Сорок днів
спокушав Його диявол, і увесь цей час Ісус нічого не
їв. Коли ж [ці дні] закінчилися, Він зголоднів. **3** Тоді
диявол промовив до Нього: —Якщо Ти Син Божий,
скажи ось цьому каменю, щоб став хлібом! **4** Ісус
відповів йому: —Написано: «Не одним тільки хлібом
буде жити людина, але кожним словом Божим». **5**
Тоді, вивівши Його на високу гору, диявол в одну
мить показав Йому всі царства світу **6** й сказав Йому:
—Тобі віддам усі ці царства, всю владу й славу, бо
вони передані мені, і кому я хочу, тому й віддаю
їх. **7** Якщо Ти тільки поклонишся переді мною, усе
буде Твоїм! **8** Ісус відповів: —Написано: «Господу
Богу твоєму поклоняйся і Йому єдиному служи». **9**
Тоді [диявол] повів Його до Єрусалима й, поставивши
на покрівлю Храму, сказав Йому: —Якщо Ти Син

Божий, кинься вниз із цього місця, **10** бо написано:
«Ангелам Своїм Він віддасть наказ про Тебе, щоб
охороняли Тебе». **11** А також: «На своїх долонях
вони понесуть Тебе, щоб не спіткнулася нога Твоя об
камінь». **12** Ісус сказав у відповідь: —Сказано: «Не
спокушай Господа Бога твого!» **13** Закінчивши всі
ці спокушання, диявол залишив Його до [певного]
часу. **14** Ісус повернувся в силі Духа до Галілеї, і чутка
про Нього розійшлася по всій околиці. **15** Він навчав
у їхніх синагогах, і всі Його прославляли. **16** [Ісус]
прийшов до Назарета, у місто, де Він виріс. У день
Суботній, за Своїм звичаєм, увійшов у синагогу й
встав, щоб читати. **17** Йому дали книгу пророка Ісаї, і
Він, розгорнувши її, знайшов місце, де було написано:
18 «Дух Господній на Мені, тому що Він помазав
Мене, щоб звіщати Добру Звістку бідним, послав
Мене проголосити свободу полоненим і сліпим
прозріння, визволити зневолених, **19** проповідувати
рік Господнього милосердя». **20** І, згорнувши книгу,
віддав її служителю та сів. Очі всіх у синагозі були
звернені на Нього. **21** Тоді Він почав говорити до них:
—Сьогодні здійснилося Писання, яке ви чули. **22** Усі
присутні говорили добре про Нього й дивувалися
словам благодаті, які Він казав. Вони запитували:
—Хіба це не син Йосифа? **23** Він сказав їм: —Ви,
безперечно, скажете Мені це прислів'я: «Лікарю,
спочатку зцілися Сам! Зроби тут, на своїй батьківщині,
те, що, ми чули, було в Капернаумі». **24** І продовжив:
—Істинно кажу вам: ніякого пророка не приймають

на своїй батьківщині. **25** Та істинно кажу вам: багато вдів було за днів Іллі в Ізраїлі, коли небо замкнулося на три роки й шість місяців і коли настав великий голод на всій землі, **26** але до жодної з них не був посланий Ілля, а тільки до вдови в Сарепту Сидонську. **27** І багато прокажених було в Ізраїлі за часів пророка Єлисея, але жоден із них не очистився, окрім Неємана-сирійця. **28** Почувши це, усі в синагозі наповнилися гнівом. **29** Вони піднялися, вивели Його з міста та повели до краю гори, на якій було збудоване їхнє місто, щоби скинути Його. **30** Але [Ісус], пройшовши крізь натовп, віддалився. **31** І прийшов Він до галілейського міста Капернаума та навчав людей у Суботу. **32** Усі дивувалися Його вченню, бо слова Його мали владу. **33** У синагозі був чоловік, котрий мав демона, нечистого духа, і він голосно закричав: **34** —Облиш! Що Тобі до нас, Ісусе з Назарета? Ти прийшов знищити нас? Я знаю, Хто Ти – Святий Божий! **35** Але Ісус наказав йому: —Замовкни та вийди з нього! І демон, кинувши його на середину, вийшов із нього, не заподіявши йому жодної шкоди. **36** Усіх охопило здивування, і казали одне до одного: «Що це за вчення таке, що владою та силою наказує нечистим духам, і вони виходять?» **37** І розійшлася чутка про Ісуса по всіх навколишніх місцях. **38** Вийшовши з синагоги, [Ісус] пішов у дім Симона. А теща Симона була в сильній гарячці; і попросили Його за неї. **39** Підійшовши до неї, Він наказав гарячці [відійти], і [хвороба] залишила її.

Жінка негайно встала та почала прислуговувати їм.
40 Коли заходило сонце, усі, хто мав хворих на різні
недуги, приводили їх до Ісуса, і, покладаючи руки на
кожного, Він зцілив їх. **41** З багатьох вигнав демонів,
але вони викрикували: «Ти – Син Божий!» Він же
не дозволяв демонам говорити, бо вони знали, що
Він – Христос. **42** На світанку Він вийшов та пішов у
пустинне місце. Люди шукали Його й, коли знайшли,
намагалися затримати, щоб Він не йшов від них.
43 Але Він казав їм: «І в інших містах Я повинен
звіщати Добру Звістку про Царство Боже, адже для
цього Я посланий». **44** І продовжував проповідувати в
синагогах Юдеї.

5 Одного разу, коли [Ісус] знаходився біля озера
Генезарет і натовп людей тиснувся до Нього, аби
слухати Слово Боже, **2** Він побачив два човни, що
стояли біля берега. А рибалки, вийшовши з них,
чистили сіті. **3** [Ісус] увійшов до одного з човнів, який
належав Симонові, попросив його відплисти трохи
від берега й, присівши, навчав людей із човна. **4** Коли
ж закінчив говорити, сказав Симонові: —Відпливи на
глибину, та закиньте сіті для лову. **5** Симон сказав у
відповідь: —Наставнику, ми цілу ніч працювали та
нічого не впіймали, але за Твоїм словом я закину сіті. **6**
Зробивши це, піймали так багато риби, що сіті почали
рватись. **7** Вони покликали й своїх товаришів з іншого
човна, щоб прийшли допомогти їм. Ті прийшли й
наповнили рибою обидва човни так, що вони стали
потопати. **8** Побачивши це, Симон Петро припав до

колін Ісуса та промовив: —Господи, відійди від мене, бо я людина грішна! **9** Адже страх охопив його й усіх, хто був із ним, від такої кількості спійманої риби, **10** а також Якова та Івана, синів Зеведеєвих, котрі були спільниками Симона. І промовив Ісус до Симона: —Не бійся, віднині будеш ловити людей. **11** Витягнувши човни на берег, вони залишили все та пішли за Ним. **12** Коли [Ісус] перебував в одному місті, прийшов до нього чоловік, що був увесь покритий проказою. Побачивши Ісуса, він впав долілиць та просив Його, кажучи: —Господи, якщо хочеш, Ти можеш мене очистити. **13** [Ісус] простягнув руку, доторкнувся до нього й промовив: —Хочу, будь чистим! І вмить проказа залишила його. **14** [Ісус] наказав йому: —Нікому не кажи про це, але йди, покажи себе священникові та принеси жертву за своє очищення, як наказав Мойсей, їм на свідчення. **15** Однак звістка про Ісуса розходилася ще більше, і багато людей приходило до Нього послухати та отримати зцілення від своїх хвороб. **16** Він же відходив у пустелю та молився там. **17** Одного дня, коли [Ісус] навчав людей, були там фарисеї та вчителі Закону, що прийшли з усіх сіл Галілеї та Юдеї, а також з Єрусалима; і сила Господня була з Ним, щоби зцілювати, **18** І ось декілька людей принесли на носилках паралізованого та хотіли внести його й поставити перед Ісусом. **19** Не маючи можливості внести його через натовп, вони залізли на дах та спустили його разом із носилками через отвір у покрівлі на середину, прямо

перед Ісусом. **20** Побачивши їхню віру, Він промовив:
«Друже, прощаються тобі гріхи твої!» **21** Книжники
та фарисеї почали розмірковувати кажучи: «Хто Він
такий, що богохульствує? Хто може прощати гріхи,
окрім Самого Бога?» **22** Але Ісус, знаючи їхні думки,
відповів: «Чому ви так роздумуєте у ваших серцях?
23 Що легше сказати: „Прощаються тобі гріхи твої!“чи
„Встань і ходи!“? **24** Але щоб ви знали: Син Людський
має владу на землі прощати гріхи». І промовив
до паралізованого: «Кажу тобі: встань, візьми свої
носилки та йди додому!» **25** Той відразу ж встав
перед ними, узяв те, на чому лежав, і пішов додому,
прославляючи Бога. **26** Усіх охопив подив, і почали
прославляти Бога. Сповнені страхом, вони говорили:
«Дивовижні речі ми бачили сьогодні!» **27** Після цього
[Ісус] вийшов та побачив митника, на ім’я Левій, що
сидів при збиранні мита, і сказав йому: «Іди за Мною!»
28 Залишивши все, той піднявся й пішов за Ісусом. **29** І
влаштував Йому Левій у своєму домі велику гостину;
там було багато митників та інших, що сиділи з
Ісусом за столом. **30** А фарисеї та книжники нарікали,
кажучи Його учням: —Чому ви їсте та п’єте разом із
митниками й грішниками? **31** Ісус же відповів їм:
—Не здорові потребують лікаря, а хворі. **32** Я прийшов
покликати до покаяння не праведних, а грішників. **33**
Тоді вони сказали Йому: —Учні Івана часто постяться
та моляться, так роблять і фарисеї, а Твої їдять і
п’ють! **34** Ісус відповів: —Чи можете друзів нареченого
змусити постити, доки наречений з ними? **35** Але

настануть дні, коли наречений забереться від них, і тоді поститимуть у ті дні. **36** Він розповів їм притчу:
—Ніхто не розриває нової одежі, щоби з неї пришити латку до старої одежі, бо й нову розірве, і до старої не пасує латка з нової. **37** Ніхто не вливає молодого вина в старі бурдюки, бо молоде вино розірве їх і виллється, а бурдюки пропадуть. **38** Але молоде вино треба вливати в нові бурдюки. **39** І ніхто, випивши старого вина, не захоче молодого, бо каже: «Старе краще!»

6 Одного разу в Суботу [Ісус] зі своїми учнями проходив через засіяні поля пшениці. Вони збирали колосся та, розтираючи їх руками, їли [зерна]. **2** Тоді деякі з фарисеїв сказали: —Чому ви робите те, чого не дозволено робити в Суботу? **3** Ісус у відповідь сказав їм: —Ви не читали, що зробив Давид, коли зголоднів він, а також і ті, що були з ним? **4** Як увійшов у Дім Божий, узяв та з'їв хліби покладання, і як дав і тим, хто був із ним, хоча їх не дозволено було їсти нікому, окрім священників? **5** І додав: —Син Людський – Господь Суботи. **6** Довелося ж і в іншу Суботу увійти Йому в синагогу й навчати. Там був чоловік, у якого права рука всохла. **7** Книжники та фарисеї уважно стежили за Ісусом, чи буде Він зцілювати в Суботу, щоб знайти обвинувачення проти Нього. **8** Але Він, знаючи їхні думки, сказав чоловікові, що мав всохлу руку: «Підведися й стань посередині!» Той піднявся й став. **9** Ісус промовив до них: «Я питаю вас: що дозволено робити в Суботу – добро чи зло? Спасти

життя чи згубити?» **10** І, поглянувши на них усіх, сказав чоловікові: «Простягни свою руку!» Той зробив це, і його рука була зцілена. **11** Вони ж розлютилися та [почали] радитись між собою, як вчинити з Ісусом. **12** У ті дні [Ісус] вийшов на гору, щоб молитись, і провів усю ніч у молитві до Бога. **13** Коли настав день, Він покликав учнів і обрав дванадцятьох, яких назвав апостолами: **14** Симона, якого назвав Петром, Андрія, його брата, Якова, Івана, Филипа, Варфоломія, **15** Матвія, Фому, Якова, сина Алфеєвого, Симона, званого Зилотом, **16** Юду, [сина] Якова, і Юду Іскаріота, котрий потім став зрадником. **17** [Ісус], зійшовши разом із ними з гори, зупинився на рівному місці. Великий натовп Його учнів і велика кількість народу зі всієї Юдеї, Єрусалима та приморського Тира й Сидона **18** прийшли послухати Його та отримати зцілення від хвороб. Ті, що страждали від нечистих духів, теж були зцілені. **19** Весь натовп хотів доторкнутися до Ісуса, бо від Нього виходила сила, яка зцілювала всіх. **20** [Ісус], звівши очі на Своїх учнів, почав говорити: «Блаженні бідні, бо ваше є Царство Боже. **21** Блаженні голодні нині, бо будете насичені. Блаженні, що плачете тепер, бо ви зрадієте. **22** Блаженні ви, коли люди зненавидять вас, коли проженуть вас, ображатимуть вас і відкидатимуть ваше ім’я як щось погане через Сина Людського. **23** Радійте того дня й веселіться, бо велика ваша нагорода на небі. Так само робили з пророками їхні батьки. **24** Але горе вам, багатії, бо ви вже отримали всю вашу втіху. **25** Горе вам,

ситі нині, бо будете голодувати. Горе вам, що радієте
нині, бо будете плакати й ридати. **26** Горе вам,
коли про вас говоритимуть добре всі люди, бо так
робили лжепророкам їхні батьки. **27** Але вам, хто
слухає, Я кажу: любіть ворогів ваших, робіть добро
тим, хто ненавидить вас; **28** благословляйте тих, хто
проклинає вас; моліться за тих, хто кривдить вас. **29**
Тому, хто вдарив тебе по щоці, підстав і другу, а тому,
хто забирає твій верхній одяг, не забороняй взяти й
сорочку. **30** Кожному, хто просить у тебе, дай, і від
того, хто забере твоє, не проси назад. **31** Як бажаєте,
щоб вам робили люди, так само й ви робіть їм. **32**
Якщо ви любите [тільки] тих, хто любить вас, яка
вам за це дяка? Адже й грішники люблять тих, хто
любить їх. **33** І якщо ви робите добро [тільки] тим,
хто вам робить добро, яка вам за це дяка? Грішники
так само роблять. **34** І якщо позичаєте [тільки] тим,
від кого сподіваєтесь отримати, яка вам за це дяка?
Грішники так само позичають, щоб отримати стільки
ж. **35** Але ви любіть ворогів ваших, робіть добро й
позичайте, не очікуючи нічого. І буде вам велика
нагорода, будете синами Всевишнього, бо Він добрий
до невдячних та злих. **36** Будьте милосердні, як
і Отець ваш милосердний. **37** Не судіть, і вас не
судитимуть! Не засуджуйте, то й вас не засудять!
Прощайте, то й вам проститься! **38** Давайте, і вам
дадуть; доброю мірою, притиснутою, струснутою і
переповненою дадуть вам. Бо якою мірою міряєте
ви, такою ж виміряють і вам». **39** Він також розповів

їм притчу: «Чи може сліпий водити сліпого? Чи не впадуть обидва в яму? **40** Учень не вищий за свого вчителя, але, вдосконалившись, кожний стане, як його вчитель. **41** Чому ж ти дивишся на скалку в оці твого брата, а колоди у своєму оці не помічаєш? **42** Як можеш сказати братові своєму: „Брате, дозволь вийняти скалку з твого ока“, якщо сам у твоєму оці колоди не бачиш? Лицеміре, витягни спочатку колоду зі свого ока, а тоді побачиш, як вийняти скалку з ока твого брата. **43** Немає доброго дерева, яке приносило б поганий плід, і немає поганого дерева, яке б приносило добрий плід. **44** Бо кожне дерево пізнається за його плодом: не збирають смокви з терну й винограду з ожини. **45** Добра людина з доброї скарбниці свого серця виносить добро, а погана людина з лихого скарбу свого серця виносить зло. Адже чим переповнене серце, те говорять її вуста. **46** Чому кличете Мене: „Господи! Господи!“, а не робите того, що Я кажу? **47** Скажу вам, до кого подібний кожний, хто приходить до Мене, чує слова Мої та виконує їх. **48** Він подібний до чоловіка, що, будуючи свій дім, вкопав глибоко та поклав основу на камені. Коли прийшла злива, і потік вдарив у той дім, то не зміг його похитнути, бо він був добре збудований. **49** А той, хто слухає й не виконує, схожий на чоловіка, який збудував свій дім на землі, без основи. Коли вдарив потік, то він відразу впав, і руйнування того дому було велике».

7 Коли [Ісус] закінчив говорити до народу, який
слухав Його, то зайшов до Капернаума. **2** Раб одного
сотника, яким він дорожив, тяжко захворів і був при
смерті. **3** Почувши про Ісуса, сотник надіслав до Нього
юдейських старійшин просити Його, щоб прийшов
зцілити раба. **4** Прийшовши до Ісуса, вони щиро
благали Його, кажучи: «Він достойний, щоб Ти зробив
це для нього, **5** бо він любить наш народ і побудував
нам синагогу». **6** Ісус пішов разом із ними. І коли
Він був недалеко від дому, сотник надіслав своїх
друзів сказати Йому: «Господи, не турбуйся, бо я не
достойний, щоб Ти увійшов під мій дах. **7** Тому й себе
я не вважав гідним, щоби прийти до Тебе, але скажи
[лише] слово, і одужає мій слуга. **8** Бо і я людина
підвладна й маю під своєю владою підлеглих воїнів.
Кажу одному: „Іди!“– і він іде, а іншому: „Прийди!“–
і він приходить, і рабу моєму: „Зроби це!“– і він
робить». **9** Почувши це, Ісус здивувався, обернувся до
народу, що йшов за Ним, та промовив: «Кажу вам:
навіть в Ізраїлі Я не знайшов такої великої віри».
10 Повернувшись додому, посланці знайшли раба
здоровим. **11** Наступного дня [Ісус] пішов до міста, що
зветься Наїн; разом із Ним ішли Його учні та великий
натовп. **12** Коли ж Він наблизився до воріт міста,
саме виносили померлого, єдиного сина в матері,
котра була вдовою; разом із нею було чимало народу
з міста. **13** Побачивши її, Господь змилосердився над
нею й сказав: «Не плач!» **14** І, підійшовши, торкнувся
труни, а ті, що її несли, зупинилися. Тоді [Ісус]

промовив: «Юначе! Кажу тобі, встань!» **15** Мертвий піднявся, сів та почав говорити. І [Ісус] віддав його матері. **16** Усіх охопив страх, і прославляли Бога, кажучи: «Великий пророк з'явився між нами!» і «Бог прийшов на допомогу своєму народові!» **17** І розійшлася ця звістка про Нього по всій Юдеї та по всій тій країні. **18** Учні Івана сповістили його про все це. І він, прикликавши двох своїх учнів, **19** надіслав їх до Господа спитати: —Ти Той, Хто має прийти, чи нам чекати іншого? **20** Прийшовши до Нього, чоловіки сказали: —Іван Хреститель надіслав нас до Тебе спитати: «Ти Той, Хто має прийти, чи нам чекати іншого?» **21** Саме тоді Він зцілив багатьох від хвороб, недуг та злих духів і багатьом сліпим дарував зір. **22** У відповідь Він сказав: —Ідіть і скажіть Іванові те, що ви бачили та чули: сліпі прозрівають, каліки ходять, прокажені очищаються, глухі чують, мертві оживають, а бідним проповідується Добра Звістка. **23** І блаженний той, хто не спокуситься через Мене. **24** Коли посланці Івана відійшли, [Ісус] почав говорити народові про Івана: «На що ви ходили подивитися в пустелю? На тростину, розхитану вітром? **25** На кого ви виходили дивитись? На людину, одягнену в м'яку одежу? Але ж ті, що розкішно одягаються й живуть у розкоші, знаходяться в царських палацах. **26** То на кого ви ходили дивитись? На пророка? Так, Я кажу вам, навіть більше, ніж на пророка! **27** Він той, про кого написано: „Ось Я посилаю Мого посланця перед обличчям Твоїм, який приготує

дорогу перед Тобою“. 28 Кажу вам: нема більшого за
Івана серед народжених жінками, але найменший у
Царстві Божому більший за нього». 29 Весь народ,
а також і митники, що слухали Його, визнавши
справедливість Бога, хрестились хрещенням Івана.
30 А фарисеї та законники відкинули волю Божу
про себе й не хрестились у нього. 31 «Із ким Мені
порівняти людей з цього покоління, – сказав [Ісус], – і
на кого вони схожі? 32 Схожі на дітей, котрі сидять на
базарі та кличуть одне одного, кажучи: „Ми грали
вам на сопілці, а ви не танцювали. Ми співали вам
жалібні пісні, а ви не плакали“. 33 Прийшов Іван
Хреститель, який не їсть хліба й не п’є вина, а ви
кажете: „Має демона!“ 34 Прийшов Син Людський,
Який їсть і п’є, а ви кажете: „Ось чоловік – ненажера й
п’яниця, приятель митників та грішників“. 35 Однак
мудрість виправдана всіма її дітьми». 36 Один із
фарисеїв запросив Його поїсти з ним. Зайшовши в
дім фарисея, [Ісус] сів за стіл. 37 І ось одна жінка з
того міста, яка була грішницею, дізналася, що Він
сидить за столом у домі фарисея. Вона принесла
алебастровий глечик із дуже дорогим миром 38
та, припавши до ніг [Ісуса] ззаду, плачучи, почала
слізьми обмивати Його ноги й волоссям своєї голови
витирати їх, цілувала Його ноги й мастила миром.
39 Побачивши це, фарисей, який запросив [Ісуса],
подумав собі: —Якби Він був пророком, то знав би,
що жінка, яка торкається до Нього, – грішниця. 40 Тоді
Ісус звернувся до нього: —Симоне, маю тобі щось

сказати! Той відповів: —Говори, Учителю! **41** У одного позикодавця було двоє боржників: один був винен п'ятсот динаріїв, а інший – п'ятдесят. **42** Та оскільки вони не мали, чим віддати, він простив обох. Отже, хто з них буде любити його більше? **43** Симон відповів: —Я думаю, що той, якому більше простив. [Ісус] відповів: —Правильно ти розсудив. **44** І, обернувшись до жінки, сказав Симонові: —Бачиш цю жінку? Я зайшов у твій дім, а ти не дав Мені води для ніг, вона ж своїми слізьми обмила Мої ноги та волоссям обтерла їх. **45** Ти не привітав Мене поцілунком, а вона, відколи Я зайшов, не перестає цілувати Мої ноги. **46** Ти не намастив Моєї голови олією, а вона миром намастила Мої ноги. **47** Тому кажу тобі: прощаються її численні гріхи, бо вона багато полюбила, а кому мало прощається, той мало любить. **48** [Потім Ісус] промовив до неї: —Прощаються гріхи твої! **49** А всі, хто сидів із Ним за столом, почали думати про себе: «Хто Він такий, що й гріхи прощає?» **50** Він же сказав жінці: —Віра твоя спасла тебе, іди з миром.

8 Після цього Він проходив через міста та села, проповідуючи Добру Звістку Царства Божого. Разом із Ним були Його дванадцятеро [учнів] **2** і деякі жінки, котрі були зцілені від злих духів та хвороб: Марія, звана Магдалиною, з якої вийшло сім демонів, **3** Іванна – дружина Хузи, наставника Ірода, Сусанна й багато інших, котрі служили Йому, чим мали. **4** Коли зібрався великий натовп і [люди] з кожного міста приходили до Нього, Він розповів цю притчу:

5 «Сіяч вийшов сіяти своє насіння. І коли він сіяв,
деякі [зерна] впали біля дороги та були затоптані, а
птахи небесні повидзьобували їх. **6** Інші впали на
каміння та, зійшовши, висохли, бо не мали вологи.
7 Ще інші впали поміж терни й росли разом із
ними, але колючки заглушили їх. **8** А інші впали
в добру землю, вони виросли й принесли врожай
стократний». Сказавши це, Він вигукнув: «Хто має
вуха, щоб слухати, слухайте!» **9** Учні запитали [Ісуса],
що означає ця притча. **10** Він відповів: «Вам дано
пізнати таємниці Царства Божого, а іншим [говорю]
притчами, щоб „дивлячись, не бачили і, слухаючи, не
розуміли“. **11** Ось що означає ця притча: насіння – це
Слово Боже. **12** Те, що посіяне біля дороги, – це ті, що
слухають, але потім приходить диявол і забирає Слово
з їхнього серця, щоб не повірили та не спаслися. **13**
Те, що впало на камінь, – це ті, що, почувши, з радістю
приймають Слово, але не мають коріння й вірують
до певного часу, а коли приходить випробування,
то відпадають. **14** Те, що впало поміж терни, – це
ті, що чують, але з часом турботи, багатство та
життєві задоволення придушують їх, і плід їхній не
дозріває. **15** Те, що впало в хорошу землю, – це ті, що,
почувши Слово, зберігають його в доброму та щирому
серці та в терпінні приносять врожай. **16** Ніхто,
запаливши світильник, не покриває його посудиною
й не ставить під ліжко, але ставить на поставець, щоб
усі, що входять, бачили світло. **17** Бо немає нічого
прихованого, що не стало б явним, і нічого таємного,

що не стало б відомим і не виявилося б. **18** Тому будьте
уважні, як слухаєте, бо тому, хто має, додасться, і
матиме надмірно, а від того, хто не має, і те, що має,
забереться». **19** Прийшли Його мати та брати й не
могли підійти до Нього через натовп. **20** І сказали
Йому: —Твоя мати й Твої брати стоять надворі та
бажають бачити Тебе. **21** Він сказав їм у відповідь:
—Мати та брати Мої – це ті, що слухають Слово Боже
й виконують його. **22** Одного дня [Ісус] та Його учні
увійшли в човен, і Він сказав їм: «Переплиньмо на
другий бік озера». І вони вирушили. **23** Коли вони
пливли, Він заснув. Аж раптом на озері здійнялася
велика буря. Вода почала заливати їх, і вони були в
небезпеці. **24** Приступивши, учні розбудили [Ісуса],
кажучи: —Наставнику, Наставнику, ми гинемо! Він
прокинувся, наказав вітрові та хвилям зупинитися,
і настала тиша. **25** Тоді сказав їм: —Де ваша віра?
Вони ж, налякані та здивовані, говорили один до
одного: —Хто Він такий, що наказує, а вітер і вода
підкоряються Йому? **26** І припливли вони в землю
Герасинську, що знаходиться навпроти Галілеї. **27**
Коли Він зійшов на берег, зустрів Його один чоловік
із міста, який упродовж багатьох років мав демонів.
Багато часу він вже не носив одежі та мешкав не в
домі, а у гробницях. **28** Побачивши Ісуса, він закричав,
упав перед Ним та голосно промовив: —Що Тобі до
мене, Ісусе, Сину Бога Всевишнього? Благаю Тебе,
не муч мене. **29** Бо [Ісус] наказав нечистому духові
вийти з цього чоловіка. Багато разів демон хапав

його, та, попри те, що зв'язували його ланцюгами та кайданами, оберігаючи його, він все одно розривав окови, і демон гнав його в пустелю. **30** Ісус спитав його: —Як тебе звати? —Легіон, – відповів той, бо багато демонів увійшло в нього. **31** І вони благали [Ісуса], щоб Він не повелів їм іти в Безодню. **(Abyssos g12)** **32** А було там велике стадо свиней, що паслося на горі. Демони просили [Ісуса], щоб дозволив їм увійти в них, і Він дозволив. **33** Демони, вийшовши з чоловіка, увійшли у свиней. Тоді все стадо кинулося з кручі в озеро та потонуло. **34** Побачивши, що сталося, свинопаси побігли та сповістили про це в місті та в селах. **35** [Люди] вийшли подивитися, що сталося, і коли підійшли до Ісуса, то знайшли чоловіка, з якого вийшли демони, він був одягнений, при здоровому глузді й сидів біля Ісусових ніг. [Побачивши це], вони злякалися. **36** Ті, хто бачив, розповідали, як було врятовано біснуватого. **37** Тоді всі люди з Герасинської околиці просили [Ісуса], щоб Він залишив їх, адже були охоплені великим страхом. Він же увійшов у човен і повернувся. **38** Чоловік, з якого вийшли демони, просив [Ісуса] взяти його з собою, але Він відпустив його, сказавши: **39** «Повернися до себе додому та розкажи, як багато зробив для тебе Бог». Той пішов і по всьому місту проповідував, як багато зробив для нього Ісус. **40** Коли Ісус повернувся, Його зустрів великий натовп, бо всі чекали на Нього. **41** І ось прийшов чоловік, на ім'я Яір, який був керівником синагоги, і, впавши долілиць до ніг Ісуса, благав

Його зайти до його дому, **42** бо його єдина донька,
яка мала років дванадцять, захворіла й була при
смерті. Коли Він пішов, то натовп звідусіль тиснув на
Нього. **43** І була там одна жінка, яка вже дванадцять
років страждала на кровотечу. Вона витратила все,
що мала, на лікарів, але ніхто не зміг її зцілити.
44 Підійшовши ззаду, вона доторкнулася до краю
Його одежі, і вмить зупинилася її кровотеча. **45**
Ісус запитав: —Хто доторкнувся до Мене? Коли ж
ніхто не зізнався, Петро сказав: —Наставнику, натовп
тісниться навколо Тебе. **46** Ісус же відповів: —Хтось
доторкнувся до Мене, бо Я відчув, як сила вийшла від
Мене. **47** Жінка, побачивши, що не зможе втаїтися,
тремтячи, підійшла та, впавши перед Ним, зізналася
перед усім народом, чому доторкнулася до Нього і як
раптом зцілилася. **48** Ісус же сказав їй: «Донько, віра
твоя врятувала тебе. Іди з миром». **49** Коли Він ще
говорив, прийшов хтось із [дому] керівника синагоги
та сказав: —Твоя донька померла, не турбуй Учителя!
50 Ісус же, почувши це, сказав Яіру: —Не бійся, тільки
віруй, і вона буде спасенна! **51** Прийшовши в дім, Він
не дозволив нікому увійти з Ним, окрім Петра, Івана,
Якова та батька й матері дитини. **52** Усі плакали та
ридали над нею. Він же сказав їм: «Не плачте, бо вона
не померла, а спить». **53** Але вони почали глузувати
з Нього, бо знали, що дівчина померла. **54** [Ісус] же
узяв її за руку й голосно промовив: «Дитино, встань!»
55 Дух її повернувся до неї, і вмить вона піднялася.
Він наказав дати їй їсти. **56** Батьки [дитини] дуже

здивувалися, але Він наказав нікому не казати про те, що сталося.

9 Скликавши дванадцятьох, Він дав їм силу та владу виганяти всіх демонів і зцілювати всі хвороби. **2** І послав їх проповідувати Царство Боже та зцілювати хворих. **3** Він промовив до них: «Нічого не беріть у дорогу: ні палиці, ні торбини, ні хліба, ні грошей, ні двох сорочок не майте. **4** Коли ж увійдете в якийсь дім, там залишайтесь і звідти йдіть далі. **5** Якщо десь вас не приймуть, то, виходячи з того міста, обтрусіть пил зі своїх ніг на свідчення проти них!» **6** Вони вийшли та ходили по селах, звіщаючи Добру Звістку й зцілюючи всюди. **7** Тетрарх Ірод почув про все, що сталося, і занепокоївся, бо дехто казав, що це Іван воскрес із мертвих; **8** інші [казали], що це з'явився Ілля, а ще інші – що це один зі стародавніх пророків воскрес. **9** Тоді Ірод сказав: «Івана я стратив, тоді хто Цей, про Кого я таке чую?» І намагався зустрітися з Ісусом. **10** Повернувшись, апостоли розповіли [Ісусові] про все, що зробили. Він узяв їх та відійшов у безлюдне місце біля міста, що зветься Віфсаїда. **11** Але люди, дізнавшись про це, пішли за Ним. Зустрівши їх, Він почав говорити про Царство Боже й зцілював тих, хто потребував зцілення. **12** Коли ж день схилявся до вечора, підійшли до Нього дванадцятеро й сказали: —Відпусти людей, щоби пішли в навколишні села та хутори відпочити та знайти чогось їсти, бо ми тут у безлюдному місці. **13** Але Він сказав їм: —Ви дайте їм їсти! Вони відповіли:

—Ми не маємо нічого, крім п’яти хлібів та двох рибин. Хіба що підемо й купимо їжу для всіх цих людей. **14** А було там близько п’яти тисяч чоловіків. [Ісус] промовив до Своїх учнів: —Розсадіть їх групами приблизно по п’ятдесят. **15** Вони так і зробили, і розсадили всіх людей. **16** Він же, узявши п’ять хлібів та дві рибини, подивився на небо, благословив їх і, розломивши, дав учням, щоб розділили між людьми. **17** Усі їли та наситилися, і назбирали дванадцять кошиків залишків. **18** Одного разу, коли [Ісус] молився на самоті й разом із Ним були лише учні, Він запитав їх: —За кого вважають Мене люди? **19** Вони відповіли: —Одні – за Івана Хрестителя, інші – за Іллю, ще інші – за одного зі стародавніх пророків, що воскрес. **20** Він же запитав: —А ви за кого Мене вважаєте? Петро відповів: —Ти Христос Божий! **21** Тоді Він наказав їм нікому не розповідати про це. **22** Далі додав: «Синові Людському належить багато страждати, бути відкинутим старійшинами, первосвященниками та книжниками, бути вбитим, але третього дня воскресне». **23** Потім промовив до всіх: «Якщо хтось хоче йти за Мною, нехай зречеться самого себе, візьме свій хрест та щодня слідує за Мною. **24** Бо хто хоче спасти своє життя, той загубить його, а хто втратить життя своє заради Мене, той спасе його. **25** Яка користь людині, якщо здобуде весь світ, а саму себе занапастить або згубить? **26** Хто посоромиться Мене та Моїх слів, того й Син Людський посоромиться, коли прийде в славі Своїй, і

Отця, і святих ангелів. **27** Істинно кажу вам: деякі з
присутніх тут не зазнають смерті, доки не побачать
Царства Божого». **28** А приблизно через вісім днів
після цих слів, [Ісус] узяв із Собою Петра, Івана та
Якова й піднявся на гору, щоб молитися. **29** Під час
молитви вигляд Його обличчя змінився, і одежа
[стала] білою та блискучою. **30** І ось двоє чоловіків
розмовляли з Ним – це були Мойсей та Ілля. **31** Вони
з'явились у славі та розмовляли з Ним про Його
відхід, який Він мав завершити в Єрусалимі. **32** Петро
й ті, що були з Ним, заснули, але, прокинувшись,
побачили Його славу та цих двох чоловіків, які стояли
з Ним. **33** Коли вони відійшли від Нього, Петро сказав
Ісусові: «Наставнику, добре нам тут бути! Зробімо три
намети: один для Тебе, один для Мойсея та один для
Іллі». Він не знав, що говорить. **34** Коли він це казав,
з'явилася хмара, яка накрила їх. Вони ж злякалися,
коли увійшли в хмару. **35** З хмари промовив голос:
«Це Син Мій обраний, Його слухайте!» **36** Коли ж
пролунав голос, Ісус залишився Сам. Вони мовчали
й нікому в ті дні не казали про те, що бачили. **37**
Наступного дня, після того, як вони зійшли з гори,
великий натовп зустрів Його. **38** І ось один чоловік
із натовпу вигукнув: —Учителю, благаю, згляньсяся
над моїм сином, бо він у мене єдиний. **39** [Нечистий]
дух хапає його, і він зненацька кричить, і катує його
[дух] аж до піни. Насилу відходить, залишаючи його
безсилим. **40** Я просив Твоїх учнів вигнати духа,
але вони не змогли. **41** Ісус у відповідь сказав: —О

роде невірний та розбещений, доки буду з вами? Доки терпітиму вас? Приведи сюди твого сина! **42** Коли хлопчик наближався, демон у припадку кинув його на землю, але Ісус наказав нечистому духові [відійти], зцілив дитину та віддав її батькові. **43** Усі були вражені Божою величчю. Коли всі дивувалися всьому, що робив [Ісус], Він промовив до своїх учнів: **44** «Вкладіть ці слова у ваші вуха: Син Людський буде виданий у руки людські». **45** Однак учні не зрозуміли цих слів: вони були приховані від них, щоб не зрозуміли їх, а спитати Його про ці слова боялися. **46** Потім [учні] почали роздумувати між собою, хто з них найбільший. **47** Але Ісус, знаючи думки їхніх сердець, узяв дитину, поставив її біля Себе **48** та промовив до них: —Той, хто прийме цю дитину в ім'я Моє, той Мене приймає, а хто Мене приймає, приймає Того, Хто надіслав Мене. Бо хто найменший поміж вас, той найбільший. **49** Іван відповів: —Наставнику, ми бачили когось, хто Твоїм ім'ям виганяв демонів, та ми заборонили йому, бо він не ходить із нами. **50** Ісус відповів: —Не забороняйте, бо хто не проти вас, той за вас. **51** Коли наближався час Йому бути взятим на небо, Він рішуче пішов до Єрусалима. **52** І надіслав перед Собою вісників. Вони зайшли до одного самарянського села, щоб приготувати все для Нього. **53** Але мешканці Його не прийняли, бо Він ішов до Єрусалима. **54** Побачивши це, учні Його, Яків та Іван, сказали: —Господи, хочеш, ми накажемо, щоб зійшов вогонь із неба та спалив

їх, як це зробив Ілля? **55** [Ісус], обернувшись до них, заборонив їм та сказав: —Не знаєте, якого ви духа, **56** бо Син Людський прийшов не губити людські душі, а спасати їх! І пішли до іншого села. **57** Коли вони йшли дорогою, хтось сказав [Ісусові]: —Я піду за Тобою, куди б Ти не пішов! **58** Ісус відповів йому: —Лисиці мають нори, птахи небесні – гнізда, а Син Людський не має, де голову прихилити. **59** А іншому сказав: —Іди за Мною! Але той відповів: —Господи, дозволь мені спочатку піти поховати мого батька! **60** Тоді [Ісус] сказав: —Залиши мертвим ховати своїх мерців, а ти йди звіщати Царство Боже! **61** Інший сказав: —Господи, я піду за Тобою, але дозволь мені спочатку попрощатися з моїми домашніми! **62** Ісус сказав йому: —Ніхто з тих, хто поклав руку на плуг та озирається назад, не придатний для Царства Божого!

10 Після того Господь призначив інших сімдесятьох[учнів] і надіслав їх по двоє перед Собою в усі міста та місцевості, куди Він мав іти. **2** І сказав їм: «Жнива насправді великі, а робітників мало, тож просіть Господа жнив, щоб послав робітників на жнива Свої. **3** Ідіть! Ось Я посилаю вас, як ягнят між вовків. **4** Не беріть ні гаманця, ні торбини, ні взуття й нікого в дорозі не вітайте. **5** Коли ж увійдете в якийсь дім, то спочатку скажіть: „Мир цьому дому!“ **6** І якщо там є син миру, то спочине на ньому ваш мир, а коли ні, то повернеться до вас. **7** Залишайтеся в тому ж домі, їжте та пийте те, що дадуть вам, бо робітник достойний своєї платні. Не переходьте з дому в дім. **8**

А коли зайдете в якесь місто та приймуть вас, то їжте
[все], що покладуть перед вами. **9** Зціляйте в ньому
хворих і кажіть їм: „Наблизилось до вас Царство
Боже!“ **10** А коли зайдете в якесь місто і не приймуть
вас, то, виходячи на вулиці його, кажіть: **11** „Навіть
пил із вашого міста, який прилип до наших ніг, ми
обтрушуємо на свідчення проти вас, але знайте, що
наблизилось Царство Боже!“ **12** Кажу вам: легше буде
Содомові в той день [суду], ніж тому місту. **13** Горе
тобі, Хоразине! Горе тобі, Віфсаїдо! Бо якби в Тирі
та Сидоні сталися ті чудеса, які були у вас, то вони
давно би покаялися, сидячи в мішковині та попелі.
14 Проте Тиру та Сидону легше буде на суді, ніж
вам. **15** І ти, Капернауме, чи будеш піднесений до
неба? Ні, ти до пекла зійдеш! **(Hadēs g86)** **16** Той, хто
слухає вас, той Мене слухає, і хто відмовляється від
вас, від Мене відмовляється. Хто ж відмовляється
від Мене, той відмовляється від Того, Хто надіслав
Мене». **17** Сімдесят [учнів] повернулися й радісно
сказали: —Господи, навіть демони підкоряються нам
в ім’я Твоє. **18** А Він сказав їм: —Я бачив сатану,
котрий падав із неба, наче блискавка. **19** Ось даю
вам владу наступати на змій і скорпіонів, і на всяку
силу ворожу, і ніщо вам не зашкодить. **20** Однак не
радійте, що духи вам підкоряються, а радійте тому,
що імена ваші записані на небесах. **21** У той час [Ісус]
зрадів Святим Духом та промовив: «Славлю Тебе,
Отче, Господи неба і землі, за те, що Ти приховав це
від мудрих та розумних і відкрив дітям. Так, Отче,

бо такою була Твоя добра воля. **22** Усе Мені було доручено Моїм Отцем. Ніхто не знає, Хто є Син, окрім Отця, і Хто є Отець, окрім Сина й того, кому Син хоче відкрити». **23** І, повернувшись до учнів, промовив тільки до них: —Блаженні очі, які бачать те, що ви бачите. **24** Бо кажу вам: багато пророків та царів бажали побачити те, що ви бачите, і не побачили, та почути те, що ви чуєте, і не почули. **25** І ось один учитель Закону піднявся та, спокушаючи Його, сказав: —Учителю, що мені робити, щоб успадкувати життя вічне? **(aiōnios g166)** **26** [Ісус] відповів йому: —Що в Законі написано? Як читаєш? **27** Він відповів: —«Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією своєю душею, і всією силою своєю, і всім розумом своїм» і «ближнього свого – як самого себе». **28** [Ісус] же сказав: —Правильно ти відповів, роби так і будеш жити! **29** Але той, бажаючи виправдати себе, сказав Ісусові: —А хто мій ближній? **30** Ісус відповів: —Один чоловік ішов з Єрусалима в Єрихон та потрапив до рук розбійників, котрі роздягли його, побили та пішли далі, залишивши його напівмертвим. **31** Випадково тією ж дорогою проходив священник і, побачивши його, пройшов повз нього. **32** Також і левіт, прийшовши на те місце, подивився й пішов далі. **33** Але один самарянин, який був у подорожі, підійшов і, побачивши його, зглянувся над ним. **34** Він підійшов, перев'язав йому рани, намастивши їх олією та вином, поклав його на свою худобину та привіз до заїжджого двору, де доглядав за ним. **35** Наступного

дня, від'їжджаючи, дав два динарії господареві та сказав: «Подбай про нього, а якщо витратиш на нього більше, я поверну тобі, коли вертатимусь». **36** Хто з цих трьох, на твою думку, був ближнім того, хто потрапив до рук розбійників? **37** Він відповів: —Той, хто зглянувся над ним. Ісус сказав: —Іди та роби так само. **38** Коли вони подорожували далі, то зайшли до одного села, де жінка, на ім'я Марта, прийняла Його у свій дім. **39** У неї була сестра, на ім'я Марія, яка сіла біля ніг Господа та слухала Його слова. **40** Марта була зайнята багатьма приготуваннями й, підійшовши, сказала: —Господи, чи Тобі байдуже, що моя сестра залишила мене саму служити? Скажи їй, щоб допомогла мені. **41** Господь відповів їй: —Марто, Марто, ти турбуєшся та клопочешся багатьма речами, **42** але потрібне одне. Марія обрала кращу частку, яка не відбереться від неї.

11 Одного разу [Ісус] молився, і, коли Він закінчив, один з учнів промовив до Нього: —Господи, навчи нас молитися, як і Іван навчив своїх учнів! **2** Він промовив: —Коли молитесь, то кажіть: «Отче наш, Що на небесах, нехай святиться ім'я Твоє! Нехай прийде Царство Твоє! Нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі! **3** Хліб наш щоденний дай нам кожного дня. **4** І прости нам гріхи наші, бо і ми прощаємо всім боржникам нашим. І не введи нас у спокусу, але визволи нас від лукавого». **5** І сказав їм: —Хто з вас, маючи друга, прийде до нього опівночі та скаже йому: «Друже, позич мені три хліби, **6** бо мій приятель

прийшов до мене з дороги, і я не маю, що йому дати».
7 А той зсередини відповів би йому: «Не турбуй мене!
Двері вже зачинені, і діти мої зі мною в ліжку. Не
можу я піднятися й дати тобі». **8** Кажу вам: якщо він
не встане та не дасть йому заради дружби, то все одно
через наполегливість його підведеться й дасть усе,
чого той потребує. **9** Тому Я кажу вам: просіть – і буде
дано вам; шукайте – і знайдете; стукайте – і відчинять
вам! **10** Бо кожен, хто просить, отримує, і хто шукає,
знаходить, і тому, хто стукає, відчинять. **11** Котрий з
вас, батьків, коли син просить хліба, замість хліба
подасть йому камінь, і коли просить риби, замість
риби подасть йому гадюку? **12** Або чи дасть йому
скорпіона, коли той просить яйце? **13** Отже, якщо
ви, будучи злими, вмієте давати добрі дари вашим
дітям, то наскільки більше ваш Отець Небесний дасть
Духа Святого тим, хто просить у Нього! **14** Одного
разу [Ісус] вигнав демона, який був німий. І коли
демон вийшов, німий [чоловік] заговорив; і весь
натовп дивувався цьому. **15** Та деякі з них говорили:
—[Силою] Вельзевула, володаря демонів, Він виганяє
демонів. **16** Інші ж, випробовуючи [Його], вимагали
знамення з неба. **17** Але Він, знаючи їхні думки,
відповів: —Кожне царство, розділене в собі, буде
спустошене, і дім, розділений в собі, впаде. **18** Якщо
ж сатана розділився в собі самому, як встоїть його
царство?[Питаю це], бо кажете, що Вельзевулом Я
виганяю демонів. **19** Якщо ж Я виганяю демонів
Вельзевулом, то ким виганяють ваші сини? Тому

вони будуть вашими суддями. **20** Але якщо Я пальцем
Божим виганяю демонів, то прийшло до вас Царство
Боже. **21** Коли сильний, озброївшись, стереже свій
дім, тоді майно його в безпеці. **22** Коли ж нападає
сильніший за нього й перемагає його, то забирає все
його озброєння, на яке він покладався, і потім ділить
здобич. **23** Хто не зі Мною, той проти Мене; і хто
не збирає зі Мною, той розкидає. **24** Коли нечистий
дух виходить із людини, то йде в місця безводні
шукати відпочинку й, не знаходячи, каже: «Повернусь
я у дім свій, звідки вийшов». **25** І, повернувшись,
знаходить його заметеним та прибраним. **26** Тоді
він іде й бере інших сімох духів, гірших за себе, і
входять та живуть там. І для людини останнє стає
гіршим за попереднє. **27** Коли [Ісус] це казав, одна
жінка з натовпу голосно промовила: —Блаженна
мати, яка носила та годувала Тебе. **28** Він відповів:
—Справді блаженні ті, що слухають Слово Боже та
виконують його. **29** Коли зібралося багато народу,
Він почав говорити: —Цей рід – рід лукавий! Він
шукає знамення, та не дасться йому знамення, хіба
що тільки знамення Йони. **30** Бо як Йона став для
ніневійців знаменням, так буде й Син Людський для
цього роду. **31** Цариця Півдня встане на суд із людьми
цього роду й засудить їх, бо вона прийшла з далекого
краю землі послухати Соломонову мудрість, а ось
тут Хтось більший за Соломона. **32** Люди Ніневії
встануть на суд із цим родом і засудять його, бо вони
покаялись через проповідь Йони, а ось тут Хтось

більший за Йону. **33** Ніхто, запаливши світильник, не
ставить його у потайне місце або під посудину, але
ставить на поставець, щоб усі, що входять, бачили
світло. **34** Світлом для тіла є око. Якщо твоє око
буде здорове, то й все твоє тіло буде наповнене
світлом, коли ж воно недуже, то й тіло твоє в темряві.
35 Отже, пильнуй, щоб світло, яке в тобі, не стало
темрявою. **36** Якщо ж усе твоє тіло наповнене світлом
і немає жодної темної частини, то все буде світле так,
ніби світильник освітлює тебе сяйвом. **37** Коли Він
закінчив говорити, один фарисей запросив Його до
себе пообідати. [Ісус] зайшов та сів за стіл. **38** Фарисей
же здивувався, побачивши, що перед обідом Він перш
не обмився. **39** Тоді Господь промовив до нього:
—Ось ви, фарисеї, очищуєте чашу та посуд ззовні,
а всередині ви повні здирництва та лукавства. **40**
Нерозумні! Чи Той, Хто створив зовнішнє, не створив
і внутрішнє? **41** Тож дайте милостиню з того, що
всередині, ось тоді все буде чисте для вас. **42** Але горе
вам, фарисеї, що даєте десятину з м'яти, рути й з
усякого зілля, але обминаєте справедливість та любов
Божу. І це належить робити, і тим не нехтувати.
43 Горе вам, фарисеї, що любите почесні місця в
синагогах та привітання на ринках. **44** Горе вам, бо
ви – як невидимі гроби, поверх яких люди ходять і
не знають цього. **45** Один з учителів Закону відповів
[Ісусові]: —Учителю, кажучи це, Ти й нас ображаєш!
46 Але Він відповів: —Горе й вам, учителям Закону,
бо ви накладаєте на людей тягар, який важко нести,

самі ж навіть пальцем не доторкнетеся до нього. **47** Горе вам, бо ви будуєте гробниці пророкам, яких убили ваші батьки. **48** Цим ви свідчите, що схвалюєте вчинки ваших батьків. Вони їх вбивали, а ви будуєте їм [гробниці]. **49** Тому Бог у своїй мудрості сказав: «Надішлю до них пророків та апостолів, і декого з них уб'ють, а декого будуть переслідувати». **50** І тому цей рід буде відповідати за пролиту кров усіх пророків, які були вбиті від початку всесвіту, **51** від крові Авеля до крові Захарії, убитого між Храмом та жертовником. Кажу вам: цей рід відповість за все. **52** Горе вам, учителі Закону, бо ви взяли ключі пізнання: самі не ввійшли й тим, хто бажає ввійти, заборонили. **53** Коли [Ісус] вийшов [звідти], фарисеї та книжники почали критикувати Його та спокушати відносно багатьох речей. **54** Вони спостерігали за Ним, аби упіймати Його на слові.

12 Тим часом зібралися тисячі людей, так що тиснули одне одного. [Ісус] почав говорити в першу чергу до учнів: —Стережіться закваски фарисейської, якою є лицемірство. **2** Немає нічого прихованого, що не відкрилося б, і нічого таємного, що не стало б відомим. **3** Тому все, що ви казали в темряві, буде почуте при світлі, і все, що говорили на вухо в окремій кімнаті, буде проповідуватися з дахів. **4** Кажу вам, Моїм друзям: не бійтеся тих, хто, вбиваючи тіло, потім більш нічого заподіяти не може. **5** Я вкажу вам, Кого треба боятися: бійтеся Того, Хто, вбивши, має силу кинути до Геєни. Так, кажу вам: Цього

треба боятися. (Geenna g1067) 6 Чи не продаються п’ять
горобців за два асарії? І все ж, жоден із них не забутий
Богом. 7 А на вашій голові навіть волосся пораховане.
Не бійтеся: ви набагато цінніші за горобців. 8 Кажу
вам: кожного, хто визнає Мене перед людьми, і Син
Людський визнає перед ангелами Божими. 9 Але
того, хто зречеться Мене перед людьми, зрікусь і
Я перед ангелами Божими. 10 Кожному, хто скаже
слово проти Сина Людського, проститься, але тому,
хто богохульствує проти Святого Духа, не проститься.
11 Коли поведуть вас на суд у синагоги, до керівників
та до влад, не турбуйтеся про те, як вам відповідати
й що говорити, 12 бо в той час Дух Святий навчить,
що треба говорити. 13 Хтось із натовпу сказав Йому:
—Учителю, скажи моєму братові, щоб розділив зі
мною спадщину. 14 Він відповів: —Чоловіче, хто
поклав Мене суддею або посередником між вами?
15 Далі промовив до них: —Дивіться уважно та
стережіться всякої жадібності, бо життя людини не
залежить від багатства її маєтку. 16 [Ісус] розповів
їм притчу: —В одного заможного чоловіка гарно
вродила земля. 17 І він почав міркувати, кажучи сам
до себе: «Що мені робити? Немає куди зібрати мій
врожай». 18 І сказав: «Ось що я зроблю: зруйную старі
амбари та збудую більші, і в мене буде достатньо
місця, щоби зібрати все зерно та все моє добро. 19
Тоді я скажу моїй душі: „Тепер у тебе багато добра на
багато років! Відпочивай, їж, пий та веселися“». 20 Але
Бог відповів: «Безумцю! Цієї ж ночі заберуть у тебе

душу твою. Кому дістанеться те, що ти приготував?»
21 Так станеться з кожним, хто збирає для себе й не
багатіє в Бога. **22** Потім Він промовив до своїх учнів:
—Тому Я кажу вам: не турбуйтеся про життя – що
будете їсти, ні про тіло – що будете вдягати. **23** Бо
життя більше за їжу, а тіло – за одяг. **24** Погляньте на
воронів: вони не сіють і не жнуть, не мають скарбниць
та амбарів, і все ж Бог їх годує. Наскільки ж ви
цінніші за цих птахів! **25** І хто з вас, турбуючись, може
додати до свого зросту хоч лікоть? **26** Якщо ви навіть
і найменшого зробити не можете, чому турбуєтесь
про інше? **27** Подивіться, як ростуть лілії: вони не
працюють і не прядуть. Та Я кажу вам: навіть Соломон
у всій своїй величі не одягався так, як будь-яка з них.
28 Якщо ж Бог так одягає траву на полі, котра сьогодні
є, а завтра буде кинута у вогонь, то наскільки краще
Він одягне вас, маловіри? **29** Не шукайте, що вам
їсти та пити, і не турбуйтеся про це. **30** Бо все це
язичники цього світу шукають, але ваш Отець знає,
що потребуєте. **31** Краще шукайте Царства Його, а все
це додасться вам. **32** Не бійся, мале стадо, бо Отець
ваш із радістю дає вам Царство. **33** Продавайте майно
ваше й давайте милостиню. Робіть собі гаманці,
котрі не зношуються, – невичерпний скарб на небі,
куди злодій не закрадається і де міль не точить. **34**
Бо де скарб ваш, там буде й ваше серце. **35** Будьте
завжди готові – одяг підперезаний та світильник
запалений. **36** Будьте подібні до людей, що чекають
на повернення свого господаря з весілля, щоб, коли

він прийде й постукає, негайно відчинити йому. **37** Блаженні ті раби, господар яких, прийшовши, знайде, що вони пильнують. Істинно кажу вам: тоді він сам, підперезавшись, посадить їх за стіл та, підійшовши, буде служити їм. **38** І якщо він прийде о другій або о третій сторожі, блаженні ті, кого він знайде так само. **39** Тож знайте, що якби господар дому знав, о якій сторожі приходить злодій, він не дозволив би вдертися до свого дому. **40** І ви будьте готові, бо Син Людський прийде тієї години, про яку й не думаєте. **41** Тоді Петро сказав: —Господи, Ти говориш цю притчу нам чи всім? **42** Господь відповів: —Хто вірний та розумний управитель, якого господар поставив над іншими своїми слугами, щоб давав їм їжу вчасно? **43** Блаженний той раб, якого господар знайде, що він так робить. **44** Істинно кажу вам: він поставить його над усім своїм майном. **45** Але якщо той раб скаже у своєму серці: «Мій господар запізнюється!» – і почне бити слуг та служниць, їсти, пити та напиватись, **46** господар того раба прийде того дня, коли він не сподівається, і о тій годині, якої не знає. Він розітне його та призначить йому місце разом із невірними. **47** Той раб, котрий знав волю господаря свого й не підготувався, ані не зробив того, чого господар бажав, буде сильно побитий. **48** А той, хто, не знаючи, зробив щось достойне покарання, буде побитий менше. Від усякого, кому багато дано, багато вимагатимуть, і кому багато повірено, з того більше й спитають. **49** Я прийшов кинути вогонь на землю, і як Я прагну, щоб

він вже розгорівся! **50** Я маю хреститися хрещенням, і
як Мені важко, поки це не здійсниться. **51** Ви вважаєте,
що Я прийшов принести мир на землю? Ні, кажу вам,
а розділення! **52** Бо віднині п'ятеро в одному домі
розділяться: троє проти двох, і двоє проти трьох. **53**
Будуть розділені: батько проти сина й син проти
батька; мати проти доньки й донька проти матері;
свекруха проти невістки й невістка проти свекрухи. **54**
Він промовив до народу: —Коли ви бачите хмару, яка
здіймається на заході, то відразу кажете: «Буде дощ»,
і так стається. **55** А коли південний вітер віє, кажете:
«Буде спека», і так стається. **56** Лицеміри! Вигляд
землі та неба вмієте розпізнавати, так чому ж цей час
не розпізнаєте? **57** Чому ви самі не розсудите, що є
справедливе? **58** Коли ти йдеш зі своїм супротивником
до правителя, то доклади зусиль для того, щоб ще
в дорозі примиритися з ним, аби він не повів тебе
до суду, а суддя не віддав тебе до рук стражника, і
стражник не кинув тебе до в'язниці. **59** Кажу тобі: не
вийдеш звідти, поки не заплатиш усе до останньої
лепти.

13 У той час підійшли деякі та розказали [Ісусові] про
галілеян, кров яких Пилат змішав з їхніми жертвами.
2 [Ісус] відповів: «Чи ви думаєте, що ці галілеяни
так постраждали, тому що були грішніші за інших
галілеян? **3** Кажу вам, що ні! Але якщо не покаєтесь, усі
загинете так само. **4** Або думаєте, що ті вісімнадцять,
на яких впала вежа в Силоамі та вбила їх, були більш
грішні за всіх, що живуть в Єрусалимі? **5** Кажу вам,

що ні! Але якщо не покаєтесь, усі так само загинете».
6 Тоді розповів їм таку притчу: «Один чоловік мав у
своєму винограднику смоковницю й прийшов до неї
шукати плоду, та не знайшов. **7** Тоді він промовив
до садівника: „Ось я вже три роки приходжу шукати
плоду на цій смоковниці й не знаходжу. Зрубай її!
Навіщо вона займає землю?“ **8** Але [садівник] відповів:
„Господарю, залиши її ще на цей рік. Я обкопаю її
довкола та обкладу її добривом. **9** Може, принесе плід,
якщо ж ні, тоді її зрубаєш“». **10** [Ісус] навчав у синагозі
в Суботу. **11** І ось там була жінка, яка вісімнадцять
років мала духа хвороби та не могла випрямитись. **12**
Коли Ісус її побачив, то покликав і сказав: —Жінко, ти
звільнена від своєї хвороби. **13** Він поклав на неї руки,
і вона відразу випрямилась та почала прославляти
Бога. **14** Тоді керівник синагоги, обурившись через
те, що Ісус зцілив у Суботу, промовив до народу:
—Є шість днів, у які вам належить працювати, ось
тоді й приходьте для зцілення, а не в Суботу! **15** Але
Господь відповів йому: —Лицеміри! Чи кожен із вас
не відв’язує вола чи осла свого від стійла в Суботу й
не веде напоїти? **16** Чи цю жінку, доньку Авраамову,
яку сатана зв’язав ось уже вісімнадцять років, не
належить визволити з цих пут у день Суботній? **17**
Коли Він це промовив, усім Його супротивникам
стало соромно, а весь народ радів усім славним
вчинкам, які Він робив. **18** Далі [Ісус] промовив: «До
чого подібне Царство Боже? До чого б Мені його
прирівняти? **19** Воно подібне до гірчичного зерна, яке

чоловік узяв та кинув у свій город. Зерно виросло та
стало деревом, і птахи небесні зробили гнізда на його
гілках». **20** І знову промовив: «До чого подібне Царство
Боже? **21** Воно подібне до закваски, яку жінка взяла та
поклала до трьох мір борошна, доки все вкисло». **22**
[Ісус] проходив через міста та села, навчаючи людей
і прямуючи до Єрусалима. **23** Хтось Його спитав:
—Господи, чи мало буде тих, що спасуться? [Ісус]
відповів: **24** —Намагайтесь увійти через вузькі ворота,
адже багато тих, хто намагатиметься ввійти, але не
зможуть. **25** Коли господар будинку підійметься та
зачинить двері, ви, стоячи ззовні, будете стукати в
двері та казати: «Господи, відчини нам!» Але Він у
відповідь скаже: «Я не знаю вас, звідки ви!» **26** Тоді
ви скажете: «Ми їли та пили з Тобою, Ти навчав на
наших вулицях». **27** Але Він відповість: «Не знаю вас,
звідки ви. Відійдіть від Мене всі, хто чинить зло».
28 Там буде плач та скрегіт зубів, коли побачите
Авраама, Ісаака, Якова й усіх пророків у Царстві
Божому, а ви будете вигнані геть. **29** Прийдуть люди
зі сходу та заходу, з півночі й півдня і сядуть за стіл у
Царстві Божому. **30** І ось останні будуть першими, а
перші – останніми. **31** Тоді підійшли до Нього фарисеї
та сказали: —Тікай, залиши це місто, бо Ірод хоче
вбити Тебе. **32** Він відповів: —Ідіть та скажіть тій
лисиці: «Ось Я виганяю демонів і зціляю сьогодні та
завтра, а третього дня закінчу. **33** Мені треба сьогодні,
завтра та післязавтра продовжити Мій шлях, бо
неможливо, щоб пророк загинув поза Єрусалимом».

34 О, Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків і
закидуєш камінням посланих до тебе! Скільки разів
Я бажав зібрати твоїх дітей, як квочка збирає своїх
курчат під крила, але ви не захотіли! **35** Ось ваш дім
залишається [порожнім]. Кажу ж вам: не побачите
Мене, доки не скажете: «Благословенний Той, Хто
йде в ім'я Господа!»

14 Одного разу в Суботу Він прийшов пообідати в
дім одного з фарисейських старшин. Вони уважно
слідкували за Ним. **2** І ось перед Ним був чоловік, який
хворів на водянку. **3** Ісус запитав учителів Закону та
фарисеїв: —Чи дозволено зцілювати в Суботу? **4** Але
вони мовчали. Тоді [Ісус], доторкнувшись до чоловіка,
зцілив його та відпустив. **5** До них же промовив:
—Якщо в когось із вас син або віл впаде в колодязь,
хіба ви не витягнете його навіть у день Суботній?
6 Вони не змогли Йому нічого на це відповісти. **7**
Помітивши, як запрошені обирають собі перші місця,
Ісус розповів їм притчу: **8** «Коли хтось запросить тебе
на весілля, не сідай на почесне місце, щоб не сталося
так, що серед запрошених буде хтось поважніший
за тебе. **9** Тоді прийде той, хто запросив тебе, та
скаже: „Поступися місцем іншому". І тоді доведеться
тобі із соромом зайняти останнє місце. **10** Натомість
коли будеш запрошений, прийди та сідай на останнє
місце, щоб той, хто запросив тебе, підійшовши, сказав:
„Друже, пересядь на краще місце!"Тоді буде тобі честь
перед усіма запрошеними. **11** Бо кожний, хто себе
підносить, буде принижений, а хто себе принижує,

буде піднесений». **12** Потім промовив до того, хто
запросив Його: «Коли ти влаштовуєш обід або вечерю,
не запрошуй своїх друзів, ні своїх братів, ні своїх
родичів, ані багатих сусідів, щоби й вони не запросили
тебе, і ти не одержав взаємної відплати. **13** Але коли
влаштовуєш вечерю, запрошуй бідних, покалічених,
кульгавих та сліпих. **14** І блаженний будеш, бо вони не
мають, чим відплатити тобі, а твоя винагорода буде
при воскресінні праведних». **15** Почувши це, один із
тих, що обідав разом із Ним, промовив: —Блаженний
той, хто буде їсти хліб у Царстві Божому. **16** Ісус у
відповідь сказав: —Один чоловік приготував велику
вечерю й запросив багатьох. **17** Коли прийшов час, він
надіслав свого раба сказати запрошеним: «Приходьте,
бо все вже готове». **18** Але всі, один за одним, почали
відмовлятися. Перший сказав: «Я придбав поле, і мені
треба піти й оглянути його. Прошу тебе, вибач мені!»
19 Другий сказав: «Я придбав п'ять пар волів та йду
випробувати їх. Прошу тебе, вибач мені!» **20** Третій
сказав: «Я щойно одружився й тому не можу прийти!»
21 Раб повернувся й про все доповів господареві.
Тоді розлютився господар і сказав своєму рабу: «Іди
швидко на вулиці й провулки міста та приведи
сюди бідних, покалічених, сліпих та кульгавих». **22**
І відповів раб: «Господарю, зроблено, як ти велів, і
ще є місця». **23** Тоді господар сказав рабу: «Вийди на
дороги й стежки та переконай усіх, кого зустрінеш,
прийти, щоб дім мій наповнився. **24** Кажу вам:
ніхто з тих, кого було запрошено, не їстиме на моїй

вечері». **25** Разом з Ісусом ішло багато людей, та Він, обернувшись, промовив до них: **26** «Якщо хтось приходить до Мене й не зненавидить свого батька та матері, дружини, дітей, братів та сестер, і навіть свого життя, не може бути Моїм учнем. **27** Хто не несе хреста свого й не йде слідом за Мною, той не може бути Моїм учнем. **28** Бо хто з вас, бажаючи збудувати вежу, спочатку не сяде та не порахує всіх витрат, чи має він чим закінчити. **29** Щоб, коли покладе основу та не зможе закінчити, усі, хто побачить, не почали сміятися з нього, **30** кажучи: „Цей чоловік почав будувати, але не зміг закінчити!“ **31** Або який цар, збираючись на війну проти іншого царя, не сяде та не роздумає, чи зможе з десятьма тисячами встояти проти того, хто йде на нього з двадцятьма тисячами? **32** Якщо ні, то поки той ще далеко, надішле послів до нього просити про мир. **33** Так і кожний з вас, хто не зречеться всього, що має, не може бути Моїм учнем. **34** Сіль – добра річ, але якщо й сіль втратить солоність, то чим повернути її смак? **35** Вона вже не придатна ні для землі, ні для добрива, її викидають геть. Хто має вуха, щоб слухати, слухайте!»

15 Усі митники та грішники приходили до [Ісуса], щоб послухати Його. **2** Але фарисеї та книжники нарікали кажучи: —Він грішників приймає та їсть разом із ними. **3** Тоді Він розповів їм притчу: **4** —Який чоловік із вас, маючи сто овець та загубивши одну з них, не залишить дев’яносто дев’ять у пустелі та не піде шукати загублену, доки не знайде її? **5**

І, знайшовши, з радістю покладе її на свої плечі. **6** Прийшовши додому, він покличе своїх друзів та
сусідів, кажучи їм: «Радійте зі мною, бо я знайшов
мою загублену вівцю». **7** Кажу вам: на небі буде
більше радості за одного грішника, що кається, ніж за
дев'яноста дев'ятьох праведників, які не потребують
покаяння. **8** Або яка жінка, маючи десять драхмта
загубивши одну з них, не запалює світильника й не
замітає в хаті, шукаючи уважно, доки не знайде? **9**
А знайшовши, кличе приятельок та сусідок і каже:
«Радійте зі мною, бо я знайшла загублену драхму». **10**
Такою, кажу вам, є радість ангелів Божих за одного
грішника, який кається. **11** Він також сказав: —Один
чоловік мав двох синів. **12** Молодший із них сказав
батькові: «Батьку, дай мені мою частину спадщини».
І той поділив між ними майно. **13** Через декілька
днів молодший син, зібравши все, відправився в
далекий край і там розтратив усе своє майно, живучи
розпусно. **14** Коли ж він усе витратив, настав великий
голод у тім краю, і він почав бідувати. **15** І пішов та
пристав до одного з жителів того краю, а той послав
його на свої поля пасти свиней. **16** Він бажав би
наїстися хоча б стручками ріжкового дерева, які їли
свині, але ніхто не давав йому. **17** Опам'ятавшись, він
сказав: «Скільки наймитів мого батька мають хліба
вдосталь, а я тут помираю з голоду! **18** Встану, піду
до свого батька та скажу йому: „Батьку, согрішив
я проти Неба та проти тебе **19** і вже не достойний
називатися твоїм сином. Прийми мене, як одного

з твоїх наймитів!“» **20** І, вставши, пішов до свого
батька. Коли він був ще далеко, батько побачив його,
змилосердився над ним та побіг до нього, обійняв
його та почав цілувати. **21** Син промовив до нього:
«Батьку! Я согрішив проти Неба й проти тебе і вже
недостойний називатися твоїм сином!» **22** Батько ж
промовив до своїх рабів: «Принесіть швидко найкращу
одежу, одягніть його і дайте перстень йому на руку
та взуття на ноги! **23** Приведіть відгодоване теля та
заколіть його! Будемо їсти та веселитись, **24** бо цей
син мій був мертвий та ожив, пропав та знайшовся!»
І почали веселитися. **25** А старший його син був у
полі; і коли, повертаючись із поля, наблизився до
дому, почув музику й танці. **26** Покликавши одного зі
слуг, запитав: «Що це таке?» **27** «Твій брат прийшов, –
сказав той, – і твій батько заколов відгодоване теля,
бо [його син] повернувся живий та здоровий». **28**
Він розлютився та не схотів увійти в дім. Батько
ж його, вийшовши, став його просити. **29** Але він
відповів своєму батькові: «Я стільки років служив тобі
й ніколи не нехтував твоїм наказом, а ти жодного
разу не дав мені й козенятка, щоб я повеселився з
моїми друзями. **30** Але коли прийшов цей син твій, що
розтратив твоє майно з блудницями, ти заколов для
нього відгодоване теля». **31** [Батько] відповів йому:
«Дитино, ти завжди зі мною, і все, що в мене є, – твоє.
32 Веселитися ж і радіти треба тому, що цей брат твій
був мертвий та ожив, пропав та знайшовся».

16 Потім сказав учням: —В одного багатого чоловіка був управитель, якого звинуватили в марнотратстві. **2** Він покликав його та сказав: «Що це я чую про тебе? Дай мені звіт про твоє управління, бо ти не можеш більше управляти». **3** Управитель подумав: «Що мені робити? Мій господар звільняє мене. Копати – не маю сил, просити – соромно. **4** Але я знаю, що робити, щоб, коли мене звільнять з управління, знайшлися люди, які приймуть мене до своїх домівок». **5** Почав він кликати кожного з боржників свого господаря. Першого він запитав: «Скільки ти винен моєму господареві?» **6** Той відповів: «Сто мір оливкової олії». І сказав йому: «Візьми швидко свою розписку та запиши п'ятдесят». **7** Потім другому сказав: «А ти скільки винен?» Той відповів: «Сто мір пшениці». Він сказав йому: «Візьми свою розписку та пиши вісімдесят». **8** Господар похвалив нечесного управителя за його кмітливість, бо сини цього світу мудріші у справах зі своїм родом, ніж сини світла. **(aiōn g165)** **9** Я кажу вам: здобувайте собі приятелів за допомогою неправедного багатства, щоб коли воно мине, вас прийняли у вічні оселі. **(aiōnios g166)** **10** Хто вірний у малому, той вірний і у великому, а невірний у малому, і у великому невірний. **11** Отже, якщо ви не були вірні в неправедних багатствах, хто вам довірить справжнє? **12** Якщо в чужому не були вірні, хто вам дасть ваше? **13** Жоден слуга не може служити двом господарям, бо одного ненавидітиме, а другого любитиме, або одним буде нехтувати, а

іншому буде відданим. Не можете служити Богові
та багатству. **14** Почули про це фарисеї, які любили
гроші, та глузували з Нього. **15** Але [Ісус] відповів їм:
—Ви вдаєте себе за праведних перед людьми, але Бог
знає серця ваші, бо що високе в людей, те мерзенне в
очах Бога. **16** Закон та Пророки були до Івана. Відтоді
проповідується Добра Звістка Царства Божого, і кожен
із зусиллям входить у нього. **17** Але скоріше небо
та земля зникнуть, ніж одна риска Закону пропаде.
18 Кожен, хто розлучається зі своєю дружиною та
одружується з іншою, перелюбствує; і всякий, хто
одружується з розлученою жінкою, чинить перелюб.
19 Був собі багатий чоловік, який одягався в дорогу та
вишукану одежу. Щодня він розкішно бенкетував.
20 Біля його воріт лежав убогий, на ім'я Лазар, що
весь був у виразках **21** і бажав насититися тим, що
падало зі столу багатого. Собаки, підходячи, лизали
його рани. **22** Надійшов час, убогий помер, і ангели
віднесли його на лоно Авраама. Помер же і багач,
і поховали його. **23** А в пеклі, будучи в муках, він
підняв свої очі та побачив здалека Авраама та Лазаря
на його лоні. **(Hadēs g86)** **24** І, закричавши, сказав: «Отче
Авраме! Змилуйся наді мною та пішли Лазаря, нехай
умочить кінець свого пальця у воду та прохолодить
мій язик, бо я сильно страждаю в цьому полум'ї». **25**
Авраам відповів: «Сину! Згадай, що ти за життя свого
одержав свої блага, як і Лазар – своє лихо. Тепер же він
тішиться, а ти страждаєш. **26** І крім того, між нами та
вами встановлена велика прірва, щоб ті, які бажають

перейти звідси до вас, не могли, і щоб звідти до нас
не переходили». 27 Той відповів: «Тоді благаю тебе,
отче, пошли Лазаря в дім мого батька, 28 бо в мене
п'ятеро братів, нехай він засвідчить їм, щоб вони не
прийшли в це місце страждання». 29 Авраам відповів:
«Вони мають Мойсея та Пророків, нехай їх слухають».
30 Але той відповів: «Ні, отче Авраме, якщо хтось
із мертвих піде до них, то вони покаються!» 31 Тоді
Авраам сказав йому: «Якщо Мойсея і Пророків не
слухають, то навіть якщо хтось із мертвих воскресне,
це їх не переконає».

17 Потім [Ісус] промовив до своїх учнів:
—Неможливо, щоб спокуси не приходили, але горе
тому, через кого приходить [спокуса]. 2 Для нього
було б краще, якби йому повісили млинове жорно
на шию й кинули в море, ніж щоб він спокусив
одного з цих малих. 3 Зважайте на себе! Якщо твій
брат согрішить проти тебе, докори йому; а коли
він покається, прости його. 4 І якщо він согрішить
сім разів на день і сім разів прийде й скаже: «Я
каюсь», – прости його. 5 Апостоли сказали Господеві:
—Додай нам віри! 6 Господь відповів: —Якби ви
мали віру, як гірчичне зерно, то сказали б цій
шовковиці: «Вирвись із корінням і пересадись у
море!», – і вона послухала б вас. 7 Хто з вас, маючи
раба, який оре або пасе овець, скаже йому, коли
він повернеться з поля: «Іди мерщій та сідай до
столу?» 8 А чи не скаже йому радше: «Приготуй
мені вечерю та, підперезавшись, прислуговуй мені,

поки я буду їсти та пити, а потім їж і пий сам?» **9**
Чи дякує хазяїн рабу за те, що той виконав наказ?
10 Так само й ви, коли зробите все, що вам було
доручено, кажіть: «Ми раби недостойні, котрі зробили
тільки те, що повинні були зробити». **11** Ідучи до
Єрусалима, [Ісус] проходив між Самарією та Галілеєю.
12 І коли Він входив в одне село, зустріли Його
десятеро прокажених. Вони зупинилися неподалік
13 та голосно прокричали: —Ісусе, Наставнику,
змилуйся над нами! **14** Побачивши їх, Він сказав:
—Ідіть та покажіться священникам! І, коли вони
йшли, очистилися. **15** Один із них, побачивши, що
зцілився, повернувся, голосно прославляючи Бога. **16**
І припав лицем до ніг [Ісуса], дякуючи Йому. Він був
самарянином. **17** Ісус промовив: —Хіба не десять
очистилося? Де ж дев'ять? **18** Невже жоден із них,
окрім цього чужинця, не повернувся віддати славу
Богові? **19** Потім сказав йому: —Встань та йди, твоя
віра спасла тебе! **20** Фарисеї запитали Його, коли
прийде Царство Боже. [Ісус] відповів: —Царство Боже
прийде непомітно. **21** Ніхто не зможе сказати: «Ось
воно тут!» або: «Воно там!», бо Царство Боже серед
вас. **22** Потім Він промовив до учнів: —Прийдуть
дні, коли забажаєте побачити бодай один день Сина
Людського, але не побачите. **23** Скажуть вам: «Ось Він
там!» або: «Ось Він тут!» – не ходіть і не біжіть за
ними! **24** Бо як блискавка, блиснувши, освітлює небо
від одного краю до іншого, так буде й Син Людський у
день Свій. **25** Але перше Йому треба багато страждати

та бути відкинутим цим поколінням. **26** Як було
за днів Ноя, так буде й за днів Сина Людського: **27**
[люди] їли, пили, одружувались, виходили заміж
аж до дня, коли Ной увійшов у ковчег, і прийшов
потоп та знищив усіх. **28** Так само, як було й за
днів Лота: [люди] їли, пили, продавали, купували,
садили, будували; **29** але того дня, коли Лот вийшов із
Содома, з неба випав дощ вогню й сірки та знищив їх.
30 Так буде й того дня, коли Син Людський з'явиться.
31 Того дня, хто буде на даху, а речі його в домі, нехай
не сходить за ними; і хто буде в полі, також нехай не
вертається назад. **32** Пам'ятайте про дружину Лота. **33**
Хто намагатиметься спасти своє життя, той загубить
його; а хто втратить життя, той його збереже. **34** Кажу
вам, що тієї ночі будуть двоє на одному ліжку: одного
буде взято, а другого залишено. **35** Дві жінки будуть
молоти разом: одну буде взято, а другу залишено.
36 Двоє чоловіків будуть у полі: одного візьмуть, а
другого залишать. **37** Вони запитали: —Де, Господи?
Ісус відповів: —Де буде тіло, там зберуться й орли.

18 Тоді [Ісус] розповів їм притчу про те, що їм
треба завжди молитися та не занепадати духом.
2 Він сказав: —В одному місті був суддя, який не
боявся Бога та не соромився людей. **3** У тому ж місті
була вдова, котра приходила до нього й просила:
«Захисти мене від мого кривдника!» **4** Деякий час він
відмовлявся, але потім промовив до себе: «Хоч я і
Бога не боюся, і людей не соромлюся, **5** але через те,
що ця вдова не дає мені спокою, захищу її, щоб вона

не приходила безперестанку й не докучала мені». **6** І сказав Господь: —Почуйте, що каже неправедний суддя! **7** Так невже Бог не захистить Своїх обраних, котрі взивають до Нього день і ніч? Чи забариться Він? **8** Кажу вам: Він негайно захистить їх. Але коли прийде Син Людський, чи знайде Він віру на землі? **9** Тим, хто був упевнений в особистій праведності та принижував інших, [Ісус] розповів таку притчу: **10** —Двоє чоловіків прийшли в Храм помолитися. Один був фарисеєм, а інший – митником. **11** Фарисей стояв і так собі молився: «Боже, дякую Тобі за те, що я не такий, як інші люди, – грабіжники, неправедні, невірні або як цей митник. **12** Я пощу двічі на тиждень, даю десятину зі всякого прибутку!» **13** А митник стояв здалека й не смів навіть очей звести на небо, але бив себе в груди та казав: «Боже, змилуйся наді мною, грішним!» **14** Кажу вам: цей чоловік повернувся додому виправданий, а не той; бо кожний, хто себе підносить, буде принижений, а хто себе принижує, буде піднесений. **15** Деякі люди приносили до Нього також і дітей, щоб Він доторкнувся до них [та благословив], але учні, побачивши це, забороняли їм. **16** Ісус покликав їх до себе й сказав: «Пустіть дітей приходити до Мене й не забороняйте їм, бо таким, як вони, належить Царство Боже. **17** Істинно кажу вам: хто не прийме Царства Божого, як дитя, той не ввійде до нього!» **18** Один із керівників сказав: —Учителю добрий, що мені робити, щоб успадкувати життя вічне. **(aiōnios g166)** **19** Ісус відповів

йому: —Чому ти називаєш Мене добрим? Ніхто не
є Добрий, окрім Самого Бога. **20** Ти знаєш заповіді:
«Не чини перелюбу», «Не вбивай», «Не вкради», «Не
обманюй», «Шануй твого батька та матір». **21** Він
же сказав: —Усе це я зберіг змалку. **22** Почувши це,
Ісус сказав йому: —Одного тобі ще бракує: продай
усе, що маєш, та роздай бідним, і матимеш скарб
на небесах; а тоді приходь та слідуй за Мною. **23**
Почувши це, він глибоко засмутився, адже був дуже
багатий. **24** Ісус же, побачивши, що він засмутився,
сказав: —Як важко багатому ввійти в Царство Боже!
25 Адже легше верблюдові пройти через вушко голки,
ніж багатому ввійти в Царство Боже. **26** Ті, що почули
це, запитали: —Хто ж тоді може бути спасенний? **27**
[Ісус] відповів: —Неможливе для людей – можливе
для Бога. **28** Тоді Петро сказав: —Ось ми залишили,
що в нас було, та пішли за Тобою. **29** Він відповів:
—Істинно кажу вам: немає нікого, хто б залишив
дім, дружину, дітей, батьків і братів заради Царства
Божого **30** й не отримав би значно більше в цей
час, а в майбутньому віці – вічне життя. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** [Ісус] узяв дванадцятьох та сказав
їм: «Ось ми йдемо до Єрусалима, і збудеться все,
написане пророками про Сина Людського. **32** Він буде
виданий язичникам, і насміхатимуться з Нього, і
зневажатимуть Його, і плюватимуть на Нього. **33**
Будуть бичувати Його та вб'ють, але третього дня Він
воскресне». **34** Та вони нічого з цього не зрозуміли.
Ці слова були приховані від них, і вони не розуміли

сказаного. **35** Коли ж Він наближався до Єрихона, один сліпий сидів біля дороги та просив милостиню. **36** Почувши, що проходить натовп, він запитав, що відбувається. **37** Йому сказали, що Ісус із Назарета проходить. **38** Тоді він закричав: —Ісусе, Сину Давидів, змилуйся наді мною! **39** Ті, що йшли попереду, почали докоряти йому, щоб він мовчав, але він ще голосніше закричав: —Сину Давидів, змилуйся наді мною! **40** Ісус зупинився та звелів привести сліпого до Себе. Коли той наблизився до Нього, [Ісус] спитав його: **41** —Що хочеш, щоб Я зробив для тебе? Той відповів: —Господи, щоб я знову бачив! **42** Ісус сказав йому: —Прозрій! Віра твоя спасла тебе! **43** І він умить прозрів та пішов за [Ісусом], прославляючи Бога. І весь народ, побачивши це, теж славив Бога.

19 Ісус зайшов у Єрихон та проходив через місто. **2** І ось один багатий чоловік, на ім'я Закхей, який був старший над митниками, **3** бажав бачити Ісуса, але через натовп не міг, оскільки був малого зросту. **4** Тоді побіг уперед та заліз на шовковицю, щоб побачити Ісуса, бо тією дорогою Він мав проходити. **5** Прийшовши на те місце, Ісус глянув угору та промовив до нього: —Закхею, злізь скоріше, бо сьогодні Я повинен залишитись у твоєму домі. **6** Той поспішно зліз і радо прийняв Його. **7** Побачивши це, усі почали нарікати говорячи: —Він зайшов у гостину до грішного чоловіка. **8** Закхей же встав та сказав Господеві: —Господи! Половину свого майна я віддаю бідним і, якщо когось чимось обманув, повертаю

вчетверо. **9** Тоді Ісус сказав йому: —Сьогодні спасіння
прийшло в цей дім, адже й він син Авраама. **10** Бо
Син Людський прийшов знайти та спасти загублене.
11 Тим, хто це слухав, Ісус розповів притчу, бо Він
був недалеко від Єрусалима, і вони думали, що
Царство Боже має з'явитися негайно. **12** Отже, Він
сказав: —Один знатний чоловік вирушив у далеку
країну, щоб отримати царство та повернутися. **13**
Покликавши десятьох рабів, він роздав їм десять
міні сказав їм: «Вкладіть ці гроші в діло, доки я не
повернуся!» **14** Але жителі цієї країни ненавиділи
його й надіслали посланців слідом за ним, щоб
сказати: «Не бажаємо, щоб він царював над нами!»
15 Отримавши царську владу, він повернувся та
покликав до себе рабів, котрим роздав гроші, аби
дізнатися, який вони отримали прибуток. **16** Перший
прийшов і сказав: «Господарю, твоя міна принесла
десять мін!» **17** Господар сказав: «Добре, хороший
та вірний рабе! За те, що ти був вірний у малому,
отримай владу над десятьма містами!» **18** Прийшов
другий та сказав: «Господарю, твоя міна принесла
п'ять мін!» **19** Господар сказав: «І ти володій п'ятьма
містами!» **20** Прийшов третій і сказав: «Господарю,
ось твоя міна, яку я зберігав, загорнувши в хустину.
21 Я боявся тебе, бо ти жорстока людина: ти береш те,
чого не клав, і жнеш там, де не сіяв!» **22** Господар
відповів: «Зі слів твоїх тебе судитиму, лукавий рабе!
Ти знав, що я чоловік жорстокий: беру те, чого не
поклав, і жну там, де не сіяв? **23** Чому ж ти не вклав

мого срібла в банк, щоб я, повернувшись, отримав своє з прибутком?» **24** І сказав присутнім: «Заберіть від нього міну й віддайте тому, хто має десять мін». **25** Вони відповіли: «Господарю, він має десять мін!» **26** Кажу вам, – сказав Він, – тому, хто має, додасться, і матиме надмірно, а від того, хто не має, і те, що має, забереться. **27** А ворогів моїх, які не хотіли, щоб я царював над ними, приведіть сюди й убийте переді мною. **28** Сказавши це, Ісус пішов далі в Єрусалим. **29** Коли наблизився до Вітфагії та Віфанії, до гори, що зветься Оливною, Він надіслав двох учнів **30** та сказав: «Ідіть у село, яке перед вами, і як зайдете, то знайдете прив'язане осля, на яке ще ніхто з людей не сідав; відв'яжіть його й приведіть. **31** Якщо хтось спитає вас: „Чому ви відв'язуєте його?“, скажіть: „Господь потребує його“». **32** Посланці пішли й знайшли все так, як Ісус сказав їм. **33** Коли вони відв'язували осля, господарі спитали їх: —Чому відв'язуєте осля? **34** Вони відповіли: —Господь потребує його! **35** І привели осля до Ісуса та, накинувши на нього свій одяг, посадили Ісуса. **36** Коли Він їхав, [люди] стелили свій одяг по дорозі. **37** А коли Він наблизився до схилу Оливної гори, безліч учнів почали радісно та голосно прославляти Бога за всі чудеса, які вони бачили. **38** Вони викрикували: «Благословенний Цар, Який іде в ім'я Господа!» «Мир на небі й слава на висоті!» **39** Деякі фарисеї з натовпу казали Ісусові: —Учителю, заборони Своїм учням! **40** Але Він відповів: —Кажу вам: якщо вони замовкнуть, кричатиме каміння! **41**

Коли вони наблизились до Єрусалима й побачили
місто, Ісус заплакав над ним. **42** Він сказав: «Коли б
зрозуміло ти сьогодні, що могло принести тобі мир!
Але тепер це приховано від очей твоїх! **43** Прийдуть
дні, коли вороги твої оточать тебе валом, обляжуть
та стиснуть тебе звідусюди! **44** Вони знищать тебе
та вб'ють твоїх дітей, не залишать каменя на камені
в тобі, бо ти не впізнало часу твоїх відвідин». **45**
Ісус увійшов у Храм та вигнав усіх тих, хто продавав
і купував [там]. **46** Він казав їм: «Написано: „Дім
Мій буде Домом Молитви", а ви зробили з нього
„притулок розбійників!"» **47** Ісус навчав у Храмі
щодня. А первосвященники, книжники та старійшини
народу шукали нагоди вбити Його. **48** Однак не знали,
як це зробити, бо весь народ тримався біля Нього,
слухаючи Його уважно.

20 Одного дня, коли [Ісус] навчав народ у Храмі,
проповідуючи Добру Звістку, до Нього підійшли
первосвященники, книжники та старійшини **2** й
запитали Його: —Скажи нам, якою владою Ти це
робиш? Або хто дав Тобі таку владу? **3** [Ісус] сказав їм
у відповідь: —Запитаю і Я вас про одне. Скажіть Мені:
4 Іванове хрещення було з Неба чи від людей? **5** Вони
ж стали говорити між собою: —Якщо скажемо: «З
неба», Він запитає: «Чому ж ви не повірили йому?»
6 Якщо ж ми скажемо: «Від людей», то весь народ
поб'є нас камінням, бо вони переконані, що Іван був
пророком. **7** Тож вони відповіли, що не знають, звідки
воно. **8** Ісус сказав: —Тоді і Я не скажу, якою владою

це роблю. **9** І почав Він розповідати людям таку
притчу: —Один чоловік посадив виноградник, здав
його в оренду виноградарям та вирушив у подорож
на довгий час. **10** Коли надійшов час, він надіслав
одного раба до виноградарів, щоб вони віддали його
частину врожаю. Однак виноградарі побили його й
відіслали назад ні з чим. **11** Він надіслав іншого раба,
але вони й того, побивши та зневаживши, відіслали
ні з чим. **12** Він надіслав третього, але вони й цього
поранили та викинули з [винограднika]. **13** Тоді
господар винограднika подумав: «Що ж мені робити?
Надішлю [до них] мого улюбленого сина, може,
його поважатимуть!» **14** Але виноградарі, побачивши
його, сказали один одному: «Це спадкоємець, ходімо
та вб'ємо його, щоб спадщина дісталася нам!» **15**
Вони його вивели з винограднika та вбили. Що
ж зробить із ними господар винограднika? **16** Він
прийде та вб'є тих виноградарів, а виноградник
віддасть іншим. Тоді ті, хто слухав, сказали: —Нехай
не станеться так! **17** Але [Ісус], подивившись на них,
запитав: —Тоді що означає написане: «Камінь, який
відкинули будівничі, став наріжним каменем»? **18**
Кожен, хто впаде на цей камінь, буде розбитий, а той,
на кого він впаде, буде розчавлений. **19** Книжники та
первосвященники шукали нагоди схопити [Ісуса],
але боялися народу. Вони зрозуміли, що Він про
них сказав цю притчу. **20** І почали вони уважно
слідкувати за Ним, надіслали людей, які вдавали із
себе праведних, щоб спіймати Його на слові й видати

владі намісника. **21** Вони запитали Його: —Учителю, ми знаємо, що Ти правдиво говориш та навчаєш. Ти не зважаєш на людське обличчя, а правдиво навчаєш Божого шляху. **22** Чи годиться нам платити податок Кесареві, чи ні? **23** Зрозумівши їхню хитрість, [Ісус] сказав їм: **24** —Покажіть Мені динарій! Чиє на ньому зображення та напис? Вони відповіли: —Кесаря! **25** Тоді Він сказав: —Тож віддайте Кесареві Кесареве, а Богові – Боже! **26** Вони не змогли впіймати Його на слові перед народом і, здивовані Його відповіддю, замовкли. **27** Тоді підійшли [до Ісуса] деякі садукеї, які кажуть, що немає воскресіння [з мертвих], і запитали Його: **28** —Учителю, Мойсей написав нам: «Якщо чийсь брат помре та залишить дружину бездітною, то нехай його брат візьме дружину померлого та підніме нащадка своєму братові». **29** Було семеро братів. Перший одружився та помер бездітним. **30** Потім другий **31** і третій одружувалися з вдовою, і так усі семеро. Вони померли, не залишивши дітей після себе. **32** Після всіх померла й жінка. **33** Отже, при воскресінні чиєю дружиною вона буде? Адже всі семеро мали її за дружину. **34** Ісус відповів їм: —Люди цього віку одружуються та виходять заміж. **(aiōn g165)** **35** Але ті, що будуть достойні того віку й воскресіння з мертвих, не будуть одружуватись і не виходитимуть заміж. **(aiōn g165)** **36** І померти вже не зможуть, а будуть як ангели, бо вони є синами Божими та синами воскресіння. **37** А те, що мертві воскресають, показав Мойсей при полум'ї вогню тернового куща, коли

назвав Господа Богом Авраама, Богом Ісаака і Богом Якова. **38** Він є Богом не мертвих, а живих! Для Нього всі живі! **39** Деякі з книжників сказали: —Учителю, Ти добре сказав! **40** І більше ніхто не наважувався ставити Йому запитання. **41** Потім [Ісус] запитав їх: —Чому вони кажуть, що Христос є сином Давида? **42** Сам же Давид каже в книзі Псалмів: «Господь сказав Господеві моєму: „Сядь праворуч від Мене, **43** доки Я не покладу ворогів Твоїх, як підніжок для Твоїх ніг“». **44** Давид називає Його Господом, як Він може бути його Сином? **45** Коли весь народ слухав, [Ісус] промовив до учнів: **46** «Стережіться книжників: їм подобається одягатись у довгі одежі, вони люблять привітання на ринках, перші місця в синагогах та почесні місця на бенкетах. **47** Вони з’їдають доми вдів, але прикриваються довгими молитвами. Вони отримають суворіше покарання».

21 [Ісус] дивився, як багатії клали свої дари в скарбницю [Храму]. **2** Побачив Він також і бідну вдову, яка поклала туди дві лепти. **3** І промовив: «Істинно кажу вам: ця бідна вдова поклала більше, ніж усі інші, **4** бо всі клали зі свого достатку, а вона зі своєї бідності поклала все, що в неї було на прожиток». **5** Коли присутні заговорили про Храм, що він прикрашений дорогоцінним камінням та дарами, Він сказав: **6** —Прийдуть дні, коли з того, що бачите, не залишиться каменя на камені, який не був би зруйнований. **7** І запитали Його: —Учителю, коли це станеться? І яка ознака того, що це має

статися? **8** Він відповів: —Дивіться, щоб ніхто не ввів вас в оману, бо багато хто прийде в ім'я Моє й казатиме: «Це Я!» і «Час наблизився!» Не йдіть за ними! **9** Коли почуєте про війни та повстання, не лякайтеся: спочатку все це має статися, але кінець буде не відразу. **10** Тоді сказав їм: —Повстане народ проти народу й царство проти царства. **11** Будуть сильні землетруси в різних місцях, голод та чума. Будуть відбуватися страшні події та великі знамення на небі. **12** Але перед тим, як все це відбудеться, накладуть на вас руки та переслідуватимуть вас. Видаватимуть вас у синагоги та в'язниці, поведуть вас до царів та правителів через ім'я Моє. **13** І це дасть вам можливість свідчити. **14** Отже, покладіть собі в серця не турбуватись завчасно, що говорити на свій захист, **15** бо Я дам вам слова й таку мудрість, якій не зможуть противитися й суперечити всі ваші противники. **16** Вас будуть зраджувати навіть ваші батьки, брати, родичі та друзі. Декого з вас вбиватимуть. **17** І всі будуть ненавидіти вас через Моє ім'я. **18** Але жодна волосина з вашої голови не пропаде. **19** Терпінням вашим ви здобудете душі ваші. **20** Коли ж побачите Єрусалим, оточений військами, тоді знайте, що його спустошення наблизилось. **21** Тоді ті, що в Юдеї, нехай тікають у гори; ті, що в Єрусалимі, нехай виходять із нього; а ті, що будуть на полях, нехай до нього не входять. **22** Бо це буде час помсти, коли все написане здійсниться. **23** Горе вагітним і тим, що будуть годувати грудьми в ті

дні, бо велике лихо буде на землі та гнів на цьому
народі. **24** [Люди] будуть гинути від меча, їх заберуть
у полон поміж усі народи. Єрусалим топтатимуть
язичники, аж доки час язичників не закінчиться.
25 І будуть знамення на сонці, місяці та зірках, а
на землі буде жах між народами та розгубленість
від ревіння морських хвиль. **26** Люди вмиратимуть
від страху в очікуванні подій, що насуваються на
людство, бо сили небесні захитаються. **27** І тоді [люди]
побачать Сина Людського, Який приходить на хмарі з
великою силою та славою. **28** Коли ці речі почнуть
збуватися, ви встаньте та підійміть ваші голови,
бо наближається визволення ваше. **29** Потім сказав
їм цю притчу: —Дивіться на смоковницю та на всі
дерева: **30** коли на них з'являється листя, знаєте, що
літо вже близько. **31** Так і ви, коли побачите, що це
збувається, знайте: Царство Боже вже близько. **32**
Істинно кажу вам: не мине цей рід, поки все це не
станеться. **33** Небо та земля проминуть, але слова
Мої не проминуть. **34** Будьте уважні, щоб ваші серця
не обтяжували ненажерство, п'янство та життєві
турботи і щоб день той не застав вас зненацька, **35**
як пастка. Бо він прийде несподівано для всіх, хто
живе на землі. **36** Завжди пильнуйте та моліться, щоб
мати змогу уникнути всього того, що має відбутися, і
стати перед Сином Людським. **37** Кожен день [Ісус]
навчав у Храмі, а вночі виходив та перебував на горі,
що зветься Оливною. **38** Увесь народ збирався зранку
в Храмі, аби слухати Його.

22 Наближалося свято Опрісноків, що зветься
Пасхою. **2** Первосвященники та книжники шукали,
як убити [Ісуса], але боялися народу. **3** Тоді
увійшов сатана в Юду, званого Іскаріот, що був
із числа дванадцяти. **4** Він пішов та зговорився
з первосвященниками та начальниками храмової
охорони, як видати їм [Ісуса]. **5** Вони зраділи та
обіцяли дати йому грошей. **6** Юда погодився та шукав
слушної нагоди, щоб Його видати без народу. **7** Настав
день свята Опрісноків, коли належало принести
пасхальну жертву. **8** І надіслав [Ісус] Петра та Івана,
кажучи: —Ідіть та приготуйте для нас Пасху, щоб
ми спожили. **9** Вони спитали: —Де Ти хочеш, щоб
ми приготували? **10** Він відповів їм: —Коли ввійдете
в місто, вас зустріне чоловік, який нестиме глечик
із водою. Ідіть за ним до дому, куди він увійде, **11**
та скажіть господареві дому: «Учитель питає тебе:
„Де кімната, у якій Я буду споживати Пасху з Моїми
учнями?“» **12** Він покаже вам нагорі велику прибрану
кімнату – там і приготуйте. **13** Вони пішли й знайшли
все саме так, як казав їм [Ісус], та приготували там
Пасху. **14** Коли настав час, [Ісус] з апостолами сіли за
стіл. **15** Він сказав їм: «Я дуже хотів їсти цю Пасху
разом із вами перед Моїм стражданням. **16** Кажу вам:
уже не їстиму її, доки вона не звершиться в Царстві
Божому». **17** І, узявши чашу та подякувавши Богу,
сказав: «Візьміть її та поділіть між вами. **18** Кажу
вам: віднині не питиму більше з цього виноградного
плоду, доки не прийде Царство Боже». **19** Потім узяв

хліб та, подякувавши, розламав і дав їм, кажучи:
«Це є тіло Моє, що за вас віддається. Чиніть це на
згадку про Мене». **20** Так само після того, як поїли,
узяв і чашу, кажучи: «Ця чаша – Новий Завіт у Моїй
крові, що проливається за вас. **21** Однак рука того, хто
зраджує Мене, зі Мною за столом. **22** Бо Син Людський
іде, як і було призначено, але горе тому чоловікові,
через якого зраджено Його». **23** Вони почали питати
один одного, хто з них міг би таке зробити. **24** Потім
знялась між ними суперечка, хто з них найбільший.
25 [Ісус] же сказав їм: —Царі народів володіють ними,
і тих, що керують ними, називають благодійниками.
26 Але ви не [будьте] такими! Навпаки: найбільший
між вами нехай буде як найменший, і той, хто керує,
[нехай буде] як слуга. **27** Бо хто більший: той, що
сидить за столом, чи той, хто прислуговує? Чи не
той, хто сидить за столом? Я ж серед вас як слуга. **28**
Ви ті, що залишилися зі Мною в Моїх випробуваннях.
29 І Я заповідаю вам Царство, як Мені заповів Мій
Отець, **30** щоб ви їли та пили за столом у Царстві
Моєму. Ви сядете на престолах, судячи дванадцять
племен Ізраїля. **31** Симоне, Симоне! Ось сатана просив
просіяти вас, як пшеницю. **32** Але Я молився за тебе,
щоб ти не загубив віри та після навернення зміцнив
твоїх братів. **33** Петро сказав Йому: —Господи, з
Тобою я готовий іти у в'язницю й на смерть. **34**
Але [Ісус] відповів: —Кажу тобі, Петре, що півень
ще не заспіває сьогодні, як ти тричі зречешся, що
не знаєш Мене. **35** Потім промовив до них: —Коли

Я вас посилав без гаманця, без торби та взуття, чи
бракувало вам чогось? Вони сказали: —Нічого. **36**
—Але тепер хто має гаманець, нехай візьме його,
так само й торбу; хто ж не має меча, хай продасть
свій одяг та купить меч. **37** Кажу вам: на Мені має
здійснитися те, що написано: «Його зараховано до
злочинців». Бо все, що про Мене записано, збувається.
38 Вони сказали: —Господи, дивись, у нас два мечі. Він
відповів: —Цього достатньо. **39** [Ісус], за своїм звичаєм,
пішов на Оливну гору, і Його учні пішли за Ним. **40**
Дійшовши до того місця, Він сказав їм: —Моліться,
щоб не впасти в спокусу! **41** А Сам відійшов від них на
відстань кинутого каменя, став на коліна та молився
42 кажучи: «Отче, якщо бажаєш, нехай ця чаша обмине
Мене. Однак нехай буде не Моя воля, а Твоя». **43**
Тоді з неба з'явився ангел та зміцнював Його. **44**
В агонії Він почав молитися ще старанніше. І піт
Його став, мов краплі крові, що падали на землю.
45 Вставши від молитви, Він підійшов до учнів і
знайшов, що вони заснули, [виснажені] смутком.
46 Він сказав їм: —Чому ви спите? Прокиньтеся та
моліться, щоб не впасти в спокусу! **47** Коли Він ще
говорив, ось підійшов натовп, і той, кого звали Юда,
один із дванадцятьох, ішов перед ними. Він підійшов
до Ісуса, щоб поцілувати Його. **48** Ісус сказав йому:
—Юдо, ти поцілунком видаєш Сина Людського? **49**
Коли ті, що були з [Ісусом], побачили, що має статися,
сказали: —Господи, чи не вдарити нам мечем? **50** І
один із них [мечем] ударив раба первосвященника

й відрубав йому праве вухо. **51** Але Ісус сказав: —Облиште, досить! І, торкнувшись його вуха, зцілив його. **52** Потім Ісус звернувся до первосвященників, начальників храмової охорони та старійшин: «Ви вийшли [проти Мене], як проти розбійника, з мечами та киями, щоб заарештувати. **53** Щодня Я був із вами в Храмі, і ви не підняли на Мене рук, але зараз ваш час і влада темряви». **54** Тоді вони схопили Його та привели в дім первосвященника. Петро ж ішов за ними на відстані. **55** Коли вони розклали вогонь посеред двору та сіли навколо, Петро також сів між ними. **56** Одна зі служниць, побачивши, що він сидить біля вогню, придивилася до нього пильно та промовила: —І цей був із Ним! **57** Але [Петро] заперечив кажучи: —Я не знаю Його, жінко! **58** Трохи пізніше хтось інший побачив його й сказав: —Ти теж один із них! Але Петро відповів: —Ні, чоловіче! **59** Близько години пізніше інший почав твердити кажучи: —Справді, і цей був із Ним, бо він галілеянин. **60** Петро відповів: —Чоловіче, я не знаю, про що ти говориш! І тієї ж миті, коли він ще говорив, заспівав півень. **61** Господь, обернувшись, глянув на Петра. Тоді Петро згадав слова Господа, які Він сказав: «Перед тим, як сьогодні заспіває півень, ти тричі зречешся Мене». **62** І, вийшовши геть, він гірко заплакав. **63** Люди, які охороняли [Ісуса], почали насміхатися з Нього та бити Його. **64** Вони зав'язали Йому очі й питали кажучи: «Пророкуй! Хто Тебе вдарив?» **65** І багато інших богохульств казали проти Нього. **66** На світанку

старійшини народу, первосвященники та книжники
зібралися разом і повели Його на свій Синедріон. 67
Вони сказали: —Якщо Ти – Христос, то скажи нам!
[Ісус] відповів: —Навіть якщо скажу, ви не повірите.
68 І якщо Я спитаю вас, ви не відповісте. 69 Але віднині
Син Людський сидітиме праворуч від Всемогутнього
Бога. 70 Тоді всі вони стали запитувати: —То, значить,
Ти – Син Божий? [Ісус] відповів: —Ви самі кажете, що
то Я! 71 Тоді вони сказали: —Навіщо нам потрібні
свідчення? Ми чули це з Його вуст!

23 Усе зібрання піднялося, і повели Його до Пилата.
2 Там почали звинувачувати Його: —Ми встановили,
що Він вводить народ в оману, забороняє сплачувати
Кесареві податок і називає Себе Христом, Царем.
3 Пилат запитав Його: —Ти Цар юдеїв? [Ісус]
відповів: —Ти кажеш це! 4 Тоді Пилат сказав
первосвященникам та натовпу: —Я не знаходжу в
Цій Людині жодної провини. 5 Але вони наполягали
кажучи: —Він підбурює народ, навчаючи всюди в Юдеї,
почав із Галілеї, а тепер прийшов сюди. 6 Почувши
це, Пилат запитав, чи Він галілеянин. 7 І дізнавшись,
що Ісус із [території], яка підвладна Іродові, відіслав
Його до Ірода, котрий був у ті дні в Єрусалимі. 8
Коли Ірод побачив Ісуса, то дуже зрадів, бо давно
бажав побачити Його. Він багато чув про [Ісуса] та
сподівався побачити від Нього якесь знамення. 9 І
ставив Йому багато запитань, але [Ісус] нічого не
відповідав. 10 Первосвященники та книжники, які там
стояли, наполегливо звинувачували Його. 11 Але Ірод

зі своїми воїнами, познущавшись та насміявшись із
Нього, одягнув [Ісуса] в яскраву одежу й відіслав назад
до Пилата. **12** Того ж дня Ірод і Пилат стали друзями,
хоч раніше вони ворогували один з одним. **13** Пилат
скликав разом первосвященників, старійшин і народ
14 та сказав їм: —Ви привели до мене Цього Чоловіка
та сказали, що Він вводить народ в оману. І ось,
дослідивши Його перед вами, я не знайшов на Цьому
Чоловікові ніякої провини в тому, у чому ви Його
звинувачуєте. **15** Навіть Ірод, не знайшовши в Ньому
жодної провини, відіслав Його назад. Отже, Він не
зробив нічого, вартого смерті. **16** Тож я Його покараю
й відпущу. **17** На свято йому треба було відпустити
одного з в'язнів. **18** Але вони всі разом закричали
кажучи: —Візьми Його! Та відпусти нам Варавву! **19**
[Варавва] був ув'язнений за повстання, яке сталося в
місті, та за вбивство. **20** Пилат, бажаючи відпустити
Ісуса, знову заговорив. **21** Але вони продовжували
кричати: —Розіпни, розіпни Його! **22** Пилат утретє
звернувся до них: —Яке ж зло Він скоїв? Ніякої
провини, вартої смерті, я не знайшов у Ньому! Тож,
покаравши Його, відпущу! **23** Але вони продовжували
кричати та наполягати, щоб [Ісуса] було розіп'ято.
І своїми криками вони домоглися свого. **24** Пилат
погодився виконати їхню вимогу. **25** Він відпустив
того, хто за повстання та вбивство був у тюрмі, а
Ісуса віддав на [розп'яття], як вони вимагали. **26** Коли
повели [Ісуса], то, схопивши Симона з Кирени, що
повертався з поля, поклали на нього хрест, щоб він

ніс його за Ісусом. **27** Серед великого натовпу людей,
що йшли за Ним, були й жінки, які плакали та жаліли
Його. **28** Ісус повернувся до них та промовив: «Доньки
Єрусалима, не плачте за Мною, а плачте за собою
та за дітьми вашими. **29** Бо ось приходять дні, коли
скажуть: „Блаженні неплідні, що не народжували
й не годували грудьми!“ **30** Тоді почнуть говорити
горам: „Упадіть на нас!“і пагорбам: „Покрийте нас!“
31 Бо коли так обходяться із зеленим деревом, то
що ж буде із сухим?» **32** Разом з [Ісусом] вели на
страту двох злочинців. **33** Коли вони прийшли на
місце, яке звалося «місце Черепа», там розіп’яли
Його й злочинців: одного – праворуч, а іншого –
ліворуч від Нього. **34** Ісус же казав: «Отче, прости
їм, бо не знають, що чинять!» Коли ж ділили Його
одяг між собою, то кидали жереб. **35** Народ стояв та
дивився. Керівники ж насміхалися з Нього, кажучи:
«Інших рятував, нехай врятує Себе, якщо Він Христос,
Божий Обранець!» **36** Глузували з Нього й воїни.
Вони давали Йому кислого вина **37** й казали: «Якщо
Ти Цар юдеїв, спаси Себе Самого!» **38** Над Ним був
напис: це цар юдеїв. **39** Один із розіп’ятих злочинців
богохульствував проти Нього, кажучи: —Хіба Ти не
Христос? Спаси Себе й нас! **40** А другий відповів,
докоряючи йому: —Чи ти не боїшся Бога, коли й сам
на те саме засуджений? **41** Ми покарані справедливо
за те, що зробили, а Цей не зробив нічого поганого.
42 І сказав: —Ісусе, згадай мене, коли прийдеш у
Царство Твоє! **43** Ісус відповів: —Істинно кажу тобі:

сьогодні будеш зі Мною в раю. **44** Було вже близько
шостої години, і настала темрява по всій землі –
аж до дев'ятої години. **45** Сонце затьмарилось, і
завіса в Храмі розірвалася навпіл. **46** Ісус, голосно
скрикнувши, промовив: «Отче, у руки Твої Я вверяю
дух Мій!» Сказавши це, віддав дух. **47** Коли сотник
побачив, що сталося, він прославив Бога й сказав:
«Цей Чоловік справді був праведником!» **48** Весь
натовп, який зібрався подивитись на це видовище,
побачивши, що сталося, повертався додому, б'ючи
себе в груди. **49** Усі, хто знав [Ісуса], і жінки, які йшли
за Ним із Галілеї, стояли поодаль і дивилися на це.
50 І був там один чоловік, на ім'я Йосиф, який був
членом Синедріону, чоловік добрий та праведний. **51**
Він не погодився з їхнім планом і рішенням. [Йосиф]
походив з Ариматеї, юдейського міста, та очікував
Царства Божого. **52** Він пішов до Пилата та попросив
тіло Ісуса. **53** І знявши [тіло], обгорнув його у льняну
тканину й поклав до гробниці, яка була висічена в
скелі, куди ще нікого не хоронили. **54** Це був день
Приготування до Суботи, яка вже наступала. **55** Жінки,
які прийшли разом з [Ісусом] із Галілеї, ідучи за
Йосифом, бачили гробницю і як до неї було покладено
тіло [Ісуса]. **56** Повернувшись, приготували пахощі та
миро. А в Суботу вони відпочили за заповіддю.

24 Першого дня тижня, рано-вранці, вони прийшли
до гробниці та принесли пахощі, які приготували. **2**
І виявили, що камінь від гробниці був відвалений.
3 Увійшовши, не знайшли тіла Господа Ісуса. **4** І

раптом перед розгубленими [жінками] з’явилися
двоє чоловіків у яскравих одежах. **5** Налякані [жінки]
схилили свої обличчя до землі. Але ті сказали їм:
«Чому ви шукаєте Живого серед мертвих? **6** Немає
Його тут: Він воскрес! Згадайте, як Він говорив вам,
коли ще був у Галілеї: **7** „Син Людський має бути
виданий у руки грішників і розіп’ятий, а третього
дня воскресне“». **8** І вони пригадали собі слова
[Ісуса]. **9** Повернувшись від гробниці, розповіли про
все одинадцятьом і всім іншим. **10** То були Марія
Магдалина, Іванна, Марія – мати Якова, та інші
[жінки], які сказали про це апостолам. **11** Але ці слова
їм здалися нісенітницями, і не повірили їм. **12** Однак
Петро піднявся та побіг до гробниці. Нахилившись,
він побачив тільки льняну тканину. І повернувся
додому, здивований тим, що сталося. **13** Того ж дня
двоє з них пішли в село, яке знаходилося на відстані
шістдесяти стадіїв від Єрусалима й звалося Емаус. **14**
[Дорогою] вони розмовляли між собою про все, що
сталося. **15** А коли вони говорили й дискутували, Сам
Ісус наблизився та пішов разом із ними. **16** Але їхні очі
були стримані, щоб не впізнали Його. **17** [Ісус] спитав
їх: —Про що ви говорите між собою в дорозі? Вони
зупинилися, повні смутку; **18** і один із них, на ім’я
Клеопа, промовив: —Ти, мабуть, єдиний з прибулих
до Єрусалима, хто не знає про те, що сталося в ці дні.
19 Він спитав: —Про що саме? Вони відповіли: —Про
те, що сталося з Ісусом із Назарета, Який був сильним
пророком у дії та слові перед Богом та всіма людьми.

20 Як первосвященники та керівники наші видали
Його для засудження на смерть і розіп'яли Його. **21**
Ми ж сподівалися, що Він Той, Хто має визволити
Ізраїль. Але ось уже третій день, як все це сталося.
22 Крім того, деякі наші жінки здивували нас. Вони
на світанку пішли до гробниці **23** та, не знайшовши
Його тіла, прийшли й розказали, що бачили ангелів,
які їм з'явилися й сказали, що Він живий. **24** Тоді
деякі з нас пішли до гробниці й знайшли все так,
як казали жінки, але Його не бачили. **25** Він сказав
їм: —О нерозумні та повільні серцем, щоб повірити
в усе, що казали пророки! **26** Хіба Христос не мав
постраждати та увійти у славу Свою? **27** І, почавши від
Мойсея та всіх пророків, пояснив їм, [що написано] в
усіх Писаннях про Нього. **28** Коли наблизились до
села, куди йшли, Він удав, що бажає йти далі. **29** Але
вони просили Його, кажучи: —Залишайся з нами, бо
вже вечоріє і день закінчується. Він увійшов у дім та
залишився з ними. **30** Коли сиділи за столом, Він узяв
хліб, благословив його, розламав і дав їм. **31** Тоді їхні
очі відкрилися, і вони впізнали Його, але Він став для
них невидимий. **32** І вони казали один до одного: «Чи
не палали в нас серця, коли Він говорив із нами в
дорозі та відкривав нам Писання?» **33** І тієї ж миті
вони встали й повернулися в Єрусалим. Там вони
знайшли зібраних разом одинадцятьох і тих, що були
з ними, **34** які говорили, що Господь дійсно воскрес
та з'явився Симонові. **35** Потім ці двоє розповіли, що
сталося в дорозі і як вони впізнали [Ісуса], коли Він

розламав хліб. **36** Коли вони ще говорили, Сам [Ісус]
з'явився посеред них та промовив: «Мир вам!» **37**
Вони завмерли та злякалися, бо подумали, що бачать
духа. **38** Він же сказав їм: «Чому ви налякані й чому
постають сумніви у ваших серцях? **39** Погляньте на
руки та на ноги Мої. Це ж Я Сам! Доторкніться до
Мене й подивіться: дух не має тіла та кісток, а Я, як
бачите, маю!» **40** Кажучи це, показав їм Свої руки та
ноги. **41** Коли ж вони від радості та здивування ще
не вірили, Він сказав: «Чи маєте тут щось поїсти?»
42 Вони дали Йому шматок запеченої риби та мед у
сотах. **43** Він узяв та їв перед ними. **44** Потім сказав їм:
«Це слова Мої, які Я говорив вам, коли ще був із вами:
має здійснитися все, що написано про Мене в Законі
Мойсея, у Пророків та в Псалмах». **45** Тоді відкрив
їм розум, щоб зрозуміли Писання. **46** Та промовив:
«Так написано, що Христос має постраждати та
третього дня воскреснути з мертвих. **47** І в Його
ім'я буде проповідуватися покаяння та прощення
гріхів усім народам, почавши від Єрусалима. **48** Ви
свідки цьому. **49** І ось Я надішлю вам обітницю Мого
Отця. Ви ж залишайтесь у місті, доки не будете
зодягнені силою з висоти!» **50** Потім вивів їх із міста
до Віфанії та, піднявши руки Свої, благословив їх. **51**
Благословляючи їх, Він почав віддалятися від них та
возноситися на небо. **52** Вони ж, вклонившись Йому,
з великою радістю повернулися в Єрусалим. **53** І весь
час перебували в Храмі, благословляючи Бога. Амінь.

Від Івана

1 На початку було Слово, і Слово було з Богом, і Слово
було Бог. **2** Воно на початку було з Богом. **3** Усе через
Нього було створено, і нічого не було створено без
Нього. **4** У Ньому було життя, і життя було світлом
для людей. **5** Світло світить у темряві, і темрява не
здолала його. **6** З'явився чоловік, надісланий Богом;
його ім'я – Іван. **7** Він прийшов як свідок, щоб свідчити
про світло, щоб усі повірили через нього. **8** Не він
був світлом, але він [прийшов], щоб свідчити про
світло. **9** То було справжнє світло, яке освітлює кожну
людину, приходячи у світ. **10** Воно було у світі, і світ
через Нього був створений, але світ Його не впізнав.
11 Він прийшов до своїх, та свої не прийняли Його. **12**
А всім, хто прийняв Його й повірив у Його ім'я, Він
дав право стати дітьми Божими, **13** народженими
не від крові, не через тілесне бажання й не через
бажання чоловіка, а народженими від Бога. **14** Слово
стало людиною й оселилося серед нас. І ми бачили
Його славу, славу як Єдинородного [Сина] від Отця,
повного благодаті та істини. **15** Іван свідчив про
Нього, проголошуючи: «Він Той, про Кого я казав:
„Той, Хто йде після мене, величніший за мене, бо Він
був переді мною“». **16** Адже з Його повноти ми всі
отримали благодать за благодаттю. **17** Бо Закон був
даний через Мойсея, а благодать та істина прийшли
через Ісуса Христа. **18** Бога ніхто не бачив, тільки
Єдинородний Бог, Який у лоні Отця, – Він явив [Його].
19 І ось свідчення Івана, коли юдейські керівники

з Єрусалима надіслали до нього священників та левітів запитати Його: —Ти хто? **20** Він визнав, не заперечив, а визнав: —Я не Христос! **21** Вони запитали його: —Тоді хто ти? Ілля? Він відповів: —Ні! —То ти Пророк? Він відповів: —Ні! **22** Вони ж запитали: —Тоді хто ж ти? Щоб ми дали відповідь тим, хто надіслав нас. Що ти кажеш про себе? **23** Він відповів, як сказав пророк Ісая: —Я – «голос, який кличе в пустелі: „Приготуйте дорогу Господеві“». **24** Посланці ж були із фарисеїв. **25** Вони запитали його: —Якщо ти не Христос, не Ілля й не Пророк, чому ж ти хрестиш? **26** Іван відповів їм: —Я хрещу водою, але серед вас стоїть Той, Кого ви не знаєте. **27** Він іде після мене, і я не достойний розв'язати ремінці Його сандалій. **28** Це сталося у Віфанії, біля Йордану, де Іван хрестив. **29** Наступного дня Іван побачив Ісуса, Який ішов до нього, і сказав: «Ось Агнець Божий, Який бере [на Себе] гріх світу. **30** Це Той, про Кого я казав: „Після мене йде Чоловік, величніший за мене, бо Він був переді мною“. **31** Я сам не знав Його, але я прийшов хрестити водою для того, щоб Він був об'явлений Ізраїлеві». **32** Іван свідчив кажучи: «Я бачив Духа, Який сходив, як голуб, із неба й залишився на Ньому. **33** І я б не впізнав Його, але Той, Хто надіслав мене хрестити водою, сказав мені: „Над ким побачиш Духа, Який сходить та залишається, – Він є Той, Хто хрестить Святим Духом“. **34** Я бачив це та засвідчую, що Він – Син Божий». **35** Наступного дня Іван знову стояв із двома своїми учнями. **36** Побачивши Ісуса,

Який ішов [повз них], сказав: «Ось Агнець Божий!» **37** Обидва його учні, почувши ці слова, пішли за Ісусом. **38** Обернувшись, Ісус побачив, що вони йдуть за Ним, і спитав їх: —Чого ви шукаєте? Вони відповіли: —Равві (що в перекладі означає «Учителю»), де Ти живеш? **39** Він відповів: —Ідіть та побачите. Вони пішли та побачили, де Він живе, і залишились у Нього того дня. Це було близько десятої години. **40** Одним із цих двох, що чули [слова] Івана та пішли за Ним, був Андрій, брат Симона Петра. **41** Він першим розшукав свого брата Симона й сказав йому: «Ми знайшли Месію» (що в перекладі означає «Христос»). **42** Він привів його до Ісуса. Подивившись на Нього, Ісус сказав: «Ти Симон, син Йони, будеш називатися Кифа» (що в перекладі означає «Петро»). **43** Наступного дня Ісус вирішив піти до Галілеї. Він знайшов Филипа та сказав йому: «Іди за Мною!» **44** Филип був із Віфсаїди, з того ж міста, що й Андрій та Петро. **45** Филип знайшов Нафанаїла й сказав йому: —Ми знайшли Того, про Кого писали Мойсей у Законі та Пророки. Це Ісус, син Йосифа з Назарета. **46** Нафанаїл сказав: —Хіба з Назарета може бути щось добре? Филип відповів: —Іди та подивись! **47** [Коли] Ісус побачив Нафанаїла, що йшов до Нього, то сказав про нього: —Ось істинний ізраїльтянин, у якому немає лукавства. **48** Нафанаїл запитав: —Звідки Ти мене знаєш? Ісус відповів йому: —Ще перед тим, як Филип покликав тебе, Я бачив тебе під смоковницею. **49** Нафанаїл відповів: —Равві, Ти Син Божий, Ти Цар

Ізраїлю! **50** Ісус сказав у відповідь: —Ти повірив, тому що Я сказав, що бачив тебе під смоковницею? Ти більше від цього побачиш. **51** Потім сказав: —Істинно кажу вам: «ви побачите відкриті небеса й Божих ангелів, які підіймаються та опускаються»на Сина Людського.

2 Третього дня було весілля в Кані Галілейській, і мати Ісуса була там. **2** Ісус зі Своїми учнями теж був покликаний на весілля. **3** Коли закінчилося вино, мати Ісуса сказала Йому: —Вони не мають вина. **4** Ісус відповів їй: —Жінко, що Мені й тобі до цього? Ще не настав Мій час. **5** Його мати сказала слугам: «Робіть те, що Він вам скаже!» **6** За юдейським звичаєм очищення там стояло шість кам'яних посудин для води. Кожна з них містила дві або три міри. **7** Ісус сказав їм: «Наповніть посудини водою!» І вони наповнили їх по вінця. **8** Потім сказав їм: «А тепер зачерпніть та віднесіть управителю свята!» Вони зробили це. **9** Коли управитель скуштував води, яка стала вином, – а він не знав, звідки воно, лише слуги, які зачерпнули воду, знали, – то покликав нареченого **10** й сказав йому: «Кожна людина спочатку подає хороше вино, а коли [гості] нап'ються, [подає] гірше. Ти ж тримав хороше вино дотепер». **11** Так Ісус у Кані Галілейській поклав початок знаменням, через які показав Свою славу, і Його учні повірили в Нього. **12** Після цього [Ісус] разом із матір'ю, братами та учнями пішов до Капернаума й залишився там декілька днів. **13** Наближалася юдейська Пасха, і Ісус піднявся до Єрусалима. **14** У

Храмі Він знайшов тих, хто продавав волів, овець та голубів. Біля столів стояли ті, хто міняв гроші. **15** Тоді, зробивши бича з мотузок, Він повиганяв із Храму їх усіх разом з їхніми вівцями та волами. Також Він розкидав гроші та перевернув столи міняльників. **16** А тим, хто продавав голубів, сказав: «Заберіть це звідси! Не робіть із Дому Мого Отця дім торгівлі!» **17** Його учні згадали, що записано [в Писанні]: «Ревність до Дому Твого поглине Мене». **18** Тоді юдеї запитали Ісуса: —Яке знамення Ти покажеш нам як доказ того, що [маєш право] це робити? **19** Ісус відповів: —Зруйнуйте цей Храм, і за три дні Я відбудую його. **20** Юдеї сказали: —Цей Храм будувався сорок шість років, а Ти за три дні відбудуєш його? **21** Але Він казав це про Храм Свого тіла. **22** Після того, як Він воскрес із мертвих, Його учні згадали ці слова й повірили Писанню та словам Ісуса. **23** Коли Він був у Єрусалимі на святі Пасхи, багато хто повірив у Його ім'я, побачивши знамення, які Він творив. **24** Але Ісус не звірявся їм, бо Сам знав усе **25** й не мав потреби, щоб хтось свідчив про людину, адже Сам знав, що було в людині.

3 Серед фарисеїв був чоловік, на ім'я Никодим, один з юдейських керівників. **2** Він прийшов до Ісуса вночі та сказав: —Равві, ми знаємо, що Ти Вчитель, Який прийшов від Бога, бо ніхто не може робити таких знамень, які Ти робиш, якщо Бог не з ним. **3** Ісус відповів: —Істинно кажу тобі: якщо хтось не народиться знову, не може побачити Царства

Божого. **4** Никодим сказав Йому: —Як може людина
народитися знову, якщо вона вже стара? Адже не
може вона знов увійти в утробу своєї матері та
народитися? **5** Ісус відповів: —Істинно кажу тобі:
якщо хтось не народиться від води та Духа, не може
увійти до Царства Божого. **6** Те, що народжене від
плоті, є плоттю, а народжене від Духа є духом. **7**
Не дивуйся, що Я сказав тобі: вам треба народитися
знову. **8** Вітер віє, де хоче, ти чуєш його, але не бачиш,
звідки він приходить і куди йде. Так само і з кожним,
хто народжений від Духа. **9** Никодим у відповідь
сказав: —Як це може статися? **10** Ісус відповів: —Ти –
учитель Ізраїля й не знаєш цього? **11** Істинно кажу
тобі: ми говоримо про те, що знаємо, свідчимо про те,
що бачили, але ви не приймаєте нашого свідчення. **12**
Якщо Я сказав вам про земні речі, і ви не повірили, як
же ви повірите, якщо Я скажу про небесне? **13** Ніхто не
піднімався на небо, окрім Того, Хто зійшов із неба, –
Сина Людського, Який є на небі. **14** І як Мойсей підняв
змія в пустелі, так має бути піднятий і Син Людський,
15 щоб кожний, хто повірить у Нього, мав життя вічне.
(aiōnios g166) **16** Бо так полюбив Бог світ, що віддав Свого
Єдинородного Сина, щоб кожний, хто вірує в Нього,
не загинув, але мав життя вічне. **(aiōnios g166)** **17** Адже
Бог послав Сина у світ не для того, щоб засудити
світ, але для того, щоб спасти світ через Нього. **18**
Хто вірить у Нього, не буде засуджений, а хто не
вірить, той уже засуджений, бо він не повірив в ім’я
Єдинородного Сина Божого. **19** У цьому полягає суд:

світло прийшло у світ, але люди полюбили більше
темряву, ніж світло, бо їхні вчинки були погані. **20**
Адже кожний, хто чинить зло, ненавидить світло й не
приходить до світла, щоб не викрились його вчинки.
21 А хто живе в істині, той приходить до світла, щоб
розкрилися його вчинки, бо були зроблені в Бозі.
22 Після цього Ісус разом зі Своїми учнями пішов
до землі юдейської. Він перебував там деякий час
та хрестив. **23** Іван також продовжував хрестити в
Еноні, що біля Салима, бо там було багато води. Люди
продовжували приходити до нього, і він хрестив їх.
24 На той час Іван ще не був вкинутий до в'язниці. **25**
Між деякими учнями Івана та одним юдеєм виникла
суперечка щодо очищення. **26** Вони прийшли до Івана
й сказали йому: —Равві, ось Той, Хто був із тобою
на тому боці Йордану й про Кого ти свідчив, зараз
Сам хрестить, і всі йдуть до Нього. **27** Іван сказав
у відповідь: —Не може людина прийняти нічого,
якщо не дано їй з неба. **28** Ви самі свідки того, що
я казав: «Я не Христос, я посланий перед Ним». **29**
Хто має наречену, той є нареченим. Друг нареченого
стоїть, слухає та радіє від голосу нареченого. Отже,
у цьому й моя радість, і зараз вона сповнилась. **30**
Йому належить зростати, а мені меншати. **31** Той,
Хто приходить згори, величніший за всіх. Земний же
належить до землі й говорить по-земному. Той, Хто
приходить із неба, величніший за всіх. **32** Він свідчить
про все, що бачив та чув, але ніхто не приймає
Його свідчення. **33** Той, хто приймає Його свідчення,

той засвідчив, що Бог істинний. **34** Адже Той, Кого
надіслав Бог, говорить слова Божі, тому що [Бог] дає
Йому Духа без міри. **35** Отець любить Сина й усе
віддав у Його руки. **36** Хто вірить у Сина, той має
життя вічне, а хто не вірить у Сина, той не побачить
життя, і гнів Божий залишається на ньому. **(aiōnios g166)**

4 Коли Ісус дізнався, що фарисеї почули, начебто Він
хрестить більше учнів, ніж Іван, – **2** хоча сам Ісус
не хрестив, а хрестили Його учні, – **3** то залишив
Юдею й знову пішов до Галілеї. **4** Йому треба було
пройти через Самарію, **5** і Він прийшов у самарянське
місто Сихар, неподалік від землі, яку Яків дав своєму
синові Йосифові. **6** Там була криниця Якова, і Ісус,
утомившись від дороги, сів [відпочити] біля криниці.
Було десь близько шостої години. **7** Одна жінка з
Самарії прийшла по воду. Ісус сказав їй: —Дай Мені
напитися! **8** (Його учні пішли до міста купити їжі.)
9 Жінка-самарянка сказала Йому: —Як Ти, юдей,
просиш пити в мене – жінки-самарянки? (Річ у
тім, що юдеї не спілкуються з самарянами.) **10** Ісус
відповів їй: —Якби ти знала про дар Божий і Хто
Той, Що каже тобі: «Дай Мені напитися!», ти б сама
просила в Нього, і Він дав би тобі живої води. **11**
Жінка сказала: —Господи, Ти навіть відра не маєш,
а криниця глибока, звідки ж у Тебе жива вода? **12**
Невже Ти більший від нашого батька Якова, який
дав нам криницю і сам із неї пив, а також його сини
та його стада? **13** Ісус відповів: —Кожен, хто п'є цю
воду, знову захоче пити. **14** Але той, хто п'є воду,

яку Я йому дам, повік не відчуватиме спраги. Вода, яку Я йому дам, стане в ньому джерелом води, що тече в життя вічне. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **15** Жінка сказала Йому: —Господи, дай мені такої води, щоб я більше не хотіла пити й не приходила сюди черпати. **16** Він сказав їй: —Іди, поклич свого чоловіка та приходь сюди. **17** Вона відповіла: —У мене немає чоловіка. Ісус сказав: —Ти добре відповіла, що не маєш чоловіка. **18** Адже в тебе було п'ять чоловіків, і той, з ким ти зараз живеш, тобі не чоловік. Тут ти сказала правду. **19** Жінка сказала Йому: —Господи, я бачу, що Ти пророк. **20** Наші батьки поклонялися на цій горі, а ви, [юдеї,] кажете, що в Єрусалимі те місце, де потрібно Йому поклонятися. **21** Ісус відповів: —Повір Мені, жінко, прийде час, коли не будете поклонятися Отцеві ні на цій горі, ні в Єрусалимі. **22** Ви, [самаряни], поклоняєтесь тому, чого не знаєте, ми ж знаємо, Кому поклоняємося, бо спасіння – від юдеїв. **23** Але прийде час, і вже прийшов, коли справжні поклонники будуть поклонятися Отцеві в Дусі та істині, бо таких поклонників шукає Собі Отець. **24** Бог є Дух, і хто поклоняється Йому, той повинен поклонятися в Дусі та істині. **25** Жінка сказала Йому: —Я знаю, що має прийти Месія, Якого називають Христос. Коли Він прийде, Він нам усе пояснить. **26** Ісус сказав їй: —Це Я, Той, Хто говорить із тобою. **27** У той час повернулися Його учні й дивувалися, що Він говорить із жінкою. Однак ніхто не запитав: «Чого хочеш?» або: «Чому розмовляєш із нею?» **28**

Тоді жінка залишила своє відро, повернулася до міста
та сказала людям: **29** «Ходіть та побачите Чоловіка,
Який сказав мені все, що я зробила! Чи Він часом не
Христос?» **30** Тоді [люди] вийшли з міста та прийшли
до Ісуса. **31** У цей час Його учні просили Його: —Равві,
поїж! **32** Але Він сказав їм: —Я маю їсти іншу їжу, про
яку ви не знаєте. **33** Тоді учні почали говорити один
до одного: «Чи не приніс Йому хтось їсти?» **34** Ісус
сказав їм: —Моя їжа в тому, щоб чинити волю Того,
Хто надіслав Мене, і звершити Його справу. **35** Хіба ви
не говорите: «Ще чотири місяці, і будуть жнива?»
Отже, Я кажу вам: підійміть ваші очі й подивіться на
поля, бо вони вже білі, готові для жнив. **36** Жнець
отримує свою винагороду. Він збирає врожай для
вічного життя, щоб раділи разом – той, хто сіє, і той,
хто жне. **(aiōnios g166)** **37** У цьому справджується слово:
один сіє, а інший жне. **38** Я надіслав вас жати не те,
над чим ви трудилися. Інші трудилися, а ви їхню
працю пожинаєте. **39** Багато самарян із того міста
увірувало в Ісуса через слова, засвідчені жінкою: «Він
сказав мені все, що я зробила». **40** Коли самаряни
прийшли до Нього, то просили Його залишитися з
ними, і Він залишався там два дні. **41** І ще більше
увірувало через Його Слово. **42** Вони казали жінці:
«Ми вже віримо не через твої слова, а тому що ми
самі чули й знаємо, що Він дійсно Спаситель світу».
43 Через два дні Він вирушив звідти до Галілеї. **44** Адже
Ісус Сам свідчив, що пророк на своїй батьківщині
пошани не має. **45** Проте коли Він прибув до Галілеї,

галілеяни прийняли Його гостинно, тому що вони були в Єрусалимі на святі Пасхи та бачили все, що Він там зробив. **46** [Ісус] знов прийшов у Кану Галілейську, де перетворив воду у вино. На той час у Капернаумі син одного придворного був хворий. **47** Почувши, що Ісус прийшов з Юдеї до Галілеї, він прийшов до Нього й благав, щоб Він прийшов зцілити його сина, який був при смерті. **48** Ісус сказав йому: —Якщо ви не побачите ознак та чудес, ніколи не повірите! **49** Придворний відповів Йому: —Господи, прийди, доки мій син не помер. **50** Ісус відповів йому: —Іди, твій син буде жити. Чоловік повірив тому, що сказав Ісус, та пішов. **51** Коли він був іще в дорозі, раби зустріли його й сказали, що його син живий. **52** Він запитав, о котрій годині йому стало краще, і вони сказали: «Вчора о сьомій годині гарячка залишила його». **53** Батько зрозумів, що це сталося тоді, коли Ісус сказав: «Твій син буде жити». І повірив він та увесь його дім. **54** Це було друге знамення, яке зробив Ісус після того, як повернувся з Юдеї в Галілею.

5 Після цього було юдейське свято, і Ісус пішов до Єрусалима. **2** В Єрусалимі, біля Овечих воріт, є купальня, яка єврейською називається Віфезда й має п'ять критих колонад. **3** Там лежало багато хворих, сліпих, кривих та паралізованих. Вони чекали, коли вода збуриться. **4** Іноді ангел Господній сходив та збурював воду, і хто перший заходив у воду, зцілювався, хоч би якою була його хвороба. **5** Був же там чоловік, який хворів уже тридцять вісім

років. **6** Ісус, побачивши, що він лежить, і знаючи, що
той вже багато часу був хворий, сказав: —Ти хочеш
одужати? **7** Хворий відповів: —Господи, я не маю
людини, котра б допомогла мені увійти до купальні,
коли вода збуриться. Як тільки я дістаюся до води,
хтось інший заходить раніше за мене. **8** Ісус сказав
йому: —Підведися, візьми свою постіль та ходи! **9**
І відразу чоловік став здоровим, узяв свою постіль
та пішов. Тоді була Субота. **10** Тому юдеї сказали
зціленому: —Сьогодні Субота, і тобі не дозволено
нести свою постіль. **11** Але він відповів їм: —Той, Хто
зцілив мене, сказав мені: «Візьми свою постіль та
ходи». **12** Вони запитали: —Хто Той Чоловік, Який
сказав тобі взяти [постіль] та йти? **13** Але зцілений не
знав, Хто Це був, адже Ісус зник у натовпі, що був
у тому місці. **14** Згодом Ісус знайшов його в Храмі
й сказав йому: —Ось ти вже здоровий. Не гріши
більше, щоб не сталося з тобою чогось гіршого. **15**
Той чоловік пішов та сповістив юдеїв, що це Ісус
зцілив його. **16** Через те, що Ісус зробив це в Суботу,
юдеї переслідували Ісуса. **17** Ісус же сказав їм: «Мій
Отець до цього часу працює, і Я теж працюю». **18**
Тоді юдеї ще більше шукали нагоди вбити Ісуса, бо
Він не тільки порушував Суботу, але й називав Бога
Своїм Отцем, роблячи Себе рівним Богові. **19** Ісус
відповів їм: —Істинно кажу вам: Син нічого не може
робити Сам від Себе, доки не побачить Отця, Який
робить. Те, що робить [Отець,] робить і Син так само.
20 Адже Отець любить Сина й показує Йому все, що

робить Сам, і Він покаже Йому справи ще більші за ці, щоб ви дивувалися. **21** Так само, як Отець воскрешає мертвих і дає їм життя, так і Син дає життя тим, кому хоче. **22** Навіть більше, Отець нікого не судить, Він увесь суд передав Синові, **23** щоб усі шанували Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, не шанує й Отця, Який послав Його. **24** Істинно кажу вам: хто чує Моє Слово і вірить Тому, Хто надіслав Мене, той має життя вічне й на суд не приходить, а перейшов від смерті до життя. **(aiōnios g166)** **25** Істинно кажу вам: приходить час, і вже прийшов, коли мертві почують голос Сина Божого, і ті, хто почує, оживуть. **26** Адже як Отець має життя в Собі, так дав і Синові мати життя в Собі **27** Він дав Йому владу судити, тому що Він – Син Людський. **28** Не дивуйтеся тому, що приходить час, коли всі, хто в могилах, почують Його голос **29** і вийдуть [із них]. Ті, хто робив добро, воскреснуть для життя, а ті, хто робив зло, воскреснуть на суд. **30** Я нічого не можу робити від Себе. Я суджу, як чую, і Мій суд справедливий, тому що Я прагну сповнити не Свою волю, а волю Того, Хто послав Мене. **31** Якби Я свідчив Сам про Себе, то Моє свідчення не було б правдиве, **32** але про Мене свідчить Інший, і Я знаю, що свідчення, яким Він свідчить про Мене, правдиве. **33** Ви посилали до Івана, і він свідчив про істину. **34** Я ж не потребую свідчення від людини, але кажу вам про це, щоб ви були спасенні. **35** [Іван] був світильником, горів та світив, і ви хотіли деякий час радіти при його світлі. **36** Але є в Мене свідчення

більше [за свідчення] Івана. Бо діла, які Отець доручив
Мені звершити і які Я роблю, свідчать про Мене, що
Отець послав Мене. **37** І Отець, Який послав Мене,
свідчить про Мене. Ви ніколи не чули Його голосу й
не бачили Його обличчя. **38** Ви не маєте Його Слова,
яке б у вас перебувало, бо не вірите в Того, Кого
Він послав. **39** Ви старанно досліджуєте Писання,
сподіваючись через них мати життя вічне, а вони
свідчать про Мене. **(aiōnios g166)** **40** Однак ви не бажаєте
прийти до Мене, щоб мати життя. **41** Я не приймаю
слави від людей, **42** але Я знаю вас, що ви не маєте в
собі любові до Бога. **43** Я прийшов в ім'я Мого Отця, і
ви не приймаєте Мене. Якщо ж прийде інший у своє
ім'я, того приймете. **44** Як ви можете повірити, коли
ви приймаєте славу один від одного, але не шукаєте
слави від єдиного Бога? **45** Не думайте, що Я буду
звинувачувати вас перед Отцем. Ваш обвинувач –
Мойсей, на якого ви покладаєтесь. **46** Якби ви вірили
Мойсею, то вірили б і Мені, адже він писав про Мене.
47 Але якщо ви не вірите тому, що він написав, як же
ви повірите Моїм словам?

6 Після цього Ісус відправився на другий бік
Галілейського моря, [яке зветься] Тиверіадським. **2** За
Ним ішов великий натовп, оскільки бачили знамення,
які Він робив, зцілюючи хворих. **3** Ісус піднявся на
гору й сів там зі Своїми учнями. **4** Наближалося
юдейське свято Пасхи. **5** Коли Ісус підняв очі й
побачив, що багато людей ішло до Нього, сказав
Филипові: —Де ми купимо хліба, щоб нагодувати цих

[людей]? **6** Він спитав це, щоб випробувати Филипа,
бо Сам вже знав, що буде робити. **7** Филип відповів:
—Навіть якщо купити хліба на двісті динаріїв, і того
не буде достатньо, щоб кожний отримав хоч трохи. **8**
Інший Його учень, Андрій, брат Симона Петра, сказав:
9 —Тут є хлопчик, який має п'ять хлібів з ячмінного
борошна та дві рибини. Але що це для такої кількості?
10 Ісус сказав: —Звеліть людям сісти. У тому місці
було багато трави, тож всі посідали на неї (було їх
близько п'яти тисяч чоловіків). **11** Ісус узяв хліби та,
подякувавши Богові, роздав їх тим, хто сидів. Так само
зробив і з рибою. Кожний брав, скільки хотів. **12** Коли
всі наїлися, Він сказав Своїм учням: —Зберіть те, що
залишилося, щоб нічого не пропало. **13** Вони зібрали
та наповнили дванадцять кошиків із залишками з
п'яти ячмінних хлібів, які залишилися після тих, що
їли. **14** Коли люди побачили знамення, яке Він зробив,
почали казати: «Він насправді Пророк, Який мав
прийти у світ». **15** Ісус же, зрозумівши, що вони мають
намір прийти і взяти Його силоміць, щоб зробити
царем, знову пішов на гору один. **16** Коли настав
вечір, учні Ісуса спустилися до моря **17** й, увійшовши
в човен, попливли через море до Капернаума. Було
вже темно, а Ісус усе ще не приходив до них. **18**
Тим часом море розхвилювалося, бо подув сильний
вітер. **19** Вони вже відпливли на двадцять п'ять або
тридцять стадіїв, коли побачили Ісуса, Який ішов по
воді та наближався до човна. Учні злякалися. **20** Але
Він заговорив до них: «Це Я! Не бійтеся!» **21** Вони

хотіли взяти Його в човен; і човен відразу пристав до берега, до якого прямували. **22** Наступного дня люди, які стояли на іншому березі моря, побачили, що там не було іншого човна, окрім одного, і що Ісус не сідав разом зі Своїми учнями в човен, а Його учні відпливли самі. **23** [Тим часом] кілька човнів із Тиверіади припливло [та пристало] поблизу того міста, де вони їли хліб, після того, як Господь подякував [Богові]. **24** Коли люди побачили, що ні Ісуса, ні Його учнів немає в тому місці, вони сіли в човни та попливли до Капернаума шукати Ісуса. **25** Коли знайшли Його на іншому березі, запитали: —Равві, коли Ти сюди прийшов? **26** Ісус відповів їм: —Істинно кажу вам: ви шукаєте Мене не тому, що побачили знамення, а тому, що їли хліб та наїлися. **27** Працюйте не за їжу, що проходить, а за їжу, що залишається для життя вічного, яке дасть вам Син Людський. Бо Його засвідчив Бог Отець. **(aiōnios g166)** **28** Вони запитали: —Що нам робити, щоб чинити діла Божі? **29** Ісус відповів їм: —Діло Боже – це вірити в Того, Кого Він послав. **30** Вони запитали: —Яке знамення Ти міг би зробити, щоб ми побачили та повірили в Тебе? Що Ти зробиш? **31** Наші батьки їли манну в пустелі, як написано: «Дав їм їсти хліб із неба». **32** Ісус сказав їм: —Істинно кажу вам: це не Мойсей дав вам хліб із неба, а Отець Мій дає вам істинний хліб із неба. **33** Тому що хліб Божий – це Той, Хто зійшов із неба й дає життя світові. **34** Вони сказали: —Господи, давай нам завжди цей хліб! **35**

Ісус сказав: —Я – хліб життя! Кожний, хто приходить
до Мене, ніколи не зголодніє, і хто вірить у Мене,
той ніколи не відчуватиме спраги. **36** Але як Я вам
казав, ви бачили Мене й не вірите. **37** Усі, кого дав
Мені Отець, прийдуть до Мене, і того, хто прийде
до Мене, Я не вижену геть. **38** Бо Я прийшов із неба
для того, щоб виконати не Мою волю, а волю Того,
Хто надіслав Мене. **39** А це воля Того, Хто надіслав
Мене: щоб Я не втратив нікого з тих, кого Він Мені
дав, але щоб воскресив їх останнього дня. **40** Воля
Мого Отця полягає в тому, щоб кожний, хто бачить
Сина та вірить у Нього, мав життя вічне, і Я воскрешу
його останнього дня. **(aiōnios g166)** **41** Тоді юдеї почали
нарікати, бо Він сказав: «Я – хліб, який зійшов із
неба». **42** Вони казали: —Хіба Він не Ісус, син Йосифа?
Чи не знаємо ми Його батька й матері? Як же Він
тепер каже: «Я прийшов із неба»? **43** Ісус сказав їм:
—Не нарікайте між собою! **44** Ніхто не може прийти
до Мене, якщо Отець, Який послав Мене, не притягне
його, і Я воскрешу його останнього дня. **45** У пророків
написано: «Усі будуть навчені Богом». Кожен, хто
почув Отця та навчився в Нього, приходить до Мене.
46 Бо ніхто не бачив Отця, окрім Того, Хто від Бога,
тільки Він бачив Отця. **47** Істинно кажу вам: хто вірить
[у Мене], той має життя вічне. **(aiōnios g166)** **48** Я – хліб
життя! **49** Ваші батьки їли манну в пустелі й померли.
50 Це ж хліб, який зійшов із неба, щоб той, хто їсть
його, не помер. **51** Я – хліб життя, який зійшов із неба.
Хто буде їсти цей хліб, той житиме вічно. Хліб, який

Я дам, це Моє тіло, яке віддам заради життя світу. **(aiōn g165)** **52** Тоді юдеї почали сперечатися між собою, кажучи: —Як Він може дати нам Своє тіло, щоб ми його їли? **53** Ісус сказав їм: —Істинно кажу вам: якщо не будете їсти тіла Сина Людського й не будете пити Його крові, не будете мати життя [вічного] в собі. **54** Хто їсть Моє тіло й п'є Мою кров, має життя вічне, і Я воскрешу його останнього дня. **(aiōnios g166)** **55** Бо тіло Моє – істинна їжа і кров Моя – істинний напій. **56** Хто їсть Моє тіло й п'є Мою кров, перебуває в Мені, і Я [перебуваю] в ньому. **57** Як живий Отець послав Мене і як Я живу через Отця, так і той, хто їсть Мене, буде жити через Мене. **58** Це є хліб, який зійшов із неба. Він не такий, як той, що їли ваші батьки та померли. Хто їсть цей хліб, той житиме вічно. **(aiōn g165)** **59** [Ісус] сказав це, коли навчав у синагозі в Капернаумі. **60** Чимало Його учнів, почувши це, сказали: —Ці слова важкі для [сприйняття]. Хто може їх слухати? **61** Ісус, знаючи в Собі, що Його учні нарікають через це, сказав їм: —Це вас ображає? **62** А якщо побачите Сина Людського, Котрий возноситься туди, де був раніше? **63** Дух дає життя, людині це не під силу. Слова, які Я вам казав, – це Дух та життя. **64** Але між вами є деякі, що не вірять. (Ісус [казав так,] бо від початку знав, хто не вірить і хто зрадить Його.) **65** Він продовжив: —Тому Я кажу вам: ніхто не може прийти до Мене, якщо це не дано йому Отцем. **66** Відтоді чимало Його учнів залишили Його й більше не ходили з Ним. **67** Тоді Ісус запитав дванадцятьох: —Ви не бажаєте

піти? **68** Симон Петро відповів: —Господи, до кого нам піти? Ти маєш слова вічного життя. **(aiōnios g166)** **69** Ми віримо та знаємо, що Ти – Святий Божий! **70** Ісус сказав: —Чи не Я обрав вас, дванадцятьох? І все ж один із вас – диявол. **71** Він говорив так про Юду, [сина] Симона Іскаріота, який, хоч і був одним із дванадцятьох, однак мав зрадити Його.

7 Після цього Ісус ходив по Галілеї. В Юдею Він не йшов, адже юдеї хотіли вбити Його. **2** Коли наближалося юдейське свято Кущів, **3** брати [Ісуса] сказали Йому: —Іди звідси в Юдею, щоб і Твої учні побачили діла, які Ти робиш. **4** Адже ніхто не робить своїх вчинків таємно, якщо шукає визнання. Якщо Ти робиш це, покажи Себе світові! **5** Бо навіть Його брати не вірили в Нього. **6** Тоді Ісус сказав їм: —Мій час ще не настав, але для вас час завжди готовий. **7** Світ не може ненавидіти вас, Мене ж ненавидить, бо Я свідчу про те, що його діла лихі. **8** Ви йдіть на свято; Я ж [поки] не піду на це свято, бо Мій час ще не настав. **9** Сказавши це, Ісус залишився в Галілеї. **10** Та коли Його брати пішли на свято, Він теж пішов, але не відкрито, а таємно. **11** На святі юдеї шукали Його й казали: «Де Він?» **12** У народі було багато чуток про Ісуса. Деякі казали, що Він хороший, а інші – що Він обманює людей. **13** Однак відкрито ніхто про Нього не говорив через страх перед юдеями. **14** Перша частина свята вже пройшла, коли Ісус прийшов у Храм і почав навчати. **15** Юдеї дивувались та казали: —Звідки Він стільки знає, адже

ніколи не навчався? **16** Ісус відповів їм: —Те, чого Я навчаю, не від Мене, а від Того, Хто надіслав Мене. **17** Якщо хтось хоче чинити волю Божу, то дізнається: від Бога Моє вчення чи Я говорю від Себе. **18** Хто говорить від Себе, той шукає славу самому собі, а Хто шукає славу Тому, Хто послав Його, той правдивий, і немає в ньому неправди. **19** Хіба Мойсей не дав вам Закон? Однак ніхто з вас не дотримується Закону. Чому ви хочете вбити Мене? **20** Натовп відповів: —Ти одержимий демоном! Хто хоче Тебе вбити? **21** Ісус сказав їм у відповідь: —Я вчинив одне чудо, і ви всі дивуєтеся. **22** Мойсей дав вам обрізання (хоча обрізання не від Мойсея, а від праотців), і ви обрізаєте дітей у Суботу. **23** Якщо чоловік може бути обрізаний у Суботу, щоб не був порушений Закон Мойсея, то чому ви гніваєтесь на Мене за те, що Я повністю зцілив чоловіка в Суботу? **24** Не судіть із вигляду, а судіть справедливим судом. **25** Тоді деякі мешканці Єрусалима почали запитувати: —Чи це не Той, Кого вони хочуть вбити? **26** Ось Він говорить прямо, і ніхто Йому нічого не каже. Можливо, керівники справді дізналися, що Він Христос? **27** Але ми знаємо, звідки Він, а коли прийде Христос, то ніхто не буде знати, звідки Він. **28** Тоді Ісус, навчаючи в Храмі, голосно сказав: —Ви Мене знаєте? І навіть знаєте, звідки Я? Адже Я не прийшов від Себе. Той, Хто послав Мене, правдивий, але ви Його не знаєте. **29** Я Його знаю, бо Я від Нього, і Він Мене послав. **30** Вони намагалися схопити Ісуса, але ніхто не наклав на Нього рук,

тому що Його час ще не настав. **31** Багато людей з натовпу увірували в Нього й казали: —Хіба коли прийде Христос, то зробить ще більші знамення, ніж зробив Цей [Чоловік]? **32** Чутки про Нього дійшли до фарисеїв, тож вони та первосвященники послали слуг, щоб схопити Його. **33** Ісус сказав їм: —Ще трохи часу буду з вами та повернуся до Того, Хто послав Мене. **34** Ви будете шукати Мене, але не знайдете. І туди, де Я буду, ви не зможете прийти. **35** Тоді юдеї казали між собою: —Куди це Він збирається піти, що ми не знайдемо Його? Може, Він збирається піти до розсіяних серед греків і навчати греків? **36** Що то за слово, яке Він сказав: «Ви будете шукати Мене, але не знайдете» і «Туди, де Я буду, ви не зможете прийти»? **37** В останній та головний день свята Ісус піднявся та голосно промовив: —Якщо хтось хоче пити, нехай приходить до Мене і п'є! **38** Хто вірить у Мене, як каже Писання, у того з серця потечуть ріки живої води. **39** Це Він казав про Духа, Якого мали прийняти ті, хто повірив у Нього. Адже Дух ще не був дарований, бо Ісус ще не був прославлений. **40** Декотрі люди з натовпу, почувши слова Ісуса, сказали: —Він дійсно Пророк! **41** Інші казали: —Він – Христос! А ще інші казали: —Хіба Христос прийде з Галілеї? **42** Чи Писання не каже, що Христос прийде з роду Давида, з Віфлеєма, із села, звідки був Давид? **43** Тож через Нього сталося в народі розділення. **44** Дехто з них хотів схопити Його, але ніхто не наклав на Нього рук. **45** Коли слуги повернулися

до фарисеїв та первосвященників, ті запитали їх:
—Чому ви не привели Його? **46** Слуги відповіли:
—Ще ніхто не говорив так, як Цей Чоловік! **47** Фарисеї
запитали: —Невже Він вас обманув? **48** Хіба хоч хтось
із керівників або фарисеїв повірив у Нього? **49** А народ,
який не знає Закону, – проклятий! **50** Никодим, який
був одним із них і раніше приходив до Ісуса, сказав:
51 —Хіба наш Закон засуджує людину, не вислухавши
її спочатку й не дізнавшись, що вона робить? **52** Вони
відповіли: —Ти теж із Галілеї? Досліди [Писання] й
побачиш, що Пророк не приходить із Галілеї. **53** І
розійшлися кожен до свого дому.

8 Ісус же пішов на Оливну гору. **2** Рано-вранці Він
знову прийшов у Храм, і всі люди посходилися
до Нього. Він сів і почав їх навчати. **3** Книжники
та фарисеї привели жінку, яку спіймали під час
перелюбу. Її поставили перед народом **4** і сказали
Ісусові: —Учителю, ця жінка була схоплена на
перелюбі. **5** Мойсей у Законі звелів нам побивати
таких камінням. А Ти що скажеш? **6** Вони запитали
це, щоб спіймати Його й мати [підставу] звинуватити
Його. Але Ісус, схилившись додолу, писав пальцем
по землі. **7** Оскільки вони продовжували Його
запитувати, Він піднявся й сказав: —Хто з вас без
гріха, нехай перший кине в неї камінь! **8** І знов,
схилившись, писав по землі. **9** Почувши це, вони
почали по одному відходити, починаючи від старших
і до останніх. Залишилися тільки [Ісус] та жінка, яка
стояла посередині. **10** Ісус, підвівшись і не побачивши

нікого, лише саму жінку, сказав їй: —Жінко, де ті,
хто обвинувачував тебе? Ніхто тебе не осудив? **11**
Вона відповіла: —Ніхто, Господи! Ісус сказав їй: —І
Я не осуджую тебе. Іди й більше не гріши! **12** Ісус
знову заговорив із ними: —Я – світло світу. Хто слідує
за Мною, той не ходитиме в темряві, але матиме
світло життя. **13** Фарисеї сказали Йому: —Ти свідчиш
Сам про Себе, тому Твоє свідчення неправдиве. **14**
Ісус відповів: —Навіть якщо Я свідчу Сам про Себе,
Моє свідчення правдиве, тому що Я знаю, звідки
Я прийшов і куди Я йду. Ви ж не знаєте, звідки Я
прийшов і куди йду. **15** Ви судите за людськими
мірками, Я ж нікого не суджу. **16** А якщо Я й суджу,
Мій суд правдивий, тому що Я не Один, зі Мною Отець,
Який послав Мене. **17** У вашому Законі написано, що
свідчення двох людей – істинне. **18** Я Сам свідчу про
Себе, і про Мене свідчить Отець, Який послав Мене. **19**
Тоді вони запитали: —Де ж Твій Отець? Ісус відповів:
—Ви не знаєте ні Мене, ні Мого Отця. Якби ви знали
Мене, ви знали б і Мого Отця. **20** Ці слова Він казав,
коли навчав у Храмі, біля скарбниці. І ніхто не схопив
Його, адже не настав ще Його час. **21** [Ісус] сказав
їм ще раз: —Я відхожу, і ви будете шукати Мене, і
помрете у своєму гріху. Куди Я йду, ви не зможете
прийти. **22** Тоді юдеї почали говорити: —Чи не вб'є
Він Себе, бо каже: «Туди, куди Я йду, ви не можете
прийти»? **23** Він казав їм: —Ви – знизу, а Я – згори. Ви
з цього світу, а Я не з цього світу. **24** Тому Я сказав
вам, що ви помрете у ваших гріхах. Якщо не повірите,

що Я є, то помрете у ваших гріхах. **25** Вони запитали:
—Хто Ти? Ісус відповів їм: —Той, про Кого від початку
казав. **26** Я маю багато про вас сказати й судити, але
Той, Хто послав Мене, правдивий, і те, що Я чув від
Нього, Я говорю світові. **27** Вони не зрозуміли, що Він
говорить їм про Отця. **28** Тоді Ісус сказав їм: —Коли
ви піднімете Сина Людського, то зрозумієте, що Я є
і що Я нічого не роблю від Себе, а говорю, як Мене
навчив Отець. **29** Той, Хто послав Мене, є зі Мною; Він
не залишає Мене Самого, бо Я завжди роблю те, що
Йому до вподоби. **30** Коли Він це казав, багато хто
повірив у Нього. **31** Ісус сказав юдеям, які повірили в
Нього: —Якщо ви будете перебувати в Моєму Слові,
ви дійсно Мої учні. **32** Ви пізнаєте істину, і істина
визволить вас. **33** Вони відповіли Йому: —Ми нащадки
Авраама й ніколи не були нічиїми рабами! Як Ти
кажеш: «Звільнить вас»? **34** Ісус сказав: —Істинно
кажу вам: кожен, хто грішить, є рабом гріха. **35** Раб не
залишається в домі навіки, а Син залишається навіки.
(aiōn g165) **36** Тому якщо Син звільнить вас, справді
будете вільними. **37** Я знаю, що ви нащадки Авраама,
але шукаєте, як вбити Мене, бо не приймаєте Мого
Слова. **38** Я кажу вам те, що бачив у Мого Отця, а
ви робите те, що чули у [вашого] батька. **39** Вони
відповіли: —Наш батько – Авраам. Ісус сказав: —Якби
ви були дітьми Авраама, то чинили б діла Авраама.
40 А тепер ви хочете вбити Мене, Чоловіка, Котрий
сказав вам істину, яку Я почув від Бога. Авраам так не
робив. **41** Ви чините діла вашого батька. Вони сказали

Йому: —Ми не народилися від статевої розпусти, у нас один Отець – Бог. **42** Ісус сказав їм: —Якби Бог був вашим Отцем, ви б любили Мене, бо Я вийшов від Бога й прийшов сюди. Я прийшов не Сам від Себе, а Він послав Мене. **43** Чому ж ви не розумієте того, що Я кажу вам? Бо ви не можете слухати Моїх слів. **44** Ваш батько – диявол, і ви прагнете виконувати його волю. Він від початку був убивцею і в істині не встояв, бо в ньому немає істини. Коли він каже неправду, то говорить від себе, бо він брехун і батько неправди. **45** Але Мені не вірите, тому що Я кажу вам істину. **46** Хто з вас може довести Мій гріх? А якщо Я кажу істину, чому ви не вірите Мені? **47** Хто від Бога, той слухає слова Бога. Ви ж не слухаєте Мене тому, що ви не від Бога. **48** Юдеї відповіли Йому: —Чи не правильно ми говоримо, що Ти самарянин і що Ти одержимий? **49** Ісус сказав: —Я не одержимий, але Я шаную Мого Отця, а ви не шануєте Мене. **50** Я не шукаю Своєї слави. Є Той, Хто шукає її для Мене. Він і судить. **51** Істинно кажу вам: хто підкоряється Моєму Слову, не побачить смерті повік. **(aiōn g165)** **52** Тоді юдеї сказали: —Тепер ми точно знаємо, що Ти одержимий. Авраам помер, і пророки теж, а Ти кажеш: «Хто підкоряється Моєму Слову, не побачить смерті повік». **(aiōn g165)** **53** Невже Ти більший від нашого батька Авраама, який помер? І пророки померли. Ким Ти Себе вважаєш? **54** Ісус відповів: —Якщо Я буду славити Самого Себе, Моя слава нічого не значить. Мене славить Мій Отець, Якого ви називаєте своїм Богом, **55** хоча ви Його не

знаєте. Але Я Його знаю, і якщо Я скажу, що не знаю Його, то буду таким же брехуном, як і ви. Але Я Його знаю та підкоряюся Його Слову. **56** Ваш батько Авраам радів, що побачить Мій день. Він побачив і зрадів. **57** Юдеї сказали Йому: —Тобі немає й п'ятдесяти років, і Ти бачив Авраама? **58** Ісус відповів: —Істинно кажу вам: перш ніж був Авраам, Я є! **59** Тоді вони схопили каміння, щоб закидати Його. Але Ісус скрився й вийшов із Храму.

9 Одного разу, проходячи, [Ісус] побачив чоловіка, сліпого від народження. **2** Його учні запитали: —Равві, хто згрішив, він чи його батьки, що він народився сліпий? **3** Ісус відповів: —Ні, це не через його гріх або гріх його батьків, але це сталося, щоб через нього були виявлені діла Божі. **4** Доки ще день, ми маємо виконувати діла Того, Хто послав Мене. Коли настане ніч, ніхто вже не зможе працювати. **5** Доки Я у світі, Я – світло світу. **6** Сказавши це, [Ісус] плюнув на землю, змішав грязь зі слини й землі та помазав очі [сліпому]. **7** Потім сказав йому: «Іди та вмийся в купальні Силоам» (що в перекладі означає: «Посланий»). Той пішов, умився й прийшов зрячий. **8** Сусіди й ті, хто бачив його раніше, як він просив, казали: —Чи не він [раніше] сидів та просив? **9** Одні казали: —Так, це він! Інші казали: —Ні, він лише схожий на нього! Він же казав: —Це я! **10** Тоді запитали його: —Як же ти прозрів? **11** Він відповів: —Чоловік, Якого звуть Ісус, змішав грязь та помазав Мої очі, потім Він наказав піти в Силоам та вмитися.

Я пішов, умився й прозрів. **12** Вони його запитали:
—Де Він? Він відповів: —Я не знаю. **13** Чоловіка,
який раніше був сліпий, привели до фарисеїв. **14** А
того дня, коли Ісус змішав грязь і відкрив йому очі,
була Субота. **15** Фарисеї знову запитали його, як він
прозрів. Той відповів: —Він помазав мої очі гряззю, я
вмився й бачу. **16** Деякі фарисеї почали казати: —Цей
чоловік не від Бога, тому що не дотримується Суботи.
Інші ж казали: —Як може грішна людина робити
такі знамення? І між ними виникло розділення. **17**
Тоді вони знов запитали сліпого: —Що ти кажеш про
Нього? Адже це Він відкрив тобі очі. Чоловік відповів:
—Він Пророк. **18** Юдеї не вірили, що він був сліпий
і прозрів, доки не покликали його батьків. **19** Вони
запитали: —Це ваш син, про якого ви казали, що
народився сліпий? Як же тепер він бачить? **20** Тоді
батьки його відповіли: —Ми знаємо, що він наш син
і що він народився сліпий. **21** А як він вже бачить,
не знаємо. І хто відкрив йому очі, ми не знаємо.
Запитайте його. Він дорослий і може сам відповісти
за себе. **22** Його батьки казали так, адже боялися
юдеїв, бо ті вже вирішили: хто визнає Ісуса Христом,
буде відлучений від синагоги. **23** Тому його батьки й
сказали: «Він вже дорослий, запитайте в нього!» **24**
Вони вдруге покликали чоловіка, який був сліпий, та
сказали йому: —Віддай славу Богові, ми знаємо, що
той Чоловік – грішник. **25** Він відповів: —Я не знаю,
грішник Він чи ні. Я знаю лише одне: я був сліпий,
а зараз бачу. **26** Тоді вони запитали: —Що Він тобі

зробив? Як Він відкрив твої очі? **27** Він відповів: —Я вже казав вам, але ви не почули. Чому хочете почути ще раз? Чи не хочете й ви стати Його учнями? **28** Вони докорили йому та сказали: —Це ти Його учень! Ми ж учні Мойсея! **29** Ми знаємо, що з Мойсеєм говорив Бог, а Цього ми не знаємо, звідки Він. **30** Чоловік сказав їм у відповідь: —Дивно, що ви не знаєте, звідки Він, адже Він відкрив мені очі. **31** Ми знаємо, що Бог не слухає грішників. Він слухає тільки тих, хто шанує Його й виконує Його волю. **32** Споконвіку ніхто не чув, щоб хтось відкрив очі тому, хто народився сліпий. **(aiōn g165)** **33** Якби Він не був від Бога, то не зміг би зробити нічого. **34** Вони відповіли: —Ти увесь народився в гріхах, а нас повчаєш? І вигнали його геть. **35** Ісус, почувши, що вони вигнали геть зціленого, знайшов його й запитав: —Чи віриш ти в Сина Людського? **36** Зцілений відповів: —Хто Він, Господи, щоб я повірив у Нього? **37** Ісус сказав: —Ти Його бачив, це Той, Хто говорить із тобою. **38** Тоді [чоловік] відповів: —Вірю, Господи! – і вклонився Йому. **39** Ісус сказав: —Я прийшов у цей світ судити, щоб ті, хто не бачить, побачили, а ті, хто бачить, стали сліпими. **40** Фарисеї, які були з Ним і почули це, сказали Йому: —Невже й ми сліпі? **41** Ісус сказав: —Якби ви були сліпі, то не мали б гріха. Але оскільки ви кажете, що бачите, гріх ваш залишається.

10 «Істинно кажу вам: хто не входить в овечий двір через ворота, а перелазить в іншому місці, той злодій та розбійник. **2** А хто входить через ворота,

той пастир овець. **3** Сторож відкриває йому, і вівці
чують його голос. Він кличе поіменно кожну вівцю
й виводить їх. **4** Коли ж виведе всіх своїх, то йде
попереду них, і вівці йдуть за ним, бо знають його
голос. **5** За чужинцем вони не підуть, а втечуть від
нього, бо не знають його голосу». **6** Ісус сказав їм цю
притчу, але вони не зрозуміли, про що Він говорив. **7**
Тоді Ісус знову сказав: «Істинно кажу вам: Я – ворота
для овець. **8** Усі, хто приходив до Мене, – злодії та
розбійники; але вівці їх не слухалися. **9** Я – ворота,
і якщо хтось входить через Мене, буде спасенний.
Він увійде, вийде й знайде пасовисько. **10** Злодій
приходить тільки для того, щоби вкрасти, вбити й
зруйнувати. А Я прийшов, щоб [люди] мали життя
й щоб мали його вдосталь. **11** Я – добрий пастир.
Добрий пастир віддасть життя за овець. **12** Наймит не
є пастирем, вівці не належать йому. Коли він бачить,
що наближається вовк, то залишає овець і тікає. Вовк
хапає овець, і вони розбігаються. **13** [Наймит тікає], бо
його найняли, і він не дбає про овець. **14** Я – добрий
пастир. Я знаю Своїх, і вони знають Мене. **15** Так само
Отець знає Мене, і Я знаю Отця; Я віддаю Своє життя
за овець. **16** У Мене є й інші вівці, які не з цієї кошари,
і їх Я маю привести сюди. Вони почують Мій голос, і
буде одна отара й один пастир. **17** Отець любить Мене
тому, що Я віддаю Своє життя, аби знову взяти його.
18 Ніхто не може його забрати від Мене, Я Сам віддаю
його. У Мене є влада віддати його й влада взяти його
знов. Цю заповідь Я отримав від Мого Отця». **19** Після

цих слів між юдеями знов виник розкол. **20** Багато
хто з них казав: —Він одержимий і втратив розум.
Навіщо Його слухати? **21** А інші казали: —Це не слова
біснуватого. Чи може демон відкрити очі сліпому? **22**
В Єрусалимі було [свято] Відновлення [Храму]. Стояла
зима. **23** Ісус ходив у Храмі по колонаді Соломона.
24 Юдеї зібралися навколо Нього й сказали: —Доки
будеш тримати нас у непевності? Якщо Ти Христос,
скажи нам прямо! **25** Ісус сказав: —Я вже казав вам,
але ви не вірите. Діла, які Я роблю в ім'я Мого Отця,
свідчать про Мене. **26** Але ви не вірите Мені, тому
що ви не з Моїх овець. **27** Мої вівці чують Мій голос.
Я знаю їх, і вони йдуть за Мною. **28** Я даю їм життя
вічне, і вони ніколи не загинуть, і ніхто не забере
їх з Моїх рук. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **29** Мій Отець, Який
дав їх Мені, величніший за всіх. І ніхто не зможе
забрати їх з рук Мого Отця. **30** Я й Отець – одне! **31**
Тоді юдеї знов схопили каміння, щоб побити Його,
32 але Ісус сказав їм: —Я показав вам багато добрих
справ від Отця. За яку з цих справ ви хочете Мене
побити камінням? **33** Юдеї відповіли: —Не за добрі
вчинки ми хочемо побити Тебе, а за богохульство, бо
Ти, будучи людиною, робиш себе Богом. **34** Ісус сказав
їм: —Чи не написано у вашому Законі: «Я сказав: ви –
боги?» **35** Якщо богами названі ті, кому було дано
Слово Боже, і Писання не може бути порушене, **36** то
чому ж ви кажете про Того, Кого Отець освятив та
послав у світ, що Він богохульствує, бо Я казав: «Я –
Син Божий?» **37** Якщо Я не роблю справ Мого Отця, не

вірте Мені. **38** А якщо роблю, то хоч не вірите Мені,
повірте Моїм ділам і зрозумійте, що Отець у Мені і Я в
Отці. **39** Вони знов намагалися схопити Його, але Він
уникнув їхніх рук. **40** Ісус знову пішов на інший бік
Йордану, у місце, де Іван хрестив, і залишився там. **41**
До Нього приходило багато [людей,] що казали: «Іван
не зробив жодного знамення, але все, що він говорив
про Нього, – правда». **42** І багато там увірувало в
Нього.

11 Був один хворий [чоловік, на ім'я] Лазар, з Віфанії,
села, де жила Марія та її сестра Марта. **2** Марія була
жінкою, яка помазала Господа миром і обтерла Йому
ноги своїм волоссям. Хворий був її братом. **3** Сестри
послали передати Ісусові: —Господи, той, кого Ти
любиш, захворів. **4** Почувши це, Ісус сказав: —Ця
хвороба не на смерть, а на славу Божу, щоб Син Божий
був прославлений через неї. **5** Ісус любив Марту, її
сестру та Лазаря. **6** Однак коли Він почув, що [Лазар]
хворий, то залишився там, де був, ще два дні. **7** Потім
сказав [Своїм] учням: —Підемо знову в Юдею. **8** Учні
сказали Йому: —Равві, ще недавно юдеї намагалися
побити Тебе камінням, а Ти знову йдеш туди? **9** Ісус
відповів: —Чи не дванадцять годин має день? Якщо
хтось ходить удень, не спотикається, бо бачить світло
цього світу. **10** А той, хто ходить уночі, спотикається,
бо немає світла в ньому. **11** Сказавши це, Він додав:
—Наш друг Лазар заснув, але Я йду розбудити Його. **12**
Його учні сказали: —Господи, якщо спить, то одужає.
13 Ісус казав про його смерть, а вони думали, що Він

говорить про звичайний сон. **14** Тоді Ісус сказав їм
прямо: —Лазар помер. **15** Але Я радію за вас, що не був
там, щоб ви повірили. А зараз підемо до нього. **16** Тоді
Фома, якого називали Близнюк, сказав іншим учням:
—Ходімо й ми та помремо з Ним! **17** Прийшовши
туди, Ісус довідався, що [Лазар] уже чотири дні в гробі.
18 Віфанія була близько до Єрусалима, приблизно
п'ятнадцять стадіїв. **19** Багато юдеїв прийшли до Марії
та Марти, щоб втішити їх після [смерті] брата. **20**
Коли Марта почула, що прийшов Ісус, вона вийшла
зустріти Його, а Марія залишилася в домі. **21** Марта
сказала Ісусові: —Господи, якби Ти був тут, то мій
брат не помер би. **22** Але й тепер знаю: Бог дасть Тобі,
що лише попросиш у Бога. **23** Ісус сказав їй: —Твій
брат воскресне. **24** Марта відповіла: —Я знаю, що він
воскресне при воскресінні останнього дня. **25** Ісус
сказав їй: —Я – воскресіння й життя. Той, хто вірить
у Мене, навіть якщо помре, буде жити. **26** І кожен, хто
живе й вірить у Мене, ніколи не помре. Ти віриш у
це? **(aiōn g165)** **27** Вона сказала: —Так, Господи, я вірю,
що Ти Христос, Син Божий, Який прийшов у світ.
28 Сказавши це, вона пішла, потай покликала свою
сестру Марію й сказала їй: «Учитель тут, Він кличе
тебе». **29** Почувши це, Марія швидко встала й вийшла
до Нього. **30** Ісус ще не увійшов до села, а був там, де
Його зустріла Марта. **31** Юдеї, які були з нею в домі та
втішали її, побачивши, що Марія швидко встала й
вийшла, пішли за нею. Вони гадали, що вона пішла
до гробу, щоб там плакати. **32** Коли Марія прийшла

туди, де був Ісус, і побачила Його, то впала до Його ніг і сказала Йому: —Господи, якби Ти був тут, то мій брат не помер би. **33** Ісус, побачивши, що вона плаче, і юдеї, які прийшли з нею, теж плачуть, був глибоко зворушений в дусі та засмутився. **34** Він запитав: —Куди ви його поклали? Йому відповіли: —Господи, іди та подивись! **35** Ісус заплакав. **36** Тоді юдеї сказали: «Дивись, як Він любив його». **37** Але деякі казали: «Невже Той, Хто відкрив очі сліпому, не міг зробити, щоб цей чоловік не помер?» **38** Ісус знов відчув зворушення в Собі й пішов до гробу. Це була печера, до якої був привалений камінь. **39** Ісус звелів: —Відваліть камінь. Марта, сестра померлого, сказала: —Господи, вже чути неприємний запах, бо пройшло чотири дні. **40** Ісус сказав: —Хіба Я не казав тобі, що коли будеш вірити, побачиш славу Божу? **41** Коли забрали камінь, Ісус подивився на небо й сказав: «Отче, дякую Тобі, що Ти почув Мене. **42** Я знаю, що Ти завжди чуєш Мене, але Я сказав це заради людей, які стоять навколо, щоб вони повірили, що Ти послав Мене». **43** І, сказавши це, голосно промовив: «Лазарю, вийди сюди!» **44** Померлий вийшов. Його руки та ноги були обмотані тканиною, а обличчя обв'язане хустиною. Ісус сказав: —Розв'яжіть його, і нехай він іде. **45** Багато юдеїв, які прийшли до Марії та побачили, що Він зробив, повірили в Нього. **46** Але деякі з них пішли до фарисеїв і розповіли, що зробив Ісус. **47** Тоді первосвященники та фарисеї скликали Синедріон і сказали: —Що нам робити? Цей Чоловік

робить багато знамень. **48** Якщо ми залишимо Його
так, то всі повірять у Нього, і прийдуть римляни та
знищать це місце й народ. **49** Тоді один із них, [на
ім'я] Каяфа, який був первосвященником того року,
сказав їм: —Ви нічого не знаєте. **50** Хіба не розумієте,
що краще для вас, щоб один Чоловік помер за народ,
ніж щоб увесь народ загинув? **51** Він сказав це не від
себе, але, будучи того року первосвященником, він
пророкував, що Ісус має померти за народ, **52** і не
тільки за народ, але й щоб зібрати в одне розсіяних
дітей Божих. **53** Отже, від цього дня вони змовилися
вбити Його. **54** Тому Ісус не ходив відкрито серед
юдеїв, а пішов звідти до околиць біля пустелі, у місто,
яке називається Єфрем. Там перебував з учнями.
55 Наближалася юдейська Пасха, і багато [людей] з
усього краю йшли до Єрусалима для очищення перед
Пасхою. **56** Вони шукали Ісуса й, стоячи в Храмі,
казали одне до одного: «Як ви вважаєте, чи прийде
Він на свято?» **57** Але первосвященники та фарисеї
дали наказ: якщо хтось дізнається, де Він перебуває,
нехай повідомить їх, щоб вони схопили Його.

12 За шість днів до Пасхи Ісус прийшов до Віфанії,
де був Лазар, якого воскресив із мертвих. **2** Там Йому
приготували вечерю. Марта слугувала, а Лазар був
одним із тих, хто сидів із Ним за столом. **3** Тоді Марія
взяла літру з дуже дорогим чистим нардовим миром,
намастила ноги Ісуса й своїм волоссям обтерла
Його ноги. І дім наповнився пахощами мира. **4** Але
Юда Іскаріот, один з Його учнів, який мав Його

зрадити, сказав: **5** —Чому б не продати це миро за
триста динаріїв та не роздати бідним? **6** Він казав
так не тому, що піклувався про бідних, а тому, що
був злодієм. Йому було доручено носити скриню
з грошима, але він брав із неї гроші. **7** Ісус сказав:
—Залиши її, вона зберігала це на день Мого похорону.
8 Бідних ви завжди маєте з собою, а Мене не завжди
матимете. **9** Тим часом багато юдеїв дізналося,
що Він там. Вони прийшли не тільки заради Ісуса,
але й подивитись на Лазаря, якого Він воскресив
із мертвих. **10** Тоді первосвященники змовилися
вбити й Лазаря. **11** Адже багато юдеїв залишало їх і
вірило в Ісуса. **12** Наступного дня багато людей, які
прийшли на свято, почувши, що Ісус іде в Єрусалим,
13 взяли пальмові гілки, вийшли Йому назустріч та
викрикували: «Осанна!» «Благословенний Той, Хто
йде в ім'я Господа!» «Цар Ізраїля!» **14** Ісус, знайшовши
осля, сів на нього, як написано: **15** «Не бійся, дочко
Сіону: Ось Цар твій їде верхи на молодому ослі».
16 Спочатку Його учні не розуміли цього. Але після
того, як Ісус був прославлений, вони згадали, що це
було написано про Нього й що це збулося з Ним. **17**
Люди, які були з Ісусом, коли Він покликав Лазаря
з гробу й воскресив його з мертвих, свідчили [про
це]. **18** Тому багато людей вийшли Йому назустріч,
бо чули, що Він здійснив це знамення. **19** Тоді
фарисеї почали казати один одному: «Бачите, що
нічого не допомагає? Ось [увесь] світ пішов за Ним!»
20 Серед тих, хто прийшов поклонитися на свято,

було декілька греків. **21** Вони підійшли до Филипа,
який був із Віфсаїди, що в Галілеї, і просили його:
«Пане, ми хочемо побачити Ісуса». **22** Филип пішов
і сказав Андрієві, і тоді Андрій та Филип розповіли
про це Ісусові. **23** Ісус відповів їм: —Прийшов час
прославитись Синові Людському. **24** Істинно кажу
вам: якщо зерно пшениці, впавши в землю, не вмирає,
то залишається одне. Але якщо вмирає, дає великий
врожай. **25** Кожен, хто любить своє життя, втратить
його, а хто ненавидить своє життя в цьому світі,
збереже його для вічного життя. **(aiōnios g166)** **26** Хто
служить Мені, той повинен слідувати за Мною; і де
Я є, там буде і Мій слуга. Якщо хтось буде служити
Мені, Мій Отець шануватиме його. **27** Тепер Моя душа
стривожена, і що Мені сказати? Отче, врятуй Мене від
цієї години? Але саме заради цієї години Я і прийшов.
28 Отче, прослав Своє ім'я! Тоді почувся голос із неба:
«Я прославив і знову прославлю!» **29** Натовп, який
був там, почувши це, сказав, що прогримів грім, а
інші казали, що ангел говорив із Ним. **30** Ісус відповів:
—Не для Мене пролунав цей голос, а для вас. **31** Зараз
настав суд для цього світу. Тепер правителя цього
світу буде вигнано геть. **32** Але коли Я буду піднятий
від землі, Я всіх притягну до Себе. **33** Він сказав це,
щоб показати, якою смертю має померти. **34** Тоді
люди сказали Йому: —Ми чули із Закону, що Христос
житиме вічно. Як же Ти кажеш, що «Син Людський
має бути піднятий?» Хто Цей Син Людський? **(aiōn
g165)** **35** Тоді Ісус сказав їм: —Світло ще трохи часу

буде з вами. Ходіть, доки маєте світло, щоб темрява
не охопила вас. Хто ходить у темряві, той не знає,
куди йде. **36** Повірте у світло, поки у вас є світло,
щоб ви стали синами світла. Ісус закінчив говорити і,
відійшовши, скрився від них. **37** Незважаючи на те,
що Він зробив перед ними стільки знамень, вони не
вірили в Нього. **38** Так здійснилося слово пророка
Ісаї, який сказав: «Господи, хто повірив почутому
від нас і кому відкрилася рука Господня?» **39** Не
могли повірити ще й тому, що, як сказав Ісая: **40** «Він
зробив сліпими їхні очі і закам'янілими їхні серця,
щоб вони не бачили очима, і не розуміли серцем, і
не навернулися, щоб Я зцілив їх». **41** Ісая сказав це,
адже побачив Його славу й говорив про Нього. **42**
Навіть серед керівників багато хто повірив у Ісуса.
Але через фарисеїв вони не визнавали своєї віри,
щоб їх не вигнали із синагоги. **43** Адже вони любили
людську славу більше за Божу славу. **44** Ісус голосно
промовив: —Хто вірить у Мене, той вірить не тільки
в Мене, але й у Того, Хто послав Мене. **45** Той, хто
бачить Мене, бачить і Того, Хто послав Мене. **46** Я –
світло, яке прийшло у світ, щоб кожний, хто вірить у
Мене, не залишався в темряві. **47** Якщо хтось чує Мої
слова, але не дотримується їх, Я не суджу його. Адже
Я прийшов не судити світ, а спасти його. **48** Для того,
хто відкидає Мене й не приймає Моїх слів, є суддя.
Слово, яке Я сказав, судитиме його останнього дня.
49 Бо не від Себе Я говорив, але Отець, Який послав
Мене, дав Мені заповідь, що сказати і як казати. **50** Я

знаю, що Його заповідь – це вічне життя. Тому все, що кажу, Я кажу саме так, як сказав Мені Отець. **(aiōnios g166)**

13 Перед святом Пасхи Ісус, знаючи, що настала Його година, щоб залишити цей світ і повернутись до Отця, полюбивши Своїх, що були у світі, полюбив їх до кінця. **2** Під час вечері, коли диявол вже вклав у серце Юди, сина Симона Іскаріота, зрадити Ісуса, **3** знаючи, що Отець дав усе в Його руки, що від Бога прийшов і до Бога повертається, **4** Він підвівся з-за столу, зняв верхній одяг і підперезався рушником. **5** Потім налив води в таз і почав мити ноги учням та витирати їх рушником, яким був підперезаний. **6** Коли Він підійшов до Симона Петра, той сказав Йому: —Господи, Ти будеш мити мені ноги? **7** Ісус сказав йому: —Того, що Я роблю, ти не розумієш зараз, але зрозумієш потім. **8** Петро сказав Йому: —Ти ніколи не митимеш моїх ніг! Ісус відповів: —Якщо Я не обмию тебе, то не матимеш частки зі Мною. **(aiōn g165)** **9** Симон Петро сказав: —[Тоді], Господи, не тільки ноги, але й руки та голову! **10** Ісус відповів йому: —Тому, хто обмився, потрібно лише ноги помити, бо він увесь чистий. І ви чисті, але не всі. **11** Він знав, хто зрадить Його, тому й казав, що не всі чисті. **12** Закінчивши мити їхні ноги, [Ісус] одягнув Свій одяг, повернувся на Своє місце й сказав їм: —Чи розумієте ви, що Я зробив для вас? **13** Ви називаєте Мене Вчителем і Господом і добре кажете, бо Я Ним є. **14** Тож якщо Я, ваш Господь і Вчитель, помив вам

ноги, то й ви повинні мити ноги один одному. **15** Бо Я подав вам приклад, щоб ви робили так, як Я зробив вам. **16** Істинно кажу вам: раб не більший за свого господаря, і посланецьне більший за того, хто його послав. **17** Якщо ви знаєте це, то блаженні ви, коли чинитимете так. **18** Я не говорю про всіх вас. Я знаю тих, кого обрав. Але має сповнитись Писання: «Той, хто їв Мій хліб, підняв на Мене свою п'яту». **19** Я кажу вам перед тим, як станеться, щоб, коли станеться, ви повірили, що Я є. **20** Істинно кажу вам: хто приймає того, кого Я пошлю, приймає Мене, а хто Мене приймає, той приймає й Того, Хто послав Мене. **21** Сказавши це, Ісус стривожився духом і засвідчив: —Істинно кажу вам: один із вас зрадить Мене. **22** Його учні дивилися один на одного, не розуміючи, про кого Він каже. **23** Один з Його учнів, той, якого любив Ісус, сидів за столом, прихилившись до Нього. **24** Симон Петро дав йому знак, щоб запитав, кого Він має на увазі. **25** Спираючись на Ісуса, той запитав Його: —Господи, хто це? **26** Ісус відповів: —Це той, кому Я подам шматок хліба, вмочивши його в миску. Потім, вмочивши шматок хліба, подав його Юді, синові Симона Іскаріота. **27** Як тільки [Юда] взяв шматок, сатана увійшов у нього. Ісус сказав йому: —Що робиш, роби швидше! **28** Але ніхто з тих, хто був за столом, не зрозумів, чому Він сказав це йому. **29** А оскільки в Юди була скриня з грошима, дехто подумав, що Ісус наказав йому купити все потрібне до свята або ж дати щось бідним. **30** [Юда], узявши

шматок хліба, відразу вийшов. Була ніч. **31** Коли [Юда] вийшов, Ісус сказав: —Тепер Син Людський прославився, і Бог прославився в Ньому. **32** Якщо Бог прославився в Ньому, то і Його Бог прославить в Собі. І зробить це відразу. **33** Діти [Мої], Я буду з вами ще трохи. Будете шукати Мене, і, як Я сказав юдеям, так кажу й вам нині: куди Я йду, ви не можете прийти. **34** Я даю вам нову заповідь: любіть одне одного. Як Я полюбив вас, так і ви любіть одне одного. **35** Через це всі будуть знати, що ви є Моїми учнями, якщо будете любити одне одного. **36** Симон Петро запитав Його: —Господи, куди Ти йдеш? Ісус відповів: —Куди Я йду, ти зараз за Мною піти не зможеш, але підеш пізніше. **37** Петро знов запитав: —Господи, чому я не можу зараз піти за Тобою? Я покладу своє життя за Тебе. **38** Тоді Ісус відповів: —Ти дійсно покладеш своє життя за Мене? Істинно кажу тобі: ще до того, як півень заспіває, ти тричі зречешся Мене.

14 —Нехай ваше серце не тривожиться. Вірте в Бога і вірте в Мене. **2** У домі Мого Отця багато кімнат. Якби це було не так, хіба Я б казав вам, що йду підготувати місце для вас? **3** І коли Я піду й приготую вам місце, Я повернуся й візьму вас до Себе, щоб ви були там, де Я. **4** Ви знаєте дорогу, куди Я йду. **5** Фома сказав Йому: —Господи, ми не знаємо, куди Ти йдеш. Як ми можемо знати дорогу? **6** Ісус відповів: —Я – дорога, правда і життя. Ніхто не приходить до Отця, як тільки через Мене. **7** Якщо ви знаєте Мене, ви будете знати й Мого Отця. Відтепер ви Його знаєте й бачили Його. **8**

Филип сказав: —Господи, покажи нам Отця, і цього
нам вистачить. **9** Ісус сказав: —Стільки часу Я з вами,
і ти не знаєш Мене, Филипе? Хто бачив Мене, бачив
Отця. Як же ти кажеш: «Покажи нам Отця?» **10** Хіба ти
не віриш, що Я в Отці й Отець у Мені? Слова, які Я
вам кажу, не від Себе кажу. Це Отець, Який перебуває
в Мені, творить Свої діла. **11** Повірте Мені, що Я в
Отці й Отець у Мені. Якщо ж ні, то повірте хоча б
через [Мої] діла. **12** Істинно кажу вам: хто вірить у
Мене, той робитиме справи, які Я роблю, і навіть
більші, ніж ці, бо Я йду до Отця. **13** І що попросите в
Моє ім'я, Я зроблю, щоб Отець був прославлений у
Сині. **14** Якщо попросите щось в ім'я Моє, Я зроблю.
15 Якщо ви любите Мене, то будете дотримуватись
Моїх заповідей. **16** І Я проситиму Отця, і Він дасть вам
іншого Заступника, щоб Він був із вами повік, – **(aiōn
g165)** **17** Духа істини, Якого світ не може прийняти, бо
не бачить Його й не знає. Ви ж Його знаєте, бо Він
перебуває з вами й буде у вас. **18** Я не залишу вас
сиротами, Я прийду до вас. **19** Ще трохи, і світ Мене
вже не побачить, але ви Мене побачите, тому що Я
живу, і ви будете жити. **20** Того дня ви дізнаєтесь, що
Я в Моєму Отці, а ви в Мені, як і Я у вас. **21** Хто має
Мої заповіді та дотримується їх, той Мене любить.
Того, хто Мене любить, полюбить і Мій Отець. І Я буду
його любити й відкрию йому Себе. **22** [Тоді] Юда (не
Іскаріот) сказав Йому: —Господи, чому ж Ти хочеш
відкрити Себе нам, а не світові? **23** Ісус відповів:
—Якщо хтось любить Мене, буде дотримуватись Мого

Слова, і Мій Отець полюбить його, і Ми прийдемо до нього й будемо жити з ним. **24** Той, хто не любить Мене, не буде дотримуватись Мого Слова. І Слово, яке ви чуєте, не Моє, а Отця, Який послав Мене. **25** Усе це Я сказав вам, поки ще перебуваю з вами. **26** Але Заступник, Святий Дух, Якого Отець пошле в Моє ім'я, навчить вас усього й нагадає про все, що Я вам сказав. **27** Я залишаю вам мир. Мир мій даю вам. Я даю вам не так, як дає світ. Хай не турбується ваше серце й не лякається! **28** Ви чули, що Я казав вам: «Я йду, але повернуся до вас». Якби ви любили Мене, то раділи б тому, що Я йду до Отця, бо Отець більший за Мене. **29** Я вже сказав вам, перш ніж це станеться, щоб коли це станеться, ви повірили. **30** Недовго ще буду говорити з вами, бо правитель цього світу йде. Він нічого в Мені не має. **31** Але [приходить,] щоб світ дізнався, що Я люблю Отця й роблю саме те, що Мені звелів Отець. Вставайте, ходімо звідси!

15 Я – справжня виноградна лоза, а Мій Отець – виноградар. **2** Кожну гілку в Мені, яка не приносить плоду, Він зрізає, а кожну гілку, яка приносить плід, Він очищає, щоб вона приносила ще більше плоду. **3** Ви вже чисті через Слово, яке Я вам сказав. **4** Перебувайте в Мені, а Я – у вас. Жодна гілка не може сама по собі приносити плоду, якщо не перебуває в лозі. Так і ви не зможете принести плоду, якщо не перебуваєте в Мені. **5** Я – виноградна лоза, а ви – гілки. Хто перебуває в Мені, а Я в ньому, той приносить багатий плід, бо без Мене нічого не можете зробити.

6 Якщо хтось не перебуває в Мені, той мов гілка, яку
викидають, і вона засихає. Такі збирають, кидають
у вогонь та спалюють. **7** Якщо ви перебуватимете в
Мені, а Мої слова перебуватимуть у вас, то просіть усе,
що хочете, – і отримаєте. **8** Тим буде прославлений
Мій Отець, якщо ви будете приносити багатий врожай
і станете Моїми учнями. **9** Як Отець полюбив Мене,
так і Я полюбив вас. Перебувайте в Моїй любові.
10 Якщо будете дотримуватись Моїх заповідей, ви
перебуватимете в Моїй любові так само, як і Я
дотримуюсь заповідей Мого Отця й перебуваю в Його
любові. **11** Це Я сказав вам, щоб Моя радість була
у вас і щоб ваша радість була повною. **12** Це Моя
заповідь, щоб ви любили одне одного, як Я полюбив
вас. **13** Ніхто не має більшої любові, ніж той, хто
віддає своє життя за своїх друзів. **14** Ви – Мої друзі,
якщо робите те, що Я заповідаю вам. **15** Я більше
не називаю вас рабами, бо раб не знає, що робить
його господар. Але Я назвав вас друзями, бо все, що Я
почув від Мого Отця, я розкрив вам. **16** Не ви обрали
Мене, але Я обрав вас і призначив, щоб ви йшли й
приносили плід, щоб ваш плід залишався, щоб усе,
що ви попросите в Отця в ім'я Моє, Він дав вам. **17**
Це Я заповідаю вам, щоб ви любили одне одного. **18**
Якщо світ ненавидить вас, знайте, що спочатку він
зненавидів Мене. **19** Якби ви належали до світу, він
любив би вас як своїх. Але ви не від світу, бо Я обрав
вас зі світу, і тому світ вас ненавидить. **20** Згадайте
Слово, яке Я сказав вам: «Раб не більший за свого

господаря». Якщо вони переслідували Мене, то й вас
вони переслідуватимуть. Якщо вони зберігали Моє
Слово, то зберігатимуть і ваше. **21** Але все це вони
робитимуть вам через Моє ім'я, бо не знають Того,
Хто Мене послав. **22** Якби Я не прийшов і не говорив із
ними, вони б не мали гріха, але тепер вони не мають
виправдання за свій гріх. **23** Хто ненавидить Мене,
ненавидить і Мого Отця. **24** Якби Я не робив серед
них справ, яких ніхто інший не робив, вони б не
мали гріха. Але вони це бачили й все ж зненавиділи
і Мене, і Мого Отця. **25** Це сталося, щоб збулося
написане в їхньому Законі: «Вони зненавиділи Мене
без причини». **26** Коли прийде Заступник, Якого Я
пошлю до вас від Отця, Дух істини, Який походить
від Отця, Він буде свідчити про Мене. **27** І ви також
будете свідчити, бо ви від самого початку зі Мною.

16 Це Я сказав вам, щоб ви не були спокушені. **2** Вас
виженуть із синагог, і навіть прийде час, коли кожен,
хто вбиватиме вас, буде думати, що тим служить
Богові. **3** Вони робитимуть це, бо не пізнали ні Отця,
ні Мене. **4** Я сказав вам це, щоб, коли настане їхній
час, ви згадали, що Я казав вам про них. Я не казав
вам цього від початку, тому що був із вами, **5** але
тепер Я йду до Того, Хто послав Мене, і ніхто з вас
не запитує мене: «Куди Ти йдеш?» **6** Через те, що Я
сказав вам це, ваше серце наповнилося смутком. **7**
Але істинно кажу вам: краще для вас, щоб Я пішов.
Якщо Я не піду, Заступник не прийде до вас, але якщо
Я піду, то пошлю Його до вас. **8** Коли Він прийде, то

викриє світ про гріх, праведність та суд: **9** про гріх, бо
люди не вірять у Мене, **10** про праведність, бо Я йду
до Отця й ви Мене вже не побачите, **11** і про суд, бо
правитель цього світу вже засуджений. **12** Ще багато
чого Я маю сказати вам, але ви не можете знести
цього тепер. **13** Однак коли Дух істини прийде, Він
поведе вас до всієї істини. Бо Він не буде говорити
від Себе, а скаже те, що почує. Він сповістить вам
про те, що має статися. **14** Він прославить Мене, бо
візьме з Мого й сповістить вам. **15** Усе, що належить
Отцю, – Моє. Ось чому Я сказав, що візьме з Мого й
сповістить вам. **16** Ще трохи – і ви не побачите Мене,
а потім ще трохи – і знов побачите Мене. **17** Тоді
деякі з Його учнів почали казати один одному: —Що
означає це, що Він нам говорить: «Ще трохи – і ви не
побачите Мене, а потім ще трохи – і знов побачите
Мене?» і: «Я йду до Отця?» **18** Вони запитували:
—Що означає це «ще трохи»? Ми не розуміємо, що
Він говорить. **19** Ісус, розуміючи, що вони хочуть
запитати, сказав їм: —Ви запитуєте один одного,
що Я мав на увазі, коли сказав: «Ще трохи – і ви не
побачите Мене, а потім ще трохи – і знов побачите
Мене»? **20** Істинно кажу вам: ви будете плакати й
ридати, поки світ буде радіти. Ви будете сумувати,
але ваше горе обернеться на радість. **21** Жінка, коли
народжує дитину, страждає, бо прийшов її час, але
коли народить дитину, не пам'ятає страждань від
радості, що народилася дитина на світ. **22** Так і ви:
зараз ви страждаєте, але Я знову побачу вас, і ваше

серце зрадіє, і ніхто не позбавить вас радості. **23** Того
дня ви нічого Мене просити не будете. Істинно кажу
вам: усе, що ви попросите в Отця в ім'я Моє, Він дасть
вам. **24** Досі ви нічого не просили в ім'я Моє. Просіть
– і отримаєте, щоб ваша радість була повною. **25** Це Я
говорив вам притчами, але настає час, коли Я більше
не буду говорити притчами, але розкажу вам прямо
про Отця. **26** Того дня ви зможете просити в Моє
ім'я. І Я не кажу, що буду просити Отця за вас, **27** бо
Сам Отець любить вас, тому що ви полюбили Мене й
повірили, що Я прийшов від Бога. **28** Я прийшов від
Отця й увійшов у світ; тепер Я знову залишаю світ
і повертаюся до Отця. **29** [Тоді] учні Ісуса сказали:
—Ось нині Ти говориш прямо, без жодної притчі.
30 Тепер ми знаємо, що Тобі все відомо й що нема
потреби, щоб Тебе хтось запитував. Тому ми віримо,
що Ти прийшов від Бога. **31** Ісус відповів: —Тепер ви
вірите? **32** Ось надходить час, і вже прийшов, коли ви
розійдетеся, кожен до свого, і залишите Мене одного.
Але Я не один, бо Отець зі Мною. **33** Я сказав вам це,
щоб ви мали мир. У світі ви зазнаєте страждання.
Але будьте сміливі! Я переміг світ!

17 Сказавши це, Ісус підвів очі до неба й промовив:
—Отче, прийшов час. Прослав Свого Сина, щоб Син
прославив Тебе! **2** Ти дав Йому владу над усіма
людьми, щоб Він дарував вічне життя всім тим,
кого Ти Йому дав. **(aiōnios g166)** **3** Адже вічне життя в
тому, щоб вони пізнали Тебе, єдиного істинного Бога,
та Ісуса Христа, Якого Ти надіслав. **(aiōnios g166)** **4** Я

прославив Тебе на землі, закінчивши справу, яку Ти
Мені доручив зробити. **5** А тепер, Отче, прослав Мене
у Себе славою, яку Я мав у Тебе до початку світу. **6**
Я відкрив Твоє ім'я тим людям, яких Ти Мені дав
зі світу. Вони були Твоїми, і Ти дав їх Мені, і вони
зберегли Твоє Слово. **7** Тепер вони знають, що все, що
Ти Мені дав, походить від Тебе, **8** бо Я дав їм слова,
які Ти Мені дав. Вони їх прийняли й зрозуміли, що Я
справді від Тебе прийшов, і повірили, що Ти Мене
послав. **9** Я молюся за них. Не молюся за світ, але
за тих, кого Ти Мені дав, бо вони Твої. **10** Усе, що Я
маю, – Твоє, а все Твоє – Моє. І Я прославився через
них. **11** Я більше не є у світі, але вони є у світі, Я ж іду
до Тебе. Отче Святий, збережи їх у Твоє ім'я – тих,
кого Ти дав Мені, щоб вони були одне, як і Ми. **12**
Поки Я був із ними, Я беріг їх у Твоє ім'я, яке Ти Мені
дав. Я їх зберіг, і жоден із них не загинув, окрім сина
загибелі, щоб здійснилося Писання. **13** Зараз же Я
йду до Тебе, але поки Я ще у світі, кажу це, щоб вони
мали повноту Моєї радості в собі. **14** Я дав їм Твоє
Слово, і світ зненавидів їх, бо вони не від світу, як і Я
не від світу. **15** Я не молюся, щоб Ти забрав їх зі світу,
а щоб зберіг їх від злого. **16** Вони не від світу, як і Я не
від світу. **17** Освяти їх Своєю істиною: Твоє Слово –
істина. **18** Як Ти послав Мене у світ, так і Я послав
їх у світ. **19** Я освячую Себе за них, щоб вони були
освячені істиною. **20** Я молюся не лише за них, а й за
тих, хто повірить у Мене через їхнє слово, **21** щоб усі
вони були одне, як Ти, Отче, в Мені, і Я в Тобі. Нехай

вони будуть у Нас, щоби світ повірив, що Ти послав Мене. **22** Я дав їм славу, яку Ти дав Мені, щоб вони були одне, як і Ми одне. **23** Я в них, а Ти – в Мені, щоб вони були досконалі в єдності, щоб світ пізнав, що Ти послав Мене і що Ти полюбив їх, як і Мене полюбив. **24** Отче, Я хочу, щоб ті, кого Ти Мені дав, були зі Мною там, де Я, і побачили Мою славу, яку Ти Мені дав, бо ти полюбив Мене до створення світу. **25** Отче праведний, світ Тебе не знає, але Я Тебе знаю, і вони знають, що Ти послав Мене. **26** Я відкрив їм Твоє ім'я і ще відкрию, щоб любов, якою Ти полюбив Мене, була в них і щоб Я був у них.

18 Сказавши це, Ісус зі Своїми учнями пішов на другий бік потоку Кедрон, де був сад, куди увійшов Він та Його учні. **2** Юда, який Його зрадив, також знав це місце, бо Ісус часто збирався там зі Своїми учнями. **3** Тоді Юда, узявши когорту воїнів і слуг первосвященників та фарисеїв, прийшов туди з ліхтарями, факелами та зброєю. **4** Ісус, знаючи все, що має з Ним статися, вийшов та запитав: —Кого шукаєте? **5** Вони відповіли: —Ісуса з Назарета. [Тоді] Він сказав: —Це Я. Юда, котрий Його зрадив, також стояв із ними. **6** Коли Він сказав їм: «Це Я», вони відступили назад і впали на землю. **7** Він знов запитав їх: —Кого ви шукаєте? Вони сказали: —Ісуса з Назарета. **8** Ісус відповів: —Я ж вам сказав, що це Я. Тож якщо шукаєте Мене, відпустіть цих [людей], нехай ідуть. **9** [Ісус сказав це], щоб збулося Слово, яке Він сказав раніше: «Я не загубив жодного з тих,

кого Ти Мені дав». **10** Тоді Симон Петро, маючи
меч, вихопив його, ударив раба первосвященника й
відрубав йому праве вухо. Ім'я того раба було Малх.
11 Ісус сказав Петрові: —Поклади меча на його місце!
Хіба Я не маю пити чашу, яку дав Мені Отець? **12** Тоді
воїни, сотник та юдейські слуги заарештували Ісуса.
Вони зв'язали Його **13** та привели спочатку до Анни,
бо він був тестем Каяфи, який був первосвященником
того року. **14** Це був той Каяфа, який порадив юдеям,
що краще, коли один Чоловік помре за народ. **15**
Симон Петро й ще один учень пішли за Ісусом. Той
учень був добре знайомий первосвященникові, тож
він зайшов з Ісусом у двір первосвященника, **16** а
Петро залишився стояти біля воріт ззовні. Тоді учень,
який був знайомий первосвященникові, повернувся,
поговорив із воротаркою й провів Петра. **17** Служниця,
яка була воротаркою, запитала Петра: —Ти часом не
один з учнів Цього Чоловіка? Він відповів: —Ні! **18**
Було холодно, і слуги та раби, розпаливши вогонь,
стояли біля нього, щоб зігрітися. Петро також стояв
із ними, гріючись. **19** Тим часом первосвященник
запитав Ісуса про Його учнів та Його вчення. **20**
Ісус відповів: —Я прямо говорив світові. Завжди
навчав у синагогах і в Храмі, де збираються всі юдеї.
Я нічого не казав таємно. **21** Чому Мене питаєш?
Запитай тих, хто Мене слухав. Ось вони знають, що Я
казав. **22** Коли [Ісус] сказав це, один зі слуг, що стояв
поблизу, вдарив Ісуса в обличчя, кажучи: —Це так
Ти відповідаєш первосвященникові? **23** Ісус відповів:

—Якщо Я сказав щось погане, засвідчи, що погане. Але
якщо Я говорив правду, то чому ти Мене б'єш? **24** Тоді
Анна послав Його зв'язаного до первосвященника
Каяфи. **25** Тим часом Симон Петро стояв, гріючись
[біля вогнища]. Тож запитали його: —Хіба ти не один
з Його учнів? Він заперечив кажучи: —Ні! **26** Один із
рабів первосвященника, родич того чоловіка, якому
Петро відтяв вухо, сказав: —Хіба не тебе я бачив із
Ним у саду? **27** Петро знову заперечив це. І одразу
заспівав півень. **28** Тоді повели Ісуса від Каяфи до
преторії. Уже був ранок, і вони не увійшли до преторії,
щоб не осквернитися, бо мали їсти пасху. **29** Тож
Пилат вийшов до них і запитав: —Які звинувачення
ви висуваєте проти Цього Чоловіка? **30** Вони відповіли
Йому: —Якби Він не був злочинцем, ми б не привели
Його до тебе. **31** Пилат сказав їм: —Візьміть Його
та судіть за вашим Законом. Юдеї відповіли йому:
—Нам не дозволено нікого засуджувати на смерть.
32 Це сталося, щоб здійснилися слова Ісуса, через
які Він показав, якою смертю має померти. **33** Тоді
Пилат знову зайшов у преторію, покликав Ісуса й
сказав Йому: —Ти Цар юдеїв? **34** Ісус відповів: —Ти
від себе кажеш це чи інші сказали тобі про Мене?
35 Пилат відповів: —Хіба я юдей? Це Твій народ і
первосвященники видали мені Тебе. Що Ти зробив?
36 Ісус відповів: —Моє Царство не від цього світу.
Якби Моє Царство було від цього світу, Мої слуги
боролися б, щоб Я не був виданий юдеям. Але тепер
Моє Царство не звідси. **37** Тоді Пилат запитав Його:

—Отже, Ти Цар? Ісус відповів: —Ти кажеш, що Я Цар. Я для того народився й прийшов у світ, щоб свідчити про істину. Кожен, хто від істини, слухає Мій голос. **38** [Тоді] Пилат запитав: —Що таке істина? І, сказавши це, він знову вийшов до юдеїв і сказав їм: —Я не знаходжу ніякої провини в Ньому. **39** Але у вас є звичай: на Пасху я звільняю одного [з в'язнів]. Ви хочете, щоб я відпустив вам Царя юдеїв? **40** Вони знов закричали кажучи: —Ні, не Його, а Варавву! Варавва ж був бунтівником.

19 Тоді Пилат [наказав] узяти Ісуса й бичувати. **2** Воїни сплели вінок із тернини та поклали Йому на голову й одягли Його в багряницю, **3** підходили до Нього й казали: «Вітаємо Тебе, Царю юдеїв!» І били Його по обличчю. **4** Пилат знову вийшов на двір і сказав юдеям: —Ось я виводжу Його до вас на двір, щоб ви знали: я не знаходжу жодної підстави для Його звинувачення. **5** Коли Ісус вийшов із терновим вінком та зодягнений у багряницю, [Пилат] сказав їм: —Ось Чоловік! **6** Як тільки первосвященники й слуги побачили Його, то закричали: —Розіпни! Розіпни [Його]! Пилат сказав їм: —Візьміть Його ви та розіпніть, бо я не знаходжу ніякої провини в Ньому. **7** Юдеї відповіли: —У нас є Закон, і згідно з цим Законом Він повинен померти, бо Він видає Себе за Сина Божого. **8** Коли Пилат почув ці слова, то ще більше злякався. **9** Він знов зайшов до преторії і сказав Ісусові: —Звідки Ти? Але Ісус нічого йому не відповідав. **10** Пилат сказав Йому: —Не говориш зі

мною? Ти не розумієш, що я маю владу звільнити
Тебе й маю владу розіп'яти Тебе? **11** Ісус відповів:
—Ти б не мав влади наді Мною, якби вона не була
дана тобі згори. Тому той, хто передав Мене тобі, має
більший гріх. **12** Відтоді Пилат намагався звільнити
Ісуса, але юдеї продовжували кричати: —Якщо ти
Його відпустиш, ти не друг Кесаря. Кожен, хто робить
себе царем, виступає проти Кесаря. **13** Коли Пилат
почув ці слова, він вивів Ісуса й сів на місце судді,
що зветься Кам'яний поміст, а єврейською – Гаввата.
14 Це був день Приготування Пасхи, було близько
шостої години. [Пилат] сказав юдеям: —Ось ваш
Цар! **15** Вони закричали: —Візьми, Візьми Його геть!
Розіпни Його! Пилат запитав: —Розіп'яти вашого
Царя? Первосвященники відповіли: —У нас немає
царя, окрім Кесаря. **16** Тоді Пилат віддав Його їм на
розп'яття. Тож вони взяли Ісуса й повели. **17** Несучи
Свій хрест, Він прийшов на місце, що називається
«місце Черепа» (єврейською – Голгофа). **18** Там
Його розіп'яли, а з Ним і двох інших – по одному
з обох боків; Ісус був посередині. **19** Пилат звелів
зробити напис і прикріпити до хреста. На ньому
було написано: ісус назарянин, цар юдеїв. **20** Багато
юдеїв читали цей напис, бо місце, де був розіп'ятий
Ісус, було поблизу міста, а напис був написаний
єврейською, латинською та грецькою. **21** Юдейські
первосвященники сказали Пилатові: —Не пиши: «Цар
юдеїв», але: «Він казав: „Я Цар юдеїв!"» **22** Пилат
відповів: —Що написав, те й написав! **23** Коли солдати

розіп’яли Ісуса, вони взяли Його одяг і поділили на чотири частини, по одній для кожного з них. Його сорочку вони також взяли, але сорочка була не зшита, а цільна, зіткана зверху донизу. **24** Тоді вони сказали між собою: «Не будемо її розривати, а киньмо жереб на неї – кому вона дістанеться». Це сталося, щоб збулося сказане в Писанні: «Вони розділили між собою мої шати й за одяг мій кидають жереб». Тож воїни так і зробили. **25** Біля хреста Ісуса стояли Його мати, сестра Його матері, Марія – дружина Клеопова та Марія Магдалина. **26** Коли Ісус побачив там Свою матір та учня, якого Він любив і який стояв поруч із нею, промовив до Своєї матері: «Жінко, ось твій син!» **27** Потім сказав учневі: «Ось твоя мати!» Відтоді учень узяв її до себе. **28** Після цього, знаючи, що тепер усе звершилося, і щоб збулося Писання, Ісус сказав: «Я спраглий!» **29** Там була повна посудина з оцтом. Тож вони змочили губку в оцті, настромили її на стебло гісопу та піднесли до вуст Ісуса. **30** Спробувавши оцту, Ісус сказав: «Звершилося!» І, схиливши голову, віддав духа. **31** Тоді був день Приготування, і юдеї не хотіли, щоб тіла залишалися на хрестах у Суботу, тому що та Субота була великим днем. Тому вони просили Пилата перебити ноги розіп’ятим та зняти їх. **32** Воїни прийшли й перебили ноги першому, а потім і другому, розіп’ятому з Ним. **33** Підійшовши до Ісуса, побачили, що Він уже мертвий, і не стали перебивати Йому ніг. **34** Але один із воїнів списом проколов Ісусові бік, і одразу з рани потекли кров і вода. **35** Той,

хто бачив [це], свідчить, і його свідчення правдиве.
Він знає, що говорить правду, щоб ви повірили.
36 Це сталося, щоб збулося Писання: «Жодна Його
кістка не буде зламана». **37** І, знову ж, в іншому
місці Писання каже: «Вони будуть дивитися на Того,
Кого прокололи». **38** Після цього Йосиф з Ариматеї
попросив Пилата віддати йому тіло Ісуса. Йосиф був
учнем Ісуса, але таємним, через страх перед юдеями.
З дозволу Пилата він прийшов і забрав тіло Ісуса.
39 Разом з Йосифом був і Никодим, який раніше
приходив до Ісуса вночі. Никодим приніс суміш
смирни й алое, приблизно сто літрів. **40** Узявши
тіло Ісуса, вони загорнули його у льняне полотно з
пахощами згідно з юдейськими звичаями поховання.
41 На тому місці, де був розіп'ятий Ісус, був сад,
а в саду була нова гробниця, у якій нікого ще не
було поховано. **42** Оскільки був день Приготування
до юдейської Суботи й гробниця була поруч, вони
поклали туди Ісуса.

20 У перший день тижня, рано-вранці, коли ще
було темно, Марія Магдалина пішла до гробниці
й побачила, що камінь від гробниці відвалений. **2**
Вона побігла до Симона Петра та до іншого учня,
якого любив Ісус, і сказала їм: «Забрали Господа з
гробниці, і ми не знаємо, куди Його поклали!» **3** Тоді
Петро та інший учень пішли до гробниці. **4** Вони
обидва бігли, але другий учень випередив Петра й
прибув до гробниці перший. **5** Нахилившись, він
побачив тільки льняну тканину, що лежала там,

але не ввійшов. **6** Слідом за ним прибув Симон Петро і ввійшов у гробницю. Він побачив полотно, що лежало, **7** а також хустину, якою була обмотана голова Ісуса. Вона лежала не з полотном, але окремо, в іншому місці. **8** Тоді й другий учень, який першим прийшов до гробниці, також увійшов усередину. Він побачив і повірив. **9** (Бо вони ще не розуміли, що згідно з Писанням Ісус повинен був воскреснути з мертвих.) **10** Потім учні повернулися до себе. **11** Марія ж стояла біля гробу й плакала. Плачучи, вона нахилилася, щоб заглянути в гробницю, **12** і побачила двох ангелів у білому, що сиділи там, де лежало тіло Ісуса, – один у головах, а другий у ногах. **13** Вони запитали: —Жінко, чому ти плачеш? Вона відповіла: —Тому що взяли мого Господа, і не знаю, куди Його поклали. **14** Сказавши це, вона обернулася й побачила Ісуса, що стояв там, але не зрозуміла, що це Ісус. **15** Він запитав її: —Жінко, чому ти плачеш? Кого ти шукаєш? Вона, думаючи, що це садівник, сказала Йому: —Пане, якщо Ти Його взяв, скажи мені, куди Ти Його поклав, і я заберу Його. **16** Ісус сказав їй: —Маріє! Повернувшись до Нього, вона сказала єврейською: —Раввуні! (Що означає «Учителю!») **17** Ісус сказав: —Не затримуй Мене, бо Я ще не піднімався до Отця. А йди до Моїх братів і скажи їм: «Я піднімаюсь до Мого Отця й вашого Отця, до Мого Бога і вашого Бога». **18** Марія Магдалина пішла до учнів і сказала їм: «Я бачила Господа!» І вона розповіла їм, що Він сказав. **19** Увечері того ж першого дня тижня, коли учні

були разом, – а двері були зачинені зі страху перед юдейськими керівниками, – Ісус з'явився посеред них та промовив: «Мир вам!» **20** Кажучи це, показав їм [Свої] руки й бік. Учні зраділи, побачивши Господа. **21** Ісус знову сказав їм: «Мир вам! Як послав Мене Отець, так і Я посилаю вас». **22** Сказавши це, Він дихнув на них і сказав: «Прийміть Святого Духа!» **23** Кому ви будете прощати гріхи, тому вони будуть прощені, а кому залишите, тому будуть залишені. **24** Але Фома, один із дванадцяти, якого ще звали Близнюком, не був з учнями, коли прийшов Ісус. **25** Інші учні сказали йому: —Ми бачили Господа! Але він сказав їм: —Якщо я не побачу на Його руках ран від цвяхів, не вкладу свого пальця в рани від цвяхів і не вкладу своєї руки в рану на Його боці, то не повірю. **26** Через тиждень учні Ісуса знову зібралися в домі, і Фома був із ними. І хоча двері були зачинені, прийшов Ісус, став посеред них і сказав: —Мир вам! **27** Потім сказав Фомі: —Поклади сюди свій палець. Подивися на Мої руки. Простягни свою руку й вклади її у Мій бік. І не будь невіруючим, а повір! **28** Фома відповів Йому: —Господь мій і Бог мій! **29** Ісус сказав йому: —Ти повірив, тому що побачив Мене. Блаженні ті, що не бачили й повірили. **30** Ісус зробив багато інших знаків перед Своїми учнями, які не записані в цій книзі. **31** Але це було написано, щоб ви повірили, що Ісус є Христос, Син Божий, і, віруючи, мали життя в Його ім'я.

21 Після цього Ісус знову з’явився перед учнями біля
Тиверіадського моря. Це сталося так: **2** Симон Петро,
Фома, званий Близнюком, Нафанаїл із Кани, що в
Галілеї, [сини] Зеведея та ще двоє інших учнів були
разом. **3** Симон Петро сказав: —Я йду ловити рибу!
Інші відповіли йому: —Ми теж ідемо з тобою. Вони
вийшли, сіли в човен і тієї ночі нічого не зловили. **4**
Рано-вранці Ісус стояв на березі, але учні не знали,
що це Ісус. **5** Він сказав їм: —Діти, чи є у вас щось
поїсти? Вони відповіли: —Ні. **6** Він сказав: —Закиньте
сіті праворуч від човна й знайдете. Вони закинули й
більше не могли їх витягти через велику кількість
риби. **7** Тоді учень, якого любив Ісус, сказав Петрові:
«Це Господь!» Як тільки Симон Петро почув, що це
Господь, він одягнув верхній одяг, бо зняв його, і
стрибнув у воду. **8** Інші учні попливли до берега
в човні, бо були недалеко, близько двохсот ліктів,
тягнучи за собою сіті, наповнені рибою. **9** Коли вони
вийшли з човна на берег, то побачили там вогонь,
вугілля з рибою на ньому та хліб. **10** Ісус сказав їм:
—Принесіть і тієї риби, яку ви впіймали тепер. **11**
Тож Симон Петро заліз у човен і витяг сіті на берег. У
них було сто п’ятдесят три великі риби, але навіть
при такій кількості сіті не пірвалися. **12** Ісус сказав
їм: —Ідіть та снідайте! Ніхто з учнів не наважився
запитати Його: «Хто Ти?» Адже вони знали, що це
Господь. **13** Ісус прийшов, узяв хліб і дав їм. Те саме
зробив і з рибою. **14** Це вже втретє Ісус з’явився
перед учнями після воскресіння з мертвих. **15** Коли

вони закінчили снідати, Ісус запитав Симона Петра:
—Симоне, сину Йони, чи ти любиш Мене більше, ніж
вони? Він відповів: —Так, Господи, Ти знаєш, що я
люблю Тебе. Ісус сказав йому: —Паси Моїх ягнят.
16 [Ісус] запитав його вдруге: —Симоне, сину Йони,
чи ти любиш Мене? Він відповів: —Так, Господи, Ти
знаєш, що я люблю Тебе. [Ісус] сказав йому: —Паси
Моїх овець. **17** [Ісус] запитав його втретє: —Симоне,
сину Йони, чи ти любиш Мене? Петро засмутився, що
[Ісус] запитав його втретє: «Чи ти любиш Мене?», і
відповів Йому: —Господи, Ти все знаєш, Ти знаєш, що
я люблю Тебе! Ісус сказав йому: —Паси Моїх овець.
18 Істинно кажу тобі: коли ти був молодим, ти сам
вдягався й ходив, куди хотів, але коли ти постарієш,
то простягнеш свої руки, і хтось інший одягне тебе
й поведе тебе туди, куди не хочеш. **19** [Ісус] сказав
це, щоб вказати, якою смертю [Петро] прославить
Бога. Потім сказав йому: —Іди за Мною! **20** Петро,
обернувшись, побачив, що учень, якого любив Ісус,
ішов за ними. Це був той, хто на вечері сперся на
Ісуса й запитав: «Господи, хто Тебе зрадить?» **21** Коли
Петро побачив його, то запитав Ісуса: —Господи, а з
ним що буде? **22** Ісус відповів: —Якщо Я хочу, щоб він
залишився, поки Я не повернусь, що тобі? Ти йди за
Мною! **23** Через це серед братів поширилася чутка,
що цей учень не помре. Але Ісус не сказав йому,
що не помре, а: «Якщо Я хочу, щоб він залишився,
поки Я повернусь, що тобі?» **24** Це той учень, який
свідчить про це і який написав це. Ми знаємо, що його

свідчення правдиве. **25** Ісус робив ще багато іншого.
Якби про все докладно написати, то, думаю, навіть у
всьому світі не було б місця для всіх написаних книг.

Дії

1 У моїй першій розповіді, Теофіле, я написав про
все, що Ісус робив та чого навчав від початку **2** до
дня Його вознесіння, давши перед цим настанови
через Духа Святого апостолам, яких обрав. **3** Після
Свого страждання Ісус з'явився перед ними й дав
багато переконливих доказів, що Він живий. Ісус
являвся їм упродовж сорока днів та говорив про
Царство Боже. **4** Одного разу, перебуваючи з ними за
столом, [Ісус] наказав їм: «Не відходьте з Єрусалима
й чекайте на обітницю Отця, про яку ви чули від
Мене; **5** бо Іван хрестив водою, ви ж через декілька
днів будете хрещені Духом Святим». **6** Коли вони
зібралися разом, то спитали Його: —Господи, чи в
цей час Ти маєш намір відновити Царство Ізраїлеві?
7 Він відповів: —Не ваша справа знати часи та строки,
котрі Отець установив у Своїй владі. **8** Але коли Дух
Святий зійде на вас, ви отримаєте силу й будете
Моїми свідками в Єрусалимі, у всій Юдеї, у Самарії
та аж до краю землі. **9** Після цих слів Ісус на їхніх
очах був узятий [на небо], і хмара сховала Його від
їхнього зору. **10** Коли вони уважно дивилися на небо,
як Він піднімався, раптом з'явилися двоє чоловіків
у білих одежах **11** і сказали: «Галілеяни, чому ви
стоїте та вдивляєтеся в небо? Цей Ісус, Який був
узятий від вас на небо, прийде так само, як оце
ви бачили, що Він пішов на небо». **12** Після цього
вони повернулися в Єрусалим з гори, яка зветься
Оливною й знаходиться на відстані Суботньої дороги

від Єрусалима. **13** Коли прийшли, то піднялися до
верхньої кімнати та залишалися там. Разом були:
Петро, Іван, Яків та Андрій, Филип і Фома, Варфоломій
і Матвій, Яків, син Алфеїв, Симон Зилот і Юда, син
Якова. **14** Усі вони перебували разом у молитві. З ними
були й деякі жінки, а також Марія, мати Ісуса, і Його
брати. **15** У ті дні Петро піднявся серед братів (а на
зібранні було близько ста двадцяти осіб) і промовив:
16 «Брати! Належало статися тому, що в Писанні
пророк Дух Святий через вуста Давида про Юду, який
став поводирем тих, хто заарештував Ісуса. **17** Він був
одним із нас і отримав частку в цьому служінні. **18**
(Придбавши поле за злочинну винагороду, він упав
головою вниз, розбився, і його нутрощі вивалилися.
19 Про це дізналися всі жителі Єрусалима й назвали
це поле своєю мовою „Акелдама“, тобто „Кривавe
Поле“.) **20** Бо в книзі Псалмів написано: „Нехай дім
його стане пустелею і не буде мешканця в ньому!“А
також: „Нехай інший займе його служіння!“ **21**
Тому нам необхідно обрати одного з тих людей, що
супроводжували нас увесь час, коли Господь Ісус
був серед нас, – **22** починаючи від хрещення Івана
й до дня, коли Ісус був узятий від нас. Він, як і
ми, повинен стати свідком Його воскресіння». **23**
І запропонували двох: Йосифа, званого Варсавою,
якого прозвали Юстом, і Маттія. **24** Помоливши сь,
вони сказали: «Господи, Ти знаєш серце кожного,
покажи нам, кого з цих двох Ти обрав, **25** щоб він
зайняв місце цього служіння й апостольства, яке Юда

залишив, щоб піти на своє місце». **26** Потім вони
кинули жереб, і впав жереб на Маттія, і його було
зараховано до одинадцятьох апостолів.

2 Коли настав день П'ятдесятниці, усі були разом
в одному місці. **2** Раптом почувся з неба шум, ніби
від сильного вітру, і наповнив увесь дім, де вони
сиділи. **3** І побачили щось подібне до вогняних
язиків, що розділилися й зупинилися по одному на
кожному з них. **4** І всі наповнилися Святим Духом
та почали говорити іншими мовами, як Дух давав
їм промовляти. **5** А в Єрусалимі [тоді] знаходилися
юдеї, благочестиві люди з різних народів, що під
небом. **6** Коли почувся шум, зібрався натовп і
дуже збентежився, бо кожен чув, як вони говорили
його рідною мовою. **7** Здивовані й вражені, вони
запитували: «Хіба всі ці, що говорять, не галілеяни?
8 Як же так сталося, що кожен із нас чує їх своєю
рідною мовою? **9** Парфяни, мідяни та еламіти, жителі
Месопотамії, Юдеї та Каппадокії, Понту та Азії, **10**
Фригії та Памфілії, Єгипту та околиць Лівії, що
поблизу Киренеї, відвідувачі з Рима, **11** юдеї та
прозеліти, критяни та араби – усі ми чуємо, як вони
говорять про великі діла Божі нашими мовами!»
12 Здивовані та розгублені, вони запитували одне
одного: «Що це може означати?» **13** Інші ж глузували
кажучи: «Вони напилися солодкого вина!» **14** Тоді
Петро, піднявшись разом з одинадцятьма, голосно
промовив до них: —Брати-юдеї та жителі Єрусалима!
Щоб вам було зрозуміло, послухайте уважно мої

слова! **15** Ці [люди] не п’яні, як ви думаєте: зараз лише
третя година дня. **16** Але це те, що сказав пророк
Іоїл: **17** «В останні дні, – каже Бог, – Я виллю Духа
Мого на всіх людей. Ваші сини та доньки будуть
пророкувати, ваші юнаки бачитимуть видіння, і
старцям вашим будуть снитися сни. **18** Навіть на рабів
та рабинь Моїх у ті дні Я виллю Духа Мого, і вони
пророкуватимуть. **19** Я покажу чудеса вгорі на небі
та знамення внизу на землі: кров, вогонь та куряву
диму. **20** Сонце перетвориться на темряву, а місяць –
на кров, перш ніж настане великий та славний день
Господній. **21** І кожний, хто прикличе ім’я Господнє,
буде спасенний». **22** Ізраїльтяни, послухайте ці слова:
Ісус із Назарета був Чоловіком, засвідченим вам від
Бога чудесами, великими ділами та знаменнями,
які Бог робив через Нього посеред вас, як ви самі
знаєте. **23** Його, призначеного згідно із задумом
та передбаченням Божим, ви вбили, прибивши до
хреста руками беззаконників. **24** Але Бог воскресив
Його, звільнивши від муки смерті, тому що не могла
вона втримати Його. **25** Бо Давид сказав про Нього:
«Я завжди бачу перед собою Господа, адже Він по
правиці моїй, щоб я не похитнувся. **26** Тому радіє
серце моє і веселиться язик мій! Також і тіло моє
буде відпочивати в надії, **27** бо не залишиш Ти душі
моєї в царстві мертвих і не дозволиш вірному Твоєму
побачити тління. **(Hadēs g86)** **28** Ти стежку життя мені
показуєш; наповнив мене радощами перед обличчям
Твоїм». **29** Брати, дозвольте сказати вам відверто,

що патріарх Давид помер та був похований, і його
гробниця збереглася серед нас донині. **30** Але будучи
пророком і знаючи, що Бог клятвою обіцяв йому
нащадка, якого посадить на свій престол, **31** він,
передбачивши майбутнє, говорив про воскресіння
Христа, що Він не залишиться в царстві мертвих і тіло
Його не побачить тління. **(Hadēs g86)** **32** Бог воскресив
Ісуса, і всі ми цьому свідки. **33** Він був піднесений
праворуч від Всемогутнього Бога й, отримавши від
Отця обітницю Святого Духа, надіслав те, що ви
бачите та чуєте. **34** Бо Давид не піднявся до неба,
але сам говорить: «Господь сказав Господеві моєму:
„Сядь праворуч від Мене, **35** доки Я не покладу
ворогів Твоїх, як підніжок для Твоїх ніг“». **36** Тому
нехай весь дім Ізраїля буде впевнений у тому, що
Господом та Христом зробив Бог Цього Ісуса, Якого ви
розіп'яли. **37** Почувши це, вони зворушилися серцем і
сказали Петрові та іншим апостолам: —Брати, що
нам робити? **38** Петро відповів: —Покайтеся, і кожен
із вас нехай буде охрещений в ім'я Ісуса Христа
для прощення гріхів, і отримаєте дар Святого Духа;
39 бо ця обітниця для вас, ваших дітей та всіх, хто
далеко, скільки б їх не покликав Господь, Бог наш. **40**
І багатьма іншими словами він свідчив та умовляв
кажучи: —Спасайтеся від цього непокірного роду! **41**
Ті, що прийняли його слово, були охрещені. Того дня
до учнів приєдналося близько трьох тисяч осіб. **42**
Вони твердо трималися навчання апостолів, завжди
перебували в братерському спілкуванні, ламанні

хліба та молитвах. **43** Страх охопив кожну душу: багато чудес та знаків робилося через апостолів. **44** Усі віруючі були разом і все мали спільне. **45** Вони продавали своє майно та маєтки й роздавали кожному за його потребою. **46** Щодня вони продовжували зустрічатися разом у Храмі, а вдома ламали хліб та споживали їжу з радістю й щирістю в серці, **47** прославляючи Бога й маючи прихильність усього народу. А Господь щодня додавав до них тих, кого спасав.

3 Якось Петро та Іван о дев'ятій годині йшли разом у Храм на молитву. **2** Там був чоловік, каліка від народження. Його приносили щодня та клали біля храмових воріт, які називалися Прекрасними, щоб він міг просити милостиню в тих, хто заходив у Храм. **3** Побачивши Петра та Івана, які заходили в Храм, він попросив і в них милостиню. **4** Петро та Іван подивились уважно на нього, і Петро промовив: «Поглянь на нас!» **5** Той уважно подивився, сподіваючись отримати щось від них. **6** Але Петро сказав: «Золота й срібла не маю, але те, що маю, те й тобі даю: в ім'я Ісуса Христа з Назарета – встань і ходи!» **7** І, узявши [каліку] за праву руку, підняв. Одразу його ноги та коліна зміцнилися. **8** Підскочивши, він встав і ходив. Зайшовши разом із ними в Храм, він ходив, підстрибуючи та прославляючи Бога. **9** Весь народ побачив, що він ходить та прославляє Бога. **10** Упізнавши в ньому того, хто просив милостиню біля Прекрасних воріт Храму, вони наповнилися

страхом та здивуванням від того, що з ним сталося.
11 Цей чоловік тримався Петра та Івана, і весь народ,
дуже здивований, побіг до них у ту частину Храму,
що зветься колонадою Соломона. **12** Побачивши це,
Петро промовив до народу: «Ізраїльтяни, чому це
так здивувало вас? Чому ви дивитесь на нас, ніби
ми своєю силою або своїм благочестям зробили
так, щоб цей чоловік ходив? **13** Бог Авраама, Бог
Ісаака і Бог Якова, Бог наших батьків, прославив
Свого Слугу Ісуса, Якого ви зрадили й зреклися перед
Пилатом, незважаючи на те, що той вирішив Його
відпустити. **14** Ви зреклися Святого та Праведного й
просили, щоб вам визволили вбивцю. **15** Ви вбили
Засновника життя, але Бог воскресив Його з мертвих,
і ми – свідки цього. **16** Через віру в Його ім'я цей
[чоловік], якого ви бачите й знаєте, був зміцнений.
Ім'я Ісуса та віра, котра дається через Нього, зцілили
повністю його перед вашими очима. **17** Тепер, брати,
знаю, що ви зробили це через незнання, як і ваші
керівники. **18** Але так Бог здійснив те, про що говорив
устами всіх пророків: Його Христос має страждати.
19 Отже, покайтеся та наверніться [до Бога], щоб ваші
гріхи були видалені **20** й настали від Господа часи
відродження; і щоб Він надіслав призначеного вам
Христа Ісуса, **21** Якого небо має прийняти до часу
відновлення всіх речей, про що споконвіку говорив
Бог устами Своїх святих пророків. **(aiōn g165)** **22** Адже
Мойсей казав: „Господь, Бог ваш, підійме вам з-
посеред ваших братів Пророка, подібного до мене.

Його слухайтеся в усьому, що Він вам скаже. **23** І кожна душа, що не буде слухатися Цього Пророка, буде винищена з народу“. **24** Також і всі пророки – від Самуїла й після нього – проголошували ці дні. **25** Ви – нащадки пророків та заповіту, який Бог склав із нашими батьками. Він казав Авраамові: „Через твого нащадка всі народи землі отримають благословення“. **26** Коли Бог воскресив Свого Слугу, то надіслав Його в першу чергу до вас, щоб благословити та навернути кожного з вас від ваших злих учинків».

4 Поки Петро та Іван говорили до народу, підійшли до них священники, начальник храмової охорони та садукеї. **2** Вони були дуже незадоволені тим, що Петро та Іван навчали народ та звіщали воскресіння з мертвих в Ісусі. **3** Вони схопили їх та кинули у в’язницю до ранку, бо вже був вечір. **4** Багато з тих, що чули слово, увірували; і число віруючих збільшилося до п’яти тисяч. **5** Наступного дня керівники, старійшини та книжники зібралися разом у Єрусалимі. **6** Там були первосвященник Анна, Каяфа, Іван, Олександр та інші з роду первосвящeників. **7** Вони поставили Петра та Івана посередині та запитали: —Якою силою або чиїм ім’ям ви зробили це? **8** Тоді Петро, сповнений Духом Святим, сказав їм: —Начальники народу та старійшини! **9** Якщо ви сьогодні вимагаєте відповіді від нас за добрий вчинок, зроблений хворій людині, і питаєте, як її було зцілено, **10** тоді ви та весь народ Ізраїлю мусите знати: ім’ям Ісуса Христа з Назарета, Якого ви розіп’яли і

Якого Бог воскресив із мертвих, цей чоловік стоїть перед вами зцілений. **11** Ісус – «Камінь, відкинутий вами, будівничими, Що став наріжним каменем». **12** Немає ні в кому іншому спасіння, бо немає під небом іншого імені, даного людям, яким ми маємо бути спасенні. **13** Побачивши сміливість Петра та Івана й зрозумівши, що це звичайні та неосвічені люди, здивувалися та усвідомили, що вони були з Ісусом. **14** Але оскільки бачили, що біля них стоїть зцілений, не могли їм нічого заперечити. **15** Тоді наказали їм вийти із Синедріону та почали радитися між собою, кажучи: **16** «Що ж нам робити з цими людьми? Адже всі жителі Єрусалима знають, що через них відбулося явне знамення, і ми не можемо цього спростувати. **17** Однак щоб це не поширювалося далі серед народу, накажімо їм більше не говорити про це ім'я жодній людині». **18** І, покликавши їх, заборонили говорити й навчати в ім'я Ісуса. **19** Але Петро та Іван відповіли їм: «Розсудіть самі, чи справедливо перед Богом слухати більше вас, ніж Бога? **20** Адже ми не можемо мовчати про те, що чули та бачили». **21** Пригрозивши їм ще раз, вони відпустили їх, бо не знайшли способу, як їх покарати, оскільки весь народ прославляв Бога за те, що сталося. **22** Чоловік, з яким сталося це знамення зцілення, мав більше сорока років. **23** Коли їх відпустили, вони пішли до своїх і розповіли, що їм сказали первосвященники та старійшини. **24** Почувши це, усі звернулися разом до Бога, кажучи: «Владико! Ти створив небеса, землю, море й усе, що в них.

25 Ти промовив Святим Духом через вуста Давида,
нашого батька й Твого служителя: „Чому бентежаться
народи і племена задумують марне? **26** Повстають
царі землі, і можновладці гуртуються разом проти
Господа й проти Його Помазанця“. **27** Бо справді
об’єдналися в цьому місті Ірод і Понтій Пилат разом з
язичниками та народом Ізраїлю проти Твого святого
Слуги Ісуса, Якого Ти помазав. **28** Вони зробили те,
що Твоя рука й Твоя воля визначили заздалегідь,
щоб здійснилося. **29** І тепер, Господи, подивися на
їхні погрози і дай рабам Твоїм з усією сміливістю
звіщати Твоє Слово. **30** Простягни руку Свою та
зцілюй хворих, роби чудеса та знамення через ім’я
Твого святого Слуги Ісуса!» **31** Після того, як вони
помолилися, місце, де вони знаходились, затремтіло,
усі наповнилися Святим Духом і сміливо почали
звіщати Слово Боже. **32** Уся спільнота віруючих була
єдина серцем і душею. Ніхто не казав, що його майно
належить тільки йому, але все в них було спільне. **33**
Апостоли з великою силою свідчили про воскресіння
Господа Ісуса, і велика благодать була на всіх. **34**
Серед них не було нужденних, бо власники земель та
будинків продавали їх, приносили отримані гроші **35**
та клали їх до ніг апостолів. Ці гроші розподілялися
кожному за його потребою. **36** Йосиф, якого апостоли
звали Варнавою (що перекладається як «син утіхи»),
левіт, родом із Кіпру, **37** який володів ділянкою землі,
продав її та приніс гроші й поклав їх до ніг апостолів.

5 Один чоловік, на ім’я Ананія, разом зі своєю
дружиною Сапфірою продав свою земельну ділянку **2**
й [частину] вартості ділянки залишив собі з відома
своєї дружини. А решту грошей приніс та поклав до
ніг апостолів. **3** Тоді Петро сказав йому: «Ананіє, чому
сатана наповнив твоє серце, щоб ти збрехав Святому
Духові та залишив собі [частину] ціни ділянки? **4**
Чи не була вона твоєю до того, як ти її продав? І те,
що ти отримав за продаж, чи не було у твоїй владі?
Чому ти замислив цей вчинок у твоєму серці? Ти
збрехав не людям, а Богові!» **5** Почувши ці слова,
Ананія впав та помер. Великий страх охопив усіх, хто
почув про це. **6** Молоді люди підійшли, загорнули
тіло, винесли та поховали його. **7** Через три години
прийшла його дружина, яка не знала нічого про те,
що сталося. **8** Петро спитав її: —Скажи мені, чи за
таку ціну ви продали ділянку? —Так, – відповіла вона,
– за таку. **9** Петро сказав їй: —Чому ви змовилися
між собою спокусити Духа Господнього? Чуєш кроки
біля дверей? Це повертаються ті, що поховали твого
чоловіка. Вони й тебе винесуть. **10** Тієї ж миті
вона впала біля його ніг і померла. Молоді люди,
увійшовши, знайшли її мертвою. Тоді винесли й
поховали її поряд із чоловіком. **11** Великий страх
охопив усю церкву й всіх, хто чув про це. **12** Руками
апостолів у народі робилися чудеса та знамення. Усі
збиралися разом у колонаді Соломона, **13** і ніхто зі
сторонніх не мав сміливості приєднатися до них,
хоча народ їх дуже поважав. **14** А число тих, хто

повірив у Господа, зростало – безліч чоловіків та
жінок. **15** Люди виносили на вулиці хворих і клали на
ліжка та килими, щоб хоч тінь Петра впала на них,
коли він проходитиме. **16** З навколишніх міст багато
[людей] сходилося до Єрусалима, приносячи хворих
і тих, кого мучили нечисті духи, і всі отримували
зцілення. **17** Тоді первосвященник і всі, хто належав
до угрупування садукеїв, переповнилися заздрощами
й, піднявшись, **18** схопили апостолів та вкинули їх
до громадської в'язниці. **19** Але ангел Господа вночі
відчинив двері в'язниці та, вивівши їх на вулицю,
сказав їм: **20** «Ідіть у Храм, станьте там та говоріть
народові всі слова цього [нового] життя». **21** Почувши
це, вони вдосвіта зайшли в Храм та навчали людей.
Тим часом первосвященник і всі, хто був разом із
ним, скликали Синедріон і раду всіх старійшин із
синів Ізраїлевих та надіслали до в'язниці привести
апостолів. **22** Але коли стражники прийшли, то
не знайшли апостолів у в'язниці, й, повернувшись,
повідомили про це, **23** кажучи: «В'язницю ми знайшли
надійно зачиненою, охорона була перед дверима, але
коли ми відчинили, то всередині нікого не знайшли».
24 Почувши ці слова, начальник храмової охорони
та первосвященники дуже здивувались, як це могло
статися. **25** Аж тут прийшов хтось та сказав їм: «Ось
люди, яких ви вкинули у в'язницю, стоять у Храмі та
навчають народ». **26** Тоді начальник храмової охорони
пішов зі стражниками та привів апостолів, але не
силоміць, оскільки боялися, щоб народ не побив

їх камінням. **27** Апостолів привели та поставили
перед Синедріоном, і первосвященник спитав їх: **28**
—Чи ми не наказали вам суворо не навчати в це
ім'я? Ви ж наповнили Єрусалим своїм вченням і
бажаєте зробити нас винними за кров Цієї Людини.
29 Петро та інші апостоли відповіли: —Нам треба
слухатися більше Бога, ніж людей! **30** Бог наших
батьків воскресив Ісуса, Якого ви вбили, розіп'явши
на хресті. **31** Його Бог возніс та поклав праворуч від
Себе як Засновника та Спасителя, щоб дати Ізраїлеві
покаяння та прощення гріхів. **32** Свідками цих слів є
ми та Дух Святий, Якого Бог дав тим, хто підкоряється
Йому. **33** Коли вони почули це, то розлютилися
й хотіли їх убити. **34** Але один фарисей, на ім'я
Гамалиїл, учитель Закону, якого поважав весь народ,
піднявся в Синедріоні та наказав, щоб чоловіків
вивели на деякий час. **35** Тоді промовив: «Ізраїльтяни,
будьте уважні, що ви збираєтесь зробити цим людям.
36 Адже нещодавно повстав Тевда, видаючи себе
за когось великого; до нього приєдналося близько
чотирьохсот чоловіків. Коли його було вбито, усі
послідовники розійшлися, і все закінчилося нічим. **37**
Після нього в дні перепису піднявся Юда з Галілеї
й потягнув народ за собою. Він загинув, а всі його
послідовники розсіялися. **38** І зараз кажу вам: облиште
цих людей та відпустіть їх. Якщо цей задум та справа
від людей, вона зійде нанівець. **39** Але якщо походить
від Бога, то не зможете зупинити їх. Щоб часом
не виявилось, що ви воюєте з Богом». Його слова

переконали їх. **40** Вони покликали апостолів та, побивши їх, наказали їм ще раз не говорити в ім'я Ісуса та відпустили. **41** Апостоли залишили Синедріон, радіючи, що виявилися гідними перенести ганьбу за ім'я Ісуса. **42** Щодня в Храмі й по домах вони не переставали навчати та звіщати Добру Звістку, що Ісус є Христос.

6 У ті дні, коли [число] учнів збільшилось, почалося нарікання з боку грекомовних євреїв на помісних євреїв, що їхніми вдовами нехтують при щоденному служінні в розподілі [їжі]. **2** Тоді дванадцятеро скликали всю спільноту учнів та сказали: «Не годиться нам залишати Слово Боже та служити при столах. **3** Тому оберіть з-поміж вас сімох братів, які мають гарну репутацію і які наповнені [Святим] Духом та мудрістю. На них ми покладемо відповідальність за цю необхідну справу. **4** А ми будемо продовжувати служіння молитвою та Словом». **5** Це слово сподобалось усій громаді; і обрали Стефана, чоловіка сповненого віри та Святого Духа, Филипа, Прохора, Никанора, Тимона, Пармена та Миколу, прозеліта з Антіохії. **6** Їх поставили перед апостолами, і ті, помолившись, поклали на них руки. **7** Слово Боже поширювалось, число учнів у Єрусалимі збільшувалось швидко, і навіть багато священників підкорилися вірі. **8** Стефан, сповнений [Божої] благодаті та сили, робив великі чудеса та знамення в народі. **9** Деякі чоловіки з так званої синагоги Звільнених, киренійців та олександрійців

повстали разом з юдеями з Килікії та Азії й почали сперечатися зі Стефаном; **10** проте вони не могли протистояти мудрості та Духові, Яким він говорив. **11** Тоді вони таємно підкупили деяких людей, щоб вони сказали: «Ми чули, як він казав слова богохульства проти Мойсея та Бога». **12** Вони підбурили народ, старійшин та книжників і, несподівано напавши, схопили Стефана та привели в Синедріон. **13** Потім привели фальшивих свідків, які сказали: «Цей чоловік не припиняє висловлюватися проти цього Святого Місця та Закону. **14** Ми чули, як він казав, що Ісус із Назарета знищить це місце та змінить звичаї, які передав нам Мойсей». **15** Усі, що сиділи в Синедріоні, уважно дивилися на Стефана та побачили його обличчя, немов обличчя ангела.

7 Потім первосвященник спитав Стефана: —Це так? **2** Він відповів: —Брати та батьки, послухайте! Бог слави з'явився нашому батькові Авраму, коли він жив у Месопотамії, до того, як він оселився в Харрані, **3** та сказав йому: «Вийди з твоєї землі, з місця твого народження й піди в землю, яку Я покажу тобі». **4** Тоді Авраам вийшов із землі Халдейської та оселився в Харрані. А звідти, після смерті його батька, Бог переселив його в землю, де ви зараз живете. **5** І не дав йому ніякої спадщини, не дав навіть кроку землі. Але обіцяв дати її у володіння йому та його нащадкам, хоча Авраам не мав ще дитини. **6** І сказав йому Бог: «Твої нащадки будуть переселенцями в чужій землі, жителі тієї землі

поневолять та гнобитимуть їх чотириста років. **7** Але народ, який їх поневолить, Я буду судити, – сказав Бог, – і потім вони вийдуть та служитимуть Мені в цьому місці». **8** І дав йому завіт обрізання. [Авраам] став батьком Ісаака й обрізав його восьмого дня; Ісаак став батьком Якова, а Яків – дванадцятьох патріархів. **9** Патріархи із заздрощів продали Йосифа до Єгипту. Але Бог був із ним **10** і врятував його від усіх бід. Він дав йому благодать та мудрість перед фараоном, царем Єгипетським, який зробив його правителем над усім Єгиптом та всім своїм домом. **11** Потім настав голод та велике страждання у всьому Єгипті та Ханаані, і наші батьки не могли знайти їжі. **12** Почувши, що в Єгипті є зерно, Яків надіслав туди наших батьків уперше. **13** Коли ж вони прийшли вдруге, Йосиф відкрився своїм братам, і фараон дізнався про родину Йосифа. **14** Потім Йосиф послав за своїм батьком Яковом та всіма його родичами – усього сімдесят п'ять осіб. **15** Яків прийшов до Єгипту, де помер сам і всі батьки наші. **16** Їхні тіла були перенесені в Сихем та покладені в гробницю, яку Авраам придбав за срібло від синів Еммора в Сихемі. **17** Коли ж наближався час здійснення обітниці, яку Бог дав Авраамові, чисельність нашого народу в Єгипті значно збільшилась. **18** Так було, поки в Єгипті не постав інший цар, який не знав Йосифа. **19** Він підступно поводився з нашими родичами, жорстоко змушуючи наших батьків викидати своїх дітей, щоб не лишалися живими. **20** У цей час народився

Мойсей, він був гарним [перед] Богом. Три місяці
його годували в батьківському домі, **21** а коли були
вимушені покинути його на вулиці, він був підібраний
дочкою фараона, яка виховала його як власного
сина. **22** І навчений був Мойсей усієї єгипетської
мудрості; був сильний у слові та дії. **23** Коли ж
йому виповнилося сорок років, спало йому на серце
відвідати своїх братів, синів Ізраїлевих. **24** Побачивши,
що одного з них несправедливо скривджено, він
заступився за нього та помстився за ображеного,
убивши єгиптянина. **25** [Мойсей] думав, що його брати
зрозуміють, що Бог через нього дає їм визволення,
але вони не зрозуміли. **26** Наступного дня Мойсей
побачив [двох ізраїльтян], що билися. Він намагався
їх закликати до миру, кажучи: «Ви ж брати! Чому
ви кривдите один одного?» **27** Але той, хто кривдив
свого ближнього, відштовхнув Мойсея, кажучи: «Хто
тебе поставив керівником та суддею над нами?
28 Чи хочеш і мене вбити так само, як ти вчора
вбив єгиптянина?» **29** Почувши ці слова, Мойсей
утік та оселився як чужинець у землі Мадіам. Там
у нього народилося двоє синів. **30** Коли минуло
сорок років, з'явився Мойсею в пустелі гори Синаю
ангел у полум'ї вогню тернового куща. **31** Мойсей,
побачивши це, був здивований; а коли підійшов
ближче, щоб роздивитися, почув голос Господа: **32**
«Я – Бог твоїх батьків, Бог Авраама, Ісаака і Якова».
Мойсей, затремтівши від страху, не наважувався
поглянути. **33** Господь же сказав йому: «Зніми своє

взуття, бо місце, на якому ти стоїш, – це свята земля. **34** Я побачив скорботи Мого народу в Єгипті
й почув його стогін. Тому Я зійшов, щоб визволити
його. А тепер іди, Я посилаю тебе до Єгипту». **35**
Того самого Мойсея, якого вони відкинули, кажучи:
«Хто тебе поставив керівником та суддею?» – тепер
Бог надіслав керівником та визволителем через
ангела, який з'явився йому в [полум'ї] тернового
куща. **36** Він вивів їх з Єгипту, роблячи чудеса та
знамення в землі Єгипту, у Червоному морі й у
пустелі упродовж сорока років. **37** Це той Мойсей, що
сказав ізраїльтянам: «Бог підніме з-посеред ваших
братів Пророка, подібного до мене». **38** Він був у
зібранні народу в пустелі, разом з ангелом, який
говорив із ним на горі Синай, і з нашими батьками.
Він отримав слова життя, щоб передати їх нам. **39**
Але наші батьки не бажали коритися, відкинули його
та у своїх серцях повернулися до Єгипту. **40** Вони
сказали Ааронові: «Зроби нам богів, які йтимуть
перед нами, бо ми не знаємо, що сталося з цим
Мойсеєм, який вивів нас із землі Єгипту». **41** У ті дні
вони зробили [золоте] теля, принесли жертву цьому
ідолу та раділи справі своїх рук. **42** Бог же відвернувся
від них, залишивши їх вклонятися тілам небесним,
як написано в книзі пророків: «Чи приносили ви Мені
жертви та дари упродовж сорока років у пустелі,
доме Ізраїля? **43** Ви взяли з собою шатро Молоха, зірку
вашого бога Ромфана та зображення, які ви зробили
для поклоніння. Тому вишлю вас у полон далі від

Вавилона». **44** У наших батьків у пустелі було Шатро
одкровення, зроблене згідно з вказівками, які Бог дав
Мойсею, і за зразком, який він побачив. **45** Отримавши
його, наші батьки разом з Ісусом [Навином] принесли
його у володіння народів, яких Бог вигнав з-перед
обличчя наших батьків. І залишився там до днів
Давида, **46** який знайшов благодать перед Богом
і просив [дозволу] знайти оселю для Бога Якова.
47 Однак Дім для Нього збудував Соломон. **48** Але
Всевишній не живе в домах, зроблених руками
людськими. Як каже пророк: **49** «Небо – Мій престол, а
земля – підніжжя Моїх ніг. Який дім ви Мені збудуєте?
– каже Господь. – Або де місце Мого відпочинку? **50**
Хіба не Моя рука створила все це?» **51** Ви – впертий
народ, необрізаний серцем та вухами! Ви завжди
противитеся Святому Духові, як і ваші батьки. **52**
Кого з пророків ваші батьки не переслідували? Вони
вбили тих, хто звіщав прихід Праведного, зрадниками
та вбивцями Якого ви стали тепер. **53** Отримавши
Закон через служіння ангелів, ви не підкорилися
йому. **54** Почувши це, вони розлютилися у своїх
серцях і скреготали зубами проти Стефана. **55** Він
же, сповнений Святого Духа, здійняв очі до неба та
побачив славу Божу й Ісуса, Який стоїть праворуч
від Бога. **56** І сказав: «Я бачу відкриті небеса й
Сина Людського, Який стоїть праворуч від Бога». **57**
Тоді вони голосно закричали та, затуливши вуха,
разом кинулися на нього. **58** Вони вивели його
за місто та почали закидувати камінням. Свідки

[обвинувачення] поклали свій одяг біля ніг молодого чоловіка, що звався Савл. **59** Коли вони закидували Стефана камінням, він молився й казав: «Господи Ісусе, прийми дух мій!» **60** Потім став на коліна й голосно промовив: «Господи, не зараховуй їм цього гріха!» І, сказавши це, він помер.

8 Савл же схвалював це вбивство. Того дня почалося велике гоніння проти церкви в Єрусалимі, і всі, окрім апостолів, були розсіяні по Юдеї та Самарії. **2** Благочестиві люди поховали Стефана й гірко оплакали його. **3** Савл же руйнував церкву: він заходив до осель, виволікав чоловіків та жінок та кидав їх у в'язницю. **4** А тим часом ті, що були розсіяні, проповідували слово Доброї Звістки всюди, де вони проходили. **5** Филип прийшов до одного міста Самарії та проповідував там Христа. **6** Безліч народу уважно слухало, що казав Филип, та бачило знамення, які він робив: **7** з багатьох одержимих нечисті духи виходили з гучним криком, і багато паралізованих та калік отримали зцілення. **8** І велика радість охопила все місто. **9** А був у тому місті один чоловік, на ім'я Симон, який, займаючись чаклунством, дивував усіх мешканців Самарії, видаючи себе за когось великого. **10** Усі люди, від малого до великого, уважно слухали його, кажучи: «Цей чоловік – сила Божа, яка зветься Великою». **11** Вони були уважні до нього, бо вже довгий час він дивував їх своїм чаклунством. **12** Але коли [жителі] повірили Филипові, який проповідував Добру Звістку Царства Божого та ім'я Ісуса Христа, то

чоловіки й жінки були охрещені. **13** Навіть Симон
повірив та був охрещений. Він постійно тримався
Филипа, дивуючись великим чудесам та знаменням,
які відбувалися. **14** Коли апостоли в Єрусалимі почули,
що в Самарії прийняли Слово Боже, то надіслали до
них Петра та Івана. **15** Ці, прийшовши, помолилися
за них, щоб вони отримали Святого Духа. **16** Бо Дух
Святий ще не зійшов на жодного з них, вони були
охрещені тільки в ім'я Господа Ісуса. **17** Потім Петро
та Іван поклали на них руки, і вони отримали Святого
Духа. **18** Коли Симон побачив, що через покладання
рук апостолів дається Дух, то приніс їм гроші, **19**
кажучи: —Дайте й мені таку силу, щоб усі, на кого я
покладу руки, отримували Святого Духа. **20** Але Петро
відповів: —Нехай твоє срібло згине разом із тобою,
якщо ти припустив, що дар Божий можливо придбати
за гроші. **21** У тебе немає ні частки, ні спадщини в
цій справі, бо твоє серце не праве перед Богом. **22**
Отже, покайся в цьому злі та молись Господеві, може,
Він простить задум твого серця. **23** Бо я бачу, що
ти наповнений гіркотою та пов'язаний неправдою.
24 Симон відповів: —Помоліться Господу за мене,
щоб нічого з того, що ви сказали, не сталося зі
мною. **25** Петро та Іван свідчили й звіщали там Слово
Господнє. Потім вони повернулися до Єрусалима,
проповідуючи Добру Звістку в багатьох самарянських
селах. **26** Ангел Господа сказав Филипові: «Підведися
та йди на південь, на дорогу, що веде з Єрусалима
до Гази через пустелю!» **27** Филип встав та пішов. І

ось один ефіопський євнух, високий чиновник та наглядач усієї скарбниці ефіопської цариці Кандаке, який прийшов до Єрусалима поклонитися, **28** тепер повертався додому. Він сидів у своїй колісниці та читав пророка Ісаю. **29** Дух сказав Филипові: «Підійди до цієї колісниці та тримайся біля неї». **30** Филип побіг до колісниці та почув, що євнух читає пророка Ісаю. Він запитав: —Ти розумієш, що читаєш? **31** Той відповів: —Як же мені зрозуміти, якщо ніхто не навчає? І запросив Филипа піднятися та сісти поряд із ним. **32** А місце з Писання, яке він читав, було таке: «Як вівцю на забій, повели Його; і як ягня безголосе перед тими, хто стриже його, так і Він не відкрив Своїх уст. **33** Його було принижено та позбавлено справедливого суду. І хто зможе говорити про Його нащадків? Бо життя Його забирається від землі». **34** Євнух запитав Филипа: —Благаю, скажи мені, про кого говорить пророк? Про себе чи про когось іншого? **35** Тоді Филип, почавши від цього Писання, розповів йому Добру Звістку про Ісуса. **36** Тим часом, їдучи дорогою, вони наблизилися до води, і євнух промовив: —Ось вода! Що мені заважає бути охрещеним? **37** Филип сказав: —Якщо віриш усім твоїм серцем, то можна. Євнух відповів: —Я вірю, що Ісус Христос – Син Божий. **38** Він наказав зупинити колісницю. Вони обидва – Филип та євнух – зайшли у воду, і Филип охрестив його. **39** А коли вони вийшли з води, Дух Господа забрав Филипа, і євнух його більше не бачив. Радіючи, він продовжив свою

дорогу. 40 Филип же опинився в Азоті й, проходячи
через усі міста, проповідував Добру Звістку, поки не
дійшов до Кесарії.

9 Савл, ще дихаючи погрозою вбивства та злобою
на учнів Господа, пішов до первосвященника 2 та
попросив у нього листи до синагог Дамаска, щоб
він міг арештовувати й приводити до Єрусалима
послідовників Шляху, як чоловіків, так і жінок. 3
Коли він вже наближався до Дамаска, раптом засяяло
світло з неба навколо нього. 4 Він упав на землю й
почув голос: —Савле! Савле! Чому ти переслідуєш
Мене? 5 Він спитав: —Хто Ти, Господи? Ісус відповів:
—Я Ісус, Якого ти переслідуєш. Тяжко тобі бити ногою
колючку! 6 Налякавшись, він із трепетом сказав:
—Господи, що хочеш, щоб я робив? Господь сказав:
—Підведися та йди до міста, і там скажуть тобі, що
треба робити. 7 Люди, які подорожували разом із
ним, стояли онімілі: вони чули голос, але нікого
не бачили. 8 Савл підвівся із землі, і хоча очі були
розплющені, нічого не бачив. Тому його взяли за руки
й привели в Дамаск. 9 Три дні він нічого не бачив, не
їв і не пив. 10 У Дамаску був учень, на ім'я Ананія.
Господь сказав йому у видінні: —Ананіє! Він відповів:
—Так, Господи! 11 Господь сказав йому: —Встань та
йди на вулицю, яка зветься Прямою, і в домі Юди
запитай чоловіка з Тарса, на ім'я Савл. Бо ось він
зараз молиться 12 й у видінні побачив чоловіка, на
ім'я Ананія, що увійшов та поклав на нього руки, щоб
він знову міг бачити. 13 Ананія відповів: —Господи, я

від багатьох людей чув про цього чоловіка, як багато
лиха він заподіяв Твоїм святим у Єрусалимі. **14** І
сюди він прийшов, отримавши повноваження від
первосвященників, заарештовувати всіх, хто призиває
Твоє ім'я. **15** Але Господь сказав йому: —Іди, бо
цей чоловік – знаряддя, обране Мною для того, щоб
звістити Моє ім'я язичникам, царям та синам Ізраїлю.
16 Я покажу йому, скільки він має вистраждати за
Моє ім'я. **17** Ананія пішов, зайшов у дім і, поклавши
руки на Савла, сказав: «Брате Савле, Господь Ісус,
Який з'явився тобі дорогою сюди, надіслав мене до
тебе, щоб ти знову міг бачити та був наповнений
Святим Духом». **18** І вмить немовби луска впала з
його очей, він знову міг бачити й, піднявшись, був
охрещений. **19** Потім він поїв, і до нього повернулися
сили. [Савл] залишився кілька днів разом з учнями в
Дамаску **20** й одразу почав проповідувати в синагогах,
що Ісус – Син Божий. **21** Усі, хто його чув, здивовано
казали: «Хіба це не той, хто знищував у Єрусалимі
тих, що призивали це ім'я, і сюди він прийшов, щоб
їх зв'язати та привести до первосвящеників?» **22**
А Савл усе більше зміцнювався й бентежив юдеїв,
що жили в Дамаску, доводячи, що Ісус є Христос.
23 Коли минуло багато днів, юдеї змовилися вбити
його. **24** Однак Савл дізнався про цю змову. Вони
вдень та вночі стежили за воротами, щоб убити його.
25 Але учні, узявши його, вночі спустили в кошику
по стіні. **26** Коли [Савл] прибув до Єрусалима, то
намагався приєднатися до учнів, але вони боялися

й не вірили, що він теж учень. **27** Тоді Варнава взяв
його, привів до апостолів та розповів їм, як у дорозі
Савл побачив Господа, і як Він говорив до нього, і як у
Дамаску він сміливо проповідував в ім'я Ісуса. **28** І
Савл залишився з ними, вільно виходячи та входячи в
Єрусалим. Він сміливо проповідував в ім'я Господа, **29**
говорив та сперечався з грекомовними юдеями, і вони
намагалися вбити його. **30** Коли брати довідалися про
це, то вивели його до Кесарії, а потім доправили до
Тарса. **31** Церква у всій Юдеї, Галілеї та Самарії мала
спокій, зміцнювалась, ходила в страху Господньому
й, отримуючи втіху Святого Духа, зростала. **32** Петро,
проходячи через усі [міста], прийшов до святих,
які мешкали в Лідді. **33** Там знайшов чоловіка, на
ім'я Еней, який уже вісім років лежав у ліжку, адже
був паралізований. **34** Петро промовив до нього:
«Енею, Ісус Христос зцілює тебе, підведись і збери
своє ліжко». І вмить той піднявся. **35** Усі жителі
Лідди та Сарона, які побачили його, навернулися
до Господа. **36** У Яффі була одна учениця, на ім'я
Тавіта (що перекладається як «сарна»). Її [життя]
завжди було повне добрих вчинків та милостинь,
які вона робила. **37** Саме в той час вона захворіла й
померла. Її обмили та поклали у верхню кімнату. **38**
Оскільки Лідда знаходиться близько до Яффи, учні,
почувши, що Петро знаходиться там, надіслали до
нього двох чоловіків просити його: «Прийди до нас
скоріше!» **39** Петро пішов разом із ними й, коли
прийшов, його повели у верхню кімнату. Усі вдови

зібралися біля нього, вони плакали й показували сорочки та іншу одежу, яку Тавіта робила, коли була разом із ними. **40** Петро вивів усіх із кімнати, став на коліна та помолився. Потім, повернувшись до тіла померлої, сказав: «Тавіто, встань!» Вона розплющила очі й, побачивши Петра, сіла. **41** Він, узявши її за руку, допоміг їй піднятися. Потім, покликавши святих та вдів, представив її живою. **42** Про це стало відомо у всій Яффі, і багато [людей] увірувало в Господа. **43** Петро ж перебував у Яффі ще багато днів у Симона, який обробляв шкіру.

10 У Кесарії був чоловік, на ім'я Корнелій, сотник із когорти, що зветься Італійською. **2** Корнелій, як і увесь його дім, був чоловіком благочестивим та боявся Бога. Він робив багато милостині народу та постійно молився Богові. **3** Одного дня, десь о дев'ятій годині, він у видінні чітко побачив ангела Божого, який прийшов до нього й промовив: —Корнелію! **4** Він подивився на нього й, злякавшись, запитав: —Що, Господи? Ангел відповів: —Твої молитви та милостині піднялися до Бога як жертва нагадування. **5** Тепер надішли людей до Яффи та поклич Симона, якого називають Петром. **6** Він перебуває в шкіряника Симона, дім якого знаходиться біля моря. **7** Коли ангел, що говорив із ним, відійшов, Корнелій покликав двох своїх служників та одного благочестивого воїна з тих, що постійно слугували йому, **8** і, розказавши їм усе, надіслав їх до Яффи. **9** Наступного дня, коли вони йшли й наближалися до міста, Петро піднявся на

дах будинку, щоб помолитися. Було близько шостої
години. **10** Він зголоднів та захотів їсти. Поки готували
їжу, Петрові було видіння. **11** Він побачив відкрите
небо й щось схоже на велике полотно, яке опускалося
на землю, підтримуване за всі чотири кінці. **12** У
цьому [полотні] були різні види чотириногих тварин,
земноводних плазунів та птахів небесних. **13** Потім
голос промовив до нього: —Петре, підведися, заколи
та їж. **14** Петро відповів: —У жодному разі, Господи. Я
ніколи не їв нічого скверного або нечистого. **15** Тоді
голос промовив удруге: —Не називай скверним того,
що Бог очистив. **16** Це сталося тричі, і відразу полотно
було підняте до неба. **17** Коли Петро ще здивовано
розмірковував, що може означати це видіння, ось
люди, яких надіслав Корнелій, розпитавши про дім
Симона, зупинилися біля воріт. **18** Вони голосно
запитали, чи тут гостює Симон, що зветься Петром.
19 Петро все ще роздумував над видінням, коли Дух
промовив до нього: «Ось троє чоловіків шукають тебе.
20 Встань, зійди та йди з ними без жодного вагання,
бо Я надіслав їх». **21** Петро зійшов та промовив до
тих людей: —Я той, кого ви шукаєте. У якій справі
ви прийшли? **22** Вони відповіли: —Сотник Корнелій,
чоловік праведний, який боїться Бога і якого поважає
весь народ юдейський, отримав настанову від святого
ангела покликати тебе до свого дому та послухати
твоїх слів. **23** Тоді Петро гостинно запросив їх увійти
[в дім]. Наступного дня він піднявся та пішов разом із
ними в супроводі деяких братів з Яффи. **24** Назавтра

вони прибули до Кесарії. Корнелій уже чекав на них,
покликавши родичів та близьких друзів. **25** Коли
Петро прийшов, Корнелій зустрів його та, припавши
до його ніг, уклонився йому. **26** Але Петро підняв
його, кажучи: —Встань! Я теж людина! **27** І, говорячи з
Корнелієм, увійшов у дім, де зібралося багато людей.
28 Петро сказав їм: —Ви знаєте, що за Законом юдеєві
не дозволено спілкуватися з чужинцем або заходити
до нього. Однак Бог показав мені, що я не повинен
називати нечистою або скверною жодну людину.
29 І тому, коли мене покликали, я без заперечень
прийшов. Тож дозвольте мені спитати вас, з якої
причини ви послали по мене? **30** Корнелій відповів:
—Чотири дні тому, саме в цей час, о дев'ятій годині,
я молився у своєму домі, і відразу переді мною
з'явився чоловік у яскравій одежі. **31** Він промовив:
«Корнелію, твоя молитва почута, і милостині твої
згадалися перед Богом. **32** Тож надішли [людей] до
Яффи та поклич Симона, якого називають Петром;
він гостює в домі шкіряника Симона біля моря. Він
прийде й говоритиме до тебе». **33** Я відразу послав
по тебе, і добре, що ти прийшов. Зараз ми всі тут
перед Богом, щоб послухати все, що Господь тобі
наказав. **34** Тоді Петро відкрив вуста й сказав: —Тепер
я розумію, що Бог дійсно неупереджений, **35** і в
кожному народі Йому до вподоби той, хто боїться
Його й чинить по правді. **36** Він надіслав синам
Ізраїлю Слово, проповідуючи Добру Звістку миру
через Ісуса Христа, Який є Господом усіх. **37** Ви знаєте

про справу, що сталася у всій Юдеї, почавши з Галілеї,
після хрещення, яке проповідував Іван: **38** як Бог
помазав Святим Духом та силою Ісуса з Назарета. Він
ходив містами, роблячи добрі справи, та зцілював усіх
підкорених дияволом, тому що Бог був із Ним. **39** Ми
є свідками всього, що Він робив в Юдейській країні та
в Єрусалимі. Його вбили, повісивши на хресті. **40** Але
Бог воскресив Його третього дня і дав Йому з'являтись
41 не всьому народові, а свідкам, обраним наперед
Богом, нам, що з Ним їли та пили після того, як Він
воскрес із мертвих. **42** Він наказав нам проповідувати
народові та свідчити, що Він – призначений Богом
Суддя живих і мертвих. **43** Про Нього свідчать усі
пророки, [кажучи], що кожен, хто вірує в Нього,
отримає через Його ім'я прощення гріхів. **44** Коли
Петро ще говорив ці слова, Дух Святий зійшов на всіх,
хто слухав Слово. **45** Віруючі з обрізаних, які прийшли
з Петром, дивувалися, що дар Святого Духа вилився й
на язичників; **46** бо чули, як ті говорили мовами та
прославляли Бога. Тоді Петро сказав: **47** «Чи може
хтось заборонити хреститися водою тим, хто отримав
Духа Святого, як і ми?» **48** Він наказав, щоб вони були
охрещені в ім'я Ісуса Христа. Тоді просили його, щоб
він залишився з ними ще на декілька днів.

11 Апостоли та брати, які були в Юдеї, почули
про те, що язичники теж отримали Слово Боже. **2**
Коли Петро прийшов до Єрусалима, деякі [віруючі] з
обрізаних почали дорікати йому, **3** кажучи: —Чому
ти увійшов до необрізаних та їв разом із ними? **4**

Тоді Петро почав пояснювати їм усе послідовно,
говорячи: **5** —Я був у місті Яффі й під час молитви
мав видіння: до мене наблизилося щось схоже на
велике полотно, яке опускалося з неба, підтримуване
за всі чотири кінці. **6** Придивившись, я побачив
різні види чотириногих земних тварин, диких звірів,
плазунів та птахів небесних. **7** Потім я почув голос,
що говорив до мене: «Петре, підведися, заколи та
їж». **8** Я ж відповів: «У жодному разі, Господи, бо
ніколи нічого скверного або нечистого не входило в
мої вуста». **9** Однак голос із неба промовив удруге:
«Не називай скверним або нечистим того, що Бог
очистив». **10** Це сталося тричі, і потім усе було взяте
до неба. **11** Цієї ж миті троє чоловіків, надісланих
із Кесарії, зупинилися біля дому, де я знаходився.
12 Дух сказав мені йти разом із ними без жодного
вагання. Разом зі мною пішли й ці шестеро братів.
Прийшовши, ми зайшли в дім того чоловіка. **13** Він
розповів нам, що побачив ангела, який з'явився в
його домі та сказав: «Надішли до Яффи та поклич
Симона, якого називають Петром. **14** Він скаже тобі
слова, через які спасешся ти й весь твій дім». **15** Коли
я почав говорити, Дух Святий зійшов на них, як і
на нас спочатку. **16** Тоді я згадав слова Господа, які
Він казав: «Іван хрестив водою, а ви будете хрещені
Духом Святим». **17** Отже, якщо Бог дав їм такий дар,
як і нам, що увірували в Господа Ісуса Христа, то хто
я такий, щоб міг заперечувати Богові? **18** Почувши
це, вони заспокоїлися та прославили Бога, кажучи:

«Видно, Бог дав і язичникам покаяння, щоб мали життя». **19** Ті, що були розсіяні через переслідування, яке почалося після Стефана, дійшли до Фінікії, Кіпру та Антіохії, проповідуючи Слово тільки юдеям. **20** Однак деякі з них, що походили з Кіпру та Кирени, прийшли до Антіохії й почали проповідувати Добру Звістку про Господа Ісуса й до греків. **21** Рука Господа була з ними, і велика кількість із них увірувала та навернулася до Господа. **22** Звістка про це дійшла до церкви в Єрусалимі, і вони надіслали Варнаву до Антіохії. **23** Коли Варнава прийшов і побачив благодать Божу, він зрадів і закликав усіх залишатися вірними перед Господом у своїх серцях. **24** Він був доброю людиною, сповненою Святого Духа та віри. І чимало людей навернулося до Господа. **25** Потім він пішов до Тарса відшукати Савла. **26** І, коли знайшов, привів його до Антіохії. Цілий рік вони збиралися разом у церкві та навчали чимало народу. В Антіохії учнів уперше почали називати християнами. **27** У ті дні з Єрусалима до Антіохії прийшло декілька пророків. **28** Один із них, на ім'я Агав, піднявся та через Духа Святого звістив, що буде великий голод на всій землі, що й сталося за правління Клавдія. **29** Тоді учні вирішили надіслати допомогу братам, які жили в Юдеї, кожен по спромозі. **30** Так вони й зробили, надіславши допомогу до старійшин через Варнаву та Савла.

12 У той час цар Ірод заарештував декого з церкви, щоб заподіяти їм зло. **2** Він убив мечем Якова, брата

Іванового. **3** Побачивши, що це подобається юдеям,
заарештував і Петра. Це сталося у дні свята Опрісноків.
4 Після арешту Петра посадили у в'язницю та передали
під охорону чотирьом четвіркам воїнів. Ірод бажав
після Пасхи вивести Петра до народу. **5** Отже, Петро
був під охороною у в'язниці, а церква ревно молилася
Богові за нього. **6** Уночі, перед тим, як Ірод збирався
вивести його на суд, Петро спав між двома воїнами,
скутий двома ланцюгами, а стражники біля дверей
стерегли в'язницю. **7** Раптом з'явився ангел Господній,
і світло осяяло в'язницю. Ангел, штовхнувши Петра
в бік, розбудив його та сказав: «Скоріше вставай!» І
ланцюги впали з Петрових рук. **8** Далі ангел сказав
йому: «Підпережись та надінь сандалії». Петро зробив
так. «Одягни свій плащ та йди за мною», – сказав
ангел. **9** Петро вийшов за ним, не розуміючи, що
все, зроблене ангелом, відбувається насправді. Йому
здавалося, що він бачить видіння. **10** Вони пройшли
першу та другу сторожу та підійшли до залізної
брами, яка вела до міста. Брама відчинилася сама,
і вони вийшли на вулицю. Коли ж вони пройшли
одну вулицю, ангел раптом відступив від нього. **11**
Отямившись, Петро сказав: «Тепер я дійсно бачу, що
Господь надіслав свого ангела й визволив мене з
Іродових рук та від усього, на що очікував юдейський
народ». **12** Зрозумівши, що сталося, він пішов до
дому Марії, матері Івана, якого ще називали Марком,
де багато народу зібралося та молилося. **13** Петро
постукав у хвіртку брами, і служниця, на ім'я Рода,

вийшла відповісти. **14** Вона впізнала голос Петра, але, забувши від радощів відчинити браму, побігла сказати, що Петро стоїть біля воріт. **15** Вони сказали їй: «Ти несповна розуму!» Але вона наполягала. Тоді вони сказали: «Це, [мабуть,] його ангел!» **16** Однак Петро продовжував стукати. Коли ж вони відчинили, то побачили його й здивувалися. **17** Він подав їм знак рукою, щоб мовчали, та, розповівши їм, як Господь вивів його з в'язниці, сказав: «Розкажіть про це Якову та братам». Після цього він пішов у інше місце. **18** Коли настав день, між воїнами зчинилася велика тривога, [бо ніхто не знав,] що сталося з Петром. **19** Ірод шукав його, та, не знайшовши, допитав стражників і наказав їх стратити. Потім він переїхав з Юдеї в Кесарію і залишився там. **20** Ірод був дуже розгніваний на мешканців Тира й Сидона. Але вони змовилися між собою, прийшли до нього й, схиливши на свій бік Бласта, управителя царського дому, просили миру, бо їхня країна була залежна від царських [земель] у постачанні їжі. **21** У призначений день Ірод, вдягнувши царську одежу, сів на трон та звернувся до них із промовою. **22** Народ же вигукував: «Це голос бога, а не людини!» **23** Однак ангел Господа відразу вразив його, бо він не віддав слави Богові, і, сточений червами, [Ірод] помер. **24** Між тим Слово Боже продовжувало зростати та множитись. **25** Варнава та Савл виконали служіння й повернулися з Єрусалима, узявши з собою Івана, званого Марком.

13 У церкві Антіохії були пророки та вчителі:
Варнава, Симеон, якого звали Нігер, Луцій з Киринеї,
Манаен, який виховувався разом із тетрархом Іродом,
та Савл. **2** Одного разу, коли вони служили Господеві
й постилися, Дух Святий сказав: «Відділіть Мені
Варнаву та Савла для справи, до якої Я їх покликав».
3 Тоді, після посту й молитви, вони поклали на
них руки та відпустили. **4** Послані Святим Духом,
вони прийшли до Селевкії, а звідти відпливли до
Кіпру. **5** Прибувши до Саламії, звіщали там Слово
Боже в юдейських синагогах. Іван теж був із ними
та допомагав їм. **6** Пройшовши через весь острів,
прийшли до Пафосу. Там вони знайшли одного юдея,
на ім'я Бар-Ісус, який був чаклуном та лжепророком.
7 Він був разом із проконсулом Сергієм Павлом,
розумною людиною. Проконсул покликав Варнаву та
Савла, бажаючи послухати Слово Боже. **8** Але Еліма,
чаклун (так перекладається його ім'я), протистояв
їм, намагаючись відвернути проконсула від віри.
9 Тоді Савл, він же й Павло, сповнений Святого
Духа, подивився уважно на нього **10** й сказав:
—Сину диявола та вороже всякої праведності, повний
усілякого лукавства та зла! Невже ти не перестанеш
перекручувати прямі шляхи Господні? **11** Ось тепер
рука Господня направлена проти тебе: будеш сліпий
і не бачитимеш сонця до певного часу! І відразу
огорнули його морок і темрява, і він почав шукати,
хто б його повів за руку. **12** Коли проконсул побачив
те, що сталося, то увірував, дивуючись Господньому

вченню. **13** Відпливши з Пафосу, Павло й ті, що були
разом із ним, прийшли в Пергію та Памфілію. Там
Іван залишив їх та повернувся до Єрусалима. **14**
Вони ж пройшли через Пергію і дійшли до Антіохії
Пісідійської. У Суботу [Павло та Варнава] прийшли
в синагогу й присіли. **15** Після читання Закону
та Пророків керівник синагоги послав сказати їм:
—Брати, якщо у вас є слово настанови до народу,
то говоріть. **16** Павло піднявся та, подавши рукою
знак, сказав: —Ізраїльтяни та всі, хто боїться Бога,
послухайте! **17** Бог ізраїльського народу обрав наших
батьків. Він підніс цей народ під час перебування в
землі Єгипту й вивів його з неї Своєю сильною рукою.
18 Сорок років Він терпів їх у пустелі. **19** Він знищив
сім народів у землі Ханаанській та віддав їхню землю
у спадщину [нашим батькам]. **20** Це відбувалося
упродовж чотирьохсот п’ятдесяти років. Після цього
Бог давав їм суддів аж до пророка Самуїла. **21** Потім
[народ] просив собі царя, і Бог дарував їм Саула, сина
Кісового, з роду Веніаміна, [який керував] сорок років.
22 Згодом Бог усунув Савла, зробивши царем Давида.
Він свідчив про нього, кажучи: «Я знайшов Давида,
сина Єссеєвого, чоловіка Мені до серця. Він звершить
усю Мою волю». **23** З його нащадків Бог, згідно зі
Своєю обітницею, привів Ізраїлеві Спасителя – Ісуса.
24 Перед приходом Ісуса Іван закликав до хрещення
на знак покаяння весь народ Ізраїлю. **25** Закінчуючи
своє служіння, Іван казав: «За кого ви мене вважаєте?
Я не Він. Але після мене йде Той, Кому я не достойний

розв'язати ремінці сандалій на ногах». **26** Брати, діти
роду Авраама, і ті, що боїтеся Бога! Це Слово спасіння
було надіслане вам. **27** Жителі Єрусалима та їхні
керівники не впізнали [Ісуса] й, засудивши Його,
сповнили слова пророків, які читаються щосуботи.
28 І хоча вони не знайшли жодної підстави для
обвинувачення, усе ж просили Пилата вбити Його. **29**
А коли сповнили все, що було написано про Нього,
вони зняли Його з хреста та поклали в гробницю. **30**
Але Бог воскресив Його з мертвих, **31** і ще багато днів
ті, що прийшли разом із Ним із Галілеї в Єрусалим,
бачили Його. Тепер вони – Його свідки перед народом.
32 Ми проповідуємо вам нині цю Добру Звістку:
обітницю, дану нашим батькам, **33** Бог сповнив для
нас, їхніх дітей, воскресивши Ісуса. У другому псалмі
написано: «Ти Мій Син! Я сьогодні породив Тебе!»
34 А про те, що [Бог] воскресив Його з мертвих, так
що тіло Його вже ніколи не повернеться у тління,
сказав так: «Я дам вам святі та надійні благословення,
обіцяні Давидові». **35** Тому й в іншому [місці] каже:
«Ти не дозволиш вірному Твоєму побачити тління».
36 Адже Давид, послуживши волі Божій у своєму
поколінні, помер, був похований разом зі своїми
батьками й побачив тління. **37** Але Той, Кого Бог
воскресив, не побачив тління. **38** Тому, брати, я хочу,
щоб ви знали: через Нього вам сьогодні звіщається
прощення гріхів. І від усього, у чому ви не могли
виправдатися в Законі Мойсея, **39** кожен, хто вірить,
виправданий через Нього. **40** Будьте уважні, щоб не

сталося з вами того, про що сказано в пророків: **41** «Подивіться, насмішники, здивуйтеся та помріть, бо Я роблю справу в дні ваші, справу, у яку ви ніяк не повірите, навіть якби вам хтось розповів про це». **42** Коли Павло та Варнава виходили, їх запросили говорити про це ж наступної Суботи. **43** Після того, як зібрання розійшлося, багато юдеїв та богобоязних прозелітів пішли за Павлом та Варнавою. Ті говорили з ними та переконували їх залишатись у благодаті Божій. **44** Наступної Суботи майже все місто зібралося послухати Слово Господнє. **45** Коли юдеї побачили натовп, то сповнились заздрощів і богохульствами перечили тому, що говорив Павло. **46** Тоді Павло та Варнава рішуче сказали їм: «Слово Боже треба було звістити насамперед вам. Але оскільки ви відкидаєте його й вважаєте себе недостойними вічного життя, ми звертаємося до язичників. **(aiōnios g166)** **47** Бо так наказав нам Господь: „Я зробив тебе світлом серед народів, щоб ти ніс спасіння до краю землі“». **48** Коли язичники почули це, вони раділи та славили Слово Господнє. І всі, кого було призначено до вічного життя, увірували. **(aiōnios g166)** **49** Слово Господнє поширювалося по всій країні. **50** Юдеї підбурили богобоязних жінок зі знатних сімей та керівників міста, і вони почали гоніння проти Павла та Варнави й вигнали їх за межі своєї землі. **51** Тоді [апостоли] обтрусили пил зі своїх ніг [на свідчення] проти них і пішли до Іконії. **52** Учні були сповнені радості та Святого Духа.

14 В Іконії Павло та Варнава увійшли також в
юдейську синагогу та говорили так [переконливо],
що багато юдеїв та греків увірувало. **2** Ті ж юдеї, які
відмовилися повірити, підбурили та роз'ятрили душі
язичників проти братів. **3** Однак [Павло та Варнава]
залишалися там досить довго. Вони сміливо говорили
про Господа, Який свідчив про Слово благодаті,
роблячи чудеса та знамення через їхні руки. **4**
Мешканці міста розділилися: одні підтримували
юдеїв, а інші – апостолів. **5** Язичники та юдеї разом
із керівниками задумали закидати їх камінням.
6 Дізнавшись про це, [Павло та Варнава] втекли
до міст Лікаонії – Лістри, Дервії та околиць, **7** де
продовжували проповідувати Добру Звістку. **8** У
Лістрі сидів безсилий чоловік, який ніколи не ходив,
тому що був калікою від народження. **9** Він слухав,
як говорив Павло. Поглянувши на нього уважно й
побачивши, що той має віру для зцілення, **10** [Павло]
голосно промовив: «Встань прямо на ноги!» Той
піднявся й почав ходити. **11** Люди, побачивши, що
зробив Павло, почали голосно говорити лікаонською:
«Боги до нас зійшли в людській подобі!» **12** Вони
назвали Варнаву Зевсом, а Павла Гермесом, оскільки
він був головним у промові. **13** Жрець Зевса, храм
якого був перед містом, привів биків із вінками до
воріт, бажаючи разом із народом принести жертву.
14 Коли апостоли Варнава та Павло почули про
це, то роздерли свій одяг, кинулися до натовпу та
закричали: **15** «Люди, навіщо ви це робите? Ми такі

ж люди, як і ви! Ми звіщаємо вам Добру Звістку, щоб ви відвернулися від цих марнот до живого Бога, Який створив небеса, землю, море й усе, що в них. **16** У минулому Він дозволяв усім народам ходити своїми шляхами, **17** хоч і не залишав їх без свідоцтва про Себе, роблячи добро, даючи дощі з неба та врожайні часи, наповняючи їжею й радощами серця ваші». **18** І, говорячи це, ледве переконали народ, щоб не приносили їм жертви. **19** Однак деякі юдеї, які прийшли з Антіохії та Іконії, схилили натовп [на свій бік]. Вони побили Павла камінням та виволікли його за місто, думаючи, що він уже помер. **20** Але коли учні зібралися навколо нього, він піднявся та повернувся в місто. Наступного дня він разом із Варнавою вирушив у Дервію. **21** У цьому місті вони проповідували Добру Звістку й набули чимало учнів. Потім повернулися до Лістри, Іконії та Антіохії. **22** [Павло та Варнава] зміцнювали душі учнів, закликаючи їх продовжувати твердо вірити, та [навчали], що через великі скорботи нам треба увійти в Царство Боже. **23** Вони обрали пресвітерів для кожної церкви й постом та молитвою передали їх Господеві, в Якого увірували. **24** Далі, пройшовши Пісідію, [Павло та Варнава] прийшли до Памфілії. **25** Звістивши Слово в Пергії, прийшли до Атталії. **26** Звідти відпливли до Антіохії, де були передані благодаті Божій для справи, яку виконали. **27** Повернувшись, вони скликали всю церкву та розповіли, як багато Бог зробив через них і

як Він відчинив для язичників двері віри. **28** Вони
залишалися з учнями чимало часу.

15 [Тим часом] прийшли з Юдеї деякі [люди] та
навчали братів: «Якщо не будете обрізані за звичаєм
Мойсеєвим, то не можете спастися». **2** Це призвело
до чималого конфлікту та суперечки між Павлом
та Варнавою й тими, хто прийшов. Тоді вирішили,
щоб Павло та Варнава й деякі інші з них пішли
разом в Єрусалим із цією справою до апостолів та
старійшин. **3** Тоді вони, послані церквою, пішли через
Фінікію та Самарію, розповідаючи про навернення
язичників. Це викликало велику радість серед усіх
братів. **4** Прибувши в Єрусалим, вони були прийняті
церквою, апостолами та старійшинами й розповіли,
як багато Бог зробив через них. **5** Але деякі віруючі
з угрупування фарисеїв казали, що [язичників]
потрібно обрізати та наказати їм, щоб дотримувалися
Закону Мойсея. **6** Апостоли та старійшини зібралися
для розгляду цього питання. **7** Після тривалого
обговорення Петро піднявся та звернувся до них:
«Брати, ви знаєте, що від перших днів Бог обрав
мене з-поміж вас, щоби з моїх уст язичники почули
слово Доброї Звістки та увірували. **8** І Бог, Який
знає серця, засвідчив їм, давши Духа Святого, як
і нам. **9** Він не зробив жодної різниці між нами
й ними, очистивши вірою їхні серця. **10** То чому
ж ви випробовуєте Бога, накладаючи на шиї учнів
ярмо, якого ні ми, ні наші батьки не могли нести?
11 Адже ми віримо, що отримуємо спасіння через

благодать Господа Ісуса так само, як і вони». **12** Тоді
все зібрання стихло й почало слухати Варнаву й
Павла, що розповідали про чудеса та знамення, які
Бог зробив через них серед язичників. **13** Коли вони
закінчили, Яків сказав: «Брати, послухайте мене! **14**
Симон розповів нам, як спочатку Бог прийшов обрати
з-поміж язичників народ для Свого імені. **15** І з цим
узгоджуються слова пророків, як написано: **16** „Після
цього Я повернуся та відбудую занепалий дім Давида.
Я відбудую його руїни та відновлю його, **17** щоб решта
людей шукали Господа, навіть і всі язичники, над
якими закликано Моє ім'я. Так каже Господь, Який
робить усе це **18** [і Якому] відомо все споконвіку“. **(aiōn
g165)** **19** Тому, я вважаю, ми не повинні створювати
труднощів для язичників, які навертаються до Бога.
20 Натомість ми повинні написати їм і застерегти
від осквернених ідолами, від статевої розпусти, від
задушених тварин та крові. **21** Бо [Закон] Мойсея
з давніх-давен проповідується в кожному місті й
читається в синагогах щосуботи». **22** Тоді апостоли
та старійшини разом зі всією церквою вирішили
обрати з-поміж себе кількох людей та надіслати
їх до Антіохії разом із Павлом та Варнавою. Вони
обрали Юду, званого Варсавою, та Силу, які були
проводирями серед братів. **23** Через них передали
такого листа: «Брати апостоли та старійшини до
братів з язичників, які знаходяться в Антіохії, Сирії
та Килікії. Вітаємо вас! **24** Оскільки ми почули,
що деякі [люди], які вийшли від нас, без нашого

дозволу потурбували вас своїми словами й засмутили ваші душі, кажучи, що вам потрібно обрізатись та дотримуватися Закону, **25** ми одностайно вирішили обрати деяких чоловіків та надіслати їх до вас разом з улюбленими нашими Варнавою й Павлом, **26** людьми, які віддали своє життя заради імені Господа нашого Ісуса Христа. **27** Ми надсилаємо до вас Юду та Силу, щоб вони словами сповістили вам те, що ми написали. **28** Бо угодно Святому Духові й нам не накладати на вас більше ніякого тягаря, окрім цього необхідного: **29** утримуйтеся від їжі, яка приносилась ідолам, від крові, від задушених тварин та від статевої розпусти. Дотримуючись цього, ви зробите добре. Будьте здорові!» **30** Отже, посланці прийшли в Антіохію та, скликавши все зібрання, передали листа. **31** Прочитавши його, брати зраділи цьому підбадьорюванню. **32** Юда та Сила, які самі були пророками, багатьма словами підбадьорювали та зміцнювали братів. **33** Вони провели там деякий час, і брати відпустили їх із миром до тих, хто їх надіслав. **34** Однак Сила вирішив залишитися, а Юда повернувся до Єрусалима. **35** Павло та Варнава залишились в Антіохії, де вони з багатьма іншими [братами] навчали та проповідували Добру Звістку Слова Господнього. **36** Через декілька днів Павло сказав Варнаві: «Повернімося та відвідаймо братів із кожного міста, де ми проповідували Слово Господнє, побачимо, що вони роблять». **37** Варнава хотів взяти з собою Івана, якого звали Марком. **38** А Павло

вважав, що не варто брати з собою того, хто залишив
їх у Памфілії і не пішов із ними на служіння. **39**
Незгода між ними була досить гострою, так що вони
розділилися: Варнава взяв із собою Марка та відплив
до Кіпру; **40** Павло ж обрав Силу й вирушив у дорогу,
переданий братами благодаті Господа. **41** Він пройшов
через Сирію та Килікію, зміцнюючи церкви.

16 [Павло] прийшов у Дервію та Лістру. Там був
учень, на ім'я Тимофій. Його мати була віруючою
юдейкою, а батько – греком. **2** Про Тимофія добре
свідчили брати з Лістри та Іконії. **3** Павло схотів узяти
його із собою в подорож і, узявши, обрізав його заради
юдеїв, що були в тих місцях; бо всі знали, що його
батько був греком. **4** Проходячи через міста, [Павло й
брати] закликали віруючих дотримуватися рішень,
прийнятих апостолами та старійшинами в Єрусалимі.
5 А церкви зміцнювались у вірі та кількісно зростали
щодня. **6** Вони проходили через Фригію та Галатійську
місцевість, але Дух Святий не дозволив звіщати Слово
в Азії. **7** Коли підійшли до Місії, спробували піти до
Вітинії, але Дух Ісуса не дозволив. **8** Вони пройшли
Місію та прийшли в Троаду. **9** Уночі Павлові було
видіння: з'явився чоловік із Македонії, який стояв
і благав його: «Прийди до Македонії та допоможи
нам!» **10** Після цього видіння, ми вирішили відразу
ж піти до Македонії, зрозумівши, що Бог кличе нас
проповідувати їм Добру Звістку. **11** Отже, з Троади ми
відпливли прямо в Самофракію, а наступного [дня] –
у Неаполь; **12** звідти ж – до [міста] Филиппи, що було

[римською] колонією та головним містом тієї частини Македонії, і залишилися в тому місті на декілька днів. **13** У Суботу ми вийшли за ворота до річки, де, за звичаєм, було місце для молитви. Присівши, почали розмовляти з жінками, які там зібралися. **14** Серед них була одна, на ім'я Лідія, з міста Тіятира, вона торгувала пурпуровою тканиною. [Лідія] шанувала Бога. Господь відкрив її серце, щоб уважно сприймала все сказане Павлом. **15** Після того, як вона та її родина були охрещені, [Лідія] запросила нас, кажучи: «Якщо ви вважаєте мене вірною Господеві, то зайдіть до мого дому й живіть». І переконала нас. **16** Одного дня, коли ми йшли до місця молитви, нас зустріла служниця, яка мала віщунського духа. Ворожінням вона приносила великий прибуток своїм господарям. **17** Вона, ідучи за Павлом та за нами, голосно казала: «Ці люди – раби Всевишнього Бога, які звіщають вам шлях спасіння!» **18** Вона це робила упродовж багатьох днів. Тоді, обурившись, Павло обернувся й промовив духові: «В ім'я Ісуса Христа наказую тобі: вийди з неї!» І тієї ж миті [дух] вийшов із неї. **19** Коли господарі служниці побачили, що їхня надія на прибуток пропала, вони схопили Павла та Силу й повели на площу до керівників [міста]. **20** Привівши їх до магістрату, сказали: «Ці люди – юдеї, що каламутять наше місто **21** й звіщають звичаї, які нам, римлянам, не дозволено ні приймати, ні виконувати». **22** Натовп теж повстав проти них, і керівники [міста], здерши з них одяг, наказали побити їх палицями. **23** Завдавши

їм багато ударів, кинули у в'язницю та наказали тюремникові пильно їх охороняти. **24** Отримавши такий наказ, він кинув їх у внутрішню в'язницю й забив їхні ноги в колоду. **25** Опівночі Павло та Сила молилися та співали пісні Богові, а в'язні слухали їх. **26** Аж раптом стався сильний землетрус, так що основи в'язниці похитнулися. Одразу всі двері відчинилися, і ланцюги на всіх відстебнулися. **27** Коли тюремник прокинувся й побачив усі двері в'язниці відчиненими, то взявся за меч і хотів убити себе, думаючи, що в'язні втекли. **28** Але Павло голосно сказав: —Не заподій собі ніякого зла, бо всі ми тут! **29** Тоді [тюремник], попросивши факел, ускочив до [в'язниці] та, тремтячи, упав перед Павлом та Силою. **30** Він вивів їх на вулицю та спитав: —Панове, що мені робити, щоб отримати спасіння? **31** Вони відповіли: —Віруй у Господа Ісуса, і отримаєш спасіння ти й весь твій дім! **32** І проповідували Слово Господнє йому та всім, хто був у його домі. **33** Тієї ж нічної години [тюремник] узяв їх та обмив їхні рани. Потім негайно був охрещений він зі всіма своїми. **34** Привівши їх до свого дому, накрив для них стіл. І разом зі всіма домашніми радів, що повірив у Бога. **35** Коли настав день, керівники [міста] надіслали своїх слуг сказати [тюремникові]: «Відпусти цих людей!» **36** Тюремник сказав Павлові: —Керівники [міста] надіслали [наказ] відпустити вас. Отже, ви можете йти з миром! **37** Але Павло сказав їм: —Нас побили прилюдно, без судового розгляду, і, хоча ми громадяни Риму, кинули до

в’язниці, а тепер вони бажають таємно нас вигнати? Ні! Нехай самі прийдуть і виведуть нас! **38** Слуги передали ці слова керівникам [міста]. Почувши, що [Павло та Сила] – римляни, ті перелякалися. **39** Вони прийшли та вибачилися перед ними, вивели їх із [в’язниці] та благали, щоб вони залишили місто. **40** Вийшовши з в’язниці, Павло та Сила попрямували до [дому] Лідії, де зустріли братів та підбадьорили їх. Після цього вони пішли далі.

17 Пройшовши через Амфіполь та Аполлонію, прийшли в Солунь, де була юдейська синагога. **2** Павло, за своїм звичаєм, пішов до них і три Суботи говорив із ними про Писання, **3** пояснюючи та доводячи, що Христос повинен був постраждати й воскреснути з мертвих. Він казав: «Ісус, Якого я вам проповідую, і є Христос». **4** Декого з них це переконало, і вони приєдналися до Павла та Сили, а також багато богобоязних греків і чимало поважних жінок. **5** Це розлютило інших юдеїв, і вони, узявши якихось негідних людей з ринку, зібрали натовп та розпочали заворушення в місті. Вони прийшли до дому Ясона й шукали Павла та Силу, щоб вивести їх до натовпу. **6** Не знайшовши їх, вони повели Ясона та деяких братів до керівників міста, викрикуючи: «Ті, що збунтували весь світ, прийшли й сюди, **7** а Ясон прийняв їх! Усі вони діють проти наказів Кесаря й говорять, що є інший цар – Ісус!» **8** Натовп та керівники міста, почувши ці слова, збентежились. **9** Але, отримавши від Ясона

та інших поруку, відпустили їх. **10** Тієї ж ночі брати
відіслали Павла та Силу до Верії. Прибувши туди,
вони пішли в юдейську синагогу. **11** Верійці були
більш відкриті, ніж солуняни: прийняли Слово з усім
запалом. Щодня ретельно досліджували Писання,
[щоб перевірити], чи так воно є. **12** Багато з них, а
також чимало поважних грецьких жінок та чоловіків
увірували. **13** Та коли юдеї з Солуня дізналися, що
Павло проповідує Слово Боже у Верії, прийшли також
туди й почали підбурювати та бунтувати народ. **14**
Брати відразу ж відіслали Павла до моря, а Сила та
Тимофій залишилися там. **15** Ті, хто супроводжував
Павла, провели його до Афін і повернулися з наказом
до Сили та Тимофія, щоб вони негайно прийшли до
нього. **16** Чекаючи на них в Афінах, Павло засмутився у
своєму дусі, побачивши, що місто наповнене ідолами.
17 Він розмовляв з юдеями та богобоязними в синагозі
й щоденно з тими, хто був на ринку. **18** Деякі філософи
з епікурейців та стоїків почали сперечатися з ним.
Одні з них говорили: —Що хоче сказати цей базіка?
Інші казали: —Здається, він звіщає чужих богів!
Це тому, що він проповідував Добру Звістку про
воскресіння Ісуса. **19** Вони взяли його та повели до
Ареопагу, кажучи: —Чи можемо ми знати, що це
за нове навчання, про яке ти говориш? **20** Бо щось
дивне ти вкладаєш нам у вуха, і хотілося б знати,
що це означає. **21** Усі афіняни й чужинці, які там
мешкали, нічим іншим не займались, як аби щось
нове говорити чи слухати. **22** Павло став посередині

Ареопагу та промовив: —Афіняни! З усього бачу,
що ви дуже релігійні! **23** Бо коли я проходив та
роздивлявся ваші святині, то знайшов і жертовник,
на якому було написано: невідомому богові. Отже,
цього невідомого [Бога], Якому ви поклоняєтесь, не
знаючи, я вам проповідую. **24** Бог, Який сотворив
світ і все, що в ньому, є Господом неба і землі. Він
не живе в храмах, збудованих руками людей, **25** і
не вимагає служіння людських рук, ніби в чомусь
має потребу. Він сам дає всім життя, дихання й усе
[інше]. **26** З одного чоловіка Він сотворив усі народи,
щоб вони заселили цілу землю. Він установив часи
та межі їхнього проживання, **27** щоб вони шукали
Бога й, відчуваючи Його, мабуть, знайшли, хоча Він
і недалеко від кожного з нас. **28** Бо в Ньому ми
живемо, рухаємось та існуємо, як про це казали
деякі з ваших поетів: «Ми Його нащадки». **29** Будучи
нащадками Бога, ми не повинні думати, що божество
– це щось майстерно виготовлене за замислом людей
із золота, срібла або каміння. **30** Отже, не зважаючи на
часи незнання, Бог тепер наказує всім людям усюди
покаятись; **31** бо Він призначив день, коли судитиме
світ по правді через Чоловіка, Якого обрав для цього, і
дав усім незаперечні докази цього, воскресивши Його
з мертвих. **32** Почувши про воскресіння з мертвих,
одні почали насміхатися, а інші сказали: —Про це ми
послухаємо тебе іншим разом! **33** Так Павло вийшов
з-поміж них. **34** Однак деякі люди приєдналися до

нього й увірували. Серед них Діонісій Ареопагіт, одна жінка, на ім'я Дамаріс, та інші разом із ними.

18 Після цього [Павло] залишив Афіни та пішов до Коринфа. **2** Там він зустрів юдея, на ім'я Акила, родом із Понту. Він прибув недавно з Італії зі своєю дружиною Прискіллою, бо Клавдій наказав усім юдеям покинути Рим. [Павло] прийшов до них **3** і, оскільки вони мали те ж ремесло, [що й він], залишився працювати з ними. Їхнім ремеслом було виготовлення наметів. **4** Щосуботи [Павло] промовляв у синагозі, намагаючись переконати юдеїв та греків. **5** Коли ж прийшли з Македонії Сила та Тимофій, Павло присвятив себе повністю [проповіді] Слова, засвідчуючи юдеям, що Ісус є Христос. **6** Але оскільки вони чинили опір та богохульствували, він обтрусив одежу й сказав їм: «Кров ваша на головах ваших. Я чистий! Віднині йду до язичників». **7** І, вийшовши звідти, прийшов у дім [чоловіка], на ім'я Тит Юст, який шанував Бога; його дім знаходився біля синагоги. **8** Крисп, керівник синагоги, увірував у Господа разом з усім своїм домом. І багато коринфян, почувши [Павла], увірували та були охрещені. **9** Уночі Господь сказав Павлові у видінні: «Не бійся! Продовжуй говорити й не мовчи, **10** бо Я з тобою, і ніхто не заподіє тобі зла, тому що Я маю багато людей у цьому місті». **11** І Павло залишався там рік і шість місяців, навчаючи їх Слова Божого. **12** Коли Галліон був проконсулом Ахаї, юдеї, зібравшись разом, повстали проти Павла та привели його до суду, **13** кажучи: «Цей [чоловік]

переконує людей шанувати Бога не за Законом». **14** Коли ж Павло хотів говорити, Галліон промовив до юдеїв: «Юдеї, якщо була б якась несправедливість чи серйозний злочин, я б вас послухав, **15** але якщо йдеться про слова, імена та ваш Закон, вирішуйте самі. Я не хочу бути суддею цього». **16** І вигнав їх із суду. **17** Тоді всі схопили Состена, керівника синагоги, і побили його перед судом, але Галліон ніяк на це не зважав. **18** Павло залишався там чимало днів, а потім, попрощавшись із братами, відплив до Сирії разом із Прискіллою та Акилою. У Кенхреях він обстриг волосся, бо дав обітницю. **19** Прибувши в Ефес, Павло залишив Прискіллу та Акилу там, а сам пішов у синагогу, де розмовляв з юдеями. **20** Вони просили його залишитись у них довше, але він не погодився, **21** а попрощався з ними, кажучи: «Повернуся до вас знов, якщо буде воля Божа». І відплив з Ефеса. **22** Прибувши до Кесарії, Павло вирушив [до Єрусалима] та, привітавши церкву, відбув до Антіохії. **23** Він пробув деякий час [в Антіохії], а потім пішов через землю Галатії та Фригії, зміцнюючи всіх учнів. **24** Тим часом до Ефеса прийшов один юдей, на ім’я Аполлос, родом з Олександрії, чоловік освічений, який був сильний у Писанні. **25** Він був навчений про Шлях Господа й, палаючи духом, говорив та докладно навчав про Ісуса, хоча знав тільки Іванове хрещення. **26** Він почав сміливо говорити в синагозі. Почувши його, Прискілла та Акила покликали його до себе й більш ретельно пояснили йому Шлях Божий. **27**

Коли він забажав піти до Ахаї, брати заохочували [його] й написали листа до учнів, щоб ті сприятливо прийняли його. Прибувши туди, [Аполлос] багато допоміг усім, хто увірував через благодать, **28** адже він рішуче переконував юдеїв, прилюдно показуючи через Писання, що Ісус є Христос.

19 Коли Аполлос був у Коринфі, Павло, пройшовши через внутрішні райони високогір'я, дістався до Ефеса. [Там] він зустрів деяких учнів **2** і спитав їх:
—Чи отримали ви Святого Духа, коли увірували?
Вони відповіли: —Ми навіть не чули про Святого Духа. **3** Тоді він спитав їх: —Тож у що ви були охрещені?
Вони відповіли: —У хрещення Івана. **4** Павло сказав: —Іван хрестив хрещенням покаяння. Він закликав народ увірувати в Того, Хто мав прийти після Нього, тобто в Ісуса. **5** Почувши це, вони були охрещені в ім'я Господа Ісуса. **6** Коли Павло поклав на них руки, Дух Святий зійшов на них, і вони почали говорити мовами й пророкувати. **7** Усього їх було близько дванадцяти осіб. **8** Потім він зайшов у синагогу, де упродовж трьох місяців сміливо говорив та переконував про Царство Боже. **9** Коли ж деякі з них стали опиратися й не вірили, зневажаючи Шлях перед громадою, [Павло] залишив їх. Він відокремив учнів і щодня говорив із ними в школі Тиранна. **10** Це продовжувалося два роки, так що всі мешканці Азії, юдеї та греки, почули Слово Господнє. **11** Бог робив надзвичайні чудеса через Павла: **12** хустини або пояси, яких він торкався, клали на хворих, і

хвороби залишали їх, а злі духи виходили. **13** Деякі з
мандрівних юдейських екзорцистів теж спробували
використати ім'я Господа Ісуса для звільнення тих,
що мали злих духів, кажучи: —Заклинаємо вас Ісусом,
Якого проповідує Павло! **14** Це робили семеро синів
Скеви, юдейського первосвященника. **15** Але злий дух
відповів їм: —Ісуса я знаю, і Павло мені відомий, а ви
хто такі? **16** І чоловік, у якому був злий дух, кинувся
на них і переміг усіх. Вони вибігли з дому голі та
поранені. **17** Про це стало відомо всім юдеям та грекам,
які жили в Ефесі. Усіх охопив страх, і звеличували ім'я
Господа Ісуса. **18** Багато з тих, хто увірував, приходили
та відверто визнавали й відкривали свої вчинки. **19**
Чимало з тих, хто раніше займався чаклунством,
зібрали свої книжки та спалили їх перед усіма. Коли
порахували ціну всіх книжок, вона склала п'ятдесят
тисяч [драхм]. **20** Так, завдяки Господній силі Слово
зростало та зміцнювалось. **21** Після тих подій Павло в
дусі вирішив пройти через Македонію й Ахаю та піти
до Єрусалима. Він сказав: «Після того, як побуваю
там, мені потрібно побачити Рим». **22** Він надіслав до
Македонії двох своїх помічників, Тимофія та Ераста,
а сам залишився на деякий час в Азії. **23** У той час
розпочалося велике заворушення проти Шляху. **24**
Певний срібний майстер, на ім'я Деметріос, який
робив зі срібла копії храму Артеміди, давав чималий
дохід своїм ремісникам. **25** Зібравши їх та інших
робітників, що займалися подібним ремеслом, сказав:
«Ви знаєте, що ця робота дає нам хороший дохід.

26 Але ви бачите й чуєте, що не тільки в Ефесі, але
й в усій Азії цей Павло переконав та увів в оману
багатьох людей, кажучи, що боги, зроблені руками
[людей], не є богами. **27** Це загрожує не тільки тим,
що наш труд зазнає зневаги, але й тим, що храм
великої богині Артеміди, перед якою вклоняється
вся Азія й весь світ, буде нічим, і вся її велич
буде зруйнована». **28** Почувши це, вони сповнились
люттю й почали кричати: «Велика Артеміда Ефеська!»
29 Місто наповнилося заворушенням, і всі разом
кинулися до театру, схопивши Павлових супутників,
Гайя та Аристарха, які були з Македонії. **30** Павло
хотів вийти до народу, але учні не дозволили йому.
31 Навіть деякі з керівників Азії, які були друзями
Павла, надіслали до нього попередження, щоб він
не з'являвся в театрі. **32** Зібрання було в сум'ятті:
одні кричали одне, а інші – інше. Більшість же
навіть не розуміла, навіщо вони зібралися. **33** З
натовпу взяли Олександра, бо юдеї його виштовхали.
Олександр дав знак рукою, бажаючи виправдатись
перед народом. **34** Але довідавшись, що він юдей,
натовп упродовж двох годин викрикував в один
голос: «Велика Артеміда Ефеська!» **35** Тоді до народу
вийшов один із чиновників [міста], заспокоїв натовп
та сказав: «Ефесяни, чи є якась людина, яка не знає,
що місто Ефес – хранитель храму великої Артеміди та
її [зображення], яке впало з неба? **36** Це безперечний
факт, тому вам належить зберігати спокій і не
діяти необачно. **37** А ви привели сюди цих людей,

хоча жоден із них не є грабіжником храму й не богохульствував проти нашої богині. **38** Отже, якщо в Деметріоса та інших майстрів є звинувачення проти когось, то на це є суди й проконсули. Нехай [туди] приносять обвинувачення один на одного. **39** Якщо ж у вас є щось інше, це вирішиться на законному зібранні. **40** Бо є небезпека, що нас можуть за сьогоднішнє обвинуватити в заколоті, адже не маємо жодного виправдання цьому збіговиську». **41** Сказавши це, він розпустив зібрання.

20 Після того, як заворушення закінчилися, Павло, зібравши учнів, підбадьорив їх і, попрощавшись із ними, пішов до Македонії. **2** Проходячи тими краями, [Павло] підбадьорював учнів багатьма словами, а потім прийшов до Греції, **3** де пробув три місяці. Коли збирався відплисти до Сирії, юдеї вчинили проти нього змову. Дізнавшись про це, він вирішив повернутися через Македонію. **4** Разом із ним пішов Сопатер, син Пірра з Вереї, Аристарх та Секунд із Солуня, Гай із Дервії, Тимофій, Тихик і Трохим з Азії. **5** Вони пішли вперед і чекали нас у Троаді. **6** Ми ж після днів свята Опрісноків відпливли з Филиппи й через п’ять днів прибули до них у Троаду, де провели сім днів. **7** Першого дня тижня ми зібралися на ламанні хліба. Павло, маючи намір наступного дня вирушити в подорож, говорив з учнями й продовжив промову до півночі. **8** У верхній кімнаті, де ми зібралися, було багато світильників. **9** Один юнак, на ім’я Євтих, сидів на вікні. А оскільки Павло говорив

довго, юнака здолав міцний сон, він похитнувся та
впав із третього поверху. Коли його підняли, він був
мертвий. **10** Павло зійшов вниз, припав до нього та,
обійнявши, сказав: «Не турбуйтеся, бо його душа ще
в ньому». **11** Після цього Павло повернувся нагору,
переломив хліб та їв. Він говорив із ними довго,
аж до світанку, а потім вирушив у дорогу. **12** А
хлопця привели живого, і всіх це дуже втішило. **13**
Ми попливли наперед кораблем до Асси, щоб звідти
забрати Павла. Він сам так звелів, тому що хотів
подорожувати пішки. **14** Коли він зустрів нас в Ассі,
ми взяли його на корабель і прибули до Мітилени. **15**
Відпливши звідти, наступного дня прибули до Хіосу;
а ще через день припливли до Самоса й, пробувши
день у Трогілії, назавтра дісталися до Мілета. **16**
Павло вирішив проминути Ефес і не затримуватися в
Азії: він поспішав, щоб, якщо буде можливо, бути в
Єрусалимі на день П'ятдесятниці. **17** З Мілета Павло
надіслав до Ефеса й покликав пресвітерів церкви.
18 Коли вони прийшли, він сказав їм: «Ви знаєте,
як я з першого дня, відколи прийшов до Азії, був
із вами весь час. **19** Я з усією покорою та сльозами
служив Господеві серед випробувань, що трапилися
зі мною через змови юдеїв. **20** Я не поминув нічого
корисного для вас, проповідував та навчав прилюдно
та по домах, **21** засвідчуючи юдеям та грекам про
покаяння перед Богом та віру в Господа нашого Ісуса.
22 І ось тепер я, зв'язаний Духом, іду до Єрусалима,
не знаючи, що там зі мною станеться. **23** Тільки Дух

Святий у кожному місті свідчить мені, кажучи, що на мене чекають кайдани та страждання. **24** Але я ні про що не турбуюся й не дорожу своїм життям, тільки б мені звершити мій шлях та служіння, яке я отримав від Господа Ісуса, – свідчити Добру Звістку благодаті Божої. **25** І тепер я знаю, що всі ви, між ким я ходив та проповідував Царство [Боже], більше не побачите мого обличчя. **26** Тому я свідчу сьогодні: я чистий від крові всіх, **27** бо не ухилявся вам звіщати всю волю Божу. **28** Пильнуйте себе й усю отару, над якою Дух Святий поставив вас єпископами, щоби пасти Церкву Божу, яку Він придбав Своєю кров'ю. **29** Я знаю, що після мого відходу до вас прийдуть люті вовки, які не щадитимуть отари. **30** Навіть серед вас постануть люди, які почнуть спотворювати істину, щоб повести учнів за собою. **31** Тому пильнуйте! Пам'ятайте, що я три роки вдень та вночі зі сльозами наставляв кожного з вас. **32** І тепер доручаю вас Богові та Слову благодаті Його, яке може [вас] збудувати й дати спадщину між усіма святими. **33** Я ні від кого не жадав ні срібла, ні золота, ні одягу. **34** Ви самі знаєте, що ці руки служили моїм потребам і тих, хто був зі мною. **35** У всьому я показував вам, що, працюючи так, ми повинні допомагати немічним і пам'ятати слова Господа Ісуса: „Блаженніше давати, ніж отримувати“». **36** Сказавши це, він став на коліна та разом з усіма помолився. **37** Тоді всі почали плакати й, припавши до шиї Павла, цілували його. **38** Найбільше всіх засмутили слова Павла про те,

що вони більше не побачать його обличчя. Потім провели його до корабля.

21 Коли ми розлучилися з ними, то попливли прямо до [острова] Кос, наступного дня на Родос, а звідти в Патару. **2** Знайшовши корабель, що прямував у Фінікію, ми сіли й попливли. **3** Коли показався Кіпр, ми залишили його ліворуч, попливли до Сирії та причалили в Тирі, тому що там наш корабель мав вивантажити товар. **4** Знайшовши учнів, ми пробули з ними сім днів. Вони, [довідавшись] через Духа [про майбутнє], застерігали Павла не йти до Єрусалима. **5** Але коли дні [перебування разом] закінчилися, ми пішли далі. Усі вони разом із дружинами та дітьми проводжали нас аж за місто, і на березі, схиливши коліна, ми помолилися. **6** Попрощавшись з усіма, ми піднялися на корабель, а вони повернулися до своїх домівок. **7** Ми продовжили свою морську подорож і з Тира прибули в Птолеміаду, де, привітавши братів, пробули з ними один день. **8** Наступного дня ми вирушили в дорогу, прийшли до Кесарії, зайшли в дім євангеліста Филипа, одного з сімох, і залишилися в нього. **9** Він мав чотири незаймані доньки, які пророкували. **10** Після того, як ми пробули там чимало днів, з Юдеї прийшов пророк, на ім’я Агав. **11** Він підійшов до нас, узяв пояс Павла й, зв’язавши собі руки та ноги, сказав: «Святий Дух каже: „Так юдеї в Єрусалимі зв’яжуть та віддадуть у руки язичників чоловіка, якому належить цей пояс“». **12** Почувши це, ми й місцеві стали благати Павла, щоб він не

йшов до Єрусалима. **13** Але Павло відповів: «Чому ви плачете й розриваєте моє серце? Я готовий не лише бути зв'язаним, але й померти в Єрусалимі за ім'я Господа Ісуса». **14** Коли ми зрозуміли, що його не переконати, то заспокоїлись, сказавши: «Нехай станеться воля Господня». **15** Після тих днів ми зібралися й вирушили до Єрусалима. **16** Разом із нами [пішли] й учні з Кесарії, які провели нас до Мнасона з Кіпру, давнього учня, у якого ми залишилися. **17** Коли ми прийшли до Єрусалима, брати з радістю прийняли нас. **18** Наступного ж дня Павло разом із нами пішов до Якова. Туди прийшли й всі старійшини. **19** Привітавши їх, [Павло] докладно розповів, що зробив Бог серед язичників через його служіння. **20** Вони послухали його та прославили Бога. Потім сказали Павлові: «Брате, ти бачиш, як багато тисяч юдеїв увірувало, і всі вони ревно ставляться до Закону. **21** Вони чули про тебе, що ти навчаєш юдеїв, які живуть між язичниками, відступити від [Закону] Мойсея, кажучи, щоб вони не обрізали своїх дітей і не дотримувалися звичаїв. **22** Що ж тепер [робити]? Вони, безумовно, почують, що ти прийшов. **23** Тому зроби, що ми тобі кажемо: серед нас є четверо чоловіків, які пов'язані обітницею. **24** Візьми їх, очисться разом із ними й заплати за них, щоб вони поголили собі голови. Тоді всі дізнаються: те, що сказано про тебе, – неправда, а, навпаки, ти дотримуєшся Закону. **25** А щодо язичників, які увірували, то ми написали їм про наше рішення: вони повинні утримуватися від

їжі, яка приносилась ідолам, від крові, від задушених тварин та від статевої розпусти». **26** Наступного дня Павло взяв тих людей і разом із ними виконав вимоги очищення. Потім увійшов у Храм і оголосив, що після закінчення днів очищення за кожного з них буде принесено жертву. **27** Коли ж закінчувалися сім днів, декілька юдеїв з Азії побачили Павла в Храмі та, підбуривши весь народ, схопили його. **28** Вони кричали: «Ізраїльтяни, допоможіть! Це чоловік, який повсюди навчає проти [нашого] народу, проти Закону й проти цього місця. До того ж він привів греків у Храм і цим осквернив це святе місце». **29** Перед тим вони бачили в місті Павла разом із Трохимом з Ефеса й припустили, що Павло ввів його в Храм. **30** Усе місто заворушилося, і зібрався народ. Схопивши Павла, витягнули його з Храму та негайно зачинили двері. **31** Вони вже хотіли вбити Павла, але звістка, що весь Єрусалим охоплено заворушенням, дійшла до римського Трибуна. **32** Він, узявши воїнів та сотників, відразу побіг до них. Побачивши Трибуна та воїнів, юдеї перестали бити Павла. **33** Трибун, підійшовши, узяв, заарештував Павла й наказав зв'язати його двома ланцюгами. Він спитав народ, хто це такий і що він зробив. **34** Однак у натовпі одні кричали одне, а інші – інше. Оскільки він через метушню не міг зрозуміти нічого достеменно, то наказав відвести Павла до фортеці. **35** Коли він був уже на сходах, воїни були вимушені нести його через тиск натовпу. **36** Багато народу йшло за ним, вигукуючи: «Смерть йому!»

37 Перед тим, як Павла мали ввести до фортеці, він
спитав Трибуна: —Чи можна мені щось тобі сказати?
Той відповів: —Ти знаєш грецьку? 38 Чи ти не той
єгиптянин, який нещодавно підняв бунт і повів за
собою в пустелю чотири тисячі розбійників? 39 Павло
відповів: —Я юдей з Тарса в Килікії, громадянин
відомого міста. Прошу тебе, дозволь мені звернутися
до народу. 40 Коли той дозволив, Павло, стоячи на
сходах, дав народові знак рукою. Коли настала тиша,
він заговорив єврейською мовою, кажучи:

22 «Брати та батьки! Послухайте тепер моє
виправдання перед вами». 2 Почувши, що він говорить
єврейською, вони ще більше притихли. [Павло] сказав:
3 «Я юдей! Народився в Тарсі в Килікії, але виховувався
в цьому місті, біля ніг Гамалиїла, навчений докладно
Закону батьків [наших], ревнитель Бога, як і всі ви
сьогодні. 4 Я переслідував до смерті послідовників
цього Шляху, зв'язував та кидав у в'язницю чоловіків
та жінок. 5 Свідки цього – первосвященник та всі
старійшини, від яких я отримував листи до братів
із Дамаска, щоб піти та привести до Єрусалима
зв'язаними тих, хто там був, для покарання. 6
І сталося, коли я вже наближався до Дамаска,
приблизно опівдні, навколо мене раптом засяяло
велике світло з неба. 7 Я впав на землю й почув голос,
який казав мені: „Савле! Савле! Чому ти переслідуєш
Мене?“ 8 Я спитав: „Хто Ти, Господи?“Він відповів:
„Я Ісус із Назарета, Якого ти переслідуєш“. 9 Ті, що
були зі мною, бачили світло, але не розуміли голосу

Того, Хто промовляв. **10** Я запитав: „Господи, що
мені робити?“Господь сказав: „Підведися та йди в
Дамаск. Там тобі буде сказано все, що тобі призначено
робити“. **11** Ті, що були зі мною, за руки привели мене
в Дамаск, тому що я осліп від того яскравого світла.
12 Чоловік, на ім’я Ананія, благочестивий за Законом,
про якого добре свідчили всі юдеї, що мешкали там,
13 прийшов до мене й, ставши поруч, сказав: „Брате
Савле, прозрій!“І тієї ж миті я побачив його. **14** Він
сказав: „Бог наших батьків обрав тебе, щоб ти пізнав
Його волю, побачив Праведного та почув голос із
Його вуст. **15** Ти будеш перед усіма людьми Йому
свідком того, що бачив та чув. **16** І тепер чому ти
зволікаєш? Встань, прийми хрещення та обмий свої
гріхи, прикликавши Його ім’я!“ **17** Коли я повернувся
в Єрусалим і молився в Храмі, мені було видіння.
18 Я побачив Господа, Який казав мені: „Поспіши та
скоріше вийди з Єрусалима, тому що не приймуть
твого свідчення про Мене“. **19** Я відповів: „Господи,
вони знають, що я кидав їх у в’язницю та бив у
синагогах тих, хто вірив у Тебе. **20** Коли проливалася
кров Твого свідка Стефана, я стояв там, і схвалював
це, і охороняв одяг тих, хто вбивав його“. **21** Тоді
Господь промовив до мене: „Іди, бо Я пошлю тебе
далеко до язичників“». **22** Натовп слухав Павла до цих
слів, але тут вони почали кричати: «Геть такого із
землі! Йому не слід жити!» **23** Вони кричали, скидали
одяг та кидали пил у повітря. **24** Тоді Трибун звелів
відвести Павла до фортеці; він наказав бичувати та

допитати його, щоб дізнатися, з якої підстави вони так на нього кричали. **25** Але коли прив'язали його ременями, Павло сказав сотникові, що стояв поруч: «Чи дозволено вам бичувати римського громадянина, та ще й без суду?» **26** Почувши це, сотник пішов до Трибуна й сказав йому: «Що ти хочеш зробити? Цей чоловік – римський громадянин». **27** Трибун прийшов до Павла та спитав: —Скажи мені, ти римський громадянин? Він відповів: —Так. **28** Трибун сказав: —Я придбав це громадянство за чималу суму грошей. Павло ж відповів: —А я народився [римлянином]. **29** Ті, що мали його допитати, негайно відійшли від нього. Трибун дуже злякався, збагнувши, що він зв'язав римського громадянина. **30** Наступного дня, бажаючи дізнатися достеменно, чому юдеї звинувачують його, Трибун розв'язав його та наказав, щоб зібралися первосвященники й весь Синедріон. Потім він увів Павла та поставив перед ними.

23 Павло подивився уважно на Синедріон та сказав: «Брати, до цього дня я жив перед Богом із добрим сумлінням». **2** Тут первосвященник Ананія наказав тим, хто стояв біля нього, ударити його по вустах. **3** Тоді Павло промовив до нього: —Бог тебе вдарить, стіно побілена! Ти сидиш тут, аби судити мене за Законом, але сам, всупереч Закону, наказуєш мене вдарити! **4** Ті, що стояли біля нього, сказали: —Ти ображаєш Божого первосвященника? **5** Павло відповів: —Брати, я не знав, що він первосвященник. Бо написано: «Керівника народу твого не злослов».

6 Знаючи, що одна частина з них – садукеї, а друга – фарисеї, Павло вигукнув у Синедріоні: —Брати, я фарисей, син фарисея, і мене судять за надію у воскресіння з мертвих! **7** Коли він це сказав, між фарисеями та садукеями виникла незгода, і натовп розділився; **8** бо садукеї кажуть, що немає воскресіння з мертвих, ні ангелів, ні духів. Фарисеї ж визнають усе це. **9** Здійнявся великий крик, деякі книжники з фарисейської сторони піднялися й рішуче сказали: «Ми не знаходимо нічого поганого в цій людині! Може, і справді якийсь дух або ангел говорив до нього?» **10** Колотнеча ставала дедалі більшою; і Трибун, боячись, щоб вони не розірвали Павла, наказав воїнам зійти, забрати його з-поміж них і відвести у фортецю. **11** Наступної ночі Господь став перед Павлом та промовив: «Будь сміливим! Бо як ти свідчив про Мене в Єрусалимі, так будеш свідчити і в Римі». **12** Коли настав день, деякі юдеї зібрались і заприсягнулися, що не їстимуть і не питимуть, поки не вб'ють Павла. **13** Тих, хто дав клятву, було більше сорока [людей]. **14** Вони пішли до первосвященника та старійшин і сказали: «Ми зв'язали себе клятвою не їсти, поки не вб'ємо Павла. **15** Тепер ви та Синедріон скажіть Трибуну привести його до вас, начебто ви бажаєте докладніше розглянути його справу. Ми ж будемо готові й, перш ніж він наблизиться, ми вб'ємо його». **16** Але про цю змову довідався син Павлової сестри. Він пішов до фортеці та повідомив Павлові. **17** Тоді Павло покликав одного із сотників та сказав:

«Відведи цього юнака до Трибуна, він має йому щось
сказати». **18** Той відвів його до Трибуна й сказав:
—В'язень Павло покликав мене й просив привести
цього юнака до тебе. Він має щось тобі сказати. **19**
Трибун узяв його за руку та, відвівши набік, спитав:
—Що ти маєш мені сказати? **20** [Юнак] сказав: —Юдеї
змовилися, що проситимуть тебе завтра привести
Павла до Синедріону, нібито бажають більш докладно
допитати його. **21** Але ти не слухай їх, тому що більше
сорока людей підстерігають його. Вони поклялися
не їсти й не пити, поки не вб'ють його. І тепер
вони готові й чекають від тебе розпорядження. **22**
Трибун відпустив юнака, наказавши йому: —Нікому
не говори про те, що сказав мені. **23** Потім покликав
двох сотників і наказав їм: «Приготуйте двісті воїнів,
сімдесят вершників і двісті стрільців, щоб о третій
годині ночі йти до Кесарії. **24** Приведіть коней і
для Павла, щоб він був у безпеці доставлений до
намісника Фелікса». **25** Він написав листа такого
змісту: **26** «Клавдій Лісій до поважного намісника
Фелікса. Вітання! **27** Цього чоловіка схопили юдеї
і вже збиралися вбити. Але, довідавшись, що він
римський громадянин, я прийшов разом із воїнами й
визволив його. **28** Бажаючи дізнатися причину його
обвинувачення, привів його до їхнього Синедріону.
29 Я виявив, що обвинувачення пов'язане з їхнім
Законом, але немає нічого, що заслуговувало б на
смерть або ланцюги. **30** Коли мені повідомили про
змову проти нього, я відразу надіслав його до тебе,

наказавши й обвинувачам оскаржити його перед тобою. Будь здоровий!» **31** Отже, воїни, згідно з наказом, взяли Павла й вночі привели в Антипатриду. **32** Наступного дня, залишивши вершників, щоб ішли з ним далі, воїни повернулися до фортеці. **33** Коли [вершники] прийшли до Кесарії, то, передавши листа намісникові, поставили Павла перед ним. **34** [Намісник], прочитавши листа, спитав [Павла], з якої він провінції. Дізнавшись, що він із Килікії, **35** сказав: «Я тебе послухаю, коли прийдуть ті, хто тебе обвинувачує». І наказав стерегти його в преторії Ірода.

24 Через п'ять днів первосвященник Ананія разом зі старійшинами та адвокатом Тертуллом прийшли до Кесарії та перед намісником висунули обвинувачення проти Павла. **2** Коли Павла покликали, Тертулл почав обвинувачувати його, кажучи: «Тривалий мир ми маємо завдяки тобі, і добрі речі були зроблені для цього народу через твою дбайливість. **3** Поважний Феліксе! Ми з великою вдячністю завжди й повсюди це визнаємо. **4** Щоб не затримувати тебе довго, благаю тебе, вислухай нас коротко у своєму милосерді. **5** Ми з'ясували, що ця людина – бунтівник. Він провокує заворушення між усіма юдеями в усьому світі та очолює назарейську єресь. **6** До того ж він намагався осквернити Храм. Тому ми його спіймали й хотіли судити за нашим Законом. **7** Але прийшов Трибун Лісій і силоміць забрав його з наших рук, **8** наказавши його обвинувачам іти до тебе. Якщо ти його допитаєш, то сам дізнаєшся про все, у чому ми

його звинувачуємо». **9** Інші юдеї теж долучилися до обвинувачень, говорячи, що все це правда. **10** Коли намісник подав знак, Павло почав говорити: «Знаючи, що ти вже багато років суддя цього народу, я охоче буду захищатися. **11** Ти можеш довідатись, що минуло не більше дванадцяти днів відтоді, як я прийшов до Єрусалима на поклоніння. **12** І не бачили мене, щоб я сперечався з кимось у Храмі або підбурював народ десь у синагогах чи в місті. **13** Вони навіть не можуть тобі довести того, у чому мене звинувачують. **14** Але я визнаю, що служу Богові батьків наших згідно з вченням Шляху, яке вони називають єрессю. Я вірю всьому, що записано в Законі та Пророках. **15** У мене така ж надія на Бога, як і в них, що буде воскресіння праведних та неправедних. **16** Тому я дбаю про те, щоб завжди мати чисте сумління перед Богом та людьми. **17** Через багато років я прийшов, щоби подати моєму народові милостиню та принести жертви. **18** За цим мене й знайшли очищеного в Храмі. Там не було ні натовпу, ні колотнечі. **19** Це були деякі юдеї з Азії, які мали би бути тут перед тобою, якщо мають щось проти мене. **20** Або нехай присутні тут скажуть, яку провину знайшли в мені, коли я стояв у Синедріоні. **21** Хіба що те слово, яке я вигукнув перед ними: „Сьогодні мене судять перед вами за воскресіння з мертвих!“» **22** Тоді Фелікс, який добре знав про Шлях, відклав суд, сказавши: «Я винесу рішення з вашого питання, коли прийде Трибун Лісій». **23** Він наказав сотникові стерегти Павла, але надати певну свободу й

нікому з його близьких не забороняти, щоб служили
йому. 24 Через декілька днів Фелікс прийшов разом зі
своєю дружиною Друзиллою, яка була юдейкою. Він
наказав покликати Павла, аби послухати про віру
в Ісуса Христа. 25 Проте коли Павло говорив про
праведність, здержливість та майбутній суд, Фелікс
злякався й сказав: «Тепер іди! Коли матиму час,
покличу тебе». 26 Він сподівався, що Павло дасть
йому грошей, і тому часто наказував привести його
та говорив із ним. 27 Коли минуло два роки, замість
Фелікса прийшов Порцій Фест. Бажаючи догодити
юдеям, Фелікс залишив Павла у в'язниці.

25 Через три дні після свого прибуття Фест вирушив
із Кесарії до Єрусалима, 2 де первосвященники
та керівники юдеїв виклали обвинувачення проти
Павла. Вони благали Феста 3 проявити милість та
викликати Павла до Єрусалима. Самі ж готували
засідку, щоб у дорозі вбити його. 4 Але Фест відповів:
«Павла стережуть у Кесарії, і я сам незабаром
відправлюся туди. 5 Отже, нехай ваші керівники
йдуть зі мною, і якщо в цій людині є щось погане, то
нехай звинувачують її». 6 Пробувши в них не більше
восьми чи десяти днів, [Фест] повернувся до Кесарії,
наступного дня сів у суддівське крісло та наказав
привести Павла. 7 Коли ж Павло прийшов, юдеї, які
прибули з Єрусалима, зібралися навколо нього й
почали звинувачувати його в численних злочинах,
яких не могли довести. 8 Павло сказав у свій захист:
—Я нічим не согрішив ні проти юдейського Закону,

ні проти Храму, ні проти Кесаря. **9** Але Фест, бажаючи
догодити юдеям, спитав Павла: —Чи згоден ти піти до
Єрусалима, щоб я судив тебе там? **10** Павло ж сказав:
—Я стою перед судом Кесаря, де мені й належить
прийняти суд. Я не зробив нічого поганого юдеям,
як ти й сам це добре знаєш. **11** Якщо я зробив щось
погане, варте смерті, я згоден померти. Але якщо
немає нічого в тому, у чому мене звинувачують, ніхто
не може видати мене їм. Я вимагаю суду Кесаря!
12 Тоді Фест, поговоривши зі своєю радою, відповів:
—Якщо ти вимагаєш суду Кесаря, до Кесаря й підеш!
13 Через декілька днів до Кесарії приїхав цар Агриппа
та Вереніка, щоб привітати Феста. **14** Вони провели там
декілька днів, і Фест розповів цареві про справу Павла:
—Є тут один чоловік, залишений Феліксом у в'язниці.
15 Коли я був у Єрусалимі, юдейські первосвященники
та старійшини свідчили проти нього, вимагаючи
його засудження. **16** Я ж відповів їм, що римляни
не мають звичаю видавати людину, доки вона не
зустрінеться віч-на-віч зі своїм обвинувачем і не
отримає можливості захиститися від звинувачення.
17 Коли вони прийшли сюди, я відразу ж скликав суд
та наказав привести цього чоловіка. **18** Обступивши
його, обвинувачі не висунули жодної провини з
тих, про які я підозрював; **19** натомість вони мали
деякі суперечки щодо їхньої релігії й щодо якогось
Ісуса, Котрий помер і про Якого Павло казав, що Він
живий. **20** Я був розгублений, не знав, як розглянути
цю справу, і спитав [Павла], чи він бажає піти до

Єрусалима й там стати перед судом щодо цього. **21** Павло ж вимагав, щоб його залишили під вартою на розсуд Августа. Отже, я вирішив відіслати його до Кесаря. **22** Агриппа сказав Фестові: —Я хотів би сам послухати [цього] чоловіка. Фест відповів: —Завтра почуєш. **23** Наступного дня Агриппа та Вереніка прийшли з великою пишністю та увійшли до зали зустрічі разом із Трибунами та поважними людьми міста. За наказом Феста привели Павла. **24** Фест сказав: «Царю Агриппо й усі присутні тут із нами! Ви бачите людину, на яку мені скаржилося безліч юдеїв і в Єрусалимі, і тут, вигукуючи, що він не повинен більше жити. **25** Я ж зрозумів, що він не зробив нічого, вартого смерті; і оскільки він сам вимагав суду в Августа, я вирішив надіслати його [до Рима]. **26** Але в мене немає нічого достеменного, про що я міг би написати володареві, тому я привів його до вас, і особливо до тебе, царю Агриппо, щоб після допиту я мав, що написати. **27** Бо мені здається нерозсудливим надсилати ув'язненого, не вказавши підстав для його звинувачення».

26 Агриппа промовив до Павла: —Тобі можна висловитись на свій захист. Павло підняв руку й почав захищатися: **2** —Царю Агриппо! Я щасливий, що можу сьогодні захищатися перед тобою від усього, у чому мене звинувачують юдеї. **3** Тим більше, що ти знаєш усі юдейські звичаї та суперечності. Тому прошу тебе терпляче вислухати мене. **4** Усім юдеям відомо, що ще змалку моє життя проходило спочатку

в моїй країні, а потім серед мого народу в Єрусалимі.
5 Знаючи мене здавна, вони могли б засвідчити, якби
захотіли, що я жив як фарисей за найсуворішим
вченням нашої релігії. **6** І зараз я стою перед судом за
надію на обітницю Бога, дану нашим батькам, **7** до
здійснення якої сподіваються дійти наші дванадцять
племен, ревно служачи [Богові] вдень та вночі. За цю
надію, о царю, юдеї звинувачують мене. **8** Чому ви
вважаєте неймовірним те, що Бог воскрешає мертвих?
9 Я теж вважав, що мені треба багато робити проти
імені Ісуса з Назарета. **10** Це я й робив у Єрусалимі:
багатьох святих кинув у в'язницю, отримавши владу
від первосвященників; а коли їх вбивали, на те був
і мій голос. **11** І у всіх синагогах я часто мучив їх,
змушуючи богохульствувати. У несамовитій люті
я переслідував їх навіть у інших містах. **12** Одного
разу з цією метою я пішов до Дамаска із владою та
дорученням від первосвященників. **13** Десь опівдні,
царю, будучи в дорозі, я побачив світло з неба,
яскравіше від сонця. Воно осяяло мене й тих, хто
був зі мною. **14** Усі ми впали на землю, і я почув
голос єврейською: «Савле, Савле, чому ти переслідуєш
Мене? Тяжко тобі бити ногою колючку». **15** Тоді
я спитав: «Хто Ти, Господи?» Господь відповів: «Я
– Ісус, Якого ти переслідуєш! **16** Але підведися та
встань на ноги: Я з'явився тобі, щоб призначити тебе
служителем та свідком того, що ти бачив, і того, що
Я відкрию тобі. **17** Я визволю тебе від народу та від
язичників, до яких Я тебе посилаю, **18** щоб відкрити

їм очі та навернути їх від темряви до світла, від влади
сатани до Бога, щоб отримали прощення гріхів та
спадщину зі святими через віру в Мене». **19** Тому,
царю Агриппо, я не став противитися небесному
видінню, **20** а проповідував спершу тим, хто в Дамаску,
[потім] в Єрусалимі, по всій Юдеї і язичникам, щоб
вони покаялись і навернулися до Бога, роблячи
діла, гідні покаяння. **21** Через це юдеї схопили мене
в Храмі й намагалися вбити. **22** Але, отримавши
допомогу від Бога, я стою [тут] донині та свідчу
малому й великому. Я говорю лише те, що, за словами
Пророків та Мойсея, мало статися: **23** Христос має
страждати, першим воскреснути з мертвих і звістити
світло [Своєму] народові та язичникам. **24** Коли він
так захищався, Фест голосно промовив: —Павле, ти
божевільний! Твоя велика вченість доводить тебе до
безумства! **25** Павло відповів: —Поважний Фесте, я
не божевільний, а кажу правдиві та розумні слова.
26 Адже цар знає про все це, і тому я можу сміливо
говорити. Я переконаний, що нічого не приховане від
нього, бо діялось не в закутку. **27** Царю Агриппо, чи
віриш ти пророкам? Знаю, що віриш! **28** Тоді Агриппа
сказав Павлові: —Ще трохи, і ти переконаєш і мене
стати християнином. **29** Павло відповів: —Чи трохи,
чи багато, але я молюся Богові, щоб не тільки ти, але й
всі, що слухають мене сьогодні, стали такими, як я, за
винятком оцих кайданів. **30** Цар, намісник, Вереніка
й всі, хто сидів із ними, підвелися. **31** Виходячи,
вони говорили між собою: «Ця людина не зробила

нічого, вартого смерті чи кайданів». **32** Агриппа сказав Фестові: —Цього чоловіка можна було б звільнити, якби він не вимагав суду Кесаря.

27 Коли було вирішено, що ми попливемо до Італії, Павла та інших ув'язнених передали сотникові, на ім'я Юлій, з когорти Августа. **2** Ми сіли на адрамітський корабель, який мав плисти до кількох міст Азії, і відпливли. З нами був Аристарх, македонець із Солуня. **3** Наступного дня ми пристали в Сидоні. Юлій добре ставився до Павла й дозволив йому піти до своїх друзів та отримати догляд. **4** Відчаливши звідти, ми попливли під укриттям Кіпру, тому що вітри були протилежні; **5** перетнувши відкрите море, що омиває береги Килікії та Памфілії, причалили до Міри в Лікії. **6** Там сотник знайшов олександрійський корабель, який плив до Італії, і посадив нас на нього. **7** Повільно пропливши багато днів, ми насилу дісталися до Кніду. Оскільки вітер не дозволяв триматися потрібного напрямку, ми попливли біля Криту навпроти Салмона. **8** З труднощами минувши його, припливли до одного міста, що зветься Добра Пристань, поблизу якого було місто Ласея. **9** Як минуло багато часу й плавання вже стало небезпечним, бо й піст проминув, Павло радив: **10** «Я бачу, що наша подорож буде з труднощами та великими втратами не тільки для вантажу та корабля, але й для нашого життя». **11** Проте сотник більше послухався керманича та власника корабля, ніж Павлових слів. **12** Через те, що пристань не

була придатна для зимівлі, більшість вирішила відплисти звідти, щоб, якщо можна, дістатися до Фініка й перезимувати в порту на Криті, відкритому для південно-західних та північно-західних вітрів. **13** Тож як повіяв південний вітер, подумали, що досягли бажаного, і, піднявши вітрила, попливли вздовж Криту. **14** Та незабаром зі сторони острова зірвався ураганний вітер, що зветься Евракілон. **15** Він підхопив корабель, так що неможливо було протистояти, ми піддалися вітрові й нас понесло. **16** Підпливши до маленького острівця, що зветься Клавдою, ми ледве змогли втримати рятувальний човен. **17** Коли ж його підняли, намагалися канатами обв'язати корабель. Побоюючись, щоб не попасти на мілину Сирту, опустили вітрила; і так нас понесло. **18** Наступного дня нас так сильно кидала буря, що ми почали викидати вантаж. **19** Третього дня ми власними руками викидали корабельне знаряддя. **20** Оскільки ні сонце, ні зорі не з'являлися багато днів, а шторм не зменшувався, ми втратили вже всяку надію на порятунок. **21** Оскільки давно нічого не їли, Павло став посеред них та промовив: «Люди, треба було послухати моєї поради й не відпливати з Криту, тоді б ви не зазнали такої біди та шкоди. **22** А тепер закликаю вас бути бадьорими, бо ніхто з вас не втратить життя, тільки корабель [розіб'ється]. **23** Цієї ночі мені з'явився ангел Бога, Якому я належу і Якому служу. **24** Він сказав мені: „Павле, не бійся! Ти повинен стати перед Кесарем. І ось Бог дарував тобі всіх, хто

пливе з тобою“. **25** Тому, люди, будьте бадьорі! Я
вірю Богові, і все буде так, як мені сказано. **26** Нас
має викинути на якийсь острів». **27** Коли настала
чотирнадцята ніч, нас усе ще носило по Адріатичному
морю. Десь опівночі моряки стали припускати, що ми
наближаємося до якоїсь землі. **28** Помірявши глибину,
виявили двадцять сажнів. Пропливши ще трохи, знову
поміряли, і було п’ятнадцять сажнів. **29** Побоюючись,
щоб не натрапити на скелясті місця, скинули з корми
чотири якорі й молилися, щоб скоріше настав день.
30 А коли моряки намагалися втекти з корабля й
опускали рятувальний човен у море, вдаючи, ніби
бажають спустити якорі з передньої частини, **31** Павло
сказав сотникові та воїнам: «Якщо вони не залишаться
на кораблі, ви не зможете врятуватися». **32** Тоді воїни
перерізали канати рятувального човна, і він впав у
море. **33** Коли почало розвиднятись, Павло закликав
усіх поїсти, кажучи: «Сьогодні вже чотирнадцятий
день, як ви перебуваєте в очікуванні, нічого не ївши.
34 Тому прошу вас поїсти, бо це сприятиме вашому
порятунку; жоден із вас навіть волосини з голови
не втратить». **35** Сказавши це, узяв хліб, подякував
Богові перед усіма, розламав та почав їсти. **36** Тоді всі
підбадьорились і стали їсти. **37** А всіх нас на кораблі
було двісті сімдесят шість осіб. **38** Як всі наїлися,
то стали облегшувати корабель, викидаючи зерно в
море. **39** Коли настав день, вони не розпізнали землі,
але побачили якусь затоку з піщаним берегом, до
якого вирішили причалити кораблем, якщо зможуть.

40 Відрізавши якорі, залишили їх у морі; водночас
розв'язали канати з керма й, піднявши мале вітрило за
вітром, попрямували до берега. **41** Однак, наскочивши
на мілину між двома течіями, ніс корабля застряг
і став нерухомий, а корму розбивало силою хвиль.
42 Тоді воїни вирішили вбити [всіх] в'язнів, щоб
ніхто, випливши, не втік. **43** Проте сотник, бажаючи
врятувати Павла, утримав їх від цього наміру. Він
наказав тим, хто вміє плавати, стрибати першими та
дістатися берега, **44** а іншим – рятуватися на дошках
або на рештках корабля. І таким чином усі дісталися
до суші.

28 Урятувавшись, ми дізналися, що острів
називається Мальта. **2** Мешканці [острова] виявили
до нас надзвичайну гостинність. Вони, запаливши
вогонь, прийняли всіх нас, тому що падав дощ і
було холодно. **3** Коли Павло, зібравши купу сухих
дров, поклав їх на вогонь, гадюка, яка виповзла
від жару, вчепилася за його руку. **4** Мешканці,
побачивши, що з його руки звисає змія, говорили
одне одному: «Без сумніву, цей чоловік – убивця: він
урятувався з моря, але справедливість не дозволила
йому жити». **5** Однак [Павло] струсив змію у вогонь,
не зазнавши жодної шкоди. **6** Вони очікували, що
він почне опухати або негайно впаде мертвий.
Але, чекаючи довго, побачили, що нічого поганого
з ним не сталося. Тоді змінили свою думку й
казали, що він – бог. **7** Неподалік від того місця
були землі, які належали начальникові острова,

на ім’я Публій. Він прийняв нас, і ми гостювали в нього три дні. **8** І сталося, що батько Публія лежав хворий на лихоманку та кишкову інфекцію. Павло увійшов до нього, помолився та, поклавши на нього руки, зцілив його. **9** Після цього й інші хворі з острова приходили та отримували зцілення. **10** Вони вшанували нас великими почестями й, коли ми відпливали, забезпечили нас усім необхідним. **11** Через три місяці ми відпливли на олександрійському кораблі, котрий мав знак Діоскурів та перезимував на острові. **12** Ми припливли до Сиракуз та пробули там три дні. **13** Відпливши звідти, прибули до Регії. Наступного дня повіяв південний вітер, і через день ми прибули до Путеолі. **14** Там знайшли братів, і вони просили нас залишитися з ними сім днів. І так ми прибули до Рима. **15** Тамтешні брати, почувши про нас, вийшли нам назустріч до форуму Аппія й до Трьох Таверн. Побачивши їх, Павло подякував Богові та підбадьорився. **16** Ми прибули до Рима, сотник передав в’язнів начальникові охорони, а Павлові було дозволено жити окремо. З ним був тільки воїн, який його охороняв. **17** Через три дні [Павло] скликав знатних юдеїв і, коли вони зібралися, промовив до них: —Брати, я не зробив нічого проти [нашого] народу або проти звичаїв батьків, проте мене було заарештовано в Єрусалимі та видано в руки римлян, **18** які, розглянувши мою справу, хотіли звільнити мене, тому що ніякої провини, вартої смерті, на мені не було. **19** Але оскільки юдеї

протистояли цьому, я був змушений звернутися до Кесаря, проте не для того, щоб звинуватити в чомусь мій народ. **20** Саме з цієї причини покликав вас, щоб побачити та поговорити, бо за надію Ізраїлю на мені ці кайдани. **21** Вони відповіли: —Ми не отримали щодо тебе жодного листа з Юдеї, і ніхто з братів, що приходили, не сповістив і не сказав нічого поганого про тебе. **22** Однак ми б хотіли почути від тебе, що ти думаєш, бо нам відомо, що всюди говорять проти цього угрупування. **23** У призначений день до його помешкання прийшло їх ще більше. [Павло] з ранку до вечора свідчив їм про Царство Боже, намагаючись переконати їх про Ісуса на підставі Закону Мойсея та Пророків. **24** Одні були переконані тим, що він казав, інші ж не вірили. **25** Коли, не дійшовши згоди, відходили, Павло сказав такі слова: «Правильно промовив Дух Святий через пророка Ісаю вашим батькам: **26** „Піди до цього народу та скажи: «Ви будете слухати й слухати, але ніколи не зрозумієте; будете дивитись і дивитись, але ніколи не побачите. **27** Бо серце цього народу згрубіло, важко стали чути вухами й очі свої заплющили, щоб не побачити очима, не почути вухами, не зрозуміти серцем і не навернутись, щоб Я зцілив їх»“. **28** Отже, нехай вам буде відомо, що це спасіння Боже було надіслане язичникам, і вони його почують». **29** Після цих слів юдеї розійшлися, сперечаючись між собою. **30** Павло цілих два роки залишався [там] на власному утриманні й приймав усіх, хто заходив до нього. **31**

Він проповідував Царство Боже та навчав про Господа
Ісуса Христа сміливо та без перешкоди.

До римлян

1 Павло, раб Ісуса Христа, покликаний [бути] апостолом і обраний, щоб звіщати Добру Звістку Бога,
2 яку Він сповістив раніше через Своїх пророків у
Святих Писаннях. **3** Це [Звістка] про Його Сина, Який
за тілом був нащадком Давида, **4** а за Духом святості
був визнаний Сином Божим у силі через воскресіння
з мертвих, – про Ісуса Христа, Господа нашого. **5**
Через Нього ми отримали благодать і апостольство,
щоб заради Його імені [привести] до послуху віри всі
народи, **6** серед яких і ви, покликані Ісуса Христа. **7**
Усім, хто в Римі, улюбленим Божим, покликаним
святим. Благодать вам і мир від Бога, нашого Отця,
і від Господа Ісуса Христа. **8** Насамперед я дякую
моєму Богові через Ісуса Христа за всіх вас, бо про
вашу віру говорять у всьому світі. **9** Бог, Якому я
служу моїм духом, звіщаючи Добру Звістку Його
Сина, є моїм свідком, що я завжди пам'ятаю про
вас і **10** постійно прошу у своїх молитвах, щоби з
волі Божої мені вдалося нарешті прийти до вас. **11**
Прагну побачити вас, щоб розділити з вами якийсь
духовний дар для вашого зміцнення, **12** щоб ми
підбадьорили одне одного своєю спільною вірою –
вашою й моєю. **13** Не хочу, брати, щоб ви не знали,
як багато разів я планував прийти до вас, аби мати
якийсь плід серед вас, як і серед інших народів, але
досі мав перешкоди. **14** Я боржник перед еллінами й
варварами, перед мудрими й неосвіченими. **15** Саме
тому я прагну звіщати Добру Звістку і вам у Римі. **16**

Я не соромлюся Доброї Звістки Христа, оскільки вона
є силою Божою для спасіння кожного, хто вірить,
– спочатку юдея, а потім і язичника. **17** Адже в ній
відкривається праведність Божа з віри у віру, як
написано: «А праведник житиме вірою». **18** Бо гнів
Божий відкривається з неба проти усякої безбожності
та неправедності людей, які своєю неправедністю
придушують істину. **19** Бо те, що можна знати про
Бога, очевидно для них, адже Бог відкрив їм. **20** Від
створення світу невидимі якості Бога – Його вічна
сила й божественна природа – були чітко зрозумілі у
творінні, так що [люди] не мають виправдання, **(aïdios
g126)** **21** оскільки вони, знаючи Бога, не прославили
Його як Бога й не дякували Йому, але їхні думки
стали марними, а їхні нерозумні серця охопила
темрява. **22** Називаючи себе мудрими, вони стали
нерозумними **23** й проміняли славу нетлінного Бога
на образи, подібні до смертної людини, птахів, тварин
і плазунів. **24** Тому Бог віддав їх у гріховні бажання
їхніх нечистих сердець, щоб вони самі між собою
осквернили свої тіла. **25** Вони проміняли Божу істину
на неправду та поклонялися й служили творінню, а не
Творцеві, Який є навіки благословенний. Амінь. **(aiōn
g165)** **26** Через це Бог віддав їх ганебним бажанням. Їхні
жінки проміняли природні стосунки на неприродні.
27 Так само й чоловіки відмовилися від природних
стосунків із жінками й розпалилися пристрастю один
до одного. Чоловіки з чоловіками роблять безсоромні
вчинки й отримують самі в собі належне покарання

за свої збочення. **28** Оскільки вони не вважали за потрібне пізнати Бога, то Бог віддав їх [їхньому] розпусному розуму, щоб вони робили те, чого не годиться робити. **29** Вони сповнені всякої неправди, зла, жадібності та розпусти, сповнені заздрощів, убивств, чвар, обману та злоби. Вони поширюють плітки та **30** наклепи, ненавидять Бога, вони нахабні, зарозумілі та хвалькуваті, вигадують, як зробити зло, не шанують батьків. **31** У них немає розуміння, вони не виконують обіцянок, не мають любові та милосердя. **32** Хоча вони знають праведний наказ Божий про те, що всі, хто робить такі речі, заслуговують на смерть, вони не тільки продовжують їх робити, але й схвалюють тих, хто [це] робить.

2 Отже, людино, яка засуджуєш інших, ти не маєш виправдання, бо, судячи іншого, ти засуджуєш саму себе, адже робиш саме те, що засуджуєш. **2** А ми знаємо, що Бог справедливо судить тих, хто так робить. **3** Людино, невже ти вважаєш, що, засуджуючи інших за вчинки, які ти сама робиш, уникнеш Божого суду? **4** Чи, може, ти зневажаєш багатство Його доброти, поблажливості та довготерпіння й не усвідомлюєш, що доброта Бога веде тебе до покаяння? **5** Власною впертістю й нерозкаяним серцем ти накликаєш на себе гнів на день гніву й виявлення справедливого Божого суду. **6** «Він відплатить кожному за його вчинками»: **7** тим, хто з наполегливістю в добрих ділах шукає слави, честі й безсмертя, Він подарує життя вічне, **(aiōnios g166)** **8** а

для тих, хто через самолюбство відкидає істину та
слідує за неправдою, буде гнів та лють. **9** Страждання
й лихо буде для кожної людської душі, яка чинить
зло, – спочатку для юдеїв, а потім для язичників. **10**
А кожному, хто чинить добро, буде слава, честь і
мир – спочатку юдеям, а потім язичникам. **11** Адже
Бог неупереджений. **12** Усі, хто згрішив без Закону,
без Закону й загинуть, і всі, хто згрішив у Законі, за
Законом будуть засуджені. **13** Бо не ті, хто слухає
Закон, праведні перед Богом, а ті, хто виконує Закон,
будуть виправдані. **14** Коли язичники, які не мають
Закону, діють за своєю природою згідно з Законом,
вони є законом для себе, хоча не мають Закону. **15**
Вони показують, що діло Закону написане в їхніх
серцях, про що свідчить їхнє сумління й думки, які
то звинувачують, то виправдовують одна одну. **16** [Це
виявиться] того дня, коли Бог, згідно з моєю Доброю
Звісткою, судитиме таємні [думки та вчинки] людей
через Ісуса Христа. **17** Тож, якщо ти називаєш себе
юдеєм, покладаєшся на Закон і хвалишся Богом; **18**
якщо ти знаєш [Його] волю і, навчений Законом,
розумієш, що краще; **19** якщо ти переконаний, що ти
– поводир для сліпих, світло для тих, хто в темряві,
20 наставник для нерозумних, учитель для немовлят,
бо в Законі маєш втілення знання та істини, **21** тоді
чому ж ти, навчаючи інших, не навчаєш себе? Чому,
проповідуючи проти крадіжок, сам крадеш? **22** Чому,
говорячи не чинити перелюбу, сам чиниш перелюб?
Чому, відчуваючи огиду до ідолів, ти грабуєш [їхні]

храми? **23** Ти хвалишся Законом, а зневажаєш Бога,
порушуючи Закон. **24** Як написано: «Через вас ім'я
Бога зневажається серед язичників». **25** Обрізання має
користь, якщо ти дотримуєшся Закону, але якщо ти
порушник Закону, твоє обрізання стало необрізанням.
26 Тож, якщо необрізаний дотримується заповідей
Закону, чи не буде його необрізання вважатися
обрізанням? **27** Тому необрізаний від народження,
виконуючи Закон, судитиме тебе – того, хто, маючи
написаний [Закон] та обрізання, порушує Закон. **28**
Бо юдей не той, хто показує це зовні, і обрізання не
те, що зовні, на тілі. **29** А юдей це той, хто є ним
усередині, і обрізання – це обрізання серця за Духом,
а не за буквою [Закону]. [Такій людині] хвала не від
людей, а від Бога.

3 Отже, яка перевага юдеїв і яка користь від
обрізання? **2** Велика – з усякого погляду! Перш за
все їм були довірені Слова Божі. **3** А що, як деякі з
них були невірними? Чи їхня невірність знищить
вірність Бога? **4** Зовсім ні! Бог правдивий, навіть
якщо кожна людина неправдива. Як написано: «Тому
Ти справедливо виконуєш Свій вирок, бездоганно
здійснюєш Твій суд». **5** Але якщо наша неправедність
виявляє праведність Божу, що нам казати? Хіба Бог
несправедливий, коли виявляє гнів? (Я говорю по-
людському.) **6** Зовсім ні! Інакше як Бог судитиме
світ? **7** Але якщо Божа істина через мою неправду
збільшилася на Його славу, чому мене ще судять як
грішника? **8** І чому деякі наклепники стверджують,

що ми говоримо: «Робімо зло, щоб вийшло добро»? Справедливий суд на таких! **9** Що ж тоді? Чи є в нас якась перевага? Зовсім ні! Бо ми вже довели, що і юдеї, і язичники – усі під владою гріха. **10** Як написано: «Праведного жодного немає! **11** Немає жодного, хто розуміє, нікого, хто шукає Бога. **12** Усі як один збочили з дороги, зіпсувалися; немає того, хто робив би добро, жодного немає». **13** «Гортань у них – відкрита могила, язиками вони кажуть неправду». «Отрута аспидова на губах у них». **14** «Їхні вуста наповнені прокляттям і гіркотою». **15** «Їхні ноги поспішають проливати кров; **16** на їхніх дорогах – руїна та нещастя, **17** і дорога миру їм не відома». **18** «Немає страху Божого перед їхніми очима». **19** Але ми знаємо: усе, що говорить Закон, він говорить тим, хто під Законом, щоб усякі вуста замовкли й увесь світ був відповідальний перед Богом. **20** Тому ніхто не буде виправданий перед Ним ділами Закону, бо через Закон [приходить лише] пізнання гріха. **21** Але тепер, незалежно від Закону, була виявлена праведність Божа, про яку свідчать Закон і Пророки. **22** Ця праведність Божа дається через віру в Ісуса Христа всім, хто вірує, адже не існує різниці. **23** Бо всі згрішили й позбавлені слави Божої, **24** але виправдані даром, Його благодаттю, через відкуплення в Христі Ісусі. **25** Бог призначив Його [місцем] примирення через віру, щоб в Його крові показати Свою праведність. У Своєму довготерпінні Бог залишав [безкарними] гріхи, вчинені в минулому, **26** щоб нині показати

Свою праведність і справедливість, виправдовуючи
тих, хто вірить в Ісуса. 27 Де ж тоді те, чим би
хвалитися? Скасоване! Через який Закон? [Законом]
дій? Ні, через Закон віри. 28 Бо ми вважаємо, що
людина може бути виправдана вірою, без діл Закону.
29 Хіба Бог є Богом тільки юдеїв? Чи Він не є Богом
і язичників? Так, і язичників. 30 Насправді є лише
один Бог, Який виправдовує через віру як обрізаних,
так і необрізаних. 31 Чи ми скасовуємо Закон вірою?
Зовсім ні! Навпаки, ми утверджуємо Закон.

4 Що ж, скажемо, здобув Авраам, наш праотець
за тілом? 2 Якщо Авраам був виправданий через
діла, він має похвалу, але не перед Богом. 3 Бо що
каже Писання? «Авраам повірив Богові, і це було
зараховано йому як праведність». 4 Тепер тому,
хто працює, плата зараховується не як благодать,
а як належне. 5 Однак тому, хто не працює, але
вірить у Того, Хто виправдовує нечестивого, його віра
зараховується як праведність. 6 Так само говорить
і Давид, коли називає блаженною людину, яку Бог
вважає виправданою без діл: 7 «Блаженний той, чиї
беззаконня прощені, чиї гріхи покриті! 8 Блаженна
та людина, якій Господь не залічить її гріха». 9 Це
благословення лише для обрізаних чи також і для
необрізаних? Ми говоримо: «Авраам повірив Богові, і
це було зараховано йому як праведність». 10 Коли
було зараховано? Після обрізання чи до обрізання? Це
було до обрізання, а не після обрізання! 11 Він прийняв
обрізання як знак, як печатку праведності через віру,

яку мав ще необрізаним. Так він міг стати батьком
усіх, хто вірить, але не був обрізаний, щоб і їм також
була зарахована праведність. **12** Він також є і батьком
обрізаних, що не лише обрізані, але й наслідують
віру, яку мав наш батько Авраам до його обрізання.
13 Адже не через Закон Авраам та його нащадки
отримали обітницю, що він буде спадкоємцем світу,
а через праведність віри. **14** Бо якщо нащадками є ті,
хто [дотримується] Закону, то віра стає даремною
й обітниця скасована. **15** Закон викликає гнів, адже
там, де немає Закону, немає і його порушення. **16**
Тому обітниця є від віри, щоб вона була з благодаті й
була гарантована всім нащадкам – не лише тим, хто
дотримується Закону, а й тим, хто вірить, як Авраам,
який є батьком усіх нас. **17** Як написано: «Я зробив
тебе батьком багатьох народів».[Він є нашим батьком]
перед Богом, в Якого він повірив, Який повертає
життя мертвим і кличе те, чого немає, як те, що вже
існує. **18** Всупереч надії, він повірив з надією, що стане
батьком багатьох народів, як йому було сказано:
«Такими [чисельними] будуть твої нащадки». **19**
Його віра не ослабла, хоча він і розумів, що його
тіло змертвіле (йому було близько ста років) і що
утроба Сари змертвіла. **20** Він не похитнувся [через]
невірство у Божу обітницю, але зміцнився вірою й
віддав славу Богові, **21** будучи цілком упевненим,
що Той, Хто пообіцяв, спроможний [це] виконати. **22**
Ось чому «це було зараховано йому як праведність».
23 [Слова] «йому було зараховано» були написані

не тільки щодо нього, **24** але й для нас, бо [віра] має бути зарахована й нам, що віримо в Того, Хто воскресив Ісуса, Господа нашого, з мертвих. **25** Він був виданий [на смерть] за наші гріхи й воскрес для нашого виправдання.

5 Тому, виправдані вірою, ми маємо мир із Богом через Господа нашого Ісуса Христа, **2** через Якого ми вірою отримали доступ до цієї благодаті, в якій зараз перебуваємо й радіємо з надії на славу Божу. **3** Але не тільки з цього, ми також радіємо у своїх стражданнях, бо знаємо, що страждання породжують терпіння, **4** терпіння – стійкість, а стійкість – надію. **5** І надія не засоромить [нас], адже Божа любов влилася в наші серця через Духа Святого, Який був нам даний. **6** Бо коли ми були ще безсилі, Христос у призначений час помер за нечестивих. **7** Адже навряд чи хтось помре за праведника; хіба що за добру [людину], можливо, хтось і зважиться померти. **8** Але Бог виявив Свою любов до нас тим, що Христос помер за нас, коли ми були ще грішниками. **9** Тим більше тепер, виправдані Його кров'ю, ми врятуємося від [Божого] гніву. **10** Адже якщо, будучи ворогами, ми примирилися з Богом через смерть Його Сина, то тим більше тепер, примирившись, ми будемо спасенні через Його життя. **11** І не тільки це, ми радіємо в Бозі через Господа нашого Ісуса Христа, через Якого ми тепер отримали примирення. **12** Отже, як гріх увійшов у світ через одну людину, а через гріх – смерть, так само смерть перейшла до всіх людей,

бо всі згрішили. **13** Гріх же був у світі ще до Закону,
але гріх не зараховується там, де немає Закону. **14**
Однак смерть панувала від Адама до часу Мойсея
навіть над тими, хто не згрішив через непокору, як
Адам, який є прообразом Того, Хто мав прийти. **15**
Але дар благодаті не такий, як провина [Адама]. Бо
якщо через провину однієї [людини] багато [людей]
загинуло, то наскільки більшою є благодать Божа і
дар через благодать однієї людини – Ісуса Христа,
які щедро вилились на багатьох. **16** І дар не такий,
як осуд, що прийшов через гріх [Адама]. Адже суд
за один гріх приніс засудження, але дар благодаті
приніс виправдання від багатьох провин. **17** Бо якщо
через гріх [Адама] запанувала смерть, то тим більше
ті, хто отримає повноту благодаті й дар праведності,
царюватимуть у житті через Одного – Ісуса Христа.
18 Отже, як один злочин призвів до засудження всіх
людей, так через один праведний вчинок для всіх
людей прийшло виправдання, яке дає життя. **19** Бо так
само, як через непослух однієї людини багато людей
стали грішниками, так і через послух Одного багато
[людей] стане праведними. **20** Закон же прийшов, щоб
збільшився переступ. Але там, де збільшився гріх,
збільшилась і благодать, **21** щоб, як гріх запанував
через смерть, так і благодать могла запанувати через
праведність для вічного життя через Ісуса Христа,
Господа нашого. **(aiōnios g166)**

6 Що ж скажемо? Чи продовжимо грішити, щоб
благодать примножилася? **2** Зовсім ні! Якщо ми

померли для гріха, то як можемо далі жити в ньому?
3 Хіба ви не знаєте, що всі ми, що були хрещені в
Христі Ісусі, були хрещені в Його смерть? **4** Тож
ми були поховані з Ним через хрещення в смерть,
щоб, як Христос воскрес із мертвих через славу
Отця, так і ми жили оновленим життям. **5** Бо якщо
ми об'єдналися з Ним такою ж смертю, як Його,
ми, безумовно, будемо об'єднані з Ним таким же
воскресінням. **6** Ми знаємо, що наша стара людина
була розіп'ята з Ним, щоб гріховне тіло було знищене
і ми не були більше рабами гріха, **7** бо той, хто
помер, звільнений від гріха. **8** І якщо ми померли з
Христом, то віримо, що й житимемо з Ним. **9** Бо ми
знаємо, що Христос, воскреснувши з мертвих, більше
не вмирає, смерть уже не панує над Ним. **10** Адже
Він помер один раз заради гріха; але [тепер] живий і
живе для Бога. **11** Так і ви вважайте себе мертвими
для гріха, але живими для Бога в Ісусі Христі,
нашому Господі. **12** Не дозволяйте гріху панувати у
вашому смертному тілі, щоб ви не слухалися його
пожадливостей, **13** і не віддавайте жодної частини
ваших тіл гріху як знаряддя неправедності, а скоріше
віддайте себе Богові, як воскреслі з мертвих, і всі
ваші тіла віддайте як знаряддя праведності. **14** Адже
гріх уже не пануватиме над вами, бо ви не під
Законом, а під благодаттю. **15** Що тоді? Чи будемо
грішити, бо ми не під Законом, а під благодаттю?
Зовсім ні! **16** Хіба ви не знаєте, що коли віддаєте
себе комусь у рабство на послух, то стаєте рабами

того, кому підкоряєтесь: чи то гріха, що веде до смерті, чи то послуху, що веде до праведності? **17** Але дякувати Богові, що ви, хоча й були рабами гріха, від щирого серця послухалися того роду навчання, якому віддали себе. **18** Ви були звільнені від гріха й стали рабами праведності. **19** Я говорю по-людському через вашу людську обмеженість. Бо як раніше ви віддали частини вашого тіла на служіння нечистоті й беззаконню, щоб чинити беззаконня, так тепер віддайте себе на служіння праведності, що веде до святості. **20** Коли ви були рабами гріха, ви були вільні від праведності. **21** Яку ж користь ви мали тоді від учинків, за які тепер соромитесь? Ці вчинки призводять до смерті! **22** Але тепер, коли ви звільнені від гріха й стали Божими рабами, маєте плід ваш, що веде до освячення, а в кінці – до вічного життя. **(aiōnios g166)** **23** Бо плата за гріх – смерть, а дар Божий – це вічне життя в Ісусі Христі, нашому Господі. **(aiōnios g166)**

7 Хіба ви не знаєте, брати (звертаюся до тих, хто знає Закон), що Закон має владу над людиною, поки вона живе? **2** [Скажімо], заміжня жінка за Законом прив'язана до свого чоловіка, поки він живий, але коли чоловік помирає, вона звільняється від Закону, який пов'язував її з чоловіком. **3** Тож якщо вона за життя свого чоловіка одружиться з іншим, її називають перелюбницею. Коли ж її чоловік помирає, вона звільняється від Закону й, вийшовши заміж за іншого чоловіка, не буде перелюбницею. **4** Так і ви, брати мої, померли для Закону через тіло

Христа, щоб належати Іншому – Тому, Хто воскрес із мертвих, щоб ми могли приносити плід Богові. **5** Бо коли ми жили, керуючись тілесними [бажаннями], гріховні пристрасті, [виявлені] Законом, діяли в наших тілах, щоб приносити плід смерті. **6** Але тепер ми звільнилися від Закону, померли для того, що нас колись зв'язувало, щоб ми служили оновлені Духом, а не як у давнину – [дотримуючись] букви [Закону]. **7** Що ж скажемо? Що Закон є гріхом? Зовсім ні! Якби не Закон, я не знав би, що таке гріх. Я не знав би, [наприклад], що таке пожадливість, якби Закон не сказав: «Не бажай». **8** Проте гріх, скориставшись заповіддю, породив у мені всіляке бажання. Адже без Закону гріх мертвий. **9** Колись я жив без Закону, але коли прийшла заповідь, гріх ожив, **10** а я помер. Я виявив, що заповідь, яка мала б принести життя, насправді принесла смерть. **11** Адже гріх, скориставшись можливістю, наданою заповіддю, звабив мене й через неї вбив. **12** Отже, Закон святий і заповідь – свята, праведна й добра. **13** Тож невже те, що добре, спричинило мені смерть? Зовсім ні! Навпаки, гріх, щоб виявитися гріхом, спричинив мою смерть через те, що добре. Так завдяки заповіді гріх став абсолютно грішним. **14** Бо ми знаємо, що Закон духовний, а я тілесний, проданий [у рабство] гріха. **15** Я не розумію, що роблю. Адже роблю не те, що хочу, а те, що ненавиджу. **16** Коли ж я роблю те, чого не хочу, я погоджуюся, що Закон добрий. **17** І це вже не я роблю, але гріх, що живе в мені. **18** Адже я знаю:

у мені, тобто в моєму тілі, нічого доброго не живе, оскільки бажання робити добро є, але виконувати його не можу. **19** Бо не роблю добра, яке хочу, але роблю зло, якого я не хочу робити. **20** Тож якщо я роблю те, чого не хочу, це вже не я роблю, а гріх, який живе в мені. **21** Отже, я знаходжу такий закон: коли я хочу робити добро, зло завжди поруч зі мною. **22** Бо за внутрішньою людиною я насолоджуюся Божим Законом, **23** але бачу, що в моєму тілі діє інший закон, який бореться проти закону мого розуму й робить мене в'язнем закону гріха, який є в моєму тілі. **24** Нещасна я людина! Хто врятує мене від цього смертного тіла? **25** Тож [нехай буде] подяка Богові через Ісуса Христа, нашого Господа! Отже, своїм розумом я є служителем Закону Божого, а тілом – закону гріха.

8 Тому зараз немає осуду для тих, хто в Ісусі Христі, **2** бо Закон Духа життя через Ісуса Христа звільнив вас від закону гріха та смерті. **3** Оскільки [сила] Закону була ослаблена через людське тіло, Бог послав Свого Сина в людському тілі, подібному до гріховного тіла, як жертву за гріх, і засудив гріх у тілі **4** для того, щоб справедливі вимоги Закону були виконані в нас, що живемо не за тілом, а за Духом. **5** Ті, хто [живе] за тілом, думають про тілесне; а ті, що за Духом, – про духовне. **6** Бо думки тіла – це смерть, а думки Духа – це життя і мир. **7** Розум, керований тілом, ворожий до Бога; він не підкоряється Божому Закону й не може цього зробити. **8** Ті, хто живе за тілом, не можуть

догодити Богові. **9** Але ви не тілесні, а духовні, якщо
Дух Божий живе у вас. Якщо хтось не має Духа Христа,
він Йому не належить. **10** Якщо ж Христос перебуває
у вас, то, хоча ваше тіло й підлягає смерті через гріх,
але Дух дає життя через праведність. **11** І якщо Дух
Того, Хто воскресив Ісуса з мертвих, живе у вас, то
Він – Той, Хто воскресив Христа з мертвих, – оживить
і ваші смертні тіла через Його Духа, Який живе у вас.
12 Отже, брати, ми не є боржниками тіла, щоб жити
за тілом. **13** Бо якщо живете за тілом, то помрете,
але якщо ви Духом умертвляєте вчинки тіла, будете
жити. **14** Адже всі, кого веде Дух Божий, є дітьми
Божими. **15** Бо Дух, Якого ви отримали, не робить вас
рабами, щоб ви знову жили в страху, але ви отримали
Духа всиновлення, яким кличемо: «Авва, Отче!» **16**
Сам Дух свідчить нашому духові, що ми є дітьми
Бога. **17** Якщо ми діти, то й спадкоємці – спадкоємці
Бога й співспадкоємці Христа, якщо ми насправді
страждаємо разом із Ним, щоб із Ним розділити Його
славу. **18** Я вважаю, що наші нинішні страждання
не варто порівнювати зі славою, яка буде виявлена
в нас. **19** Адже творіння з нетерпінням чекає, коли
виявляться діти Божі. **20** Бо творіння було піддане
розчаруванню не за власним вибором, а з волі Того,
Хто його підкорив, у надії, **21** що й саме творіння буде
звільнене від рабства занепаду й отримає свободу й
славу дітей Божих. **22** Ми знаємо, що все творіння
стогне й страждає донині. **23** Та не тільки воно, але й
ми самі, що маємо завдаток Духа, стогнемо в собі, з

нетерпінням чекаючи всиновлення та відкуплення
нашого тіла. **24** Бо ми були спасенні надією. Але
видима надія – це зовсім не надія. Хто сподівається
на те, що вже бачить? **25** А якщо ми сподіваємось на
те, чого не бачимо, тоді з терпінням чекаємо цього.
26 Так само Дух допомагає нам у нашій слабкості. Бо
ми не знаємо, за що і як маємо молитися, але Сам
Дух заступається за нас невимовними зітханнями. **27**
А Той, Хто досліджує наші серця, знає думки Духа,
бо [Дух] заступається за святих з волі Божої. **28** Ми
знаємо, що все працює на добро тих, що люблять
Бога й що покликані згідно з Його наміром. **29**
Адже кого Бог знав заздалегідь, тих і призначив
наперед бути подібними до образу Свого Сина, щоб
Він був Первістком серед багатьох братів. **30** І кого Він
призначив наперед, тих Він покликав; кого покликав,
тих і виправдав, і кого виправдав, тих і прославив.
31 Що ж тоді скажемо на це? Якщо Бог за нас, хто
проти нас? **32** Той, Хто не пощадив Свого Сина, але
віддав Його за нас усіх, як же Він разом із Ним не
подарує нам усього? **33** Хто буде обвинувачувати
тих, кого Бог обрав? Бо саме Бог їх виправдовує. **34**
Хто тоді їх засудить? Ісус Христос помер і воскрес.
Він знаходиться праворуч від Бога й заступається
за нас. **35** Хто відлучить нас від любові Христа? Чи
страждання, чи утиски, чи переслідування, чи голод,
чи нагота, чи небезпека, чи меч? **36** Як написано:
«Однак заради Тебе нас убивають щодня, вважають
нас за овець, призначених на заколення». **37** Але

в усьому цьому ми маємо повну перемогу через Того, Хто полюбив нас. **38** Бо я переконаний, що ні смерть, ні життя, ні ангели, ні влади, ні теперішнє, ні майбутнє, ні сили, **39** ні висота, ні глибина, ні інше якесь творіння не зможе відлучити нас від любові Божої, яка є в Ісусі Христі, нашому Господі.

9 Я кажу правду в Христі, не обманюю, і моє сумління підтверджує це через Святого Духа: **2** у мене в серці велика печаль і невпинний біль. **3** Адже я бажав би бути проклятим [і відлученим] від Христа заради моїх братів, моїх рідних за тілом, **4** тобто за народ Ізраїлю. Їм належить усиновлення, слава, заповіти, законодавство, служіння та обітниці. **5** Їхніми є патріархи й від них за тілом Христос – Бог над усіма, благословенний навіки! Амінь. **(aiōn g165)** **6** Але це не [означає,] що Слово Боже не збулося. Адже не всі, хто походить з Ізраїлю, – це Ізраїль. **7** І не всі нащадки Авраама є його дітьми. Бо [написано]: «Через Ісаака буде названо тобі нащадка». **8** Тобто не тілесні діти є дітьми Божими, а діти обітниці вважаються нащадками. **9** Бо ось якими були слова обітниці: «У призначений час Я повернуся, і у Сарри буде син». **10** І не тільки це, але й Ревека [отримала обітницю], завагітнівши від нашого батька Ісаака. **11** Бо коли [близнюки] ще не народилися й не зробили нічого доброго чи поганого (щоб намір Божий у вибранні залишився **12** не від учинків, але від Того, Хто кличе), їй було сказано: «Старший служитиме молодшому». **13** Як написано: «Якова Я полюбив, а

Ісава зненавидів». **14** Що тоді скажемо? Невже Бог несправедливий? Зовсім ні! **15** Бо Він каже Мойсеєві: «Я помилую того, кого хочу помилувати, і зглянуся над тим, над ким хочу зглянутись». **16** Отже, це залежить не від того, хто хоче, і не від того, хто біжить, а від Божої милості. **17** Бо Писання говорить фараонові: «Я поставив тебе для того, щоб показати через тебе Мою силу й щоб ім'я Моє звіщалося по всій землі». **18** Отже, [Бог] милує, кого хоче, і, кого хоче, робить черствим. **19** Хтось мені скаже: «Чому тоді Він звинувачує? Бо хто здатний противитися Його волі?» **20** Але хто ти, людино, щоб сперечатися з Богом? Чи виріб скаже тому, хто його створив: «Чому ти зробив мене таким?» **21** Хіба гончар не має влади над глиною, щоб із тієї ж глини зробити одну посудину для почесного вжитку, а іншу – для звичайного? **22** А що, коли Бог, бажаючи проявити [Свій] гнів і виявити Свою силу, з великим терпінням щадив посудини гніву, підготовлені до знищення, **23** щоб виявити багатство Своєї слави посудинам Його милосердя, які Він заздалегідь підготував до слави, – **24** нам, покликаним не тільки з-поміж юдеїв, але й з-поміж язичників? **25** Як сказав у Осії: «Я назву Моїм народом не Мій народ і нелюбу – улюбленою», **26** а також: «Там, де їм було сказано: „Ви не Мій народ", їх будуть називати синами живого Бога». **27** Ісая проголошує про Ізраїль: «Навіть якщо кількість синів Ізраїля буде як морського піску, врятований буде лише залишок. **28** Бо Господь швидко та остаточно виконає Своє Слово

на землі». **29** І як сказав Ісая раніше: «Якби Господь Воїнств не залишив нам нащадка, ми б стали як Содом й були б подібні до Гоморри». **30** Що тоді скажемо? Язичники, які не прагнули праведності, здобули її – праведність, яка походить від віри. **31** А Ізраїль, який шукав Закону праведності, не досягнув цього. **32** Чому? Тому що вони [шукали] не вірою, а ділами Закону. Вони спіткнулися об камінь спотикання. **33** Як написано: «Ось я кладу на Сіоні Камінь спотикання і Скелю падіння, і той, хто вірить у Нього, не буде осоромлений».

10 Брати, бажання мого серця й молитва до Бога за [ізраїльтян] – про їхнє спасіння. **2** Бо я свідчу їм, що вони ревно ставляться до Бога, але без належного пізнання. **3** Оскільки, не знаючи Божої праведності й намагаючись встановити власну, вони не підкорилися Божій праведності. **4** Бо Христос є метою Закону для виправдання кожного, хто вірить. **5** Мойсей пише про праведність від Закону: «Людина, яка виконуватиме його настанови, буде жити ними». **6** Але про праведність від віри говорить: «Не кажи у своєму серці: „Хто зійде на небо?“(щоб привести Христа додолу) **7** або „Хто зійде в безодню?“(щоб Христа воскресити з мертвих)». **(Abyssos g12)** **8** Але що каже [Писання]? «Слово біля тебе, у твоїх устах і у твоєму серці». Це слова віри, яку ми проповідуємо. **9** Якщо ти визнаєш устами, що Ісус є Господом, і повіриш своїм серцем, що Бог воскресив Його з мертвих, то будеш спасенний. **10** Бо серцем віримо для

виправдання, а устами проголошуємо для спасіння.
11 Як говорить Святе Письмо: «Кожен, хто вірить у
Нього, не буде осоромлений». **12** Адже немає різниці
між юдеєм та язичником: Той Самий Господь над
усіма, щедро благословляє всіх, хто кличе Його,
13 бо «кожний, хто прикличе ім'я Господнє, буде
спасенний». **14** Але як зможуть покликати Того, у Кого
не повірили? І як зможуть повірити в Того, про Кого
не чули? І як зможуть почути без проповідника? **15** І
як будуть проповідувати, якщо їх не буде послано? Як
написано: «Які гарні ноги тих, хто приносить Добру
Звістку!» **16** Однак не всі сприйняли Добру Звістку. Бо
Ісая каже: «Господи, хто повірив почутому від нас?» **17**
Тож віра приходить від слухання, а слухання – через
Слово Христа. **18** Але я запитую: невже вони не чули?
Навпаки! «По всій землі розходиться їхній голос, і
до краю всесвіту – їхні слова». **19** Ще раз запитую:
хіба Ізраїль не знав? Першим говорить Мойсей: «Я
спонукаю вас до ревнощів через тих, хто не є народом;
через народ, який не має розуміння, роздратую вас».
20 А Ісая сміливо каже: «Мене знайшли ті, хто не
шукав; Я відкрив Себе тим, хто не питав про Мене».
21 А про Ізраїль він каже: «Цілий день Я простягав
Свої руки до непокірного й впертого народу».

11 Я запитую тоді: чи Бог відкинув Свій народ?
Зовсім ні! Адже я сам ізраїльтянин, нащадок Авраама
з роду Веніаміна. **2** Бог не відкинув Свого народу, який
Він знав заздалегідь. Невже ви не знаєте, що пише
Писання про те, як Ілля скаржився Богові на Ізраїль?

3 «Господи, вони вбили Твоїх пророків і зруйнували
Твої жертовники. Я єдиний, хто залишився, і вони
намагаються вбити мене». **4** І що ж йому відповів
Бог? «Я зберіг для Себе сім тисяч мужів, які не
схилили колін перед Ваалом». **5** Так само й тепер є
останок, обраний благодаттю. **6** І якщо благодаттю,
то не за ділами, інакше благодать уже не була би
благодаттю. **7** І що ж? Того, чого так наполегливо
прагнув народ Ізраїлю, він не отримав, але отримали
обрані, а інші закам'яніли, **8** як написано: «Бог дав
їм дух затьмарення, щоб очі не бачили й вуха не
чули, аж до цього дня». **9** А Давид каже: «Нехай
трапеза їхня стане для них пасткою та приманкою
на спотикання й на відплату для них. **10** Нехай
потемніють їхні очі, щоб не бачили, і нехай їхні спини
будуть зігнуті назавжди». **11** Тож я запитую: чи вони
спіткнулися, щоб упасти? Зовсім ні! Швидше через
їхнє падіння спасіння прийшло до язичників, щоб
спонукати їх до ревнощів. **12** Але якщо їхнє падіння є
багатством для світу, а їхня втрата є багатством для
язичників, то наскільки більші багатства принесе їхня
повнота! **13** Звертаюся до вас, язичників, оскільки
я, апостол язичників, звеличую своє служіння **14**
у надії, що викличу ревнощі в моїх рідних, щоб
рятувати декого з них. **15** Бо якщо їхнє відторгнення
[принесло] світові примирення, [то що принесе] їхнє
прийняття, як не воскресіння з мертвих? **16** Якщо
закваска свята, то й все тісто [святе]; якщо корінь
святий, то й гілки [святі]. **17** Якщо ж деякі гілки

були відламані, а ти, дика оливко, була прищеплена серед них і тепер стала живитися з кореня та соку оливкового дерева, **18** не вихваляйся перед гілками. Якщо ж вихваляєшся, [то пам'ятай, що] не ти підтримуєш корінь, але корінь підтримує тебе. **19** Отже, скажеш: «Гілки були відламані, щоб я був прищеплений». **20** Добре. Але вони були відламані через невіру, а ти тримаєшся завдяки вірі. Не будь нахабним, але май страх. **21** Бо якщо Бог не пощадив природних гілок, Він не пощадить і тебе. **22** Отже, зважай на доброту й суворість Бога: суворість до тих, хто відпав, але доброту до тебе, за умови, що ти залишишся в Його доброті. Інакше Він і тебе відріже. **23** І якщо вони не залишатимуться в невірі, то будуть прищеплені, адже Бог має силу їх знову прищепити. **24** Бо якщо ти, відрізаний від дикого за своєю природою оливкового дерева, всупереч природі був прищеплений до доброго оливкового дерева, то наскільки легше ці природні гілки будуть прищеплені до власного оливкового дерева! **25** Брати, щоб ви не вважали себе розумнішими, ніж ви є, я не хочу залишити вас у невіданні щодо цієї таємниці: зачерствіння спало на частину Ізраїлю, і так буде, поки не увійде повна [кількість] язичників, **26** і таким чином увесь Ізраїль буде спасенний. Як написано: «Визволитель прийде із Сіону; Він відверне безбожність від Якова. **27** І це Мій Завіт із ними, коли Я усуну їхні гріхи». **28** Щодо Доброї Звістки, то вони вороги задля вас, але щодо обрання, то вони

улюблені через праотців, **29** адже Божі дари та Його покликання непохитні. **30** Так само як ви колись були неслухняні Богові, але тепер отримали милість через їхню непокірність, **31** так і вони нині стали непокірними, щоб через милосердя Боже до вас і вони могли отримати милість. **32** Адже Бог замкнув усіх у непокору, щоб помилувати всіх. **(eleēsē g1653)** **33** О, глибино багатства, мудрості й знання Бога! Які незбагненні Його суди й недосліджені шляхи Його! **34** «Хто пізнав задум Господа? Або хто був Його радником?» **35** «Хто колись дав щось Богові, щоб Він мусив повернути?» **36** Адже все від Нього, через Нього й для Нього. Йому слава навіки! Амінь. **(aiōn g165)**

12 Тому я закликаю вас, брати, заради милості Божої принесіть свої тіла як живу, святу й приємну Богові жертву. [Це буде] ваше духовне служіння. **2** Не підлаштовуйтесь під цей світ, але перемінюйтеся, оновлюючи ваш розум, щоб ви могли пізнати, що воля Божа добра, приємна й досконала. **(aiōn g165)** **3** Через дану мені благодать я кажу кожному з вас: не будьте зарозумілі, а судіть про себе розумно, відповідно до віри, яку Бог розподілив кожному з вас. **4** Бо як одне тіло складається з багатьох частин і всі вони не мають однакової ролі, **5** так і ми, хоч нас і багато, утворюємо одне тіло в Христі, і кожен є частиною тіла одне одного. **6** Ми маємо різні дари згідно з наданою нам благодаттю. Якщо [хтось має дар] пророкувати, [хай пророкує] відповідно до віри, **7** якщо [хтось має дар] служіння, [хай] служить, якщо [дар] навчати,

[хай] навчає, **8** якщо [дар] підбадьорювати, [хай] підбадьорює, якщо [дар] допомагати, [хай] допомагає зі щирістю; якщо [дар] керівництва, [хай робить це] старанно, якщо [дар] виявляти милосердя, [хай робить це] з радістю. **9** Нехай ваша любов буде щирою. Ненавидьте зло, тримайтеся добра. **10** Любіть одне одного по-братерськи. Шануйте одне одного більше, ніж самих себе. **11** У старанності не лінуйтеся, палайте духом, служачи Господеві. **12** Будьте радісними в надії, терплячими в скорботі та відданими в молитві. **13** Допомагайте святим у їхніх потребах. Прагніть завжди виявляти гостинність. **14** Благословляйте тих, хто вас переслідує; благословляйте, а не проклинайте. **15** Радійте з тими, хто радіє, і плачте з тими, хто плаче. **16** Живіть у порозумінні одне з одним. Не будьте зарозумілі, але наслідуйте покірних. Не будьте мудрими у власних очах. **17** Не відплачуйте нікому злом за зло. Дбайте про те, що є добрим в очах усіх людей. **18** Якщо можливо, наскільки це залежить від вас, живіть у мирі з усіма людьми. **19** Улюблені, не мстіть за себе, але залиште місце для [Божого] гніву, бо написано: «Мені належить помста і відплата», – каже Господь. **20** Тож: «Якщо твій ненависник голодний, нагодуй його хлібом; а якщо він спраглий, то дай йому напитися. Адже так ти збереш йому розжарене вугілля на голову». **21** Не дозволь злу перемогти тебе, але зло перемагай добром.

13 Кожна людина нехай підкоряється вищій владі, бо немає влади, крім тієї, яку встановив Бог. [Влади],

які існують, були встановлені Богом. **2** Отже, той, хто
противиться владі, противиться Божому порядку,
а ті, хто противиться, накликають на себе суд. **3**
Адже правителі не страшні для тих, хто чинить добрі
діла, а для тих, хто чинить зло. Хочеш не боятися
влади? Тоді роби те, що добре, й отримаєш похвалу
від неї. **4** Бо [правитель] – це служитель Бога тобі
на добро. Але якщо будеш чинити зло, бійся, бо
недаремно він носить меч. Він слуга Божий, месник,
який приносить покарання тому, хто чинить зло. **5**
Отже, потрібно підкорятися не лише через [страх
його] гніву, але й через сумління. **6** Тому ви й платите
податки, бо [влада] – Божі слуги, які постійно зайняті
своїми обов'язками. **7** Віддайте всім належне: кому
податок – податок, кому мито – мито, кому повагу –
повагу, кому пошану – пошану. **8** Нікому нічого не
будьте винні, окрім взаємної любові, бо хто любить
іншого, той виконав Закон. **9** Адже заповіді: «Не чини
перелюбу», «Не вбивай», «Не вкради», «Не бажай»
і будь-яка інша заповідь містяться в цьому слові:
«Люби ближнього свого, як самого себе». **10** Любов не
чинить ближньому зла. Тому любов – це і є виконання
Закону. **11** Тим більше ви знаєте, [який це] час, що вже
настала пора прокинутися від сну, бо наше спасіння
ближче зараз, ніж коли ми повірили. **12** Ніч майже
закінчилася, і наближається день. Тож відкиньмо діла
темряви й зодягнімось у зброю світла. **13** Поводьмося
пристойно, як удень, не в гульні та пияцтві, не в
перелюбі та розпусті, не у сварках та заздрощах. **14**

Але зодягніться в Господа Ісуса Христа і турботу про
тіло не перетворюйте в пристрасть.

14 Щиро приймайте слабкого у вірі, без суперечок
про спірні думки. **2** Один вірить, що можна їсти все,
а інший, слабкий у вірі, їсть лише овочі. **3** Той, хто
їсть [усе без розбору], не повинен зневажати того,
хто не їсть, а той, хто не їсть [усього], не повинен
судити того, хто їсть, адже Бог його прийняв. **4**
Хто ти, щоб судити чужого слугу? Його господар
[вирішує], стоїть він чи падає. Але він буде стояти, бо
Господь здатний підтримати його. **5** Хтось вважає
один день важливішим від іншого, а хтось вважає всі
дні [однаковими]. Нехай кожний тримається свого
переконання. **6** Хто вважає один день [особливим],
робить це для Господа. Хто їсть м'ясо, той робить це
для Господа, бо дякує Богові; і хто не їсть, той теж
робить це для Господа й дякує Богові. **7** Бо ніхто з
нас не живе для себе й ніхто з нас не помирає для
себе. **8** Якщо ми живемо, живемо для Господа, і якщо
вмираємо, вмираємо для Господа. Отже, чи живемо,
чи вмираємо, ми належимо Господеві. **9** Бо саме для
цього Христос помер і воскрес, щоб бути Господом
як мертвих, так і живих. **10** Тоді чому ти осуджуєш
свого брата? Або чому ти зневажаєш свого брата?
Адже всі ми будемо стояти перед судом Божим. **11** Бо
написано: «Як Я живу, – промовляє Господь, – так
кожне коліно схилиться переді Мною і кожен язик
визнає Бога». **12** Тож кожен із нас відповідатиме за
себе перед Богом. **13** Тому не будемо осуджувати

одне одного. Краще постановіть не ставити жодної перешкоди чи спокуси братові. **14** Я знаю й повністю переконаний у Господі Ісусі, що нічого не є нечистим саме по собі. Але якщо хтось вважає щось нечистим, то для того це нечисте. **15** Якщо твій брат засмучений через твою їжу, то ти більше не дієш по любові. Не знищуй своєю їжею того, за кого помер Христос. **16** Не [допускайте], щоб зневажалося те добре, що у вас є. **17** Бо Царство Боже – це не їжа та пиття, а праведність, мир та радість у Святому Дусі, **18** бо кожен, хто служить Христу таким чином, той до вподоби Богові й шанований людьми. **19** Отже, дбаймо про те, що веде до миру та взаємного збудування. **20** Не руйнуйте Божого діла заради їжі. Уся їжа чиста, але погано, якщо людина їсть так, що спричиняє цим комусь спотикання. **21** Краще не їсти м'яса, не пити вина й не робити чогось, через що брат твій спотикається, спокушається чи слабне. **22** Отже, віру, яку ти маєш, зберігай між собою і Богом. Блаженний той, хто не засуджує себе за власне рішення. **23** Але хто має сумніви, коли їсть, той вже засуджений, бо [поводиться] не відповідно до віри, а все, що не від віри, – це гріх.

15 Ми, сильні, повинні нести немочі слабких, а не собі [лише] догоджати. **2** Кожен із нас нехай догоджає ближньому на добро, для [духовного] збудування. **3** Бо і Христос не догоджав Собі, але, як написано: «Зневага тих, хто ганьбить Тебе, впала на Мене». **4** Усе, що було написано в минулому, написано для нашого

навчання, щоб через терпіння та підбадьорення, яке дає Писання, ми мали надію. **5** Нехай Бог, Який дарує терпіння та підбадьорення, дарує вам бути однодумними між собою, за прикладом Ісуса Христа, **6** щоб ви однією думкою й одним голосом прославили Бога й Отця Господа нашого Ісуса Христа. **7** Тож приймайте одне одного так само, як Христос прийняв вас до слави Божої. **8** Бо я кажу вам: Христос став слугою обрізання для Божої істини, щоб підтвердити обітниці, дані патріархам, **9** і щоб язичники прославили Бога за Його милість. Як написано: «За це я славитиму Тебе серед народів, Господи, та імені Твоєму співатиму [хвалу]». **10** І ще сказано: «Радійте, язичники, з Його народом!» **11** І знов: «Славте Господа, усі народи! Хваліть Його, усі племена!» **12** І знов Ісая каже: «Прийде Корінь Єссея і стане панувати над народами, на Нього народи покладуть усю надію». **13** Нехай Бог надії наповнить вас усією радістю й миром у вірі, щоб ви силою Святого Духа були наповнені надією. **14** Я переконаний, брати мої, що ви самі сповнені добра, наповнені всяким знанням і можете навчити одне одного. **15** І все ж я написав вам, подекуди сміливіше, щоб нагадати вам про деякі речі через дану мені Богом благодать **16** бути служителем Ісуса Христа для язичників, виконувати священницьке служіння й проголошувати Добру Звістку Божу, щоб язичники стали приношенням жертовним, приємним та освяченим Святим Духом. **17** Отже, я маю, чим

похвалитися в Ісусі Христі щодо служіння Богові.
18 Я б не наважився говорити ні про що, крім того,
що Христос зробив через мене, – словом і ділом, –
щоб привести язичників до послуху перед Богом
через мої слова та вчинки, **19** а також силою ознак
та чудес і силою Божого Духа. Отже, з Єрусалима
й повсюди аж до Іллірика я повністю проголосив
Добру Звістку Христа. **20** Моєю метою завжди було
проповідувати Добру Звістку там, де Христос не
був відомий, щоб не будувати на основі, закладеній
кимось іншим, **21** як і написано: «Ті, кому про Нього
не казали, побачать, і ті, хто не чув, зрозуміють».
22 Тому я неодноразово стикався з перешкодами
на шляху до вас. **23** Але тепер, не маючи більше
[такого] місця в цих землях, я вже кілька років прагну
відвідати вас. **24** Я планую зробити це, коли вирушу
до Іспанії, і сподіваюся побачити вас під час проїзду,
щоб ви допомогли мені в моїй подорожі туди, після
того, як я деякий час насолоджуватимусь вашим
товариством. **25** Однак тепер я їду до Єрусалима,
щоб послужити там святим, **26** бо Македонія та Ахая
були раді зібрати деяку пожертву для бідних серед
святих в Єрусалимі. **27** Вони були раді це зробити,
адже були їхніми боржниками. Як юдеї поділилися
духовними благами з язичниками, так і язичники
зобов'язані послужити їм матеріально. **28** Отже, коли
я це владнаю й переконаюся, що вони отримали цей
дар, то вирушу в Іспанію й дорогою відвідаю вас. **29** Я
знаю, що коли я прийду до вас, то прийду в повноті

благословення Христа. **30** Я закликаю вас, брати, через Господа нашого Ісуса Христа й через любов Духа, щоб ви разом зі мною молилися за мене до Бога, **31** щоб я був врятований від невіруючих в Юдеї і щоб моє служіння в Єрусалимі було до вподоби святим; **32** щоб я з радістю прийшов до вас, якщо на те воля Божа, і відпочив разом із вами. **33** Нехай Бог миру буде з усіма вами. Амінь.

16 Я представляю вам нашу сестру Фіву, служницю церкви в Кенхреях. **2** Прийміть її в Господі, як личить святим, і допомагайте їй у всьому, у чому вона матиме потребу, бо вона була помічницею багатьом і мені також. **3** Привітайте Прискіллу та Акилу, моїх співпрацівників у Христі Ісусі. **4** Вони готові були покласти свої голови заради мене. Не тільки я їм дякую, але й усі церкви язичників. **5** Привітайте також церкву, яка збирається в їхньому домі. Привітайте мого улюбленого [друга] Епенета, який першим навернувся до Христа в Азії. **6** Привітайте Марію, яка багато працювала для вас. **7** Привітайте Андроніка та Юнію, моїх родичів, які були зі мною у в'язниці. Їх поважають серед апостолів, і вони раніше за мене увірували в Христа. **8** Привітайте Амплія, мого улюбленого [друга] в Господі. **9** Вітайте Урбана, який працював разом зі мною в Христі, [а також] і мого улюбленого [друга] Стахія. **10** Привітайте Апеллеса, чия вірність у Христі витримала випробування. Привітайте тих, хто належить до дому Аристовула. **11** Привітайте Іродіона, мого родича. Привітайте

тих із дому Наркіса, хто в Господі. **12** Привітайте Трифену та Трифосу, які наполегливо працюють у Господі. Привітайте мою улюблену Персиду, яка багато працювала в Господі. **13** Привітайте Руфа, обраного в Господі, і його матір, яка й мені була матір'ю. **14** Привітайте Асинкрита, Флегона, Гермеса, Патрова, Гермаса та інших братів, які знаходяться з ними. **15** Привітайте Філолога, Юлію, Нірея та його сестру, Олімпа та всіх святих, які з ними. **16** Вітайте одне одного святим поцілунком. Усі Христові церкви вітають вас. **17** Я закликаю вас, брати, остерігайтеся тих, хто спричиняє розбіжності й ставить на вашому шляху перешкоди, що суперечать вченню, яке ви прийняли. Уникайте їх. **18** Бо такі люди служать не нашому Господу Христу, а власному череву, і через своє красномовство й лестощі вони обманюють серця невинних. **19** Усі чули про ваш послух, тому я радію за вас, але хочу, щоб ви були мудрими в тому, що добре, і невинними в тому, що зле. **20** Бог миру незабаром розчавить сатану під вашими ногами. Благодать Господа нашого Ісуса нехай буде з вами. **21** Тимофій, з яким працюємо разом, надсилає вам привітання, як і Луцій, Ясон та Сосипатр, мої родичі. **22** Я, Терцій, що записав цього листа, теж вітаю вас у Господі. **23** Гай, який гостинно приймає мене та всю церкву, надсилає вам привітання. Ераст, міський скарбник, і наш брат Квартус також надсилають вам привітання. **24** Благодать нашого Господа Ісуса Христа нехай буде з усіма вами! Амінь. **25** Тому,

Хто здатний зміцнити вас відповідно до моєї Доброї Звістки та проповіді Ісуса Христа, згідно з відкриттям таємниці, прихованої споконвіку, **(aiōnios g166) 26** але тепер за наказом вічного Бога відкритої усім народам через Писання пророків, на послух вірі; **(aiōnios g166) 27** єдиному мудрому Богові через Ісуса Христа слава навіки! Амінь. **(aiōn g165)**

1 до коринтян

1 Павло, покликаний з волі Божої бути апостолом
Христа Ісуса, і брат Состен. **2** Церкві Божій в Коринфі,
тим, хто освячений у Христі Ісусі та покликаний
бути Його святим [народом], разом з усіма, хто
призиває в будь-якому місці ім'я нашого Господа
Ісуса Христа – [Господа] їхнього й нашого. **3** Благодать
вам і мир від Бога, нашого Отця, і від Господа Ісуса
Христа. **4** Я завжди дякую моєму Богові за вас і за
Його благодать, надану вам у Христі Ісусі. **5** Бо в
Ньому ви збагатились у всьому: і в усякому слові, і
в усякому знанні, **6** оскільки свідчення про Христа
підтвердилося у вас. **7** Тож вам, що очікуєте з'явлення
нашого Господа Ісуса Христа, не бракує жодного
дару благодаті. **8** Він зміцнить вас до кінця, [щоб
ви були] невинними в День нашого Господа Ісуса
Христа. **9** Вірний Бог, через Якого ви покликані до
спільності з Його Сином Ісусом Христом, нашим
Господом. **10** Закликаю вас, брати, іменем нашого
Господа Ісуса Христа, щоб ви всі говорили одне й
щоб не було між вами розділень, натомість майте
цілковиту єдність у думках і розумінні. **11** Адже,
брати мої, [люди] Хлої доповіли мені, що між вами
існують сварки. **12** Я маю на увазі, що одні з вас
кажуть: «Я – Павла!», інші: «Я – Аполлоса!», ще інші:
«Я – Кифи!» або: «Я – Христа!» **13** Невже Христос
поділений? Чи, може, Павло був розіп'ятий за вас? Чи,
може, ви в ім'я Павла були хрещені? **14** Я дякую Богові
за те, що не хрестив жодного з вас, окрім Криспа та

Гая, **15** щоб ніхто не сказав, що ви були хрещені в моє ім'я. **16** [Щоправда,] я охрестив і дім Стефана, але не знаю, чи хрестив я ще когось іншого. **17** Бо Христос послав мене не хрестити, а звіщати Добру Звістку, причому не мудрістю красномовства, щоб хрест Христа не був позбавлений [своєї сили]. **18** Адже звістка хреста – це безумство для тих, хто гине, але для нас, спасенних, – це Божа сила. **19** Бо написано: «Я знищу мудрість мудрих та відкину розум розумних». **20** Де мудрець? Де книжник? Де мислитель цього віку? Хіба Бог не обернув на безумство мудрість світу? **(aiōn g165)** **21** Оскільки за великою мудрістю Бога світ, незважаючи на всю [свою] мудрість, так і не зміг пізнати Бога, [то] до вподоби було Богу спасти тих, хто вірить, через безумство проповіді [Доброї Звістки]. **22** Бо юдеї вимагають знаків, греки шукають мудрості, **23** а ми проповідуємо розіп'ятого Христа – камінь спотикання для юдеїв і безумство для язичників. **24** Але для покликаних – чи то юдеїв, чи то греків – Христос є силою та мудрістю Бога. **25** Адже Боже безумство мудріше від людей і Божа слабкість сильніша від людей. **26** Брати, зверніть увагу на ваше покликання: [серед вас] небагато по-людському мудрих, небагато сильних, небагато вельможних. **27** Але Бог обрав безумне світу, щоб осоромити мудрих, і Бог обрав слабке світу, щоб осоромити сильних. **28** Бог обрав низьке та зневажене світу, те, чого [ніби] не існує, аби скасувати те, що існує, **29** щоб жодна людина не вихвалялася перед

Богом. **30** Завдяки Йому ви знаходитесь у Христі Ісусі,
Який став для нас мудрістю від Бога, праведністю,
святістю та відкупленням, **31** адже написано: «Той,
хто вихваляється, нехай вихваляється в Господі».

2 Так і я, брати, прибувши до вас, не прийшов звіщати
Божу таємницю майстерністю слова або мудрістю, **2**
адже я вирішив не знати серед вас нічого, окрім Ісуса
Христа, і то Його розіп'ятого. **3** Я перебував серед вас
у слабкості, у страху та у великому тремтінні. **4** Моє
слово та моя проповідь не [полягали] в переконливих
словах мудрості, а в прояві Духа та сили, **5** щоб ваша
віра [ґрунтувалася] не на мудрості людей, а на силі
Бога. **6** Усе ж таки ми говоримо про мудрість між
довершеними, а не про мудрість цього віку й не про
керівників цього віку, які проходять. **(aiōn g165)** **7** Ми
говоримо про Божу мудрість, заховану в таємниці,
яку Бог заздалегідь призначив для нашої слави перед
віками. **(aiōn g165)** **8** І цієї мудрості не пізнав жоден із
правителів цього віку, бо якби пізнали, то не розіп'яли
б Господа слави. **(aiōn g165)** **9** Але як написано: «Око
не бачило, та вухо не чуло, і до серця людського не
підіймалося те, що Бог приготував тим, хто любить
Його». **10** А нам Бог відкрив це через Духа. Адже Дух
усе досліджує, навіть Божі глибини. **11** І дійсно, хто
знає те, що є в людині, як не людський дух, який є
в ній? Так само ніхто не знає те, що є в Бозі, окрім
Божого Духа. **12** Ми ж не маємо духа світу, але Духа
від Бога, щоб знати те, що дароване нам Богом. **13** І
говоримо про це не словами, яких навчає людська

мудрість, а [словами,] вивченими в Дусі, пояснюючи
духовне духовним. **14** А плотська людина не приймає
того, що від Божого Духа, бо для неї це безумство; і
вона не може [цього] пізнати, адже про це можна
судити лише духовно. **15** Духовний судить усе, а його
ніхто не судить. **16** Адже «Хто пізнав задум Господа,
щоб порадити Йому?» Ми ж маємо розум Христа.

3 Брати, навіть я не зміг говорити з вами як із
духовними [людьми], а [говорив] як із тілесними, як
із немовлятами в Христі. **2** І годував вас молоком, а
не твердою їжею, бо ви не могли [її їсти]. Та навіть
зараз не можете, **3** оскільки ви ще досі тілесні. Адже
якщо між вами ще є заздрість, сварки та розділення,
то хіба ви не тілесні й не поводитесь, як [інші] люди?
4 Ось коли хтось каже: «Я – Павла!», а інший: «Я –
Аполлоса!», то хіба ви не поводитеся так, як [інші]
люди? **5** Адже хто такий Аполлос? Чи хто такий Павло?
Служителі, через яких ви повірили, як кожному дав
Господь. **6** Я посадив, Аполлос полив, але Бог зростив.
7 Тому ні той, хто садить, ні той, хто поливає, не є
кимось, а лише Бог, Який зрощує. **8** Хто садить і хто
поливає – одне, але кожен отримає нагороду згідно зі
своєю працею. **9** Адже ми Божі працівники, а ви –
Божа нива, Божа будівля. **10** За Божою благодаттю,
даною мені, я, як мудрий будівельник, заклав основу,
а інший будує на ній. Але нехай кожен дивиться
уважно, як будує. **11** Адже ніхто не може закласти
іншої основи замість вже закладеної, якою є Ісус
Христос. **12** А якщо хтось будує на цій основі золотом,

сріблом, дорогоцінним камінням, деревом, травою чи соломою, **13** то праця кожного стане явною: День [Ісуса Христа][все] прояснить, бо вогонь виявить усе й перевірить роботу кожного. **14** Якщо збудоване [людиною] вистоїть, вона отримає нагороду, **15** а якщо її праця згорить, вона зазнає збитків, хоча сама буде спасенна, але наче крізь вогонь. **16** Чи не знаєте, що ви – Божий храм і Дух Бога проживає у вас? **17** Якщо хтось зруйнує Божий храм, то його зруйнує Бог, тому що Божий храм святий, а ним є ви. **18** Нехай ніхто не обманює себе! Якщо хтось із вас вважає себе мудрим у цьому віці, нехай стане безумним, щоб стати мудрим! **(aiōn g165)** **19** Адже мудрість цього світу – це безумство перед Богом. Бо написано: «Він ловить мудреців їхньою ж хитрістю». **20** І знову: «Господь знає думки мудрих, що вони – марнота». **21** Отже, нехай ніхто не вихваляється людьми, бо вам належить усе: **22** чи Павло, чи Аполлос, чи Кифа, чи світ, чи життя, чи смерть, чи теперішнє, чи майбутнє – усе ваше, **23** ви ж – Христові, а Христос – Божий.

4 Нехай люди сприймають нас як слуг Христа й управителів Божих таємниць. **2** А від управителів вимагається, щоб кожен був вірний. **3** І мене найменше хвилює те, як мене судитимете ви чи людський суд. Навіть більше, я й сам себе не осуджую. **4** Моє сумління чисте, але не через це я виправданий: Господь – Той, Хто судить мене. **5** Тому нічого не судіть передчасно, поки не прийде Господь, Який освітить заховане в темряві та покаже наміри сердець. Тоді кожен

отримає свою похвалу від Бога. **6** Це, брати, я відніс до
себе та Аполлоса задля вас, щоб від нас ви навчилися,
[що означає]: «Нічого понад те, що написано», аби
ви не загордилися один перед одним. **7** Адже хто
робить тебе особливим? Що ти маєш такого, чого б не
отримав? І якщо ти це отримав, чому вихваляєшся,
ніби не отримав? **8** Ви вже наситилися! Ви вже
збагатилися! Ви почали царювати без нас! І хоч би
дійсно почали царювати, щоб і ми царювали разом із
вами! **9** Адже я думаю, що Бог поставив нас, апостолів,
останніми [в черзі], як призначених для смерті [на
арені], бо ми стали видовищем для світу, ангелів та
людей. **10** Ми безумні заради Христа, а ви ж мудреці
в Христі! Ми слабкі, а ви сильні! Ви в пошані, а ми
знеславлені! **11** І досі ми відчуваємо голод та спрагу,
ходимо в лахмітті, зносимо побої, не маємо житла,
12 виснажуємося, працюючи важко своїми руками.
Коли нас проклинають, ми благословляємо; нас
переслідують, а ми терпимо; **13** коли нас ганьблять,
ми підбадьорюємо. Ми стали наче сміття для світу,
наче нечистоти для всіх дотепер. **14** Я пишу вам
це не для того, щоб осоромити вас, а для того, щоб
наставити як моїх любих дітей. **15** Навіть якби ви
мали десять тисяч наставників, батьків у вас небагато.
Адже я породив вас у Христі Ісусі через Добру Звістку.
16 Тож закликаю вас: станьте моїми послідовниками!
17 Тому я послав вам Тимофія, мою улюблену та
вірну дитину в Господі. Він нагадає вам мої шляхи
в Христі Ісусі, так як я навчаю повсюди, у кожній

церкві. **18** Деякі загордилися, наче б я не мав прийти
до вас. **19** Але, якщо Господь забажає, я скоро прийду
до вас і побачу не тільки слова, а й силу тих, що
загордилися. **20** Адже Боже Царство не в слові, а
в силі. **21** Чого бажаєте: щоб я прийшов до вас із
палицею чи з любов'ю та духом лагідності?

5 Ходять чутки, що між вами [чиниться] розпуста,
та ще й така, якої [немає] навіть серед язичників:
хтось із вас живе з дружиною свого батька. **2** А ви
загордилися замість того, щоб сумувати й усунути з-
поміж вас того, хто вчинив таке? **3** Хоча я й відсутній
тілом, [але] присутній духом і вже осудив того,
хто таке вчинив: **4** коли ви зберетеся разом в ім'я
нашого Господа Ісуса Христа, в єдності з моїм духом
та силою Господа нашого Ісуса, **5** передайте таку
[людину] сатані на знищення плоті, щоб його дух
був врятований у День Господа. **6** Недобре ваше
вихваляння! Чи ви не знаєте, що трохи закваски
заквашує все тісто? **7** Позбудьтеся старої закваски,
щоби бути новим тістом, без закваски, яким ви і є.
Адже наша Пасха, Христос, був принесений у жертву.
8 Тому святкуймо не зі старою закваскою й не із
закваскою розпусти й зла, а з опрісноками щирості та
істини. **9** Я писав вам у листі, щоб ви не зв'язувалися
з розпусниками, **10** [але] не взагалі з розпусниками
цього світу, чи жадібними людьми, чи здирниками, чи
ідолопоклонниками, інакше ви мали б вийти з цього
світу. **11** Натомість я написав вам не зв'язуватися з тим,
хто зветься братом, але є розпусником, жадібним до

наживи, ідолопоклонником, наклепником, п’яницею або шахраєм. З такою [людиною] навіть не їжте! **12** Бо навіщо мені судити тих, хто зовні? Хіба ви не маєте судити тих, хто всередині? **13** Сторонніх же судитиме Бог. «Виженіть лихого з-поміж себе!»

6 Чи наважується хтось з-поміж вас, маючи суперечку з іншим, судитися в неправедних, а не у святих? **2** Чи ви не знаєте, що святі будуть судити світ? Якщо ж світ буде судимий через вас, то хіба ви не спроможні судити більш незначні справи? **3** Хіба ви не знаєте, що ми будемо судити ангелів? Чи не тим більше життєві справи? **4** Ви ж, коли маєте вирішити якісь життєві справи, призначаєте суддями тих, хто не з церкви. **5** Я кажу це вам на сором. Невже серед вас немає нікого мудрого, хто міг би розсудити між своїми братами? **6** Натомість брат судиться з братом, та ще й перед невіруючими! **7** Насправді те, що ви судитеся одне з одним, – це вже ганьба. Чому б вам краще не стерпіти несправедливості? Чому б вам краще не зазнати шкоди? **8** А ви самі творите несправедливість і обманюєте, та ще й братів! **9** Хіба ви не знаєте, що несправедливі не успадкують Царства Божого? Не обманюйтеся: ні розпусники, ні ідолопоклонники, ні перелюбники, ні каташіти, ні гомосексуалісти, **10** ні грабіжники, ні жадібні до наживи, ні п’яниці, ні наклепники, ні шахраї не успадкують Царства Божого. **11** І такими були деякі з вас. Але ви були очищені, освячені та виправдані в ім’я Господа Ісуса Христа та через Духа нашого Бога. **12** «Усе мені дозволено»,

але не все йде на користь. «Усе мені дозволено», але ніщо не повинно володіти мною! **13** «Їжа – для шлунка, і шлунок – для їжі», але Бог знищить і те, і друге. Бо тіло не для розпусти, а для Господа, і Господь – для тіла. **14** Адже Бог через Свою силу воскресив Господа й нас воскресить. **15** Чи ви не знаєте, що ваші тіла – частини [тіла] Христа? Тож як я можу взяти те, що належить Христові, та віддати розпусниці? Не бути цьому! **16** Чи ви не знаєте, що той, хто єднається з розпусницею, стає [з нею] одним тілом? Адже сказано: «І будуть двоє одним тілом». **17** А той, хто єднається з Господом, стає [з Ним] одним духом. **18** Тікайте від статевої розпусти! Кожен гріх, який чинить людина, є поза тілом, але хто чинить розпусту, грішить проти власного ж тіла. **19** Чи, може, ви не знали, що ваше тіло – це храм Святого Духа, Який у вас, Якого ви отримали від Бога, і що ви не належите собі? **20** Адже ви куплені за [високу] ціну. Тож тепер прославляйте Бога у вашому тілі та у вашому дусі, які належать Богові.

7 Тепер про те, що ви писали: «Добре, якщо чоловік не торкається жінки». **2** Однак через [небезпеку] статевої розпусти нехай кожен [чоловік] має свою дружину й кожна [жінка] нехай має свого чоловіка. **3** Нехай чоловік віддає належне дружині, а дружина – чоловікові. **4** Не дружина володіє своїм тілом, а чоловік. Так само не чоловік володіє своїм тілом, а дружина. **5** Не уникайте одне одного, хіба що за спільною згодою, тимчасово, щоб присвятити

себе посту та молитві. І знову будьте разом, щоб
сатана не спокусив вас через вашу нестриманість.
6 Але я кажу вам це як поступку, а не як наказ.
7 Мені б хотілося, щоб усі люди були такими,
як я, але кожен має свій дар від Бога: в одного
– такий, у другого – інший. **8** Неодруженим і
вдовам кажу: краще, якби вони залишилися, як
я. **9** Проте якщо вони не можуть стриматись, то
нехай одружаться, адже краще одружитися, аніж
розпалюватися [бажанням]. **10** А одруженим наказую,
[точніше] не я, а Господь: дружина не повинна
розлучатися з чоловіком. **11** А якщо й розлучиться, то
нехай залишиться неодруженою або примириться
з чоловіком. І чоловікові не слід розлучатися з
дружиною. **12** Іншим же кажу я, а не Господь: якщо
якийсь брат має невіруючу дружину й вона згідна
жити з ним, то нехай не розлучається з нею. **13**
Також якщо якась жінка має невіруючого чоловіка,
який згідний жити з нею, то нехай не розлучається з
ним. **14** Адже невіруючий чоловік освячується через
дружину, а невіруюча дружина освячується через
чоловіка. Інакше ваші діти були б нечисті, а тепер
вони святі. **15** Але якщо невіруючий розлучається,
то нехай розлучається. У таких випадках брат чи
сестра не зв'язані. Бог покликав вас до миру. **16** Звідки
знаєш, жінко, чи не врятуєш свого чоловіка? І звідки
знаєш, чоловіче, чи не врятуєш своєї дружини? **17**
Нехай кожен поводиться, як наказав Господь, і так,
як покликав Бог. Так я навчаю в усіх церквах. **18** Був

хтось обрізаний, коли був покликаний? Нехай не стає необрізаним! Був хтось необрізаний, коли був покликаний? Нехай не стає обрізаним! **19** Обрізання – це ніщо, так само як і необрізання – це ніщо. [Головне – це] зберігання Божих заповідей. **20** Нехай кожен залишається в тому покликанні, в якому був покликаний. **21** Ти був покликаний, будучи рабом? Не переймайся! Але якщо можеш стати вільним, скористайся [нагодою]. **22** Адже раб, покликаний у Господі, – вільний у Господі. Так само й той, хто був покликаний як вільний, є Христовим рабом. **23** Ви куплені за [високу] ціну, тож не ставайте рабами людей. **24** Брати, нехай кожен залишається перед Богом у такому стані, в якому був покликаний. **25** Щодо незайманих, то я не маю жодного наказу від Господа, але скажу свою думку як той, хто помилуваний Господом і гідний довіри. **26** Я вважаю, що з огляду на теперішні утиски, людині краще залишитися так, [як є]. **27** Ти зв'язаний з дружиною? Не шукай розв'язання! Не зв'язаний з дружиною? Не шукай дружини! **28** Але якщо ти й одружишся, то не згрішиш. І якщо незаймана вийде заміж, також не згрішить. Однак вони матимуть земні страждання, а я [намагаюся] вас уберегти від них. **29** Брати, я маю на увазі, що час скоротився. Відтепер ті, хто має дружину, нехай будуть як ті, хто її не має; **30** а ті, хто плаче, [нехай будуть] як ті, хто не плаче; ті, хто радіє, – як ті, хто не радіє; ті, що купують, – як ті, хто нічим не володіє; **31** і ті, хто користується світом, – як ті, хто

не користується [ним], адже образ цього світу минає.
32 Я бажаю, щоб у вас не було турбот. Неодружений
турбується про Господнє, як догодити Господеві.
33 А одружений турбується земним, як догодити
дружині, **34** і він поділений. Незаміжня жінка й
дівчина турбуються про Господнє, щоб бути святими
тілом і духом. А заміжня турбується про світське: як
догодити чоловікові. **35** Я кажу це для вашої користі, а
не для того, щоб обмежити вас, щоб ви гідно й завзято
служили Господеві без відволікання. **36** Але якщо хтось
вважає, що поводиться неповажливо щодо своєї діви,
і вона в зрілих літах і повинна так залишитись, нехай
робить, як хоче, він не згрішить. Нехай одружаться.
37 Хто ж без будь-якого примусу стоїть непохитний у
своєму серці, може контролювати власні бажання й
вирішив у своєму серці зберегти свою діву, чинить
добре. **38** Отже, хто видає заміж свою діву, добре
робить, а хто не видає заміж своєї діви, робить
краще. **39** Жінка зв'язана зі своїм чоловіком, доки
він ще живий, але якщо чоловік засне, вона вільна
одружитися, з ким бажає, аби лише в Господі. **40**
Проте, на мою думку, вона буде блаженнішою, якщо
залишиться, [як є]. Думаю, що і я маю Божого Духа.

8 А тепер щодо того, що принесено в жертву ідолам:
ми знаємо, що «всі маємо знання». [Проте] знання
робить гордим, а любов збудовує. **2** Якщо хтось
думає, що він щось знає, то він нічого не знає так, як
належить знати. **3** А якщо хтось любить Бога, той
був пізнаний Ним. **4** Отже, стосовно їжі, принесеної

в жертву ідолам, ми знаємо, що «у світі ідол – це ніщо» і що «немає [іншого] Бога, крім Єдиного». **5** І навіть якщо є на землі чи в небі так звані «боги», адже існує багато «богів» і багато «володарів», **6** то для нас є лише один Бог – Отець, з Якого все [походить] і для Якого [існуємо] ми, і лише один Володар – Ісус Христос, через Якого все й через Якого ми. **7** Але не в усіх є це знання. Деякі, призвичаївшись до ідолів, ще й досі їдять так, наче [споживають] ідольські жертви, а їхнє сумління, будучи слабким, опоганюється. **8** Однак не їжа приведе нас до Бога. Ми не стаємо гіршими, якщо не їмо, і не стаємо кращими, якщо їмо. **9** Але будьте уважними, щоб якимось чином ваше право не стало каменем спотикання для слабких. **10** Адже якщо хтось побачив, що ти, маючи пізнання, споживаєш їжу в ідольському храмі, хіба його слабке сумління не заохотить їсти те, що принесене ідолам? **11** Отже, через твоє знання загине слабкий брат, за якого помер Христос. **12** Коли грішите таким чином проти братів і вражаєте їхнє слабке сумління, то грішите проти Христа. **13** Тому якщо їжа змушує мого брата спіткнутися, то повік не їстиму м'яса, щоб не змушувати мого брата спіткнутися. **(aiōn g165)**

9 Хіба я не вільний? Хіба я не апостол? Хіба я не бачив Ісуса, нашого Господа? Хіба ви не моє діло в Господі? **2** І навіть якщо для інших я не апостол, то я [апостол] для вас, адже ви є підтвердженням мого апостольства в Господі! **3** Це моя відповідь тим, що судять мене. **4** Хіба ми не маємо права їсти та пити? **5** Хіба не маємо

права взяти з собою сестру – [віруючу] дружину, як інші апостоли, брати Господа та Кифа? **6** Чи це тільки я та Варнава не маємо права не працювати? **7** Який воїн служить за власний рахунок? Хто садить виноградник і не їсть з його плодів? Або хто випасає отару та не п'є її молока? **8** Чи я [лише] по-людському це кажу? Хіба Закон не каже так само? **9** Адже в Законі Мойсея написано: «Не зав'язуй рота волові, що молотить». Хіба це про волів турбується Бог? **10** Чи Він каже про нас? Адже для нас написано, що той, хто оре, повинен орати з надією, і той, хто молотить, [повинен молотити] з надією, що отримає частину [врожаю]. **11** Якщо ми посіяли між вами духовні [блага], хіба то велика справа, коли ми пожнемо ваші матеріальні? **12** Якщо інші мають на вас право, то хіба ми не більше? Проте ми не скористалися цим правом, а зносимо все, щоб у чомусь не перешкодити Христовій Добрій Звістці. **13** Хіба не знаєте, що ті, хто працює в Храмі, їдять [їжу] з Храму, а ті, хто служить при жертовнику, отримують частку з жертовника? **14** Так само й Господь наказав, щоб ті, хто звіщає Добру Звістку, жили з Доброї Звістки. **15** Але я нічим з цього не скористався. І я не написав цього, щоб так сталося мені. Бо мені було б краще померти, ніж щоб хтось усунув мою причину для похвали! **16** Адже якщо я проповідую Добру Звістку, то це для мене не причина для похвали, а обов'язок, покладений на мене. І горе мені, якщо не буду звіщати Доброї Звістки! **17** Якщо роблю це добровільно, то маю винагороду. А

якщо недобровільно, то [виконую] доручене мені
служіння. **18** Тож у чому моя винагорода? У тому,
що, проповідуючи Добру Звістку, я проголошую її
безплатно й не використовую мого права в Добрій
Звістці. **19** Будучи вільним від усіх, я підкорив себе
всім, щоби здобути багатьох. **20** Для юдеїв я був як
юдей, щоб здобути юдеїв. Для тих, хто під Законом, [я
був] як під Законом, – хоча сам я не під Законом, –
щоб здобути тих, хто під Законом. **21** Для тих, хто
без Закону, [я був] як той, що без Закону, – хоча я не
[живу] без закону Бога, бо [живу] під законом Христа,
– щоб здобути тих, хто без Закону. **22** Для слабких
став слабким, щоб здобути слабких. Був усім для
всіх, щоб неодмінно спасти деяких. **23** Усе роблю
заради Доброї Звістки, щоб бути її співучасником. **24**
Хіба ви не знаєте, що на арені біжать усі учасники,
а винагороду отримує лише один? Тож біжіть так,
щоб виграти. **25** Кожен, хто бере участь у змаганнях,
стримується в усьому. Вони це роблять, щоб отримати
тлінний вінок, ми ж [біжимо] заради нетлінного. **26**
Тому я не біжу безцільно та не б'ю кулаками, ніби в
повітря, **27** а виснажую своє тіло та підкоряю його
собі, щоб, проповідуючи Добру Звістку, самому не
стати непридатним.

10 Адже я б не хотів, брати, щоб ви не знали, що
всі наші прабатьки були під хмарою, усі проходили
через море **2** та всі були хрещені в Мойсея у хмарі та
в морі, **3** усі їли ту саму духовну їжу **4** й усі пили
той самий духовний напій, бо пили зі Скелі, Яка

йшла за ними; а Скелею був Христос. **5** Але Бог не
уподобав більшості з них, тож [їхні тіла] були розсіяні
в пустелі. **6** Усе це сталося для нашого прикладу, щоб
ми не були тими, хто прагне зла, як прагнули вони. **7**
Не ставайте ідолопоклонниками, як деякі з них, адже
написано: «Народ сів їсти й пити, а потім встали й
почали веселитися». **8** Не піддаваймося розпусті, як
піддалися розпусті деякі з них, через це одного дня
їх полягло двадцять три тисячі. **9** Не випробовуймо
Христа, як зробили деякі з них та були вбиті зміями.
10 І не нарікайте, як нарікали деякі з них та були
знищені Згубником. **11** Це трапилося з ними для
нашого прикладу та було написано для того, щоб
попередити нас, кого досягнуло сповнення віків. **(aiōn
g165)** **12** Тож хто вважає, що стоїть, нехай пильнує, аби
не впав! **13** Вас не спіткало жодне випробування, яке б
не було людським. Але вірний Бог, Який не дозволить
вам бути випробуваними понад те, що ви можете
витримати, а разом із випробуванням підготував
і шлях для виходу, щоб ви могли витримати. **14**
Тому, любі мої, тікайте від ідолопоклонства! **15**
Кажу вам як мудрим: самі судіть, що кажу! **16** Хіба
Чаша благословення, яку ми благословляємо, не є
спільністю з кров'ю Христа? Хіба хліб, який ламаємо,
не є спільністю з Христовим тілом? **17** Оскільки хліб
один, то ми, хоч нас і багато, становимо одне тіло, бо
всі розділяємо один хліб. **18** Подивіться на Ізраїль
за тілом: хіба ті, що їдять жертви, не є спільниками
жертовника? **19** Тож що я маю на увазі? Чи принесене

в жертву ідолам має якесь значення або чи якийсь
ідол має значення? **20** Ні, але [я маю на увазі], що
жертви [язичників] принесені демонам, а не Богу.
Я не хочу, щоб ви були спільниками демонів! **21**
Ви не можете пити чаші Господа й чаші демонів!
Не можете бути спільниками столу Господнього та
столу демонів! **22** Чи хочемо викликати Господні
ревнощі? Хіба ми сильніші за Нього? **23** «Мені все
дозволено», але не все йде на користь. «Мені все
дозволено», але не все збудовує. **24** Нехай кожен
шукає не свого [блага], а [блага] іншого. **25** Їжте
все, що продається на м'ясному ринку, ні про що
не розпитуючи задля власного сумління, **26** адже
«Господеві належить земля і все, що її наповнює». **27**
Якщо хтось із невіруючих запросить вас [до столу] й
ви забажаєте прийти, то їжте все, що вам подадуть,
ні про що не розпитуючи задля власного сумління.
28 Але якщо хтось вам скаже: «Це було принесене
в жертву ідолам!», тоді не їжте заради нього та
заради сумління. **29** Я кажу не про ваше сумління,
а про [сумління] іншого. Адже чому моя свобода
має визначатися сумлінням іншого? **30** Якщо я їм із
вдячністю, то чому б мені бути зневаженим через те,
за що я подякував? **31** Отже, чи ви їсте, чи п'єте, чи
робите щось – усе робіть на славу Бога. **32** Не ставайте
каменем спотикання ні для юдеїв, ні для язичників,
ні для Церкви Божої, **33** як і я в усьому всім догоджаю,
не шукаючи не своєї користі, але [користі] багатьох,
щоб вони отримали спасіння.

11 Будьте моїми послідовниками, як і я [наслідую]
Христа. **2** Хвалю вас за те, що ви в усьому згадуєте
мене та дотримуєтесь настанов так, як я вам їх
передав. **3** Проте я хочу, щоб ви знали: Головою
кожного чоловіка є Христос, головою жінки – чоловік,
а Головою Христа – Бог. **4** Кожен чоловік, що молиться
або пророкує з покритою головою, ганьбить свою
Голову. **5** І кожна жінка, що молиться або пророкує з
непокритою головою, ганьбить свою голову, бо для
неї це те саме, що бути з поголеною [головою]. **6**
Адже якщо жінка не покриває [голови], то нехай і
обстрижеться! Але якщо для жінки соромно бути
обстриженою чи поголеною, то нехай покривається!
7 Чоловік, будучи образом і славою Бога, не повинен
покривати голову, а жінка – це слава чоловіка. **8**
Адже не чоловік [походить] від жінки, але жінка
– від чоловіка, **9** і не чоловік був створений для
жінки, але жінка – для чоловіка. **10** Тому жінка
повинна мати на голові [знак] влади заради ангелів.
11 Однак у Господі – ні чоловік без жінки, ні жінка
без чоловіка. **12** Бо як жінка – від чоловіка, так і
чоловік – через жінку, але все [походить] від Бога.
13 Судіть самі: чи годиться жінці молитися Богу
непокритою? **14** Хіба сама природа речей не вчить
вас, що для чоловіка ганебно мати довге волосся,
15 а якщо жінка має довге волосся, то це слава для
неї? Бо волосся дано їй замість покривала. **16** Якщо
ж хтось бажає посперечатися, то ні ми, ні Божі
церкви такого звичаю не маємо. **17** Даючи вам ці

настанови, я не хвалю [вас], бо ви збираєтеся разом не
на користь, а на шкоду. **18** Передусім я чую, що коли
ви збираєтеся разом у церкві, то між вами існують
розділення, і я частково [цьому] вірю. **19** Звісно, так
треба, щоб між вами були різні угрупування, аби
виявилися перевірені. **20** Коли ви збираєтеся разом,
ви не споживаєте Вечері Господньої, **21** адже, перш
ніж споживати її, кожен їсть свою вечерю, тож хтось
голодує, а хтось напивається. **22** Хіба ви не маєте
домів, щоб їсти й пити? Чи, може, ви зневажаєте
церкву Божу та хочете осоромити тих, що не мають
[нічого]? Що мені вам сказати? Похвалити вас? За це
я [вас] не похвалю. **23** Адже я прийняв від Господа
те, чого вас навчив: Господь Ісус у ніч, коли був
зраджений, узяв хліб **24** та, подякувавши, розламав
і дав їм, кажучи: «Це є тіло Моє для вас. Чиніть це
на згадку про Мене». **25** Так само після вечері взяв і
чашу, кажучи: «Ця чаша – Новий Завіт у Моїй крові.
Кожного разу, як п'єте її, чиніть це на згадку про
Мене». **26** Адже щоразу, коли ви їсте цей хліб і п'єте з
цієї чаші, ви звіщаєте смерть Господа, поки Він не
прийде. **27** Той, хто їстиме цей хліб і питиме цю
чашу недостойно, буде винний перед тілом та кров'ю
Господа. **28** Нехай людина перевірить себе й лише
потім їсть із хліба та п'є з чаші. **29** Адже хто їсть і п'є
негідно, не розрізняючи тіла [Господнього], їсть і п'є
на власний осуд. **30** Тому серед вас багато слабких і
хворих, та чимало тих, що сплять. **31** Але якби ми
перевіряли самих себе, то не були б судимі. **32** Проте

коли Господь нас судить, то [Він] повчає нас, щоб ми не були судимі разом зі світом. **33** Тож, брати мої, збираючись, щоб їсти, чекайте одне одного. **34** Якщо хтось голодний, то нехай їсть вдома, щоб ви не збиралися для суду. Про інше я роздам указівки, коли прийду.

12 Брати, я б не хотів, щоб ви були необізнані щодо духовних [дарів]. **2** Ви знаєте, що коли ви були ще язичниками, то були ведені до німих ідолів, ніби хтось тягнув вас. **3** Тому запевняю вас, що ніхто, говорячи в Дусі Божому, не каже: «Ісус проклятий», і ніхто не може сказати: «Ісус – Господь», хіба тільки через Святого Духа. **4** Є різні дари, але той самий Дух, **5** і служіння є різні, але той самий Господь, **6** є також різні дії, але той самий Бог, Який творить усе й в усіх. **7** Кожному дається прояв Духа для спільної користі. **8** Одному через Духа дається слово мудрості, іншому – слово пізнання за тим самим Духом, **9** іншому – віра тим самим Духом, іншому – дари зцілення тим самим Духом, **10** іншому – сили [робити] чудеса, іншому – пророцтво, іншому – розрізнення духів, іншому – різні мови, а ще іншому – тлумачення мов. **11** Усе це робить один і той самий Дух, даючи кожному окремо, як Він хоче. **12** Бо як тіло одне і має багато частин, а всі частини тіла, хоч їх і багато, є одним тілом, так само і з Христом. **13** Адже всі ми хрещені в одному Дусі, щоби бути одним тілом: чи юдеї, чи греки, чи раби, чи вільні – усі ми напоєні одним Духом. **14** Бо тіло складається не з однієї частини, а з

багатьох. **15** Якби нога сказала: «Оскільки я не рука,
то не належу тілу», хіба через це не належала б до
тіла? **16** І якби вухо сказало: «Оскільки я не око, то не
належу тілу», хіба через це не належало б до тіла? **17**
Якби все тіло було оком, то де був би слух? Якби все
тіло було слухом, то де був би нюх? **18** Правда в тому,
що Бог розмістив частини, кожну з них, у тіло так, як
Він того захотів. **19** Та якби всі були одною частиною,
то де було б тіло? **20** А так тіло одне, проте частин
багато. **21** Не може око сказати руці: «Ти мені не
потрібна», і тим більше голова своїм ногам: «Ви мені
не потрібні». **22** Навпаки, ті частини тіла, які здаються
слабшими, насправді значно потрібніші, **23** і ті, що,
на нашу думку, не такі почесні, ми цінуємо більше.
Тож наші непристойні [частини тіла] одержують
більше уваги, **24** а пристойні [цього] не потребують.
Але Бог склав тіло так, що дав більше пошани тим,
кому [її] бракує, **25** щоб у тілі не було розділення,
але щоб [усі] частини однаково піклувалися одна про
одну. **26** Якщо одна з частин страждає, то всі частини
страждають разом [із нею]; якщо одна з частин у
пошані, то всі частини радіють разом [із нею]. **27** Ви –
Христове тіло, і кожен окремо є [Його] частиною. **28**
Бог призначив у церкві першими апостолів, другими
пророків, третіми вчителів, потім дива, потім дари
зцілення, допомоги, управління, різні мови. **29** Хіба
всі є апостолами? Хіба всі є пророками? Хіба всі є
вчителями? Хіба всі є чудотворцями? **30** Хіба всі
мають дари зцілення? Хіба всі розмовляють мовами?

Хіба всі перекладають? **31** Прагніть же більших дарів.
І я покажу вам неперевершений шлях.

13 Якби я розмовляв людськими та ангельськими
мовами, але не мав би любові, то був би як мідний
гонг, що відлунює, або кимвал, що бряжчить. **2** І
якби я мав [дар] пророцтва та розумів усі таємниці
й знання, і якби мав таку віру, що міг би гори
пересувати, але не мав би любові, – то я ніщо. **3** І
якби я роздав усе своє майно й віддав власне тіло
на спалення, але не мав би любові, то не матиму
жодної користі. **4** Любов терпляча, любов лагідна,
вона не заздрить, не вихваляється, не зазнається. **5** Не
поводиться непристойно, не шукає власної вигоди, не
гнівається, не задумує лихого. **6** Не радіє з неправди,
а радіє істині. **7** Завжди захищає, завжди вірить,
завжди сподівається, завжди все перетерпить. **8**
Любов ніколи не згасає. Хоча пророцтва закінчаться,
мови припиняться, а пізнання зникне. **9** Адже ми
знаємо частково й пророкуємо частково, **10** але коли
прийде те, що досконале, то часткове припиниться. **11**
Коли я був дитиною, то говорив як дитина, розумів як
дитина й думав як дитина. А коли я став чоловіком,
то позбувся того, що дитяче. **12** Адже зараз ми бачимо,
наче в дзеркалі, нечітко, тоді ж [побачимо] віч-на-віч.
Зараз розумію частково, а тоді пізнаю повністю, як і я
був пізнаний повністю. **13** Нині ж залишаються ці три:
віра, надія та любов. Але найбільшою з них є любов.

14 Прагніть любові, ревно бажайте духовних [дарів],
а особливо пророкування. **2** Адже той, хто говорить

[іншою] мовою, говорить не до людей, а до Бога, бо ніхто [його] не розуміє, і він духом говорить таємниці. **3** А той, хто пророкує, говорить до людей для збудування, підбадьорення та втіхи. **4** Той, хто говорить мовою, збудовує самого себе, а той, хто пророкує, збудовує церкву. **5** Я бажав би, щоб усі з вас говорили [іншими] мовами, але більше – щоб пророкували. Той, хто пророкує, більший за того, хто говорить [іншими] мовами, хіба що хтось перекладає, щоб церква отримала [духовне] збудування. **6** Тепер, брати, якщо я прийду до вас, говорячи [іншими] мовами, чим принесу вам користь, якщо не говоритиму через одкровення, або через пізнання, або через пророцтво, або через повчання? **7** Бо й неживі предмети, що мають звучання, – чи то сопілка, чи то арфа, – якщо не видають різних звуків, то як хтось дізнається, що на них грається? **8** Адже якщо сурма видасть невиразний звук, то хто готуватиметься до бою? **9** Так само й ви: якщо язиком скажете незрозуміле слово, то як вас хтось зрозуміє? Будете говорити на вітер. **10** Звісно, у світі є багато всяких мов, і жодна [з них] не є беззмістовною. **11** Тож якщо я не розумію значення тієї мови, то буду чужинцем для того, хто говорить, а він буде чужинцем для мене. **12** Так само й ви: якщо вже сповнені ревності щодо духовних [дарів], то намагайтеся мати їх вдосталь для збудування церкви. **13** Тому той, хто говорить [іншою] мовою, нехай молиться, щоб [умів її] перекласти. **14** Адже якщо я молюся [іншою] мовою,

то мій дух молиться, а розум безплідний. **15** Що ж
мені робити? Я молитимуся духом, але молитимуся
й розумом, також я співатиму духом, але співатиму
й розумом. **16** Адже якщо ти дякуєш [лише] духом, то
хіба може на твої слова подяки казати «амінь» той,
хто не розуміє, що ти кажеш? **17** Ти добре дякуєш,
але інший не збудується. **18** Я дякую Богові за те,
що розмовляю мовами більше, ніж усі ви, **19** але в
церкві краще скажу п'ять слів власним розумом, щоб
навчити інших, аніж тисячу слів [іншими] мовами.
20 Брати, не будьте дітьми в думках! Навпаки, будьте
немовлятами щодо зла, а в думках будьте дорослими.
21 У Законі написано: «Іншими мовами та через інші
вуста буду промовляти до цього народу, але й тоді
не послухають, – каже Господь». **22** Отже, мови – це
знак не для віруючих, а для невіруючих. Пророцтво ж
не для невіруючих, а для віруючих. **23** Тож коли вся
церква збереться разом і всі говоритимуть [іншими]
мовами, але зайдуть прості люди або невіруючі, хіба
вони не назвуть вас божевільними? **24** Проте якщо
ви всі пророкуватимете й зайде хтось невіруючий
або недосвідчений, то всі його викриватимуть та
осуджуватимуть. **25** Тоді виявляться таємниці його
серця, а він впаде ниць та поклониться Богу, кажучи:
«І справді, між вами Бог!» **26** Як же тоді бути, брати?
Коли збираєтесь разом і в кожного з вас є псалом,
повчання, одкровення, мова, переклад, – нехай усе
буде на збудування [церкви]. **27** Якщо хтось говорить
[іншою] мовою, то нехай по черзі говорять двоє,

щонайбільше троє, а один перекладає. 28 А якщо
немає перекладача, то такі нехай мовчать у церкві
та говорять до себе та до Бога. 29 Нехай двоє або
троє пророків говорять, а всі інші розмірковують. 30
Якщо ж іншому, який сидить, прийшло одкровення,
то перший нехай мовчить. 31 Адже всі ви можете
пророкувати по черзі, щоб усі навчалися та втішалися.
32 І духи пророків підкорюються пророкам, 33 адже
[Бог] – Бог не безладу, а миру. Як і в усіх церквах
святих, 34 жінки повинні мовчати в церкві, адже
їм не дозволено говорити, а лише підкорятися, як
і говорить Закон. 35 Якщо ж вони бажають чогось
навчитися, то нехай спитають вдома у своїх чоловіків,
адже соромно для жінки говорити в церкві. 36 Хіба
від вас походить Боже Слово? Чи лише вас досягнуло?
37 Якщо хтось думає, що він пророк або духовно
[наділений], то нехай зрозуміє, що те, про що я пишу
вам, – це заповідь Господа. 38 А коли хтось [цього] не
визнає, то і його не визнають. 39 Отже, брати мої,
ревно бажайте пророкувати та не забороняйте [інших]
мов. 40 Нехай усе буде пристойно й організовано.

15 Брати, я доношу до вашого відома Добру Звістку,
яку я вам звістив, яку ви отримали та в якій ви стоїте.
2 Нею ви також будете спасенні, якщо дотримуєте
слова, яке я вам звістив; інакше ви повірили даремно.
3 Адже найперше я передав вам те, що й сам отримав:
Христос помер за наші гріхи згідно з Писанням, 4 був
похований і воскрес третього дня згідно з Писанням,
5 і явився Кифі, а потім дванадцятьом. 6 Після того Він

явився одночасно понад п’ятистам братам, більшість з яких живе й досі, а деякі заснули. **7** Потім Він явився Якову, а згодом – усім апостолам. **8** А після всіх, наче якомусь недоноскові, явився мені. **9** Адже я найменший з апостолів, не достойний називатися апостолом, оскільки переслідував Божу Церкву. **10** Та благодаттю Божою я є тим, ким є. Його благодать щодо мене не була марною, [бо] я працював більше за них усіх; утім, не я, а Божа благодать, що зі мною. **11** Отже, чи я, чи вони, ми так проповідуємо, і ви так повірили. **12** Якщо про Христа проповідується те, що Він воскрес з мертвих, то як деякі з вас кажуть, що не існує воскресіння з мертвих? **13** Якщо не існує воскресіння з мертвих, тоді й Христос не воскрес. **14** А якщо Христос не воскрес, то наше проповідування даремне, як і ваша віра даремна. **15** І виявляється, що ми брехливі свідки Божі, адже ми свідчимо, що Бог воскресив Христа, Якого насправді не воскресив, якщо дійсно мертвих не можна воскресити. **16** Адже якщо мертвих не можна воскресити, то й Христа [Бог] не воскресив, **17** а якщо Він не воскресив Христа, то ваша віра марна, і ви досі перебуваєте у ваших гріхах. **18** Тому й ті, що померли в Христі, загинули. **19** Якщо ми надіємося на Христа тільки в цьому житті, то ми найжалюгідніші з усіх людей! **20** Правда в тому, що Христос дійсно воскрес із мертвих. [Він] – первісток серед тих, що заснули. **21** Адже як через людину [прийшла] смерть, так і через Людину [прийшло] воскресіння з мертвих. **22** Як в Адамі всі вмирають, так

і в Христі всі оживуть, **23** але кожен у своєму порядку:
Христос – перший плід, а потім, коли Він повернеться,
ті, хто Йому належить. **24** Тоді [настане] кінець,
коли Він передасть Царство Богу Отцю, знищивши
всяке начальство, усяку владу та силу. **25** Бо Він
має царювати доти, доки не покладе під ноги всіх
Своїх ворогів. **26** Останній ворог, якого буде знищено,
– це смерть. **27** Адже «Він усе підкорив Йому під
ноги». І коли говориться, що все було підкорене,
то ясно, що це за винятком Того, Хто підкорив усе
Христу. **28** Коли Христу все буде підкорено, тоді й
Сам Син підкориться Тому, Хто все підкорив Йому,
щоби Бог був усім в усіх. **29** Інакше що робитимуть ті,
що приймають хрещення за мертвих? Якщо мертві
взагалі не воскресають, то чому хрестяться заради
них? **30** І чому ми маємо повсякчас наражатися на
небезпеку? **31** Я щодня перед лицем смерті. І це
правда, як і те, брати, що я пишаюся вами в Христі
Ісусі, Господі нашому. **32** Якщо я лише з людських
міркувань боровся з дикими звірами в Ефесі, то яка
мені від того користь? Якщо мертві не воскресають,
то «їжмо і пиймо, бо завтра помремо». **33** Не вводьте
себе в оману: «Лихе товариство псує добрі звичаї». **34**
Отямтеся, як належить, та не грішіть, бо є деякі, що
не мають пізнання Бога. Кажу [це] на ваш сором. **35**
Але хтось спитає: «Як воскресають мертві? В якому
тілі прийдуть?» **36** Нерозумний! Те, що ти сієш, не
оживе, якщо [спочатку] не помре. **37** І ти сієш не тіло,
яке настане, а звичайне зерно пшениці чи чогось

іншого. **38** Проте Бог дає йому тіло за Своїм бажанням;
і кожному насінню – своє власне тіло. **39** Не всяке
тіло однакове: одне тіло у людей, інше у тварин, інше
у птахів, інше у риб. **40** Існують тіла небесні й тіла
земні. Але в небесних слава одна, а в земних – інша.
41 У сонця одна слава, у місяця інша слава, а в зірок
ще інша, і зірка від зірки відрізняється славою. **42**
Так само й з воскресінням із мертвих. [Тіло] сіється
в тлінні, [але] воскресає в нетлінні. **43** Сіється в
ганебності, [але] воскресає в славі. Сіється в слабкості,
[але] воскресає в силі. **44** Сіється в земному тілі,
[але] воскресає духовним тілом. Якщо існує земне
тіло, то існує й духовне. **45** Так і написано: «Перша
людина, Адам, став живою душею». Останній Адам –
духом, що дає життя. **46** Але перший не духовний,
а тілесний; потім – духовний. **47** Перша людина –
із землі, земна, а друга Людина – з неба. **48** Якою
є земна [людина], такими є й інші земні, і Якою є
небесна [Людина], такими є й інші небесні. **49** І як
ми носили образ земного, так само носитимемо й
образ небесного. **50** Брати, я кажу про те, що тіло й
кров не можуть успадкувати Божого Царства, як і
тлінне не успадковує нетлінного. **51** Ось розкажу вам
таємницю: не всі ми заснемо, але всі будемо змінені
– **52** умить, і оком не змигнеш, при останній сурмі.
Вона засурмить – і мертві воскреснуть нетлінними, а
нас буде змінено. **53** Адже тлінне має зодягнутися в
нетлінність і смертне – у безсмертність. **54** Коли тлінне
зодягнеться в нетлінність і смертне – у безсмертність,

тоді сповниться слово, що було написане: «Смерть
поглинута перемогою». **55** «Смерте, де твоя перемога?
Смерте, де твоє жало?» **(Hadēs g86)** **56** Жало смерті
– це гріх, а сила гріха – це Закон. **57** Але подяка
Богові, Який дає нам перемогу через нашого Господа
Ісуса Христа. **58** Тому, мої улюблені брати, будьте
непохитними, стійкими, завжди відзначайтеся в
Господньому ділі, знаючи, що ваша праця в Господі
не даремна.

16 А щодо збирання пожертв для святих, то робіть
так само, як я наказав церквам із Галатії: **2** першого
дня тижня нехай кожен із вас відкладає [щось],
збираючи відповідно до своїх можливостей, щоб,
коли я прийду, не треба було [збирати] пожертвувань.
3 А коли прибуду, то тих, кого ви визнаєте гідними,
пошлю з листом віднести ваш дар у Єрусалим. **4**
Якщо ж і мені треба буде туди піти, то вони підуть зі
мною. **5** Я прибуду до вас, коли пройду Македонію,
бо проходитиму Македонію. **6** Можливо, пробуду у
вас якийсь час або навіть перезимую, щоб потім ви
провели мене, куди б я не йшов. **7** Адже цього разу я
не хочу побачити вас лише мимохідь, а сподіваюсь
якийсь час пробути з вами, якщо дозволить Господь. **8**
А до П'ятдесятниці я пробуду в Ефесі, **9** бо переді мною
були відкриті широкі двері для плідного [служіння],
хоча противників багато. **10** Якщо прийде Тимофій,
дивіться, щоб йому серед вас було нічого боятися,
бо він, як і я, виконує діло Господнє. **11** Тому нехай
ніхто його не зневажає. Проведіть його з миром, щоб

він прибув до мене, оскільки я чекаю його разом із братами. **12** А щодо брата Аполлоса, то я дуже просив його прийти до вас із братами, але йому не хотілося приходити зараз. Він прийде, як буде нагода. **13** Пильнуйте, стійте у вірі, будьте мужні та сильні! **14** Нехай [між] вами все робиться з любов'ю. **15** Закликаю вас, брати: ви знаєте, що дім Стефана – перший плід Ахаї і що вони віддали себе служінню святим, **16** підкорюйтеся таким і всім, хто служить разом із ними й важко працює. **17** Радію через прибуття Стефана, Фортуната й Ахаїка, бо вони заповнили вашу відсутність **18** і заспокоїли мій та ваш дух. Цінуйте таких. **19** Церкви з Азії вітають вас. Акила та Прискілла щиро вітають вас у Господі разом із їхньою домашньою церквою. **20** Усі брати вітають вас. Вітайте одне одного святим цілунком. **21** Привітання [написане] моєю, Павловою, рукою. **22** Якщо хтось не любить Господа, нехай буде проклятий! Марана та! **23** Нехай благодать Господа Ісуса буде з вами! **24** Моя любов з усіма вами в Христі Ісусі. Амінь.

2 до коринтян

1 Павло, з волі Божої апостол Христа Ісуса, і брат
Тимофій. Церкві Божій в Коринфі та всім святим
по всій Ахаї. **2** Благодать вам і мир від Бога, Отця
нашого, і від Господа Ісуса Христа. **3** Благословенний
Бог і Отець нашого Господа Ісуса Христа, Отець
милосердя та Бог усякої втіхи, **4** Який втішає нас у
всіх наших труднощах, щоб ми могли втішати тих,
хто перебуває в різних труднощах, тією втіхою, яку
ми самі отримуємо від Бога. **5** Бо як зростає в нас
страждання Христа, так через Христа зростає і наша
втіха. **6** Якщо ми зносимо труднощі, то це заради
вашої втіхи та спасіння. Якщо нас втішають, то це для
вашої втіхи, яка дає силу зносити ті ж страждання,
які зносимо й ми. **7** Наша надія щодо вас міцна,
бо знаємо: якщо ви разом з нами страждаєте, то
разом з нами отримаєте й втіху. **8** Брати, ми не
хочемо, щоб ви не знали про біду, яка трапилася з
нами в Азії, адже ми були обтяжені над міру й над
силу, так що й не сподівалися вижити. **9** Здавалося,
ми отримали вирок смерті, щоб покладались не
на себе, а на Бога, Який воскрешає мертвих. **10**
Він врятував нас від великої [загрози] смерті та
ще рятуватиме. На Нього покладаємо надію, що
Він рятуватиме нас і надалі, **11** за сприяння вашої
молитви за нас. Тоді багато хто дякуватиме [Богові]
за дар, [отриманий] нами через молитви багатьох. **12**
Бо нашою похвалою є свідчення нашого сумління,
що у світі ми поводилися – особливо з вами – з

простотою та чесністю від Бога й [керувалися] не людською мудрістю, а Божою благодаттю. **13** Адже ми не пишемо вам чогось іншого, крім того, що ви читаєте або [вже] розумієте. Але я сподіваюся, що ви повністю зрозумієте, **14** – як частково зрозуміли нас, – що ми ваша похвала, так само, як і ви будете нашою в День нашого Господа Ісуса. **15** Із цією впевненістю я хотів спершу прийти до вас, щоб ви вдруге мали благодать. **16** Бо я збирався відвідати вас по дорозі в Македонію, а повертаючись звідти, зупинитись у вас ще раз. І тоді ви відправили б мене до Юдеї. **17** Тож, маючи такий намір, хіба я вчинив легковажно? Хіба я вирішую щось за [покликом] тіла, щоб у мене було і «так, так», і «ні, ні»? **18** Але вірний Бог, що наше слово до вас не є і «так», і «ні». **19** Адже Божий Син, Ісус Христос, Якого ми – я, Силуан і Тимофій – проповідували поміж вами, не був «так» і «ні», але в Ньому було «так». **20** І хоч би скільки було Божих обітниць, у Ньому [всі] «так». Тому через Нього ми й [кажемо] на славу Бога: «Амінь». **21** Той, Хто зміцнює нас разом із вами в Христі та помазує нас, – Бог, **22** Який також поставив на нас печать і дав завдаток Духа в наші серця. **23** Я закликаю Бога у свідки моєї душі: я не приходив у Коринф, щоб вберегти вас. **24** Це не означає, що ми пануємо над вашою вірою, але ми працюємо разом із вами для вашої радості, бо ви стоїте у вірі.

2 Я вирішив собі не приходити до вас знову зі скорботою. **2** Адже якщо я вас засмучую, то хто тоді

мене звеселить, як не той, кого я засмутив? **3** Я
написав вам так, щоб, прийшовши, не засмутитися
через тих, за кого мав би радіти, адже я впевнений
щодо всіх вас, що моя радість – це й ваша радість
також. **4** Бо я написав вам із великою скорботою,
болем у серці та слізьми на очах не для того, щоб ви
засмучувались, але щоб пізнали мою надмірну любов
до вас. **5** Якщо ж хтось і засмутив, то засмутив не
мене, а певною мірою, щоб не перебільшити, усіх вас.
6 Йому достатньо того покарання, яке [він отримав]
від більшості. **7** Тож краще вам його пробачити
та підбадьорити, щоб його не охопив смуток. **8**
Тому я закликаю вас виявити до нього любов. **9**
Бо я написав вам ще й для того, щоб пізнати вашу
стійкість, чи ви слухняні в усьому. **10** Кого пробачаєте
ви, того [пробачаю] і я. Бо те, що я простив, якщо
й простив щось, то заради вас перед Христом, **11**
щоб не дозволити сатані нас перехитрити, адже ми
розуміємо його задуми. **12** Коли я прибув до Троади
заради Доброї Звістки Христа і мені були відкриті
двері Господом, **13** то я не мав спокою в дусі, бо не
знайшов там Тита, свого брата. Тож, попрощавшись із
ними, я пішов до Македонії. **14** Але подяка Богові,
Який завжди робить нас переможцями в Христі
й повсюди розповсюджує через нас пахощі Свого
пізнання. **15** Адже ми для Бога – Христові пахощі
між спасенними та тими, що гинуть. **16** Для одних
ми запах смерті, а для інших – запах життя. І хто
на це здатний? **17** Бо ми, на відміну від багатьох, не

наживаємося на Слові Божому, але говоримо щиро – як від Бога, перед Богом, у Христі.

3 Чи не починаємо ми знову самих себе рекомендувати? Чи нам потрібні, як деяким, рекомендаційні листи для вас чи від вас? **2** Ви і є нашим листом, написаним у наших серцях, який знають і читають усі люди. **3** Ви показуєте, що ви – лист Христа, результат нашого служіння, написаний не чорнилом, а Духом живого Бога, не на кам'яних таблицях, а на таблицях людських сердець. **4** Цю впевненість ми маємо завдяки Христу перед Богом. **5** Не тому, що ми самі здатні й це наша заслуга. Навпаки, наша здібність – від Бога, **6** Який зробив нас здібними [бути] служителями Нового Завіту – не букви, а Духа. Адже буква вбиває, а Дух оживляє. **7** Але якщо служіння смерті, викарбуване буквами на камені, було прославлене так, що сини Ізраїля не могли дивитися на обличчя Мойсея через славу його обличчя, яка минала, **8** то чи не буде служіння Духа славнішим?! **9** Якщо [в] служінні осуду [є] слава, то служіння праведності набагато перевершує [його] в славі. **10** Адже те, що було прославлене, насправді прославленим не було у порівнянні зі славою, яка [його] перевершує. **11** І якщо те, що минає, [мало] славу, то набагато більшу славу [має] те, що не минає. **12** Тому, маючи таку надію, ми діємо з великою сміливістю, **13** а не як Мойсей, який ставив собі покривало на лице, щоб сини Ізраїля не дивилися на кінець того, що минає. **14** Проте їхній розум був

притуплений, бо й досі під час читання Старого Завіту це покривало залишається незнятим, адже [воно] може бути знятим [лише] в Христі. **15** І донині, кожного разу, як зачитується Мойсей, на їхньому серці лежить покривало. **16** Однак коли [людина] повертається до Господа, покривало знімається. **17** Господь – це Дух, а де Дух Господа, там свобода. **18** І всі ми з непокритим лицем, відображаючи Божу славу, немов у дзеркалі, змінюємося згідно з Його образом, із слави в славу як від Господа, Духа.

4 Тому, маючи це служіння згідно з милістю, що нам явилася, ми не втрачаємо відваги. **2** Ми відреклися від прихованих та ганебних [учинків], не живемо в хитрощах і не перекручуємо Слова Божого. Навпаки, показуючи істину, ми представляємо себе перед Богом на суд кожного людського сумління. **3** І якщо наша Добра Звістка закрита, то лише для тих, що гинуть, – **4** для невіруючих, яким бог цього віку засліпив розум, щоб не засяяло [над ними] світло Доброї Звістки про славу Христа, Який є образом Бога. **(aiōn g165)** **5** Ми проповідуємо не себе, а Ісуса Христа [як] Господа, себе ж – як ваших рабів заради Ісуса. **6** Адже Бог, Який сказав: «Нехай з темряви засяє світло», є Тим, Хто засяяв у наших серцях, щоби просвітити розуміння слави Бога в особі Ісуса Христа. **7** Проте ми носимо цей скарб у глиняних горщиках, щоб надмірність сили була від Бога, а не від нас. **8** Ми в усьому обтяжені, та не роздавлені; збиті з пантелику, але не впадаємо в розпач; **9** нас

переслідують, та ми не покинуті; нас збивають із ніг, та ми не гинемо. **10** У своєму тілі ми завжди носимо смерть Ісуса, щоб життя Ісуса виявилося в наших тілах. **11** Адже ми, живі, постійно віддаємо себе на смерть заради Ісуса, щоб Його життя виявилося в наших смертних тілах. **12** Тому в нас діє смерть, а у вас – життя. **13** Маючи один дух віри, згідно з тим, що написано: «Я вірив і тому говорив», ми віримо й тому говоримо, **14** оскільки знаємо, що Той, Хто воскресив Господа Христа, воскресить і нас разом з Ісусом та представить разом із вами. **15** Адже все – для вас, щоб благодать, примножена багатьма, щедро принесла подяку на славу Божу. **16** Тому ми не падаємо духом. І, навіть якщо наша зовнішня людина гине, наша внутрішня людина оновлюється день у день. **17** Адже наше тимчасове й легке страждання приносить нам більш вагоме багатство вічної слави. **(aiōnios g166)** **18** Ми дивимося не на видиме, а на невидиме, бо видиме минає, а невидиме вічне. **(aiōnios g166)**

5 Ми знаємо: навіть якщо наш земний намет буде знищено, ми маємо будівлю від Бога – нерукотворний вічний дім на небесах. **(aiōnios g166)** **2** Адже в цьому [наметі] ми зітхаємо, прагнучи зодягнутися в наше небесне житло, **3** звісно, якщо, зодягнувшись, не будемо виявлені голими. **4** Перебуваючи в цьому наметі, ми обтяжені та зітхаємо не тому, що хочемо роздягнутися, а [тому, що хочемо] зодягнутися, щоб смертне було поглинуте життям. **5** І Бог, Який підготував нас саме для цього, дав нам завдаток

Духа. **6** Тож ми завжди впевнені та знаємо, що поки
знаходимося в тілі, ми далеко від Господа, **7** бо
живемо згідно з вірою, а не згідно з тим, що бачимо.
8 І все ж ми не втрачаємо мужності й хотіли б не
бути вже в тілі, а оселитися з Господом. **9** Тому
ми й намагаємося бути Йому до вподоби, чи то
перебуваємо вдома, чи то далеко від [нього]. **10** Бо всі
ми маємо з'явитися перед престолом Христа, щоб
кожен отримав відплату згідно з тим, що зробив,
поки був у тілі – добро чи зло. **11** Отже, знаючи, що
таке страх Господній, ми переконуємо людей. А перед
Богом ми відкриті, і сподіваюся, що й перед вашим
сумлінням ми відкриті. **12** Ми вам не рекомендуємо
себе знову, а даємо вам можливість хвалитися нами,
щоб ви могли відповісти тим, що вихваляються
обличчям, а не серцем. **13** Бо якщо ми зійшли з
розуму, [то це] для Бога, а якщо ми при своєму розумі,
[то це] для вас. **14** Адже любов Христа спонукає
нас, бо ми вважаємо так: коли Один помер за всіх,
то всі померли. **15** І Він помер за всіх, щоб ті, хто
живе, жили вже не для себе, а для Того, Хто помер
і воскрес. **16** Тому віднині ми нікого не знаємо з
людської [точки зору]. Навіть якщо ми колись і знали
Христа з людської [точки зору], то тепер більше [так]
не знаємо. **17** Отже, коли хтось у Христі, [той] нове
творіння. Давнє минуло. Ось усе стало новим! **18** І
все це від Бога, Який через Христа примирив нас із
Собою і дав нам служіння примирення. **19** Згідно з
ним Бог був у Христі, примирив світ із Собою, не

враховуючи [людям] їхніх проступків, і доручив нам [нести] Слово примирення. **20** Отже, ми – посланці Христові, і тому наче Сам Бог просить через нас. Благаємо вас заради Христа: примиріться з Богом! **21** Того, Хто не пізнав гріха, Він зробив гріхом заради нас, щоб у Ньому ми стали Божою праведністю.

6 Таким чином, співпрацюючи [з Ним], ми закликаємо вас не приймати марно Божої благодаті. **2** Адже Він каже: «У час сприятливий Я почув тебе і в день спасіння допоміг тобі». Ось зараз – час сприятливий, зараз – день спасіння. **3** Ми нікому й ні в чому не даємо підстав для спотикання, щоб нашого служіння не зневажали. **4** Натомість в усьому ми рекомендуємо себе як Божих служителів: у великому терпінні, у скорботах, у горі, у труднощах, **5** у побиттях, у в'язницях, у заворушеннях, у важкій праці, у недосипанні, у постах, **6** у чистоті, у пізнанні, у довготерпінні, у доброті, у Святому Дусі, у нелицемірній любові, **7** у Слові істини, у силі Бога; через зброю праведності [в] правій та лівій [руці], **8** через славу та ганьбу, наклеп та добрі відгуки. [Нас вважають] тими, хто вводить в оману, а ми правдиві; **9** тими, кого не знають, а нас упізнають; тими, що вмирають, а ми ось живемо; тими, що покарані, а ми не страчені; **10** тими, що засмучені, а ми завжди радіємо; бідними, а ми ж багатьох збагачуємо; тими, хто нічого не має, а ми маємо все! **11** Коринфяни! Ми відкрили свої уста, щоб говорити до вас, і наші серця відкриті. **12** Ми не стримуємо наших почуттів

до вас, а ви стримуєте свої почуття до нас. **13** Тож
звертаюся до вас, як до дітей: розкрийте й ви ваші
[серця]! **14** Не впрягайтеся з невірними в одне ярмо.
Бо що спільного між праведністю й беззаконням?
Або що спільного між світлом і темрявою? **15** Яка
згода може бути між Христом і Веліяром? Або яка
частка вірного з невірним? **16** Яка згода може бути
між Божим Храмом та ідолами? Адже ми – храм Бога
Живого, як Бог і сказав: «Оселюся в них і ходитиму
посеред [них], Я буду їхнім Богом, а вони – Моїм
народом!» **17** Тому «Вийдіть з-поміж них і відділіться,
– говорить Господь. – Не торкайтеся нечистого, і Я
прийму вас». **18** А також: «Я буду вашим Отцем, а
ви Мені будете синами й дочками, – каже Господь
Вседержитель».

7 Отже, любі, оскільки ми маємо ці обітниці, то
очистьмо себе від усякої нечистоти тіла та духа,
довершуючи святість у Божому страху. **2** Відведіть для
нас місце [у ваших серцях]! Ми нікого не скривдили,
нікому не нашкодили, нікого не використали. **3** Я
не кажу цього для вашого осудження, бо вже казав
раніше, що ви в наших серцях, щоб разом вмерти
і разом жити. **4** Маю велику впевненість щодо вас
і дуже пишаюся вами! Попри всі наші труднощі, я
сповнений втіхою та переповнений радістю. **5** Адже
коли ми прийшли в Македонію, то наші тіла не мали
відпочинку, але зазнавали утисків звідусіль: зовні
[були] конфлікти, а всередині – страхи. **6** Але Бог,
Який втішає пригнічених, потішив нас приходом

Тита, **7** і не тільки його приходом, але й тим, як він
був підбадьорений вами, сповіщаючи нас про ваше
сильне прагнення, про глибоку журбу й про вашу
ревність за мене. Тож я зрадів ще більше. **8** Навіть
якщо я засмутив вас своїм листом, то не шкодую [про
це]. І якщо на початку й шкодував, – бо ж бачу, що
мій лист засмутив вас, хоч і ненадовго, – **9** то тепер
я радію. [І радію] не тому, що ви були засмучені, а
тому, що цей смуток привів до покаяння. А оскільки
ваш смуток був з [волі] Бога, то ви не зазнали через
нас жодної втрати. **10** Бо смуток від Бога [веде] до
покаяння, яке зрештою веде до спасіння, і не викликає
жалю. А смуток світу веде до смерті. **11** Подивіться
самі, яку старанність, яке виправдання, яке обурення,
який страх, яке бажання, яку ревність і яке прагнення
справедливості спричинило у вас це засмучення з
волі Бога. Ви показали, що в усьому є чистими в цій
справі. **12** Насправді я написав вам не заради того, хто
вчинив зло, і не заради скривдженого, а щоб показати
ваші старання заради нас перед Богом. **13** Саме тому
ми втішилися. Та, окрім нашої втіхи, ми ще більше
зраділи радістю Тита, адже ви освіжили його дух. **14**
Бо якщо я колись і хвалився вами перед ним, то не
був осоромлений. І як усе, про що я вам говорив, було
правдою, так і моє вихваляння вами перед Титом
виявилося правдою. **15** Його почуття до вас стають ще
міцнішими, коли він пригадує слухняність усіх вас
і як ви прийняли його зі страхом і тремтінням. **16**
Радію, адже в усьому можу покладатися на вас.

8 Брати, ми повідомляємо вам про Божу благодать,
дану Македонським церквам, **2** адже вони серед
суворого випробування дуже раділи, а їхня крайня
бідність переповнилася багатством їхньої щедрості. **3**
Я свідчу про те, що вони дали добровільно, по змозі
й навіть більше, **4** наполегливо просячи нас про
благодать і участь у цьому служінні для святих; **5**
і не лише так, як ми сподівалися, а віддали самих
себе спочатку Господу, а потім, з волі Божої, нам. **6**
Тож ми попросили Тита завершити розпочату серед
вас [справу] благодаті. **7** І оскільки ви багаті всім:
вірою, словом, розумінням, усякою старанністю та
любов'ю, якої [навчилися] від нас, – то збагачуйтеся і
в цій [справі] благодаті. **8** Кажу це не як наказ, але
через старанність інших перевіряю щирість вашої
любові. **9** Адже ви знаєте благодать Господа нашого
Ісуса Христа, Який, будучи багатим, заради вас став
бідним, щоб ви збагатилися Його бідністю. **10** І в цьому
даю вам пораду, адже це піде на користь вам, що не
лише почали робити це минулого року, а й першими
виявили до цього бажання. **11** Завершіть справу
зараз, щоб як ревно бажали, так і виконали її в міру
можливості. **12** Бо коли є ревність, то дар приймається
згідно з тим, що хтось має, а не з тим, чого не має.
13 І не [кажу цього], щоб інші мали полегшення, а
ви – труднощі, але для рівності. **14** Тепер нехай ваш
достаток [буде] для їхньої потреби, а їхній достаток
колись – для вашої потреби, аби була рівність, **15** як і
написано: «У того, хто [зібрав] багато, не лишилося

зайвого, а хто [зібрав] мало, не мав нестачі». **16** Подяка Богові, Який вклав у серце Тита ту ж ревність щодо вас, [яку маю і я], **17** адже він, будучи ревним, не лише прийняв [наш] заклик, а й добровільно пішов до вас. **18** Разом із ним ми посилаємо брата, якого хвалять в усіх церквах за [його служіння] Доброю Звісткою. **19** До того ж, його було обрано церквами [бути] нашим супутником у цій [справі] благодаті, якій ми служимо на славу Самого Господа та заради нашої доброї волі, **20** остерігаючись того, щоб не зазнати від когось дорікань за розпорядження цим щедрим даром, **21** бо ми стараємося чинити добро не тільки перед Господом, але й перед людьми. **22** Ми посилаємо з ними нашого брата, якого часто й по-різному перевіряли і який виявився ревним, та зараз він навіть більш ревний оскільки впевнений у вас. **23** Що стосується Тита, то він – мій спільник і працює разом зі мною заради вас, а щодо наших братів, то вони – посланці церков [і] слава Христа. **24** Тому дайте їм доказ вашої любові та нашої похвали щодо вас перед церквами.

9 У мене більше немає потреби писати вам про це служіння святим, **2** адже я знаю ваше завзяття й хвалюся ним перед македонянами. Я розповів їм, що Ахая була готова ще з минулого року, і ваша ревність заохотила багатьох. **3** Усе ж посилаю до вас братів, щоб наша похвала вами у цьому випадку не була даремною, а щоб ви були готові, як я і говорив. **4** Якщо зі мною прийдуть македоняни й застануть

вас не готовими, то ми, – не кажучи вже про вас, – через цю впевненість будемо осоромлені. **5** Тож я вважаю за необхідне заохотити братів прийти до вас заздалегідь і підготувати обіцяний щедрий дар. Тоді він буде щедрим даром, а не чимось вимушеним. **6** [Пам'ятайте] це: хто скупо сіє, той скупо жатиме, а хто щедро сіє, той щедро жатиме. **7** Кожен нехай [дарує так], як вирішив у своєму серці, а не з жалем чи з примусу, адже Бог любить того, хто дарує з радістю. **8** І Бог може пролити на вас будь-яку благодать, щоб, маючи завжди й в усьому достаток, ви проливалися будь-якою доброю справою, **9** як і написано: «Він щедро роздав бідним; його праведність стоятиме повіки». **(aiōn g165)** **10** Той, Хто забезпечує сіяча насінням і хлібом на поживу, забезпечить і примножить ваше насіння та збільшить плоди вашої праведності, **11** щоб ви у всьому були збагачені для всякої щедрості, яка спонукає до того, щоб через нас складалася подяка Богові. **12** Адже ваше служіння не лише задовільняє потреби святих, але й виливається у численні подяки Богові. **13** Завдяки доказу цього служіння вони прославляють Бога за ваш послух, що [іде від] сповідування Доброї Звістки Христа, і за вашу щедрість для них та для всіх інших. **14** А у своїй молитві за вас вони прагнуть до вас через безмірну щодо вас Божу благодать. **15** Подяка Богові за Його невимовний дар!

10 Я, Павло, особисто закликаю вас із лагідністю і добротою Христа, – я, той хто «покірний, коли

присутній» між вами, «а коли відсутній, то сміливий» стосовно вас. **2** Прошу вас: коли я прийду, не змушуйте мене вдаватися до сміливості, яку я рішуче розраховую проявити щодо тих, хто вважає, що ми живемо по-тілесному. **3** Адже, живучи в тілі, воюємо не по-тілесному. **4** І зброя нашої боротьби не тілесна, а сильна Богом для руйнування фортець. Ми руйнуємо задуми **5** та кожну зарозумілість, яка противиться пізнанню Бога, а також беремо в полон кожну думку на послух Христу. **6** І ми готові покарати будь-яку непокору, як тільки ваш послух стане довершеним. **7** Ви дивитеся на зовнішність. Але коли хтось впевнений, що він належить Христу, то нехай візьме до уваги, що ми, як і він, Христові. **8** І навіть якщо я ще більше вихваляюся нашою владою, яку нам дав Господь для вашого збудування, а не для руйнування, то я за це не буду осоромлений. **9** Хай вам не здається, що я хочу залякати вас [своїми] листами. **10** Адже [дехто] каже: «Його листи вагомі та сильні, але коли приходить особисто, то він слабкий і слова його незначні». **11** Така людина нехай врахує те, що якими ми є на слові в листах, коли відсутні, такими ж є і на ділі, коли присутні. **12** Ми не сміємо судити або прирівнювати себе до тих, що самі себе рекомендують. Вони, вимірюючи себе собою та порівнюючи себе із собою, не є розумними. **13** Ми ж не будемо хвалитися безмірно, а лише в межах служіння, яке нам визначив Бог, щоб досягнути й вас. **14** Бо ми не виходимо за ці межі, ніби не

досягнули вас, адже ми досягнули і вас Доброю Звісткою Христа. **15** Ми не хвалимося надмірно чужою працею, а сподіваємося, що, у міру того, як ваша віра зростатиме, зростатимуть і межі нашого служіння серед вас, **16** щоби звіщати Добру Звістку поза вашими [околицями], а не хвалитися зробленим на чужому полі. **17** «А хто вихваляється, нехай вихваляється в Господі». **18** Адже схвалений не той, хто сам себе рекомендує, а той, кого рекомендує Господь.

11 Сподіваюся, ви потерпите трохи моє безумство. Так, потерпіть мене! **2** Адже я ревную вас Божою ревністю, бо я заручив вас одному чоловікові, щоб представити Христу наче чисту діву. **3** Та боюся, що як Єва була зведена хитрощами змія, так і ваші думки можуть віддалитися від щирості та чистоти перед Христом. **4** Бо коли хтось приходить до вас та проповідує іншого Ісуса – не Того, що ми проповідували, або коли приймаєте іншого духа – не Того, що ви прийняли, або іншу добру звістку – не ту, що ви прийняли, то ви це легко терпите. **5** Та не думаю, що я чимось гірший від тих «великих апостолів». **6** І хоча я недосвідчений у красномовстві, але не в пізнанні; і ми вам це чітко всім та в усьому показали. **7** Хіба я згрішив тим, що, бажаючи звеличити вас, сам упокорився й без жодної винагороди звіщав вам Божу Добру Звістку? **8** Я, [так би мовити], обкрадав інші церкви, приймаючи від них платню, аби служити вам. **9** Коли я був із вами та опинився в нужді, то нікого не обтяжував, адже брати, що прийшли з

Македонії, задовольнили мої потреби. Я в усьому стримував себе і далі стримуватимусь, аби не бути для вас тягарем. **10** Як істина Христа перебуває в мені, так ніхто не зупинить цієї моєї похвали в усіх регіонах Ахаї. **11** Чому? Чи тому, що не люблю вас? Бог знає, [що люблю]. **12** Що я робив, те й робитиму, щоб не давати приводу хвалитися тим, хто шукає підстав, аби довести, що вони рівні нам у тому, чим хваляться. **13** Адже такі люди – лжеапостоли, лукаві робітники, які приймають вигляд апостолів Христа. **14** Та це й не дивно, адже сам сатана приймає вигляд ангела світла. **15** Отже, немає нічого дивного в тому, що і його служителі вдають із себе служителів праведності. Їхній кінець буде за їхніми ділами. **16** Я повторюю: нехай ніхто не вважає мене нерозумним, але навіть якщо ви це робите, то прийміть мене як нерозумного, щоб і я міг трохи похвалитися. **17** Те, що я кажу з приводу похвали, кажу не від Господа, а наче в безумстві. **18** І, оскільки багато хто вихваляється за тілом, то і я вихвалятимуся. **19** Бо ви, будучи мудрими, радо терпите нерозумних! **20** Ви терпите, коли хтось вас поневолює чи об'їдає, коли хтось обдирає чи звеличується [над вами] і б'є вас в обличчя. **21** Кажу це на [свій] сором: у [цьому] ми були слабкими! Та якщо хтось наважується [хвалитися], – кажу це в безумстві, – наважуюсь і я. **22** Вони євреї? Я теж. Вони ізраїльтяни? Я теж. Вони Авраамове насіння? Я теж. **23** Вони служителі Христа? Кажу ніби в безумстві: я більше. Я більше працював, частіше був

ув’язнений, мене жорстокіше били, я часто опинявся на [межі] смерті. **24** Від юдеїв я п’ять разів отримував по сорок без одного [ударів батогом], **25** тричі мене били палицями, один раз мене закидали камінням, я був на трьох кораблях, які розбивалися у морі, провів цілу добу у відкритому морі. **26** Часто був у подорожах, небезпеках на річках, небезпеках через розбійників, небезпеках через [деяких із мого] роду, небезпеках через язичників, небезпеках у містах, небезпеках у пустелі, небезпеках посеред моря, небезпеках серед лжебратів, **27** у праці та виснаженні, часто в недосипанні, у голоді й спразі, часто в постах, у холоді та в наготі. **28** І окрім усього цього, моє щоденне заняття – турбота про всі церкви. **29** Хто знемагає, з ким і я не знемагав би? Хто впадає в гріх, за кого і я не палав би? **30** Коли вже маю хвалитися, то хвалитимуся своєю слабкістю. **31** Бог і Отець Господа Ісуса, Який є навіки благословенним, знає, що я не брешу. **(aiōn g165)** **32** У Дамаску намісник царя Арети стеріг місто Дамаск, аби мене схопити, **33** але мене через вікно спустили в кошику по стіні, і я врятувався з його рук.

12 Я змушений хвалитися, хоча немає в цьому користі. Усе ж перейду до видінь та одкровень від Господа. **2** Я знаю одного чоловіка в Христі, який чотирнадцять років тому, – чи був у тілі, чи то поза тілом, не знаю, Бог знає, – був підхоплений до третього неба. **3** Також я знаю, що той чоловік – чи був у тілі, чи то поза тілом, не знаю, Бог знає, – **4**

був підхоплений до раю та почув невимовні слова, яких людині не дано казати. **5** Таким чоловіком я буду хвалитися; собою ж хвалитися не буду, хіба що своїми слабкостями. **6** Якби я навіть і захотів похвалитися, то не буду нерозсудливим, адже казатиму правду. Проте я утримуюсь, щоби хтось не подумав про мене більше, ніж бачить у мені та чує від мене. **7** А щоб я не загордився величчю одкровень, дана мені колючка в тіло, посланець сатани, аби мене бити, щоб я не величався. **8** Я тричі просив Господа, щоб Він забрав її від мене. **9** Але Він сказав мені: «Моєї благодаті для тебе достатньо, адже сила Мояв слабкості стає довершеною». Тож я з радістю хвалитимуся моєю слабкістю, щоб у мені оселилася Христова сила. **10** Тому я задоволений слабкостями, горем, переслідуваннями та труднощами заради Христа. Бо, коли я слабкий, тоді я сильний. **11** Я став нерозумним, але ви змусили мене до цього! Це ви мали б мене рекомендувати, оскільки я нічим не гірший від цих «великих апостолів», хоч я і ніщо. **12** Адже ознаки апостола були виявлені поміж вами у всякому терпінні, знаках, дивах та могутніх ділах. **13** То чим ви були обділені у порівняні з іншими церквами? Хіба тим, що я сам не був тягарем для вас. Вибачте мені цю несправедливість! **14** Ось я готовий прийти до вас утретє. Я не буду [вас] обтяжувати, бо мені не потрібне те, що вам належить, але ви [самі]. Адже не діти повинні накопичувати майно для батьків, а батьки – для дітей. **15** Я охоче витрачу

заради вас усе, що маю, і навіть віддам самого себе. Якщо люблю вас більше, то невже любитимете мене менше? **16** Хоч би як там було, я не обтяжував вас. Проте [ви кажете], що будучи хитрим, я впіймав вас підступністю. **17** Хіба я коли-небудь використовував вас через тих, кого до вас посилав? **18** Я попросив Тита прийти до вас і послав із ним брата. Хіба Тит вас використав? Хіба ми не ходили в тому ж дусі? Хіба ми не ходили одним шляхом? **19** Невже ви думаєте, що ми захищаємося перед вами? Ми говоримо перед Богом у Христі, і все це, любі, для вашого збудування. **20** Адже я боюся, що, прийшовши, знайду вас не такими, як я хочу, а ви побачите мене не таким, як ви хочете. [Боюся виявити серед вас] сварки, заздрість, лють, самолюбство, наклепи, плітки, пихатість та безлад. **21** [Боюся], що, коли я прийду знову, мій Бог упокорить мене перед вами, і мені [доведеться] оплакувати багатьох, що раніше згрішили й не покаялися в нечистоті, у статевій розпусті й у безсоромності, яким вони віддалися.

13 Оце втретє йду до вас. «Нехай кожне слово підтвердиться устами двох або трьох свідків». **2** Як я попереджав, коли був у вас удруге, так і зараз, коли відсутній, попереджаю тих, що раніше згрішили, і всіх інших: якщо прийду знову, то нікого не щадитиму. **3** Адже ви шукаєте доказу того, що через мене говорить Христос. Він не безсилий, але сильний у вас, **4** бо хоч Він і був розіп'ятий у слабкості, проте живе завдяки Божій силі. Адже і ми слабкі в Ньому, але

завдяки Божій силі будемо жити з Ним для вас. **5** Перевіряйте самих себе, чи ви у вірі; випробовуйте себе. Хіба ви не знаєте, що Ісус Христос [живе] у вас? Звичайно, якщо ви пройшли це випробування. **6** А щодо нас, сподіваюся, ви зрозумієте, що ми пройшли це випробування. **7** Тепер ми молимося Богові, щоб ви не чинили ніякого зла. Не для того, щоб здавалося, ніби ми пройшли випробування. Робіть добро, навіть тоді, коли здаватиметься, що ми не пройшли його. **8** Адже ми нічого не можемо робити проти істини, а лише заради істини. **9** Ми радіємо, коли ми слабкі, а ви сильні. За це й молимося – за ваше вдосконалення. **10** Тому я й пишу вам це, поки мене з вами немає, щоб, коли буду з вами, мені не довелося бути суворим, використовуючи владу, яку дав мені Господь, щоб зміцнювати, а не руйнувати. **11** І наостанок, брати, [заохочую вас:] радійте, виправляйте одне одного, підбадьорюйте одне одного, будьте однодумні, живіть у мирі – і Бог любові й миру буде з вами! **12** Вітайте одне одного святим поцілунком! **13** Усі святі вітають вас! **14** [Нехай] благодать Господа Ісуса Христа, любов Бога та спільність Святого Духа [будуть] з вами усіма!

До галатів

1 Павло, апостол, [покликаний] не людьми і не людиною, а Ісусом Христом і Богом Отцем, Який
воскресив Його з мертвих, **2** разом з усіма братами.
Церквам Галатії. **3** Благодать вам і мир від Бога,
нашого Отця, і від Господа Ісуса Христа, **4** [Який,]
віддавши Самого Себе за наші гріхи, визволив нас
від нинішнього злого віку згідно з волею Бога й
Отця нашого, **(aiōn g165)** **5** Якому слава навіки-віків!
Амінь. **(aiōn g165)** **6** Я здивований, що ви так швидко
відвертаєтеся від Того, Хто покликав вас благодаттю
Христа, заради іншої «доброї звістки». **7** Насправді
іншої немає, але існують деякі [люди], які бентежать
вас і намагаються змінити Добру Звістку Христа. **8**
Але навіть якщо хтось із нас або ангел із неба буде
проповідувати вам добру звістку, відмінну від тієї,
яку ми вам проповідували, то нехай буде проклятий!
9 Ми говорили вже раніше, і я ще раз повторюю:
якщо хтось проповідує вам іншу добру звістку, а
не ту, що ви прийняли, то нехай буде проклятий!
10 Чиє схвалення я намагаюся завоювати: людей
чи Бога? Хіба я намагаюся догодити людям? Якби
я намагався догодити людям, я б не був рабом
Христа. **11** Я хочу, щоб ви, брати, знали, що Добра
Звістка, яку я проповідував, не від людей. **12** Бо
я отримав і вивчив її не від якоїсь людини, але
через одкровення Ісуса Христа. **13** Ви чули про мій
попередній спосіб життя в юдействі, як я завзято
переслідував Церкву Божу й намагався її зруйнувати.

14 В юдействі я перевершив багатьох моїх однолітків
зі свого народу і був надзвичайно ревним до звичаїв
моїх предків. **15** Але коли Бог, Який обрав мене ще
до мого народження, покликав мене через Свою
благодать, уподобав **16** відкрити мені Свого Сина, щоб
я проповідував Його Добру Звістку серед язичників,
тоді я не пішов відразу радитися з кимось із людей,
17 не ходив також і до Єрусалима, до тих, що були
апостолами до мене, але пішов в Аравію і знову
повернувся в Дамаск. **18** Потім, через три роки,
я вирушив до Єрусалима, щоб познайомитися з
Кифою, і пробув із ним п'ятнадцять днів. **19** Інших же
апостолів я не бачив, окрім Якова, брата Господнього.
20 Я пишу вам і запевняю перед Богом, що не обманюю.
21 Після того я пішов до земель Сирії та Килікії. **22**
Церкви Юдеї, що в Христі, мене особисто не знали. **23**
Вони лише чули, що той, хто раніше їх переслідував,
зараз проповідує віру, яку колись намагався знищити,
24 і прославляли Бога за мене.

2 Потім, через чотирнадцять років, я знову пішов в
Єрусалим разом із Варнавою, узявши із собою Тита. **2**
Я вирушив туди згідно з одкровенням і представив
їм Добру Звістку, яку проповідую серед язичників,
а особливо шановним виклав її окремо, на самоті,
[щоб упевнитися], що не біг [до цього] й не біжу
[тепер] даремно. **3** Проте навіть Тита, який був зі
мною, не примушували до обрізання, хоча він і був
греком. **4** Це через лжебратів, що проникли в наші
ряди, аби спостерігати за нашою свободою, яку ми

маємо в Ісусі Христі, і зробити нас рабами. **5** Але ми ні на мить не поступилися їм, щоб істина Доброї Звістки збереглася для вас. **6** Щодо тих, кого вважають знатнішими, – хто вони й ким вони були, для мене це немає ніякого значення, [адже] Бог неупереджений, – то вони нічого не додали мені. **7** Навпаки, вони визнали, що мені було доручено проповідувати Добру Звістку необрізаним, як Петрові – обрізаним. **8** Адже Бог, Який зробив Петра апостолом обрізаних, зробив також мене [апостолом] язичників. **9** Яків, Кифа та Іван, які вважаються стовпами [церкви], визнали надану мені благодать і потиснули мені й Варнаві руку як співучасникам [служіння], щоб ми [пішли] до язичників, а вони – до обрізаних. **10** Усе, що [вони просили], – це те, щоб ми пам'ятали про бідних, що я й намагався робити. **11** Коли ж Кифа прийшов до Антіохії, я протистояв йому відверто, бо він був неправий. **12** Адже до того, як прийшли деякі люди від Якова, він їв разом з язичниками, а після цього почав ховатися й відокремлюватися від них, боячись обрізаних. **13** До нього приєдналися також інші юдеї, так що й Варнава був втягнений в їхнє лицемірство. **14** Побачивши, що вони не поводяться відповідно до істини Доброї Звістки, я сказав Кифі перед усіма: «Якщо ти юдей, але живеш як язичник, а не як юдей, чому ж тоді примушуєш язичників жити за юдейським звичаєм?» **15** Ми ж – юдеї за народженням, а не грішні язичники. **16** Однак, знаючи, що людина не може бути виправдана ділами Закону, а тільки

вірою в Ісуса Христа, навіть ми увірували в Христа Ісуса, щоб бути виправданими вірою в Христа, а не ділами Закону. Бо жодна людина не буде виправдана ділами Закону. **17** Але якщо ми, [юдеї,] шукаючи виправдання в Христі, і самі виявилися грішниками, то невже Христос є служителем гріха? Зовсім ні! **18** Бо якщо я знову відбудовую те, що зруйнував, то роблю себе грішником. **19** Адже через Закон я помер для Закону, щоб жити для Бога. Я був розіп'ятий з Христом, **20** і більше живу не я, але Христос живе в мені. Нині я живу в тілі, і це життя вірою в Сина Божого, Який полюбив мене й віддав Себе за мене. **21** Я не відкидаю благодаті Божої, бо якщо праведність здобувається Законом, то Христос помер даремно!

3 О нерозумні галати! Хто зачарував вас, щоб ви не корилися істині? Адже перед вашими очима був зображений розіп'ятий Ісус Христос. **2** Я хотів би дізнатися від вас лише одне: ви прийняли Духа через діла Закону чи через віру в те, що почули? **3** Невже ви такі нерозумні, що, почавши Духом, зараз закінчуєте тілом? **4** Невже ви даремно стільки страждали? Не може бути, щоб усе це було даремно! **5** Хіба Той, Хто дарує вам Духа і творить серед вас чудеса, робить це тому, що ви дотримуєтеся Закону, чи тому, що ви повірили в те, що почули? **6** Так само й «Авраам повірив Богові, і це було зараховано йому як праведність». **7** Зрозумійте, що ті, хто має віру, – це сини Авраама. **8** Писання, передбачивши, що Бог виправдає язичників вірою,

заздалегідь проголосило Авраамові Добру Звістку:
«Через тебе всі народи будуть благословенні». **9** Тож
ті, хто вірить, благословляються разом з Авраамом,
який повірив. **10** Бо всі, хто покладається на діла
Закону, знаходяться під прокляттям, як написано:
«Проклятий кожен, хто не дотримується всього,
що написано в Книзі Закону». **11** Очевидно, що
через Закон ніхто не виправданий перед Богом,
оскільки «праведник житиме вірою», **12** а Закон
не ґрунтується на вірі; навпаки, він говорить: «Хто
виконуватиме його [настанови], буде жити ними». **13**
Христос викупив нас від прокляття Закону, ставши за
нас прокляттям, бо написано: «Проклятий кожен,
хто повішений на дереві». **14** [Він викупив нас],
щоб благословення, дане Авраамові, прийшло до
язичників через Ісуса Христа й щоб через віру ми
отримали обітницю Духа. **15** Брати, я говорю по-
людському: навіть затверджений людьми заповіт
ніхто не скасовує й не вносить у нього доповнень. **16**
Ці ж обітниці були дані Авраамові та його нащадку.
Писання не говорить «нащадкам», як про багатьох,
а «нащадку», як про одного, а Ним є Христос. **17** Я
кажу, що Закон, даний через чотириста тридцять
років, не скасовує заповіту, встановленого раніше
Богом, і не усуває обітниці. **18** Бо якщо спадщина
від Закону, то вже не за обітницею, але Бог дав її
Авраамові через обітницю. **19** Для чого тоді Закон? Він
був доданий, щоб [виявити] провини, доки не прийде
Нащадок, Якому була дана обітниця. Закон був даний

через ангелів рукою посередника. **20** Посередник не потрібен там, де тільки одна сторона, а Бог один. **21** Тож невже Закон суперечить обітницям Божим? Зовсім ні! Бо якби був даний Закон, який міг би дарувати життя, то праведність була б від Закону. **22** Але Писання замкнуло все під гріхом, щоб обітниця через віру в Ісуса Христа була дана тим, хто вірить. **23** До приходу віри ми перебували під вартою Закону, замкнені доти, доки не об'явиться віра. **24** Отже, Закон був нашим опікуном, поки не прийшов Христос, щоб ми були виправдані вірою. **25** Коли ж прийшла віра, ми вже не під [наглядом] опікуна. **26** Тож через віру в Ісуса Христа ви всі діти Божі, **27** бо всі, хто був охрещений у Христі, одяглися в Христа. **28** Нема більше ні юдея, ні язичника, ні раба, ні вільного, ні чоловіка, ні жінки, бо ви всі – одне в Христі Ісусі. **29** Якщо ви належите Христу, то ви нащадки Авраама й, згідно з обітницею, – спадкоємці.

4 Тож я кажу: поки спадкоємець ще дитина, він нічим не відрізняється від раба, хоч і є володарем усього. **2** Він підпорядковується опікунам і управителям до часу, встановленого батьком. **3** Так само й ми, коли були дітьми, знаходилися у рабстві [матеріальних і духовних] основ світу. **4** Але коли настала повнота часу, Бог послав Свого Сина, народженого від жінки, народженого під Законом, **5** щоб викупити тих, хто під Законом, і щоб ми отримали всиновлення. **6** І, оскільки ви – Його сини, Бог послав Духа Свого Сина в наші серця, Духа, Який кличе: «Авва!», [тобто]

«Отче». **7** Отже, ти вже не раб, а син; а якщо син, то й
спадкоємець через Бога. **8** Раніше, коли ви не знали
Бога, ви були рабами тих, що за своєю природою не є
богами. **9** Але тепер, коли ви пізнали Бога, точніше,
коли Бог пізнав вас, то як ви можете повертатися
назад до тих слабких і жалюгідних основ світу?
Хочете себе знову поневолити? **10** Ви дотримуєтесь
[особливих] днів, місяців, пір та років. **11** Боюсь,
що всі мої зусилля, витрачені на вас, були марні.
12 Я благаю вас, брати: станьте такими, як я, бо я
став таким, як ви. Ви нічим мене не скривдили.
13 Як ви знаєте, уперше я проповідував вам Добру
Звістку через хворобу. **14** І, хоча моя хвороба була
для вас випробуванням, ви не ставилися до мене з
презирством чи зневагою, але прийняли як ангела
Божого, як [Самого] Христа Ісуса. **15** Де ж тепер
ваше блаженство? Я можу засвідчити, що якби ви
тоді могли, то вирвали б свої очі й віддали їх мені.
16 Невже тепер я став вашим ворогом, кажучи вам
істину? **17** [Ті люди] ревно стараються переманити
вас, але не з добрих [спонук]. Вони хочуть розлучити
нас, щоб ви були їхніми ревними прихильниками.
18 Добре завжди бути ревним для доброї мети, а
не лише тоді, коли я з вами. **19** Діти мої, заради
яких я знову терплю біль народження, аж доки
Христос не відобразиться у вас. **20** Як би я хотів бути
з вами зараз і змінити мій тон, бо я здивований
вами! **21** Скажіть мені, невже ви, що хочете бути під
Законом, не слухаєте Закону? **22** Адже написано, що

Авраам мав двох синів: одного від рабині, а іншого
від вільної жінки. **23** Той, що від рабині, народився за
тілом, а той, що від вільної жінки, народився згідно
з обіцянкою. **24** Це треба розуміти образно. Жінки
представляють два завіти: один з гори Синай, що
народжує в рабство, це – Аґар. **25** Аґар – Синайська
гора в Аравії, а також це нинішній Єрусалим, що
перебуває в рабстві зі своїми дітьми. **26** А небесний
Єрусалим – вільний, і він є нашою матір'ю. **27** Бо
написано: «Радій, неплідна, яка не народжувала!
Кричи та радій, ти, що не зазнала мук народження,
бо більше дітей у покинутої жінки, ніж у тієї, яка
має чоловіка». **28** Ви ж, брати, подібно до Ісаака, є
дітьми обітниці. **29** Та як тоді син, народжений за
тілом, переслідував сина, народженого за Духом, так
і зараз. **30** Однак що говорить Писання? «Вижени
служницю разом з її сином, бо не буде син рабині
співспадкоємцем разом із сином вільної жінки». **31**
Отже, брати, ми діти не рабині, а вільної жінки.

5 Христос визволив нас, щоб ми були вільні. Тож
стійте твердо й не підкоряйтеся знову ярму рабства.
2 Ось я, Павло, кажу вам: якщо ви будете обрізані,
то не буде вам користі від Христа. **3** Я знову
свідчу кожному чоловікові, який приймає обрізання,
що він зобов'язаний виконувати весь Закон. **4**
Ви, що намагаєтесь виправдатися Законом, стали
відчуженими від Христа та відпали від благодаті.
5 А ми через Духа палко очікуємо виправдання з
віри, на яке сподіваємось. **6** Бо в Христі Ісусі ні

обрізання, ні необрізання не мають ніякого значення, важлива лише віра, яка діє через любов. **7** Ви бігли добре. Хто завадив вам дотримуватись істини? **8** Таке переконання не від Того, Хто покликав вас. **9** [Пам'ятайте, що] трохи закваски заквашує все тісто. **10** Я впевнений у Господі, що ви не будете мислити інакше. А той, хто бентежить вас, – хто б це не був, – буде покараний. **11** Брати, якщо я все ще проповідую обрізання, чому мене досі переслідують? Адже тоді камінь спотикання – хрест – був би усунений. **12** Хай ті, хто засмучує вас [питанням обрізання], взагалі себе скоплять! **13** Брати, ви покликані до свободи. Тільки не використовуйте свободи, щоб догодити гріховній природі, а краще з любов'ю служіть одне одному. **14** Бо весь Закон міститься в одному слові, а саме: «Люби ближнього свого, як самого себе». **15** Але якщо ви гризете й пожираєте одне одного, стережіться, щоб ви не знищили одне одного. **16** Тож кажу вам: живіть Духом і не задовольняйте [гріховних] бажань тіла. **17** Бо воно бажає того, що суперечить Духові, а Дух – того, що суперечить [гріховним] бажанням тіла. Вони ворогують одне з одним, так що ви не робите того, що хочете. **18** Але якщо вами керує Дух, ви не під Законом. **19** [Гріховні] вчинки тіла відомі: це статева розпуста, нечистота, непристойність, **20** ідолопоклонство, чаклунство, ворожнеча, сварка, ревнощі, гнів, егоїзм, розбрат, єресі, **21** заздрість, пияцтво, гульня та подібні речі. Я попереджаю вас, як і раніше, що ті, хто так живе, не

успадкують Царства Божого. **22** А плід Духа – це любов, радість, мир, терпіння, доброта, добросердечність, віра, **23** лагідність і стриманість. Проти цього немає [осуду] Закону. **24** Ті, хто належить Христу Ісусу, розіп'яли своє тіло з його пристрастями та гріховними бажаннями. **25** Оскільки ми живемо Духом, то й далі поводьмося духовно. **26** Не будьмо зарозумілими, дратуючи одне одного та заздрячи одне одному.

6 Брати, якщо хтось впаде в якийсь гріх, ви, духовно зрілі, виправляйте його в дусі лагідності. Але пильнуйте й себе, щоб ви не впали [самі] в спокусу. **2** Носіть тягарі одне одного і так виконаєте Закон Христа. **3** Якщо хтось вважає себе [кимось важливим], хоча насправді він ніщо, той сам себе обманює. **4** Нехай кожен перевірить власні дії і тоді зможе пишатися [зробленим], але тільки в собі, а не перед кимось іншим, **5** бо кожний має нести свою ношу. **6** Той, хто отримує настанови зі Слова, повинен ділитися всяким добром зі [своїм] учителем. **7** Не обманюйтеся: Бог не може бути осміяним. Бо що людина посіє, те й пожне! **8** Хто сіє, [щоб догодити] гріховним бажанням свого тіла, від тіла пожне загибель, а хто сіє, [щоб догодити] Духові, від Духа пожне життя вічне. **(aiōnios g166)** **9** Не втомлюймося, роблячи добро, бо у свій час ми пожнемо, якщо не опустимо рук. **10** Тож, поки є можливість, робімо добро всім людям, а особливо одновірцям. **11** Подивіться, якими великими літерами я написав вам власноруч! **12** Ті, хто прагне справити добре враження в тілі, намагаються змусити вас

прийняти обрізання. Вони роблять це лише для того,
щоб уникнути переслідувань за хрест Христа. **13** Бо
навіть ті, хто обрізаний, не дотримуються Закону, але
хочуть, щоб ви прийняли обрізання, щоб вони могли
похвалитися вашим тілом. **14** Я ж ніколи не хвалюся,
хіба що хрестом нашого Господа Ісуса Христа, через
який світ розіп'ятий для мене, а я – для світу. **15** Бо ні
обрізання, ні необрізання не мають значення. Головне
– бути новим творінням. **16** Усім, хто дотримується
цього правила, та Ізраїлю Божому нехай буде мир і
милість. **17** Відтепер нехай ніхто не турбує мене, бо я
ношу на своєму тілі рани Господа Ісуса. **18** Благодать
Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з вашим
духом, брати. Амінь.

До ефесян

1 Павло, з волі Божої апостол Христа Ісуса. Святим
в Ефесі та віруючим у Христа Ісуса. **2** Благодать
вам і мир від Бога, нашого Отця, і від Господа Ісуса
Христа. **3** Благословенний Бог і Отець нашого Господа
Ісуса Христа, Який у Христі благословив нас усяким
духовним благословенням у небесних сферах. **4**
Адже Бог обрав нас у Ньому ще до створення світу,
щоб ми були святими й непорочними перед Ним
у любові. **5** Він призначив нас заздалегідь для того,
щоб усиновити Собі через Ісуса Христа, згідно з
уподобанням Його волі, **6** на похвалу слави Своєї
благодаті, яку подарував нам у Своєму улюбленому
Сині. **7** У Ньому ми маємо відкуплення через Його
кров, прощення гріхів згідно з багатством Його
благодаті. **8** Він надмірно примножив її між нами
в усякій мудрості та розумінні, **9** відкривши нам
таємницю Своєї волі, яку Він замислив у Христі,
відповідно до Свого волевиявлення, **10** щоб здійснити
[її] при сповненні часів і об'єднати в Ньому, у Христі,
усе, що на небі та на землі. **11** У Ньому ми стали
обраними спадкоємцями, призначеними заздалегідь
згідно з планом Того, Хто здійснює все за наміром
Своєї волі, **12** щоб ми – ті, які перші мали надію на
Христа, – були на похвалу Його слави. **13** У Ньому й
ви, почувши Слово істини – Добру Звістку вашого
спасіння – та повіривши в Нього, були запечатані
обіцяним Святим Духом, **14** Який є завдатком нашої
спадщини для викуплення того, що належить [Богові],

на похвалу Його слави. **15** Тому і я, почувши про вашу
віру в Господа Ісуса й про любов до всіх святих, **16**
не перестаю дякувати за вас, згадуючи [вас] у своїх
молитвах, **17** щоб Бог нашого Господа Ісуса Христа,
Отець слави, дав вам Духа мудрості й одкровення
в Його пізнанні, **18** просвітивши очі вашого серця,
щоб ви зрозуміли, якою є надія вашого покликання,
яким є багатство слави Його спадщини у святих **19** і
якою є безмірна велич Його сили щодо нас, віруючих,
згідно з дією могутності Його сили, **20** що Він виявив
у Христі, воскресивши Його з мертвих і посадивши
праворуч від Себе в небесних сферах **21** вище від будь-
якого начальства, авторитету, сили, володарювання
та будь-якого даного імені, не тільки в цьому віці,
але й у майбутньому. **(aiōn g165)** **22** Він усе підкорив
під Його ноги та дав Його Церкві як Голову над усім,
23 [Церкві], яка є Його тілом, повнотою Того, Хто
наповнює все в усіх.

2 Ви були мертвими через ваші переступи та гріхи, **2**
в яких жили згідно зі звичаєм цього світу, за волею
володаря, що панує в повітрі, духа, що нині діє в
синах непокори, **(aiōn g165)** **3** серед котрих і ми всі
колись жили в бажаннях нашої плоті, виконуючи
волю плоті й думок, та були від природи дітьми гніву,
як і інші. **4** Але Бог, Який багатий на милість, через
Свою велику любов, якою Він нас полюбив, **5** нас,
мертвих через переступи, оживив разом із Христом –
благодаттю ви були спасенні! **6** Він воскресив нас
разом із Христом і разом із Ним посадив нас у небесні

сфери в Христі Ісусі, **7** щоб показати в майбутніх віках безмірне багатство Своєї благодаті в доброті до нас у Христі Ісусі. **(aiōn g165)** **8** Адже благодаттю ви були спасенні через віру, і це не ваша заслуга, а Божий дар, **9** не на основі вчинків, щоб ніхто не вихвалявся. **10** Тому що ми – Його творіння, створені в Христі Ісусі для добрих діл, які Бог підготував заздалегідь, щоб ми перебували в них. **11** Тому згадайте, що колись за тілом ви були язичниками, яких називають необрізаними ті, хто обрізаний людською рукою. **12** Адже в той час ви були без Христа, відчужені від громади Ізраїля, чужі завітам обітниці, без надії і без Бога у світі. **13** Але нині в Христі Ісусі ви, що колись були далекими, стали близькими через кров Христа. **14** Бо Він – наш мир, Який зробив із двох одне, зруйнувавши у Своєму тілі стіну, що розділяла їх, [тобто] ворожнечу. **15** [Він] скасував Закон заповідей з [його] правилами, щоб із двох – [юдеїв і язичників] – створити в Собі одне нове людство, встановивши [таким чином] мир, **16** і обох примирити з Богом в одному тілі через хрест, усунувши в Собі ворожнечу. **17** Він прийшов і звістив мир вам, далеким, і мир вам, близьким, **18** адже через Нього ми, одні й другі, маємо доступ до Отця в одному Дусі. **19** Отже, ви більше не сторонні й не чужинці, а співгромадяни святих і домашні для Бога, **20** збудовані на основі апостолів та пророків, де наріжним каменем є Сам Христос Ісус, **21** в Якому вся будівля, побудована

гармонійно, зростає у святий храм у Господі. **22** У Ньому й ви збудовуєтеся разом у Божу оселю в Дусі.

3 Тому я, Павло, в'язень Христа Ісуса заради вас, язичників, [молюся Богові]. **2** Ви ж, напевно, чули про те, що [Бог поклав] на мене відповідальність передати вам Божу благодать, **3** адже через одкровення мені була відкрита таємниця, як я вам коротко писав раніше. **4** Читаючи це, ви можете збагнути моє розуміння таємниці Христа, **5** яка не була розкрита людським синам у минулих поколіннях так, як вона відкрита зараз Його святим апостолам і пророкам через Духа, **6** а саме: язичники – спадкоємці разом [із нами], належать разом [із нами] до одного тіла й розділяють разом [із нами] обітницю в Христі Ісусі через Добру Звістку, **7** служителем якої я став згідно з даром Божої благодаті, даного мені відповідно до дії Його сили. **8** [Так,] мені, найменшому з усіх святих, була дана ця благодать: звіщати язичникам незліченне Христове багатство **9** й просвіщати всіх щодо здійснення таємниці, що віками була прихована в Бозі, Який створив усе, **(aiōn g165)** **10** щоб начальствам і авторитетам із небесних сфер тепер було виявлено через Церкву багатогранну мудрість Бога, **11** згідно з вічним наміром, який був здійснений у Христі Ісусі, Господі нашому. **(aiōn g165)** **12** У Ньому ми маємо свободу і через віру в Нього можемо з відвагою наближатися [до Бога]. **13** Тому я прошу вас не занепадати духом через мої страждання за вас: це є ваша слава. **14** Тому я схиляю свої коліна перед Отцем

Господа нашого Ісуса Христа, **15** від Якого кожна родина має ім'я на небі й на землі, **16** [і молюся,] щоб згідно з багатством Його слави ваша внутрішня людина була зміцнена силою через Його Духа, **17** щоб через віру Христос перебував у ваших серцях, щоб ви, укорінені й утверджені на любові, **18** були спроможні зрозуміти разом з усіма святими, якою є ширина й довжина, висота й глибина, **19** [щоб] могли пізнати любов Христа, яка виходить за межі розуміння, і були наповнені всією повнотою Бога. **20** А Тому, Хто відповідно до сили, що діє в нас, може зробити набагато більше, ніж ми просимо чи думаємо, – **21** Йому слава в Церкві і в Христі Ісусі у всіх поколіннях та навіки-віків! Амінь. **(aiōn g165)**

4 Отже, я, в'язень заради Господа, закликаю вас жити так, щоб бути гідними покликання, яке ви отримали: **2** з усією покорою та смиренням, з довготерпінням приймайте одне одного в любові, **3** намагаючись зберегти єдність Духа в узах миру. **4** [Є] одне тіло й один Дух, так само як і ви були покликані до однієї надії вашого покликання; **5** один Господь, одна віра, одне хрещення, **6** один Бог і Отець усіх, Який над усіма, через усіх і в усіх. **7** Але кожному з нас була дана благодать відповідно до міри дару Христа. **8** Тому сказано: «Піднявшись на висоту, Він полонив бранців і дав людям дари». **9** (І що означає «піднявшись», як не те, що [раніше] Він спустився до найнижчих місць землі? **10** Хто спустився, Той і піднявся над усім небом, щоб наповнити все.) **11** І Він дав одним

бути апостолами, іншим – пророками, іншим – євангелістами, іншим – пасторами та вчителями,
12 щоб спорядити святих для справи служіння з
метою збудування тіла Христового, **13** доки ми всі
не досягнемо єдності віри й пізнання Сина Божого,
ставши зрілими за мірою повноти Христа, **14** щоб
ми більше не були дітьми, які носяться хвилями й
захоплюються всяким вітром учення через людську
хитрість, через підступність, що вводить в оману,
15 а, будучи правдомовними в любові, у всьому
зростали в Того, Хто є Головою, – Христа. **16** Від Нього
все тіло, гармонійно побудоване й міцно зв'язане
за допомогою кожного суглоба, у міру дії кожної
частини, зростає в любові. **17** Тому я кажу це й свідчу в
Господі, щоб ви більше не жили, як живуть язичники
в пустоті їхнього розуму, **18** затьмарені в розумінні
й відчужені від життя Бога через їхнє незнання,
спричинене закам'янілістю їхніх сердець. **19** Ставши
нечутливими, вони віддали самих себе розпусті, щоб
із ненаситністю чинити всяку нечистоту. **20** Але ви не
так пізнали Христа. **21** Якщо ви насправді почули Його
й були навчені в Ньому згідно з істиною, яка є в Ісусі,
22 щодо вашої попередньої поведінки, то позбувайтеся
старої людини, яка псується через оманливі бажання,
23 будьте оновленими в дусі вашого розуму **24** й
одягніться в нову людину, створену за [образом]
Бога, у праведності та святості істини. **25** Тому
позбудьтеся брехні, нехай кожен говорить правду
своєму ближньому, бо ми частини тіла одне одного. **26**

«Гнівайтеся, але не грішіть», нехай сонце не заходить над вашим гнівом, **27** і не давайте місця дияволу. **28** Хто крав, хай більше не краде, а краще нехай сумлінно працює, роблячи власними руками [щось] добре, щоб він мав чим поділитися з тим, у кого є потреба. **29** Нехай з ваших уст не виходить жодне гниле, [недоречне] слово, а лише добре, яке при потребі може зміцнити, принести благодать тим, хто слухає. **30** І не засмучуйте Божого Святого Духа, Яким ви були запечатані на день викуплення. **31** Нехай буде усунена з-поміж вас усяка гіркота, гнів, лють, крик і зневага разом з усяким злом! **32** Будьте ж одне до одного доброзичливими, м'якосердними, прощаючи одне одного так, як і Бог простив вам у Христі.

5 Отже, наслідуйте Бога, як улюблені діти, **2** і живіть у любові, як і Христос полюбив нас і віддав Самого Себе за нас як дар і жертву, запашну та приємну Богові. **3** А статева розпуста, усяка нечистота або ненаситність нехай навіть не згадуються серед вас, як і належить святим. **4** Так само як і непристойна поведінка, порожні балачки або грубі жарти, які не є доречними, нехай краще [у вас буде] вдячність. **5** Знайте ж, що жоден розпусник, нечистий чи жадібний до наживи, який, по суті, є ідолопоклонником, не має спадщини в Царстві Христа і Бога. **6** Нехай ніхто не обманює вас пустими словами, бо через це приходить Божий гнів на синів непокори. **7** Тому не ставайте їхніми спільниками, **8** бо колись ви були темрявою, а зараз – світло в Господі. Живіть як

діти світла, **9** – адже плід світла [полягає] в усякій доброті, праведності та істині, – **10** досліджуючи те, що до вподоби Господу, **11** і не майте спільності з безплідними ділами темряви, але краще викривайте [їх]. **12** Адже соромно навіть говорити про те, що вони роблять потайки. **13** Усе те, що викривається світлом, стає явним, **14** бо все явне є світлом. Тому сказано: «Прокинься, ти, що спиш, піднімися з мертвих, і Христос освітить тебе». **15** Отже, зважайте на те, як ви живете, [і поводьтеся] не як немудрі, а як мудрі, **16** цінуючи час, адже дні лукаві. **17** Тому не будьте нерозумними, а вникайте в те, у чому полягає воля Господа. **18** Не напивайтеся вина, в якому розпуста, але будьте сповнені Духом, **19** розмовляючи між собою псалмами, гімнами й духовними піснями, співаючи та прославляючи Господа у вашому серці, **20** завжди й за все дякуючи Богові й Отцю в ім'я Господа нашого Ісуса Христа. **21** Підкоряйтеся одне одному в страху Христовім. **22** Дружини, [підкоряйтеся] своїм чоловікам, як Господеві, **23** адже чоловік – голова дружини, як і Христос – Голова Церкви, Він же – Спаситель тіла. **24** І як Церква підкоряється Христу, так само й дружини [мають підкорятися] своїм чоловікам в усьому. **25** Чоловіки, любіть [своїх] дружин так, як і Христос полюбив Церкву й віддав Себе за неї, **26** щоб освятити її, очистивши обмиванням у воді за допомогою Слова, **27** і щоб поставити її перед Собою як славну Церкву, без плям, зморшок чи чогось подібного, але святу й невинну. **28** Так само й чоловіки

повинні любити своїх дружин, як свої власні тіла. Той, хто любить свою дружину, любить самого себе. **29** Адже немає нікого, хто б ненавидів своє тіло, але кожен годує його й турбується про нього, як і Христос про Церкву, **30** тому що ми – частини Його тіла, «з Його плоті й кісток». **31** «Тому залишить чоловік батька свого й матір свою і прилине до жінки своєї, і будуть двоє одним тілом». **32** Це велика таємниця, але я кажу про Христа й про Церкву. **33** Отже, нехай кожен із вас любить свою дружину, як себе самого, а дружина нехай боїться свого чоловіка.

6 Діти, слухайтеся ваших батьків у Господі, адже це справедливо. **2** «Шануй твого батька та матір» – це перша заповідь з обітницею: **3** «щоб тобі було добре і щоб ти був довголітнім на землі». **4** Батьки, не дратуйте ваших дітей, а виховуйте їх у дисципліні та вченні Господа. **5** Раби, слухайтеся ваших земних господарів зі страхом і трепетом, у щирості вашого серця, як Христа, **6** не лише про людське око, як підлабузники, але як раби Христа, що виконують Божу волю від душі. **7** Служіть із доброзичливістю, як Господу, а не як людям, **8** знаючи, що кожен, хто робить щось добре, це ж отримає від Господа – як раб, так і вільний. **9** А ви, пани, чиніть із ними так само, без погроз, розуміючи, що і їхній, і ваш Пан є в небесах, і у Нього немає упередженості. **10** Насамкінець зміцнюйтеся Господом і могутністю Його сили. **11** Одягніться в повне Боже озброєння, щоб ви могли протистояти хитрощам диявола.

12 Адже ми не боремося проти крові й плоті, а проти начальств, проти авторитетів, проти світових правителів темряви цього [віку], проти злих духів із небесних сфер. **(aiōn g165)** **13** Тому візьміть увесь обладунок Божий, щоб ви могли чинити опір у день злий і, виконавши все, вистояти. **14** Отже, стійте, підперезавши ваші стегна істиною, одягнувши нагрудник праведності **15** й взувши ноги в готовність [звіщати] Добру Звістку миру. **16** Окрім цього, візьміть щит віри, яким зможете гасити всі розпечені стріли диявола. **17** Візьміть також шолом спасіння і меч Духа, яким є Боже Слово. **18** Моліться в Дусі при кожній нагоді усілякими молитвами й проханнями. Будьте пильними в цьому з усією наполегливістю й молитвою за всіх святих. **19** [Моліться] й за мене, щоб, коли я відкриваю вуста, мені було дане слово й щоб я сміливо проповідував таємницю Доброї Звістки, **20** заради якої я є послом у кайданах. [Моліться,] щоб [я міг] говорити сміливо, як мені й належить. **21** А про мене й про те, що я роблю, вам усе розповість Тихик, улюблений брат і вірний служитель у Господі, **22** якого я послав до вас для того, щоб ви довідалися про нас і щоб він підбадьорив ваші серця. **23** Мир братам і любов із вірою від Бога Отця і Господа Ісуса Христа. **24** Благодать з усіма тими, хто має нетлінну любов до нашого Господа Ісуса Христа.

До филип'ян

1 Павло і Тимофій, раби Христа Ісуса. Усім святим
у Христі Ісусі, що знаходяться у Филиппах разом з
єпископами та дияконами. **2** Благодать вам і мир
від Бога, нашого Отця, і від Господа Ісуса Христа. **3**
Я дякую моєму Богові при кожній згадці про вас, **4**
завжди, у кожній моїй молитві за всіх вас. З радістю
молюся **5** за вашу участь у поширенні Доброї Звістки
з перших днів і донині. **6** Адже я впевнений у тому,
що Той, Хто розпочав у вас добре діло, завершить
його до Дня Христа Ісуса. **7** Це справедливо так
думати про вас усіх, адже я ношу вас у серці, і як
в моєму ув'язненні, так і в захисті та утвердженні
Доброї Звістки ви учасники цієї благодаті разом зі
мною. **8** Адже Бог мені свідок, що я сумую за всіма
вами почуттями Христа Ісуса. **9** І за те молюся,
щоб ваша любов зростала все більше й більше в
пізнанні та всякому розумінні, **10** щоб ви могли
визначати те, що краще, аби ви були чистими й
непорочними в День Христа, **11** сповнені плодом
праведності через Ісуса Христа на славу й похвалу
Бога. **12** Брати, хочу, щоб ви знали: те, що сталося
зі мною, посприяло поширенню Доброї Звістки, **13**
оскільки всій імператорській варті та всім іншим
стали відомі мої кайдани за Христа, **14** і багато братів,
які через мої кайдани вірять у Господа, мають ще
більшу наснагу безстрашно звіщати Слово. **15** Правда
й те, що дехто проповідує Христа через заздрість та
чвари, а дехто – з доброї волі. **16** Одні [роблять] це з

любові, знаючи, що я поставлений захищати Добру Звістку. **17** А інші проповідують Христа з самолюбних амбіцій, не щиро, бажаючи зробити ще тяжчими мої кайдани. **18** Ну і що? Неважливо, як, удавано чи правдиво, але Христа проповідують, і через це я радію. І надалі радітиму, **19** знаючи, що це приведе до мого визволення завдяки вашим молитвам та підтримці Духа Ісуса Христа, **20** згідно з моїм ревним очікуванням та моєю надією, що я ні в чому не буду осоромлений, але з усією сміливістю, як завжди, так і нині, Христос буде звеличений у моєму тілі, чи то життям, чи то смертю. **21** Бо для мене жити – це Христос, а вмерти – це надбання. **22** Але якщо [треба] жити в тілі, то це означатиме для мене плідну працю. Що ж обрати? Я не знаю! **23** Я стиснутий з двох сторін: маю бажання піти й бути разом із Христом, бо так набагато краще, **24** однак залишатися в тілі – потрібніше для вас. **25** Будучи впевненим у цьому, я знаю, що залишуся та продовжу жити поруч з усіма вами для вашого успіху й радості віри, **26** щоб через мене, коли я знову прийду до вас, ваша похвала зросла в Христі Ісусі. **27** Тільки живіть згідно із Христовою Доброю Звісткою, щоб, незалежно від того, чи прийду й побачу вас, чи ні, я чув, що ви залишаєтеся в одному дусі й однодушно боретеся за віру Доброї Звістки, **28** не даючи супротивникам залякати себе ні в чому. Для них це доказ [їхнього] знищення, а для вас – спасіння, і це від Бога. **29** Адже завдяки Христу вам дарована благодать не тільки

вірити в Нього, а й страждати за Нього, **30** маючи таку ж боротьбу, яку ви бачили в мене й про яку ви зараз чуєте.

2 Отже, коли є якесь підбадьорення в Христі, коли є якась утіха в любові, коли є якась спільність Духа, коли є якісь щирі почуття та милосердя, **2** то доповніть мою радість: майте однакове мислення, однакову любов, будьте однодушні та однодумні. **3** [Не робіть] нічого з самолюбних амбіцій чи з марнославства, а в смиренності вважайте одне одного за вищого від себе, **4** дбаючи не лише про самих себе, а й про інших. **5** Нехай у вас буде те ж мислення, що й у Христа Ісуса. **6** Він, будучи в образі Божому, не вважав, що рівність із Богом треба захопити, **7** але принизив Самого Себе, прийнявши образ раба, став подібним до людини і на вигляд як людина з'явився. **8** Він упокорив Себе, ставши слухняним до самої смерті, причому смерті на хресті! **9** Тому й Бог підніс Його понад усе і дав Йому ім'я, вище від усякого іншого імені, **10** щоб перед іменем Ісуса вклонилося кожне коліно на небі, на землі та під землею **11** і щоб кожен язик визнав, що Ісус Христос – це Господь на славу Бога Отця. **12** Тому, любі мої, оскільки ви завжди були слухняними, і не лише в моїй присутності, але й тепер, коли я відсутній, звершуйте ваше спасіння зі страхом та тремтінням, **13** адже Бог є Тим, Хто викликає у вас і бажання, і дію згідно зі [Своєю] доброю волею. **14** Робіть усе без нарікань та суперечок, **15** щоб ви стали бездоганними

та невинними «Божими непорочними дітьми серед
зіпсованого та розбещеного покоління», в якому ви
сяєте як світильники у світі, **16** тримаючись Слова
життя, щоб я міг похвалитися в День Христа, що
недаремно біг і недаремно трудився. **17** І навіть
якщо [моя кров] буде пролита на додаток до вашої
жертви й вірного богослужіння, я радію та веселюся
разом із вами усіма. **18** Так само й ви радійте та
веселіться разом зі мною! **19** Надіюсь у Господі Ісусі,
що незабаром пошлю до вас Тимофія, щоб і я міг
підбадьоритися вістями про вас. **20** Бо я не маю
нікого іншого, такого ж відданого душею, хто б так
щиро подбав про вас. **21** Адже всі шукають свого,
а не того, що належить Ісусу Христу. **22** Ви знаєте
його характер і те, що він служив разом зі мною
для Доброї Звістки, немов батько із сином. **23** Тож
сподіваюся послати його відразу, як тільки дізнаюся,
що буде зі мною, **24** і я впевнений у Господі, що скоро
і сам прийду. **25** Також я вважав за необхідне послати
до вас Епафродита, мого брата й товариша в праці
та боротьбі, вашого посланця та служителя в моїх
потребах. **26** Він дуже сумував за всіма вами та був
стривожений, що ви почули про його хворобу. **27** Він і
справді захворів і мало не помер, але Бог змилувався
над ним, і не лише над ним, а й наді мною, щоб мені
не довелося мати скорботу за скорботою. **28** Тож я
послав його якомога швидше, щоб, побачивши його
знову, ви зраділи, а я не був таким засмученим. **29**
Отже, прийміть його з усією радістю в Господі та

майте повагу до таких людей, **30** адже він мало не
помер заради праці для Христа, ризикуючи життям,
аби доповнити нестаток вашого служіння мені.

3 Нарешті, брати мої, радійте в Господі! Мені писати
вам усе це неважко, а для вас це корисно. **2** Стережіться
псів! Стережіться поганих працівників [на Божій
ниві], стережіться тих, у кого порізана [плоть]! **3** Адже
обрізання – це ми, що служимо Божим Духом, що
вихваляємося в Христі Ісусі й що не покладаємося на
тіло, **4** хоча я й міг би покластися на тіло. Якщо хтось
інший вважає, що може покластися на тіло, то тим
більше *я*: **5** обрізаний восьмого дня, з роду Ізраїля,
з племені Веніаміна, єврей з євреїв, щодо Закону –
фарисей, **6** щодо ревності – переслідувач Церкви, щодо
праведності, яка відповідає Закону, – бездоганний.
7 Але те, що для мене колись було надбанням, я
визнав втратою заради Христа. **8** Навіть більше, я
все вважаю втратою через вищу [цінність] пізнання
Христа Ісуса, мого Господа. Задля Нього я втратив усе
і вважаю це сміттям, аби здобути Христа **9** й знайти
себе в Ньому, не маючи власної праведності, яка
[походить] від Закону, але таку, що приходить через
віру в Христа: праведність, яка [приходить] від Бога,
[на основі] віри. **10** [Прагну] пізнати Його й силу Його
воскресіння, а також розділити Його страждання,
уподібнюючись Йому в смерті, **11** щоб таким чином
якось досягти воскресіння з мертвих. **12** Не [кажу], що
я вже це отримав чи вже став довершеним. Я лише
прагну досягнути [воскресіння], яким досягнув мене

Христос Ісус. **13** Брати, я не вважаю, що досягнув [цього], але [роблю] одне: забуваючи те, що позаду, і тягнучись до того, що попереду, **14** переслідую ціль – [отримати] винагороду Божого покликання згори в Христі Ісусі. **15** Отже, якщо хтось зрілий духовно, нехай так думає! Якщо ж ви думаєте інакше, то Бог вам відкриє і це. **16** Однак дотримуймося того, чого вже досягли! **17** Брати, будьте моїми послідовниками та дивіться уважно на тих, хто живе за прикладом, який ми вам подали. **18** Адже багато людей – про них я не раз згадував, а тепер говорю з плачем – живуть як вороги Христового хреста. **19** Їхній кінець – знищення, їхній бог – шлунок, а їхня слава – в їхньому соромі. Вони думають тільки про земне. **20** Але наше громадянство знаходиться на небесах, звідки ми очікуємо Спасителя, Господа Ісуса Христа, **21** Який перетворить наше принижене тіло, щоб воно було подібне до Його прославленого тіла, через дію Його сили, яка підкорює все.

4 Отже, мої улюблені та дорогі брати, ви моя радість і вінок, стійте непохитно в Господі, любі! **2** Закликаю Еводію та Синтихію бути однодумними в Господі. **3** Так, я прошу тебе, вірний товаришу, допоможи їм. Вони боролися за Добру Звістку разом зі мною, із Клементом та іншими моїми братами, чиї імена є в книзі життя. **4** Завжди радійте в Господі! І знову кажу: радійте! **5** Нехай ваша лагідність буде відома всім людям! Господь близько. **6** Ні про що не турбуйтеся, але в усьому з подякою відкривайте ваші прохання

Богові в молитві та благанні. **7** І Божий мир, який
перевершує будь-яке розуміння, збереже ваші серця
й ваші думки в Христі Ісусі. **8** Наостанку, брати: що
істинне, що достойне, що праведне, що чисте, що любе,
що [гідне] похвали, що доброчесність чи [достойне]
слави – про це роздумуйте. **9** І чого навчилися, що
отримали, почули та побачили в мені – те й робіть! І
нехай Бог миру буде з вами. **10** Я надзвичайно зрадів
у Господі, адже тепер ви знову почали турбуватися
про мене в думках. Ви думали про це, але не мали
відповідної нагоди. **11** Я кажу вам про це не тому,
що маю потребу, адже я навчився бути задоволеним
незалежно від обставин. **12** Я вмію [жити] смиренно
та вмію [жити] з достатком. Я звик до будь-яких умов:
і бути ситим, і бути голодним, і бути в достатку,
і мати нестачу. **13** Я все можу в Тому, Хто мене
зміцнює. **14** А втім, ви добре зробили, розділивши зі
мною моє страждання. **15** Ви ж, филип'яни, знаєте,
що на початку [проповідування] Доброї Звістки, коли
я вийшов із Македонії, жодна церква не підтримала
мене пожертвами та гостинністю, окрім вас. **16**
Адже одного разу, та навіть двічі, ви посилали мені
допомогу до Солуня. **17** Не те, щоб я прагнув якогось
подарунка, просто прагну плоду, який зростає на
вашу користь. **18** Я отримав усе і маю з достатком.
Маю всього вдосталь, [адже] отримав від Епафродита
ваші [дари] – приємний аромат, прийнятну жертву,
яка до вподоби Богу. **19** Мій Бог сповнить усі ваші
потреби згідно з Його багатством у славі, у Христі

Ісусі. **20** Богу й Отцю нашому [нехай буде] слава навіки-віків! Амінь. **(aiōn g165)** **21** Привітайте всіх святих у Христі Ісусі! Брати, які зі мною, вас вітають. **22** Усі святі вас вітають, а особливо ті, що з дому Кесаря. **23** Нехай благодать Господа Ісуса Христа [буде] з вашим духом! Амінь.

До колоссян

1 Павло, з волі Божої апостол Христа Ісуса, і брат
Тимофій. **2** Святим та вірним братам у Христі, що в
Колосах. Благодать вам і мир від Бога, нашого Отця.
3 Молячись за вас, ми завжди дякуємо Богу, Отцю
нашого Господа Ісуса Христа, **4** адже ми почули про
вашу віру в Христа Ісуса й про любов, яку ви виявляєте
до всіх святих **5** через надію, яка зберігається на
небесах для вас і яку ви почули раніше в Слові істини
– Добрій Звістці, **6** що дійшла до вас. Вона приносить
плоди та зростає як у всьому світі, так і поміж вами з
того дня, коли ви почули й пізнали Божу благодать
в істині. **7** Цього ви навчилися від Епафраса, який,
як і ми, є улюбленим рабом та вірним служителем
Христа для вас **8** і який відкрив нам вашу любов у
Дусі. **9** Тому й ми з того дня, як почули про це, не
припиняємо молитися за вас і просити, щоб ви були
наповнені пізнанням Його волі в усій мудрості та
духовному розумінні, **10** щоб ви гідно жили перед
Господом і в усьому Йому догоджали, приносячи
плоди кожною доброю справою та зростаючи в
пізнанні Бога; **11** зміцнюючись усякою силою через
могутність Його слави для досягнення стійкості й
терпеливості у всіляких [ситуаціях,] з радістю **12**
дякуючи Отцеві, Який зробив вас гідними [отримати]
частину спадщини святих у світлі. **13** Він визволив
нас від влади темряви та переніс у Царство Свого
улюбленого Сина. **14** У Ньому ми маємо відкуплення
через Його кров – прощення гріхів. **15** Він – образ

невидимого Бога, Первісток усього творіння. **16** Адже в Ньому створено все, що на небесах і на землі, видиме та невидиме: чи престоли, чи володарювання, чи начальства, чи авторитети – усе створено через Нього й для Нього. **17** Він є перед усім, і в Ньому все тримається разом. **18** Він є Головою тіла – Церкви. Він початок [усього], Первісток серед [воскреслих] із мертвих, щоб в усьому Йому мати першість. **19** Адже [Богу] було до вподоби, щоб у Ньому перебувала вся повнота **20** й щоб через Нього примирити із Собою все, що на землі і на небі, уклавши мир через кров Його хреста. **21** Ви колись були відчуженими й ворогами у [вашому] розумі через ваші погані вчинки. **22** Але тепер Він примирив [вас] у Своєму людському тілі через смерть, щоб поставити вас святими, непорочними й невинними перед Собою, **23** якщо ви залишитеся стійкими й утвердженими у вірі, не віддаляючись від надії Доброї Звістки, яку ви почули і яка була проповідувана всьому творінню під небом і служителем якої став я, Павло. **24** Тепер я радію в стражданнях за вас і доповнюю в моєму тілі нестачу Христових страждань заради Його тіла, яким є Церква. **25** Я став її служителем за Божим розпорядженням, яке було дане мені для вас, – сповнити Боже Слово, **26** таємницю, яка була прихована впродовж віків і поколінь, але тепер відкрита Його святим. **(aiōn g165)** **27** Бог захотів дати їм пізнати, яким є багатство слави цієї таємниці між язичниками: Христос у вас – надія слави! **28** Його

ми проповідуємо, наставляючи й навчаючи кожну
людину з усією мудрістю, щоб представити кожну
людину довершеною в Христі. **29** Заради цього я
завзято працюю, борючись Його силою, яка могутньо
діє в мені.

2 Я хочу, щоб ви знали, яку велику боротьбу я веду
за вас, за тих, хто в Лаодикії, і за всіх тих, хто не
бачив мого обличчя тілесно. **2** [Я роблю це,] щоб
підбадьорити їхні серця, з'єднавши їх у любові для
[осягнення] всього багатства повноти розуміння та
для пізнання Божої таємниці, тобто Христа, **3** в
Якому заховані всі скарби мудрості та пізнання. **4** Я
кажу це, щоб ніхто не вводив вас в оману хибними
доводами. **5** Бо навіть якщо я відсутній тілом, то
духом я разом із вами і радію, спостерігаючи за
вашим порядком та твердістю вашої віри в Христа.
6 Тож, оскільки ви прийняли Господа Ісуса Христа,
то й далі живіть у Ньому, **7** будучи укоріненими
й збудованими в Ньому та зміцненими у вірі, як
і були навчені, і нехай вас переповнює подяка. **8**
Дивіться, щоб ніхто не поневолив вас якоюсь пустою й
оманливою філософією, що ґрунтується на людських
переказах та на [духовних і матеріальних] основах
світу, а не на Христі. **9** Адже в Ньому вся повнота
Божества перебуває тілесно, **10** і в Христі, Який є
Головою всіх начальств і влад, ви досягли повноти.
11 У Ньому ви також були обрізані нерукотворним
обрізанням, скинувши [минуще] людське тіло в
Христовому обрізанні, **12** будучи похованими разом

із Ним через хрещення, в якому ви також воскресли разом через віру в силу Бога, Який воскресив Його з мертвих. **13** І вас, які були мертвими в переступах і у вашій плотській необрізаності, [Бог] оживив разом із Христом, пробачивши нам усі переступи, **14** стерши те, що було проти нас, – список наших боргів, що свідчив проти нас; Він забрав його з-поміж нас, прибивши до хреста. **15** Він обеззброїв начальства й авторитети та ганебно виставив їх напоказ, отримавши над ними перемогу в Собі. **16** Отже, нехай ніхто не судить вас за їжу чи за напій, чи з приводу якогось свята, чи новомісяччя, чи Суботи. **17** Усе це – тінь майбутнього, а дійсність – це Христос. **18** Нехай ніхто з тих, що полюбляють удавану покору та поклоніння ангелам, не зводить вас, вдаючись у речі, яких не бачив, і безпідставно пишаючись своїм плотським мисленням. **19** [Така людина] не тримається Голови, від Якої все тіло, з'єднуване й зміцнюване зв'язками та суглобами, зростає Божим ростом. **20** Якщо ви померли разом із Христом для [духовних і матеріальних] основ світу, то навіщо ви, ніби досі живучи у світі, дотримуєтеся правил: **21** «не бери!», «не їж!», «не чіпай!»? **22** Усім цим речам призначено зникати при вживанні – ґрунтуючись на заповідях та вченнях людей. **23** Насправді ж вони дійсно мають вигляд мудрості в самовільному поклонінні, в упокоренні розуму й у суворості до тіла, [але] без жодної цінності проти потурань плоті.

3 Отже, якщо ви воскресли з Христом, шукайте того,
що вгорі, де Христос сидить праворуч від Бога. **2**
Думайте про те, що вгорі, а не про те, що на землі,
3 адже ви померли, і ваше життя заховане разом
із Христом у Бозі. **4** Коли з'явиться Христос, ваше
життя, тоді й ви з'явитеся разом із Ним у славі. **5**
Тому умертвіть ваші земні частини тіла: статеву
розпусту, нечистоту, хтивість, згубні прагнення й
жадібність, яка є ідолопоклонством. **6** За все це
приходить Божий гнів на синів непокори. **7** І ви
теж так поводились, коли жили поміж ними. **8** Але
зараз позбудьтеся всього: гніву, люті, злості, зневаги,
брудного мовлення з ваших уст. **9** Не брешіть одне
одному, адже ви скинули з себе стару людину разом
з її ділами **10** й одягнулися в нову [людину], оновлену
в пізнанні за образом свого Творця. **11** Тут уже не
існує ні грека, ні юдея, ні обрізання, ні необрізання,
ні варвара, ні скіфа, ні раба, ні вільного, але Христос
– усе й в усьому. **12** Отже, як обрані Богом, святі та
улюблені, зодягніться в щире милосердя, доброту,
смиренність, лагідність і довготерпіння. **13** Прощайте
та приймайте одне одного. Якщо хтось має скаргу
на іншого, прощайте, як Господь простив вас. **14** А
понад усе це – любов, яка об'єднує [всі ці якості] в
досконалість. **15** Нехай у ваших серцях панує мир
Христа, до якого ви були покликані в одному тілі. І
будьте вдячні. **16** Нехай Слово Христа щедро перебуває
у вас, [коли] навчаєте й наставляєте одне одного в
усій мудрості, із вдячністю співаючи Богові у ваших

серцях псалми, гімни та духовні пісні. **17** І що б ви не робили, словом чи ділом, усе [робіть] в ім'я Господа Ісуса, дякуючи через Нього Богові Отцю. **18** Дружини, підкоряйтеся вашим чоловікам, як личить у Господі. **19** Чоловіки, любіть своїх дружин і не будьте до них суворі. **20** Діти, слухайтеся ваших батьків в усьому, бо це до вподоби Господеві. **21** Батьки, не дратуйте ваших дітей, щоб вони не занепадали духом. **22** Раби, в усьому слухайтеся ваших земних панів, не лише про людське око, як підлабузники, але в щирості серця, боячись Господа. **23** Що б ви не робили, працюйте від душі, як для Господа, а не як для людей, **24** знаючи, що від Господа отримаєте у нагороду спадщину. Ви служите Господу Христу. **25** Адже той, хто несправедливість чинить, несправедливість і одержить. І немає [ніякої] упередженості.

4 Господарі, віддавайте вашим рабам належне й справедливе, знаючи, що й у вас є Господар у небі. **2** Будьте віддані молитві, пильнуючи в ній із вдячністю. **3** А також моліться й за нас, щоб Бог відчинив нам двері для Слова і ми могли й далі звіщати таємницю Христа, через яку я ув'язнений, **4** щоб я відкрив її так, як мені належить її звіщати. **5** Поводьтеся мудро із невіруючими, цінуючи час. **6** Нехай ваші слова завжди будуть із благодаттю, приправлені сіллю, щоб ви знали, як вам належить відповідати кожному. **7** Про мене вам усе розповість Тихик, мій улюблений брат та вірний служитель, котрий, як і я, є рабом Господа. **8** Я послав його до вас для того, щоб ви

довідалися про нас і щоб він підбадьорив ваші серця. **9** [Він прибуде] разом з Онисимом, вірним і улюбленим братом, який є одним із вас. Вони розкажуть вам про все, що тут діється. **10** Вас вітає ув'язнений зі мною Аристарх і Марк, двоюрідний брат Варнави (про якого ви отримали вказівки; якщо він прийде до вас, прийміть його гостинно), **11** а також Ісус, званий Юстусом, – єдині з обрізаних, які працюють разом зі мною для Божого Царства. Вони стали моєю втіхою. **12** Вас вітає Епафрас, один із ваших, раб Христа Ісуса. Він завжди бореться за вас у своїх молитвах, щоб ви, досконалі й повністю переконані, встояли в усій Божій волі. **13** Адже я свідчу про нього, що він докладає величезних зусиль заради вас і заради тих, хто в Лаодикії і Гієраполі. **14** Вас вітає Лука, улюблений лікар, та Димас. **15** Привітайте братів із Лаодикії, а також Німфу та її домашню церкву. **16** Після того, як цей лист буде прочитано перед вами, подбайте, щоб його було прочитано і в Лаодикійській церкві. А ви прочитайте лист із Лаодикії. **17** Скажіть Архипові: «Пильнуй, щоб тобі виконати те служіння, яке ти отримав у Господі». **18** Привітання [написане] моєю, Павловою, рукою. Пам'ятайте про моє ув'язнення. Нехай благодать буде з вами. Амінь.

1 до солунян

1 Павло, Силуан та Тимофій. Церкві із Солуня в Бозі
Отці та Господі Ісусі Христі. Благодать вам і мир!
2 Ми
завжди дякуємо Богові за всіх вас і постійно згадуємо
про вас у своїх молитвах,
3 пам'ятаючи перед Богом,
нашим Отцем, про ваше діло віри, про вашу працю,
[яку ви виконуєте] з любові, та про ваше терпіння в
надії на нашого Господа Ісуса Христа.
4 Ми знаємо,
брати, що Бог любить вас і обрав вас,
5 тому що наша
Добра Звістка прийшла до вас не тільки в слові, але
й у силі та Святому Дусі із повним переконанням.
Бо ви знаєте, як ми жили серед вас і заради вас.
6
Ви стали нашими та Господніми послідовниками,
прийнявши Слово серед тяжких страждань із радістю,
[дарованою] Святим Духом,
7 і ставши прикладом
для всіх віруючих у Македонії та Ахаї.
8 Адже Слово
Господнє від вас пролунало не лише в Македонії та
Ахаї, але й в інших місцях. Про вашу віру в Бога
стало відомо всюди, так що нам не потрібно нічого
говорити.
9 Вони самі звіщають про те, як ви нас
прийняли і як ви навернулися від ідолів до Бога, щоб
служити живому та істинному Богу
10 й чекати з
небес Його Сина, Якого Він воскресив із мертвих,
Ісуса, Який рятує нас від майбутнього гніву.

2 Ви знаєте, брати, що наш прихід до вас не був
марним.
2 Як вам відомо, перед нашим приходом до
вас ми зазнали страждань та зневаги у Филиппах, але
за допомогою нашого Бога ми наважилися звіщати
вам Божу Добру Звістку, [незважаючи] на сильне

протистояння. **3** Бо в нашому заклику немає ні омани,
ні нечистих мотивів, ні лукавства. **4** Навпаки, ми
говоримо, як ті, кого Бог визнав гідними та кому
доручив Добру Звістку. Ми намагаємося догодити
не людям, а Богові, Який випробовує наші серця.
5 Ви знаєте, що ми ніколи не використовували
підлесливого слова й не приховували жадібності – Бог
цьому свідок. **6** Ми не шукали похвали ні від людей,
ні від вас, ні від когось іншого, **7** хоч, як апостоли
Христа, могли б бути тягарем [для вас]. Навпаки,
ми були серед вас як годувальниця, яка доглядає
за своїми дітьми. **8** Ми полюбили вас настільки, що
були раді поділитися з вами не лише Божою Доброю
Звісткою, але й своїм життям – такими дорогими ви
нам стали. **9** Звичайно, брати, ви пам'ятаєте нашу
працю та труднощі: проповідуючи вам Божу Добру
Звістку, ми вдень та вночі працювали, щоб нікого
з вас не обтяжувати. **10** Ви та Бог – свідки того,
як свято, праведно й бездоганно ми поводилися з
вами, віруючими. **11** Бо ви знаєте, що кожного з вас,
немов батько своїх дітей, **12** ми заохочували, втішали
й закликали жити гідно перед Богом, Який кличе
вас у Своє Царство й славу. **13** Тому й ми постійно
дякуємо Богові, бо ви, отримавши Слово Боже, яке
почули від нас, прийняли його не як людське слово,
а як те, чим воно є насправді, – як Слово Боже,
що діє у вас, віруючих. **14** Адже ви, брати, стали
наслідувачами Божих церков, які перебувають в Юдеї
в Христі Ісусі, бо ви постраждали від свого народу так

само, як і вони від юдеїв, **15** які вбили Господа Ісуса та пророків, а також переслідували й нас. Вони не догоджають Богові й вороже ставляться до всіх людей, **16** перешкоджаючи нам проповідувати язичникам, щоб вони могли бути спасенні. І так вони додають до своїх гріхів. Проте нарешті гнів Божий спіткав їх. **17** А ми, брати, розлучившись із вами на короткий час, – тілом, а не серцем, – ще з більшим прагненням намагалися побачити вас. **18** Тому ми – точніше я, Павло, – намагалися прийти до вас декілька разів, але сатана перешкоджав нам. **19** Бо хто є нашою надією, радістю чи вінком слави перед нашим Господом Ісусом, коли Він прийде? **20** Справді, ви – наша слава й радість.

3 Отже, коли ми більше не могли це зносити, то вирішили, що краще самим залишитися в Афінах, **2** а до вас послати Тимофія, нашого брата й Божого працівника [в поширенні] Доброї Звістки Христа, щоб він зміцнив та підбадьорив вас у вашій вірі, **3** щоб ніхто не захитався в цих стражданнях, бо ви знаєте, що ми на це призначені. **4** Адже коли ми були з вами, то застерігали, що нас будуть переслідувати. І, як ви знаєте, так і сталося. **5** Тож, коли я вже не міг це зносити, я послав його дізнатися про вашу віру, чи спокусник не спокусив вас і чи наш труд не був марним. **6** Але Тимофій, повернувшись від вас, приніс добру звістку про вашу віру та любов. [Він розповів], що ви завжди добрим словом згадуєте про нас і що бажаєте побачити нас, як і ми вас. **7** Отже, брати,

в усіх наших лихах та стражданнях ми втішилися
вашою вірою. 8 Адже ми тепер ожили, [знаючи], що
ви твердо стоїте в Господі. 9 Як ми можемо віддячити
Богові за вас, за всю радість, яку ми маємо через вас
перед Богом? 10 Удень та вночі ми ревно молимось,
щоб побачити вас знову й додати те, чого не вистачає
вашій вірі. 11 Тепер нехай наш Бог і Отець і наш
Господь Ісус спрямують нашу дорогу до вас. 12 Нехай
Господь збільшить та примножить вашу любов одне
до одного та до всіх інших так, як і ми [сповнені
любові] до вас. 13 Нехай Він зміцнить ваші серця,
щоб ви були бездоганними та святими перед нашим
Богом та Отцем, коли прийде наш Господь Ісус зі
всіма своїми святими. Амінь.

4 Наостанку, брати, просимо й закликаємо вас у
Господі Ісусі: оскільки ви отримали від нас настанови
про те, як треба жити, щоб сподобатися Богові, – що
ви й робите, – продовжуйте зростати [в цьому] ще
більшою мірою. 2 Бо ви знаєте, які настанови ми дали
вам від Господа Ісуса. 3 Адже це воля Божа, щоб ви
освячувались і уникали розпусти, 4 щоб кожен із вас
знав, як утримувати своє тіло у святості й честі, 5 а
не в пристрасній похоті, як язичники, які не знають
Бога. 6 У цьому питанні ніхто не повинен кривдити
чи обманювати свого брата, бо Господь покарає за все
це, як ми вам говорили й свідчили. 7 Адже Бог не
покликав нас до нечистоти, але до святості. 8 І кожен,
хто відкидає це, відкидає не людину, а Бога, Який дав
вам Свого Святого Духа. 9 Що ж до братерської любові,

то про це немає потреби писати вам, бо ви самі навчені Богом любити одне одного. **10** Ви й справді так поводитесь зі всіма братами в Македонії. Але ми закликаємо вас, брати: зростайте в цьому все більше й більше. **11** Прагніть жити в спокої та виконуйте свої обов'язки, працюючи власними руками, як ми наказували вам, **12** щоб ви поводилися гідно перед сторонніми людьми й ні в чому не мали потреби.
13 Брати, ми не хочемо, щоб ви не знали про тих, хто помер, щоб ви сумували, як інші, що не мають надії. **14** Бо якщо ми віримо, що Ісус помер та воскрес, то також віримо, що Бог приведе [разом] з Ісусом і тих, хто помер у Ньому. **15** За Господнім словом ми говоримо вам, що ті з нас, хто буде живий під час пришестя Господа, не випередять тих, хто помер.
16 Бо Сам Господь із голосним наказом, із голосом архангела та із сурмою Божою зійде з неба, і померлі в Христі воскреснуть першими. **17** Після цього ми, що залишимося живими, будемо піднесені разом із ними на хмари, щоб зустріти Господа в повітрі. І так ми будемо назавжди з Господом. **18** Тому підбадьорюйте одне одного цими словами.

5 А про часи і пори, брати, писати вам немає потреби,
2 бо ви добре знаєте, що День Господній прийде, як злодій вночі. **3** Коли люди говоритимуть: «Мир і безпека», тоді несподівано прийде на них загибель, як страждання на породіллю, і вони не уникнуть цього.
4 Але ви, брати, не в темряві, щоб цей День схопив вас, як злодій. **5** Адже ви всі сини світла й сини дня.

Ми не належимо ні до ночі, ні до темряви. **6** Тож не
спімо, як інші, а пильнуймо та будьмо тверезими. **7**
Бо ті, що сплять, сплять уночі і ті, що напиваються,
напиваються вночі. **8** А ми належимо до дня, тому
будьмо тверезими, одягнувши нагрудник віри й
любові та шолом надії спасіння. **9** Адже Бог призначив
нас не для гніву, а щоб ми отримали спасіння через
Господа нашого Ісуса Христа. **10** Він помер за нас, щоб
ми – живі чи мертві – могли жити разом із Ним. **11**
Тому підбадьорюйте та збудовуйте одне одного, як ви
й робите. **12** Ми просимо вас, брати, шануйте тих, хто
багато працює серед вас, керуючи та наставляючи вас
у Господі. **13** Поважайте їх у любові за їхню роботу.
Живіть у мирі одне з одним. **14** Закликаємо вас,
брати, наставляйте лінивих, втішайте малодушних,
допомагайте слабким, будьте терплячі до всіх. **15**
Пильнуйте, щоб ніхто не віддавав злом за зло, але
завжди прагніть робити добро одне одному й всім
іншим. **16** Завжди радійте! **17** Безперестанно моліться!
18 За все дякуйте, бо це є воля Божа для вас у Христі
Ісусі. **19** Не вгашайте Духа! **20** Не зневажайте пророцтв,
21 а все перевіряйте й тримайтеся того, що добре. **22**
Стережіться всякого роду зла. **23** Нехай Сам Бог миру
освячує вас у всій повноті. Нехай ваш дух, душа й тіло
будуть збережені бездоганними до приходу Господа
нашого Ісуса Христа. **24** Той, Хто вас покликав, –
вірний, і Він зробить це. **25** Брати, моліться за нас! **26**
Вітайте всіх братів святим поцілунком. **27** Закликаю
вас перед Господом прочитати цього листа всім

братам. **28** Благодать Господа нашого Ісуса Христа
[нехай буде] з вами.

2 до солунян

1 Павло, Силуан і Тимофій. Церкві із Солуня в Бозі,
нашому Отці, та Господі Ісусі Христі. **2** Благодать вам
і мир від Бога Отця й від Господа Ісуса Христа. **3**
Ми завжди повинні дякувати Богові за вас, брати,
як і належить, бо ваша віра зростає й любов одне
до одного примножується. **4** Тому в Божих церквах
ми пишаємось вами, вашою терпеливістю й вірою
у всіх переслідуваннях та випробуваннях, які ви
зносите. **5** [Це є] свідченням того, що суд Божий
справедливий, і завдяки цьому ви будете визнані
гідними Царства Божого, за яке й страждаєте. **6** Бог
справді справедливий і відплатить стражданнями
тим, хто змушує вас страждати, **7** а вам – тим, хто
страждає, [дасть] відпочинок із нами, коли Господь
Ісус з'явиться з неба разом зі Своїми могутніми
ангелами, **8** щоб у полум'яному вогні відплатити
тим, хто не знає Бога й не слухається Доброї Звістки
нашого Господа Ісуса. **9** Вони будуть покарані вічним
знищенням і будуть відсторонені від обличчя Господа
й від слави Його могутності. **(aiōnios g166)** **10** Того
Дня, коли Він прийде, щоб прославитися через Своїх
святих, Він здивує всіх, хто повірив у Нього. [Серед
них будете] й ви – ті, хто повірив нашому свідченню.
11 Тому ми постійно молимося за вас, щоб наш Бог
зробив вас гідними [Свого] покликання й щоб Своєю
силою здійснив кожне добре бажання й кожне діло,
до якого вас спонукає віра, **12** щоб ім'я нашого Господа

Ісуса прославилось у вас, а ви в Ньому, згідно з благодаттю нашого Бога та Господа Ісуса Христа.

2 Щодо пришестя нашого Господа Ісуса Христа й нашого зібрання перед Ним, просимо вас, брати, **2** не засмучуйтесь і не турбуйтеся відразу через [лжепророцтво], слово чи лист, нібито написаний нами, який стверджує, що День Господній вже настав. **3** Хай ніхто не вводить вас в оману жодним чином, бо спершу настане день відступництва й виявиться людина беззаконня, син загибелі, **4** який буде противитись [Богові] й піднесеться над усім, що зветься божеством чи святинею. Він сяде в Храмі, проголошуючи себе Богом. **5** Хіба ви не пам'ятаєте, що я говорив про це, коли ще був із вами? **6** І тепер ви знаєте, що стримує його з'явитися у свій час. **7** Адже таємниця беззаконня вже діє, треба лише Тому, Хто зараз її стримує, бути усуненим з-поміж нас. **8** І тоді відкриється беззаконник, якого Господь Ісус вб'є подихом Своїх уст і знищить появою Свого пришестя. **9** Прихід [беззаконника] – це діло сатани, яке буде супроводжуватися усілякими проявами сили, знаменнями та фальшивими чудесами, **10** усяким обманом неправедності для тих, хто гине, бо не захотіли полюбити істину, щоб бути спасенними. **11** Тому Бог посилає їм дію омани, щоб вони повірили в неправду, **12** і так будуть засуджені всі, хто не повірив істині, а уподобав неправду. **13** Але ми повинні завжди дякувати Богові за вас, улюблені Господом брати, адже Бог обрав вас бути первістком

спасіння через освячення Духа й віру в істину. **14** Для цього Він покликав вас через нашу Добру Звістку, щоб поділитися з вами славою нашого Господа Ісуса Христа. **15** Тож, брати, стійте твердо й тримайтеся міцно вчення, яке ми передали вам – чи то через слово, чи через наше послання. **16** Нехай Сам Господь наш Ісус Христос і Бог, Отець наш, Який полюбив нас і в благодаті дав нам вічне підбадьорення й добру надію, **(aiōnios g166)** **17** підбадьорять ваші серця й зміцнять у всякому доброму ділі та слові.

3 І наостанок, брати, моліться за нас, щоб Слово Господнє швидко поширювалось і славилось, як і у вас. **2** Моліться, щоб ми були врятовані від негідних і лихих людей, бо не всі мають віру. **3** Але Господь вірний, і Він зміцнить вас і захистить від злого. **4** Ми впевнені в Господі, що ви виконуєте й будете виконувати все, що ми наказуємо вам. **5** Нехай Господь направить ваші серця до Божої любові та Христової терпеливості. **6** Заповідаємо вам, брати, в ім'я Господа нашого Ісуса Христа, уникати всякого брата, який лінується й не живе згідно з настановами, які ви отримали від нас. **7** Ви ж самі знаєте, як треба наслідувати наш приклад. Бо ми не були лінивими, коли були з вами, **8** ми ні в кого не їли хліба даром, а тяжко працювали вдень і вночі, щоб не обтяжувати нікого з вас. **9** Ми зробили це не тому, що не маємо права на таку допомогу, а для того, щоб дати приклад, гідний наслідування. **10** Бо коли ми були з вами, то заповідали вам: «Хто не хоче працювати, хай не

їсть». **11** Однак ми чуємо, що деякі з вас ледарюють,
нічого не роблять, а лише втручаються в справи
інших. **12** Таким ми наказуємо й закликаємо їх у
Господі Ісусі Христі, щоб вони спокійно працювали й
заробляли собі на хліб. **13** А ви, брати, не втомлюйтесь
робити добро. **14** Якщо хтось не дотримується наших
настанов, які ми даємо в цьому листі, не спілкуйтеся
з ним, щоб йому було соромно. **15** Але не вважайте
його ворогом, а застерігайте, як брата. **16** Тепер Сам
Господь миру нехай дасть вам мир завжди й в усьому.
Нехай Господь буде з усіма вами. **17** Привітання
[написане] моєю, Павловою, рукою. Це є знаком у
всіх [моїх] листах. Так я пишу. **18** Благодать Господа
нашого Ісуса Христа нехай буде з усіма вами!

1 Тимофію

1 Павло, апостол Христа Ісуса, за наказом Бога,
нашого Спасителя, та Христа Ісуса, нашої надії.
2 Тимофієві, [моєму] справжньому синові у вірі.
Благодать, милосердя [і] мир від Бога Отця та Христа
Ісуса, нашого Господа. **3** Ідучи до Македонії, я заохотив
тебе залишитися в Ефесі, щоб ти наказав декому не
поширювати іншого вчення **4** й не звертати уваги на
міфи та нескінченні родоводи, що заохочують більше
до пустих суперечок, аніж до Божої місії, яка через
віру. **5** Мета ж цієї настанови – любов, що [походить]
із чистого серця, доброї совісті та нелицемірної віри.
6 Деякі віддалилися від цього [та] повернулися до
пустих балачок, **7** бажаючи стати вчителями Закону.
Вони не розуміють ні того, що кажуть, ні того, на
чому так твердо наполягають. **8** Ми знаємо, що
Закон добрий, якщо застосовувати його належно. **9**
Знаємо й те, що Закон існує не для праведника, а
для беззаконних і непокірних, нечестивих і грішних,
безбожних і світських, вбивць батька та вбивць матері,
вбивць людей, **10** для розпусників, гомосексуалістів,
работорговців, брехунів, лжесвідків та будь-кого
іншого, що противиться здоровому вченню **11** згідно
з Доброю Звісткою слави блаженного Бога, що була
мені довірена. **12** Я дякую Христу Ісусу, нашому
Господу, Який зміцнив мене, бо визнав мене вірним
[і] призначив [Собі] на служіння, **13** [хоча] раніше
я був богохульником, переслідувачем і жорстокою
людиною. Але мені було виявлено милість, адже я

діяв [так] через нерозуміння, у невірі. **14** А благодать
нашого Господа надмірно пролилась [на мене] разом
із вірою та любов'ю, які є в Христі Ісусі. **15** Правдиве
це твердження та гідне всякого прийняття: Христос
Ісус прийшов у світ спасти грішників, з яких я –
найперший. **16** Але саме через це мені було виявлено
милість, щоб на мені, найпершому [з грішників],
Христос Ісус показав усе [Своє] довготерпіння, як
приклад для тих, хто має повірити в Нього для
вічного життя. **(aiōnios g166)** **17** Тож вічному Царю –
нетлінному, невидимому та єдиному Богу – нехай
буде честь і слава навіки-віків! Амінь. **(aiōn g165)** **18**
Тимофію, сину, передаю тобі цю настанову згідно
з пророцтвами, сказаними про тебе раніше, щоб
ти через них вів добру боротьбу, **19** маючи віру
та добре сумління, яке деякі відкинули, через що
їхня віра зазнала руйнування. **20** Серед них Гіменей
та Олександр, котрих я передав сатані, щоб вони
навчилися не хулити Бога.

2 Насамперед закликаю [вас] звершувати молитви,
благання, прохання, подяки за всіх людей, **2** за царів
і [за] всіх, хто при владі, щоб ми могли проживати
життя в тиші та спокої, з усією набожністю та гідністю.
3 Це добре та приємне Богові, нашому Спасителеві,
4 Який бажає, щоб усі люди були спасенними та
прийшли до пізнання істини. **5** Адже є один Бог та
один Посередник між Богом та людьми – Людина
Христос Ісус, **6** Який віддав Самого Себе як викуп за
всіх. Про це у свій час [склалося] свідчення, **7** для

якого я призначений проповідником та апостолом – правду кажу, не брешу – [та] вчителем язичників у вірі та правді. **8** Тож я хочу, щоб чоловіки молилися в будь-якому місці, піднімаючи святі руки без гніву та суперечки. **9** Так само й жінки нехай прикрашають себе пристойним одягом, скромністю та стриманістю, не заплітанням волосся й не золотом, перлинами чи дорогим одягом, **10** а добрими справами, як і належить жінкам, котрі кажуть, що присвятили себе Богу. **11** Нехай жінка навчається мовчки, у повній покорі. **12** Я не дозволяю жінці навчати чи панувати над чоловіком; їй слід мовчати. **13** Адже спочатку був створений Адам, а потім Єва. **14** І не Адам був обманутий, а жінка була обманута і впала в непокору. **15** Але вона буде врятована через народження дітей, якщо вони залишаться у вірі, любові та святості зі стриманістю.

3 Правдиве це твердження: якщо хтось прагне бути єпископом, то бажає доброго діла. **2** Однак єпископом має бути [людина], якій не можна дорікнути: чоловік однієї жінки, стриманий, розважливий, чесний, гостинний, здатний навчати, **3** не схильний до пияцтва, не забіяка, а лагідний, не сварливий, не грошолюб, **4** [має] добре керувати своїм власним домом, тримати дітей у покорі, з усією повагою. **5** (Адже коли хтось не знає, як керувати своїм власним домом, то як наглядатиме за Божою церквою?) **6** [Він] не [має бути] новонаверненим, щоби, загордившись, не впав під той осуд, що й диявол. **7** Він повинен

мати добре свідчення від тих, що зовні, щоб не впав у
зневагу та [не потрапив] у пастку диявола. **8** Диякони
теж [мають бути] поважними, не дволичними в
мові, не схильними до надмірного споживання вина,
не охочими до брудної наживи. **9** [Вони повинні]
триматися таємниці віри з чистим сумлінням. **10** Їх
треба спочатку випробувати, і, якщо вони бездоганні,
нехай служать як диякони. **11** Так само й жінки
[мають бути] поважними, не займатися плітками,
[мають бути] розважливими, вірними в усьому. **12**
Диякони нехай будуть чоловіками однієї жінки й
нехай добре керують дітьми та своїм домом. **13** Адже
ті, хто добре виконує служіння диякона, здобувають
собі добру репутацію та велику впевненість у вірі,
яка є в Христі Ісусі. **14** Пишу тобі це, сподіваючись
незабаром прийти до тебе, **15** щоб, коли забарюся,
ти знав, як треба поводитися в Божому Домі, яким
є Церква Бога Живого, стовп та основа істини. **16**
Безперечно, великою є таємниця набожності: «Той,
Хто явився в тілі, був виправданий Духом, Його
бачили ангели, Його проповідували між народами, у
Нього повірили у світі, Він вознісся у славу».

4 Дух каже чітко, що в останні часи деякі віддаляться
від віри, наближаючись до оманливих духів та
демонічних вчень, **2** через лицемірність брехунів,
совість яких заклеймовано розпеченим залізом.
3 Вони забороняють одруження [та вимагають]
утримуватися від їжі, яку Бог створив для того,
щоб усі, хто вірить та пізнав істину, споживали її з

подякою. **4** Бо всяке Боже творіння – добре, і нічого
[не треба] викидати, якщо це приймається з подякою,
5 адже воно освячується Божим Словом та молитвою.
6 Якщо вкажеш братам на ці речі, то будеш добрим
служителем Христа Ісуса, що живиться словами віри
та хорошим вченням, якого вірно дотримувався.
7 А ось світських та бабських байок остерігайся,
вправляйся в побожності. **8** Адже тілесні вправи
корисні лише де в чому, а побожність корисна в
усьому, маючи обітницю цього життя та життя, що
наближається. **9** Правдиве це твердження та гідне
повного прийняття. **10** Саме заради цього ми тяжко
працюємо та стримуємося, бо ми поклали надію на
Живого Бога, Який є Спасителем усіх людей, особливо
тих, хто вірить. **11** Це наказуй і цього навчай! **12** Нехай
ніхто не зневажає твоєї юності, але для віруючих
будь прикладом у слові, у поведінці, у любові, у
вірі й у чистоті. **13** Поки я не прийду, приділяй
увагу читанню, підбадьоренню та навчанню. **14** Не
нехтуй даром, що в тобі, який був даний тобі через
пророцтво, коли старійшини поклали свої руки на
тебе. **15** Про це піклуйся, у цьому перебувай, щоб твій
успіх був видимий усіма. **16** Слідкуй за собою й за
вченням, [яке даєш]; тримайся цього, бо, роблячи
так, спасеш і себе, і тих, хто тебе слухає.

5 Не докоряй старшому [чоловікові], а підбадьорюй
[його,] як батька, молодших – як братів, **2** літніх
[жінок] – як матерів, а молодих – як сестер, з усією
чистотою. **3** Шануй вдів, які й справді є вдовами! **4**

Якщо ж вдова має дітей чи внуків, то нехай вони спершу навчаться побожно поводитися у своєму домі та відплачувати своїм батькам, бо це до вподоби Богові. **5** Та, що насправді є вдовою, опинившись на самоті, покладає свою надію на Бога та вдень і вночі перебуває в проханнях і молитвах. **6** А та, що живе в розкоші, померла ще за життя. **7** Тож наказуй їм це, щоб вони були [людьми,] яким не можна дорікнути. **8** Якщо ж хтось не турбується про своїх, а тим паче про свою сім'ю, той зрікся віри та є гіршим від невіруючого. **9** Нехай вдовою вважається та, що має не менше шістдесяти років, була дружиною одного чоловіка **10** та має [хорошу] репутацію за свої добрі справи: якщо виростила дітей, була гостинною, мила ноги святим, допомагала тим, що мали труднощі, та присвячувала себе всяким добрим ділам. **11** Натомість молодших вдів оминай, адже коли їхні тілесні бажання віддаляють їх від Христа, вони хочуть [знову] вийти заміж. **12** Так [вони] накликають [на себе] суд, адже порушили першу віру. **13** До того ж, ходячи від дому до дому, вони привчаються бути лінивими, і не тільки лінивими, але й пліткарками та надокучливими, говорячи, чого не слід. **14** Тому я хочу, щоб молоді [вдови] одружувались, народжували дітей, дбали про дім і не давали супротивнику нагоди для нападу. **15** Адже деякі вже збочили [та пішли] за сатаною. **16** Якщо віруюча [жінка] має вдів [у сім'ї], то нехай допоможе їм. Нехай церква не буде обтяжена, щоби могла

допомагати справжнім вдовам. **17** Старійшини, які
добре керують церквою, заслуговують подвійної шани,
особливо ті, що старанно працюють у проповідуванні
та навчанні. **18** Адже Писання каже: «Не зав'язуй рота
волові, що молотить». І ще: «Робітник достойний
своєї платні». **19** Не приймай жодного звинувачення
проти старійшини, тільки якщо є двоє чи троє свідків.
20 Тих, хто згрішив, картай перед усіма, щоби й
інші боялися. **21** Я наполегливо прошу [тебе] перед
Богом, Христом Ісусом та перед обраними ангелами:
дотримуйся цього без пересуду, не роблячи нічого
з упередженням. **22** Ні на кого не покладай рук
поспішно. Не бери участі в чужих гріхах. Зберігай
себе в чистоті. **23** Не пий [лише] воду, а вживай трохи
вина через твій шлунок і часті хвороби. **24** Гріхи
деяких людей очевидні та випереджають [їх ще] до
суду, а за деякими вони йдуть слідом. **25** Так само й
добрі діла очевидні, а інші не можуть залишитись
прихованими.

6 Ті, хто знаходиться під ярмом рабства, нехай
вважають своїх володарів гідними усілякої шани,
щоби Боже ім'я та вчення не зневажалося. **2** А ті,
хто має віруючих володарів, нехай не поводяться [з
ними] зі зневагою через те, що вони брати. Навпаки,
нехай ще більше служать, адже ті, хто отримує вигоду
з їхньої доброї праці, є вірними та улюбленими.
У цьому заохочуй та цього навчай! **3** Якщо хтось
поширює інше вчення та не наближається до здорових
слів нашого Господа Ісуса Христа й до вчення, [що веде

до] побожності, **4** він сповнений пихатості й нічого не
знає, але хворобливо бажає суперечок та диспутів, з
яких виникають заздрість, сварки, зневага, злі підозри,
5 постійні сутички людей із зіпсованим розумом і
позбавлених істини, котрі думають, що побожність –
це спосіб збагатитися. **6** Проте великим надбанням є
побожність, що супроводжується подякою. **7** Бо ми
нічого не принесли у світ і нічого не можемо винести
[з нього]. **8** Та якщо маємо їжу та одяг, то цього
нам буде достатньо. **9** А ті, хто бажає збагатитися,
впадають у спокусу, у пастку й в численні злі та
шкідливі бажання, які занурюють людей у знищення
та загибель. **10** Адже корінь усякого зла – це любов
до грошей, і деякі, віддавшись їй, віддалилися від
віри та самі наштовхнулися на безліч страждань.
11 Але ти, Божа людино, тікай від цього! Шукай
праведності, побожності, віри, любові, терпіння та
лагідності! **12** Веди добру битву віри, вхопи вічне
життя, до якого тебе покликано і про яке ти чудово
свідчив у присутності багатьох свідків. **(aiōnios g166)** **13**
Я наказую тобі в присутності Бога, Який дає життя
усьому, і в [присутності] Христа Ісуса, Який дав
добре свідчення перед Понтієм Пилатом, **14** зберегти
заповідь незаплямованою й бездоганною до з'явлення
нашого Господа Ісуса Христа, **15** яке покаже у свій
час блаженний та єдиний Повелитель, Цар царів і
Володар володарів, **16** єдиний, Хто має безсмертність,
Хто перебуває в неприступному світлі, Якого ніхто
з людей не бачив і не може побачити. Йому шана

та вічна влада! Амінь. (aiōnios g166) 17 Багатіям цього
віку накажи не бути пихатими, покладати надію
не на нестійке багатство, а на Бога, Який щедро
забезпечує нас усім для насолоди. (aiōn g165) 18 [Накажи
їм] робити добро, бути багатими в добрих справах,
бути щедрими й охочими ділитися, 19 збираючи собі
таким чином скарб – добру основу на майбутнє, щоб
піймати справжнє життя. 20 Тимофію, оберігай те,
що тобі довірено, відвертайся від світських балачок
та так званих тверджень, що брехливо називаються
знанням, 21 сповідуючи які, дехто віддалився від
віри. Благодать із вами!

2 Тимофію

1 Павло, з волі Божої апостол Христа Ісуса, згідно
з обітницею життя, що в Христі Ісусі. **2** Тимофієві,
[моїй] улюбленій дитині. Благодать, милосердя [і]
мир від Бога Отця та Христа Ісуса, нашого Господа! **3** Я
вдячний Богові, Якому служу з діда-прадіда з чистим
сумлінням, що постійно, вдень і вночі, пам'ятаю
тебе у своїх молитвах. **4** Пригадуючи твої сльози, я
прагну побачити тебе, щоб сповнитись радістю. **5** Я
згадую твою нелицемірну віру, яка була спочатку у
твоєї бабусі Лоїди й матері Євникії і яку, впевнений,
маєш і ти. **6** Із цієї причини я нагадую тобі, щоб ти
розпалював полум'я Божого дару, який є в тобі через
покладання моїх рук. **7** Адже Бог дав нам не духа
боягузтва, а [духа] сили, любові та самовладання. **8**
Тому не соромся свідчення нашого Господа й мене,
Його в'язня, а страждай разом зі мною за Добру
Звістку з допомогою Божої сили. **9** Він спас нас
і покликав нас святим покликанням не завдяки
нашим ділам, а завдяки Своєму наміру та благодаті,
яку дав нам у Христі Ісусі до початку часів. **(aiōnios
g166)** **10** Тепер же вона відкрилася через з'явлення
нашого Спасителя, Христа Ісуса, Який знищив смерть
і освітив життя та безсмертя Доброю Звісткою, **11** для
якої я був призначений проповідником, апостолом
і вчителем язичників. **12** Саме тому я й страждаю
[зараз], але не соромлюся, бо знаю, у Кого повірив, і
я впевнений, що Він спроможний зберегти те, що
я [Йому] довірив, до того Дня. **13** Тримайся того

зразка здорового вчення, яке ти від мене почув, у вірі та любові, що в Христі Ісусі. **14** Оберігай те добре [вчення,] що довірене тобі за допомогою Святого Духа, Який перебуває в нас. **15** Ти знаєш, що всі, хто з Азії, відвернулися від мене, включно з Фіґелом та Гермоґеном. **16** Нехай Господь змилується над домом Онисифора, адже він часто мене підбадьорював і не соромився моїх кайданів. **17** Навпаки, коли він прибув у Рим, то наполегливо шукав мене й знайшов. **18** Нехай дасть Бог, щоб він знайшов милість перед Господом у той День. А про те, як багато він служив в Ефесі, ти дуже добре знаєш.

2 Отже, ти, сину мій, зміцнюйся в благодаті, що є в Христі Ісусі. **2** І те, що ти почув від мене перед багатьма свідками, довір надійним людям, які спроможні навчати інших. **3** Як добрий воїн Христа Ісуса, приєднайся до страждань. **4** Жоден воїн не бере участі в життєвих справах, аби бути до вподоби тому, хто збирає військо. **5** І коли хтось бере участь у змаганнях, то не отримує вінка, якщо змагається не за правилами. **6** Фермер, що важко працює, повинен першим отримати плоди. **7** Розмірковуй над тим, що я кажу, а Господь дасть тобі розуміння в усьому. **8** Пам'ятай Ісуса Христа, Який був нащадком Давида і воскрес із мертвих, згідно з моєю Доброю Звісткою, **9** заради якої я страждаю і мене ув'язнено, як злочинця. Але Боже Слово не ув'язнити! **10** Тому я все терплю заради обраних, щоб і вони одержали спасіння, яке в Христі Ісусі, разом із вічною славою. **(aiōnios g166)** **11**

Правдиве це твердження: «Якщо ми померли разом [із Ним], то й житимемо разом [із Ним]. **12** Якщо ми страждаємо, то й царюватимемо разом [із Ним]. Якщо зречемося [Його], то й Він зречеться нас. **13** Якщо ми невірні, то Він залишається вірним, адже Він не може зректися Самого Себе». **14** Нагадуй [їм] про це й наполегливо проси [їх] перед Богом не сперечатись про слова, [бо від цього] немає ніякої користі, [натомість це приносить] шкоду тим, хто слухає. **15** Старайся представити себе перед Богом перевіреною [людиною], працівником, якому немає чого соромитися і який правильно пояснює Слово істини. **16** Остерігайся світських пустих балачок, бо [ті, хто займається ними,] усе більше матимуть успіх у безбожності. **17** Їхнє слово поширюватиметься, немов гангрена. Такими є Гіменей і Філет, **18** які віддалилися від істини, кажучи, що воскресіння вже відбулося, і цим руйнують віру деяких. **19** І все ж Божа основа залишається міцною, маючи це підтвердження: «Господь знає тих, хто належить Йому» і «Кожен, хто називає Господнє ім'я, повинен віддалитися від неправди». **20** У великому домі є не лише золоті й срібні посудини, але й дерев'яні та глиняні: одні для почесного [вжитку], а інші для непочесного. **21** Отже, якщо хтось очистить себе від цього, то буде для почесного [вжитку] – освячений і корисний Володареві, придатний до всякої доброї справи. **22** Тікай від пожадливостей молодості та йди за праведністю, вірою, любов'ю [й] миром разом із

тими, що призивають Господа від чистого серця. 23 Уникай нерозумних і безглуздих балачок, знаючи, що вони породжують конфлікти. 24 А Господній раб не повинен сваритися. Навпаки: він має бути лагідним з усіма, спроможним навчати, терпеливим, 25 наставляючи з лагідністю тих, хто противиться, у надії, що Бог дасть їм покаяння, [яке веде] до пізнання істини, 26 і вони прийдуть до тями, [вирвавшись] із пастки диявола, який зловив їх живцем, щоб чинили його волю.

3 Тож знай це: в останні дні настануть тяжкі часи. 2 Адже люди будуть себелюбними, грошолюбами, хвальками, гордими, богохульниками, непокірними батькам, невдячними, нечестивими, 3 недружелюбними, непримиренними, наклепниками, нестриманими, брутальними, ненависниками добра, 4 зрадниками, безрозсудними, бундючними, тими, котрі люблять розкоші більше, ніж Бога, 5 маючи вигляд набожності, але заперечуючи її силу. Від таких тримайся подалі. 6 Адже серед них є такі, що прокрадаються в дім та полонять легковажних жінок, обтяжених гріхами й керованих різними пожадливостями, 7 які постійно вчаться, але ніяк не можуть прийти до пізнання істини. 8 Як Янній та Ямврій противилися Мойсею, так само й ці люди противляться істині. [Це] люди з розбещеним розумом, непридатні до віри. 9 Але вони ще недовго матимуть успіх, бо їхнє безумство стане очевидним для всіх, як і у випадку тих двох. 10 Ти ж пішов

слідом за моїм ученням, поведінкою, наміром, вірою, довготерпінням, любов'ю, стійкістю, **11** переслідуваннями, стражданнями, які мене спіткали в Антіохії, Іконії та Лістрі. Я зазнав цих гонінь, але Господь урятував мене від усього. **12** Бо всі, хто бажає жити побожно в Христі Ісусі, будуть переслідувані, **13** а лихі люди та самозванці матимуть успіх у злому, обманюючи інших і себе вводячи. **14** Проте ти залишайся в тому, чого навчився і в чому впевнений, пам'ятаючи тих, від кого навчився. **15** Ти з дитинства знаєш Святі Писання, які можуть дати тобі мудрість, [що веде] до спасіння через віру в Христа Ісуса. **16** Усе Писання богонатхненне й корисне для навчання, докору, виправлення та для виховання в праведності, **17** щоби Божа людина була досконалою [й] спорядженою для всякого доброго діла.

4 Перед Богом і Христом Ісусом, Який буде судити живих і мертвих, і [беручи до уваги] Його прихід і Його Царство, я прошу [тебе] наполегливо: **2** проповідуй Слово, будь готовий вчасно й невчасно, виправляй, докоряй, закликай – з усім довготерпінням і повчанням. **3** Адже настане час, коли [люди] не слухатимуть здорового вчення, але оточуватимуть себе вчителями відповідно до власних бажань, щоб лестили слух. **4** І відвернуть слух від правди та повернуться до міфів. **5** Ти ж будь тверезим в усьому, знось страждання, виконуй роботу проповідника Доброї Звістки, сповнюй своє служіння. **6** Адже я вже пролитий як жертва, і час мого відходу зовсім

близько. **7** Я вів добру боротьбу, закінчив забіг, зберіг віру. **8** Тепер для мене збережений вінець праведності, який вручить мені в той День Господь, Справедливий Суддя, і не тільки мені, а й усім тим, хто з любов'ю чекав на Його прихід. **9** Постарайся прийти до мене якомога швидше, **10** адже Димас через любов до цього віку покинув мене й пішов до Солуня, Крескент – до Галатії, а Тит – до Далматії. **(aiōn g165)** **11** Тільки Лука зі мною. Візьми Марка й приведи із собою, бо він корисний мені в служінні. **12** Тихика ж я послав до Ефеса. **13** Коли прийдеш, принеси плащ, який я залишив у Троаді в Карпа, і книги, особливо пергаменти. **14** Олександр, коваль, накоїв мені багато лиха; Господь відплатить йому за його вчинки. **15** Уникай і ти його, адже він сильно противився нашим словам. **16** Під час мого першого захисту ніхто не став на мій бік, але всі покинули мене. Нехай їм [це] не зарахується. **17** Проте Господь був поряд зі мною й зміцнив мене, щоб через мене проповідування [Доброї Звістки] було сповнене та [щоб] усі народи [її] почули; і мене було визволено з левової пащі. **18** Господь визволить мене від усякого зла й спасе для Свого Небесного Царства. Нехай Йому буде слава навіки-віків! Амінь. **(aiōn g165)** **19** Привітай Прискіллу, Акилу та дім Онисифора. **20** Ераст залишився в Коринфі, а Трохима я зоставив хворим у Мілеті. **21** Постарайся прийти до зими. Тебе вітає Евул, Пуд, Лін, Клавдія й всі брати. **22** Нехай

Господь буде з твоїм духом! Нехай благодать буде з
вами!

До Тита

1 Павло, раб Бога й апостол Ісуса Христа, за вірою обраних Богом і пізнанням істини, що веде до побожності, **2** у надії на вічне життя, яке до початку часів пообіцяв Бог, Що ніколи не обманює. **(aiōnios g166)** **3** Свого часу Він явив Своє Слово через доручене мені проповідування згідно з наказом Бога, нашого Спасителя. **4** Титу, [моїй] справжній дитині в спільній вірі. Благодать і мир від Бога Отця та Христа Ісуса, нашого Спасителя. **5** Я залишив тебе на Криті, щоб ти впорядкував недокінчене та призначив старійшин у кожному місті, як я доручив тобі. **6** [Звісно, лише] якщо є хтось бездоганний, чоловік однієї дружини, має вірних дітей, [які б] не були звинувачені в розпусті чи непокірності. **7** Адже єпископ, який є Божим управителем, повинен бути бездоганним, не зарозумілим, не дратівливим, не схильним до пияцтва, не [повинен бути] забіякою чи охочим до наживи, **8** натомість має бути гостинним, любити добро, бути стриманим, справедливим, святим і дисциплінованим, **9** який дотримується вірного Слова згідно з [отриманим] вченням, щоби був спроможним підбадьорювати й інших здоровим вченням і картати тих, що противляться. **10** Адже є багато непокірних, нерозумних балакунів і обманщиків, особливо серед обрізаних, **11** яким треба затуляти рота, оскільки вони руйнують цілі сім'ї, навчаючи [людей] того, чого не повинні, заради ганебної наживи. **12** Навіть один із них, їхній же пророк, сказав: «Критяни –

постійні брехуни, люті звірі, ледачі ненажери». **13** Це
свідчення правдиве. Тому картай їх суворо, щоб вони
були здоровими у вірі **14** та не звертали уваги на
юдейські міфи та заповіді людей, які відвертаються від
істини. **15** Для чистих усе чисте, але для осквернених
і невіруючих немає нічого чистого, а їхній розум
і сумління осквернені. **16** Вони стверджують, що
знають Бога, але своїми вчинками зрікаються [Його],
будучи огидними, неслухняними та непридатними
до жодного доброго вчинку.

2 Ти ж говори те, що відповідає здоровому
вченню. **2** Нехай літні чоловіки будуть стриманими,
поважними, розважливими, здоровими у вірі, у
любові та терпінні. **3** Також нехай літні жінки
[поводяться,] як належить святим: не будуть
пліткарками та поневоленими пияцтвом, [а] навчають
добра. **4** Хай наставляють молодих жінок любити
[своїх] чоловіків та любити [своїх] дітей, **5** [бути]
стриманими, чистими, господинями, добрими,
підкореними своїм чоловікам, аби Боже Слово не
було зневажене. **6** Так само молодих заохочуй бути
розсудливими. **7** В усьому самого себе подавай
як приклад добрих учинків. У навчанні [виявляй]
цілісність і гідність **8** [через] здорову й бездоганну
мову, аби той, хто противиться, був засоромлений,
не маючи підстави говорити про нас щось погане. **9**
Нехай раби в усьому підкоряються своїм господарям,
догоджають [їм], не перечать, **10** не розкрадають
[їх], а завжди доводять цілковиту вірність, щоби

в усьому показувати красу вчення Бога, нашого Спасителя. **11** Адже явилася Божа благодать, що [приносить] спасіння всім людям. **12** Вона навчає нас зрікатися безбожності та земних пожадливостей і жити розсудливо, чесно та побожно в цьому віці, **(aiōn g165)** **13** поки чекаємо на блаженну надію та виявлення слави великого Бога й нашого Спасителя, Ісуса Христа, **14** Який віддав Себе заради нас, аби викупити нас з усякого беззаконня та очистити Собі народ, особливий і ревний до добрих справ. **15** Говори це, заохочуй і картай з усією владою. Нехай ніхто тебе не зневажає.

3 Нагадай їм, щоб вони були покірними начальствам та владі й були слухняними, готовими до всякої доброї справи, **2** ні на кого не злословили, були не сварливими, а люб'язними, завжди виявляли лагідність до всіх людей. **3** Адже колись і ми були нерозумними, непокірними, обманутими, поневоленими пожадливостями та різними насолодами, живучи в злобі та заздрості, були огидними та ненавиділи одне одного. **4** Але коли явилася доброта й любов Бога, нашого Спасителя, до людей, **5** Він спас нас, але не завдяки вчинкам, які ми зробили в праведності, а згідно з Його милосердям, через омивання відродження та через відновлення Святого Духа, **6** Якого щедро вилив на нас через Ісуса Христа, нашого Спасителя, **7** щоби, будучи виправданими Його благодаттю, ми могли стати спадкоємцями, маючи надію вічного життя. **(aiōnios**

g166) 8 Правдиве це твердження, і я хочу, щоб ти
наполягав на цьому, аби ті, що повірили в Бога,
посвятили себе добрим вчинкам. Це добре й корисно
для людей. 9 Уникай безглуздих суперечок, родоводів,
сварок і диспутів про Закон, адже вони некорисні
та марні. 10 Після першого й другого попередження
уникай людину, яка викликає розділення, 11 бо ти
знаєш, що вона зіпсована та грішить, засуджуючи
саму себе. 12 Коли я пошлю до тебе Артема чи
Тихика, поспіши прийти до мене в Нікополь, бо там я
вирішив перезимувати. 13 Потурбуйся про законника
Зенаса та Аполлоса в їхній дорозі, щоб їм нічого не
бракувало. 14 Нехай і наші вчаться присвячувати себе
добрим вчинкам, [відповідаючи] негайним потребам,
щоб не були безплідними. 15 Усі, хто разом зі мною,
вітають тебе. Привітай тих, що люблять нас у вірі.
Нехай благодать буде з усіма вами.

До Филимона

1 Павло, в’язень Христа Ісуса, та брат Тимофій.
Улюбленому Филимонові, який працює з нами [для
Христа], **2** Апфії, нашій улюбленій сестрі, й Архипові,
нашому соратнику, а також церкві, яка [збирається] у
вашому домі. **3** Благодать вам і мир від Бога, Отця
нашого, і Господа Ісуса Христа. **4** Я завжди дякую
моєму Богові, коли згадую про тебе у своїх молитвах,
5 бо я чую про твою віру й любов до Господа Ісуса та
до всіх святих. **6** [Молюся], щоб спільність твоєї віри
була діяльною в пізнанні всього доброго, що є в нас
у Христі. **7** Я мав велику радість та підбадьорення
через твою любов, бо тобою, брате, були заспокоєні
серця святих. **8** Хоча в Христі я маю повну сміливість
наказувати, що тобі слід робити, **9** проте я краще
проситиму тебе в ім’я любові. Я, Павло, старець, а
тепер і в’язень Христа Ісуса, **10** благаю тебе за мого
сина, якому я став батьком у в’язниці, за Онисима.
11 Раніше він не приносив тобі користі, але тепер
корисний і для тебе, і для мене. **12** Я відсилаю його до
тебе, наче власне серце. **13** Я хотів би тримати його
біля себе, щоб він замість тебе допомагав мені, поки
я у в’язниці за Добру Звістку. **14** Але я не хотів робити
нічого без твоєї згоди, щоби твоє добре діло було
не вимушеним, а добровільним. **15** Можливо, для
того він і відлучався ненадовго щоб ти його отримав
назавжди, **(aiōnios g166)** **16** але вже не як раба, а краще
за раба – як улюбленого брата. Він є дорогий для
мене, але ще дорожчий для тебе як людина і як [брат]

у Господі. **17** Тож, якщо ти вважаєш мене другом,
прийми його, як [прийняв би] мене. **18** Якщо він
чимось скривдив тебе або щось тобі винен, зарахуй
це мені. **19** Я, Павло, написав це власноруч: я поверну
[його борг], не кажучи вже про те, що ти і самого
себе винен мені. **20** Так, брате, я бажаю мати якусь
користь від тебе в Господі, заспокой моє серце в
Христі. **21** Впевнений у твоїй покорі, я пишу тобі,
знаючи, що ти зробиш навіть більше, ніж я прошу. **22**
Також підготуй для мене кімнату, бо я сподіваюся,
що завдяки вашим молитвам повернуся до вас. **23**
Епафрас, ув'язнений зі мною у Христі Ісусі, вітає тебе,
24 [а також] Марк, Аристарх, Димас і Лука, з якими
працюємо разом [для Христа]. **25** [Нехай] благодать
Господа Ісуса Христа буде з вашим духом.

До євреїв

1 У минулому Бог багато разів і по-різному говорив
до наших батьків через пророків, **2** а в ці останні
дні Він промовив до нас через Свого Сина, Якого
призначив Спадкоємцем усього й через Якого створив
віки. **(aiōn g165)** **3** Син – сяйво Божої слави й повне
відображення Його сутності, Що утримує все силою
Свого Слова. Очистивши нас від гріхів, Він сів праворуч
від Величності на небесах. **4** Він перевершив ангелів,
оскільки ім'я, яке Він успадкував, перевершує їхнє
ім'я. **5** Бо кому з ангелів Бог коли-небудь сказав: «Ти
Мій Син, Я сьогодні породив Тебе?» Або: «Я буду Йому
Отцем, а Він буде Мені Сином?» **6** І знову, коли Бог
приводить Свого Первістка у всесвіт, Він каже: «Нехай
усі Божі ангели вклоняться Йому». **7** А про ангелів
говорить: «Він робить ангелів Своїх духами, Своїх слуг
– полум'ям вогню». **8** А про Сина каже: «Престол Твій,
Боже, – повік-віків, жезл справедливості – жезл Твого
Царства. **(aiōn g165)** **9** Ти полюбив правду й зненавидів
беззаконня; тому помазав Тебе Бог, Твій Бог, олією
радощів більше, ніж Твоїх друзів». **10** І ще: «На початку
Ти, Господи, заклав основи землі, і небеса – діяння
рук Твоїх. **11** Вони згинуть, а Ти існуватимеш завжди;
усі вони, як одяг, зносяться. **12** Ти поміняєш їх, немов
старі шати, і вони зміняться. Але Ти – Той самий, і
роки Твої нескінченні». **13** Кому з ангелів Бог сказав
коли-небудь: «Сядь праворуч від Мене, доки Я не
покладу ворогів Твоїх, як підніжок для Твоїх ніг». **14**

Чи не всі [ангели] є духами служіння, посланими служити тим, хто має успадкувати спасіння?

2 Ось чому ми повинні приділяти особливу увагу почутому, щоб не ослабнути у [вірі]. **2** Бо якщо слово, сказане через ангелів, було непохитним, а кожне порушення та непослух отримало справедливе покарання, **3** то як ми уникнемо його, якщо нехтуємо таким великим спасінням, яке спочатку було проголошене через Господа й підтверджене нам тими, хто [Його] почув? **4** Бог же засвідчував про нього знаменнями, чудесами, різними вчинками та дарами Святого Духа, розподіленими згідно з Його волею. **5** Бо не ангелам Він підкорив майбутній світ, про який ми говоримо. **6** Але як дехто засвідчив: «Хто така людина, що Ти пам'ятаєш про неї, і хто син людський, що Ти турбуєшся про нього? **7** Лише трохи применшив Ти його перед ангелами і славою та величчю коронував його. **8** Ти усе підкорив йому під ноги». Підкоривши все людині, Бог нічого не залишив непідкореним. Однак зараз ми ще не бачимо, щоб усе було їй підкорене. **9** Але ми бачимо, що Ісус, Якого трохи було применшено перед ангелами, тепер увінчаний славою та честю, бо Він постраждав та зазнав смерті, щоб завдяки Божій благодаті скуштувати смерть за всіх. **10** Бо належало, щоб Той, через Кого все і для Кого все, і Хто привів багатьох синів до слави, зробив досконалим Засновника їхнього спасіння через страждання. **11** Адже Той, Хто освячує, і ті, що освячені, – усі від Одного. Тому Він не соромиться

називати їх братами, **12** кажучи: «Я звіщатиму ім'я
Твоє братам моїм, посеред зібрання хвалитиму Тебе».
13 І знову: «Я надіятимусь на Нього!», а також: «Ось
Я і діти, яких дав мені Бог!» **14** А оскільки діти є
спільниками крові й плоті, Він теж став подібним
до [них], щоб через Свою смерть знищити силу
того, хто має владу смерті, тобто диявола, **15** і
звільнити тих, що все життя були в рабстві через страх
смерті. **16** Бо, безумовно, Він допомагає не ангелам, а
нащадкам Авраама. **17** Саме тому Йому треба було
уподібнитись до Своїх братів, щоб бути милосердним і
вірним Первосвященником перед Богом та здійснити
примирення за гріхи народу. **18** І оскільки Він Сам
страждав, зносячи випробування, то може допомогти
й тим, хто також зносить випробування.

3 Тому, святі брати, учасники небесного покликання,
дивіться на Апостола та Первосвященника нашого
свідчення – Ісуса. **2** Він був вірний Тому, Хто
призначив Його, як і Мойсей був вірний в усьому
[Божому] домі. **3** Але [Ісус] гідний більшої шани,
ніж Мойсей, як і будівельник має більшу честь, ніж
сам дім. **4** Бо всякий дім хтось збудував, а Той, Хто
збудував усе, – Бог. **5** Мойсей був вірним слугою в
усьому домі [Божому], щоб свідчити про те, що буде
сказано в майбутньому. **6** А Христос – [вірний] Син
над домом [Божим]. І Його дім – ми, якщо будемо й
далі непохитно триматися сміливості та надії, якою
ми пишаємося. **7** Отже, як каже Святий Дух: «Сьогодні,
коли ви почуєте Його голос, **8** не зачерствійте

серцями вашими, як було в [день] повстання, у день
випробування в пустелі, **9** де Мене спокушали ваші
батьки, випробовуючи Мене, хоча й бачили Мої діла **10**
сорок років. Тоді Я обурився на цей рід і сказав: „Вони
завжди блукають своїм серцем, не знають шляхів
Моїх. **11** Тому присягнув Я у гніві Моєму: не увійдуть
вони до Мого спокою!“». **12** Стережіться, брати, щоб
ні в кого з вас не було лукавого та невірного серця,
що призведе до відвернення від живого Бога. **13** Але
підбадьорюйте одне одного щодня, доки це «сьогодні»
ще триває, щоб ніхто з вас не зачерствів через оману
гріха. **14** Адже ми стали учасниками Христа, якщо
лише твердо збережемо до кінця [нашу] первісну
надію. **15** Як сказано: «Сьогодні, якщо ви почуєте Його
голос, не зачерствійте серцями вашими, як було в
[день] повстання». **16** Бо ким були ті, що, почувши
[голос Божий], збунтувалися? Чи не всі ті, що вийшли
з Єгипту з Мойсеєм? **17** А на кого Він гнівався сорок
років? Хіба не на тих, хто згрішив, чиї тіла загинули
в пустелі? **18** І кому [Бог] поклявся, що не ввійдуть до
Його спокою, як не тим, хто не послухався? **19** Тож,
як бачимо, вони не змогли увійти через невіру.

4 Тому, оскільки обітниця ввійти до Його спокою
все ще існує, будьмо обережні, щоб ніхто з вас не
спізнився. **2** Бо нам також, як і їм, була сповіщена
Добра Звістка, але почуте слово не мало для них
жодної користі, бо вони не поєднали його з вірою.
3 Однак ми, що повірили, входимо в цей спокій,
як сказав [Бог]: «Тому присягнув Я у гніві Моєму:

не увійдуть вони до Мого спокою!», хоча [Його] діла були закінчені від створення світу. **4** Бо десь Він говорив про сьомий день так: «Сьомого дня Бог відпочив від усіх Своїх діл». **5** І знову тут: «Не увійдуть вони до Мого спокою!» **6** Оскільки ж декотрі ще мають увійти в цей спокій, а ті, кому раніше проголошувалася Добра Звістка, не увійшли через свою непокору, **7** [Бог] знову визначає певний день, «сьогодні», після довгого часу проголосивши це через Давида, як було сказано: «Сьогодні, коли ви почуєте Його голос, не зачерствійте серцями вашими». **8** Бо якби Ісус [Навин] дав їм спокій, [Бог] не говорив би пізніше про інший день. **9** Отже, для народу Божого залишається суботній спокій. **10** Бо хто входить до Його спокою, відпочиває від своїх діл так само, як Бог – від Своїх. **11** Тому докладімо всіх зусиль, щоб увійти в цей спокій, щоб ніхто не загинув, наслідуючи той самий приклад непокори. **12** Бо Слово Боже живе й дієве, воно гостріше за будь-який обосічний меч, проникає настільки глибоко, що сягає до розділення душі й духу, суглобу й кісткового мозоку, воно судить думки та наміри серця. **13** Ніщо у всьому творінні не приховане від Нього. Усе розкрите та відоме перед Його очима. Йому ми дамо звіт. **14** Тож, маючи великого Первосвященника, Який пройшов небеса, – Ісуса, Сина Божого, тримаймося твердо [віри,] яку сповідуємо. **15** Бо ми не маємо такого первосвященника, який не міг би співчувати нашим слабкостям, а Такого, Який у всьому, як і ми, був

випробуваний, але не згрішив. **16** Тому наближаймося з упевненістю до престолу благодаті, щоб отримати милосердя та знайти благодать, яка допоможе в час потреби.

5 Кожен первосвященник, обраний з-поміж людей, призначається представляти народ перед Богом, щоб приносити дари та жертви за гріхи. **2** Він може співчувати тим, хто не знає й помиляється, оскільки він сам підвладний слабкості. **3** Ось чому він повинен приносити жертви як за власні гріхи, так і за гріхи людей. **4** І ніхто сам собі не бере такої честі, а лише той, хто покликаний Богом, так як Аарон. **5** Так само Христос не Сам на Себе взяв честь стати Первосвященником, але Бог сказав Йому: «Ти Мій Син, Я сьогодні породив Тебе». **6** І в іншому місці говорить: «Ти – Священник навіки за чином Мельхіседека». **(aiōn g165)** **7** Він у дні Свого земного життя з великим голосінням та сльозами благав та молився Тому, Хто міг врятувати Його від смерті, і був почутий через Свою побожність. **8** Він, хоча й був Сином, навчився послуху через страждання **9** й, досягнувши досконалості, став джерелом вічного спасіння для всіх, хто Його слухається. **(aiōnios g166)** **10** Сам Бог призначив Його Первосвященником за чином Мельхіседека. **11** Про це ми могли б ще багато говорити, але вам важко зрозуміти, бо ви стали нездатними чути. **12** Вам, хоч ви давно вже мали би бути вчителями, знову потрібен хтось, хто навчить вас початкових істин Слова Божого. Вам знову потрібне

молоко, а не тверда їжа! **13** Бо кожен, хто вживає молоко, є недосвідченим у вченні про праведність, адже є немовлям. **14** Тверда ж їжа призначена для дорослих, які через постійне її вживання привчилися відрізняти добро від зла.

6 Тому залишімо початок вчення Христового й прямуймо до досконалості, не закладаючи знову основ для покаяння у вчинках, [що ведуть до] смерті, віри в Бога, **2** вчення про ритуальні обмивання, покладання рук, воскресіння мертвих та вічний суд. **(aiōnios g166)** **3** Так і зробимо, якщо Бог дозволить. **4** Бо неможливо тих, хто колись був просвітлений, хто скуштував небесного дару й став учасником Святого Духа, **5** хто скуштував доброти Божого Слова та сили майбутнього віку **(aiōn g165)** **6** і хто відпав, знову повернути до покаяння. Адже вони самі наново розпинають Сина Божого й публічно зневажають Його. **7** Бо Земля, яка п'є дощ, що часто зрошує її, і яка приносить врожай, корисний для того, хто його вирощує, отримує Боже благословення. **8** А земля, яка приносить терни та будяки, ні для чого не придатна та близька до прокляття, а її кінець – спалення. **9** Улюблені, хоча й говоримо так, ми впевнені, що у вашому випадку [справи] кращі і ви є спасенними. **10** Адже Бог не є несправедливий; Він не забуде вашої праці та любові, яку ви проявили та продовжуєте проявляти в ім'я Його, служачи святим. **11** Ми бажаємо, щоб кожен із вас до кінця виявляв старанність та повноту надії, **12** щоб ви не

розлінились, а наслідували тих, хто завдяки вірі та
терпінню успадковує обітниці. **13** Коли Бог давав
обітницю Авраамові, то поклявся Самим Собою, бо
не мав когось більшого. **14** Він сказав: «Я неодмінно
рясно благословлю тебе й дуже розмножу твоїх
[нащадків]». **15** І ось, терпляче чекаючи, [Авраам]
отримав обіцяне. **16** Люди клянуться кимось більшим,
ніж вони, і клятва підтверджує сказане та припиняє
всяку суперечку. **17** Тому й Бог, бажаючи показати
спадкоємцям обітниці незмінність Свого наміру,
підтвердив це клятвою, **18** щоб дві незмінні речі, у
яких Бог не може говорити неправду, стали для нас
– тих, що знайшли в Ньому захист та вхопилися за
надію, яка була перед нами, – непохитною втіхою. **19**
Ця надія – немов якір для душі, тверда й непорушна.
Вона входить усередину, за завісу, **20** куди заради
нас увійшов наш Попередник, Ісус, ставши назавжди
Первосвященником за чином Мельхіседека. **(aiōn g165)**

7 Це той Мельхіседек, цар Салема й священник Бога
Всевишнього, який зустрів Авраама, що повертався
після розгрому царів, і благословив його, **2** і якому
Авраам дав десяту частину з усього. По-перше,
Мельхіседек [у перекладі] означає «цар праведності»,
а цар Салема означає «цар миру». **3** Без батька й
без матері, без роду, без початку днів, без кінця
життя, подібний до Сина Божого, Він залишається
священником назавжди. **4** Подумайте, наскільки
він великий, якщо навіть патріарх Авраам дав йому
десятину з найкращої здобичі! **5** Тепер сини Левія,

які стали священниками, мають заповідь за Законом збирати десятину з народу, тобто зі своїх братів, хоча вони також походять від Авраама. **6** Однак [той, хто] не походив з їхнього роду, отримав десятину від Авраама й благословив того, кому було дано обітницю. **7** Немає сумніву, що більший благословляє меншого. **8** В одному випадку десятину отримують смертні люди, а в іншому – той, кого оголошено живим. **9** Можна навіть сказати, що Левій, який збирає десятину, заплатив її через Авраама, **10** бо коли Мельхіседек зустрів Авраама, Левій ще [не народився] і був у сімені свого праотця. **11** Якби досконалості можна було досягти через священство Левія (адже воно було частиною Закону, який був даний народу), то чому мав з'явитися інший Священник, за чином Мельхіседека, а не за чином Аарона? **12** Адже зі зміною священства має відбутися й зміна Закону. **13** А Той, про Кого це говориться, належав до іншого племені, з якого ніхто не служив біля жертовника. **14** Адже відомо, що наш Господь походив від [племені] Юди, а Мойсей нічого не казав про те, що священники походитимуть із цього племені. **15** І це стає ще більш зрозумілим, коли постає інший Священник, подібний до Мельхіседека, **16** Який став [Священником] не за Законом, на підставі тілесної заповіді, а на [основі] сили життя, що не спливає. **17** Бо засвідчено: «Ти – Священник навіки за чином Мельхіседека». **(aiōn g165)** **18** Отже, попередня заповідь скасована, оскільки вона була слабкою і марною, – **19** бо Закон нічого

не зробив досконалим, – тому вводиться краща надія, через яку ми наближаємося до Бога. **20** Це сталося не без клятви. Інші стали священниками без клятви, **21** але Він – з клятвою через Того, Хто сказав Йому: «Поклявся Господь і не відмовиться: „Ти – Священник навіки за чином Мельхіседека“». **(aiōn g165)** **22** Тому Ісус і став запорукою кращого завіту. **23** До того ж тих священників було багато, бо смерть заважала їм продовжувати своє [служіння,] **24** але оскільки [Ісус] живе вічно, Він має незмінне священство. **(aiōn g165)** **25** Тому Він цілком здатний спасти тих, хто через Нього приходить до Бога, бо Він вічно живий, щоб заступатися за них. **26** Саме такий Первосвященник нам потрібен: святий, бездоганний, чистий, відокремлений від грішників, піднесений над небом. **27** На відміну від інших первосвященників, Йому не потрібно щодня приносити жертви, спершу за власні гріхи, а потім за гріхи людей. Він це зробив раз і назавжди, коли Сам Себе приніс у [жертву]. **28** Адже Закон призначає первосвященниками людей у всій їхній слабкості; однак клятва, яка прийшла після Закону, призначила [Первосвященником] Сина, досконалого навіки. **(aiōn g165)**

8 Тепер головне, про що ми говоримо: ми маємо Первосвященника, Який сів праворуч від престолу Величності на небі. **2** Він є Служителем Святилища та справжньої Оселі, встановленої Господом, а не людиною. **3** Бо кожен первосвященник призначений приносити дари і жертви, тому й потрібно було, щоб і

Цей мав що принести. **4** Якби Він був на землі, то не був
би священником, бо вже є священники, які приносять
дари за Законом. **5** Вони служать подобою і тінню
небесних [речей]. Ось чому Мойсей, коли збирався
будувати Оселю, був попереджений: «Дивись, – сказав
[Бог], – зроби все за тим зразком, який тобі показано
на горі». **6** Але тепер [Ісусові] було доручено краще
служіння, оскільки Він є посередником кращого
Завіту, заснованого на кращих обітницях. **7** Бо якби
перший [Завіт] був бездоганним, то не було б потреби
в другому. **8** Але [Бог], докоряючи їм, каже: «Ось
надходять дні, – говорить Господь, – коли Я укладу з
домом Ізраїля і з домом Юди Новий Завіт. **9** [Однак]
не такий Завіт, який Я уклав з їхніми предками,
коли Я взяв їх за руку, щоб вивести з Єгипту, бо
вони не залишилися [вірними] Моєму Завіту, і Я
відвернувся від них, – каже Господь. – **10** Ось Завіт,
який Я укладу з домом Ізраїлю після цих днів, –
говорить Господь. – Я вкладу Мої закони в їхній
розум і напишу їх на їхніх серцях. Я буду їхнім
Богом, і вони будуть Моїм народом. **11** Вони більше
не навчатимуть свого ближнього й свого брата,
кажучи: „Пізнай Господа“, тому що вони всі будуть
Мене знати, від малого до великого. **12** Бо Я буду
милосердний до їхньої неправедності і їхніх гріхів
більше не згадуватиму». **13** Називаючи цей [Завіт]
«новим», Він тим самим оголосив перший [завіт]
застарілим, а те, що застаріло, незабаром зникне.

9 Отже, перший [Завіт] мав настанови щодо служіння
в земному Святилищі. **2** Було встановлено Оселю,
і в її першому [відділенні] були світильник та стіл
із хлібами покладання; це відділення називалося
«Святе [місце]». **3** За другою завісою Оселі було
відділення, яке називалося «Святая Святих». **4**
Воно мало золоту кадильницю й ковчег Завіту,
покритий золотом з усіх боків, в якому була золота
посудина з манною, посох Аарона, що розцвів, і
таблиці Завіту. **5** Над ковчегом були херувими слави,
що отінювали кришку примирення. Однак зараз
не час це обговорювати докладно. **6** Відколи все
було так влаштовано, священники завжди входять
у перше [відділення] Оселі, звершуючи служіння. **7**
А до другого [відділення] раз у рік заходив лише
первосвященник, і не без крові, яку він приносив
за себе й за гріхи, які люди скоїли через незнання.
8 Цим Святий Дух показує, що шлях до Святая
Святих не відкритий, доки дійсна перша Оселя. **9**
Це є приклад для теперішнього часу, який вказує
на те, що принесені дари та жертви не можуть
зробити досконалим сумління того, хто служить.
10 [Вони пов'язані] лише з їжею, питтям, різними
ритуальними обмиваннями та настановами щодо
тіла, встановленими до часу нового порядку. **11** Але
коли Христос прийшов як Первосвященник благ,
які зараз маємо, через величнішу й досконалішу
нерукотворну Оселю, яка не є частиною цього
творіння, **12** Він увійшов не з кров'ю козлів і телят, але

раз і назавжди увійшов до Святая Святих із власною кров'ю, отримавши таким чином вічне визволення. **(aiōnios g166)** **13** Бо якщо кров козлів, телят і попіл телиці, посипані на тих, хто нечистий, освячують їх, даючи їм чистоту тіла, **14** то наскільки більше кров Христа, Який через вічного Духа приніс Себе непорочним Богові, очистить наше сумління від мертвих діл, щоб ми могли служити живому Богу! **(aiōnios g166)** **15** Саме тому [Христос] і є Посередником Нового Завіту, щоб покликані могли отримати обіцяний вічний спадок тепер, коли Він помер як викуп, щоб звільнити їх від провин, скоєних проти першого Завіту. **(aiōnios g166)** **16** Бо де заповіт, там необхідно, щоб була смерть того, хто його уклав. **17** Оскільки заповіт дійсний лише після його смерті, він не набуває чинності, поки той, хто уклав заповіт, живе. **18** Ось чому навіть перший [Завіт] не був встановлений без крові. **19** Адже коли Мойсей проголосив усі заповіді Закону всьому народові, він узяв кров телят і козлів разом із водою, червоною вовною та гісопом і окропив книгу та весь народ. **20** Він сказав: «Це кров Завіту, якого Бог наказав вам [дотримуватися]». **21** Також він окропив кров'ю Оселю й всі речі для служіння. **22** Згідно із Законом майже все очищується кров'ю, і без пролиття крові не може бути прощення. **23** Тож якщо було необхідно, щоб подоби небесних речей очищалися саме так, то самі небесні речі потребують кращих жертв. **24** Бо Христос не зайшов до рукотворної Святині, зробленої на зразок справжньої, але Він увійшов у саме небо,

щоб тепер з’явитися для нас перед обличчям Бога. **25** І Він увійшов у небо не для того, щоб приносити Себе знову й знову, як первосвященник щороку входить до Святая Святих, із чужою кров’ю. **26** Інакше Йому довелося б страждати багато разів від створення світу. Але тепер, наприкінці віків, Він з’явився один раз, щоб покласти край гріху Своєю жертвою. **(aiōn g165)** **27** І як людям призначено померти один раз, а після цього суд, **28** так і Христос один раз був принесений у жертву, щоб понести гріхи багатьох. Він з’явиться вдруге не для того, [аби взяти на Себе] гріх, а щоб принести спасіння тим, хто чекає на Нього.

10 Закон, маючи лише тінь майбутніх благ, а не саму сутність речей, ніколи не може одними й тими ж жертвами, що повторюються рік за роком, зробити досконалими тих, що приходять [із ними]. **2** Інакше хіба не перестали б їх приносити? Бо ті, що вклоняються, були б очищені раз і назавжди й більше не усвідомлювали б вини за свої гріхи. **3** Але ці [жертви] є щорічним нагадуванням про гріхи, **4** бо неможливо, щоб кров биків і козлів усувала гріхи. **5** Тому [Христос], приходячи у світ, каже: «Не забажав Ти ані жертви, ані дару, але приготував Мені тіло. **6** Ні цілопалення, ні [жертви] за гріх Ти не вимагав. **7** Тоді сказав Я: „Ось Я прийшов, у сувої книги написано про Мене. [Я бажаю] виконати Твою волю, Боже“». **8** Спочатку Він сказав: «Ні жертв, ні дарів, ні цілопалень, ні [жертв] за гріх Ти не бажав і не був задоволений [ними]», [хоча] вони й

приносилися відповідно до Закону. **9** Тоді Він сказав:
«Ось Я прийшов, щоб виконати Твою волю».
Він скасовує перше, щоб встановити друге. **10** Відповідно
до цього волевиявлення ми були освячені жертвою
тіла Ісуса Христа раз і назавжди. **11** Кожен священник
щодня стоїть та виконує [своє] служіння, знову й
знову приносячи ті самі жертви, які ніколи не можуть
усунути гріхів. **12** Але [Христос], принісши одну
жертву за гріхи, сів назавжди праворуч від Бога, **13**
і з того часу Він чекає, коли Його вороги стануть
підніжком Його ніг. **14** Бо однією жертвою Він зробив
досконалими тих, що освячуються. **15** Святий Дух
нам також свідчить про це, бо сказано: **16** «Ось Завіт,
який Я укладу з ними після цих днів, – говорить
Господь. – Я вкладу Мої закони в їхні серця і напишу
його в їхньому розумі». **17** Потім [Він] додає: «Їхніх
гріхів та їхніх беззаконь більше не згадуватиму».
18 А там, де прощення, жертва за гріх більше не
потрібна. **19** Отже, брати, маючи можливість завдяки
крові Ісуса впевнено увійти до Святая Святих **20**
новим і живим шляхом, який відкритий нам через
завісу, тобто через Його тіло, **21** і маючи Великого
Священника над Домом Божим, **22** наближаймося [до
Бога] зі щирим серцем у повноті віри, очистивши свої
серця від заплямованого сумління та обмивши тіла
чистою водою. **23** Непохитно тримаймося надії, яку
сповідуємо, бо Той, Хто обіцяв, – вірний. **24** Пильнуймо
й спонукаймо одне одного до любові та добрих справ,
25 не залишаймо наших спільних зустрічей, як це

звикли робити деякі, а заохочуймо одне одного, тим
більше, коли бачите, що День наближається. **26** Бо
якщо ми навмисно грішимо після того, як отримали
знання істини, то не залишиться вже жертви за
гріхи, **27** а лише страшне очікування суду та палючого
вогню, який поглине ворогів [Божих]. **28** Бо хто
порушував Закон Мойсея, той без милосердя гинув за
свідченнями двох або трьох свідків. **29** Подумайте,
наскільки ж суворішого покарання заслуговує той,
хто потоптав Сина Божого, хто не шанує крові Завіту,
яка його освятила, і хто образив Духа благодаті?
30 Бо ми знаємо Того, Хто сказав: «Мені належить
помста і відплата» і знову: «Господь судитиме
Свій народ». **31** Страшно потрапити в руки живого
Бога! **32** Згадайте попередні дні, коли, отримавши
світло, ви витерпіли велику боротьбу, [сповнену]
страждань, **33** коли вас публічно піддавали образам
і переслідуванням, а часом ви стояли пліч-о-пліч
із тими, до кого так ставились. **34** Ви співчували
тим, хто перебував у в'язниці, і з радістю прийняли
розграбування вашого майна, знаючи, що ви маєте
краще та вічне майно на небі. **35** Тому не залишайте
вашої впевненості, яка принесе щедру нагороду. **36**
Вам потрібна наполегливість, щоб виконувати волю
Божу й отримати те, що Він обіцяв. **37** Бо «ще трохи, і
Той, Хто має прийти, прийде й не забариться. **38** Але
Мій праведник житиме вірою, і якщо він відступить,
Моя душа його не вподобає». **39** Ми ж належимо не

до тих, хто відступає на свою загибель, а до тих, хто має віру та спасіння душі.

11 Віра – це впевненість у тому, на що ми сподіваємось, і переконливий доказ того, чого ми не бачимо. **2** Саме такою [вірою жили] прабатьки й за це отримали схвалення. **3** Вірою ми розуміємо, що віки були створені словом Божим, так що видиме виникло з невидимого. **(aiōn g165)** **4** Вірою Авель приніс Богові кращу жертву, ніж Каїн. Через віру він отримав свідчення, що він праведний, коли Бог схвалив його дари. І через віру він усе ще говорить, хоч і помер. **5** Вірою Енох був узятий з цього життя, так що він не побачив смерті. «І не могли знайти його, бо забрав його Бог». Але до того, як він був узятий, він отримав свідчення, що догодив Богові. **6** Без віри неможливо догодити [Богові]. Тому кожен, хто приходить до Нього, повинен вірити, що Він існує і що Він винагороджує тих, хто щиро Його шукає. **7** Вірою Ной, попереджений про те, чого ще не бачив, зі страхом збудував ковчег, щоб врятувати свою сім'ю. Своєю вірою він засудив світ і став спадкоємцем праведності через віру. **8** Вірою Авраам, коли був покликаний, послухався й вирушив туди, де пізніше отримав спадщину; вийшов, не знаючи, куди йде. **9** Вірою він перебував в обіцяній землі, як чужинець, і жив у шатрах, як і Ісаак та Яків, які були спадкоємцями з ним за тією ж обіцянкою. **10** Бо він із нетерпінням чекав міста з [вічною] основою, архітектором і будівничим якого є Бог. **11** Вірою також і сама

Сара, яка була неплідна, змогла народити нащадка,
незважаючи на похилий вік, оскільки вважала вірним
Того, Хто дав обіцянку. **12** І ось від однієї людини, та
ще майже омертвілої, походили нащадки, численні,
як зірки на небі, і такі ж незліченні, як пісок на
березі моря. **13** Усі ці люди померли у вірі. Вони
не отримали обіцяного [за життя], а лише бачили
здалека, визнаючи, що вони чужинці та мандрівники
на землі. **14** Ті, хто так говорить, показують, що вони
шукають собі батьківщину. **15** І якби вони думали
лише про батьківщину, яку залишили, вони мали
б можливість повернутися [до неї]. **16** Але вони
прагнуть кращої, небесної [батьківщини]. Тому Бог
не соромиться називатися їхнім Богом, адже Він
підготував для них місто. **17** Вірою Авраам, коли був
випробуваний [Богом], приніс Ісаака в жертву. Маючи
обіцянки, він був готовий принести в жертву свого
єдиного сина, **18** хоча Бог сказав йому: «Через Ісаака
буде названо тобі нащадка». **19** [Авраам] розумів, що
Бог може навіть воскрешати з мертвих, і, образно
кажучи, [Ісаак] і був повернутий йому звідти. **20** Вірою
Ісаак благословив Якова та Ісава на майбутнє. **21**
Вірою Яків перед смертю благословив кожного з синів
Йосифа й поклонився [Богу], спираючись на верхівку
свого посоха. **22** Вірою Йосиф, помираючи, згадав
про вихід синів Ізраїля з Єгипту й дав вказівки щодо
[поховання] його кісток. **23** Вірою батьки Мойсея, не
злякавшись царського наказу, переховували його три
місяці після народження, оскільки бачили, що дитина

гарна. **24** Вірою Мойсей, коли виріс, відмовився називатися сином дочки фараона. **25** Він обрав радше страждати з народом Божим, ніж насолоджуватися тимчасовою насолодою від гріха. **26** Він вважав ганьбу заради Христа ціннішою, ніж скарби Єгипту, адже бачив свою нагороду. **27** Вірою він покинув Єгипет, не боячись гніву царя. Він був непохитним, бо бачив Невидимого. **28** Вірою він справив Пасху й окропив кров'ю [одвірки], щоб губитель не торкався первістків. **29** Вірою люди проходили через Червоне море, наче суходолом, а коли єгиптяни спробували це зробити, то потонули. **30** Вірою стіни Єрихона впали після того, як сім днів [ізраїльтяни] ходили навколо них. **31** Вірою блудниця Раав не загинула разом із невірними, оскільки вона з миром прийняла [ізраїльських] розвідників. **32** І що я ще можу сказати? Мені б не вистачило часу розповісти про Гедеона, Барака, Самсона та Єфтая, про Давида, Самуїла та пророків, **33** що через віру завойовували царства, звершували справедливий суд, отримували обітниці, закривали пащі левам, **34** гасили лють вогню й рятувалися від вістря меча, були зміцнені в немочі й, ставши могутніми у війні, змушували втікати ворожі війська. **35** Жінки отримували своїх померлих воскреслими з мертвих. Інші зазнали катувань, бо не погоджувались отримати визволення, адже хотіли мати краще воскресіння. **36** Ще інші зносили знущання, побиття, навіть ланцюги та ув'язнення. **37** Їх побивали камінням, розрізали навпіл пилою, вони

гинули від меча, блукали в овечих і козячих шкірах,
[жили] в нужді та стражданні, були переслідувані. 38
Світ не був їх гідний. Вони блукали в пустелях і горах,
[жили] в печерах та земних ущелинах. 39 Усі вони
через віру отримали свідчення, [що догодили Богові,
але] ніхто з них не отримав обіцяного, 40 [оскільки]
Бог передбачив для нас щось краще, щоб лише разом
із нами вони могли досягти досконалості.

12 Тому й ми, маючи довкола себе таку [велику]
хмару свідків, скиньмо всякий тягар і гріх, який
так легко нас обплутує, і з наполегливістю біжімо в
змаганні, яке нам визначено, 2 уважно дивлячись
на Ісуса, Засновника та Вдосконалювача віри, Який
заради належної Йому радості перетерпів [муки]
хреста, незважаючи на ганьбу, і сів праворуч від
Божого престолу. 3 Тож подумайте про Того, Хто
витерпів таку ворожість грішників, щоб ви не
втомлювались і не падали духом. 4 Ви ще не чинили
опору до крові у боротьбі з гріхом. 5 Ви зовсім забули
слова підбадьорення, звернені до вас як до синів:
«Сину мій, не нехтуй картанням Господнім і не
дратуйся через Його докори, 6 адже кого Господь
любить, тому й докоряє, як батько синові, який йому
любий». 7 Зносьте труднощі, адже Бог ставиться до
вас як до Своїх синів. Хіба є такий син, якого б не
карав батько? 8 А якщо ви залишаєтесь без покарання,
якого [всі Божі] діти зазнають, тоді ви незаконні
діти, а не справжні сини. 9 Крім того, якщо ми
цінували й поважали земних батьків, які карали нас,

то наскільки ж більше ми повинні підкорятися Отцеві духів, щоб жити? **10** Бо вони протягом короткого часу карали [нас] так, як їм здавалося правильним. Коли ж [нас карає Бог,] це йде нам на користь, щоб ми мали участь у Його святості. **11** Жодне покарання зараз не здається радістю, але смутком. Однак згодом навченим через покарання приносить мирний плід праведності. **12** Тому зміцнюйте свої опущені руки й знесилені коліна **13** і «випряміть стежки для ваших ніг», щоб кульгавий не відхилився, а, навпаки, був зцілений. **14** Прагніть жити з усіма в мирі та у святості, без яких ніхто не побачить Господа. **15** Дивіться, щоб нікому не бракувало Божої благодаті й щоб не проріс жоден гіркий корінь, який би завдав шкоди та через це осквернив багатьох. **16** [Пильнуйте,] щоб ніхто не був розпусником або нечестивим, як Ісав, який за [миску] їжі продав своє первородство. **17** Ви знаєте, що згодом, бажаючи успадкувати благословення, він був відкинутий, бо не знайшлося вже місця для покаяння, хоча він і шукав його зі сльозами. **18** Ви не прийшли до гори [Синай], до якої можна доторкнутися, яка палає вогнем, [окутана] хмарою, темрявою та бурею. **19** [Ви не почули] звуку сурми чи голосу, що промовляє слова так, що, почувши їх, люди благали, щоб їм більше не говорили, **20** бо вони не могли витримати того, що було наказано: «Якщо навіть тварина торкнеться гори, її треба закидати камінням». **21** Це видовище було таким страшним, що Мойсей сказав: «Я переляканий і тремчу [від

страху]». **22** Але ви наблизилися до гори Сіон, до
міста живого Бога – небесного Єрусалима, до безлічі
ангелів у радісному зібранні, **23** до Церкви первістків,
записаних на небі, до Бога, Який є Суддею для всіх,
до духів праведників, [що стали] досконалими, **24**
до Ісуса – Посередника Нового Завіту, і до крові
для кроплення, яка промовляє краще, ніж [кров]
Авеля. **25** Дивіться, щоб ви не відвернулися від Того,
Хто говорить. Бо якщо не уникнули покарання ті,
що відвернулися від того, хто говорив на землі,
то наскільки більше будемо покарані ми, якщо
відвернемося від Того, Хто говорить із неба? **26** Його
голос тоді захитав землю, але тепер Він пообіцяв
кажучи: «Ще раз Я захитаю, і не тільки землю, але
й небо». **27** Слова «ще раз» означають заміну того
створеного, що його можна похитнути, на непохитне,
щоб воно перебувало [завжди]. **28** Отже, оскільки ми
отримуємо непохитне Царство, будьмо вдячні й радо
служімо Богові з побожністю й страхом, **29** бо «наш
Бог – нищівний вогонь».

13 Братерська любов нехай буде [між вами]. **2** Не
забувайте про гостинність до чужинців, бо так деякі
[люди], самі того не знаючи, виявляли гостинність
до ангелів. **3** Пам'ятайте про тих, хто перебуває
у в'язниці, наче ви ув'язнені з ними, [і] про тих,
хто страждає, бо й ви перебуваєте в тілі. **4** Шлюб
у всіх нехай буде в пошані, а подружнє ліжко
залишиться чистим, адже Бог судитиме розпусників
та перелюбників. **5** Не будьте грошолюбними,

натомість задовольняйтеся тим, що маєте, адже Бог сказав: «Я ніколи тебе не покину й ніколи тебе не залишу!» **6** Тому ми сміливо говоримо: «Господь зі мною – не боятимуся! Що зробить мені людина?» **7** Пам'ятайте про своїх наставників, котрі проповідували вам Слово Боже, і, дивлячись на кінець їхнього життя, наслідуйте їхню віру. **8** Ісус Христос учора, сьогодні й навіки Той Самий. **(aiōn g165)** **9** Нехай вас не вводять в оману всілякими чужими вченнями, бо краще зміцнювати серце благодаттю, а не їжею, яка не принесла користі тим, хто її дотримується. **10** Ми маємо жертовник, з якого ті, хто служить в Оселі, не мають права їсти. **11** Адже тіла тварин, кров яких первосвященник вносить у святилище як жертву за гріх, спалюють за межами табору. **12** Тому й Ісус, щоб освятити людей своєю кров'ю, постраждав поза брамою міста. **13** Тож виходьмо до Нього за табір, несучи ганьбу, яку Він поніс. **14** Бо тут у нас немає постійного міста, але ми шукаємо майбутнього. **15** Отже, приносьмо через Ісуса Богові жертву хвали, тобто плід вуст, які сповідують Його ім'я. **16** І не забувайте творити добро та ділитися з іншими, бо такі жертви Богові до вподоби. **17** Слухайтеся своїх наставників і підкоряйтесь [їм], бо вони піклуються про ваші душі, як ті, що мають дати звіт [за вас перед Богом]. [Слухайтеся,] щоб вони робили це з радістю, а не із зітханням, бо це не корисно для вас. **18** Моліться за нас, бо ми впевнені, що маємо добре сумління та бажаємо в усьому поводитись

правильно. **19** Особливо прошу вас молитися, щоб я
найближчим часом міг повернутися до вас. **20** Нехай
Бог миру, Який через кров вічного Завіту підняв із
мертвих нашого Господа Ісуса – великого Пастиря
овець, **(aiōnios g166)** **21** удосконалить вас у всякому
доброму ділі для виконання Його волі й здійснює
в нас те, що Йому до вподоби, через Ісуса Христа,
Якому слава навіки-віків! Амінь. **(aiōn g165)** **22** Благаю
вас, брати, прийміть це слово заохочення, адже я
написав вам досить коротко. **23** Знайте, що наш брат
Тимофій звільнений, і якщо він незабаром приїде,
то побачу вас разом із ним. **24** Вітайте всіх своїх
наставників і всіх святих. Вітають вас ті, хто в Італії.
25 Благодать [нехай буде] з усіма вами.

Якова

1 Яків, раб Бога і Господа Ісуса Христа. Дванадцятьом
племенам, які в розсіянні. Вітання! **2** Брати мої,
вважайте за велику радість, коли ви проходите через
різні випробування, **3** знаючи, що випробування
вашої віри веде до стійкості. **4** А стійкість нехай
має досконалу дію, щоб ви стали довершеними й
бездоганними, без жодного недоліку. **5** Якщо комусь
із вас бракує мудрості, то нехай просить [її] в Бога,
Який усім дарує щедро й без докору, і буде йому дано.
6 Але нехай просить із вірою, анітрохи не вагаючись,
бо хто вагається, той подібний до морської хвилі,
яку женуть і підіймають вітри. **7** Нехай така людина
навіть не думає, що вона отримає щось від Господа.
8 [Це] людина двоєдушна, невизначена в усіх своїх
шляхах. **9** Нехай незаможний брат хвалиться своїм
звеличенням, **10** а багатий – своїм приниженням, бо
він промине, наче польова квітка. **11** Адже сходить
палюче сонце, висушує рослину, її квітка опадає, і
краса її обличчя зникає. Ось так і багатий загине у
своїх починаннях. **12** Блаженна людина, яка вистоює
спокусу, бо, здобувши схвалення, вона отримає вінець
життя, який Бог обіцяв тим, хто Його любить. **13** Нехай
ніхто під час спокуси не каже: «Я спокушений Богом».
Адже Бог не може бути спокушений злом, і Він нікого
не спокушає. **14** Кожен спокушається, коли його
зваблює й захоплює власне бажання. **15** Бажання, коли
зачне, породжує гріх, а гріх, коли дозріє, породжує
смерть. **16** Любі мої брати, не вводьте себе в оману!

17 Кожен добрий дарунок і кожен досконалий дар
походить згори, спускаючись від Отця світла, в Якому
немає ні зміни, ні тіні переміни. **18** За Своєю волею
Він породив нас Словом істини, щоб ми стали наче
першим плодом [серед] Його творінь. **19** Любі мої
брати, знайте: кожна людина повинна бути швидкою
до слухання, повільною до говоріння та повільною
до гніву. **20** Бо гнів людський не виконує Божої
праведності. **21** Тому, відкинувши всяку нечистоту
й рештки злоби, прийміть із лагідністю насаджене
у вас Слово, яке може врятувати ваші душі. **22** Тож
будьте виконавцями Слова, а не тільки слухачами, які
обманюють самих себе. **23** Бо якщо хтось є слухачем
Слова, а не виконавцем, той подібний до людини, яка
розглядає своє обличчя в дзеркалі: **24** вона побачила
себе, відійшла й відразу ж забула, як виглядає. **25** А хто
вдивляється в досконалий Закон свободи й перебуває
в ньому, [той] не слухач-забудько, а виконавець діла.
Він буде блаженний у своїй діяльності. **26** Якщо хтось
думає, що він побожний, [але] не приборкує свого
язика, обманюючи своє серце, [то] його побожність
нічого не варта. **27** Чиста й непорочна побожність
перед Богом і Отцем – це відвідування сиріт і вдів у
їхньому горі [та] зберігання себе чистим від світу.

2 Брати мої, нехай віра в нашого славного Господа
Ісуса Христа буде вільна від упередженості. **2** Бо
якщо до вашого зібрання ввійде людина із золотим
перснем, у яскравій одежі, а також ввійде бідний
у брудній одежі, **3** і ви помітите того, хто носить

яскраву одежу, і скажете: «Ти сідай отут, на хороше
місце», а бідному скажете: «Ти стій там» або: «Сідай
під моїм підніжком», **4** [то хіба] ви не вчинили
поділу між собою й не стали суддями зі злими
думками? **5** Слухайте, любі мої брати! [Хіба] Бог не
обрав бідних світу, [як] багатих у вірі та спадкоємців
Царства, яке Він обіцяв тим, хто Його любить? **6**
А ви ганьбите бідного! Хіба не багатії гнітять вас і
хіба не вони тягнуть вас на суди? **7** [Хіба] не вони
зневажають добре ім'я, [яке] призване над вами? **8**
Тож якщо ви виконуєте царський Закон Писання:
«Люби ближнього свого, як самого себе», добре
робите. **9** Але якщо ви проявляєте упередженість, ви
чините гріх, і Закон звинувачує вас, як порушників.
10 Адже хто виконав увесь Закон, але спотикнувся
в одному, став винним в усьому. **11** Бо Хто сказав:
«Не чини перелюбу», сказав також: «Не вбивай».
Отже, якщо ти не чиниш перелюбу, але вбиваєш,
[то] стаєш порушником Закону. **12** Тому говоріть і
поводьтеся так, як ті, кого буде суджено за Законом
свободи. **13** Бо суд немилосердний до тих, хто не
чинив милосердя. Милосердя тріумфує над судом.
14 Брати мої, яка користь, коли хтось каже, що має
віру, але діл не має? Чи може ця віра його врятувати?
15 Якщо брат або сестра будуть голі й позбавлені
повсякденної їжі, **16** а хтось із вас скаже: «Ідіть з
миром, грійтеся та їжте», але не дасть їм потрібного
для тіла, яка [з цього] користь? **17** Так само й віра,
якщо не має вчинків, мертва сама по собі. **18** Але

хтось скаже: «Ти маєш віру, а я – вчинки. Покажи
мені твою віру без учинків, а я покажу тобі свою
віру з моїх учинків. **19** Ти віриш, що Бог Єдиний.
Добре робиш! Але й демони вірять та тремтять». **20**
О, нерозумна людино, чи ти бажаєш зрозуміти, що
віра без діл марна? **21** Хіба не на підставі вчинків був
визнаний праведним наш батько Авраам, після того
як приніс на жертовник свого сина Ісаака? **22** [Тепер]
бачиш, що віра співпрацювала з його вчинками, і
завдяки вчинкам віра стала довершеною. **23** Так
здійснилося Писання, яке каже: «Авраам повірив
Богові, і [це] зараховано йому як праведність», і він був
названий другом Бога. **24** [Тож] ви бачите, що людина
виправдовується через вчинки, а не тільки через
віру. **25** Хіба не так само блудниця Раав виправдалася
завдяки вчинкам, прийнявши розвідників і вивівши
їх іншою дорогою? **26** Бо як тіло без духа мертве, так
само й віра без діл мертва.

3 Брати мої, хай не буде [серед вас] багато вчителів, бо
ви знаєте, що ми отримаємо суворіший суд. **2** Адже всі
ми часто спотикаємося. Якщо хтось не спотикається в
слові, це людина досконала, спроможна приборкати
все тіло. **3** Ось і коням ми вкладаємо вудила в рот, щоб
нам корилися, та керуємо усім [їхнім] тілом. **4** Подібно
й з кораблями: хоч які великі й гнані сильними
вітрами, але скеровуються малим кермом, куди бажає
керманич. **5** Так само і язик: маленький орган та
великими [речами] вихваляється. Ось який малий
вогонь, а запалює такий великий ліс. **6** Язик також є

вогнем. Язик – це світ неправди, встановлений між нашими органами. [Він] опоганює все тіло й запалює коло життя, [сам] підпалюючись від Геєни. **(Geenna g1067)**
7 Адже кожен вид звірів і птахів, плазунів і морських тварин може бути приборканий і приборкується людиною. **8** А язика ніхто з людей приборкати не може: він – невгамовне зло, повне смертоносної отрути. **9** Ним благословляємо Господа й Отця і ним же проклинаємо людей, створених за Божою подобою. **10** З того ж рота виходить благословення й прокляття. Брати мої, не годиться, щоб так воно було. **11** Хіба з одного джерела тече солодка й гірка вода? **12** Брати мої, чи може смоковниця родити оливки, а виноградна лоза – смокви? Так само й солончак [не може] давати солодкої води. **13** Хто є мудрий і досвідчений між вами? Нехай він покаже своєю гідною поведінкою, що його вчинки [зроблені] з лагідністю, [яку дає] мудрість. **14** Якщо ж ви маєте у вашому серці гірку заздрість і суперництво, не вихваляйтеся й не брешіть проти істини. **15** Це не та мудрість, яка сходить згори, а земна, плотська, бісівська. **16** Бо де є заздрість і суперництво, там безладдя й усяке зле діло. **17** А мудрість, [яка сходить] згори, насамперед чиста, потім мирна, лагідна, слухняна, повна милосердя й добрих плодів, неупереджена, нелицемірна. **18** Бо плід праведності сіється в мирі тими, хто творить мир.

4 Звідки війни та конфлікти між вами? Хіба не з ваших задоволень, які воюють у ваших тілах? **2** Ви

бажаєте, але не маєте, вбиваєте й заздрите, та не можете отримати, б'єтеся й конфліктуєте. Ви не маєте, тому що не просите, **3** [або] просите й не отримуєте, бо погано просите, щоб лише задовольнити свої бажання. **4** Перелюбниці, хіба ви не знаєте, що дружба зі світом – це ворожнеча з Богом? Якщо хтось хоче бути другом світу, той стає ворогом Бога. **5** Чи ви думаєте, що Писання даремно каже: «Він із заздрістю прагне духа, якого оселив у нас?» **6** Але Він дає нам ще більшу благодать. Тому каже: «Бог противиться гордим, а смиренним виявляє милість». **7** Тож підкоріться Богові. Противтеся дияволу, і він втече від вас. **8** Наблизьтеся до Бога, і Він наблизиться до вас. Вимийте руки, грішники, і ви, двоєдушні, очистіть ваші серця. **9** Журіться, сумуйте й плачте. Нехай ваш сміх обернеться на плач, а радість – на скорботу. **10** Смиріться перед Господом, і Він піднесе вас. **11** Брати, не обмовляйте одне одного. Хто обмовляє брата або осуджує його, обмовляє Закон і осуджує Закон. А якщо ти осуджуєш Закон, [то] ти не виконавець Закону, а суддя. **12** Є [тільки] один Законодавець і Суддя, спроможний спасти й знищити. А ти хто такий, щоб осуджувати ближнього? **13** Тепер слухайте ви, що кажете: «Сьогодні або завтра ми підемо до певного міста, перебудемо там рік, будемо торгувати та заробляти». **14** Ви, які не знаєте, що [буде] завтра! Що таке ваше життя? Адже ви як пара, яка з'являється на мить, а потім зникає. **15** Натомість ви мали б казати: «Якщо Господь захоче, ми будемо живі й

зробимо те чи інше». **16** А зараз ви вихваляєтеся у
ваших гордощах. Усе це вихваляння – зло. **17** Отже,
хто знає, як робити добро, та не робить його, той
грішить.

5 Тепер слухайте ви, багатії: плачте і ридайте через
нещастя, які насуваються на вас. **2** Ваше багатство
зотліло, а ваш одяг поїла міль. **3** Ваше золото й
срібло поіржавіло, і ця іржа буде свідком проти вас та
з'їсть ваші тіла, як вогонь. Ви назбирали [багатства] в
останні дні. **4** Ось кричить затримана вами платня
робітників, які жали на ваших полях, і бідкання
женців досягли до вух Господа Воїнств. **5** Ви жили в
розкоші на землі й шикували, ви наситили ваші серця
в день забою. **6** Ви засудили та вбили праведника,
який вам не противився. **7** Отже, брати, будьте
терплячі до приходу Господа. Ось фермер терпляче
чекає цінного плоду землі аж до раннього та пізнього
[дощу]. **8** Будьте й ви терплячі, зміцнюйте ваші серця,
бо прихід Господа вже наближається. **9** Брати, не
нарікайте одне на одного, щоб не бути засудженими.
Ось Суддя стоїть перед дверима. **10** Брати, майте за
приклад страждання та довготерпіння пророків, які
промовляли від імені Господа. **11** Ось ми вважаємо
блаженними тих, хто вистояв. Ви чули про стійкість
Йова й [побачили,] якою була Господня мета, адже
Бог милосердний та щедрий. **12** Та передусім, брати
мої, не кляніться ні небом, ні землею, ні якоюсь
іншою клятвою. Нехай ваше «так» означає «так», а
«ні» [означає] «ні», щоб ви не підпали під суд. **13** Хтось

із вас страждає? Нехай молиться! Хтось радіє? Нехай співає псалми! **14** Хтось із вас хворіє? Нехай покличе старійшин церкви і нехай вони помоляться за нього, помазавши його олією в ім'я Господа! **15** Молитва віри врятує хворого, і Господь підійме його; а якщо він вчинив гріхи, то простить йому. **16** Отже, визнавайте гріхи один одному й моліться один за одного, щоб ви були зцілені. Ревна молитва праведника сильна у своїй дії. **17** Ілля був звичайною людиною, як і ми. Та коли він помолився, щоб не дощило, то не було дощу в тому краю три роки й шість місяців. **18** Тоді він помолився знову – і небо дало дощ, а земля принесла свій плід. **19** Брати мої, якщо хтось із вас відхиляється від істини, а інший наверне його, **20** знайте, що той, хто навернув грішника з його оманливої дороги, урятує його душу від смерті й покриє безліч гріхів.

1 Петра

1 Петро, апостол Ісуса Христа. Обраним чужинцям,
розсіяним у Понті, Галатії, Каппадокії, Азії та Вітинії,
2 за передбаченням Бога Отця, освяченням Духа,
на послух і окроплення кров'ю Ісуса Христа. Нехай
благодать і мир вам примножаться! **3** Благословенний
Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, Який за Своєю
великою милістю відродив нас до живої надії через
воскресіння Ісуса Христа з мертвих, **4** до спадщини
нетлінної, непорочної і нев'янучої, збереженої на
небі для вас. **5** Ви через віру захищені Божою силою
для спасіння, яке готове з'явитися в останній час.
6 Радійте цьому, навіть якщо зараз вам доводиться
ненадовго засмутитися через різні випробування, **7**
щоб перевірка вашої віри – ціннішої за золото, яке,
хоч і гине, випробовується через вогонь, – була на
похвалу, славу й честь при з'явленні Ісуса Христа, **8**
Якого ви любите, хоча й не бачили. Ви в Нього вірите,
хоча й не бачите зараз, зате ви радієте невимовною
й преславною радістю, **9** адже отримуєте результат
вашої віри – спасіння ваших душ. **10** Про це спасіння
розвідували та розпитували пророки, які передвіщали
благодать для вас. **11** Вони досліджували, на кого
або на який час вказував Дух Христа, [Який був] у
них, передвіщаючи Христові страждання та славу,
яка [настане] після цього. **12** Їм було відкрито, що
вони служили не для себе, а для вас, проголошуючи
те, що нині вам сповіщено через людей, які Святим
Духом, посланим із неба, звіщали Добру Звістку,

[те], у що навіть ангели бажають заглянути. **13** Тому, підперезавши стегна вашого розуму, будучи тверезими, повністю покладіть надію на благодать, яку ви отримаєте при з'явленні Ісуса Христа. **14** Як слухняні діти, не підкоряйтеся лихим бажанням, які були у вас раніше, коли ви жили в нерозумінні. **15** Але як Той, Хто вас покликав, є святий, так і ви будьте святими в усій вашій поведінці, **16** адже написано: «Будьте святими, бо Я святий». **17** І якщо ви називаєте Отцем Того, Хто судить неупереджено за кожен вчинок, [то] проводьте в страху час вашого життя. **18** Адже ви знаєте, що не тлінними речами – сріблом чи золотом – ви були викуплені з вашого марного способу життя, успадкованого від ваших батьків, **19** але дорогоцінною кров'ю Христа, як непорочного й чистого ягняти. **20** Він був призначений заздалегідь, ще перед заснуванням світу, але об'явився в останні часи для вас. **21** Через Нього ви вірите в Бога, Який підняв Його з мертвих і дав Йому славу, щоб ваша віра й надія була в Бозі. **22** Очистивши послухом істині ваші душі через Духа для нелицемірної братньої любові, любіть одне одного щиро, від чистого серця, **23** бо ви відроджені не з тлінного насіння, а з нетлінного, через живе й неминуще Слово Бога. **(aiōn g165)** **24** Адже «усяка плоть – як трава, і вся її слава – як польова квітка. Трава засихає, і квітка опадає, **25** але Слово Господа перебуває вічно». І це Слово – Добра Звістка, яку вам сповістили. **(aiōn g165)**

2 Отже, відкиньте всяке зло, усяке лукавство, лицемірство, заздрощі й усякі наклепи. **2** Як новонароджені немовлята, прагніть чистого духовного молока, щоб через нього ви зросли в спасінні, **3** якщо ви [дійсно] пізнали, що Господь добрий. **4** Підходьте до Нього, живого Каменя, відкинутого людьми, але обраного та дорогоцінного перед Богом. **5** І ви, як живе каміння, будуйте з себе духовний дім, щоб [бути] святим священством і через Ісуса Христа приносити духовні жертви, приємні Богові. **6** Бо в Писанні сказано: «Ось Я кладу на Сіоні наріжний Камінь, обраний і коштовний. І хто вірить у Нього, ніколи не буде осоромлений». **7** Отже, для вас Він дорогоцінний, бо ви вірите, а для тих, хто не вірить, «Камінь, який відкинули будівничі, став наріжним Каменем» **8** і «Каменем спотикання і Скелею падіння». Вони спотикаються, бо не вірять Слову. Саме для цього вони й призначені. **9** Але ви – рід обраний, царське священство, святий народ, люди, які належать Богові, щоб звіщати величні діла Того, Хто покликав вас із темряви до Свого дивовижного світла. **10** Колись ви не [були] народом, але тепер ви Божий народ. Колись ви не [були] помилувані, але тепер помилувані. **11** Любі, закликаю вас як чужинців і мандрівників, стримуватися від плотських лихих бажань, які воюють проти душі. **12** Поводьтеся добре серед язичників, щоб ті, хто обмовляє вас, як злочинців, побачивши [ваші] добрі діла, прославили Бога в День приходу. **13**

Підкоряйтеся всякій людській владі заради Господа – чи цареві, як володарю, **14** чи намісникам, як посланим від Нього, щоб карати злочинців та хвалити тих, хто робить добро. **15** Бо така Божа воля, щоб, роблячи добро, ви приборкували неуцтво нерозумних людей. **16** [Живіть] як вільні [люди], не як ті, що використовують свободу для прикриття зла, але як раби Бога. **17** Шануйте всіх, любіть братерство, бійтеся Бога, шануйте царя. **18** Слуги, у повному страху підкоряйтеся не лише добрим і лагідним володарям, але й нечесним. **19** Тому що це достойне похвали, коли хтось через своє сумління [перед] Богом зносить скорботи, страждаючи несправедливо. **20** Адже яка честь терпіти, коли вас б'ють за провини? Коли ж ви терпите й страждаєте, роблячи добро, – це благодать перед Богом. **21** До цього ви були покликані, бо і Христос страждав за вас, залишивши вам приклад, щоб ви йшли Його слідами. **22** «Він не вчинив гріха, і в Його устах не було знайдено підступу». **23** Коли Його ображали, Він не ображав; страждаючи, Він не погрожував, але передав [Себе] Тому, Хто судить справедливо. **24** «Він у Своєму тілі підняв наші гріхи» на хрест, щоб ми, померши для гріхів, жили для праведності; «Його ранами ви зцілені». **25** Адже ви були як заблудлі вівці, але тепер повернулися до Пастиря й Єпископа ваших душ.

3 Так само ви, дружини, підкоряйтеся вашим чоловікам, щоб деякі з тих, що не слухають Слова [Божого], були й без слова здобуті через поведінку

дружин, **2** побачивши вашу чисту поведінку в страху [перед Богом]. **3** Нехай ваша краса полягає не в зовнішності: заплітанні волосся, навішуванні золота чи в носінні розкішного одягу, **4** а в прихованій сердечній людині, у нетлінності лагідного й тихого духу, що є дорогоцінним перед Богом. **5** Адже так колись і святі жінки, які покладалися на Бога, прикрашали себе, підкоряючись своїм чоловікам. **6** Так Сара підкорялася Авраамові, називаючи його паном. Ви стали її доньками, якщо робите добро й не боїтеся ніякого залякування. **7** Так само й ви, чоловіки, живіть у порозумінні [зі своїми дружинами], немов зі слабшою вазою, виявляючи [їм] пошану, як співспадкоємцям благодаті життя, щоб не було перешкод вашим молитвам. **8** І нарешті, усі [будьте] однієї думки, співчутливі, братолюбні, милосердні й покірливі. **9** Не повертайте злом за зло або лайкою за лайку, а, навпаки, благословляйте, бо ви до цього були покликані, щоб успадкувати благословення. **10** «Адже той, хто бажає любити життя і хотів би бачити добро в [усі] дні, нехай стримує свій язик від зла й вуста свої від того, щоб говорити підступне. **11** Нехай ухиляється від зла й чинить добро, нехай шукає миру й прагне його. **12** Адже очі Господа – на праведних, і вуха Його до молитви їхньої [прихилені]. Але обличчя Господа – проти тих, хто чинить зло». **13** І хто заподіє вам зло, якщо ви будете прагнути добра? **14** А якщо й страждаєте через праведність – ви блаженні. «Тож не бійтеся їхнього залякування й не

тривожтеся». **15** Натомість освячуйте Господа Христа
у ваших серцях. [Будьте] завжди готові відповісти
кожному, хто запитує вас про причину надії, яка є
у вас, **16** але з лагідністю й страхом, маючи добре
сумління, щоб ті, хто кепкує з вашої доброї поведінки
в Христі, були посоромлені тим, чим вас обмовляють.
17 Адже краще, якщо на те воля Божа, страждати,
роблячи добро, аніж роблячи зло. **18** Тому що й
Христос один раз постраждав за гріхи, Праведний
за неправедних, щоб привести вас до Бога. [Він був]
убитий у тілі, але оживлений Духом, **19** у Якому,
зійшовши, проповідував тим духам, що [були] у
в'язниці, **20** тим, що колись були непокірні, за днів
Ноя, коли Боже довготерпіння було в очікуванні, поки
будувався ковчег, у якому мало – усього вісім душ –
було врятовано від води. **21** Це прообраз хрещення,
яке спасає зараз і вас. [Воно] не є обмиванням від
тілесної нечистоти, а обіцянкою доброго сумління
перед Богом через воскресіння Ісуса Христа, **22** Який,
піднявшись на небо, перебуває праворуч від Бога, і
Йому підкорилися ангели, влади й сили.

4 Отже, оскільки Христос постраждав тілом, то й ви
озброюйтеся цією ж думкою, бо той, хто постраждав
тілом, перестав грішити, **2** щоб решту часу жити в тілі
вже не за людськими лихими бажаннями, а за волею
Бога. **3** Бо досить, що в минулому ви виконували
волю язичників, віддаючись розпусті, пожадливості,
п'янству, гулянкам і огидному ідолопоклонству. **4**
Тому вони дивуються, що ви не біжите разом із

ними до виру розпусти, і зневажають [вас]. **5** Але
вони відповідатимуть перед Тим, Хто готовий судити
живих і мертвих. **6** Адже тому Добра Звістка звіщалася
й мертвим, щоб вони були судимі як люди – за
тілом, і жили по-Божому – за духом. **7** Але кінець
усьому наблизився. Тож будьте розсудливі й тверезі
в молитвах. **8** Насамперед майте щиру любов одне до
одного, адже любов покриває безліч гріхів. **9** Будьте
гостинні одне до одного без нарікання. **10** Служіть
одне одному, кожен тим даром, який отримав, як
добрі управителі різноманітної Божої благодаті. **11**
Коли хтось говорить, [нехай говорить] як Божі слова;
коли хтось служить, [нехай це робить] силою, яку дає
Всевишній, щоб у всьому був прославлений Бог через
Ісуса Христа, Якому належать слава і сила навіки-
віків! Амінь. **(aiōn g165)** **12** Любі, не дивуйтеся вогняному
випробуванню, що трапляється вам, ніби чомусь
дивному, **13** але радійте, що ви розділяєте Христові
страждання, щоб і при з'явленні Його слави ви раділи
та веселилися. **14** Якщо вас зневажають за Христове
ім'я, то ви блаженні, адже Дух слави і Бога спочиває на
вас. **15** Але нехай жоден із вас не страждає, як вбивця,
крадій, злочинець або як той, хто втручається в чужі
справи. **16** А коли хтось [страждає] як християнин, то
нехай не соромиться, але прославляє Бога цим ім'ям.
17 Адже настав час розпочати суд від Дому Божого.
І коли він розпочнеться з нас, то який же кінець
тих, хто не підкоряється Добрій Звістці Бога?! **18** І:
«Коли праведний ледве спасається, то де виявиться

безбожник і грішник?» **19** Тому й ті, хто страждає з Божої волі, нехай довіряють свої душі вірному Творцеві, роблячи добро.

5 Тепер закликаю ваших старійшин, адже я теж старійшина, свідок Христових страждань, співучасник слави, що має з'явитися: **2** пасіть Божу отару, що є у вас, наглядайте [за нею] не з примусу, а добровільно, як до вподоби Богові. [Пасіть] не задля ненаситної жадоби, а із завзяттям; **3** не як ті, хто володіє над ввіреними, але як ті, хто є прикладом для отари. **4** І коли з'явиться Головний Пастир, ви отримаєте нев'янучий вінок слави. **5** Так само й ви, молодші, будьте покірні старшим. І всі одягніться в покору одне перед одним, адже: «Бог противиться гордим, а смиренним виявляє милість». **6** Тож підкоріться під сильну руку Бога, щоб свого часу Він підніс вас. **7** Усі ваші турботи покладіть на Нього, бо Він піклується про вас. **8** Будьте тверезі! Пильнуйте! Ваш супротивник – диявол, і він ходить навкруги, як лев, що ричить, шукаючи, кого проковтнути. **9** Противтеся йому твердою вірою, знаючи, що ваші брати з [усього] світу зазнають таких самих страждань, що й ви. **10** А Бог всілякої благодаті, Який покликав вас до Своєї вічної слави в Христі Ісусі, після вашого недовгого страждання Сам вдосконалить [вас], зміцнить, зробить сильними й непохитними. **(aiōnios g166)** **11** Йому слава і влада навіки! Амінь. **(aiōn g165)** **12** Я коротко написав вам через Силуана, якого вважаю вірним братом, щоб закликати й завсідчити, що це істинна Божа благодать. Перебувайте в ній! **13**

Вас вітає [церква] у Вавилоні, обрана, як і ви, а також
мій син, Марк. **14** Вітайте одне одного поцілунком
любові. Мир вам усім у Христі.

2 Петра

1 Симон Петро, раб і апостол Ісуса Христа. Тим, хто
завдяки праведності нашого Бога й Спасителя Ісуса
Христа отримав таку ж дорогоцінну віру, як і ми. **2**
Нехай благодать і мир вам примножаться в пізнанні
Бога та Ісуса, нашого Господа. **3** Його божественна
сила дала нам усе для життя й побожності через
пізнання Того, Хто покликав нас Своєю славою й
доброчесністю. **4** Завдяки їм нам даровані великі
та дорогоцінні обітниці, щоб через них ви стали
учасниками Божественної природи, уникнувши
розтління, яке існує у світі через лихі бажання. **5**
Тому докладіть усіх зусиль, щоб додати до вашої
віри доброчесність, до доброчесності – знання, **6** до
знання – стриманість, до стриманості – терпеливість,
до терпеливості – побожність, **7** до побожності –
братолюбство, а до братолюбства – любов. **8** Бо
якщо ви все це маєте й воно примножується [серед
вас], то не будете бездіяльними чи безплідними у
пізнанні Господа нашого Ісуса Христа. **9** А в кого цього
немає, той короткозорий, [навіть] сліпий, і забув про
очищення від своїх минулих гріхів. **10** Тому, брати,
усе більше намагайтеся утвердити ваше покликання
та обрання, бо, роблячи так, ніколи не спіткнетесь **11** і
будете щедро забезпечені [правом] увійти до вічного
Царства Господа й Спасителя нашого Ісуса Христа.
(aiōnios g166) **12** Тому я постійно нагадуватиму вам
про це, хоча ви це знаєте й утверджені в теперішній
істині. **13** Бо вважаю за праведне, доки я ще в цьому

наметі, спонукати вас нагадуванням, **14** знаючи, що
зняття мого намету вже близько, як і відкрив мені
наш Господь Ісус Христос. **15** Я дбатиму, щоб і після
мого відходу ви завжди про це пам'ятали. **16** Адже
ми сповістили вам про силу та наближення Господа
нашого Ісуса Христа, не слідуючи хитромудрим
міфам, але будучи очевидцями Його величі. **17** Бо
Він отримав честь і славу від Бога Отця, коли до
Нього пролунав від величної слави такий голос: «Це
Син Мій улюблений, Якого Я вподобав». **18** І ми
почули цей голос, що пролунав із неба, коли були
з Ним на святій горі. **19** І ми маємо ще надійніше
пророче слово. Ви добре робите, зважаючи на нього
як на світильник, який світить у темному місці, доки
не почне розвиднятися й ранкова зоря не зійде у
ваших серцях. **20** Пам'ятайте насамперед про те, що в
Писанні жодне пророцтво не походить від чийогось
власного тлумачення. **21** Адже пророцтво ніколи не
лунало з волі людини, але від Бога говорили люди,
натхнені Святим Духом.

2 Але як в народі були лжепророки, так і поміж
вами будуть лжевчителі, які тайно вноситимуть
згубні єресі й, відрікшись Володаря, Який їх викупив,
наведуть на себе швидку загибель. **2** І багато хто
піде за їхньою розпустою, а через них дорога істини
буде зневажатися. **3** І в ненаситності вони будуть
наживатися на вас через видумані слова. Однак
вирок, [винесений] ще здавна, не затримується, а
їхня загибель не дрімає. **4** Адже якщо Бог не пощадив

ангелів, які згрішили, а передав їх кайданам мороку, відправивши до Тартару, щоб зберегти для суду; (Tartaroō g5020) **5** і якщо не пощадив стародавнього світу, навівши на безбожних світовий потоп, але зберіг Ноя, проповідника праведності, і з ним ще сімох; **6** і якщо Він засудив міста Содома та Гоморри на руйнування, спопеливши їх і показавши приклад, що трапиться з безбожними людьми, **7** проте врятував праведного Лота, який був пригнічений розбещеною поведінкою беззаконних **8** (адже праведник, живучи між ними, день у день мучив [свою] праведну душу через беззаконні діла, які бачив і чув), **9** [то] Господь знає, як врятувати благочестивих від випробування, а неправедних зберегти на День суду для покарання, **10** особливо тих, хто ходить за тілесною зіпсованою пожадливістю й зневажає владу. [Вони] зарозумілі свавільці, які не бояться зневажати славних, **11** тоді як ангели, котрі переважають їх силою і міццю, не виносять на них зневажливого осуду перед Господом. **12** Але ці [люди] зневажають те, чого не розуміють. Вони, немов нерозумні тварини, народжені для вилову й забиття, [самі] будуть забиті у своїй зіпсованості, **13** прийнявши кару як відплату за неправедність. Вони повсякденні розкоші вважають за задоволення. Брудні й мізерні, вони насолоджуються своїм обманом, бенкетуючи з вами. **14** Маючи очі, повні перелюбу й безупинних гріхів, та серце, привчене до ненаситності, вони зваблюють нестійкі душі. Вони – діти прокляття. **15** Покинувши пряму

дорогу, вони заблукали, слідуючи дорогою Валаама, [сина] Восора, який полюбив неправедну нагороду. **16** Проте він отримав докір за своє беззаконння: німа під'яремна ослиця, заговоривши людським голосом, запобігла божевіллю пророка. **17** Вони – безводні джерела й тумани, гнані бурею, для яких приготований морок темряви. **18** Адже промовляючи пишномовні нісенітниці, вони зваблюють тілесною похіттю та розпустою людей, які ледве втекли від тих, хто живе в обмані. **19** Вони обіцяють їм волю, а самі є рабами тління. Адже чим хтось переможений, тим і поневолений. **20** Бо якщо вони уникнули загнивання світу через пізнання нашого Господа й Спасителя Ісуса Христа, а потім виявилися оплутані та переможені ним, – то останнє для них гірше від першого. **21** Адже краще їм було не пізнавати дороги праведності, ніж, пізнавши, відвернутися від святої заповіді, яку їм передали. **22** Справдилося щодо них прислів'я: «Пес повертається до своєї блювотини», а також: «Помита свиня [повертається] валятися в багні».

3 Любі, я пишу вам уже друге послання. У них через нагадування я пробуджую ваше щире розуміння, **2** щоб ви згадали слова, сказані святими пророками, і заповідь Господа й Спасителя, [передану] вашими апостолами. **3** Перш за все знайте, що в останні дні прийдуть насмішники з насмішками, які ходять за власними лихими бажаннями **4** й кажуть: «Де обітниця Його приходу? Адже відколи упокоїлися

[наші] прабатьки, усе залишається так, як від початку
творіння!» **5** Але вони навмисно ігнорують те, що
з давнини небо і земля були [створені] Словом
Божим із води та через воду, **6** і через те тодішній
світ, затоплений водою, загинув. **7** Але зараз небо
і земля, збережені для вогню тим самим Словом,
тримаються на День суду та загибелі безбожних
людей. **8** Любі, не ігноруйте того, що один день
для Господа – немов тисяча років і тисяча років –
немов один день! **9** Господь обітниці не затримується,
хоч деякі розуміють це як затримку. Однак Він
довготерпеливий до вас, бо не бажає, щоб хтось
загинув, а лише щоб усі прийшли до покаяння. **10** А
День Господній прийде, як злодій вночі. Тоді небо з
гуркотом промине, основи світу будуть зруйновані у
вогні, а земля та діла [людські] будуть виявлені. **11**
Оскільки все це буде знищено, то якими ж повинні
бути ви у святій і побожній поведінці, **12** очікуючи
й прагнучи прискорити прихід Дня Божого, коли
небо, охоплене вогнем, буде знищено й основи світу
розплавляться у вогні? **13** Але ми, згідно з Його
обітницею, чекаємо на нове небо й на нову землю, в
яких перебуває праведність. **14** Тому, любі, очікуючи
цього, постарайтеся, щоб Він знайшов вас у мирі,
чистими й незаплямованими. **15** І довготерпіння
нашого Господа вважайте за спасіння, як вам і писав
наш любий брат Павло за даною йому мудрістю, **16**
так, як і в усіх посланнях, в яких він про це говорить.
У них є декілька речей, важких для розуміння, які

необізнані та нестійкі люди перекручують, як і інші Писання, – на власну ж загибель. **17** Тож ви, любі, знаючи заздалегідь [про це], стережіться, щоб ви не були віддалені оманою беззаконних і не втратили своєї непохитності, **18** але зростайте в благодаті й розумінні нашого Господа та Спасителя Ісуса Христа. Йому слава і нині, і в День вічності. Амінь. **(aiōn g165)**

1 Івана

1 Ми [звіщаємо вам] про те, що було від початку, що
ми чули, що бачили власними очима, що оглядали
й до чого торкалися нашими руками, – про Слово
Життя. **2** Життя явилося, ми Його бачили, [про Нього]
свідчимо й звіщаємо вам Життя вічне, яке було з
Отцем і явилося нам. **(aiōnios g166)** **3** Ми проголошуємо
вам те, що ми бачили й чули, щоб і ви мали спільність
із нами. А наша спільність – з Отцем та Його Сином
Ісусом Христом. **4** Про це й пишемо вам, щоб наша
радість була повною. **5** Ось звістка, яку ми чули від
Нього й звіщаємо вам: Бог – це світло, і в Ньому
немає ніякої темряви. **6** Якщо ми кажемо, що маємо
спільність із Ним, а ходимо в темряві, то обманюємо
й не перебуваємо в істині. **7** А якщо ходимо у світлі,
як і Він є у світлі, то маємо спільність одне з одним,
і кров Ісуса, Сина Божого, очищає нас від усякого
гріха. **8** Якщо ми кажемо, що не маємо гріха, то
вводимо себе в оману і в нас немає істини. **9** Якщо
ж ми визнаємо наші гріхи, то Він простить їх та
очистить нас від усякої неправедності, бо Він вірний і
праведний. **10** А коли кажемо, що ми не згрішили, то
робимо Його неправдомовцем, і Його Слова немає в
нас.

2 Діточки мої, я пишу вам це, щоб ви не грішили,
а якщо хтось згрішив, то перед Отцем ми маємо
Заступника – праведного Ісуса Христа. **2** Він – жертва
за наші гріхи, і не тільки за наші, але й за [гріхи]
всього світу. **3** Якщо ми дотримуємось Його заповідей,

то знаємо, що пізнали Його. **4** Той, хто каже: «Я
Його знаю», але не дотримується Його заповідей, є
брехуном, і немає в ньому істини. **5** Але в кожному,
хто дотримується Його Слова, Божа любов стала
дійсно досконалою. Так ми розуміємо, що ми є в
Ньому. **6** Хто каже, що перебуває в Ньому, повинен
жити так само, як жив Ісус. **7** Любі [мої], я пишу вам
не нову заповідь, а стару, яку ви мали від початку.
Стара заповідь – це Слово, яке ви чули. **8** Але все ж я
пишу вам нову заповідь, яка є істиною в Ньому й у
вас, тому що темрява відступає, і світло істини вже
сяє. **9** Хто каже, що перебуває у світлі, але ненавидить
свого брата, [той] і досі в темряві. **10** Хто любить
свого брата, [той] перебуває у світлі, і немає в ньому
причини для спотикання. **11** А хто ненавидить свого
брата, той перебуває в темряві, і в темряві ходить,
не знаючи, куди йде, бо темрява засліпила його
очі. **12** Пишу вам, діточки, тому що ваші гріхи були
прощені заради Його імені. **13** Пишу вам, батьки, тому
що ви пізнали Того, Хто є від початку. Пишу вам,
юнаки, тому що ви перемогли лукавого. **14** Я написав
вам, діти, тому що ви пізнали Отця. Я написав вам,
батьки, тому що ви пізнали Того, Хто є від початку.
Я написав вам, юнаки, тому що ви сильні, і Слово
Боже перебуває у вас, і ви перемогли лукавого. **15**
Не любіть світу, ні того, що у світі. Хто любить світ,
у тому немає любові до Отця, **16** тому що все, що є
у світі, – пожадливість тіла, пожадливість очей та
життєва гордість, – не від Отця, а від світу. **17** Світ та

його бажання минають, але хто виконує волю Божу, той залишається вічно. (aiōn g165) **18** Діти, це остання година. Як ви чули, антихрист наближається, і вже з'явилося багато антихристів. Із цього розуміємо, що це остання година. **19** Вони вийшли з-поміж нас, але [ніколи] не були нашими, бо якби вони були з наших, то лишилися б з нами. Але вони [вийшли,] щоб показати, що не всі з наших. **20** Ви маєте помазання від Святого й усе знаєте. **21** Я написав вам не тому, що ви не знаєте істини, а тому, що ви її знаєте, і тому, що жодна брехня не може походити з істини. **22** Хто брехун, як не той, хто заперечує, що Ісус є Христос? Хто відкидає Отця і Сина, той і є антихрист. **23** Кожен, хто зрікається Сина, не має й Отця, а хто визнає Сина, той має й Отця. **24** Нехай у вас перебуває те, що ви чули від початку. Якщо у вас перебуватиме те, що ви чули від початку, то й ви перебуватимете в Сині й в Отці. **25** І це є обітниця, яку Він нам дав, – вічне життя. (aiōnios g166) **26** Я написав вам це з приводу тих, хто вводить вас в оману. **27** Помазання, яке ви отримали від Нього, залишається у вас, і ви не потребуєте, щоб хтось вас навчав, бо воно саме вчить вас усього. Воно істинне, а не брехливе. Залишайтеся в Ньому, як воно й навчило вас. **28** Тож тепер, діточки, залишайтеся в Ньому, щоб, коли Він з'явиться, ми мали сміливість і не були осоромлені перед Ним у час Його приходу. **29** Якщо ви знаєте, що Він праведний, ви знаєте, що кожен, хто робить праведне, народжений від Нього.

3 Подивіться, яку дивовижну любов проявив до нас
Отець, щоб ми були названі Божими дітьми! І ми
[справді Його діти]! Світ не знає нас тому, що не
пізнав Його. **2** Любі, тепер ми Божі діти. І те, ким
станемо, ще не явилося, але ми знаємо, що коли
Він з'явиться, то ми станемо подібними до Нього,
тому що ми побачимо Його Таким, Яким Він є. **3**
Кожен, хто має цю надію в Христа, очищує себе, як
і Він є чистий. **4** Кожен, хто чинить гріх, чинить і
беззаконня, бо гріх є беззаконням. **5** Ви знаєте, що
Христос явився, щоб усунути наші гріхи, а в Ньому
гріха немає. **6** Кожен, хто залишається в Ньому, не
грішить. А кожен, хто грішить, не бачив Його й навіть
не пізнав Його. **7** Діточки, нехай ніхто не вводить вас
в оману. Хто чинить правду, той праведний, як і Він
праведний. **8** Хто чинить гріх, той від диявола, тому
що диявол грішить від початку. Тому Син Божий і
явився, щоб зруйнувати діла диявола. **9** Кожен, хто
народжений від Бога, не робить гріха, тому що Боже
насіння перебуває в ньому. Він не може грішити,
оскільки народжений від Бога. **10** Так можна виявити,
хто є Божими дітьми і хто є дітьми диявола: кожен,
хто не чинить праведності й не любить свого брата,
– не від Бога. **11** Такою є звістка, яку ви чули від
початку: ми повинні любити одне одного. **12** Не так,
як Каїн, який був від лукавого й вбив свого брата. А
чому ж він його вбив? Тому що його діла були лихі, а
діла його брата – праведні. **13** Брати, не дивуйтеся,
якщо світ ненавидить вас. **14** Ми знаємо, що вже

перейшли від смерті до життя, бо ми любимо братів, а той, хто не любить, залишається мертвим. **15** Кожен, хто ненавидить свого брата, є вбивцею, а ви знаєте, що жоден вбивця немає в собі вічного життя. **(aiōnios g166)** **16** Отак ми пізнали любов: Христос віддав за нас своє життя. Тож і ми повинні віддавати своє життя за братів. **17** Якщо хтось має багатства світу, дивиться на потребу свого брата та є байдужим до нього, то як Божа любов може залишатися в ньому? **18** Діточки, любімо не словом і язиком, але ділом і правдою. **19** Так ми розуміємо, що походимо від правди, і перед Ним заспокоїмо наше серце. **20** Навіть якщо наше серце засуджує нас, Бог величніший за наше серце й знає все. **21** Любі, якщо наше серце [нас] не засуджує, то ми маємо сміливість перед Богом **22** і чого тільки не попросимо [в Нього] – отримаємо, бо ми дотримуємося Його заповідей і робимо те, що Йому до вподоби. **23** І це Його заповідь, щоб ми вірили в ім'я Його Сина, Ісуса Христа, і любили одне одного, як Він доручив нам. **24** Той, хто дотримується Його заповідей, залишається в Бозі, а Бог – у ньому. І те, що Він залишається в нас, пізнаємо від Духа, Якого Він нам дав.

4 Любі, не вірте кожному духові, але перевіряйте духів, чи вони від Бога, тому що у світі з'явилося багато лжепророків. **2** Так розпізнавайте Духа Бога: кожен дух, який визнає, що Ісус Христос прийшов у тілі, є від Бога. **3** А кожен дух, який не визнає Ісуса, не від Бога. Це [дух] антихриста, про якого ви чули, що

наближається, і він вже у світі. **4** Діточки, ви від Бога,
і ви перемогли їх, бо Той, Хто у вас, величніший від
того, хто у світі. **5** Лжепророки – від світу, тому те, про
що вони говорять, є від світу, і світ їх слухає. **6** А ми
від Бога, і хто знає Бога, слухає нас, а той, хто не від
Бога, не слухає нас. Так ми розпізнаємо Духа правди
й духа омани. **7** Любі, любімо одне одного, тому що
любов є від Бога, і кожен, хто любить, народжений
від Бога та знає Бога. **8** А хто не любить, не знає Бога,
тому що Бог є любов. **9** Так явилася любов Божа до
нас: Бог послав Свого Єдинородного Сина у світ, щоб
ми жили через Нього. **10** Любов полягає не в тому,
що ми полюбили Бога, але в тому, що Бог полюбив
нас і послав Свого Сина як жертву за наші гріхи. **11**
Любі, якщо Бог так полюбив нас, то й ми повинні
любити одне одного. **12** Бога ніхто ніколи не бачив.
Якщо ми любимо одне одного, Бог перебуває в нас,
і Його любов у нас досконала. **13** Так ми пізнаємо,
що залишаємося в Бозі і Бог у нас, бо Він нам дав
від Свого Духа. **14** Ми бачили й свідчимо, що Отець
послав Сина як Спасителя світу. **15** Якщо хтось визнає,
що Ісус – Божий Син, то Бог перебуває в ньому, а він
– у Бозі. **16** Ми пізнали й повірили в любов, яку Бог
має до нас. Бог є любов, і хто перебуває в любові,
перебуває в Бозі, і Бог перебуває в ньому. **17** Так любов
удосконалюється в нас, щоб ми мали сміливість у
День Суду, бо ми в цьому світі, як [Ісус]. **18** У любові
немає страху. Навпаки, досконала любов викидає
страх геть, тому що страх має [в собі] покарання,

а хто боїться, ще не вдосконалений у любові. **19** Ми любимо, тому що Бог перший полюбив нас. **20** Якщо хтось скаже: «Я люблю Бога», а брата свого ненавидить, той брехун, бо якщо не любить брата свого, якого бачить, не може любити Бога, Якого не бачить. **21** І це є заповідь, яку ми маємо від Бога: «Хто любить Бога, нехай любить і свого брата!».

5 Кожен, хто вірить, що Ісус є Христос, той народжений від Бога. І кожен, хто любить Того, Хто народив, любить і народжених від Нього. **2** Так ми розуміємо, що любимо Божих дітей, коли ми любимо Бога й виконуємо Його заповіді. **3** Ми проявляємо любов до Бога, якщо дотримуємося Його заповідей. А заповіді Його не важкі. **4** Адже кожен, хто народжений від Бога, перемагає світ. І те, що перемогло світ, – це наша віра. **5** Хто перемагає світ, як не той, хто вірить, що Ісус є Син Божий? **6** Ісус Христос – це Той, Хто прийшов через воду і кров. Він прийшов не тільки через воду, але через воду і кров. І Дух – це Той, Хто свідчить [про це], оскільки Дух – істина. **7** Бо троє свідчать: **8** Дух, вода і кров. І троє [свідчать] одне. **9** Якщо ми приймаємо людське свідчення, [то] свідчення Бога є величнішим, адже це є свідчення Бога: Він засвідчив про Свого Сина. **10** Хто вірить у Сина Божого, має свідчення в собі самому. Хто не вірить Богові, робить Його обманщиком, оскільки він не вірить свідченню, яке зробив Бог щодо Свого Сина. **11** І ось це свідчення: Бог дав нам вічне життя, і це життя – у Його Сині. **(aiōnios g166)** **12** Хто має Сина, має

й життя; а хто не має Сина Божого, не має життя.
13 Я написав це вам, віруючим в ім'я Сина Божого,
щоб ви знали, що маєте вічне життя. **(aiōnios g166)** **14**
І це є сміливість, яку ми маємо перед Богом: якщо
ми просимо щось згідно з Його волею, Він чує нас.
15 І якщо ми знаємо, що Бог нас чує, то що б ми не
просили, знаємо, що отримали те, що попросили
в Нього. **16** Якщо хтось бачить свого брата, [який]
грішить не смертельним гріхом, нехай просить, і
[Бог] дасть йому життя – [тому], хто грішить не
смертельним гріхом. Але є гріх, який веде до смерті,
і я не кажу, щоб ви молилися за того. **17** Будь-яка
неправедність є гріхом, але є гріх, який не веде до
смерті. **18** Ми знаємо, що кожен народжений від
Бога не грішить. Адже Народжений від Бога охороняє
його, і лукавий не нашкодить йому. **19** Ми знаємо,
що ми є від Бога і що весь світ знаходиться у владі
лукавого. **20** Ми знаємо, що Син Божий прийшов і дав
нам розуміння, щоб пізнали Істинного. І тепер ми в
Істинному, у Його Сині – Ісусі Христі. Він – істинний
Бог і життя вічне. **(aiōnios g166)** **21** Діточки, бережіть
себе від ідолів!

2 Івана

1 Старець. Обраній пані та її дітям, яких я люблю
в істині, і не тільки я, але й всі, хто пізнав істину,
2 бо істина залишилася в нас і буде з нами повік.
(aiōn g165) **3** Благодать, милість і мир від Бога Отця
й від Ісуса Христа, Сина Отця, нехай буде з нами в
істині й любові. **4** Я сильно зрадів, тому що знайшов
серед твоїх дітей тих, хто ходить в істині, згідно із
заповіддю, яку ми отримали від Отця. **5** І тепер прошу
тебе, пані, не так, ніби пишу тобі нову заповідь, але ту,
яку маємо від початку: любімо одне одного! **6** І в цьому
полягає любов: щоб ми жили за Його заповідями. Це
є заповідь, яку ви чули від початку. За нею й живіть!
7 Тому що у світі з'явилося багато тих, хто вводить
в оману й не визнає Ісуса Христа, Який прийшов у
тілі. Це є антихрист і ошуканець. **8** Пильнуйте себе,
щоб ви не загубили того, що ми напрацювали, але
щоб ви отримали повну винагороду. **9** Кожен, хто
віддаляється й не залишається у вченні Христа, не
має Бога. Той, хто залишається у вченні, має Отця і
Сина. **10** Якщо хтось приходить до вас і не приносить
цього вчення, не приймайте його до вашого дому
й не кажіть йому: «Вітаю!». **11** Бо той, хто каже:
«Вітаю!», розділяє його лихі вчинки. **12** Я мав би
багато чого вам написати, але не хочу [цього робити]
чорнилом на папері. Я сподіваюся прийти до вас, і ми
поговоримо віч-на-віч, щоб наша радість була повна.
13 Діти твоєї обраної сестри вітають тебе!

3 Івана

1 Старець. Улюбленому Гаєві, якого я люблю в істині.
2 Любий [брате], я молюся, щоб ти був здоровий і
щоб процвітав у всьому, як процвітає твоя душа.
3 Бо я неймовірно зрадів, коли брати прийшли й
засвідчили про твою вірність істині, як ти ходиш в
істині. **4** Я не маю більшої радості, ніж чути, що мої
діти живуть в істині. **5** Любий, ти показуєш вірність в
усьому, що б ти не робив для братів, [навіть якщо
вони] незнайомі. **6** Вони засвідчили про твою любов
перед церквою, і добре зробиш, якщо відправиш [їх] у
дорогу так, як до вподоби Богові. **7** Бо вони пішли
заради імені [Ісуса], не взявши нічого від язичників. **8**
Тож ми повинні допомагати таким, як вони, щоб бути
співпрацівниками істини. **9** Я написав щось церкві,
але Діотреф, прагнучи мати першість, не приймає
нас. **10** Тому, коли я прийду, нагадаю діла, які він
робить, обмовляючи нас лихими словами. Та й на
цьому не зупиняється: сам братів не приймає, і тих,
хто хоче [приймати], зупиняє та виганяє з церкви. **11**
Любий, не наслідуй зла, але [наслідуй] добро. Той,
хто робить добро, є від Бога, а той, хто робить зло,
не бачив Бога. **12** Деметріос від усіх отримав добре
свідчення, навіть від істини. І ми також свідчимо, і
ти знаєш, що наше свідчення істинне. **13** Я мав би
багато чого тобі написати, але не хочу чорнилом і
пером. **14** Я сподіваюся скоро відвідати тебе, і ми
поговоримо віч-на-віч. Мир тобі! Друзі вітають тебе.
Привітай [там] поіменно кожного з друзів.

Юда

1 Юда, раб Ісуса Христа і брат Якова. Покликаним,
улюбленим в Бозі Отці та збереженим Ісусом Христом.
2 Милосердя, мир і любов нехай вам примножаться!
3 Любі, докладаючи всіх зусиль у написанні про наше
спільне спасіння, я визнав за обов'язок написати вам
і закликати боротися за віру, довірену святим раз і
назавжди. **4** Адже прокралися деякі люди, записані
ще здавна для цього вироку, безбожні, які обертають
благодать нашого Бога в розпусту та зрікаються
єдиного Володаря й Господа нашого Ісуса Христа.
5 Я хочу нагадати вам, хоч ви й так вже все знаєте,
що Господь, визволивши спершу народ з Єгипетської
землі, пізніше знищив тих, що не повірили. **6** І
ангелів, які не втримали свого початкового стану, але
покинули своє житло, Він затримав у вічних кайданах
під мороком для суду великого Дня. **(aïdios g126)** **7** Також
Содом, Гоморра та довколишні міста, що подібно до
них чинили розпусту й жадали іншого тіла, стали
прикладом [для нас], зазнавши кари вічного вогню.
(aiōnios g166) **8** Так само й ці сновиди оскверняють [своє]
тіло, відкидають владу й зневажають славних. **9** Та
навіть сам архангел Михаїл, коли дорікав дияволу й
говорив про тіло Мойсея, не дозволив собі винести
зневажливого осуду, але сказав: «Нехай Господь тобі
докорить!» **10** А ці [люди] зневажають те, чого не
знають, а що знають від природи, – як ті нерозумні
тварини, – то тим себе й гублять. **11** Горе їм! Адже вони
пішли дорогою Каїна, заради винагороди кинулись

в оману Валаама та загинули в бунті Корея. **12** Вони – підводні рифи на ваших вечерях любові, які безсоромно бенкетують із вами, пасучи лише самих себе; [вони] – безводні хмари, гнані навколо вітрами, безплідні осінні дерева, двічі мертві та вирвані з корінням, **13** дикі морські хвилі, які піняться власним соромом, блукаючі зірки, для яких навіки зберігається морок темряви. **(aiōn g165)** **14** Про них пророкував Енох, сьомий від Адама, кажучи: «Ось Господь гряде з міріадами Своїх святих, **15** щоб учинити суд над усіма й викрити кожну душу в усіх їхніх вчинках безбожності, які вони безбожно виконували, і за всі суворі слова, які промовили проти Нього безбожні грішники». **16** Вони скаржники й критики, які живуть за своїми лихими бажаннями, а їхній рот говорить хвалебні слова, підлещуючись задля власної користі. **17** А ви, любі, запам'ятайте слова, сказані апостолами нашого Господа Ісуса Христа, **18** які говорили вам: «В останній час будуть насмішники, які житимуть за своїми безбожними бажаннями». **19** Це ті, які спричиняють поділи, [люди] плотські, які не мають Духа. **20** Ви ж, любі, будуйте себе найсвятішою вірою, молячись у Святому Дусі. **21** Зберігайте себе в Божій любові, очікуючи милосердя Господа нашого Ісуса Христа, [що веде] до вічного життя, **(aiōnios g166)** **22** та будьте милосердними до тих, хто вагається; **23** інших рятуйте, вириваючи з вогню; ще до інших зі страхом виявляйте милосердя, відчуваючи огиду й до сорочки, опоганеної плоттю. **24** А Тому, Хто

може зберегти вас від падіння й поставити перед
Своєю славою непорочними в радості, **25** єдиному
Богу, нашому Спасителю, через Ісуса Христа, Господа
нашого, слава, велич, сила та влада раніше всякого
віку, нині й на всі віки! Амінь. **(aiōn g165)**

Об'явлення

1 Об’явлення Ісуса Христа, яке дав Йому Бог, щоб показати Своїм рабам, що незабаром має відбутися. Він показав це [об’явлення], відправивши Свого ангела до Свого раба Івана, **2** який засвідчив усе, що бачив про Слово Боже й про Ісуса Христа. **3** Блаженний той, хто читає, і ті, хто слухає слова цього пророцтва та дотримується написаного, бо час уже наблизився. **4** Іван. Семи церквам Азії. Благодать вам і мир від Того, Хто є, Хто був і Хто має прийти, і від семи духів, що перед Його престолом, **5** і від Ісуса Христа, вірного Свідка, Первістка з мертвих і Правителя земних царів. Він нас любить і Своєю кров’ю звільнив нас від наших гріхів, **6** зробив нас Царством та священниками Богові й Отцю Своєму. Йому слава і сила навіки-віків! Амінь. **(aiōn g165)** **7** Ось Він іде з хмарами, і кожне око Його побачить, навіть ті, хто Його проколов, і всі народи на землі ридатимуть перед Ним. **8** «Я – Альфа і Омега, – говорить Господь Бог, – Той, Хто є, Хто був і Хто має прийти, Вседержитель!» **9** Я, Іван, ваш брат і співучасник у стражданнях, Царстві та терпінні в Ісусі, був на острові, що зветься Патмос, за Слово Боже та свідчення про Ісуса. **10** У день Господній я був у Дусі й почув за собою гучний голос, немов [голос] сурми, **11** який казав: «Те, що бачиш, запиши в книгу й надішли до семи церков: у Ефес, Смирну, Пергам, Тіятиру, Сарди, Філадельфію та Лаодикію». **12** Я повернувся, щоб подивитися, чий голос говорив до мене. І, повернувшись, побачив

сім золотих світильників, **13** а серед світильників був хтось, схожий на Сина Людського, одягненого в довгу одежу, підперезаного попід груди золотим поясом. **14** Його голова та волосся були білі, як біла вовна, як сніг, а очі – як полум'я вогню. **15** Його ноги були як бронза, розпалена в печі, а голос – як шум великої води. **16** У правій руці Він тримав сім зірок, а з Його вуст виходив обосічний меч. Його обличчя було як сонце, яке світить у [всій] своїй силі. **17** Коли я побачив Його, то впав до Його ніг, наче мертвий. Він поклав на мене праву руку й сказав: «Не бійся! Я Перший і Останній. **18** Я Живий. Я був мертвий, а ось тепер Я живий навіки-віків! І Я маю ключі від смерті й від царства мертвих. **(aiōn g165, Hadēs g86)** **19** Тож напиши те, що ти бачив, що є зараз і що має статися після цього. **20** Таємниця семи зірок, які ти бачив у Мене в правій руці, і семи золотих світильників [така]: сім зірок – це ангели семи церков, а сім світильників – це сім церков».

2 «Ангелу церкви в Ефесі напиши: „Так говорить Той, Хто тримає сім зірок у правій руці й ходить серед семи золотих світильників: **2** Я знаю твої діла, твою важку працю та твоє терпіння. Я знаю, що ти не можеш зносити злих людей, що ти випробовував тих, хто називає себе апостолами, але не є ними, і виявив, що вони обманщики. **3** Ти маєш терпіння й постраждав за Моє ім'я, але не втомився. **4** Тим не менш, Я маю щось проти тебе: ти залишив свою першу любов. **5** Тому згадай, звідки ти впав, покайся

й роби те, що робив від початку. Якщо ж ти не покаєшся, Я прийду до тебе й зрушу твій світильник з його місця. **6** Але є в тобі щось добре: ти ненавидиш діла николаїтів, як і Я їх ненавиджу. **7** Хто має вуха, нехай чує, що Дух говорить церквам. Тому, хто переможе, дам їсти з дерева життя, яке знаходиться в Божому раю“. **8** Ангелу церкви в Смирні напиши: „Так говорить Той, Хто Перший і Останній, Хто помер і воскрес: **9** Я знаю твої страждання та твою бідність, хоча насправді ти багатий! Я знаю про зневагу тих, хто називає себе юдеями, хоча вони не юдеї, а зборище сатани. **10** Не бійся того, що тобі треба буде страждати. Декого з вас диявол кине у в’язницю, щоб випробувати вас, і будете страждати протягом десяти днів. Будь вірним аж до смерті, і дам тобі вінець життя. **11** Хто має вуха, нехай чує, що Дух говорить церквам. Той, хто переможе, не зазнає шкоди від другої смерті“. **12** Ангелу церкви в Пергамі напиши: „Так говорить Той, Хто має гострий, обосічний меч: **13** Я знаю, що ти живеш там, де престол сатани. Але ти залишаєшся вірним Моєму імені. Ти не зрікся Моєї віри [навіть] у дні, коли у вашому місті, де живе сатана, було вбито Антипу – Мого вірного свідка. **14** Тим не менш, Я маю кілька речей проти тебе: є там у тебе деякі, що тримаються вчення Валаама, який навчив Валака спокушати синів ізраїльських, щоб вони їли принесене в жертву ідолам і чинили розпусту. **15** Також ти маєш і тих, хто тримається вчення николаїтів. **16** Тож покайся! Якщо ж ти не

покаєшся, Я скоро прийду до тебе й буду боротися проти них мечем Моїх уст. **17** Хто має вуха, нехай чує, що Дух говорить церквам. Тому, хто переможе, Я дам прихованої манни і білий камінь із написаним новим ім'ям, яке відоме лише тому, хто його отримує". **18** Ангелу церкви в Тіятирі напиши: „Так говорить Син Божий, очі Якого – немов вогняне полум'я, а ноги – як розплавлена бронза. **19** Я знаю твої діла, твою любов, віру, служіння та терпіння і що останні твої діла більші, ніж перші. **20** Тим не менш, Я маю щось проти тебе: ти дозволяєш жінці Єзавелі, яка називає себе пророчицею, навчати й вводити Моїх слуг в оману, [жити] в розпусті та їсти те, що принесене в жертву ідолам. **21** Я дав їй час покаятися, але вона не бажає покаятися від своєї статевої розпусти. **22** Ось Я кидаю її на ліжко [страждань], а тих, хто чинить із нею розпусту, змушу сильно страждати, якщо вони не покаються у своїх ділах. **23** Я уражу її дітей смертю, і всі церкви знатимуть, що Я Той, Хто досліджує серця та думки, і дам кожному з вас згідно з вашими ділами. **24** Іншим же з вас, що в Тіятирі, хто не має цього вчення й не пізнав так званих глибоких таємниць сатани, Я кажу: «Я не покладаю на вас іншого тягаря, **25** тільки тримайте те, що у вас є, поки Я не прийду». **26** Тому, хто переможе й виконає Мою волю до кінця, Я дам владу над народами, – **27** «і він буде керувати ними залізним жезлом: **28** як і Я отримав її від Свого Отця. І дам йому досвітню

зорю. **29** Хто має вуха, нехай чує, що Дух говорить
церквам“.

3 Ангелу церкви в Сардах напиши: „Так говорить Той,
Хто має сім Божих Духів і сім зірок: Я знаю твої діла; ти
маєш ім’я, ніби живий, але ти мертвий. **2** Прокинься
та зміцни те, що залишилось і є при смерті, бо Я не
знайшов твоїх діл досконалими перед Моїм Богом. **3**
Отже, згадай, що ти отримав та почув, дотримуйся
цього та покайся. А якщо ти не прокинешся, Я прийду,
як злодій, і ти не знатимеш, о котрій годині Я прийду
до тебе. **4** Але ти маєш у Сардах кількох людей, які
не опоганили свого одягу. Вони будуть ходити зі
Мною, одягнені в біле, бо вони достойні [цього]. **5**
Той, хто переможе, буде, як і вони, одягнений у біле.
Я не викреслю його імені з книги життя, а визнаю
його ім’я перед Моїм Отцем та Його ангелами. **6** Хто
має вуха, нехай чує, що Дух говорить церквам“. **7**
Ангелу церкви у Філадельфії напиши: „Так говорить
Той, Хто святий і правдивий, Хто має ключ Давида.
Того, що Він відчиняє, ніхто не зачинить, і того, що
Він зачиняє, ніхто не відчинить. **8** Я знаю твої діла.
Ось Я поставив перед тобою відчинені двері, яких
ніхто не може зачинити. [Хоча] ти маєш мало сили,
але послухався Мого Слова й не зрікся Мого імені. **9**
Ось Я дам тобі зі зборища сатани тих, хто називає
себе юдеями, хоча вони не [юдеї], а обманщики.
Я змушу їх прийти й поклонитися до твоїх ніг, і
пізнають вони, що Я полюбив тебе. **10** Оскільки ти
дотримався Мого слова бути стійким, то і Я збережу

тебе від години випробувань, яка має прийти на всіх людей, [щоб] випробувати жителів землі. **11** Я скоро прийду. Тримайся того, що маєш, щоб ніхто не забрав твого вінця. **12** Того, хто переможе, Я зроблю стовпом у Храмі Мого Бога, і він ніколи його не покине. Я напишу на ньому ім'я Мого Бога та ім'я міста Мого Бога – нового Єрусалима, що сходить із неба від Мого Бога, [а також] і Моє нове ім'я. **13** Хто має вуха, нехай чує, що Дух говорить церквам". **14** Ангелу церкви в Лаодикії напиши: „Так говорить Той, Хто є Амінь, вірний і правдивий свідок, Володар творіння Божого: **15** Я знаю твої діла, що ти ні холодний, ні гарячий. О, якби ж ти був холодним або гарячим! **16** Але оскільки ти лише теплий – ні гарячий і ні холодний, – Я виплюну тебе з Мого рота. **17** Бо ти говориш: я багатий, я збагатився, і мені нічого не потрібно. І не усвідомлюєш, що ти нещасний, жалюгідний, бідний, сліпий і голий. **18** Я раджу тобі купити в Мене золото, очищене у вогні, щоб збагатитися; білий одяг, щоб одягнутися й не показувати своєї ганебної наготи; і мазь для очей, щоб ти міг бачити. **19** Я докоряю тому, кого люблю, і караю його. Тож будь ревним і покайся. **20** Ось Я стою біля дверей і стукаю. Якщо хтось почує Мій голос і відчинить двері, Я зайду до нього й буду вечеряти з ним, а він – зі Мною. **21** Тому, хто переможе, Я дам право сидіти зі Мною на Моєму престолі, так само, як і Я переміг і сів з Отцем Моїм на Його престолі. **22** Хто має вуха, нехай чує, що Дух говорить церквам"».

4 Після цього я глянув, а ось переді мною були двері,
відчинені в небеса, і голос, подібний до звуку сурми,
який я чув раніше, заговорив до мене: «Піднімись
сюди, і Я покажу тобі, що має відбутися після
цього». **2** Я відразу опинився в Дусі, і ось там, на
небі, стояв престол, на якому [Хтось] сидів. **3** Той,
Хто там сидів, був подібний до каменя яшми та
рубіну. Навколо престолу сяяла веселка, яка була
подібна до смарагду. **4** Навколо престолу було [ще]
двадцять чотири престоли, а на них сиділи двадцять
чотири старці. Вони були одягнені в білий одяг, а на
головах мали золоті корони. **5** Від престолу виходили
блискавки, голоси та громи. Перед престолом палали
сім світильників – сім духів Божих. **6** [Також] перед
престолом було щось схоже на скляне море, [прозоре],
як кришталь. У центрі та навколо престолу були
чотири живі істоти, які мали безліч очей спереду
й ззаду. **7** Перша жива істота була схожа на лева,
друга була як віл, третя мала обличчя, як у людини,
четверта була схожа на орла, що летить. **8** Кожна з
чотирьох живих істот мала по шість крил і безліч
очей навколо й всередині. День і ніч вони ніколи
не перестають говорити: **9** І [щоразу,] коли живі
істоти віддавали славу, честь і подяку Тому, Хто сидів
на престолі й Хто живий навіки-віків, **(aiōn g165)** **10**
двадцять чотири старці падали перед Тим, Хто сидів
на престолі, і поклонялися Тому, Хто живий навіки-
віків. Вони клали свої корони перед престолом,
кажучи: **(aiōn g165)** **11** «Ти, наш Господь і Бог, гідний

отримати славу, і честь, і владу, бо Ти створив усе і за Твоєю волею все існує та було створено!»

5 Я побачив у правій руці Того, Хто сидів на престолі, сувій, списаний з обох боків і запечатаний сімома печатками. **2** І я побачив могутнього ангела, який гучним голосом проголошував: «Хто достойний зняти печатки та розгорнути сувій?» **3** Але ніхто ні на небі, ні на землі, ні під землею не міг розгорнути сувою або подивитись у нього. **4** Я гірко плакав, бо не було знайдено нікого, хто був би гідний розгорнути сувій або подивитись у нього. **5** Тоді один зі старців сказав мені: «Не плач! Ось Лев із племені Юди, Корінь Давида, переміг і [може] розгорнути сувій та сім його печаток». **6** Тоді я побачив, що в центрі престолу серед чотирьох живих істот та старців стояв Агнець, ніби заколений. У Агнця було сім рогів і сім очей, якими є сім духів Божих, розісланих по всій землі. **7** Він пішов і взяв [сувій] з правиці Того, Хто сидів на престолі. **8** І коли Він взяв сувій, чотири живі істоти та двадцять чотири старці впали ниць перед Агнцем. У кожного з них у руках були арфи й золоті чаші, повні пахощів, які є молитвами святих. **9** І вони заспівали нову пісню, кажучи: «Гідний Ти взяти сувій і відкрити його печатки, тому що Ти був заколотий і Своєю кров'ю Ти відкупив [людей] для Бога: з усякого племені та мови, з [усякого] народу та нації. **10** Ти зробив їх Царством і священниками для нашого Бога, і вони царюватимуть на землі». **11** Потім я подивився й почув голос багатьох ангелів, які оточили престол,

живих істот і старців. А число їх – десятки тисяч по десять тисяч і тисячі тисяч. **12** Гучним голосом вони говорили: «Достойний Агнець, Який був заколотий, отримати владу, багатство, мудрість, силу, честь, славу й благословення». **13** Тоді я чув, як усі творіння на небі, і на землі, і під землею, і на морі, і все, що в них, говорять: «Тому, Хто сидить на престолі, і Агнцеві благословення, честь, слава і сила **(aiōn g165)** **14** Чотири живі істоти казали: «Амінь», а старці впали ниць і поклонилися.

6 Я побачив, що Агнець відкрив першу із семи печаток, і почув, як одна з чотирьох живих істот голосом, схожим на грім, казала: «Підійди!» **2** Я подивився, і ось – білий кінь! [Вершник], який сидів на ньому, мав лук. Йому дали корону, і він вирушив як переможець, щоб перемагати. **3** Коли [Агнець] відкрив другу печатку, я почув, як друга жива істота сказала: «Підійди!» **4** І вийшов ще один кінь, вогняно-червоний. [Вершнику], який сидів на ньому, було дано силу забрати мир від землі, щоб [люди] вбивали одне одного. І дано було Йому великий меч. **5** Коли Агнець відкрив третю печатку, я почув, як третя жива істота сказала: «Підійди!» Я подивився, і ось – чорний кінь! [Вершник], який сидів на ньому, мав у своїй руці вагу. **6** Потім я почув, як серед чотирьох живих істот пролунав голос, який казав: «Одна міра пшениці за динарій і три міри ячменю за динарій, а олії та вину не завдай шкоди!» **7** Коли Агнець відкрив четверту печатку, я почув голос четвертої

живої істоти, що сказала: «Підійди!» **8** Я подивився, і
ось – блідий кінь! [Вершника], який сидів на ньому,
звали Смерть, і царство мертвих ішло за ним. І була
дана їм влада над четвертою частиною землі, щоб
убивати мечем, голодом, чумою й дикими звірами
землі. **(Hadēs g86)** **9** Коли Він відкрив п'яту печатку,
я побачив під вівтарем душі тих, хто був убитий
через Слово Боже, і свідчення, яке вони зберегли.
10 Вони гучно вигукнули: «Доки, Володарю, Святий
і Правдивий, доки Ти не будеш судити мешканців
землі й не помстишся за нашу кров?» **11** Потім
кожному з них був даний білий одяг, і було їм
сказано почекати ще трохи, поки повну кількість
їхніх товаришів та їхніх братів не буде вбито, так
само, як і їх. **12** Я спостерігав, як Він відкривав шосту
печатку. І був великий землетрус, і сонце почорніло,
мов мішковина, увесь місяць став криваво-червоний,
13 а зірки з неба попадали на землю, як смоковниця
скидає свої недозрілі плоди, коли її струшує сильний
вітер. **14** Небо відступило, як згорнутий сувій, і кожна
гора та острів були зрушені зі свого місця. **15** Тоді
земні царі, князі, полководці, багаті, могутні та всі
інші, і раби, і вільні, сховалися в печерах та серед
гірських скель. **16** Вони закликали до гір та скель:
«Впадіть на нас і сховайте нас від обличчя Того, Хто
сидить на престолі, і від гніву Агнця! **17** Бо настав
великий День Їхнього гніву, і хто може вистояти?»

7 Після цього я побачив чотирьох ангелів, що стояли
на чотирьох кутах землі. Вони тримали чотири земні

вітри, щоб жоден із них не дув ні на землю, ні на
море, ні на жодне дерево. **2** Я побачив іншого ангела,
який підіймався зі сходу і який мав печатку живого
Бога. Він голосно крикнув до чотирьох ангелів, яким
було дано силу заподіяти шкоду землі та морю: **3** «Не
шкодьте ні землі, ні морю, ні деревам, поки ми не
поставимо печатку на чоли рабів нашого Бога». **4**
Тоді я почув кількість тих, хто був запечатаний: сто
сорок чотири тисячі з усіх племен Ізраїлевих. **5** Із
племені Юди було запечатано дванадцять тисяч, із
племені Рувима – дванадцять тисяч, із племени Ґада
– дванадцять тисяч, **6** із племені Ашера – дванадцять
тисяч, із племені Нафталі – дванадцять тисяч, із
племені Манасії – дванадцять тисяч, **7** із племені
Симеона – дванадцять тисяч, із племені Левія –
дванадцять тисяч, із племені Іссахара – дванадцять
тисяч, **8** із племени Завулона – дванадцять тисяч,
із племені Йосифа – дванадцять тисяч, із племені
Веніаміна – дванадцять тисяч, відмічених печаттю.
9 Після цього я подивився, і там переді мною було
безліч людей, яких ніхто не міг порахувати, з усіх
націй, племен, народів та мов, що стояли перед
престолом та перед Агнцем. Вони були в білих
одежах і тримали в руках пальмові гілки. **10** І вони
вигукували гучним голосом: «Спасіння належить
нашому Богу, Який сидить на престолі, і Агнцю». **11**
І всі ангели, що стояли навколо престолу, навколо
старійшин та чотирьох живих істот, упали перед
престолом долілиць і поклонилися Богові, **12** кажучи:

«Амінь! Хвала і слава мудрість, подяка і честь, сила та могутність у нашого Бога навіки-віків! Амінь». (aiōn g165) **13** Тоді один зі старійшин запитав мене: —Хто ті, одягнені в білі одежі, і звідки вони? **14** Я відповів: —Пане, ти знаєш, [хто вони]! І він сказав: —Це ті, хто вийшов із великої скорботи; вони випрали свій одяг і вибілили його у крові Агнця. **15** Тому «вони стоять перед престолом Бога та служать Йому день і ніч у Його Храмі. А Той, Хто сидить на престолі, розтягне намет над ними. **16** Вони ніколи більше не будуть голодувати; вони більше ніколи не будуть спраглими. І не палитиме їх сонце й жодна спека. **17** Бо Агнець, Який у центрі престолу, буде їхнім Пастирем; Він поведе їх до джерел живої води. І Бог витре кожну сльозу з їхніх очей».

8 Коли [Агнець] відкрив сьому печатку, на небі десь на пів години настала тиша. **2** І я побачив сім ангелів, що стоять перед Богом; і їм було дано сім сурм. **3** Інший ангел, який мав золоту кадильницю, прийшов і став біля жертовника. Йому було дано багато пахощів із молитвами святих на золотому жертовнику перед престолом. **4** Дим ладану разом із молитвами святих піднімався до Бога з руки ангела. **5** Тоді ангел узяв кадильницю, наповнив її вогнем із жертовника й кинув на землю; і пролунали громи та голоси, спалахнули блискавки й стався землетрус. **6** Тоді сім ангелів, які мали сім сурм, підготувалися сурмити. **7** [Коли] перший ангел засурмив, то з'явилися град та вогонь, змішані з кров'ю, і все це було кинуто

на землю. І вигоріла третина землі, третина дерев і вся зелена трава. **8** [Коли] другий ангел засурмив, щось схоже на величезну гору, охоплену вогнем, було кинуто в море. І третина моря перетворилася на кров, **9** третина живих істот у морі загинула й третина кораблів була знищена. **10** [Коли] третій ангел засурмив, то велика зірка, палаючи, як смолоскип, упала з неба на третину річок і джерела води. **11** Ім'я зірки – Полин. І третина вод стала як полин, і багато людей загинуло, бо вода стала гіркою. **12** [Коли] четвертий ангел засурмив, третина Сонця, третина Місяця й третина зірок потемніла. Третина дня була без світла, як і третина ночі. **13** І я побачив та почув, як орел, що летів посеред неба, гучно вигукнув: «Горе! Горе! Горе мешканцям землі від звуку сурм інших трьох ангелів, які мають засурмити!»

9 [Коли] п'ятий ангел засурмив, я побачив зірку, яка впала з неба на землю. [Зірці] дали ключ від колодязя безодні. **(Abyssos g12)** **2** Коли вона відкрила безодню, з неї піднявся дим, як з великої печі. Сонце й повітря потемніли від того диму з безодні. **(Abyssos g12)** **3** З диму вийшла на землю сарана, і була дана їй влада, як у земних скорпіонів. **4** Їй було сказано не завдавати шкоди ні земній траві, ні зелені, ні жодному дереву, а лише людям, які не мали на чолах Божої печатки. **5** [Сарані] не дозволено їх вбивати, а лише катувати протягом п'яти місяців. І страждання, якого вони зазнали, було схоже на жало скорпіона, коли він жалить людину. **6** У ті

дні люди шукатимуть смерті, але не знайдуть її;
вони будуть прагнути померти, але смерть утече
від них. **7** Сарана була схожа на підготовлених до
бою коней. На головах вони мали щось схоже на
золоті корони, а їхні обличчя нагадували людські
обличчя. **8** Їхнє волосся нагадувало волосся жінок, а
зуби були як у левів. **9** Вони мали панцири, немов із
заліза, а шум їхніх крил був схожий на грім багатьох
коней і колісниць, що мчать у бій. **10** У них були
хвости та жала, як у скорпіонів, а в їхніх хвостах
була сила шкодити людям протягом п'яти місяців. **11**
Вони мали царем над собою ангела безодні, якого
єврейською звали Абаддон, а грецькою Аполліон.
(Abyssos g12) **12** Перше горе минуло, але ще два горя
попереду. **13** Шостий ангел засурмив, і я почув голос,
який лунав із чотирьох рогів золотого жертовника,
що перед Богом. **14** Він говорив до шостого ангела,
що мав сурму: «Звільни чотирьох ангелів, зв'язаних
біля великої річки Євфрат». **15** І були звільнені
чотири ангели, котрі були підготовлені саме для
цієї години, дня, місяця та року, щоб убити третину
людства. **16** Чисельність конних військ становила
двадцять тисяч разів по десять тисяч. Я почув їх
число. **17** Коні та вершники, яких я бачив у видінні,
[виглядали так]: вони мали вогняно-червоні, темно-
сині та жовті, як сірка, нагрудники. Голови коней
нагадували голови левів, а з пащі виходили вогонь,
дим і сірка. **18** Цими трьома карами – вогнем, димом
та сіркою, що виходили з їхніх уст, – була вбита

третина людства, **19** бо сила коней була в їхніх устах і в їхніх хвостах. Їхні хвости схожі на змій, що мали голови, якими завдавали шкоди. **20** Решта людей, які не загинули від цих кар, не покаялися в ділах своїх рук і не переставали поклонятися демонам та ідолам із золота, срібла, міді, каменю та дерева, які не бачать, не чують і не ходять. **21** І не покаялись вони ні у вбивствах, ні у чаклунстві, ні у статевій розпусті, ні в крадіжках.

10 Тоді я побачив іншого могутнього ангела, що спускався з неба. Він був оповитий хмарою, і райдуга була над його головою. Його обличчя було схоже на сонце, а ноги як вогняні стовпи, **2** він тримав у своїй руці розгорнутий невеликий сувій. Він поставив праву ногу на море, а ліву – на землю, **3** вигукнув гучним голосом, подібним до ричання лева. Коли він закричав, пролунали голоси семи громів. **4** І коли сім громів заговорили, я збирався писати, але почув голос із неба, який сказав: «Запечатай те, що сказали сім громів, і не записуй цього». **5** Тоді ангел, якого я бачив, стоячи на морі й на землі, підняв свою праву руку до неба **6** й присягнув Тим, Хто живий навіки-віків, Хто створив небо і все, що в ньому, землю і все, що на ній, море і все, що в ньому. Він сказав, що зволікання вже не буде. **(aiōn g165)** **7** А в ті дні, коли сьомий ангел засурмить, тоді здійсниться Божа таємниця, яку Він сповістив Своїм рабам, пророкам. **8** Тоді голос, який я почув із неба, ще раз заговорив до мене: «Іди, візьми розкритий сувій, що в руці ангела,

який стоїть на морі й на землі». **9** Тож я підійшов до
ангела й попросив його дати мені маленький сувій.
Він сказав мені: «Візьми і з'їж його. У твоєму животі
буде гірко, але в роті він буде солодкий, як мед». **10**
Я взяв маленький сувій з руки ангела і з'їв його. У
роті він був солодкий, як мед, але коли я з'їв його, у
животі стало гірко. **11** Тоді мені сказали: «Ти повинен
знову пророкувати про народи, племена, мови й
багатьох царів».

11 І дано мені тростину, подібну до мірної палиці,
і сказано: «Іди й виміряй Храм Божий, жертовник
і тих, хто там поклоняється в ньому. **2** Але
зовнішнього двору Храму не міряй, бо його було
віддано язичникам. Вони топтатимуть святе місто
сорок два місяці. **3** І Я дам [владу] двом Своїм свідкам,
одягненим у мішковину, і вони пророкуватимуть
тисячу двісті шістдесят днів». **4** Це два оливкових
дерева та два світильники, що стоять перед Господом
землі. **5** Якщо хтось намагається заподіяти їм шкоду,
з їхніх вуст виходить вогонь і пожирає їхніх ворогів.
Ось так помре кожен, хто захоче їм нашкодити. **6**
Вони мають владу закрити небо, щоб не було дощу в
дні їхнього пророцтва, мають владу перетворювати
воду в кров і вражати землю будь-якою карою так
часто, як захочуть. **7** І коли вони закінчать своє
свідчення, звір, що виходить із безодні, розпочне з
ними війну, переможе їх та вб'є. **(Abyssos g12)** **8** Їхні тіла
[лежатимуть] на площі великого міста, яке духовно
називається Содом та Єгипет, де був розіп'ятий їхній

Господь. **9** Протягом трьох із половиною днів [люди] зі всякого народу, племені, мови та нації будуть дивитися на їхні тіла й не дозволять поховати їх. **10** Мешканці землі будуть радіти й святкувати з цього приводу, надсилатимуть одне одному подарунки, бо ці два пророки мучили тих, хто живе на землі. **11** Але через три з половиною дні Дух життя від Бога увійшов у них, і вони стали на ноги, і великий страх охопив тих, хто дивився на них. **12** І [пророки] почули гучний голос із неба, що говорив їм: «Підніміться сюди!» Вони піднялися в небо на хмарі, а їхні вороги дивилися на них. **13** Тієї ж миті стався сильний землетрус – і десята частина міста завалилася. І загинули від землетрусу сім тисяч людей, а інші жахнулися й віддали славу Богу неба. **14** Пройшло друге горе, але скоро настане третє. **15** Сьомий ангел засурмив, і на небі пролунали гучні голоси, які казали: «Царство світу стало [Царством] нашого Господа та Його Христа! Він буде царювати навіки-віків!» **(aiōn g165)** **16** І двадцять чотири старці, що сиділи на своїх престолах перед Богом, упали долілиць і поклонилися Богові, **17** кажучи: «Ми дякуємо Тобі, Господи Боже Вседержителю, Той, Хто є і Хто був, бо Ти взяв Свою велику силу й почав царювати. **18** Народи розлютилися, але Твій гнів прийшов. Настав час судити померлих і нагородити Твоїх рабів, пророків і святих, які шанують Твоє ім'я, малих та великих, і знищити тих, хто руйнує землю». **19** Потім був відкритий Божий Храм на небі, і в Храмі було

видно ковчег Його завіту. І спалахнули блискавки, пролунали голоси та громи, стався землетрус та сильний град.

12 Велике знамення з’явилось на небі: жінка, зодягнена в сонце, яка [мала] місяць під ногами, а на її голові був вінок із дванадцяти зірок. **2** Вона була вагітна та кричала від болю, бо терпіла вже муки народження. **3** Потім на небі з’явилося ще одне знамення: величезний червоний дракон із сімома головами, десятьма рогами та сімома коронами на головах. **4** Його хвіст змів із неба третину зірок і кинув їх на землю. Дракон стояв перед жінкою, яка збиралася народити, щоб зжерти її дитину, коли вона народиться. **5** [Жінка] народила сина, дитину чоловічої статі, яка «буде панувати над усіма народами залізним жезлом». Її дитя було взяте до Бога й до Його престолу. **6** Жінка ж втекла в пустелю, до місця, підготовленого для неї Богом, щоб там про неї могли піклуватися тисячу двісті шістдесят днів. **7** І сталася на небі війна. Михаїл та його ангели воювали проти дракона, а дракон та його ангели воювали [проти них]. **8** І не змогли вони перемогти, і втратили своє місце на небі. **9** Великого дракона, давнього змія, якого називають дияволом або сатаною, що зводить увесь світ із дороги, було кинуто на землю разом із його ангелами. **10** Тоді я почув гучний голос на небі, що казав: «Тепер прийшли спасіння та сила, Царство нашого Бога та влада Його Христа. Бо скинуто обвинувача наших братів, [скинуто] того,

хто обвинувачував їх перед Богом вдень та вночі. **11** Вони перемогли його через кров Агнця та через слово свого свідчення і не полюбили свого життя аж до смерті. **12** Тому радійте, небеса і всі, хто живе в них! [Але] горе землі та морю, бо диявол зійшов до вас. Він сповнений великої люті, бо він знає, що має обмаль часу». **13** Коли дракон побачив, що його кинули на землю, він почав переслідувати жінку, яка народила хлопчика. **14** Але жінці були дані два великі орлині крила, щоб вона могла полетіти в пустелю, до місця, [підготовленого] для неї. Там, де про неї піклуватимуться три з половиною роки, далеко від змія. **15** Тоді змій зі свого рота випустив воду, наче річку, щоб змити її потоком. **16** Але земля допомогла жінці: відкривши рота, вона проковтнула річку, яку дракон випустив зі свого рота. **17** Тоді дракон розлютився на жінку й пішов воювати проти решти її нащадків – тих, хто виконує Божі заповіді й дотримується свідчення Ісуса.

13 Потім [дракон] став на березі моря. І я побачив звіра, що виходив із моря. Він мав десять рогів і сім голів, на своїх рогах він мав десять корон, і на кожній голові було богохульне ім’я. **2** Звір, якого я бачив, був подібний до леопарда, однак його ноги були, як у ведмедя, а паща – як у лева. Дракон дав [звірові] свою силу, свій престол і велику владу. **3** Одна з голів [звіра] мала начебто смертельну рану, але ця рана була загоєна. І вся земля була вражена та пішла за звіром. **4** Люди поклонялися дракону, бо він

дав владу звіру, а також поклонялися звіру, кажучи:
«Хто подібний до звіра? Хто може вести війну проти
нього?» **5** [Звіру] було дано уста, щоб вимовляти
зухвалі й богохульні слова, і владу діяти протягом
сорока двох місяців. **6** Він відкрив свої уста, щоб
богохульствувати проти Бога, проти Його імені, Його
Оселі та тих, хто живе на небі. **7** Йому було дано вести
війну проти святих і перемогти їх. [Також] йому
було надано владу над кожним племенем, народом,
мовою та нацією. **8** Усі жителі землі поклонятимуться
[звіру] – усі, чиї імена не записані від створення світу
в книзі життя Агнця, Який був убитий. **9** Хто має
вуха, нехай почує! **10** «Якщо комусь [призначено піти]
в полон, у полон піде. Якщо комусь [призначено]
померти від меча, від меча помре». У цьому терпіння
та віра святих. **11** Потім я побачив другого звіра,
який виходив із землі. Він мав два роги, як у ягняти,
але говорив, як дракон. **12** Він послуговувався усією
владою першого звіра й діяв від його імені. Він змусив
землю та її мешканців поклонятися першому звіру,
смертельна рана якого була загоєна. **13** Він робив
великі знамення, навіть вогонь із неба зводив на
землю перед людьми. **14** [Другий звір] вводив в оману
жителів землі через знамення, які йому було дано
робити від імені першого звіра. Він наказав жителям
землі зробити образ звіра, який був поранений мечем,
[але] залишився живим. **15** Йому було дано вдихнути
духа в образ [першого] звіра, щоб образ говорив і
робив так, аби той, хто не поклониться образу звіра,

був убитий. **16** Він зробив так, щоб усім [людям] – великим і малим, багатим і бідним, вільним і рабам – був даний знак на їхніх правицях або на чолах, **17** щоб ніхто не міг ні купувати, ні продавати, крім того, хто має цей знак – ім'я звіра або число його імені. **18** У цьому мудрість. Хто має розум, нехай вирахує число звіра, адже це людське число. Його число шістсот шістдесят шість.

14 Потім я подивився, і ось переді мною Агнець. Він стояв на горі Сіон, і з Ним – сто сорок чотири тисячі, у яких на чолі написане Його ім'я та ім'я Його Отця. **2** І я почув голос із неба, наче гуркіт бурхливих вод і наче гучний грім. Голос, який я почув, був схожий на звучання арф, на яких грають арфісти. **3** Вони заспівали нову пісню перед престолом і перед чотирма живими істотами та старцями. Ніхто не міг вивчити тієї пісні, окрім ста сорока чотирьох тисяч викуплених із землі. **4** Це ті, хто не опоганився жінками, залишившись незайманими. Вони йдуть за Агнцем, куди б Він не пішов. Вони були викуплені від людства – як первісні плоди Богові та Агнцю. **5** В їхніх устах не було знайдено брехні. Вони – непорочні. **6** Потім я побачив іншого ангела, який летів посеред неба. Він мав проголосити вічну Добру Звістку тим, хто живе на землі: кожній нації, племені, мові та народу. **(aiōnios g166)** **7** Він сказав гучним голосом: «Бійтеся Бога й віддайте Йому славу, бо прийшов час Його суду. Поклоніться Тому, Хто створив небо, землю, море та джерела вод!» **8** За ним

слідував інший ангел, кажучи: «Упав! Упав Великий Вавилон! Він напоїв усі народи вином своєї статевої розпусти». **9** Третій ангел слідував за ними, кажучи гучним голосом: «Якщо хтось поклоняється звіру та його образу й отримує його знак на чоло або руку, **10** той буде пити нерозведене вино Божого гніву, приготовлене в чаші Його гніву. Він буде мучитися у вогні та сірці перед святими ангелами й Агнцем. **11** І дим їхнього страждання буде підійматися навіки-віків. Не буде спокою ні вдень, ні вночі для тих, хто поклоняється звіру та його образу, або для тих, хто отримує знак його імені». **(aiōn g165)** **12** У цьому терпіння святих, які виконують заповіді Божі й [залишаються] вірними Ісусу. **13** Потім я почув голос із неба, який сказав: «Напиши це: блаженні мертві, які відтепер помирають у Господі!». «Так, – каже Дух, – вони відпочинуть від своєї праці, бо їхні діла йдуть за ними». **14** Тоді я подивився, і ось [переді мною] була біла хмара, а на хмарі сидів Хтось, подібний до Сина Людського. На голові Він мав золоту корону, а в руці – гострий серп. **15** І ще один ангел вийшов із Храму й гучним голосом промовив до Того, Хто сидів на хмарі: «Візьми Свій серп і жни, бо прийшов час жнив і врожай землі дозрів». **16** І Той, Хто сидів на хмарі, кинув Свого серпа на землю, і врожай на землі був зібраний. **17** Потім інший ангел вийшов із Храму на небі, і він теж мав гострий серп. **18** І ще один ангел, який мав владу над вогнем, вийшов від жертовника й гучним голосом промовив до того, що

мав гострий серп: «Надішли свій гострий серп і збери
грона винограду на землі, бо його виноград дозрів».
19 Ангел кинув свого серпа на землю й, зібравши
виноград, вкинув його до великої давильні Божого
гніву. **20** [Виноград] було почавлено в давильні за
містом. З неї потекла кров, яка піднялася аж по
вудила коней і розлилась на тисячу шістсот стадіїв.

15 Я побачив на небі ще одне велике й дивовижне
знамення: сім ангелів із сімома останніми карами,
бо ними закінчується Божий гнів. **2** І я побачив
щось схоже на скляне море, змішане з вогнем, і тих,
хто переміг звіра, його образ та число його імені.
Вони стояли біля моря й тримали Божі арфи. **3**
Вони співали пісню раба Божого Мойсея та Агнця,
кажучи: «Великі та дивовижні діла Твої, Господи
Боже, Вседержителю! Праведні та правдиві шляхи
Твої, Царю народів! **4** Хто не боятиметься Тебе,
Господи, і не принесе слави Твоєму імені? Бо Ти
один святий. Усі народи прийдуть і поклонятимуться
перед Тобою, бо відкрились Твої праведні вчинки!» **5**
Після цього я подивився й побачив на небі відкритий
Храм – Оселю одкровення. **6** Із Храму вийшли сім
ангелів із сімома карами. Вони були одягнені в
чистий блискучий льняний [одяг] і були оперезані на
грудях золотими поясами. **7** Тоді одна з чотирьох
живих істот дала семи ангелам сім золотих чаш,
наповнених гнівом Бога, Який живе навіки-віків. **(aiōn g165)** **8** І Храм наповнився димом від слави Божої та

від Його сили, і ніхто не міг увійти до Храму, поки не буде закінчено сім кар сімох ангелів.

16 Тоді я почув гучний голос із Храму, який казав семи ангелам: «Ідіть та вилийте на землю сім чаш Божого гніву». **2** Перший [ангел] пішов і вилив свою чашу на землю, і з'явилися болючі вирази та жахливі гнійні рани в людей, які мали знак звіра й поклонялися його образу. **3** Другий [ангел] вилив свою чашу на море, і воно стало наче кров мерця, і все живе в морі загинуло. **4** Третій [ангел] вилив свою чашу на річки та джерела води, і вони стали кров'ю. **5** Тоді я почув ангела вод, що казав: «Праведний Ти, Хто є і Хто був, Святий Ти, бо так присудив. **6** Адже вони пролили кров святих та пророків, і Ти дав їм пити кров. Вони варті [цього]!» **7** І я почув вівтар, що казав: «Так, Господи Боже, Вседержителю, правдиві й справедливі Твої суди!» **8** Четвертий [ангел] вилив свою чашу на сонце, і йому дозволено було палити людей вогнем. **9** І велика спека обпалювала людей, так що вони зневажали ім'я Бога, Який має владу над цими карами, але вони не покаялись і не прославили Його. **10** П'ятий [ангел] вилив свою чашу на престол звіра, і його царство занурилось у темряву. [Люди] від болю кусали свої язики **11** й зневажали Бога небесного через їхні болі та рани, але вони не покаялись у своїх ділах. **12** Шостий [ангел] вилив свою чашу на велику річку Євфрат, і вода її висохла, щоб підготувати шлях царям зі Сходу. **13** Потім я побачив, як із пащі дракона, з пащі звіра та

з уст лжепророка вийшли три нечисті духи, схожі на жаб. **14** Це демонічні духи, які роблять знамення, вони виходять до царів усього світу, щоб зібрати їх для битви у великий День Бога Вседержителя. **15** «Ось Я приходжу, як злодій! Блаженний той, хто пильнує й зберігає свій одяг, щоб не ходити оголеним і щоб [люди] не бачили його сорому». **16** Потім [нечисті духи] зібрали [царів] на місце, яке єврейською називається Армагеддон. **17** Сьомий [ангел] вилив свою чашу в повітря, і з Храму від престолу пролунав гучний голос, що казав: «Звершилося!» **18** Потім спалахнули блискавки, пролунали голоси та громи й стався великий землетрус. Такого землетрусу не було відтоді, як людство [живе] на землі, настільки сильним був землетрус. **19** Велике місто розділилося на три частини, і міста народів розпалися. Бог згадав великий Вавилон і дав йому чашу, наповнену вином Його лютого гніву. **20** Кожен острів утік, і гір неможливо було знайти. **21** Величезний град, завбільшки з талант, падав із неба на людей. І вони зневажали Бога через кару градом, бо кара була дуже велика.

17 Один із семи ангелів, що мали сім чаш, прийшов і сказав мені: «Прийди, я покажу тобі покарання великої розпусниці, яка сидить над багатьма водами. **2** З нею земні царі чинили статеву розпусту, а жителі землі впивалися вином її розпусти». **3** Тоді [ангел] переніс мене в Дусі у пустелю. [Там] я побачив жінку, що сиділа на багряному звірі, який увесь був покритий

богохульними іменами; він мав сім голів і десять
рогів. **4** Жінка була одягнена в порфіру та багряницю й
була прикрашена золотом, дорогоцінними каменями
та перлами. У своїй руці вона тримала золоту чашу,
наповнену мерзотами та нечистотою її розпусти. **5** На
чолі було написане ім'я, таємниця: великий вавилон
– мати розпусниць і мерзот землі. **6** І я побачив,
що жінка була п'яна від крові святих та від крові
свідків Ісуса. Побачивши її, я був дуже здивований. **7**
Тоді ангел сказав мені: «Чому ти дивуєшся? Я скажу
тобі таємницю жінки та звіра, який її носить і має
сім голів і десять рогів. **8** Звір, якого ти бачив, був,
а [зараз] його немає. Він вийде з безодні й піде
на загибель. Мешканці землі, імена яких не були
записані в книзі життя від створення світу, будуть
здивовані, коли побачать звіра, бо колись він був, а
[зараз] його немає, але він прийде». **(Abyssos g12)** **9** «У
цьому розум і мудрість. Сім голів – це сім пагорбів,
на яких сидить жінка. Це також і сім царів. **10** П'ятеро
впали, один є, інший ще не прийшов; але коли він
прийде, то він залишиться ненадовго. **11** Звір, який
був, а зараз його немає, – восьмий. Він належить до
семи й іде до загибелі. **12** Десять рогів, які ти бачив, –
це десять царів, які ще не отримали царства. Але вони
отримають царську владу на одну годину разом зі
звіром. **13** Вони мають одну мету і віддають свою силу
й владу звіру. **14** Вони будуть вести війну проти Агнця,
але Агнець переможе їх, бо Він є Цар царів і Володар
володарів. І разом із Ним будуть Його покликані,

обрані та вірні». **15** Тоді [ангел] сказав мені: «Води, які ти бачив там, де сидить розпусниця, – це люди, народи, нації та мови. **16** Звір та десять рогів, які ти бачив, зненавидять розпусницю. Вони спустошать її, залишать голою, з'їдять її тіло та спалять у вогні. **17** Тому що Бог вклав у їхні серця виконати Його мету, передати звірові їхнє царство, доки не здійсняться слова Божі. **18** Жінка, яку ти бачив, – це велике місто, яке панує над земними царями».

18 Після цього я побачив іншого ангела, що спускався з неба. Він мав велику владу, і земля була осяяна його славою. **2** Він закричав могутнім голосом: «„Упала! Упала велика [розпусниця] Вавилон!“Вона стала оселею для демонів, притулком для всякого нечистого духа, притулком для всякого нечистого птаха і притулком для кожної нечистої та огидної тварини. **3** Вона напоїла всі народи вином своєї статевої розпусти. Царі землі вчинили з нею розпусту, і земні купці розбагатіли від її великої розкоші». **4** Тоді я почув інший голос із неба, який казав: «„Вийди з неї, Мій народе“, щоб не бути співучасником в її гріхах і не отримати її покарання; **5** бо її гріхи сягають неба і Бог згадав про її злочини. **6** Відплатіть їй, як вона відплатила [іншим], удвічі відплатіть їй за її діла. І в чаші, в якій вона змішувала [вам вино], змішайте їй удвічі. **7** Дайте їй стільки страждання й скорботи, скільки вона славилася й жила в розкоші. Бо у своєму серці вона говорить: „Я сиджу як цариця, я не вдова й ніколи не побачу горя“. **8** Тому одного

дня прийдуть на неї покарання: смерть, скорбота й голод. Вона згорить у вогні, бо могутній Господь Бог, Який осудить її». **9** Коли земні царі, які чинили з нею розпусту та розкошували з нею, побачать дим її горіння, вони будуть плакати й сумувати за нею. **10** Злякавшись її страждання, вони стоятимуть далеко й кричатимуть: «Горе! Горе тобі, велике місто! Могутнє місто Вавилон! За одну годину прийшов твій суд!» **11** Земні купці будуть плакати та сумувати за нею, бо ніхто більше не купує їхніх товарів: **12** товарів із золота, срібла, дорогоцінного каміння, перлин, тонкого льняного полотна, порфіри, шовку й багряної тканини, усякого пахучого дерева, усяких речей зі слонової кістки, посуду з дорогих дерев, бронзи, заліза та мармуру, **13** [а також] корицю, прянощі, пахощі, мир, ладан, вино, оливкову олію, борошно, пшеницю, худобу, овець, коней, колісниць, рабів та людських душ. **14** Плоди, яких прагнула твоя душа, відійшли від тебе. Уся розкіш і блискучість втрачена, і ніколи вже не знайдеш їх. **15** Купці, які торгували цим товаром й збагатилися від неї, стануть здалека, перелякані її стражданнями. Вони будуть плакати й сумувати **16** кажучи: «Горе! Горе [тобі], велике місто, одягнене в тонке льняне полотно, порфіру та багряницю, прикрашене золотом, дорогоцінним камінням і перлами! **17** Бо за одну годину таке велике багатство було зруйноване!» Кожен керманич, усі, хто подорожує на кораблі, моряки та всі, хто заробляє на життя з моря, стояли здалека. **18** Вони бачили

дим пожежі й казали: «Чи було колись таке велике
місто, як це?» **19** Вони посипали свої голови порохом,
плакали, ридали й кричали: «Горе! Горе [тобі], велике
місто, де всі, хто мав кораблі на морі, збагатилися
завдяки його багатству, бо за одну годину його було
знищено! **20** Радійте з цього, небеса, святі, апостоли й
пророки! Адже Бог засудив її за те, що вона зробила
з вами». **21** Тоді могутній ангел підняв великий,
наче жорно, камінь і кинув у море, кажучи: «Так
стрімко буде викинуте велике місто Вавилон, і вже
ніколи більше його не буде. **22** Звуку арфістів та
співаків, дударів та сурмачів більше ніколи не можна
буде почути в тобі. І вже не буде в тобі жодного
ремісника, жодного ремесла ніколи вже в тобі не
знайдеться. І звуку від жорен вже не буде чутно в
тобі. **23** Уже ніколи не засяє в тобі світло світильника,
не пролунає голос нареченого чи нареченої. Твої
купці були вельможами землі, бо твоїм чаклунством
усі народи були введені в оману. **24** І в ньому була
знайдена кров пророків, святих і всіх, хто був убитий
на землі».

19 Після цього я почув на небі наче гучний
голос великого натовпу. Вони вигукували: «Алілуя!
Спасіння, слава й сила [належать] нашому Богу, **2** бо
істинні та справедливі Його суди. Він засудив велику
розпусницю, яка зіпсувала землю своєю розпустою.
Він помстився за кров Своїх рабів, [пролиту] її
руками». **3** І вони закричали вдруге: «Алілуя!
Дим від неї підіймається навіки-віків!» **(aiōn g165)** **4**

Двадцять чотири старці та чотири живі істоти впали, поклонилися Богу, Який сидів на престолі, і сказали: «Амінь! Алілуя!» **5** Потім від престолу пролунав голос, який казав: «Хваліть нашого Бога, усі Його раби, усі, хто боїться Його, малі та великі!» **6** І я почув, наче голос великого натовпу, наче гуркіт бурхливих вод і наче гучні громи, які казали: «Алілуя! Бо зацарював наш Господь Бог Вседержитель. **7** Радіймо й веселімося! Віддаймо Йому славу! Адже прийшло весілля Агнця і Його наречена вже приготувалася. **8** І дано їй одягнутися в одяг із тонкого льону, чистий та світлий». (Бо тонкий льон означає праведність святих.) **9** Тоді [ангел] сказав мені: «Напиши [це]: блаженні покликані на весільну вечерю Агнця!» І додав: «Це істинні слова Бога». **10** Тоді я впав до його ніг, щоб поклонитися йому. Але він сказав мені: «Дивись, не [роби цього]! Я такий же служитель, як і ти та твої брати, які дотримуються свідчення Ісуса. Богові поклоняйся! Бо свідчення Ісуса – це Дух пророцтва». **11** Я побачив відкрите небо, і ось [там був] білий кінь, і на ньому був Вершник, Якого називають Вірним і Правдивим. Він справедливо судить і воює. **12** Його очі немов вогняне полум'я, а на голові багато вінців. Він має написане ім'я, якого ніхто не знає, крім Нього Самого. **13** Він одягнений в одежу, змочену в крові, Його ім'я – Слово Боже. **14** Слідом за Ним верхи на білих конях їдуть небесні війська, одягнені в тонкий льон, білий і чистий. **15** З Його вуст виходить гострий меч, щоб ним уражати народи. Він

буде правити ними залізним жезлом і розчавить у давильні вино люті й гніву Бога Вседержителя. **16** На Його одязі та на стегні було написано ім'я: цар царів і володар володарів. **17** І я побачив ангела, що стояв на сонці й кричав гучним голосом до всіх птахів, що літали серед неба: «Прийдіть, зберіться разом на велику вечерю Божу, **18** щоб їсти тіла царів, полководців та могутніх, тіла коней та їхніх вершників і тіла всіх вільних та рабів, великих та малих». **19** Тоді я побачив звіра, земних царів та їхні війська, що зібралися разом, щоб вести війну проти Вершника на коні та Його війська. **20** Але звіра було схоплено, а разом із ним і лжепророка, що робив перед ним знамення, якими обманював тих, хто отримав знак звіра й поклонявся його образу. Обох живими кинули у вогняне озеро, що горить сіркою. **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **21** А інші були вбиті мечем, що виходив з уст Вершника на коні, і всі птахи наїлися їхніми тілами.

20 І я побачив ангела, що спускався з неба, маючи в руці ключ від безодні й великий ланцюг. **(Abyssos g12)** **2** Він схопив дракона, стародавнього змія, який є дияволом та сатаною, і зв'язав його на тисячу років. **3** Він кинув його в безодню, замкнув і запечатав над ним [вхід], щоб більше не обманював народи, поки не закінчиться тисяча років. Після цього він має бути звільнений на короткий час. **(Abyssos g12)** **4** І я побачив престоли й тих, хто сидів на них, їм була дана [влада] судити. Це душі тих, хто був

обезголовлений за свідчення про Ісуса та за Слово Боже. Вони не поклонилися ні звіру, ні його образу й не отримали його знака на чоло чи руку. Вони ожили й царювали з Христом тисячу років. **5** (Інші мертві не ожили, поки не закінчилася тисяча років.) Це перше воскресіння. **6** Блаженні та святі [всі], хто має частку в першому воскресінні. Друга смерть не має над ними влади, але вони будуть священниками Бога та Христа й царюватимуть із Ним тисячу років. **7** Коли тисяча років закінчиться, сатана буде звільнений зі своєї в'язниці. **8** Він піде обманювати народи з чотирьох сторін світу, Гога й Магога, щоб зібрати їх для війни. Число їх буде як пісок на березі моря. **9** Вони піднялися по [всій] землі й оточили табір святих та улюблене місто. Але зійшов вогонь із неба й пожер їх. **10** А диявола, який їх обманув, було кинуто у вогняне й сірчане озеро, де вже були звір і лжепророк. Вони будуть мучитися день і ніч навіки-віків. **(aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442)** **11** Потім я побачив великий білий престол і Того, Хто сидів на ньому. Земля та небо втекли від Його присутності, бо не знайшлося для них місця. **12** І я побачив мертвих, великих і малих, що стояли перед престолом. Були розгорнуті книги; і була розгорнута іще одна книга, яка є [книгою] життя. Загиблих судили за їхніми вчинками згідно з тим, що записано в книгах. **13** Море віддало мертвих, що були в ньому, а смерть та царство мертвих – тих, що були в них, і кожного судили за його вчинками. **(Hadēs g86)** **14** Потім смерть і царство мертвих були кинуті у

вогняне озеро. Вогняне озеро – це друга смерть. **(Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442)** **15** І той, кого не було знайдено записаним у книзі життя, був укинутий у вогняне озеро. **(Limnē Pyr g3041 g4442)**

21 Потім я побачив «нове небо та нову землю», бо перше небо та перша земля проминули, і моря вже не було. **2** Я побачив святе місто, новий Єрусалим, що сходив із неба від Бога, підготовлений як наречена, прикрашена для свого чоловіка. **3** І я почув від престолу гучний голос, який казав: «Ось Оселя Бога [тепер] з людьми, і Він житиме з ними. Вони будуть Його народом, і Сам Бог буде з ними їхнім Богом. **4** Він витре кожну сльозу з їхніх очей. Більше не буде смерті, жалоби, плачу чи болю, бо колишнє минуло». **5** Той, Хто сидів на престолі, сказав: «Ось Я творю все нове!» І додав: «Запиши [це], бо ці слова надійні й правдиві». **6** Він сказав мені: «Звершилося. Я – Альфа і Омега, Початок і Кінець. Спраглому дам пити даром з джерела живої води. **7** Хто переможе, успадкує це [все], і Я буду його Богом, а він буде Мені сином. **8** Що ж до боягузів, невірних, мерзотників, убивць, розпусників, чаклунів, ідолопоклонників та всіх брехунів, то їхня частка – вогняне й сірчане озеро. Це є друга смерть». **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **9** Один із семи ангелів, у котрих було сім чаш, наповнених сімома останніми карами, прийшов і сказав мені: «Прийди, я покажу тобі наречену, дружину Агнця». **10** І він переніс мене в Дусі на велику й високу гору та показав мені святе місто Єрусалим, що сходило

з неба від Бога. **11** Воно мало Божу славу, а його
сяйво було схоже на дорогоцінний камінь, наче
камінь яшми, прозорий, мов кришталь. **12** Він мав
велику й високу стіну з дванадцятьма воротами та
з дванадцятьма ангелами біля воріт. На [воротах]
були написані імена дванадцяти племен Ізраїля.
13 Три брами були на сході, три – на півночі, три
– на півдні й три – на заході. **14** Стіна міста мала
дванадцять основ, і на них були імена дванадцяти
апостолів Агнця. **15** [Ангел], який розмовляв зі мною,
мав золоту тростину, щоб виміряти місто, його брами
та стіну. **16** Місто було чотирикутне, його довжина
була така ж, як ширина. Він виміряв місто тростиною
[і виявив, що воно має] дванадцять тисяч стадіїв. Його
довжина, широта й висота – однакові. **17** Він виміряв і
стіну, і вона мала сто сорок чотири лікті за людською
мірою, якою користувався ангел. **18** Стіна [міста]
була збудована з яшми, а [саме] місто – з чистого, як
прозоре скло, золота. **19** Основи міських стін були
прикрашені різними видами дорогоцінного каменю.
Перший був із яшми, другий – із сапфіру, третій – з
агата, четвертий – зі смарагду, **20** п'ятий – з оніксу,
шостий – з рубіна, сьомий – з хризоліту, восьмий
– з берилу, дев'ятий – з топазу, десятий – з бірюзи,
одинадцятий – з гіацинту й дванадцятий – з аметисту.
21 Дванадцять воріт були дванадцятьма перлинами,
кожні ворота були з однієї перлини. Велика вулиця
міста була з чистого золота, як прозоре скло. **22** Я не
бачив у місті храму, бо його Храм – це Господь Бог

Вседержитель і Агнець. **23** Місто не потребує сонця чи місяця, щоб світили в ньому, бо слава Божа освітлює його, а Агнець – його світильник. **24** Народи будуть ходити в його світлі, і земні царі приноситимуть туди свою славу. **25** Його ворота ніколи не будуть зачинені вдень, а ночі там не буде. **26** І принесуть до нього славу й честь народів. **27** У нього не ввійде ніщо нечисте і той, хто чинить ганебне та обманює, а лише той, хто записаний в книзі життя Агнця.

22 Тоді [ангел] показав мені річку води життя, прозору, як кришталь, що, витікаючи з престолу Бога та Агнця, **2** [текла] посеред головної вулиці міста. По обидва береги річки росте дерево життя, що приносить врожай дванадцять разів на рік, щомісяця даючи свій плід. А листя дерева служить для зцілення народів. **3** І не буде більше ніякого прокляття. Престол Бога та Агнця буде в місті, і Його раби служитимуть Йому. **4** Вони будуть бачити Його обличчя й [матимуть] на чолах Його ім'я **5** Ночі більше не буде, і не матимуть потреби у світильнику чи у світлі сонця, бо Господь Бог буде світити над ними. І вони царюватимуть навіки-віків. **(aiōn g165)** **6** [Ангел] сказав мені: «Ці слова вірні й правдиві. Господь Бог, Який надихає пророків, послав Свого ангела показати своїм рабам те, що незабаром має відбутися». **7** «Ось Я скоро прийду! Блаженний той, хто дотримується слів пророцтва, [записаних] у цій книзі». **8** Я, Іван, усе це чув і бачив. І, почувши й побачивши це, я впав до ніг ангела, який все мені

показував, щоб поклонитись. **9** Але він сказав мені:
«Дивись, не [роби цього]! Я такий же служитель, як і
ти, твої брати-пророки та [всі], хто дотримується слів
цієї книги. Богові поклоняйся!» **10** Потім він сказав
мені: «Не запечатуй слів пророцтва цієї книги, бо
час уже близький. **11** Неправедний хай і далі чинить
неправду, нечестивий хай продовжує осквернятися,
праведний хай і надалі живе праведно, а святий
нехай освячується». **12** «Ось Я скоро прийду! Моя
винагорода зі Мною, і Я віддам кожному згідно з його
вчинками. **13** Я – Альфа і Омега, Перший і Останній,
Початок і Кінець. **14** Блаженні ті, хто омиває свій
одяг, щоб мати право [споживати плоди] з дерева
життя й увійти в місто через ворота. **15** Зовні – пси,
чаклуни, розпусники, убивці, ідолопоклонники та
всі, хто любить і чинить неправду. **16** Я, Ісус, послав
Свого ангела, щоб він дав це свідчення для церков. Я
– корінь і нащадок Давида, яскрава ранкова зоря».
17 Дух і наречена кажуть: «Прийди!» І нехай той,
хто чує, скаже: «Прийди!» І спраглий нехай прийде,
і той, хто бажає, нехай візьме даром воду життя.
18 Я свідчу кожному, хто чує слова пророцтва цієї
книги, якщо хтось додасть до них щось, Бог додасть
йому покарання, описані в цій книзі. **19** І якщо хтось
відійме слова з цієї книги пророцтва, Бог забере в
нього частку в дереві життя та у святому місті, про
які написано в цій книзі. **20** Той, Хто свідчить про
це, говорить: «Так, Я скоро прийду». Амінь! Прийди,

Господи Ісусе! **21** Благодать Господа Ісуса нехай буде
з усіма. Амінь.

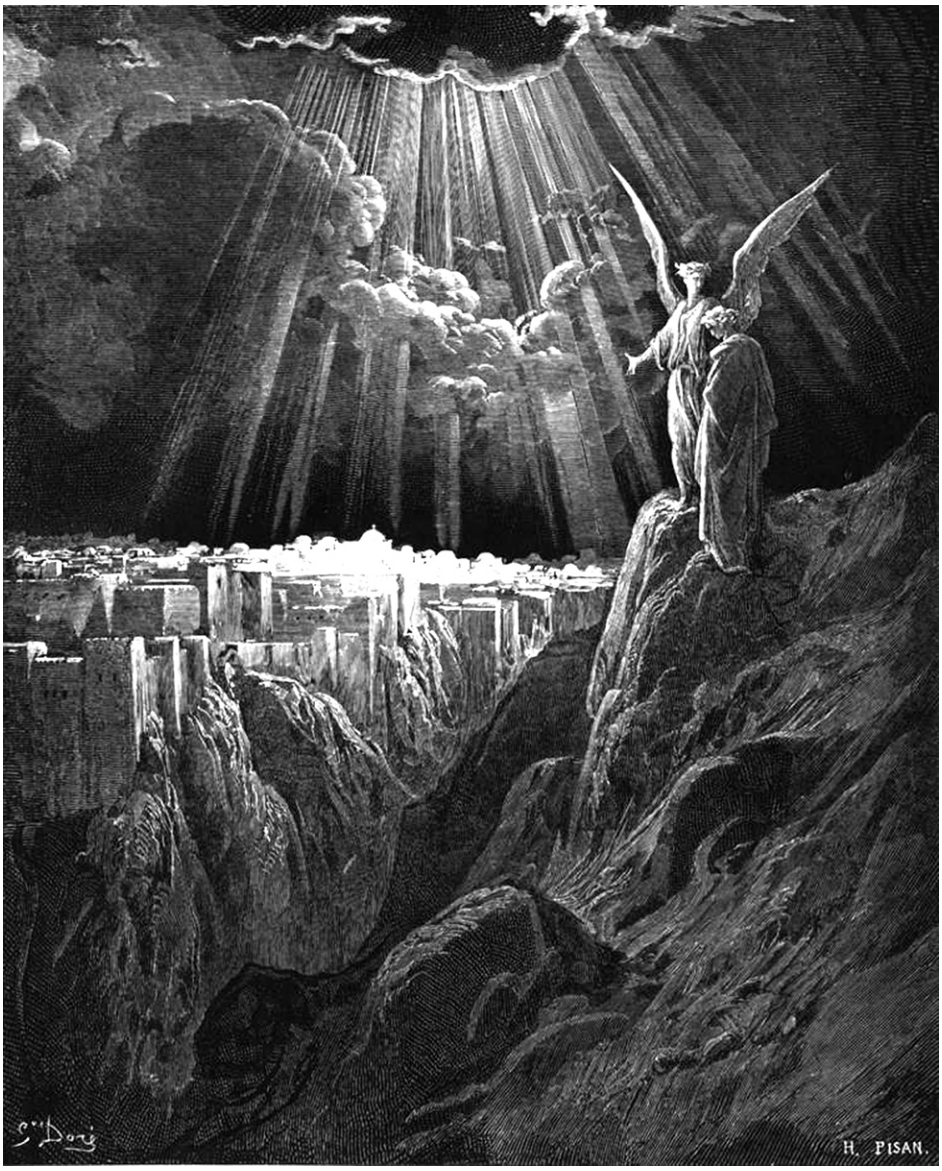

Я побачив святе місто, новий Єрусалим, що сходив із неба від Бога, підготовлений як наречена, прикрашена для свого чоловіка. І я почув від престолу гучний голос, який казав: «Ось Оселя Бога [тепер] з людьми, і Він житиме з ними.
Вони будуть Його народом, і Сам Бог буде з ними їхнім Богом.
Об'явлення 21:2-3

Керівництво для Читачів

Український at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Глосарій

Український at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Глосарій +

AionianBible.org/Bibles/Ukrainian---New-Translation/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Від Луки 8:31
До римлян 10:7
Об'явлення 9:1
Об'явлення 9:2
Об'явлення 9:11
Об'явлення 11:7
Об'явлення 17:8
Об'явлення 20:1
Об'явлення 20:3

aïdios

До римлян 1:20
Юда 1:6

aiōn

Від Матвія 12:32
Від Матвія 13:22
Від Матвія 13:39
Від Матвія 13:40
Від Матвія 13:49
Від Матвія 21:19
Від Матвія 24:3
Від Матвія 28:20
Від Марка 3:29
Від Марка 4:19
Від Марка 10:30
Від Марка 11:14
Від Луки 1:33
Від Луки 1:55
Від Луки 1:70
Від Луки 16:8
Від Луки 18:30
Від Луки 20:34
Від Луки 20:35
Від Івана 4:14
Від Івана 6:51
Від Івана 6:58
Від Івана 8:35
Від Івана 8:51
Від Івана 8:52
Від Івана 9:32
Від Івана 10:28
Від Івана 11:26
Від Івана 12:34
Від Івана 13:8
Від Івана 14:16
Дії 3:21
Дії 15:18
До римлян 1:25
До римлян 9:5
До римлян 11:36
До римлян 12:2
До римлян 16:27
1 до коринтян 1:20
1 до коринтян 2:6
1 до коринтян 2:7
1 до коринтян 2:8
1 до коринтян 3:18
1 до коринтян 8:13
1 до коринтян 10:11
2 до коринтян 4:4
2 до коринтян 9:9
2 до коринтян 11:31
До галатів 1:4
До галатів 1:5
До ефесян 1:21
До ефесян 2:2
До ефесян 2:7
До ефесян 3:9
До ефесян 3:11
До ефесян 3:21
До ефесян 6:12
До филип'ян 4:20
До колоссян 1:26
1 Тимофію 1:17
1 Тимофію 6:17
2 Тимофію 4:10
2 Тимофію 4:18
До Тита 2:12
До євреїв 1:2
До євреїв 1:8
До євреїв 5:6
До євреїв 6:5
До євреїв 6:20
До євреїв 7:17
До євреїв 7:21
До євреїв 7:24
До євреїв 7:28
До євреїв 9:26
До євреїв 11:3
До євреїв 13:8
До євреїв 13:21
1 Петра 1:23
1 Петра 1:25
1 Петра 4:11
1 Петра 5:11
2 Петра 3:18
1 Івана 2:17
2 Івана 1:2
Юда 1:13
Юда 1:25
Об'явлення 1:6
Об'явлення 1:18
Об'явлення 4:9
Об'явлення 4:10
Об'явлення 5:13
Об'явлення 7:12
Об'явлення 10:6
Об'явлення 11:15
Об'явлення 14:11
Об'явлення 15:7
Об'явлення 19:3
Об'явлення 20:10
Об'явлення 22:5

aiōnios

Від Матвія 18:8
Від Матвія 19:16
Від Матвія 19:29
Від Матвія 25:41
Від Матвія 25:46
Від Марка 3:29
Від Марка 10:17
Від Марка 10:30
Від Луки 10:25
Від Луки 16:9
Від Луки 18:18
Від Луки 18:30
Від Івана 3:15
Від Івана 3:16
Від Івана 3:36
Від Івана 4:14
Від Івана 4:36
Від Івана 5:24
Від Івана 5:39
Від Івана 6:27
Від Івана 6:40
Від Івана 6:47
Від Івана 6:54
Від Івана 6:68

Від Івана 10:28
Від Івана 12:25
Від Івана 12:50
Від Івана 17:2
Від Івана 17:3
Дії 13:46
Дії 13:48
До римлян 2:7
До римлян 5:21
До римлян 6:22
До римлян 6:23
До римлян 16:25
До римлян 16:26
2 до коринтян 4:17
2 до коринтян 4:18
2 до коринтян 5:1
До галатів 6:8
2 до солунян 1:9
2 до солунян 2:16
1 Тимофію 1:16
1 Тимофію 6:12
1 Тимофію 6:16
2 Тимофію 1:9
2 Тимофію 2:10
До Тита 1:2
До Тита 3:7
До Филимона 1:15
До євреїв 5:9
До євреїв 6:2
До євреїв 9:12
До євреїв 9:14
До євреїв 9:15
До євреїв 13:20
1 Петра 5:10
2 Петра 1:11
1 Івана 1:2
1 Івана 2:25
1 Івана 3:15
1 Івана 5:11
1 Івана 5:13
1 Івана 5:20
Юда 1:7
Юда 1:21
Об'явлення 14:6

eleēsē

До римлян 11:32

Geenna

Від Матвія 5:22
Від Матвія 5:29
Від Матвія 5:30
Від Матвія 10:28
Від Матвія 18:9
Від Матвія 23:15
Від Матвія 23:33
Від Марка 9:43
Від Марка 9:45
Від Марка 9:47
Від Луки 12:5
Якова 3:6

Hadēs

Від Матвія 11:23
Від Матвія 16:18
Від Луки 10:15
Від Луки 16:23
Дії 2:27
Дії 2:31
1 до коринтян 15:55
Об'явлення 1:18
Об'явлення 6:8
Об'явлення 20:13
Об'явлення 20:14

Limnē Pyr

Об'явлення 19:20
Об'явлення 20:10
Об'явлення 20:14
Об'явлення 20:15
Об'явлення 21:8

Sheol

Буття 37:35
Буття 42:38
Буття 44:29
Буття 44:31
Числа 16:30
Числа 16:33
Повторення Закону 32:22
1 Самуїлова 2:6
2 Самуїлова 22:6
1 царів 2:6
1 царів 2:9
Йов 7:9
Йов 11:8
Йов 14:13
Йов 17:13
Йов 17:16
Йов 21:13
Йов 24:19
Йов 26:6
Псалми 6:5
Псалми 9:17
Псалми 16:10
Псалми 18:5
Псалми 30:3
Псалми 31:17
Псалми 49:14
Псалми 49:15
Псалми 55:15
Псалми 86:13
Псалми 88:3
Псалми 89:48
Псалми 116:3
Псалми 139:8
Псалми 141:7
Приповісті 1:12
Приповісті 5:5
Приповісті 7:27
Приповісті 9:18
Приповісті 15:11
Приповісті 15:24
Приповісті 23:14
Приповісті 27:20
Приповісті 30:16
Екклезіяст 9:10
Пісня над піснями 8:6
Ісая 5:14
Ісая 7:11
Ісая 14:9
Ісая 14:11
Ісая 14:15
Ісая 28:15
Ісая 28:18
Ісая 38:10
Ісая 38:18
Ісая 57:9
Єзекіїль 31:15
Єзекіїль 31:16
Єзекіїль 31:17
Єзекіїль 32:21
Єзекіїль 32:27
Осія 13:14
Амос 9:2
Йона 2:2
Авакум 2:5

Tartaroō

2 Петра 2:4

Questioned

None yet noted

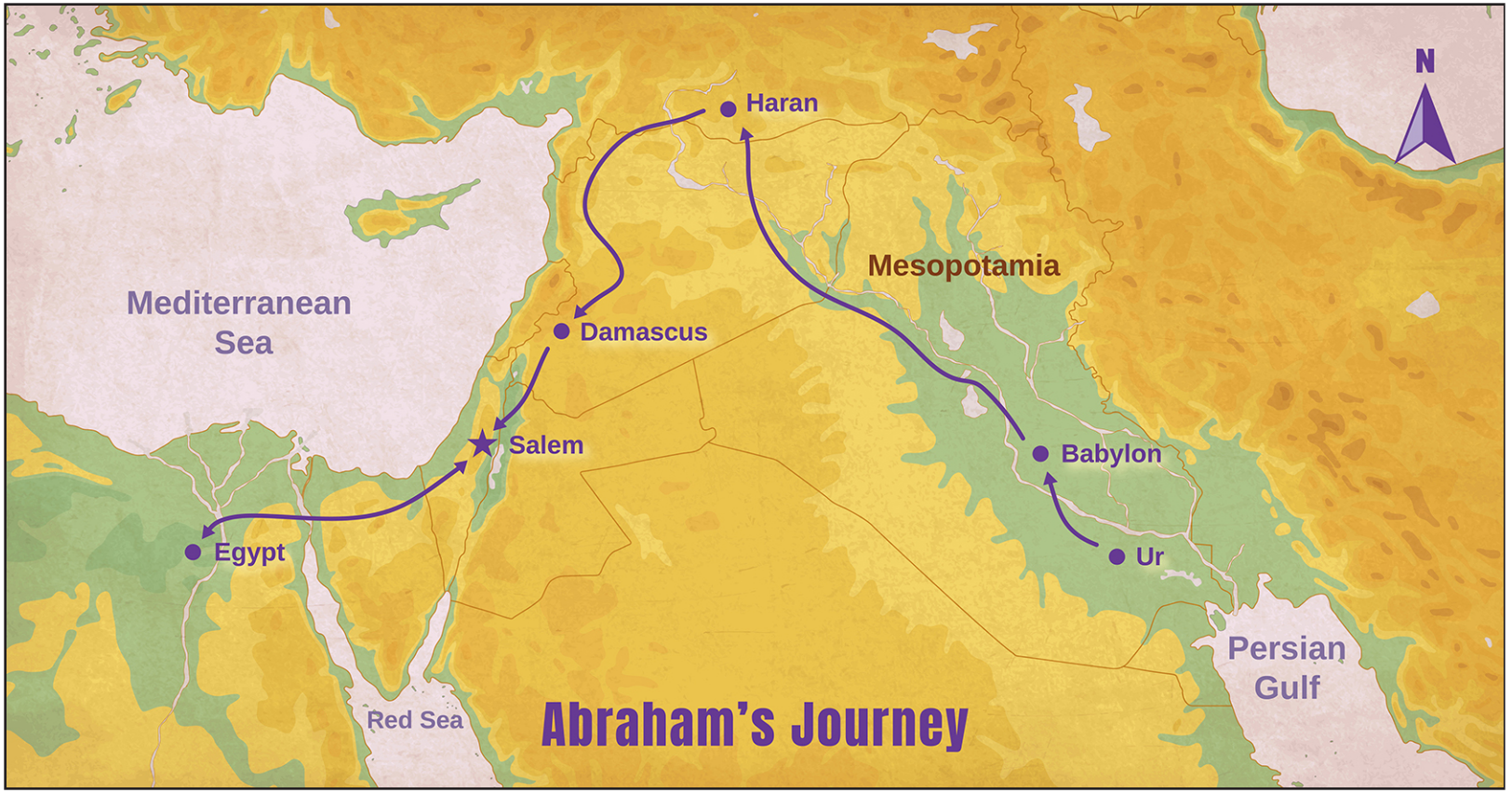

Вірою Авраам, коли був покликаний, послухався й вирушив туди, де пізніше отримав спадщину; вийшов, не знаючи, куди йде. - До євреїв 11:8

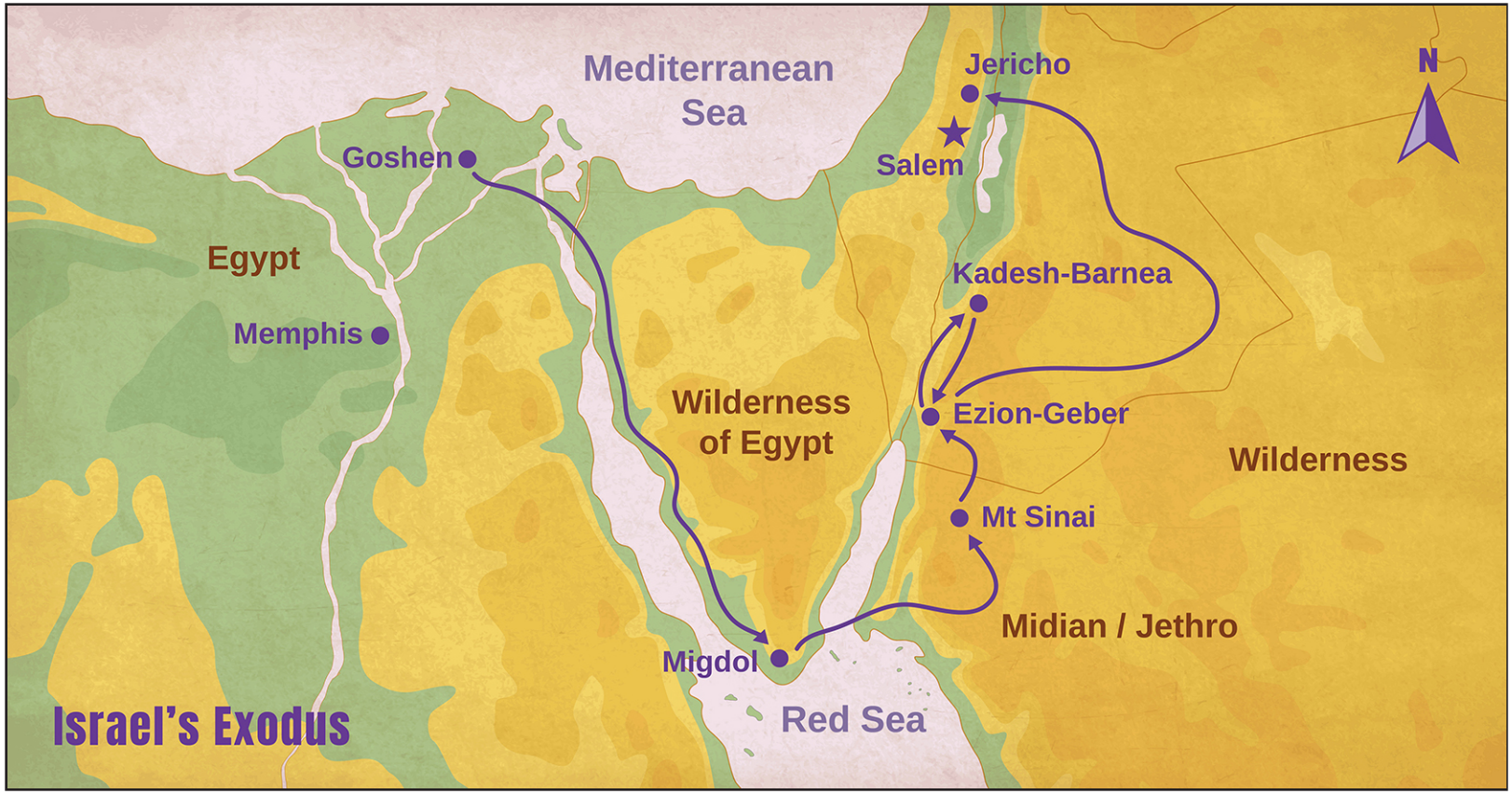

І сталося, коли фараон відпустив був той народ, то Бог не повів їх дорогою землі филистимської, хоч була близька́ вона.
Бо Бог сказав: „Щоб не пожалкував той наро́д, коли він побачить війну, і не вернувся до Єгипту“. - Вихід 13:17

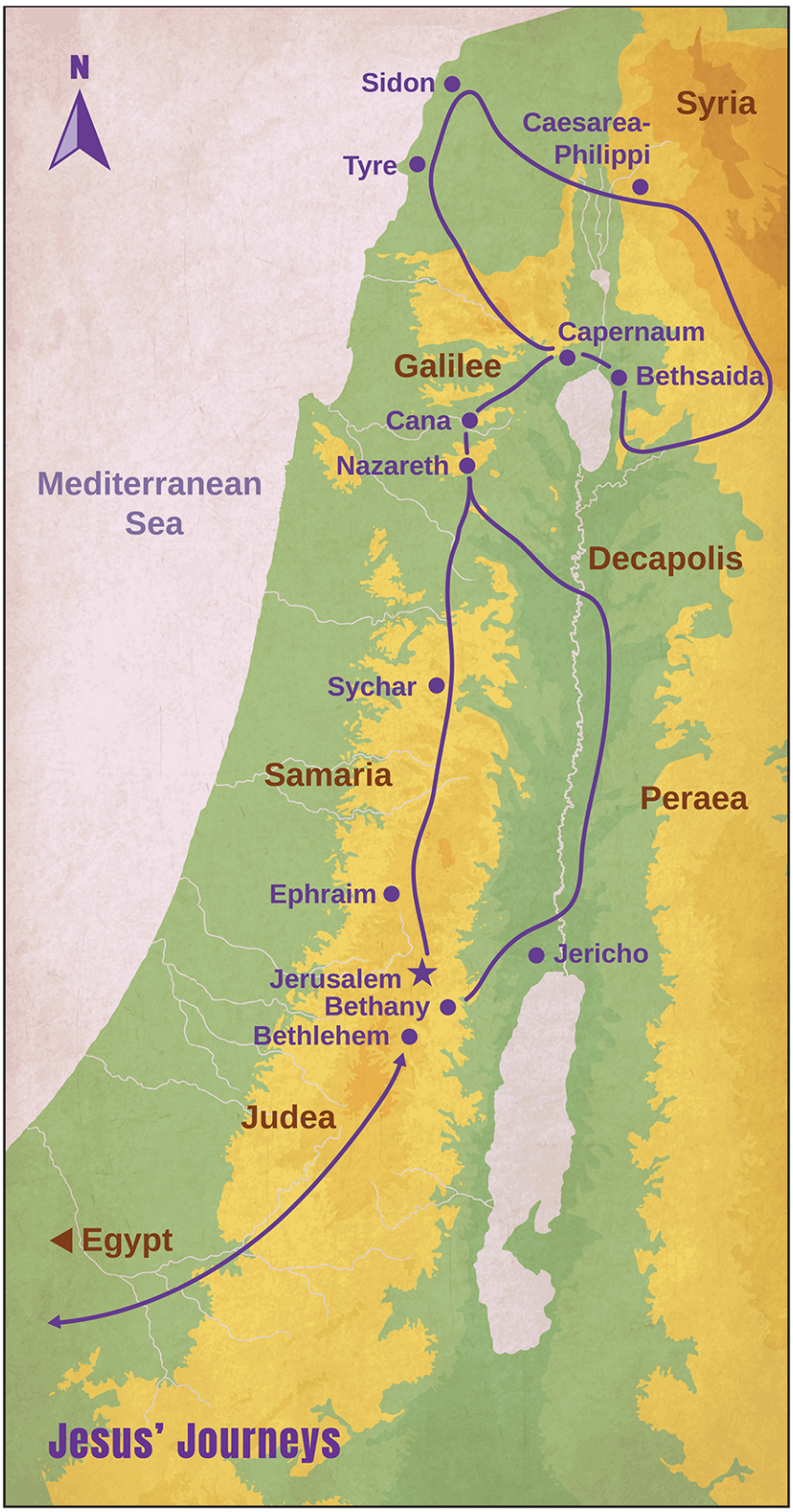

Адже Син Людський прийшов не для того, щоб Йому служили, але щоб служити й віддати Своє життя як викуп за багатьох. - Від Марка 10:45

Павло, раб Ісуса Христа, покликаний [бути] апостолом і обраний, щоб звіщати Добру Звістку Бога, - До римлян 1:1

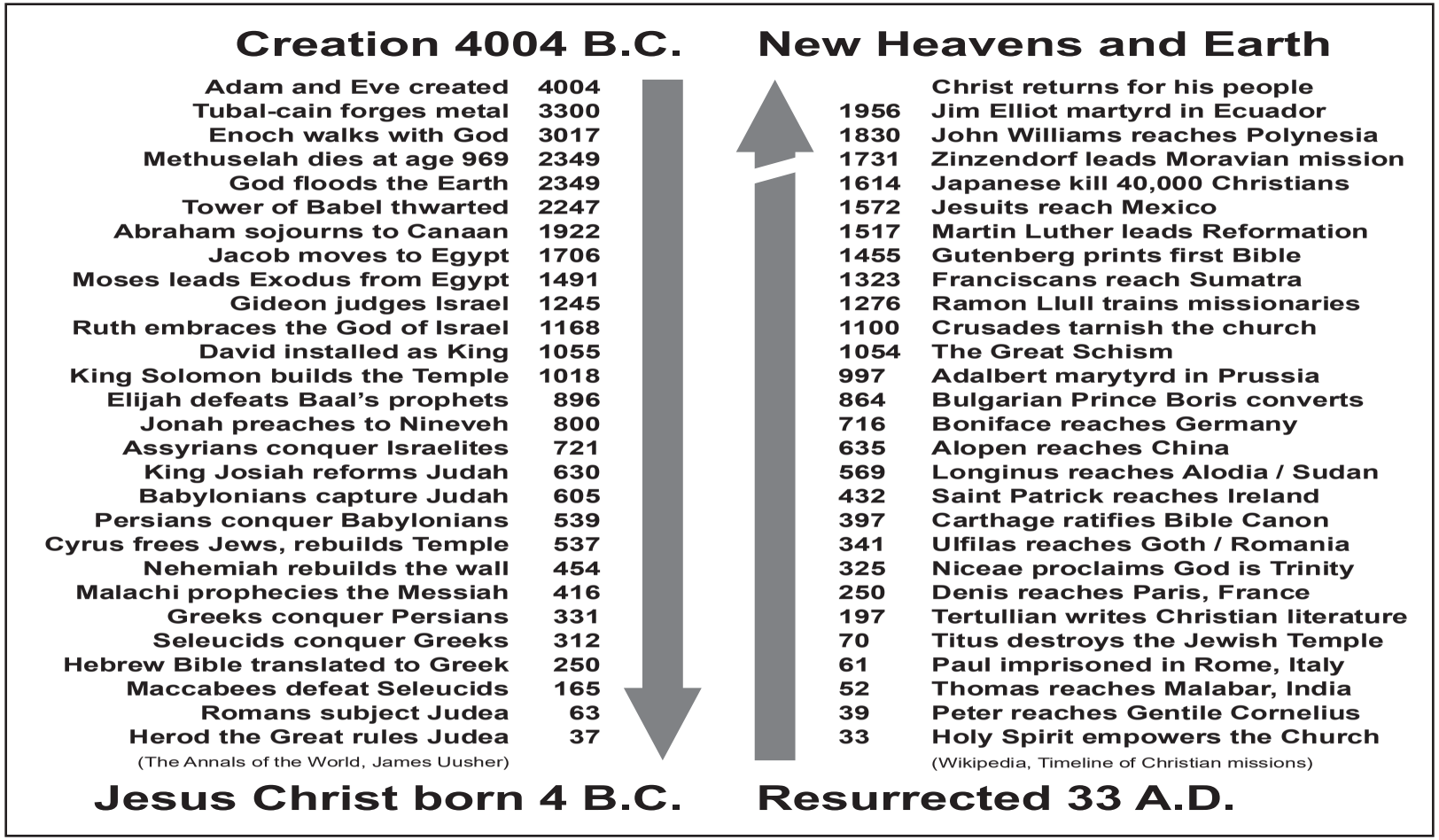
Creation 4004 B.C.
New Heavens and Earth
Adam and Eve created 4004
Tubal-cain forges metal 3300
Enoch walks with God 3017
Methuselah dies at age 969 2349
God floods the Earth 2349
Tower of Babel thwarted 2247
Abraham sojourns to Canaan 1922
Jacob moves to Egypt 1706
Moses leads Exodus from Egypt 1491
Gideon judges Israel 1245
Ruth embraces the God of Israel 1168
David installed as King 1055
King Solomon builds the Temple 1018
Elijah defeats Baal's prophets 896
Jonah preaches to Nineveh 800
Assyrians conquer Israelites 721
King Josiah reforms Judah 630
Babylonians capture Judah 605
Persians conquer Babylonians 539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple 537
Nehemiah rebuilds the wall 454
Malachi prophecies the Messiah 416
Greeks conquer Persians 331
Seleucids conquer Greeks 312
Hebrew Bible translated to Greek 250
Maccabees defeat Seleucids 165
Romans subject Judea 63
Herod the Great rules Judea 37
(The Annals of the World, James Uusher)
Christ returns for his people
1956 Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830 John Williams reaches Polynesia
1731 Zinzendorf leads Moravian mission
1614 Japanese kill 40,000 Christians
1572 Jesuits reach Mexico
1517 Martin Luther leads Reformation
1455 Gutenberg prints first Bible
1323 Franciscans reach Sumatra
1276 Ramon Llull trains missionaries
1100 Crusades tarnish the church
1054 The Great Schism
997 Adalbert marytyrd in Prussia
864 Bulgarian Prince Boris converts
716 Boniface reaches Germany
635 Alopen reaches China
569 Longinus reaches Alodia / Sudan
432 Saint Patrick reaches Ireland
397 Carthage ratifies Bible Canon
341 Ulfilas reaches Goth / Romania
325 Niceae proclaims God is Trinity
250 Denis reaches Paris, France
197 Tertullian writes Christian literature
70 Titus destroys the Jewish Temple
61 Paul imprisoned in Rome, Italy
52 Thomas reaches Malabar, India
39 Peter reaches Gentile Cornelius
33 Holy Spirit empowers the Church
(Wikipedia, Timeline of Christian missions)
Jesus Christ born 4 B.C.
Resurrected 33 A.D.

Where?			When?							
			Innocence		Fallen				Glory	
			Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne	New Heaven and Earth
Who?	God	Father	God's Perfect Fellowship John 10:30	God's Perfect Fellowship with Adam in the Garden of Eden No Fall No Death Gen 1:31	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16				God's Perfectly Restored Fellowship with All Mankind in the Holy City No Hades No Dead Rev 20:3	All Restored Acts 3:21
		Son			Pre-Incarnate, John 8:58		Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43		
		Holy Spirit			Everywhere, Psalm 139:7		Indwelling Believers, John 14:17			
	Mankind	Living Mankind	No Creation No people Gen 1:1		Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5					
		Deceased Believing Mankind			Blessed in Paradise, Luke 16:22					
		Deceased Unbelieving Mankind			Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13					
	Angels	Holy Angels			Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14					
		Imprisoned Angels		No Fall No Unholy Angels Gen 1:31	Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6				Lake of Fire Prepared for the Devil and his Angels Mat 25:41 Rev 20:10	Fallen Angels Forgiven? Col 1:20 Yes? Heb 2:16 No?
		Fugitive Angels			Rebelling Against Christ Accusing Mankind 1 Peter 5:8 and Revelation 12:10			Thalaasa, Rev 20:13		
		First Beast Demon						Lake of Fire Revelation 19:20		
		False Prophet Demon								
		Satan						Abyss Revelation 20:2		

Доля

Український at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

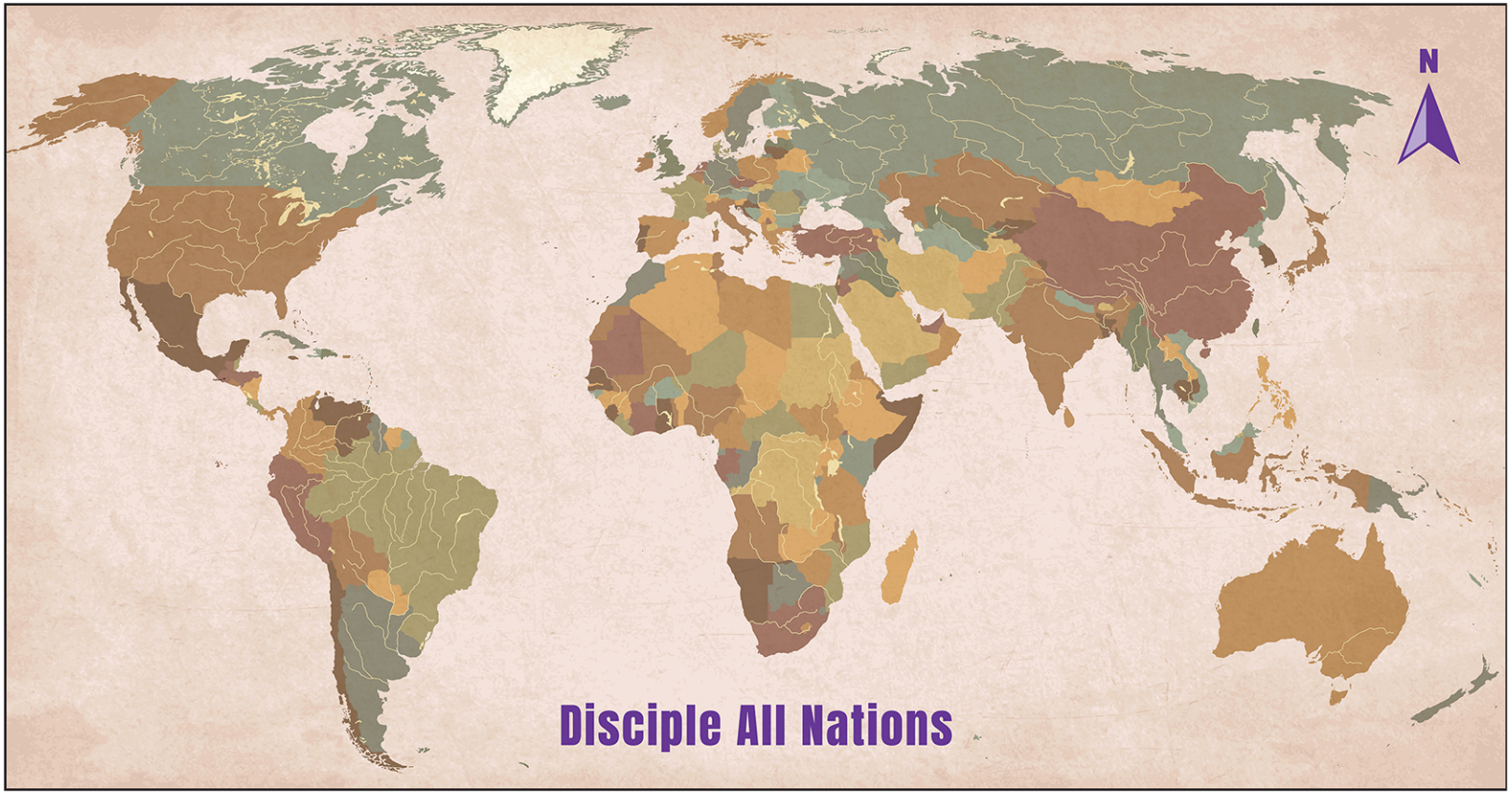

Тож ідіть і зробіть учнями всі народи, охрещуючи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа. - Від Матвія 28:19